

karanlık kitaplık

MAX BROOKS

dünya savaşı z

ithaki

"Okunması gereken bir kitap. Brooks, öylesine detaylı ve özgün yazıyor ki bizim bilmediğimiz bir şey bildiğinden şüphelenmemek elde değil."
—*Simon Pegg*

Max Brooks, yakın dönem korku-gerilim edebiyatının öne çıkan yazarlarından. 2013'te beyaz perdeye uyarlanan ve büyük ilgi gören *Dünya Savaşı Z* de "zombi kıyameti" tahayyülünün çağımızdaki zirve noktası.

Çin'de ortaya çıkarak yavaş yavaş tüm dünyaya yayılan bir virüs, Büyük Panik döneminde insanları yaşayan ölülere çevirmişti. Sokaklar, korunaklı binalar, karargâhlar... artık hiçbir yer güvenli değildi. Zombiler ve insanlar arasındaki savaşın ardından dünya nüfusu yarı yarıya azalmıştı.

Yazar, Z virüsü pandemisinin ardından kurulan yeni dünya düzeninde birçok ülkeye giderek savaşın tanıklarıyla röportajlar yapıyor. Medeniyete etkilerini siyasi ve sosyolojik açılardan ele alırken hikâyenin gerilimi bir an bile düşmüyor. Ortaya insanlığın verdiği en büyük savaşın sözlü bir tarihçesi çıkıyor.

Salgın yayılıyor...
Yaşayan ölüler her yerde.

Çeviren: Alican Karakaya

MAXIMILLIAN MICHAEL BROOKS

Amerikalı senarist, ses sanatçısı, yazar. Komedi filmleri yönetmeni Mel Brooks ile aktris Anne Bancroft'un oğludur. 2001 ile 2003 yılları arasında televizyon dizisi *Saturday Night Live*'ın senarist ekibinde çalıştı. 2003'te yayımlanan, zombi saldırısında hayatta kalma yöntemlerini anlattığı eseri *The Zombie Survival Guide* ile ilgileri üzerine çekti. 2006'da yayımlanan *Dünya Savaşı Z: Zombi Savaşı'nın Sözlü Tarihi* ise büyük ilgi gördü ve Paramount Pictures tarafından hakları alındı. Filmin yapımcılığını Brad Pitt'in yapım şirketi Plan B Entertainment yaptı ve yine Brad Pitt'in başrolde olduğu film 2013'te vizyona girdi. *Resident Evil: Afterlife*'ı geçerek tüm zamanların en çok izlenen zombi filmi oldu.

Dünya Savaşı Z: Zombi Savaşı'nın Sözlü Tarihi

Max Brooks
Orijinal Adı: *World War Z: An Oral History of the Zombie War*

İthaki Yayınları - 1801
Karanlık Kitaplık - 39

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Emre Aygün*
Yayıma Hazırlayan: *Selis Yıldız Şen*
Düzelti: *Ömer Ezer*
Kapak İllüstrasyon ve Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Ocak 2021, İstanbul

ISBN: 978-625-7737-86-9

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Alican Karakaya, 2021
© İthaki, 2021
© Max Brooks, 2006

Bu eserin hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Max Brooks

Dünya Savaşı Z: Zombi Savaşı'nın Sözlü Tarihi

Çeviren
Alican Karakaya

ithaki

GİRİŞ

"Buhran", "Karanlık Yıllar", "Yürüyen Felaket" gibi birçok adla bilinir ama artık daha yeni ve daha havalı adları da var: "Dünya Savaşı Z" ya da "I. Zombi Savaşı." Şahsen son addan pek hazzettiğim söylenemez çünkü "II. Zombi Savaşı"nı düşünmek dahi istemiyorum. Benim için adı daima "Zombi Savaşı" olarak kalacak. Zombi kelimesine, bilimsel bir dayanağı olmadığı için itiraz edilebilir ama hiç kimse, bizi neredeyse sonumuza taşıyan bu yaratıklara dünyanın kabul ettiği başka bir isim bulamadı. Zombi, pek çok anıyı uyandırabilen, bizi kahreden, yaralayan bir kelime olarak zihinlerimizdeki yerini aldı. İşte bu kitabın konusu da sözü edilen duygu ve anılardır.

İnsanlık tarihindeki en büyük harbin bu tutanağı, varoluşunu, Birleşmiş Milletler Savaş Sonrası Komisyonu Raporu'nun başındaki kişi ile benim aramdaki çok daha küçük ve çok daha kişisel olan bir harbe borçlu. Komisyon için başlangıçta üstlendiğim görev bir hatır işinden başka bir şey olarak tanımlanamazdı. Yolculuk masraflarım, ulaşım güvenliğim, hem insan hem de elektronik çevirmen takımım ve aynı zamanda da dünyanın en yavaş yazan insanına verilebilecek en büyük hediye olan ses kayıt cihazım, hepsi de bu proje kapsamında bana sağlandı. Kimse saygıda kusur etmedi ve çalışmalarıma her daim saygı duyarak değer verdiler. O nedenle, söylememe bile gerek yok aslında ama yaptığım çalışmanın neredeyse yarısının, raporun son baskısından çıkarıldığını gördüğümde tam anlamıyla bir şok geçirdim.

"Fazla içten, fazla samimiydi," diye görüşünü belirtti başkan "ne-

şeli" tartışmalarımızdan birinde. "Çok fazla fikir, çok fazla duyguyla doluydu. Raporun dayanağı bunlar olamaz. İnsan unsurundan arınmış gerçekler ve rakamlar bu raporun temelini oluşturmalı," Haklıydı tabii. Resmi rapor, bir nesnel ve somut veriler derlemesi, gelecek kuşakların kıyamet çanlarının çaldığı bu yılları "insan unsurundan" etkilenmeden anlayabilmesi için hazırlanmış tarafsız bir "faaliyet sonu raporu" idi. Fakat bizi geçmişimize bu kadar derinden bağlayan insan faktörü değilse nedir? Gelecek kuşaklar kendilerinden çok da farklı olmayan kişilerin duygu ve düşünceleri, birikimleri dururken, kronolojik tarihler ve savaş zayiatlarını umursayacaklar mı? İnsan unsurunu hiçe sayıp tarihten soyutlanmış bir toplum yaratarak tarihin bir gün, Tanrı korusun, tekerrür etmesine yol açmaz mıyız? Üstelik, nihayetinde bizi düşmanımız "yaşayan ölülerden" ayıran asıl fark, bu insan unsuru değil mi? Belki de bu fikirlerimi, "patronuma", uygun düşenden daha az profesyonelce ortaya koydum ki kendisinin "Bu hikâyelerin bu şekilde çürüyüp gitmesine izin veremeyiz!" şeklindeki nihai çıkışıma dakikasında verdiği cevap şu oldu: "O zaman izin verme. Bir kitap yaz. Bütün notların zaten elinde ve yasalar önünde onları kullanmakta da özgürsün. Yazacağın kitabın sayfaları arasında bu öyküleri yaşatmana kim engel oluyor ki?"

Şüphesiz kimi eleştirmenler, bütün dünyayı içine alan bir savaşın ardından bu kadar erken bir kişisel tarih kitabının yayımlanmasına sıcak bakmayacaklardır. Birleşik Devletler kıtasında AK Günü ilan edileli alt tarafı on iki yıl olmuştu ve son dünya gücü Çin'in "Çin Kurtuluş Günü"nü kutlamasından bu yana da neredeyse bir on yıl geçmişti. Birçok insanın ÇK Günü'nü savaşın resmen bittiğinin bir göstergesi olarak kabul ettiğini düşünürsek, zaman konusunda nasıl gerçek bir bakış açısı yakalayabiliriz ki? BM çalışanlarından birinin de ifade ettiği gibi, "Barışın hüküm sürdüğü kadar, savaş da hüküm sürdü." Doğru bir iddia ve insan buna katılmadan edemiyor. Bu barış yılları için savaşmış, acı çekmiş kuşak içinse zaman hem düş-

man hem de bir müttefik. Evet, gelecek yıllar, anıları savaş sonrası olgunlaşmış dünyanın ışığı altında bilgelikle harmanlayarak daha geniş bir bakış açısı yaratacaktır. Fakat kendi zaferlerinin meyvelerinin bile tadını çıkaramayacak kadar hasar görmüş veya zayıf düşmüş bedenlerin ve ruhların içinde kapana kısılmış bu anıların birçoğu belki de hayatta bile değillerdir artık. Dünyadaki ortalama yaşam süresinin savaş öncesi dönemdeki ortalamanın altında kaldığı bir sır değil. Birleşik Devletler bile yeniden canlanan ekonomisi ve gelişen sağlık hizmetlerine rağmen yetersiz beslenmenin, kirliliğin ve önceden yitip gitmiş hastalıkların hortlamasına engel olamadı; bütün bedensel ve ruhsal hastalara tedavi sağlayabilecek yeterli kaynak yok işte. Bu yüzden bu düşmandan, zamandan dolayı daha geniş bir bakış açısı yakalama lüksünden vazgeçtim ve hayatta kalanların duygu ve düşüncelerini, birikimlerini yayımlamaya karar verdim. Belki bundan yıllar sonra bir başkası, zamanla bilgeleşmiş, bu karanlık yıllarda hayatta kalabilmişlerin hatıralarını toplama görevini üstlenecektir. Hatta belki onlardan biri de ben olurum.

Bu, öncelikle bir anı kitabı olmasına karşın göreceksiniz ki içinde teknoloji, toplum ve ekonomi gibi alanlarda esas Komisyon Raporu'nda yer alan ayrıntıları da içeriyor. Bunun nedeni, bu bilgilerin, burada seslerini duyurmaya çalışanların hikâyelerinin bir parçası olmasıdır. Bu onların kitabı, benim değil ve mümkün mertebe görünmezliğimi korumaya çalıştım. Kitapta yer alan sorular, okuyucuların da aklına gelebilecek olan soruları örneklendirmek için serpiştirildi. Yargılamaktan ve herhangi bir şekilde yorum yapmaktan sakındım ama eğer çıkarılması gereken bir insan unsuru söz konusuysa, varsın bana ait olsun.

UYARILAR

Çongçing, Çin Birleşik Federasyonu

[Savaş öncesi dönemde, bu bölgede otuz beş milyondan fazla insan ikamet ediyordu. Şimdi neredeyse elli bin kişi mevcut. Hükümet nüfusun yoğun olduğu kıyı bölgelerinin kalkındırılmasına daha çok önem verdiğinden, yeniden yapılandırma fonu ülkenin bu kesimine geç ulaşıyor. Yangtze Nehri çevresi dışında kalan bölgede, merkezi elektrik ya da su şebekesi gibi hizmetler yok. Fakat caddelerdeki molozlar arındırılmış ve yerel "güvenlik konseyi" de savaş sonrası çıkabilecek olası salgın vakalarını önlemiş durumda. Bu konseyin başkanı, ilerlemiş yaşına ve savaş yaralarına rağmen, hâlâ bütün hastalarına ev ziyareti yapmayı başarabilen bir doktor olan Kwan Jingshu'dur.]

Tanık olduğum ilk vaka resmi bir adı bile olmayan çok uzak bir köydeydi. Orada yaşayanlar, geçmişe özlemden "Yeni Dachang" diye adlandırmışlardı köyü. Önceki köyleri "Eski Dachang" Üç Hanedan Dönemi'nden beri tarlaları, evleri ve hatta yüzlerce yıllık oldukları söylenen ağaçlarıyla ayakta kalmıştı. Üç Boğaz Barajı tamamlandığında ve baraj suları yükselmeye başladığında, Dachang'ın büyük bir bölümü tuğla tuğla sökülmüş ve daha yüksek kesimlerde yeniden inşa edilmişti. Ne var ki bu Yeni Dachang artık bir köy değil, bir "ulusal tarih müzesi" haline gelmişti. Köylerinin kurtulduğunu

görmek ama orayı sadece turist olarak ziyaret edebilecek olmak köylüler için yürek burkan bir ironi olmalıydı. Belki de yeni inşa edilen köylerine "Yeni Dachang" demelerinin sebebi de budur; sadece ismen de olsa onları koparıldıkları köklerine bağlayacak bir şey. Şahsen ben, daha önce bu diğer Yeni Dachang'ın adını hiç duymadığımdan, oradan bir telefon aldığımda ne kadar şaşırdığımı tahmin edebilirsiniz herhalde.

Hastane sessizdi. Sarhoş sürücü kazalarındaki giderek yükselen artışa rağmen o gece olaysız geçmişti. Motosikletler son zamanlarda oldukça popüler olmuştu. Harley Davidson'ların, Kore Savaşı'ndaki Amerikan askerlerinin aldığı candan çok genç Çinli canı aldığını söyler dururduk. O nedenle, nöbetimin sakin geçmesine seviniyordum. Yorgundum, ayaklarım ve sırtım ağrıyordu. Adımın anons edildiğini duyduğumda, bir sigara içmek ve şafağın söküşünü izlemek üzere dışarı gitmeye koyulmuştum. O geceki resepsiyonist işte yeniydi ve telefonda söylenenleri tam olarak anlayamamıştı. Çin'de yaşıyorsanız buna alışık olmanız lazım çünkü bölgelere göre dil değişkenlik gösterebiliyor. Bir kaza olmuştu ya da birisi ağır hastaydı. Ne olursa olsun acil bir durum olduğu aşikârdı ve derhal yardım göndermemizi rica ediyorlardı.

Ne diyebilirdim ki? Daha genç doktorlar, tıp ilmini banka hesaplarını doldurmanın iyi bir yolu olarak gören bu yeniyetmeler, bir "nongmin"e* yardım etmeye asla gitmezlerdi. Sanırım damarlarımda hâlâ devrimci kan dolaşıyor. Devletin söz verip de bir türlü asfaltlayamadığı toprak yolda bata çıka Deer marka arabamla giderken eski bir sözü hatırlamaya çalıştım. "Görevimiz halka karşı kendimizi sorumlu hissetmektir."** Bu kelimeler benim için hâlâ anlamlarla yüklü...

---

* Köylü, çiftçi. —*çn*

** *Başkan Mao Zedong'dan Alıntılar* kitabından, aslen "Japonya'ya Karşı Direniş Savaşı'nın Zaferle Sonuçlanmasının Ardından Konum ve Politikamız"dan, 13 Ağustos.

Köyü bulmak samanlıkta iğne aramak gibiydi. Resmi kayıtlarda yer almıyordu ve dolayısıyla haritamda da gözükmüyordu. Birkaç defa yolu kaybettim ve çevre köylerdeki sakinlere sormak zorunda kaldım. Onlar da sürekli müze köyünü sorduğumu sanıp durdular. Sonunda, tepe dorukları üzerindeki ufak bir dizi evin olduğu yere ulaştığımda sabrım neredeyse tükenmişti. İçimden, *ciddi bir durum olsa, iyi ederler*, diye geçirdiğimi hatırlıyorum. Yüzlerini gördüğüm anda, içimden geçirdiklerimden dolayı büyük bir üzüntü duydum.

Yedi kişi vardı. Battaniyelerin altında yarı bilinçsiz yatıyorlardı. Köylüler, onları yeni toplantı salonlarına taşımışlardı. Toplantı salonunun duvarları ve zemini sırf çimentoydu. İçerideki havaysa soğuk ve nemliydi. *Elbette hastalar*, diye geçirdim içimden. Köylülere hastalara kimin baktığını sordum. Kimse dediler, "güvenli" değildi. Kapının dışarıdan kilitlenmiş olduğunu fark ettim. Köylülerin korktuğu her hallerinden belli oluyordu. Korkudan sinmiş, fısıltıyla konuşuyorlardı. Kimileriyse mesafelerini koruyup, durdukları yerden dua ediyorlardı. Bu tavırları sinirimi hoplattı. Aslında tahmin edebileceğiniz gibi, onlara, yani bireysel olarak insanlara kızgın değildim; ülkemize dair yansıttıkları şeylere karşı kızgındım. Yüzyıllardır süren baskı, sömürü ve aşağılanmanın ardından, sonunda insanlığın ana krallığı olarak hak ettiğimiz yere kavuşmuştuk. Dünyanın en dinamik ve en zengin süper gücüydük. Sanal ortamdan dış uzaya, her şeyin efendileri bizdik. Sonunda dünyanın da "Çin Çağı" diye adlandırdığı bir dönemin şafağındaydık. Ama maalesef, birçok insan hâlâ bu cahil köylüler gibi batıl inançların hayatlarına yön vermesine izin veriyor, eski çağların Yangshao kabileleri gibi hayatlarını bu şekilde geçiriyorlardı.

İlk hastayı muayene etmek için yanına diz çöktüğümde, kafamda ardı ardına sıraladığım toplumsal eleştiriler dönüp duruyordu. Muayene etmeye başladığım kadının ateşi kırk dereceye ulaşmıştı, yanıyordu ve şiddetle titriyordu. Kollarını hareket ettirdiğimde

güçbela duyulabilir bir inilti koyuverdi. Sağ kolunda, dirsekle bilek arasında bir yara vardı. Bir ısırık. Yarayı daha yakından incelerken ısırığın bir hayvana ait olmadığını fark ettim. Isırığın yarıçapı ve diş izleri, bunun küçük bir canlı, muhtemelen de bir çocuk tarafından yapıldığının kesin bir kanıtıydı. Enfeksiyonun sebebinin bu olduğu kanısında olmama karşın yara şaşırtıcı derecede temizdi. Köylülere yeniden, bu hastalara kimin baktığını sordum. Yine, kimse cevabını aldım. Bunun doğru olamayacağından emindim. İnsan ağzı, kir pas içindeki bir köpeğin ağzından da beter bir bakteri yuvasıdır. Eğer hiç kimse bu kadının yarasını temizlemediyse, o zaman nasıl oluyor da iltihap nabız gibi atmaya başlamamıştı?

Diğer altı hastayı da inceledim. Hepsinde de aynı semptomlar, hepsinin de vücutlarının farklı yerlerinde ısırık izleri vardı. Ahaliden en aklı başında gibi duran adamın yanına gittim ve kimin ya da neyin bu yaralara sebep olduğunu sordum. Bana "onu" zapt etmeye çalışırken olduğunu söyledi.

"Kim?" diye sordum.

Köyün uzak bir köşesindeki terk edilmiş bir evin kilitli kapısı ardında onu buldum. "İlk Hasta" on iki yaşındaydı. El ve ayak bilekleri plastik paketleme ipleriyle bağlanmıştı. Bağlanan yerlerde ip, eti kesmişti ama etrafta hiç kan yoktu. Diğer yaralarından da kan gelmiyordu. Ne kolları ve bacaklarındaki oyuklardan ne de sağ başparmağının olması gerektiği yerdeki geniş boşluktan. Yerde bir hayvan gibi debeleniyordu. Ağzını tıkadıkları bez parçası, hırıltılarını boğuyordu.

Köylüler ilk başta beni geri çekmeye çalıştılar. Ona dokunmamam konusunda beni uyardılar. "Lanetli o," dediler. Onları başımdan savdım ve eldivenlerimi ve maskemi taktım. Oğlanın rengi, üzerinde yattığı çimento zemin kadar gri ve soğuktu. Ne kalp atışını hissedebildim ne de nabız bulabildim. Gözleri vahşi, kocaman açılmış ve donuktu. Bakışları avına odaklanmış bir yırtıcınınki gibi üzerime kilitlendi. Muayene boyunca düşmanlığını, saldırganlığını

tanımlamak için kelimeler kifayetsiz kalır. Bağlı elleriyle bana uzanmaya çalışıyor, ağzındaki tıkaca rağmen ısırmaya çalışıyordu.

O kadar kuvvetliydi ki köyün en iri iki erkeğini, onu tutmama yardım etmeleri için çağırdım. İlk başta kapıda küçük çocuklar gibi sinip gelmeyi kesinlikle reddettiler. Onlara eğer eldiven giyip maske takarlarsa bulaşma riski olmadığını uzun uzun açıkladım. Yine kimse kabul etmeyince, hukuki bir yetkim olmasa da bunun bir emir olduğunu haykırdım.

İşe yaradı. İki çam yarması yanıma diz çöktüler. Birisi çocuğu ayaklarından, diğeriyse kollarından yere sabitledi. Kan örneği almak için iğneyi çocuğun koluna batırdım ama tüp, kan yerine tehlikeli gibi görünen kahverengi bir sıvıyla doldu, iğneyi çıkartırken, çocuk daha şiddetle debelenmeye başladı.

Kolları tutmakla görevli olan emir erlerimden biri, elleriyle tutmaktan daha güvenli olduğunu düşünerek, dizlerini kolun üstüne koymayı denedi. Çocuk tekrardan debelenmeye başlayınca, kol dirsekten kırıldı. Kırılırken çıkan o küt sesini işittim. Kemiğin tırtıklı ucu gri eti parçalayıp çıkmıştı. Çocuk bağırmasa, hatta kolunun kırıldığını fark ettiğine dair bir işaret vermese de bu manzara iki yardımcımın da geriye sıçrayıp doğruca kapıya koşturmasına yetmişti.

İçgüdüsel olarak ben bile birkaç adım geriledim. Bunu kabullenmek benim için utanç verici; yetişkin hayatımın çoğunu bir doktor olarak geçirmiştim. Bunun için eğitim almıştım ve hatta... Halk Kurtuluş Ordusu'nun beni bunun için "yetiştirdiğini" söyleyebilirim. Üstüme düşenden çok daha fazla savaş yarasının tedavisinde bulunmuştum. Pek çok defa kendi hayatımı bile tehlikeye atmıştım. Şimdiyse korkuyordum. Bu zayıf, kırılgan çocuktan ölesiye korkuyordum.

Çocuk bana doğru sürünmeye başladığında kolu tamamen kopup serbest kaldı. Kolundaki et ve kaslar, geriye yalnızca kol kökü kalana dek birbirinden koptu. Serbest kalan sağ kolsa, hâlâ sol ele bağlı olarak, yerde sürünen bedenle birlikte bana yaklaşıyordu.

Aceleyle dışarı koşturdum ve kapıyı ardımdan kilitledim. Aklımı başıma toparlamaya, korkumu ve utancımı kontrol altına almaya çalıştım. Köylülere, çocuğun enfeksiyonu nasıl kaptığını sorduğumda sesim hâlâ titriyordu. Cevap veren olmadı. Kapıya vurulduğunu duymaya başladım, oğlanın zayıf yumrukları tahta kapıyı güçsüzce dövüyordu. Her seste yerimden sıçramamak için harcadığım çaba... Betimin benzimin attığını kimsenin fark etmemesi için dua ettim. Hem korkudan hem de öfkeden bağırarak çocuğa neler olduğunu bilmek *zorunda* olduğumu söylerim onlara.

Genç bir kadın öne çıktı, galiba çocuğun annesiydi. Günlerdir ağladığını gözlerinden anlayabilirdiniz; gözleri kuru ve kan çanağıydı. Olayın, oğlanın babasıyla beraber "ay balıkçılığına" gittiği akşam gerçekleştiğini söyledi. Ay balıkçılığı, Üç Boğaz Barajı'nın suları altında kalmış batıkların içinde hazine avı için kullanılan bir tabirdi. On birden fazla terk edilmiş köy, kasaba ve hatta şehir bu suların altında kalmışken değerli bir şey bulunması her zaman ihtimal dahilindeydi. Yasadışı olmasına karşın o günlerde fazlasıyla yaygın bir âdetti. Kadın, yağmalama için dalmadıklarını açıklamaya koyuldu. Dalış yaptıkları yer kendi köyleri Eski Dachang'dı ve geriye kalan evlerden hareket etmemiş olanlarının içinden birtakım aile yadigârlarını kurtarma umuduyla dalmışlardı. Bunun bir yağma olmadığı hususunu tekrar dile getirdi. Onu polise ihbar etmeyeceğime dair sözler vererek sözünü yarıda kesmek durumunda kalmıştım. Çocuğun eve ağlayarak geldiğini ve ayağında da bir ısırık izi olduğunu söyledi. Ne olduğunu bilmiyordu. Su çok karanlık ve çamurluymuş. Babasını da bir daha gören olmamış zaten.

Cep telefonumu çıkardım ve Doktor Gu Wen Kuei'nin numarasını tuşladım. Orduda birlikte görev almıştık. Şimdiyse Çongçing Üniversitesi Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsünde* çalışmaktaydı. Kibarlık gereği hal hatır sorduk, sağlık durumumuzdan, torunla-

* Çongçing Üniversitesi, Bulaşıcı ve Parazit Hastalıklar Enstitüsü'ne bağlı ilk hastaneydi.

rımızdan bahsettik. Bu kısa hoşbeşin ardından, ona enfeksiyonu ve olan biteni anlattım ve çiftçilerin hijyen alışkanlıkları hakkında yaptığı esprileri dinledim. Arada esprilerine gülmeye çalışsam da durumun ciddi olabileceğini düşündüğümü belirterek konuşmamı sürdürdüm. Neredeyse isteksiz bir ses tonuyla semptomların neler olduğunu sordu. Her şeyi anlattım; ısırığı, ateşi, çocuğu, kolu... Yüz hatları aniden kaskatı kesildi. Gülümsemesi soldu.

Enfeksiyonu kapmış olanları göstermemi istedi. Toplantı odasına geri gittim ve her bir hastayı kameradan ona gösterdim. Kamerayı yaraların üstüne yaklaştırmamı istedi. İstediğini yaptıktan sonra konuşmak için kamerayı kendime çevirdiğimde kendisi görüntüden çıkmış olduğunu gördüm.

"Neredeysen orada kal," dedi. Sesi uzaktan geliyordu şimdi. "Hastayla teması söz konusu olan herkesin ismini al. Enfeksiyonu kapanları gözetim altında tut. Eğer herhangi birisi komaya girerse, odayı boşalt ve çıkışları güvenlik altına al." Sesi donuk ve robotikti, sanki daha önceden prova etmiş ya da bir kâğıttan okuyormuş gibiydi. "Silahın var mı?" diye sordu. "Neden olsun ki?" Beni tekrar arayacağını söyledi. Birkaç görüşme yapacağını ve birkaç saat içinde "destek" yollayacağını söyledi.

Bir saatten daha kısa bir sürede, Z-8A tipi bir helikopterle birlikte elli adam geldi. Hepsi kimyevi atıktan korunma kıyafetleri içindeydi. Sağlık Bakanlığından geldiklerini söylediler. Kimi kandırdıklarını düşünüyorlardı bilmiyorum. Tehditkâr ve göz korkutan duruşları, kibirleri... Bu kara cahil taşralılar bile onların Guoanbu* olduğunun farkına varabilirdi.

Öncelik toplantı odasındaydı. Hastaların kolları ve bacaklarını bağlayıp ağızlarına tıkaçlar yerleştirdikten sonra sedyelere yatırdılar. Daha sonra çocuğa gittiler. Çocuk terk edilmiş evden bir ceset torbasında çıktı. Çocuğun annesi ve köy ahalisi "muayene" için top-

---

* Guokia Anquan Bu: Savaş Öncesi Milli Güvenlik Bakanlığı.

landığı sırada kadın hâlâ ağıtlar yakıp dövünüyordu. İsimler ve kan örnekleri alındı. Birer birer çırılçıplak soyulup fotoğrafları çekildi. Sonuncu kişi oldukça yaşlı, buruş buruş bir kadındı. Zayıf, kambur bir vücudu ve yüzünde de sayısız çizgi vardı. Ayakları küçücüktü. Muhtemelen daha küçücük bir kızken gelenekler gereği ayakları bağlanmıştı. Kemikli yumruğunu sıkmış, "doktorlara" haykırıyordu. "İşte sizin cezanız! Fengdu'nun* intikamı bu!"

Bütün tapınakları ve mabetleri yeraltı dünyasına adanmış Hayaletler Şehri'nden bahsediyordu. Eski Dachang gibi, maalesef o da Çin'in büyük bir adım atmasının önündeki talihsiz engellerden biriydi. Şehir boşaltılmış, yıkılmış ve neredeyse tamamı sular altında kalmıştı. Batıl inançlara hayatımda asla yer vermemiştim ve asla onların uyuşturan oltasına kanmamıştım. Ben bir doktorum, bir bilim insanıyım. Görebildiğim ve dokunabildiğim şeylere inanırım. Fengdu'yu ucuz, düzmece bir turist tuzağından başka bir şey olarak görmedim hiçbir zaman. Bu kocakarının sözlerinin üzerimde katiyen hiçbir etkisi yoktu, lâkin ses tonu, öfkesi... Yaşadığı yıllar boyunca birçok kez yıkıma, felakete tanıklık etmişti. Diktatörler, Japonlar, Kültür Devrimi kâbusu... Yeni bir fırtınanın yaklaştığını sezebiliyordu fakat kavrayacak eğitimi yoktu.

Meslektaşım Dr. Kuei her şeyi çok iyi kavramıştı. Kendini büyük bir riske atarak beni uyarmaya, "Sağlık Bakanlığı" gelmeden önce birilerini aramam ve belki de ikaz etmem için zaman kazandırmaya çalıştı. Söylediği bir sözde gizliydi hepsi de... Sovyetler Birliği'yle yaşadığımız "küçük" sınır çatışmalarından beri bahsi geçmemiş bir sözdü bu. Tarih 1969'du. Ussuri'nin bize ait olan kısmında, toprak sığınıklardan birindeydik. Ruslar adayı yeniden himayeleri altına almak için saldırıya hazırlanıyorlardı. Topları mevzilerimizi aralıksız dövmekteydi.

Gu ve ben, bizden çok da genç olmayan bir askerin karnından

---

* Üç Boğaz Barajı yapıldıktan sonra sular altında kalan kutsal kent. *–yhn*

şarapnel parçası çıkarmaya çalışıyorduk. Oğlanın bağırsağı yırtılmış, kan ile bağırsaktaki tüm dışkı önlüklerimize fışkırmıştı. Her yedi saniyede bir yakınlara düşen bir bomba sığınağı sarsıyor ve yarayı etrafa saçılan toprak parçalarından korumak için her seferinde askerin üzerine eğilmek zorunda kalıyorduk. Ve her seferinde askerin usulca annesinin adını sayıklamasını işitecek kadar yakınlaşıyorduk. Başka sesler de vardı. Bu sesler sığınağın ötesindeki karanlık alandan öfke dolu çaresizlikle yükseliyordu. İki piyade eri sığınağın girişini savunmakla görevliydi, içlerinden biri "Spetsnaz" diye bağırdı ve karanlığa ateş açtı. Karşı ateş seslerini de işitebiliyorduk ama bizim mi, yoksa onların mı olduğunu söylemek güçtü.

Üzerimize başka bir bomba daha indi ve ölümle cebelleşen askeri korumak için son bir çabayla üstüne eğildik. Gu'nun yüzü benimkinden birkaç santimetre ötedeydi. Alnından ter damlıyordu. Gaz lambasının loş ışığında bile yüzünün solgun olduğunu ve titrediğini görebiliyordum. Gözleri önce hastaya, sonra kapıya, en son da bana döndü ve "Korkma, her şey yoluna girecek," dedi. Hayatı boyunca Gu'nun ağzından bir kere bile olumlu bir şey döküldüğü duyulmamıştır. Evhamlı, kuruntulu ve aksidir. Eğer başı ağrıyorsa bilin ki beyin tümörüdür; yağmur çiselerse, bu yılın ürünlerinin mahvolduğunu iddia eder. Bu onun olayları kontrol ediş biçimiydi. Her olaydan kârlı çıkabilmesini sağlayan hayat stratejisiydi. Şimdiyse gerçekler, kaderci tahminlerinden bile daha fazla dehşet ve korku dolu olunca, tam tersi yönde hareket etmek dışında yapabileceği bir şey yoktu. "Korkma, her şey yoluna girecek." İlk defa olaylar onun tahmin ettiği gibi sonlandı. Ruslar nehri geçmeyi asla başaramadılar ve hatta hastamızın hayatını bile kurtarmayı başardık.

Yıllar sonra o umut ışığını nasıl kazıp çıkardığıyla ilgili her fırsatta ona sataşıp durdum. Cevabıysa hep hazırdı. Aynı şeyi tekrar yapabilmesi için çok daha büyük bir karanlığın üstüne inmesi gerekirdi. Artık yaşlı adamlardık ve çok daha büyük bir karanlık kapıdaydı. Bana silahım olup olmadığını sorduktan hemen sonraydı. "Hayır,"

dedim, "neden olsun ki?" Kısa bir sessizlik oldu. Diğer kulakların dinlediğinden emindim. "Korkma," dedi, "her şey yoluna girecek." O zaman anladım ki bu bir karantina salgını değildi. Telefonu kapatıp, Guangzhou'daki kızımın numarasını tuşladım.

Kocası Çin Telekom'da çalışıyordu ve en azından ayın bir haftasını yurtdışında geçiriyordu. Kızıma bir dahaki yurtdışına gidişinde kocasına eşlik etmesini, torunumu da beraberlerinde götürmelerini söyledim ve mümkün mertebe uzunca bir süre geri dönmemelerini. Açıklama yapacak zamanım yoktu, zira helikopterler gözükür gözükmez, telefon bağlantısı koptu. Ona son söyleyebildiğim şu oldu: "Korkma, her şey yoluna girecek."

[Kwang Jingshu Devlet Güvenlik Bakanlığı tarafından tutuklandı ve bir İddianame söz konusu olmaksızın hapse atıldı. Hapishaneden kaçtığında, salgın çoktan Çin sınırlarının ötesine ulaşmıştı.]

Lhasa, Tibet Halk Cumhuriyeti

[Dünyanın en yoğun nüfuslu bölgesi, hâlâ geçen hafta yapılan genel seçimlerin sonucunu tartışıyordu. Sosyal demokratlar ezici üstünlükle lamacıların partisini geride bırakarak seçimi aldı ve sokaklar âdeta panayır yerine döndü. Nury Televaldi'yle kalabalık bir kafede buluştum. Sevinç naralarını bastırabilmek için bağırarak konuşmak zorundaydık.]

Salgın patlak vermeden önce, karayoluyla yapılan insan kaçakçılığı pek yaygın değildi. Pasaportların, sahte tur arabalarının, sözleşmelerin ve diğer tarafta güvenliğin sağlanması fazla masraf gerektiriyordu. O zamanlar iyi kâr getiren iki güzergâh vardı; biri Tayland, diğeri de Burma'ydı. Bir zamanlar yaşadığım yer olan Kashi'deyse tek seçeneğimiz eski Sovyet cumhuriyetleriydi. Kimse oralara gitmek istemezdi ve zaten ben de en başta bu yüzden shetou* değildim. Ben ithalatçıydım. Ham afyon, kesilmemiş elmas, kızlar, erkekler, kısaca insanlığın ilkel dünyasında değerli olan her şeyi alır, satar, kaçırırdım. Salgın her şeyi değiştirdi. Teklifler ansızın ardı ardına üstümüze yağmaya başladı ve yalnızca liudong renkou'dan** değil, yüksek zümreden de. Müşterilerimin arasında yöneticiler, yatırımcılar, özel çiftçiler ve hatta alt düzey devlet görevlileri vardı. Kaybettikleri, kaybedeceklerinin yanında bir hiçti. O nedenle nereye gittikleri umurlarında bile değildi. Kaçmak istiyorlardı. Hepsi bu.

---

* Shetou: "Yılan başı", "renshe" kaçakçısı veya mültecilerin "insan yılanı."

** Liudong renkou: Çin'in vasıfsız işgücünü oluşturan "yerleşik olmayan" nüfusu.

Neden kaçtıklarını biliyor muydun?

Söylentileri duymuştuk. Kashi'de bir yerlerde bir vaka yaşanmıştı hatta. Devlet, olayı hemen örtbas etti. Yalnız, bir şeyler seziyorduk, bir şeyler döndüğünün farkındaydık.

Devlet sizin bu çalışmalarınıza engel olmaya çalışmadı mı?

Resmi olarak denediler. Kaçakçılık cezalarını ağırlaştırdılar. Sınır kapılarında kontroller artırıldı. Hatta birkaç shetou'yu ibreti âlem olsun diye meydanlarda astılar. Eğer gerçek olayı bilmiyor, benim açımdan görmüyorsan, yeterli önlemlerin alındığını ve kaçakçılığın engellendiğini düşünebilirdin.

Öyle olmadığını mı söylüyorsun yani?

Birçok insanı zengin ettiğimi söylüyorum: sınır görevlilerinden tut da bürokratlara, polise, hatta valiye kadar. Çin o zamanlar hâlâ iyi durumdaydı ve Başkan Mao'yu onurlandırmanın en iyi yolu, yüzünü olabildiğince fazla 100 yuanlık banknotta görmekten geçiyordu.

O kadar başarılıydın yani.

Kashi hızla gelişen bir şehirdi. Batı'ya yapılan seferlerin yüzde 90'ı, belki de daha fazlası karayoluyla yapılıyordu. Havayolu pek rağbet görmüyordu.

Peki ya havayolu?

Az da olsa evet, kullandım. Havayolunu yalnızca kaçak göçmenleri taşımak, arada sırada da Kazakistan ve Rusya'ya mal sokup çıkarmak için amatörce kullandım. Küçük çapta işler işte. Doğu bölgelerindeki gibi değildi. Oralarda Guangdong ya da Jiangsu, her hafta binlerce insanı ülke dışına çıkarıyordu.

Biraz daha açabilir misin?

Doğu bölgelerinde havayoluyla kaçakçılık iyi para getiriyordu. Müşterileri birinci sınıf turist vizesi alabilen zengin, olanakları sınırsız insanlardı. Londra, Roma ya da San Francisco'da bile uçaktan inip istedikleri otele yerleşirler, etrafı gezip gördükten sonraysa sırra kadem basarlardı. Büyük paralar dönüyordu. Her zaman havayolu işine girmek istemişimdir.

Peki ya hastalık? Fark edilme riski yok muydu?

O ancak sonraları oldu; 575 numaralı uçuştan sonra. Zaten başlarda hastalığa yakalanmış fazla yolcu yoktu. Eğer varsa bile çok erken evrede oluyorlardı. Hava shetou'ları bu konuda titizlik gösterirdi. Eğer hastalığın belirtileri ileri düzeydeyse, yanına bile yaklaşmazlardı. İşlerini korumak zorundaydılar. Altın kural, önce shetou'ları inandıracaksın. Zaten onları kandıramıyorsan, yetkilileri aldatmana imkân yoktu. Sağlıklı görünüp öyle hareket etmek zorundaydın ve bütün bunlara rağmen, zamana karşı bir yarıştı. 575 numaralı seferden önce, zengin bir iş adamı ve onun karısıyla ilgili anlatılan bir hikâyeye kulak misafiri olmuştum. Adam ısırılmış. Öyle ciddi bir şey değilmiş, anlarsınız ya, ana damarların es geçilmiş olduğu, ağır ilerleyen küçük bir ısırıkmış. Batı'da tedavinin mümkün olduğuna inandıklarından eminim. O sıralar birçok hasta bu hayalin peşindeydi. Anlatılana göre, tam hastalığa yenik düşmeye başladığında Paris'teki otel odalarına ulaşmışlar. Karısı doktor çağırmaya çalışmış ama kocası engel olmuş. Geri gönderileceklerinden korkmuş. Komaya girmeden hemen önce onu terk edip kaçmasını söylemiş. Anlatılana göre kadın arkasına bakmadan kaçmış. Otel görevlileri ikinci günün ardından artık bütün o inilti ve haykırışlara dayanamayıp RAHATSIZ ETMEYİN yazılı kapıyı kırarak içeri girmişler. Paris'teki salgının böyle başlayıp başlamadığını bilmiyorum ama olabilir de.

Doktor çağırmadıklarını söyledin, eve gönderilmekten korktuklarını. O zaman niye en başta tedavi için Batı'ya gittiler?

Mültecilerin yüreğinde yatanları hiç anlamıyorsun, değil mi? Bu insanlar çaresizdi. Hastalık ile kendi hükümetlerince toplanıp "tedavi" ettirilme arasında kapana kısılmışlardı. Ailenin bir ferdi ya da sevdiğin biri bu hastalığa yakalansaydı, başka ülke topraklarında bir umut damlası bile olduğuna inansan onları oraya götürmek için her şeyini feda etmez miydin? Hâlâ umut olduğuna inanmak istemez miydin?

Adamın karısının diğer kaçak göçmenlerle birlikte sırra kadem bastığını söyledin.

Salgından önce bile bu hep böyleydi. Kimileri aileleriyle kalır; kimileriyse dostlarıyla. Birçok fakir aile bao'larını* Çin mafyasına geri ödeyebilmek için geceyi gündüze katıp çalıştı. Kimileriyse sığındıkları ülkenin varoşlarında kaynayıp gittiler.

Düşük gelirli bölgeler mi?

Öyle demek istiyorsan öyle olsun. Bu bölgelerden daha iyi saklanma alanı olabilir miydi? İnsanlar bu bölgelerin varlığını dahi unutmak istiyordu. Birinci dünya ülkelerindeki varoşların birçoğunda salgın nasıl patlak verdi sanıyorsun ki?

Shetou'ların mucize tedavi yöntemi yalanını kasıtlı olarak yaydığı iddia ediliyor.

Bazıları.

Ya sen?

[Sessizlik.]

Hayır.

[Tekrar sessizlik.]

Hava kaçakçılığını 575 numaralı uçuş nasıl etkiledi?

Yalnızca belirli ülkelerde olmak üzere ülke denetimleri sıkılaştırılmıştı. Hava shetou'su tedbirliydi ama aynı zamanda zengin kaynaklara sahipti. Bir de kendilerine düstur edindikleri bir söz vardı: "Her zengin adamın evinin bir de hizmetçi girişi vardır."

Bunun anlamı ne?

Eğer Batı Avrupa güvenliği artırdıysa, Doğu Avrupa'dan geç ya da Amerika; geçiş izni vermiyorsa, Meksika'dan gir. Zengin beyaz ülkelerin kendilerini bu şekilde güvende hissettiklerinden eminim ama bu şekilde de istilaya engel olamadılar. Salgın zaten sınırlarının içinde patlamaya hazır bir bomba gibi bekliyordu. Bunlar benim uzmanlık alanım değildi tabii ki, ben kara taşımacılığı yapıyordum ve benim hedefimde olan ülkeler Orta Asya'daydı.

---

* Bao: Toplu göç sırasında birçok mültecinin almak zorunda kaldığı borç.

Bu ülkelere girmek daha mı kolaydı?

Aslına bakarsan bize ticaret için yalvardılar. Ekonomileri darmadağın, yöneticileriyse yozlaşmış kafasızlardı. Ücretimizin belli bir miktarına ortak çıkarak, belgelerde ve tutanaklarda yardımcı oldular. Hatta kendi shetou'ları bile vardı; kendi barbar dillerinde hangi haltla kendilerini adlandırmışlarsa artık. Kaçak göçmenleri bizden devralıp Hindistan'a, Rusya'ya ve hatta İran'a götürüyorlardı. Gerçi nereye gittiklerini öğrenme gereği hiç hissetmedim. Benim işim sınırda biterdi. Belgelerini damgalatır, araçlarını ayarlar, sınır görevlilerine paralarını öder, kendi yoluma giderdim.

Hastalığa yakalanmış çok insan gördün mü?

Başlarda hayır. Felaket hızlı yayıldı. Hava yolculuğu gibi değildi. Öyle olsa Kashi'ye varması haftalar alırdı. En küçük yaraların bile birkaç gün içinde komaya soktuğunu duydum. Hastalığı taşıyan müşteriler çoğunlukla yollarda bir yerde dönüşürdü ve yetkililer ya da polislerce fark edilerek toplanırdı. Vakalar iki katına çıkınca polisler yetmemeye başladı ve artık güzergâhımızda onlardan fazlaca görür olduk.

Tehlikeli iniydiler?

Nadiren. Aileleri onları genellikle bağlardı. Arabanın arka tarafında, bir örtü ya da battaniyenin altında kıvranan birilerini fark etmemek mümkün değildi. Bir aracın kasasında ya da bagajında açılan küçük hava deliklerinden sesler geldiğini işitirdiniz. Hava delikleri... Sevdiklerine ne olduğunu gerçekten de bilmiyorlardı.

Sen biliyor muydun?

O zamana kadar, evet, biliyordum ama bunu onlara açıklamaya çalışmanın umutsuz bir vaka olduğunu da biliyordum. Ticaret yapıyordum. Paralarını aldım, görevi yaptım ve sonra herkes kendi yoluna gitti. Şanslıydım tabii. Deniz kaçakçılarının uğraşmak zorunda kaldığı sorunlarla hiç karşılaşmadım.

O daha mı zordu?

Ve tehlikeli. Kıyı kentlerinde çalışan arkadaşlarım sürekli tetikte

olmalıydılar. Onlardan birinin bağlarından kurtulup tüm mürettebat ve yolculara hastalığı bulaştırma riskiyle yaşamak zorundaydılar.

Öyle bir durumda ne yapıyorlardı?

Çeşitli "çözümleri" olduğunu işittim. Bazen gemiyi terk edilmiş bir kıyıya –varılması gereken bir ülkenin kıyısı olup olmadığının bir önemi yokmuş, herhangi bir kıyı olabilirmiş– çekip hastalığa yakalanmış göçmenleri "boşaltırlarmış." Kimi kaptanlarsa açık denizin ortasına bırakıverirmiş hastaları. Bu herhalde ilk zamanlar kaybolan dalgıçların ve yüzücülerin akıbetini açıklıyordur ya da suyun içinde yürüyen insanlar gördüklerini iddia eden kişilerin varlığını. Şükür ki ben bunlarla uğraşmak zorunda kalmadım.

Buna benzer, artık bu işi bırakma zamanının geldiğine beni ikna eden bir olay benim de başıma geldi. Yanıma eski, külüstür bir kamyonet yanaştı. Kasadan gelen iniltileri işitebiliyordum. Alüminyum yüzeye yumruklar iniyordu. Araç bir ileri bir geri sallanmaktaydı. Şoför koltuğunda Xi'an'dan zengin bir banker vardı. Amerikan kredi kartı borçlarını satın alarak zengin olmuştu. Ailesini nesillerce geçindirecek parası vardı. Giydiği Armani marka takım elbise buruşmuş ve kimi yerlerden de yırtılmıştı. Yüzünde tırnak izleri vardı ve gözleri artık görmeye alıştığım yarı çılgın, ümitsiz ateşle parlıyordu. Bakışlarındaysa farklı olan bir şeyler vardı, bana kendimi hatırlatıyordu. Bakışlarından, onun da paranın bundan sonra bir önemi olup olmayacağını merak ettiğini okuyabiliyordum. Eline fazladan bir ellilik sıkıştırdım ve bol şanslar diledim. Elimden başka bir şey gelmezdi.

Kamyonet nereye gidiyordu?

Kırgızistan'a.

Meteora, Yunanistan

[Manastırlar ulaşılması zor sarp kayalıkların ya da dikey sütunların üstüne oturtulmuş. Eskiden, Osmanlı Türklerinden kaçmak için cazip bir sığınak görevi görürken, sonraları yaşayan ölülerden uzakta güven vaat eder oldu. Kimisi metalden, kimisi ahşaptan yapılmış asma merdivenleri var. Turist ve hacılar akın akın bu manastırlara geliyor. Son yıllarda her iki grup için de Meteora'nın önemi arttı. Gelenlerden kimisi bilgelik ve manevi huzur, kimisi de barış arayışında. Stanley MacDonald ikinci gruba giriyor. Ülkesi Kanada'nın sınır ötesi harekâtlarının neredeyse hepsinde yer almış kıdemli bir asker olan bu adamın yaşayan ölülerle olan ilk karşılaşması, bir başka savaş sırasında, Prenses Patricia Kanada Hafif Piyade 3. Taburu'nun Kırgızistan'daki bir uyuşturucu harekâtında gerçekleşti.]

Bizi Amerikan "Alfa Timi" ile karıştırma lütfen! Bu onların savaş düzeni almalarından da "Panik"ten de, İsrail'in sınırlarını kapatarak kendini karantina altına almasından da önceydi. Hatta Cape Town'daki ilk büyük salgın patlamasından da önceydi. Salgının yayılmaya başladığı, kimsenin ne yapılması gerektiğinden emin olamadığı zamanlardı. Görevimiz, tüm dünyadaki teröristlerin birincil ihraç malları olan afyon ve haşhaş ticaretine balta vurmaktı. Bu çorak topraklarda karşılaştıklarımız, tüccarlar, eşkıyalar ve kiralık adamlar olurdu. Tüm beklentimiz buydu. Tüm hazırlığımız da bunun içindi.

Mağaranın girişini bulmak kolay oldu. Kan izlerini takip etmemiz yetti. Bizi doğrudan kervanlarına götürdü. Daha o anda yan-

lış giden bir şeylerin olduğunu anladık. Hiç ceset yoktu. Düşman aşiretler, diğer düşmanlarına uyarı olarak cesetleri kendi kanları içerisinde etrafta bırakırdı. Burada durum farklıydı. Her yer kanla ve çürük, morumsu et parçalarıyla kaplıydı. Bulabildiğimiz sadece yük hayvanlarının cesediydi. Cesetlerde kurşun izi yoktu, vahşi hayvanların saldırısına benziyordu. Karınları deşilmiş, parçalanmıştı ve bütün vücutları ısırık izleriyle kaplıydı. Çakalların yaptığına kanaat getirdik. O lanet olası yaratıklar vadilerde sürüler halinde dolaşırlardı. Beyaz kurtlar kadar büyük ve vahşi olurlardı.

En şaşırtıcı olan da yüklerin hâlâ heybelerinde durması ya da cesetlerin etrafına saçılmış olmasıydı. Toprak kavgası değilse, dini bir çarpışma ya da aşiret savaşı dahi olsa, kimse elli kilogram ham afyonu, o kadar saldırı tüfeğini ve kol saati, mini diskçalarlar ve GPS cihazları gibi birçok pahalı ganimeti geride bırakmazdı.

Kan izleri kurak vadideki katliamdan dağa giden patikaya doğru devam ediyordu. Her yer kanla kaplıydı. Bu kadar kan kaybeden bir kişinin tekrar ayağa kalkmasına ihtimal yoktu ama bir şekilde kalkmıştı işte. Tedavi görmemişti. Başka iz de yoktu. Anlayabildiğimiz kadarıyla bu adam yaralarından sızan kana rağmen koşmuş ve sonra yüzüstü yere düşmüştü. Kumda kanlı yüzünün izlerini hâlâ görebiliyorduk. Bir şekilde adam orada boğulmadan, vücudundaki tüm kan akıp gitmeden öylece uzanmıştı ve sonra ayağa kalkıp yürümeye başlamıştı. Yeni izler eskisinden daha farklıydı. Adımlar daha yavaş ve daha birbirine yakındı. Sağ ayağını sürüyordu, o yüzden yolda eski, yıpranmış bir Nike ayakkabı bulduğumuzda şaşırmadık. İzler, bir sıvıyla lekelenmişti. Kan değildi ve insana ait değildi; hiçbirimizin adlandıramadığı siyah, koyu kıvamlı bir maddeydi. Bu izi mağaranın girişine kadar takip ettik.

Ne ateş açıldı ne de birisi karşımıza çıktı. Tünelin girişi tamamen açık ve savunmasızdı. İçeri adım atar atmaz cesetleri görmeye başladık. Kendi bubi tuzaklarının kurbanı olmuşlardı. Sanki kaçmaya... koşmaya... kurtulmaya çalışıyorlardı.

Biraz ileride, ilk odada tek taraflı ateş açıldığına dair kanıt bulduk. Tek taraflı diyorum çünkü sadece mağaranın bir duvarında çatışma izleri vardı. Ateş açanlar duvarın karşısındaydı. Tabiri caizse içleri dışına çıkmıştı. Kol ve bacakları koparılmış, kemikleri parçalanmış, kırılmıştı... Bazı kopan eller hâlâ bir kurtuluş ümidiyle silahlarına sıkı sıkıya sarılmıştı. Eski, Makarov marka bir silahı ölümünde bile bırakmamıştı içlerinden biri. Parmaklarından biri yoktu. Parmağını yüzlerce kurşun yemiş bir cesedin ağzında buldum. Kurşunlar kafasının yarısını uçurmuştu. Parmak, dişlerinin arasından sarkıyordu.

Her odada benzer manzaralar vardı. Yerle bir edilmiş barikatlar ve etrafa saçılmış silahlar bulduk. Daha fazla ceset ya da ceset parçalarına rastladık. Vücudu bütün olanlar kafalarından vurularak öldürülenlerdi. Boğazlarında veya midelerinde çiğnenmiş et parçaları bulduk. Kan izlerini takip ederek revire kadar gittik. Ayak izlerine, mermi kovanlarına ve kurşun izlerine bakıldığında çatışmanın revirde başladığı anlaşılıyordu.

Hepsi kan revan içinde olan hasta yataklarını bulduk. Odanın diğer ucunda başsız bir... Doktor olduğunu tahmin ettiğim bir ceset bulduk. Lekeli çarşaflarla kaplı bir yatağın yanındaydı. Üzerindeyse eski püskü kıyafetler ve sol ayağında Nike marka yıpranmış bir ayakkabı vardı.

Kontrol ettiğimiz son tünel tahrip gücü yüksek bir bubi tuzağıyla çökertilmişti. Çöken kayaların arasından bir kol sarkmaktaydı. Hâlâ kıpırdıyordu. Düşünmeden yanına gittim. Eli elime aldım. Kavrayışı hissettim. Mermer gibiydi, sertti, soğuktu. Parmaklarımı kıracak sandım. Elimi kurtarmaya çalıştım ama bir türlü bırakmıyordu. Ayağımı sabitleyip tüm gücümle asıldım. Önce kolu serbest kaldı, sonraysa başı. Yara bere içindeydi, kocaman açılmış gözleri ve mora çalan dudakları bana uzandı. Diğer kolu da serbest kaldı. Kolumdan yakalayıp kendine çekmeye çalıştı. Sırtüstü yere düştüm, beraberimde o şeyin vücudunun üst tarafını da çekerek. Belden aşağısı

hâlâ kayaların altındaydı ve üste birkaç kasla bağlıydı. Hâlâ hareket ediyor, hâlâ tenimi tırmalıyor ve hâlâ elimi ağzına götürmeye çalışıyordu. Silahıma uzandım.

Açısı yukarı doğru verilmiş kurşun, çenenin hemen altından geçerek beynini tepemizdeki tavana püskürttü. Bunlar yaşanırken tünelde yalnızdım. Tek tanık bendim...

[Susuyor.]

Edmonton'a geri döndüğümüzde bana yapılan açıklama, "bilinmeyen bir kimyasalla temas" ettiğim yönünde oldu. Ya o ya da kendi profilaktik ilaçlarımıza verdiğim bir ters reaksiyondu. Bir de travma sonrası stres bozukluğu diyerek beni açığa aldılar. Dinlenecektim ve dinlenecektim. Onlar da beni uzunca bir süre "müşahede altında" tutacaklardı.

"Müşahede..." Eğer kendi tarafınızdaysanız böyle derler. Düşmanların elindeyseniz "sorgulama" olur. Size düşmana karşı koymayı, zihninizi ve ruhunuzu korumayı öğretirler ama kendi insanlarınıza, özellikle de size "gerçeği" görme hususunda "yardımcı" olanlara direnmeyi öğretmezler. Beni onlar koparmadı; ben kendimi kopardım. Onlara inanmak istedim. Yardım etmelerini istedim. Eğitimli, tecrübeli, iyi bir askerdim. Etrafımdakilere neler yapabileceğimi ve onların da bana neler yapabileceğini çok iyi biliyordum. Her şeye hazırlıklı olduğumu sanmıştım. [***Boş gözlerle pencereden vadiye bakıyor.***] Aklı başında kim buna hazırlıklı olabilirdi ki?

Amazon Yağmur Ormanları, Brezilya

["Ev sahiplerimin" yerini ifşa etmemem için gözlerim bağlı getirildim. Diğerleri, onları "acımasız insanlar" anlamına gelen Yanomami diye bilir. Bu adlandırma savaşçı doğalarından mı kaynaklanıyor, yoksa yüksek ağaçların üzerine inşa edilmiş köyleri sayesinde bu buhranı, en gelişmiş ülkelerden bile daha iyi atlattıklarından mı bilinmez. "Dünyanın bir başka ucundan", sıska, uyuşturucu bağımlısı, beyaz adam Fernando Oliveira'nın onların misafiri mi, maskotu mu, yoksa tutsağı mı olduğu ise çok açık değil.]

Kendime sürekli hatırlattığım bir gerçek vardı: Ben hâlâ bir doktordum. Evet, zengindim ve günden güne daha da çok kazanıyordum ama en azından başarımın kaynağı gerekli tıbbi müdahalelerdi. Gençlerin burunlarını kesip dikmek ya da Sudanlı erkeklerin "bamyalarını" erkeksi pop divalarına dikmek değildi işim*. Ben hâlâ bir doktordum. Hâlâ insanlara yardım ediyordum. Eğer kuzeyin bu erdemli, riyakâr insanları, yaptıklarımı bu kadar "ahlak dışı" görülüyorsa, ne diye kapımı çalıp duruyorlardı?

Paket, hasta gelmeden bir saat önce havaalanından geldi. Plastik bir piknik soğutucusunun içindeydi. Kalp oldukça nadirdir. Karaciğer ya da deri dokusu gibi değildir, hele böbrek gibi hiç değil. Bunları, "organ bağışlama" yasası uygulamaya geçtiğinden beri ülkedeki herhangi bir hastane ya da morgdan istediğiniz zaman temin edebilirdiniz.

Testleri yapılmış mıydı?

Ne için? Test yapmak için ne aradığını biliyor olman gerekir. O

---

* Savaştan önce zinadan hüküm giymiş Sudanlı erkeklerin cinsel organlarının kesilip, karaborsada satıldığı iddia ediliyordu.

zamanlar Yürüyen Salgın'dan haberimiz yoktu. Hepatit ya da AIDS gibi bildiğimiz hastalıklarla ilgili kaygılarımız vardı ve o gün onların testlerini gerçekleştirecek bile zamanımız yoktu.

O niye?

Uçuş zaten çok uzun sürmüştü. Organları buzun içinde sonsuza dek saklayamazsın. Bununla şansımızı zaten yetirince zorlamıştık.

Nereden gelmişti?

Muhtemelen Çin'den. Aracım Macau'dan işleri yürütüyordu. Ona güvendik. Geçmişi esaslıydı. Paketin "temiz" olduğunu söylediğinde ona güvendim; güvenmek zorundaydım. Aldığı riskin farkındaydı, ben de öyle, hatta hasta da. Herr Muller'in kalp hastalığı yanı sıra, genetik bir kusuru da vardı. Oldukça nadir olan *dekstrokardisi ve situs inversus*'u vardı. Organları olması gereken yerin tam tersindeydi. Karaciğeri solda, kalp girişleri sağda... Yüz yüze olduğumuz zorluğun farkında mısın? Herhangi bir kalbi nakledip, ters çeviremezdik. İmkânsızdı. Aynı durumda olan taze, sağlıklı bir "donörün" kalbine ihtiyacımız vardı. Çin'den başka nerede şansımız yaver gidebilirdi ki?

Şans mıydı?

[Gülümsüyor.] Ve "politik çıkar." Aracılık yapan kişiye ihtiyacım olanı, özel durumu bildirdim ve üç hafta içinde bir e-posta aldım. Başlık açık ve netti: "Bulduk."

Sonra ameliyatı gerçekleştirdin.

Ben asistanlık yaptım. Ameliyatı Dr. Silva gerçekleştirdi. Dr. Silva, Sao Paulo'daki Israelita Albert Einstein Hastanesi'nde önemli vakalarla çalışmış saygın bir kalp doktoruydu. Bir kardiyolog için bile fazla küstah piçin biriydi. Onunla... O kalleşin altında çalışmak egomu bıçak darbeleriyle öldürdü. Bana sanki birinci sınıf öğrencisiymişim gibi muamele ediyordu. Ne yapabilirdim ki... Herr Muller'in kalbe, benim de yazlık ev için yeni jakuziye ihtiyacım vardı.

Herr Muller anesteziden hiç uyanmadı. Ameliyattan sonra to-

parlanma odasındayken, semptomlar kendini göstermeye başladı. Vücut ısısı, nabzı, oksijen doygunluğu... Endişelenmeye başlamıştım. Bu da "tecrübeli meslektaşımı" oldukça eğlendirdi. Bunun immünosüpresan ilaçlara doğal bir tepki olabileceği gibi, daha basiti, sağlığı yerinde olmayan, kilolu, elli altı yaşındaki bir adamın, modern tıbbın en travmatik ameliyatlarından birisini geçirdikten sonra beklenen yan etkileri de olabileceğini uzun uzun açıkladı. Kafama bir de şaplak atmadığına şaşırdım piçin. Eve gitmemi, duş aldıktan sonra bir iki kadın çağırıp rahatlamamı tembihledi. Bir değişiklik olursa beni arayacağını söyledi.

[Oliveira dudaklarını sinirle büzüyor ve yanındaki, ne olduğu belirsiz ağacın dalından bir yaprak daha kopartıp çiğnemeye bağlıyor.]

Ne düşünmeliydim ki? Belki sakinleştiricilerin, OKT 3'ün etkisiydi. Belki de fazla evhamlanıyordum. İlk kalp nakli ameliyatımdı. Ben ne bilirdim ki? Yine de... omuzlarıma öyle bir ağırlık oturmuştu ki uyuyamıyordum. Ben de hastası acı içinde kıvranırken iyi bir doktorun yapması gerekeni yapıp gecelere aktım. Dans ettim, içtim, kim olduğunu bilmediğim kadınlarla şehvetli dakikalar geçirdim. Titreyen telefonun benim olduğunu dahi anlayamadım. Ben açmadan bir saat kadar çalıp durmuştur herhalde. Arayan, resepsiyonistim Graziela'ydı. Herr Muller'in bir saat kadar önce komaya girdiğini bildirdi. Cümlesini daha bitiremeden arabama koşmuştum bile. Kliniğe gitmem yarım saat sürdü. Yol boyunca hem Silva'ya hem de kendime küfredip durdum. Öyleyse endişelenmem gereken *gerçek* bir neden vardı ortada! Öyleyse haklıydım! Kendimi de dibe çekeceğini bile bile Silva'nın ününe leke sürülmesinden tarifsiz bir haz duydum.

Vardığımda Graziela'yı hemşirelerden birini kendine getirmeye çalışırken buldum. Rosi fenalaşmış, histeri krizi geçiriyordu. Yanağına bir tane patlattım. Bu onu kendine getirdi. Hemen neler olduğunu sordum. Önlüğünde neden kan lekeleri vardı? Doktor Silva neredeydi? Neden hastaların birçoğu odalarında değil de ko-

ridorlardaydı ve bu Tanrı'nın cezası gümleme sesi de neydi? Herr Muller'in kalbinin beklemedikleri bir anda aniden durduğunu, onu tekrar hayata döndürmeye çalışırken, Herr Muller'in gözlerini açıp Doktor Silva'nın elini ısırdığını söyledi. Boğuşmaya başlamışlar. Rosi yardım etmeye çalışmış ama kendisi de az kalsın ısırılıyormuş. Silva'yı odada bırakıp kaçmış. Kapıyı da ardından kilitlemiş.

Kendimi tutamayıp neredeyse gülecektim. O kadar gülünçtü ki. Belki de Süpermen hata yapmış, yanlış teşhis koymuştu. Tabii eğer böyle bir şey mümkünse! Belki de baygın haldeyken yataktan doğrulup dengesini sağlamak için Doktor Silva'ya tutunmuştu. Bunun makul bir açıklaması olmalıydı... Yine de hemşirenin önlüğündeki kana ve Herr Muller'in odasından gelen seslere anlam veremiyordum. Kendimden ziyade Rosi'yi ve Graziela'yı yatıştırmak için arabama dönüp silahımı aldım.

Silah mı taşıyordun?

Rio'daydım. Ne yani, "bamya" mı taşısaydım? Geri, Herr Muller'in odasına gittim, birkaç defa kapıyı tıklattım. Ses seda yoktu. Her ikisine de isimleriyle seslendim. Cevap veren olmadı. Kapının altından kan sızdığım fark ettim. Odaya daldım ve bütün zemini kanla kaplı halde buldum. Silva odanın en uzak köşesinde yerdeydi. Muller şişko, soluk, kıllı sırtı bana dönük, onun üstüne çömelmişti. İlgisini nasıl çektim bilmiyorum; adını mı seslendim, küfür mü ettim, yoksa sadece orada durmam mı yetti? Bana doğru döndü. Kanlı et parçaları dişlerinin arasından sarkıyordu. Dikişleri kısmen açılmıştı ve kesikten koyu, siyah, kıvamlı bir sıvı sızıyordu. Sallanarak ayağa kalktı ve hantal hantal bana doğru ilerlemeye başladı.

Silahımı kaldırdım ve doğrudan yeni kalbine nişan aldım. İsrail yapımı geniş, gösterişli bir "Desert Eagle" idi. Tanrı'ya şükür daha önce hiç ateşlememiştim. Geri tepmeye hazırlıklı değildim. Atış yön değiştirdi ve başını tam anlamıyla havaya uçurdu. Tamamen şanstı; orada elimde dumanı tüten silah ve paçalarımdan boşalan idrarla

öylece dikilen şanslı ahmağın tekiydim. Şimdi kendine gelmesi için tokatlanma sırası bendeydi. Kendime gelip polisi aramadan önce Graziela'nın birkaç tokadını yemem gerekmişti.

Tutuklandın mı?

Kafayı mı yedin? Onlar benim mesai arkadaşlarım sayılırdı. Arka bahçemde yetişen organları nasıl alabiliyordum, her şeyin icabına bakıp hasıraltı etmeyi nasıl başarıyordum sanıyorsun ki? İşi biliyorlardı. Diğer hastalara, hastaneye öldürmeye meyilli bir akıl hastasının girip Doktor Silva'yı ve Herr Muller'i öldürdüğünü açıkladılar. Hastanede çalışanların da bu hikâye çizgisi dışına çıkmayacaklarından emin oldular.

Cesetlere ne oldu?

Silva'yı bir araba soygunun kurbanı olarak bildirdiler. Cesedini nereye bıraktıklarını bilmiyorum; belki Tanrıkent'teki varoşların birine bırakmışlardır. Bir uyuşturucu hesaplaşması, hikâyenin inandırıcılığını artırabilirdi. Umarım onu yakmış ya da gömmüşlerdir... İyice derinlere...

Sence o...

Bilmiyorum. Öldüğünde beyni zarar görmemişti. Eğer bir ceset torbasına konulmadıysa... Eğer toprak yumuşaksa... Kazarak dışarı çıkması ne kadar sürmüştür?

[Bir tane daha yaprak atıyor ağzına. Bana da ikram etmek istiyor. Reddediyorum.]

Peki ya Bay Muller?

Ne dul karısına ne de Avusturya elçiliğine herhangi bir açıklama yapıldı. Bir dikkatsiz turist daha bu tehlikeli şehirde kayıplara karışmıştı. Frau Muller'in bu hikâyeye inanıp inanmadığını bilmiyorum. Daha detaylı bir araştırma isteyip istemediğini de. Herhalde ne kadar şanslı olduğunu hiç bilememiştir.

Şanslı mı? Neden?

Ciddi misin? Ya klinikte dönüşmeseydi? Ya eve kadar her şey yolunda gitseydi?

Bu mümkün mü?

Tabii ki! Düşün bir kere. Enfeksiyon kalpte başladığından, virüs doğrudan dolaşım sistemine girdi. Muhtemelen kalp nakledildikten saniyeler sonra da beyne ulaşmış olmalı. Başka bir organı ele alalım; böbrek, karaciğer ya da derinin bir parçası. Dönüşüm çok daha uzun sürede gerçekleşirdi, hele de virüs miktarı azsa.

Peki ya donör...

İlla da dönüşmüş olması gerekmiyor. Ya yeni bulaşmışsa? Organa daha tam yayılmamış olabilir. Fark etmek imkânsızdır. O organı başka bir vücuda nakledersiniz, kana karışmasından önce günler, hatta haftalar geçebilir. Bu süre zarfında hasta iyileşmiş, sağlıklı, mutlu hayatına devam ediyor olabilir.

Ama organı alan kişi...

...bunun farkında olmayabilir. Salgının ilk zamanlarıydı ve kimse henüz hiçbir şeyin farkında değildi. Belki Çin ordusundan yetkililer gibi duruma vakıf olanlar vardı... Ahlaksızlıktan bahsedelim istersen... Salgından yıllar önce bile siyasi suçlardan hüküm giymiş mahkûmların organlarını satarak milyonlar kazanıyorlardı. Küçük bir virüs için böyle altın yumurtlayan bir tavuğu keserler mi sanıyorsun?

Ama nasıl...

Kalbi, hasta öldükten kısa bir süre içerisinde çıkartman lazım... hatta belki hayattayken... Organın tazeliğinden emin olmak için eskiden böyle yapıyorlardı... Bir buzluğa yerleştir, uçakla Rio'ya yolla... Çin, dünya piyasasındaki organ ihracatında en büyük paya sahipti. Kimbilir kaç tane hastalıklı kornea, hipofiz bezi... ne kadar hastalıklı böbreği dünya piyasasına soktular? Üstelik bunlar sadece organdı! Peki ya siyasi suçluların "bağışladığı" yumurta, sperm ve kan? Salgının tüm gezegene yayılmasının tek sebebi göç müydü yani? Salgının ilk vakaları sadece Çin vatandaşları arasında ortaya çıkmadı. Bütün o aniden ölüp de hiç ısırılmadan dönüşen insanların hikâyelerini nasıl açıklayabilirsin? Neden salgının çoğunlukla patlak verdiği yer-

ler hastaneler oldu? Çinli kaçak göçmenler hastanelere gitmezdi. Büyük Panik'e kadar geçen o yıllarda ne kadar çok insanın yasadışı yollarla organ nakli yaptırdığını biliyor musun? Yüzde 10'u bile hastalıklı olsa, hatta yüzde 1'i bile...

Elinde bu teorini destekleyen bir kanıt var mı?

Hayır... Ama bu, söylediklerimin gerçek olmadığını göstermez. O zamanlar Avrupa'dan Arap dünyasına ve hatta erdemli Birleşik Devletler'e varıncaya kadar gerçekleştirdiğim organ nakli operasyonlarını düşününce... Siz Yankilerin çok azı yeni böbreklerinin ya da pankreaslarının nereden geldiğiyle ilgili sorular sorardı. Tanrıkent'te bir kenar mahalle veledinden ya da siyasi suçtan hüküm giymiş şanssız bir Çinli öğrenciden gelmiş olması diğerlerinin umurunda bile değildi. Göz görmeyince gönül katlanıyordu ya da daha doğrusu umursamıyordu. Siz masrafları karşılayıp bıçak altına yattınız ve sonra Miami, New York ya da eviniz her neredeyse onun sıcaklığına döndünüz.

Bu hastaları bulup onları uyarmayı düşündün mü hiç?

Hayır, düşünmedim. Bir skandalın izlerini daha yeni yeni üzerimden atıyordum. Ünümü, müşteri tabanımı ve banka hesabımı yeni yeni düzene koyuyordum. Olanları unutmak istiyordum, daha derinlemesine araştırmak değil. Tehlikeyi fark ettiğimde, çoktan ön kapıma dayanmıştı bile.

Bridgetown Limanı, Barbados, Batı Hint Adaları Federasyonu

["Uzun bir gemi" beklemem söylendi. SG Imfingo'nun "yelkenleri", gösterişli trimaran gövdesinden yükselen dört adet dikey rüzgâr türbinine bağlıydı. PEM kümeleri ya da proton geçirebilen membranlarla, deniz suyunu elektriğe çevirebilen yakıt hücreleriyle birlikte düşünüldüğünde, SG'nin neden "Sonsuzluk Gemisi" anlamına geldiğini anlamak kolay. Deniz taşımacılığının karşı gelinmez geleceği olarak takdir görmüş bu gemiler arasında, hükümet bayrağı taşımayan bir tanesini görmek halen bir istisna olarak görülür. Imfingo bu istisnalardan biridir, özel şahsa aittir ve kaptanı da Jacob Nyathi'dir.]

Güney Afrika'da ırkçı apartheid sonrası yeni rejimin doğduğu sırada dünyaya gelmiştim. O sevinç gösterilerinin yapıldığı günlerde hükümet, demokrasinin temeli "Bir insan, bir oy" sözünün yanında, bütün ülkeye barınma ve iş imkânı sözü vermişti. Babam bunun hemen gerçekleşeceğini sandı. Bunların yıllar, belki de kuşaklar eskitecek uzun dönemli hedefler olduğunu kavrayamadı. Eğer kabilemizden ayrılıp şehre yerleşirsek, orada bizi bekleyen yüksek maaşlı işler olduğunu düşündü. Babam basit bir ameleydi. Onu eğitimsizliğinden ya da ailesi için daha iyi yaşam koşulları yaratma hayalinden dolayı suçlayamam. İşte böylece, Cape Town'ın çevresindeki dört kasabadan biri olan Khayelitsha'ya taşındık. Ömür törpüsü, küçük düşürücü, umutsuz bir fakirlik içinde yaşadık. Bütün çocukluğum böyle geçti.

Olayın olduğu gece, otobüs durağından eve yürüyordum. Saat sabaha karşı beşti ve vardiyam yeni bitmişti. Victoria Rıhtımı'nda-

ki Friday's'te çalışıyordum. Gece iyi geçmişti. Bahşişler dolgundu ve Tri Nations'tan* gelen iyi haberler, her Güney Afrikalıyı havalara uçurmaya yeterdi. Springboks, Ali Blacks'i mağlup etmişti... Yeniden!

[Anılar yüzüne bir gülümseme yerleştiriyor.]

Belki bu düşünceler beni uyanık tutuyordu, belki de ustalaşmışım, bilmiyorum ama silah sesleri bilincime nüfuz etmeden önce, bedenim içgüdüsel olarak tepki gösterdi. Silah sesi o günlerde benim mahallemde olağandışı bir ses değildi. "Bir insan, bir silah", Khayelitsha'da yaşadığım günlerdeki felsefemizdi. Çatışmalarda kıdem kazanmış biri misali, neredeyse genetik olarak hayatta kalma yetenekleri geliştiriyordunuz. Benimki jilet keskinliğindeydi. Yere çömeldim ve sesin geldiği yönü anlamaya çalıştım. Bir yandan da arkasına saklanabileceğim olabilecek en sert yüzeyi arıyordum. Evlerin çoğu eğreti gecekondulardı. Tahta parçaları, oluklu teneke ya da plastik parçaları kirişlere gelişigüzel tutturulmuştu. Yılda bir kere, mutlaka kurşunlara maruz kalırdı bu duvarlar. Kurşunlar hiçbir engele toslamadan rahatça geçerdi bu duvarlardan.

Hızla koştum ve bir berber dükkânın arkasına saklandım. Dükkân araba boyutunda bir sevkiyat konteynırından bozmaydı. Saklanmak için harika bir yer değildi ama en azından bir süre, silah sesleri dinene kadar burada saklanabilirdim. Ne var ki silah sesleri bir türlü susmak bilmedi. Tabanca, tüfek ve Kalaşnikof'un duyduğun zaman bir daha unutamayacağın o boğuk sesleri yankılanıyordu. Çete çatışması olamayacağına kanaat getirdim çünkü çok uzun sürmüştü. Şimdi de çığlıklar yükselmeye başlamıştı. Duman kokusu burnuma doldu. Kalabalık bir güruhun koşturma seslerini işittim. Köşeden kafamı çıkarıp etrafı kolaçan ettim. Onlarca insan –birçoğunun gecelikleri hâlâ üstündeydi– koşarken "Kaçın! Kaçın buradan! Geliyorlar!" diye bağırıyordu. Etrafımdaki evlerin lamba-

* Her yıl düzenlenen Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika ve 2012'den itibaren Arjantin'in de dahil olduğu Amerikan futbolu turnuvası. *–çn*

ları birer birer yandı. Pencere gibi duran deliklerden meraklı kafalar uzandı. "Ne oluyor?" diye sordular. "Kim geliyor?" Sorular gençlerden yükseliyordu. Yaşlılar çoktan koşmaya başlamışlardı bile. Yaşlıların hayatta kalma içgüdüleri daha farklıydı; kendi ülkelerinde köle oldukları zamanlarda doğmuş bir içgüdüydü onlarınki. O günlerde herkes "onların" kim olduğunu bilirdi ve eğer "onlar" geliyorsa kaçmak ve dua etmek yapacağın en akıllıca iş olurdu.

Sen de kaçtın mı?

Kaçamadım. Ailem, annem, iki kız kardeşim kalabalığın kaçtığı yerden, Radio Zibonele İstasyonu'ndan birkaç hane yukarda oturuyordu. Düşünmüyordum. Aptallaşmıştım. Ters istikamete koşmalıydım, kaçmalıydım. Boş, sessiz bir cadde bulup saklanmalıydım.

Kalabalığı yararak ilerlemeye çalıştım. Gecekonduların kenarından ilerleyebileceğimi düşündüm ama birisinin içine itildim. Evin plastik duvarlarından biri üzerime devrilirken bütün yapı çöktü. Tuzağa düşmüştüm, nefes alamıyordum. Biri üstümden geçti kafama basarak. Kıpırdamaya çalıştım, üstümdekileri yana iterek yola yuvarlandım. Onları gördüğümde hâlâ yüzükoyun uzanıyordum. On ya da on beş taneydiler. Siluetleri, yanan gecekonduların ateşini gölgeliyordu. Yüzlerini göremiyordum ama inlemelerini işitebiliyordum. Kolları havada, aksak adımlarla bana doğru ilerliyorlardı.

Ayağa kalktım. Başım dönüyordu ve vücudumun her yeri ağrıyordu. İçgüdüsel olarak geri geri gitmeye başladım ve en yakındaki kulübelerden birinin "eşiğine" takıldım. Bir şey beni arkamdan yakaladı, boğazımdaki kolyeyi tutup kopardı. Dönüp yana kaydım ve sertçe tekmeledim. Benden daha uzun ve birkaç kilo daha ağırdı. Siyah sıvı ağzından beyaz tişörtüne aktı. Göğsünde, kaburgalarının arasından sapına kadar sokulmuş bir bıçak vardı. Dişlerinin arasında sıkı sıkıya tuttuğu kolyemin bir parçası altçenesini kocaman açınca yere düştü. Hırlayarak üstüme atıldı. Kenara çekilmeye çalıştım ama bileğimden yakaladı. Kolumda bir çatlama hissettim ve anında dayanılmaz bir acı tüm vücuduma yayıldı. Dizlerimin üs-

tüne çöktüm. Dönmeye çalıştım, hatta çelme takmaya... Elime bir tencerenin sapı denk geldi. Kavradığım gibi olanca gücümle savurdum. Suratının tam ortasına indi. Tekrar ve tekrar vurdum. Kafatası ayrılıp beyni parçalanana kadar vurmaya devam ettim. Kenara yığıldı. Tam kolumu kurtardığım sırada başka bir tanesi girişte belirdi. Bu sefer yapının dayanıksız olması işime yaradı. Attığım tekmeyle arkamdaki duvarda bir açıklık yarattım, dışarı çıktım ve bu süreçte yapı yerle bir oldu.

Koştum, nereye gittiğimi bilmiyordum. Gecekondular, ateş ve bana doğru uzanan ellerden bir kâbus içerisindeydim. Gecekondulardan birine daldım. Bir başka kadın da orada saklanıyordu, iki çocuğunu kucağına almış ağlıyordu. "Benimle gelin!" dedim. "Lütfen, gelin, gitmeliyiz!" Elimi uzattım ve yanına yaklaştım. Çocuklarına daha sıkı sarıldı ve keskin uçlu tornavidayı gözdağı verircesine savurdu. Gözleri korkuyla irileşmişti. Arkamdan gelen sesleri duyabiliyordum. Onlar geliyordu; gecekonduları yıkarak, parçalayarak... Xhosa dilini bırakıp İngilizce konuşmaya çalıştım. "Lütfen," diye yalvardım, "kaçmak zorundasınız!" Elimi bir kez daha uzattım ama o tornavidayı elime sapladı. Onu orada bıraktım. Başka ne yapabilirim bilmiyordum. Uykuya daldığımda ya da bazen gözlerimi kapattığımda onların görüntüsü gözlerimin önüne geliyor. Bazen o görüntüde; o kadın annem, kucağında ağlayan çocuklar da kız kardeşlerim oluyor.

Gecekonduların arasından parlayan bir ışık gördüm ve tüm gücümle oraya doğru koştum. Seslenmeye çalıştım ama nefesim tükenmişti. Bir kulübenin duvarını yıkarak geçtim ve kendimi açık alanda buldum. Projektörlerin ışığı kör ediciydi. Bir şeyin omzuma girdiğini hissettim. Daha yere düşmeden kendimden geçmiştim.

Groote Schuur Hastanesinde gözlerimi açtım. Daha önce hiç böyle bir hastane odası görmemiştim. Tertemizdi. Bembeyazdı. Ölmüş olduğumu bile düşündüm bir an. Hiç şüphe yok ki ilaçların da bunda büyük bir etkisi vardı. Daha önce hiç uyuşturucu kullan-

mamıştım, hatta alkole dahi elimi sürmemiştim. Sonumun mahallemdekiler gibi, babam gibi olmasını istemiyordum. Bütün hayatım boyunca temiz kalmaya çalışmıştım ama şimdi...

Damarlarıma pompaladıkları morfin ya da adı her neyse o kadar iyi hissettiriyordu ki hiçbir şey umurumda değildi. Polisin beni omzumdan vurduğunu söylediklerinde oralı bile olmadım. Başucumdaki adamın kalbi durduğunda onu karga tulumba dışarı taşıdılar. "Kuduz" salgınından bahsedildiğine kulak misafiri oldum ama o bile umurumda değildi.

Kim bahsediyordu?

Bilmiyorum. Dedim ya, bulutların üstündeydim o sırada. Odamın hemen dışında, koridorda öfkeli seslerin bağırarak tartıştığını hatırlıyorum. "Kuduz değildi!" diye bağırdı içlerinden biri. "Kuduz insanları bu hale getirmez." O zaman... başka bir şey... "O zaman sence ne? On beş tanesi burada, aşağı katta! Kimbilir dışarıda bir yerlerde kaç tane daha var!" Komik; o konuşmayı aklımın içinde sürekli tekrarlar dururum, ne düşünmüş, nasıl hissetmiş, ne yapmış olmam gerektiğini. Ayılmamdan çok önceydi, kalkıp da bu kâbusla yüzleşmemden çok önce.

Tel Aviv, İsrail

[Jurgen Warmbrunn Habeş mutfağına hayrandı, o nedenle bir Habeş restoranında buluştuk. Pembe-beyaz teni, gür kaşları ve Einstein'vari saçlarıyla, rahatlıkla çılgın bir bilim insanı ya da bir üniversite profesörü olduğu düşünülebilir. İkisi de değil. İsrail'in hangi istihbarat servisinde çalıştığını hiçbir zaman tasdik etmemiş –ve muhtemelen hâlâ da etmiyor– olmasına karşın bir noktada "ajan" olarak adlandırılabileceğini açıkça kabul ediyor.]

Birçok insan, bir şey çoktan gerçekleşene dek o şeyin gerçekleşebileceğine inanmaz. Aptallık ya da zayıflık değil bu, insanın doğasında var. İnanmayanları suçlayamıyorum. Onlardan daha zeki ya da daha iyi olduğumu da iddia etmiyorum. Nerede doğduğumuzu, kim olduğumuzu seçemiyoruz. Bir tesadüfler silsilesi doğdum. Yok olma korkusuyla yaşayan bir toplumun içinde dünyaya geldim. Bu korku, kafa yapımızın, kimliğimizin bir parçası ve geçmişten bu yana, korkunç sınavlar ve hatalar yoluyla bize her daim tetikte olmayı öğretti.

Salgınla ilgili ilk uyarılar Tayvan'daki dostlarımızdan ve müşterilerimizden geldi. Yeni şifre çözücü yazılımımızla ilgili şikâyetler alıyorduk sürekli. Görünüşe bakılırsa Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelen bazı e-postaları çözümlemede başarısız olunmuştu. Kimi metinleriyse çözümlemiş olmalarına rağmen, metinler anlaşılamıyordu. Sorunun yazılımda değil de tercüme edilmiş metinlerde olabileceğinden şüphelendim. Kızıl Çin... Artık kızıl değillerdi gerçi... Yaşlılar böyledir işte. Kızılların hâlâ farklı ülke ve kuşaktan, farklı bilgisayarları kullanma gibi kötü bir âdetleri vardı.

Taipei'ye bu fikrimi iletmeden önce, iletilerin üzerinden bir de kendim geçmek istedim. Harflerin mükemmel bir şekilde çözümlenmiş olduğunu görmek beni şaşırtmıştı. Gelgelelim, iletinin kendisi... İletinin içeriği yeni viral bir salgından bahsediyordu. İnsanların ölümüne neden olan, sonraysa cesetlerini kana susamış mahlûkatlara dönüştüren bir salgın. Bunun doğru olduğuna bir saniye bile inanmadım çünkü bundan birkaç hafta kadar sonra Tayvan Boğazı'ndaki kriz başladı ve o andan itibaren kana susamış cesetlerle ilgili iletiler de aniden kesildi. İkinci kez şifrelenmiş olabileceğini düşündüm, şifre içinde şifre. Oldukça olağan bir prosedürdü. Kökleri insanların ilk iletişim kurdukları zamana kadar dayanır. Kızıllar, cesetleri kastetmemiş olmalıydı. Yeni bir silah sistemi ya da çok gizli bir savaş planı olabilirdi. Meselenin kapanmasına izin verip unutmaya çalıştım. Sizin ulusal kahramanlarınızdan birinin de dediği gibi: "Örümcek hislerim harekete geçti."

Çok geçmeden, kızımın düğününde, damadımın Hebrew Üniversitesi'ndeki profesörlerinden birisiyle bir sohbete girmiştim. Adam gevezenin tekiydi, üstelik alkolü de biraz fazla kaçırmıştı. Kuzeninin Güney Afrika'da çalıştığı işten ve ona golemler hakkında anlattığı hikâyelerden bahsetti. Golemleri, cansız heykellere hayat veren bir hahamla ilgili eski efsaneleri bilir misin? Mary Shelley, *Frankenstein*'ı yazarken bu fikri çalmıştı. Başlangıçta pek bir şey söylemedim, sadece dinledim. Golemlerin ne kilden yapıldığını ne de uslu ve itaatkâr olduklarını söyleyerek abuk sabuk konuştu. Dönüşen insan cesetlerinden bahsetmeye başlayınca numarasını istedim. Görünüşe bakılırsa Cape Town'da "Adrenalin Turları"na katılmıştı. Sanırım köpekbalıklarını beslemekle ilgili bir şeydi.

[Gözlerini deviriyor.]

Görünen o ki köpekbalıkları bunu *tuchus*'undan* biraz öpmüştü. O nedenle de Groote Schuur'da tedavi altına alınmıştı. İşte o zaman, Khayelitsha sahil kasabasından, o hastaneye ilk kurbanlar

* Tuchus: Alman İbranicesinde "popo." *—çn*

getirilmişti. Hiçbirini kendi gözleriyle görmemişti ama hastane çalışanlarının anlattığı hikâyeler, ses kaydedicimi doldurmaya yetmiş de artmıştı bile. Daha sonra onun hikâyelerini ve Çin'in çözümlenmiş iletisini üstlerime sundum.

İşte bu noktada, kırılgan güvenliğimizin eşsiz şartlarından doğrudan faydalandım. 1973 yılının Ekim ayında, Arapların gizli saldırıları neredeyse bizi Akdeniz'e sürecekken, her türlü istihbarat bilgisine sahiptik. Tüm uyarıları almıştık ama "es geçtik." Kutsal saydığımız bayramımızda, birkaç milletin ortak saldırısı, hiç ihtimal vermediğimiz bir şeydi. En kutsal saydığımız günde... İster tembellik de, ister affedilmez zihniyet. Bir duvarda yazılı bir yazıya gözlerini dikmiş bir grup insan hayal et, herkes kelimeleri doğru okuyabildiği için birbirini tebrik ediyor. Ne var ki bu grubun ardında iletinin gerçek anlamını yansıtan bir ayna var. Kimse aynaya bakmıyor. Kimse gerekli görmüyor. Araplara, Hitler'in yarım bıraktığı işi tamamlamaları için bir fırsat verdikten sonra, yalnızca aynadaki bu yansımanın gerekli olduğunu görmekle kalmadık, onu sonuna kadar ulusal siyasetimizin temeline oturttuk. 1973'ten bu yana, artık dokuz istihbarat analistimiz de aynı sonuca ulaştıysa, onuncunun görevi onlara karşı durmaktı. Ne kadar uzak ve imkânsız da olsa, birisi mutlaka daha derinlemesine araştırmalıydı. Eğer bir komşumuzun nükleer santralını plütonyum silahlar üretmek için kullanma ihtimali varsa, daha derine inersiniz; eğer bir diktatörün şarbon hücrelerini diğer ülkelere salmak için bir sistem geliştirdiği söylentileri etrafta dolaşırsa, daha derine inersiniz; eğer ölü bedenlerin dönüşüm geçirip insan etine aç ölüm makineleri olmaları ihtimali küçücük de olsa varsa, gerçeği çıkarana kadar derine iner de inersiniz.

Ben de kazdım, derinlere indim. Başlarda kolay değildi. Çin'in çerçeveden çıkması... Tayvan krizinin istihbarat toplamaya engel olması... Elimdeki bilgi kaynağı çok azdı. Birçoğu ıvır zıvırdı zaten. Özellikle internetten topladıklarım, uzaydan gelen ya da 51. Bölge'den kaçan zombiler... Sizin ülkenizin bu 51. Bölge'ye olan

takıntısı nereden geliyor bu arada? Bir süre sonra bazı yararlı bilgilere ulaşmayı başardım, Cape Town'daki "kuduz" olayı gibi... Çok sonraları Afrika kuduzu diye bilinecekti. Kanadalı bir dağ timinin Kırgızistan'daki bir görev sonrası travma raporlarına ulaştım. Brezilya'dan bir hemşirenin blog sayfasında bir kalp cerrahı cinayetiyle ilgili yazdığı iletileri buldum.

Edindiğim bilginin büyük çoğunluğu, Dünya Sağlık Örgütü'nden geldi. Birleşmiş Milletler, okunmamış rapor yığınları altında gömülü bir sürü değerli bilginin olduğu bürokratik bir şaheserdir. Bütün dünyada patlak veren benzer olaylar buldum ve hepsi de "makul" açıklamalarla bir köşeye itilmişti. Bu vakalar, yeni tehdidi tutarlı bir çerçeveye oturtabilmemi sağladı. Söz konusu varlıklar gerçekten ölüydü, saldırgandı ve günbegün yayılmaktaydılar. Araştırmalarım sonucu varlıklarına son vermenin yolunu da keşfettim.

Beyinlerini hedef almak.

[***Kıkırdıyor.***] Bugün bundan bir büyü, kutsal su ya da gümüş mermilerden bahseder gibi bahsediyoruz. Neden bu yaratıkları ortadan kaldırmanın tek yolu beyinlerini yok etmek? Bu bizim varlığımıza da son vermenin tek yolu değil mi?

İnsanoğlunu mu kastediyorsun?

[***Başıyla onaylıyor.***] Hepimiz bu değil miyiz aslında? Vücut denilen savunmasız, gelişmiş makine sayesinde yaşamımızı sürdüren beyinler değil miyiz? Küçük bir parçası parçalandığında ya da yiyecek veya oksijen gibi gereksinimlerinden yoksun olduğunda, beyin hayatta kalamaz. "Yaşayan Ölüler" ile aramızdaki ölçülebilir tek fark bu. Beyinleri hayatta kalmak için destek sistemlere gereksinim duymuyor, bu nedenle asıl organa saldırmak gerekiyor. [***Silah şeklini verdiği sağ elini şakağına dayıyor.***] Basit bir çözüm, tabii eğer problemi anlayabilirsek! Salgının yayılış hızına bakarak, yabancı istihbarat servislerinden de onay almanın ihtiyatlı bir hareket olacağını düşündüm.

Paul Knight ile arkadaşlığımız Entebbe'deki günlerimize kadar

dayanıyordu. Amin'in siyah Mercedes'inin bire bir aynısını kullanmak onun fikriydi. Paul, tam da teşkilatı "reforma" gitmeden hemen önce emekli olmuştu ve Maryland, Bethesda'da özel bir danışmanlık şirketi için çalışmaya başlamıştı. Evine ziyarete gittiğimde, onun da benimle aynı proje üzerinde araştırma yaptığını gördüm ve topladığı belgelerin en az benimki kadar kalın ve ağır olduğunu görünce çok şaşırdım. Bütün gece birbirimizin bulgularını okuyarak geçti. İkimizden de çıt çıkmadı. O anlarda, gözlerimizin önündeki kelimeler dışında herhangi bir şeyin, birbirimizin, hatta etrafımızdaki dünyanın bile farkında olduğumuzu sanmıyorum. İkimiz de aynı anda, gökyüzünün doğusu ışığın ilk izleriyle aydınlanmaya başlamışken bitirdik.

Paul son sayfaya bir daha baktı ve sonra bana, "Durum oldukça vahim ha!" dedi. Başımla onayladım, o da aynısını yaptı ve ardından, "Ne yapmamız gerekiyor?" diye sordum.

Ve "Warmbrunn-Knight" raporu da bu şekilde hazırlandı.

İnsanlar keşke raporu bu isimle hatırlamayı bıraksa. O raporda on beş tane daha isim vardı; virologlar, istihbarat ajanları, askeri analistler, gazeteciler ve hatta Endonezya'da salgın ilk patlak verdiğinde Jakarta'da seçimleri denetleyen bir BM gözlemcisi. Hepsi de kendi alanında uzmandı ve hepsi de biz onlarla iletişime geçmeden önce bazı sonuçlara ulaşmıştı. Raporumuz yüz sayfayı geçmiyordu. Az ve özdü, tamamıyla anlaşılırdı, bu salgının dünya çapında büyümesini önleyeceğini düşündüğümüz her şeydi. Birçok insanın Güney Afrika'nın savaş planına umut bağladığını biliyorum, olması gereken de buydu zaten ama daha fazla insan raporu okuyup, önerdiği çözüm yollarını hayata geçirmek için çabalasaydı, o zaman öyle bir plana en baştan ihtiyacımız olmayacaktı.

Ama bazıları sizin raporunuzu okudu ve uygulamaya koydu. Senin kendi hükümetin...

Güçbela, üstelik ödemek zorunda olduğumuz bedele bir bak.

Beytlehem, Filistin

[Haşin bakışları ve fevkalade cazibesiyle, Saladin Kader bir film yıldızı olabilirdi. Arkadaş canlısı ama asla yaltakçı değil; kendinden emin ama asla burnu büyük değil. Halil Cibran Üniversitesi'nde şehir planlamacılığı bölümünde profesör ve doğal olarak tüm kız öğrencilerinin ilgisi ve sevgisini kazanmış durumda. Üniversiteye adını veren şahsın heykeli altında oturuyoruz. Ortadoğu'nun en varlıklı şehirlerinden biri olan bu şehirdeki diğer her şey gibi, bronz heykelin parlatılmış yüzeyi güneş ışığında parlıyor.]

Kuveyt şehrinde doğup büyüdüm. 1991'den sonra Arafat, Saddam'la beraber olup dünyayı karşısına aldıktan sonra ailem şehirden sürülmeyen "şanslı" kesimdendi. Zengin değildik ama yoksulluk da çekmiyorduk. Rahatım yerindeydi anlayacağın ve bu, hareketlerimden de belli olurdu.

Her gün okuldan sonraları çalıştığım Starbucks'taki tezgâhın arkasından El Cezire yayınını izledim. Öğle arası yoğunluğu yaşıyorduk, mekân ağzına kadar doluydu. O curcunayı, yuhalamaları, ıslıkları duymalıydın. Sesimiz, eminim genel kurul binasındakine eşitti.

Tabii ki bunun Siyonistlerin bir yalanı olduğunu düşünüyorduk. Aksini kim düşünebilirdi ki? İsrail büyükelçisi, Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna ülkesinin "gönüllü karantina" yasası çıkaracağını bildirdiğinde, başka ne düşünmeliydim? Afrika kuduzunun aslında ölüleri kana susamış yamyamlara dönüştüren yeni bir hastalık olduğuyla ilgili deli saçması hikâyelerine gerçekten inanmamı mı bekliyorlardı? Böyle bir aptallığa, özellikle de ölesiye nefret ettiğin düşmanının ortaya attığı bir hikâyeye nasıl inanabilirdin?

O şişko piçin konuşmasının ikinci kısmını dinlemedim bile. Bu kısımda, soru sorulmaksızın yabancı bir ülkede doğmuş her Yahudi'nin, anne ya da babası İsrail doğumlu herkesin, önceden işgal edilen bölgelerde yaşamış veya ailesi bir zamanlar İsrail sınırları içinde yaşamış her Filistinlinin himaye altına alınacağı açıklandı. Son kısım ailemi de kapsıyordu çünkü 67'de Siyonist savaşından kaçan mültecilerdi. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün liderliğine güvendik. Mısırlı ve Suriyeli kardeşlerimiz Yahudileri denize döker dökmez, köyümüze geri dönebileceğimizi düşünerek kaçtık. Daha önce İsrail'e de yeni Birleşik Filistin devleti sınırları içine dahil olması istenen bölgeye de gitmemiştim.

İsrail'in çevirdiği bu dolabın altında ne yatabileceğini düşündün?

Benim düşüncem şu oldu: Siyonistler, işgal ettikleri topraklardan daha yeni çekilmişlerdi. Lübnan'da ve daha yakın zamanlarda Gazze Şeridi'nde olduğu gibi gönüllü çekildiklerini söylüyorlardı ama gerçekte, daha önce de olduğu gibi, onları sürenin bizler olduğunu biliyorduk. Bir sonraki ve son darbemizin ülke dedikleri nizamsız zulüm rejimini yıkacağını biliyorlardı ve bunun için hazırlanıyorlardı. Yurtdışından gelen Yahudileri savaşta piyon olarak kullanacaklardı ve... ve –o zamanlar bunu anlayabildiğim için kendimi oldukça zeki sayıyordum– olabildiğince Filistinli kaçırıp onları kalkan olarak kullanacaklardı. Her şeye cevabım hazırdı. On yedi yaşındaydım, kimin yoktu ki o yaşlarda?

Babam olayın jeopolitik iç yüzüne dair fikirlerimden pek ikna olmadı. Amiri Hastanesinde hademelik yapıyordu. Afrika kuduzuyla ilk karşılaşması gece vardiyalarının birinde olmuştu. Ceset torbalarından kalkan insanları ya da paniklemiş hastaların ve güvenlik görevlilerinin birbirini katledişini gözleriyle görmemişti ama Kuveyt'te kalmanın intihar olacağına inanacak kadar olayların akıbetine tanıklık etmişti. İsrail'in bildiriyi yayınladığı gün gitme kararını vermişti.

Bunu duymak zoruna gitmiştir herhalde.

Tanrı'ya küfürdü resmen! Ergenlik ateşimle onu gerçekleri görmeye ikna etmeye çalıştım. El Cezire'den kareler gösterdim. Filistin'de yeni Batı Şeria'nın önünde toplanan, kutlama yapan insanları gösterdim. Gözleri gören her insan artık özgürlüğümüzün bizim elimizde olduğunu fark edebilirdi. İsrailliler işgal ettikleri toprakların hepsinden çekilmişlerdi. Kudüs'ü bile boşaltmaya hazırlanıyorlardı. Direniş örgütlerimiz arasındaki hizipçi çatışmanın da Yahudilere karşı birleştiğimiz son darbede yok olup gideceğine canı gönülden inanıyordum. Biliyordum. Babam bunu göremiyor muydu? Birkaç yıl, belki de birkaç hafta içinde mülteci değil, kurtarıcı olarak memleketimize geri dönecektik. Bunu anlayamıyor muydu?

Aranızdaki sorunu nasıl hallettiniz?

"Halletmek" mi? Ne kadar hoş bir kelime seçtiniz. El Cehre'deki salgının ikinci ve en büyük halkası patlak verinceye kadar aramızdaki tartışma halledilmedi. Babam işinden ayrıldı, banka hesaplarımızdaki parayı çekti, her şey tereyağından kıl çeker gibiydi... Bavullarımız hazırdı... Biletlerimiz alınmıştı. Televizyonda polisin bir eve fırtına gibi daldığı gösteriliyordu, içeride neye ateş açtıklarını göremiyordun ama. Resmî açıklamada "Batı köktencileri" suçlandı. Babam ve ben her zamanki gibi tartışıyorduk. Hastanede gördüklerini, üstüne basa basa tekrarlıyordu. Yöneticilerimiz tehlikenin farkına vardıklarında her şey için çok geç olabilirdi.

Korkaklığı, cahilliği ve "kavgayı" terk etmekteki isteğiyle alay ettim elbette. Bütün hayatını, ona Filipinli gurbetçi işçilere davrandığından farklı davranmayan bir ülkede tuvaletleri ovarak geçirmiş bir adamdan ne bekleyebilirdim ki. Dünya görüşünü, kendine olan saygısını yitirmişti. Siyonistler daha iyi bir yaşam vaadiyle kandırıyordu ve o da buna, kedinin ciğere atladığı gibi atlıyordu.

İsrail için el Aksa şehitleri militanlarına beslediğinden daha fazla sevgi beslemediğini ama patlamaya hazırlanan fırtınaya hazırlıklı olanın bir tek İsrail olduğunu ve ailemizi koruyabilecek, özgürlüğü-

müzü güvence altına alacak olanın da bir tek onlar olduğunu bana bütün sabrıyla anlatmaya çalıştı.

Yüzüne kahkahayı bastım ve bombayı patlattım. Ona Yasin'in Çocukları* diye bir web sitesi bulduğumu söyledim. Kuveyt şehrinde faaliyet gösteriyorlardı. Onlara katılmak istediğimi, başvurumu çoktan yaptığımı, cevaplarını beklediğimi söyledim. Babama eğer istiyorsa gidip Yehova'nın köpeği olabileceğini söyledim ama bir dahaki karşılaşmamızda onu bir toplama kampından kurtarmak zorunda kalabileceğimi de hatırlattım. Kendimle gurur duyuyordum, seçtiğim kelimeler kahramanca geliyordu. Gözlerine dik dik bakarak masada doğruldum ve son sözlerimi sarf ettim "Şüphesiz ki Allah katında, yeryüzünde yürüyen canlıların en kötüsü, inkâr edenlerdir."**

Yemek masasında bir an kimseden ses çıkmadı. Annem başını önüne eğdi, kız kardeşlerimse birbirlerine döndüler. Odada çınlayan tek ses olay yerinden canlı yayın yapan bir spikerin kontrolden çıkmış kalabalığı boşuna bir gayretle susturmaya çalışan sesiydi. Babam iri bir adam değildi, hatta o sıralar ben ondan daha iriydim diyebilirim. Kolay öfkelenen biri de değildi. Sesini daha önce yükselttiğini anımsamıyorum. Bakışlarında tanıyamadığım bir şeyler vardı ve bir an sonra üstüme atıldı. Beni duvara savurdu ve öyle bir tokat attı ki sol kulağım çınlamaya başladı. "GİDECEKSİN!" diye bağırıyordu beni ardı ardına duvara çarparken. "Ben senin babanım ve ben ne dersem YAPACAKSIN!" Bir tokat daha indirdi. Bir an hiçbir şey göremedim. "YA BİZİMLE BİRLİKTE GELECEKSİN YA DA BU ODADAN ASLA ÇIKAMAYACAKSIN!" Bağırdı çağırdı, vurdu kırdı. Bu adamın, çelimsiz babamın yerine geçmiş bu aslanın ne-

* Yasin'in Çocukları: Gençleri hedef alan terörist örgüt. Adım Şeyh Yasin'den almıştır. Sıkı şeriat kanunları altında yalnızca on sekiz yaşını doldurmamış çocukları kabul ediyorlar.

** "Şüphesiz ki Allah katında, yeryüzünde yürüyen canlıların en kötüsü, inkâr edenlerdir. Artık onlar iman etmezler." Kuranı Kerim 8;55.

reden çıkıp geldiğini anlayamadım. Yavrularını koruyan bir aslan. Hayatımı kurtarmak için elinde kalan son silahın korku olduğunu biliyordu ve eğer salgından korkmuyorsam, ondan korkacaktım o zaman.

İşe yaradı mı?

[Gülüyor.] Kurbanlık koyun gibiydim. Kahire'ye giden yol boyunca ağladım.

Kahire mi?

Kuveyt'ten İsrail'e doğrudan uçak seferleri yoktu. Hatta Mısır'dan bile. Arap Birliği bazı kısıtlamalar getirmişti. Kuveyt'ten Kahire'ye uçakla gittik. Oradan Taba'ya gidebilmek için Sina Çölü'nde otobüsle yol aldık.

Sınıra yaklaştığım sırada, Duvar'ı ilk kez gördüm. Daha tamamlanmamıştı. Beton temelden çıplak çelik kirişler yükseliyordu. Arap dünyasının pek bilmediği, kötü şöhreti yayılan "güvenlik telleri" meselesinden haberdardım ama sadece Batı Şeria'yı ve Gazze Şeridi'ni çevrelediğini düşünüyordum. Burada, bu boş, çorak çölün ortasında... Bu, İsrail'in, sınırları boyunca büyük bir saldın beklediğini içeren teorimi destekliyordu. Güzel, diye geçirdim içimden. *Mısırlılar sonunda içlerinde yatan aslanı uyandırabilmiştiler.*

Taba'ya vardığımızda otobüslerden inip tek sıra halinde yürümemiz söylendi. Yolun kenarında kafesler vardı ve içlerinde de iri, bakışları tehditkâr köpekler. Her seferde tek kişiye geçiş hakkı vardı. Sınır görevlisi zayıf, siyahi bir Afrikalıydı. Siyahi Yahudilerin* olduğunu bilmiyordum. Elini kaldırıp, "Burada bekle," dedi zar zor anlaşılabilen Arapçasıyla. "Sen gel, geç!" Önümde duran adam oldukça yaşlıydı. Uzun beyaz bir sakalı vardı ve baston yardımıyla yürüyordu. Adam geçerken köpekler âdeta çıldırdı. Havlıyor, hırlıyor, kafeslerinde bir oraya bir buraya koşturup havayı ısırıyorlardı. Adamın yanma hemen sivil kıyafetler içinde iki kişi yaklaştı ve kulağına

* İsrail hükümeti "Musa II" operasyonunu daha yeni tamamlamıştı. Bu operasyonlar dahilinde Etiyopyalı "Yahudiler" İsrail topraklarına kabul edildi. *–çn*

bir şeyler fısıldayıp onu götürdüler. Adamın yaralı olduğunu görebiliyordum. Uzun entarisinin kalça kısmında yırtık vardı ve kahverengi kanla lekelenmişti. Ne bu adamlar doktordu ne de adamı götürdükleri siyah kamyonet ambulanstı. *Piç kuruları* diye geçirdim içimden, yaşlı adamın ailesi ardından feryat figan ağlarken. *İşlerine yaramayacak yaşlı ve hasta insanları ayıklıyorlar.* Şimdi köpeklere meydan okuma sırası bizdeydi. Bana ya da ailemden herhangi birisine havlamadılar. Hatta birisi, kız kardeşim elini uzatınca kuyruğunu salladı sanırım. Sıra arkamızdaki adama gelince köpekler bir kez daha kontrolden çıktı ve bir kez daha ne idüğü belirsiz iki sivil öne çıktı. Dönüp adama baktım ve Kanadalı ya da Amerikalı bir beyazı görünce şaşkınlığımı gizleyemedim. Amerikalı olmalıydı çünkü aksanı onu ele veriyordu. "Hadi canım, ben iyiyim!" Bağırdı, çırpındı. "Hadi yahu, bırakın beni!" Üstünde şık bir takım elbise ve kravat vardı. Kıyafetiyle uyum içinde olan bavulu İsraillilerle boğuşurken etrafa saçıldı. "Ben sizden biriyim, hadi yahu, çekilin üstümden! Hadi!" Gömleğinin birkaç düğmesi kopunca, karnını kaplayan kanlı bandajlar ortaya çıktı. Kamyonetin arkasına bindirilirken, hâlâ bağırıp etrafındakileri tekmelemeye çalışıyordu. Anlamamıştım. Neden bu insanlar? Açıkça görülüyordu ki bunun ne Arap olmakla ne de yaralı olmakla bir ilgisi vardı. Ağır yaralı mültecilerin güvenlik görevlilerince engellenmeden geçtiklerini de görmüştüm. Hepsine de içeride bekleyen siyah kamyonetlere değil, ambulanslara, gerçek ambulanslara kadar eşlik edilmişti. Durumun köpeklerle bir ilgisi olduğunu düşünmeye başlamıştım. Kuduz için bir çeşit teşhis aracı mıydılar? Bana bu oldukça mantıklı gelmişti. Bu teorim Yeroham dışındaki toplama kampında da varlığını korudu.

Yerleştirme kampı mı?

Yerleştirme ve karantina. Tabii o zamanlar benim için sadece bir hapishaneydi. Düşündüğüm duruma düşmüştük; çadırlar, kalabalık, güvenlik görevlileri, dikenli teller ve Negev Çölü'nün kavuran güneşi. Mahkûmlar gibi hissediyorduk, zaten de mahkûmduk. Ba-

bama asla, "Ben sana söylemiştim," diyecek cesareti kendimde bulamasam da asık suratımdan bunu rahatça okuduğundan emindim.

Her gün ordunun sağlık personelince sağlık muayenesinden geçirilmeyi hiç beklemiyordum. Kan, deri, saç, tükürük, hatta idrar ve dışkı...* Yorucu ve küçük düşürücüydü. Durumu katlanılabilir kılan, gözaltında tutulan bazı Müslüman gruplarının toptan bir ayaklanma çıkarmasını engelleyen tek şey, onlarla ilgilenen doktorların ve hemşirelerin Filistinli olmasıydı sanırım. Annemi ve kız kardeşlerimi muayene eden doktor, Amerikalı bir kadındı ve Jersey City diye bir yerden gelmişti. Babamı ve beni muayene eden doktorsa Gazze'nin Cebaliye kentindendi ve kendisi de birkaç ay öncesine kadar gözaltında tutuluyormuş. Bize sürekli aynı şeyi söylüyordu: "Buraya gelmekle en doğru kararı verdiniz. Göreceksiniz. Zor olduğunu biliyorum ama tek yol bu." İsraillilerin açıkladığı her şeyin doğru olduğunu söyledi. İçimde, derinlerde büyüyen bir kısmım inanmak istiyordu ama hâlâ teslim olmuyordum.

Evraklarımız işlenip, muayenelerimiz tamamlanana kadar üç hafta daha Yeroham'da kaldık. Bütün o zaman boyunca nadiren pasaportlarımıza göz attılar. Babam resmi evraklarımızda bir sorun çıkmamasını sağlamak için çok uğraşmıştı. Ama onların çok umurlarında olduğunu sanmıyorum. İsrail savunma güçleri ya da polis seni eski "koşer olmayan"** faaliyetlerin için aramadıkça, sağlık karnesi üzerinde taşıman gereken tek şeydi.

Sosyal Hizmetler Bakanlığı, bize devlet destekli konut, ücretsiz eğitim ve babama da ailemizi geçindirebilmesi için bir iş sağladı. *Doğru olamayacak kadar iyi,* diye geçirdim içimden Tel Aviv'e giden otobüse bindiğimizde. *Çekiç her an kafamıza inebilir.*

Beerşeba şehrine girer girmez de indi. Uyuyakalmışım; ne silah seslerini ne de aracın patlayan ön camının sesini duydum. Otobü-

* O zaman virüsün insan vücudundan dışarı atılan katı atıkta aktif olup olmadığı daha belli değildi.

** İsraillilerce haram olan şey. *—çn*

sün yoldan çıktığını hissettiğim an sıçrayarak uyandım. Bir binaya çarptık. İnsanlar çığlık atıyordu, her taraf kan revan ve cam içindeydi. Ailem acil çıkış kapısına yakındı. Babam tekmeleyerek kapıyı açtı ve bizi caddeye doğru çekti.

Pencerelerden, kapı eşiklerinden ateş açılıyordu. Görebildiğim kadarıyla, ev yapımı bombalar ve silahlarla siviller askerlere karşıydı. *İşte bu!* dedim. Kalbim yerinden çıkmak üzereydi. *Özgürleşme hareketi başladı!* Hiçbir şey yapamadan, koşup yoldaşlarıma katılamadan, birisi gömleğimden yakalayıp beni bir Starbucks'ın içine çekiştirdi.

Ailemin yanma, yere itilmiştim. Annem onlara doğru emeklerken kız kardeşlerim bağırarak ağlıyorlardı. Babam omzundan vurulmuştu. Bir İSG askeri yüzümü pencereden uzağa, yere doğru itti. Kanım öfkeyle kaynıyordu. Silah olarak kullanabileceğim, boğazına saplayabileceğim bir cam parçası aramaya başladım.

Starbucks'ın arka tarafında bir kapı açıldı. Asker oraya doğru nişan alıp, ateş açtı. Elinde el bombasını sıkıca tutan bir ceset yanı başımıza yığıldı. Asker bombayı alıp sokağa savurdu. Havada infilak etti. Asker patlamayla aramıza kalkan oldu ve Arap kardeşimin üzerine savruldu. Fakat Arap değildi. Gözyaşlarım dinince, tallit ve kippa giydiğini ve paramparça pantolonundan dışarı fırlamış tsitsitini fark ettim. Bu adam Yahudi'ydi. Sokaktaki silahlı isyancılar Yahudi'ydi. Çevremizde hiddetlenen çatışma Filistinlilerin başkaldırısı değildi. İsrail iç savaşı başlamak üzereydi.

Sence o savaşın nedeni neydi?

Bir sürü sebebi vardı bence. Batı Şeria'dan geri çekilme de Filistinlilerin ülkelerine dönmeleri de hoş karşılanmamıştı. Stratejik şehir planlaması da bu hoşnutsuzluğa katkıda bulunmuştur herhalde. Birçok İsrailli duvarlarla çevrili kendi kendine yetebilen bu şehrin inşa edilmesi için evlerinin yıkılışını izlemek zorunda bırakılmıştı. Kudüs, eminim... bardağı taşıran son damla olmuştur, Koalisyon hükümeti, bunun kontrol altında tutabileceklerinden çok daha

geniş olduğuna kanaat getirdi. En zayıf noktaları oydu ve İsrail'in doğrudan kalbine giden bir yoldu. Bütün şehri boşaltmakla kalmadılar, ayrıca Nablus'u ve Halil koridorunu da boşalttılar. 1967 hudutlarında daha kısa bir duvar örmenin fiziksel güvenliği sağlamanın tek yolu olduğuna inandılar ve dini değerlere bağlı kesimlerin tepkilerini de göze aldılar. Bunların hepsini çok sonraları öğrendim. Sonuç olarak İSG ayaklanmayı bastırdı çünkü isyancıların çoğunluğu ultra-ortodoks saflarından geliyordu ve bu yüzden çok azı silahlı kuvvetlerde görev almıştı. Bunu biliyor muydun? Ben bilmiyordum. Bütün hayatım boyunca ölesiye nefret ettiğim bu insanlar hakkında hiçbir şey bilmediğimi fark ettim. Doğru olduğuna inandığım her şey o gün tuzla buz oldu. Asıl düşmanımızın yüzü hepsini gölgeledi.

İşaretsiz kamyonetlerden birisi köşeyi dönünce, ailem ve ben koşarak bir İsrail tankının* arkasına saklandık. Bir roket, kamyonetin motoruna isabet etti. Kamyonet havalandı, ters dönerek yere çarptı ve parlak turuncu alevlerle havaya uçtu. Tankın kapısına ulaşmama hâlâ birkaç adım vardı ve bu da çatışmanın boyutunu görebilmem için bana yeterli zamanı tanıdı. Yanan enkazdan çıkan insanlar vardı. Derileri ve kıyafetleri yanan petrolle sıvanmıştı. Yavaşça yanan meşaleler gibiydiler. Etrafımızdaki askerler onlara ateş açtı. Kurşunların göğüslerinden zararsızca geçtiği delikleri görebiliyordum. Yanımda duran manga lideri haykırdı "B'rosh! Yoreh B'rosh!" ve askerler hedeflerine kilitlendiler. İnsanların... yaratıkların beyinlerini patlattılar. Yere düşerken, üzerlerindeki petrol yanmaya devam ediyordu. Kömürleşmiş, kafasız cesetlerdi. Ansızın, babanım beni uyarmaya çalıştığı, İsraillilerin dünyanın geri kalanını uyarmaya çalıştığı gerçeği anlamıştım. Anlayamadığımsa, dünyanın geri kalanının neden kulaklarını tıkıyor olduğuydu.

* Birçok ülkenin ana saldırı tanklarının aksine, İsrail "Merkava" tanklarının, asker çıkarmak için arka kapağı mevcuttur.

SUÇLAMALAR

Langley, Virginia, ABD

[Merkezi Haberalma Teşkilatı (CIA) yönetici ofisi, bir şirket yöneticisine, bir doktora ya da bir lise müdürüne aitmiş izlenimi verebilir. Raflara dizilmiş kitaplar, duvarlarda diplomalar, fotoğraflar ve masasının üstünde de Cincinnati Reds beysbol takımının oyuncularından Johnny Bench'in imzalı bir fotoğrafı vardır. Bob Archer, yüzümden burayı farklı şekilde hayal etmiş olduğumu anlayabiliyor. Röportajı burada gerçekleştirmek istemesinin sebebi buydu sanırım.]

CIA aklınıza geldiğinde, büyük ihtimalle hakkımızda söylenen iki popüler ve asla unutulmayan miti hayal ediyorsunuzdur. Birincisi, tüm dünyada Amerika Birleşik Devletleri'ne olası tehdit teşkil eden unsurları bulmak, ikicisiyse her şeyi ilk elden bilip, ilk önce harekete geçen taraf olmak. Bu mit, doğası gereği gizlilik içinde var olması ve işlemesi gereken bir organizasyonun yan ürünüydü. Gizlilik bir boşluktur ve bu boşluğu paranoyak kurgulardan daha iyi hiçbir şey dolduramaz. "Baksana, bilmem kimi, kim öldürmüş duydun mu, CIA diyorlar. Baksana, bilmem hangi ülkede çıkan darbenin arkasında kim vardır dersin? CIA olmalı. Baksana, o internet sayfasına tıklarken dikkat etsen iyi olur, tıkladığın her internet sayfasının kaydını kim tutuyor biliyorsun, CIA!" Bu, savaştan önce insanla-

rın akıllarında yer alan resmimizdi ve biz de bu resmi seve seve koruyorduk. Kötü adamların bizden kuşkulanmasını, korkmasını ve bizim vatandaşlarımıza zarar vermeden iki defa düşünmelerini istedik. Dokunulmazlık gibi, bu da bizim avantajımızdı. Tek dezavantajımızsa kendi vatandaşlarımızın da buna körü körüne inanmış olmalarıydı. Ne zaman bir yerde uyarı yapılmayan bir olay patlak verse, parmaklar doğrudan CIA'ye doğrultulurdu. "Baksana, bu çılgın ülke nasıl nükleer silah temin edebildi? CIA neredeydi? O cani bütün o insanları nasıl olup da öldürebildi? CIA neredeydi? Nasıl olup da ölüler tekrar yürümeye başlıyor ve biz bunu onlar kapımıza dayanınca öğreniyorduk? Tanrı'nın cezası CIA de neredeydi!"

Gerçek şuydu ki ne Merkezi Haberalma Teşkilatı ne de Amerika Birleşik Devletleri'nin resmi veya resmi olmayan diğer istihbarat servisleri dünya çapında her şeyi bilen, gören bir güçtü. Zaten öyle bir finansman kaynağımız da yoktu. Soğuk Savaş sırasındaki açık çek günlerinde bile, fiziksel olarak her arka kapıda, mağarada, caddede, genelevde, depoda, ofiste, evde, arabada ve bu dünya samanlığında kulağının ve gözünün olmasına imkân yoktu. Yanlış anlama, âciz değildik. Belki hayranlarımızın yıllarca yaptığımızı düşündüğü işlerden pay çıkardık kendimize ama eğer Pearl Harbor'dan* Büyük Panik'e kadar ortaya atılan uçuk kaçık teorileri toplasan, o zaman bu organizasyonun sadece Birleşik Devletlerden daha güçlü olması değil, aynı zamanda bütün insanoğlunun varoluşundan da büyük olması gerekirdi.

Kadim gizlerle ve uzaylı teknolojisiyle donanmış bir gölge süper güç falan değiliz. Oldukça gerçekçi sınırlarımız ve son derece sınırlı bir mal varlığımız var, dolayısıyla ayrı ayrı her olası tehdidin peşinden koşarak bu fonu heba edeceğimiz nasıl düşünülebilir? Bir istihbarat servisinin işleyişiyle ilgili ikinci mite götürüyor bu bizi.

* CIA, diğer adıyla OSS, Japonların Pearl Harbor saldırılarından yaklaşık altı ay sonra, 1942 yılının haziran ayında kuruldu.

Tesadüfen yeni ve olası tehlikeler buluruz umuduyla kırk tarakta bezimiz olamazdı. Bunun yerine, halihazırda açık olan tehditleri bulup onlara odaklanmak zorundaydık. Eğer Sovyet komşun evini ateşe vermeye çalışıyorsa, tutup da Arap tehdidini düşünmezsin. Eğer arka bahçene aniden giren Araplarsa, o zaman da Çin Halk Cumhuriyeti hakkında endişelenmezsin ve eğer bir gün, bir elinde tahliye emri, diğer elinde molotof kokteyli ile ChiComs kapını çalarsa, arkasında arayacağın son şey yürüyen cesetler olur.

Fakat hastalık Çin'den yayılmadı mı?

Evet. Ve modern casusluk tarihinin en büyük ve tek maskirovkasına* imza attı.

Pardon?

Dalavereydi. Çin, gözümüzün üzerlerinde olduğunu biliyordu. Ülke çapında örtbas ettikleri "sağlık ve güvenlik" sorunlarını bizden asla saklayamayacaklarını biliyorlardı. Yaptıkları işi, daha farklı bir maskeyle saklamanın en iyi yol olduğunun farkına vardılar. Yani örtbas ettikleri hakkında yalan söyleyeceklerine, neyi örtbas ettikleriyle ilgili yalan söylediler.

Muhaliflere baskı mı?

Daha da büyüğü, bütün Tayvan Boğazı olayı; Tayvan Ulusal Bağımsızlık Partisinin zaferi, Çin savunma bakanına yapılan suikast, politik oyunlar, savaş tehditleri, gösteriler ve ona müteakip baskılar. Hepsi de Milli Güvenlik Bakanlığı tarafından düzenlenmişti ve hepsi de dünyanın gözünü Çin'in sınırları içinde büyüyen gerçek tehditten uzak tutmak içindi. İşe yaradı da! Çin hakkında topladığımız her bilgi kırıntısı, aniden kaybolmalar, toplu idamlar, sokağa çıkma yasağı, askere alınmalar, her şey ChiCom'un standart prosedürü diye kolayca açıklanabilirdi. Aslına bakarsan, bu öyle çok işe yaradı, Tayvan Boğazı'nda üçüncü dünya savaşının patlak vermek

* Maskirovka: Psikolojik savaşta düşmanı bilgi kirliliği yaratarak yanlış yönlendirmek anlamına gelen Rusça terim. Sovyetler Birliği ve Soğuk Savaş dönemine aittir. *—çn*

üzere olduğuna öylesine ikna olduk ki salgının patlak vermeye başladığı ülkelerdeki bilgi kaynaklarımızı Tayvan Boğazı'na yönelttik.

Çinliler o kadar iyiydi yani.

Ve biz de o kadar kötüydük. Teşkilatın iyi zamanları değildi. Görevden alınmaların etkisinden daha yeni yeni...

Reformları mı kastediyorsun?

Hayır, görevden alma demeyi tercih ediyorum çünkü öyleydi. Joe Stalin en iyi komutanlarını ya öldürüp ya da hapse tıktığında bile, kendi ulusal güvenliğine bizimkilerin ülkemize "reformlarıyla" verdiği zararın yarısını vermemiştir. Son savaş tam bir fiyaskoydu ve kim suçlandı tahmin et. Siyasi gündemi doğrulamamız emredildi, sonraysa o gündem siyasi sorumluluğa dönüştüğünde bize emir verenler geri adım atarak bütün suçlamaların bize yönelmesine seyirci kaldı. "Savaşa girmemiz gerektiğini en başta dile getiren kimdi? Kim bizi bu pisliğin içine sürükledi? CIA!" Ulusal güvelik yasalarını ihlal etmeden kendimizi savunamazdık. Oturup suçlamaları kuzu kuzu kabul etmek zorundaydık. Ve sonuç ne oldu? Beyin göçü. Özel sektöre gidip dolgun maaş, makul saatler ve belki sadece çalıştıkları kişilerden bir takdir ve saygı görme ihtimali varken neden kalıp da bir siyasi karalama ve sindirme politikasının kurbanı olsunlar? Birçok tecrübeli, girişken, analitik muhakeme gücüne sahip kadın ve erkek çalışanımızı kaybettik. Geriye bir avuç yalaka ve miyop hadım kaldı.

Ama hepsi bunlar değildir.

Hayır, tabii ki değildi. Bazılarımız kalmıştık çünkü yaptığımız işe gerçekten inanıyorduk. Bu işi para için ya da çalışma koşulları için ya da arada bir sırtımız sıvazlansın diye yapmıyorduk. Bu işin içindeydik çünkü ülkemize hizmet etmek istiyorduk. Halkımızın güvenliği için çabalıyorduk. Gelgelelim, bütün bu ideallerin ışığında ilerlerken bile, insan bir noktada döktüğü terin, gözyaşının, ortaya koyduğu kanın değeri olmadığını fark ediyor.

Öyleyse, gerçekte neler döndüğünü biliyordun.

Hayır... Hayır... Bilemezdim. Doğrulamanın hiçbir yolu yoktu...

Fakat şüphelerin vardı.

Kuşkularım... vardı.

Daha açık olabilir misin?

Özür dilerim ama olmaz. Yalnız, şu kadarını söyleyebilirim ki konuyu çalışma arkadaşlarıma defalarca açtım.

Ne oldu?

Cevap hiç değişmedi: "Haritadan yer seçl"

Ve sürüldün mü?

[***Başıyla onaylıyor.***] Üstlerimden birisiyle... sadece beş dakikalık bir toplantı... Ona durumla ilgili kaygılarımı dile getirdim. Gelip onunla paylaştığım için teşekkür etti ve konuyla hemen ilgileneceğini söyledi. Ertesi gün tayin emri masama ulaştı: "Buenos Aires."

Hiç Warmbrunn-Knight raporunu duydun mu?

Şimdilerde evet ama o zamanlar... Paul Knight tarafından yöneticiye bizzat teslim edilmiş, üzerinde de "Çok gizli" yazan nüsha... San Antonio'da FBI'ın koordinasyon bürosunda görevli memurlardan birinin masasındaki evrak yığınının en altında bulundu. Raporun teorik olduğu ortaya çıktı çünkü tam ben tayin edildikten sonra, İsrail "gönüllü karantina" fikrini halkla paylaştı. Artık ikaz devri kapanmıştı. Gerçekler açığa çıkmıştı. Şimdi asıl soru, onlara kimin inanacağıydı.

Vaalajärvi, Finlandiya

[Bahar vakti, "avlanma sezonu." Hava ısınınca ve zombilerin donmuş bedenleri bir kere daha canlanınca, BM'nin N-For (Kuzey Güçleri) birlikleri yıllık "Yayıl ve Temizle" görevleri için geldiler. Her geçen yıl yaşayan ölülerin sayıları azalıyor. Bir on yıl içinde ülkenin "emniyete alınması" bekleniyor. Avrupa Müttefik Yüksek Komutanı Travis d'Ambrosia operasyonları bizzat denetlemek için geldi. Komutanın yumuşak sesinde bir hüzün var. Görüşme boyunca, göz temasını korumak için elinden geleni yaptı.]

Hatalar yapıldığını inkâr etmeyeceğim. Daha iyi hazırlanmış olabileceğimiz gerçeğini de inkâr etmeyeceğim. Amerikan halkını hayal kırıklığına uğrattığımızı kabul eden ilk kişi ben olacağım. Yalnız, Amerikan halkının nedenlerini bilmesini istiyorum.

"Ya İsrailliler haklıysa?" Bunlar İsrail, BM bildirisini sunduktan sonraki sabah başkanın ağzından dökülen ilk kelimelerdi. "Doğru demiyorum." Doğru noktayı vurguladığından emin olmak istiyordu. "Diyorum ki ya haklılarsa?" Açık yürekli fikirler bekliyordu, dalkavukça değil. Genelkurmay başkanı böyle bir insandı. Sohbeti, faraziyeye de müsamaha gösteren, "varsayımsal" bir düzeyde, sanki yalnızca entelektüel bir beyin jimnastiğiymiş gibi sürdürdü. Sonuçta, dünyanın geri kalanı böylesine acımasız bir gerçeğe inanmaya hazır değilken o odadaki adamlar ve kadınlar neden olmalıydı ki?

Oyunu olabildiğince sürdürdük; gülümseyerek konuşmalar ya da laf arasına mutlaka bir espri yerleştirmeler... Geçişin ne zaman yaşanmış olduğundan emin değilim. Algılaması zordu. Birisinin farkına varmış olduğundan da şüpheliyim. Bir anda, bir oda dolusu

askeri uzman bir araya geldi. Her biri de onlarca yıllık savaş deneyimi ve ortalama sivil bir beyin cerrahından daha ağır bir akademik birikimle donatılmış ve hepsi de yürüyen cesetler üzerine açıkça ve dürüstçe fikirlerini beyan ediyordu. Sanki... engeller kalkmış, tabular yıkılıyordu ve gerçek, gün yüzüne çıkarılıyordu. Sanki gerçek... bağlarından kurtulmuştu.

Sizin de kendi şüpheleriniz vardı o zaman?

İsrail'in bildirisinden aylar önce... ve başkanın da haberi vardı... O odadaki herkes daha önce ya bir şeyler işitmiş ya da bir şeylerden şüphelenmişti.

İçinizden hiç Warmbrunn-Knight raporunu okuyan oldu mu?

Hayır, hiçbirimiz okumamıştık. Adını duymuştum ama içeriği hakkında hiçbir bilgim yoktu. Büyük Panik'ten iki yıl sonrasına kadar da elime almak nasip olmadı. Rapordaki askeri önlemler bizimkiyle uyuşuyordu.

Sizinki?

Beyaz Saray'a sunduğumuz teklif. Kapsamlı bir plan taslağı hazırladık. Yalnızca Birleşik Devletler'de tehdidin yok edilmesini değil, düşman saflarının zayıflatılıp tüm dünyayı kapsamasını da içeriyordu.

Ne oldu?

Beyaz Saray, birinci safhayı sevdi. Ucuzdu, hızlıydı ve eğer hakkıyla yönetilirse yüzde yüz gizlilik vaat ediyordu. Birinci safha, özel kuvvetlerin salgın bölgelerine çıkarılmasını içeriyordu. Aldıkları emir, bölgeyi tetkik etmek, müşahede altına almak ve yok etmekti.

Yok etmek mi?

Peşin hükümle.

Bunlar Alfa Timleri miydi?

Evet ve oldukça başarılıydılar da. Savaş kayıtları mühür altında ve ancak 140 yıl sonra açıklanabilecek ama şu kadarını söyleyebilirim ki Amerika'nın elit askerleri bu savaşı, tarihe en unutulmaz anlar olarak kazıdı.

Peki, ters giden ne oldu?

Birinci safhada hiçbir şey ama Alfa Timleri geçici önlemdi. Görevleri hiçbir zaman tehdidi ortadan kaldırmak olmadı, ikinci safhaya geçişte zaman kazandırmaktı.

Fakat ikinci safha asla tamamlanmadı.

Başlamadı bile, zaten Amerikan ordusunun bu kadar utanç verici bir biçimde hazırlıksız yakalanmasının nedeni de burada gizli.

İkinci safha, benzeri İkinci Dünya Savaşı'nın karanlık günlerinden beri görülmemiş muazzam bir ulusal taahhüt gerektiriyordu. Devlet hazinesinden devasa boyutlarda bütçe ayrılmasını ve tam bir ulusal desteği içeriyordu ama o noktada her ikisi de mümkün değildi. Amerikan halkı zaten daha yeni, uzun ve kanlı bir savaştan çıkmıştı. Yorgundular. Yeterince çekmişlerdi. 1970'lerde olduğu gibi ibre, savaşçı tutumdan kızgın tutuma kaydı.

Totaliter rejimlerde –komünizm, faşizm, radikal dincilik– halk desteği sabittir. Savaşlar başlatır, uzatabilirsiniz ve en küçük siyasi tepki kaygısı dahi olmadan istediğinizi askere alabilirsiniz. Demokraside durum tam tersidir. Halk desteği, sınırlı milli kaynaklar gibi iyi idare edilmeli; bilgece, tutumlu ve yatırıma büyük katkısı olacak şekilde harcanmalıdır. Amerika savaştan bıkmıştı ve yenilgi fikri anında tepkilere yol açardı. Özellikle "fikri" diyorum çünkü Amerika bir ya-hep-ya-hiç toplumu. Büyük zaferleri daha ilk rauntta kazanmak isteriz. Zaferimizin sadece tartışılmaz olmasını değil, aynı zamanda da mutlak kesinliğini bilmek ve herkesin de bilmesini isteriz. Eğer böyle olmazsa, kabul etmeyiz. Panikten önceki durumumuza bir bak. Son savaşı kaybetmedik, kaybetmekten çok uzaktık. Oldukça zor bir görevi, sağlanan çok az kaynakla oldukça elverişsiz koşullar altında tamamladık. Kazandık ama halk bunu o şekilde değerlendiremedi çünkü ulusal bilincin talep ettiği üzere ani bir saldırıda bulunmamıştık. Çok fazla zaman kaybedilmişti, çok fazla para harcanmıştı, çok fazla hayat ya yitmiş ya da büyük yara almıştı. Halk desteğini israf etmiştik ve ağır borç altındaydık.

İkinci safhanın sadece dolar değerini düşün. Yalnızca bir Amerikan vatandaşını askeri üniformanın içine sokabilmek için gereken paradan haberin var mı? Üstelik, yalnızca bir askerin aktif olarak göreve başlamasından bahsetmiyorum; bunun eğitimi var, donanımı, gıdası, barınması, taşıması var, sağlık hizmetleri var. Uzun dönemde gereken dolar miktarından bahsediyorum. Bu ülkenin vergi mükelleflerinin o insan için yaşamları boyunca para dökmelerinden bahsediyorum. Ekonomik yönü bir yüktü ve biz kendi payımıza ayrılan ödenekle zor dönüyorduk.

Kasalarımız boş olmasaydı bile, ikinci safhayı başlatabilmek için gereken askeri gücü karşılayabilecek ödeneğimiz olsaydı bile, sence üniformayı giymesi için kimi kandırabilirdik? Bu, Amerika'nın savaştan bıktığının en büyük göstergesiydi. Ölüm, yaralanma, psikolojik çöküntü gibi "geleneksel" korkular yetmiyormuş gibi, şimdi yepyeni, farklı bir korkuyla karşı karşıyaydık, "ihanete uğramışlık." Gönüllülerden oluşan bir orduyduk ve şimdi bak ne oldu gönüllülerimize. Bir askerin görev süresinin uzatıldığı ya da eski bir askerin on yıllık sivil yaşantısının ardından tekrardan askere çağrıldığı, böyle kaç tane hikâye hatırlıyorsun? Kaç tane hafta sonu savaşçısı* işini ya da evini kaybetti? Kaç tanesi geri döndüğünde altüst olmuş bir hayat buldu ya da daha da kötüsü, dönemedi? Amerikalılar dürüsttür ve biz adil bir anlaşma bekleriz. Diğer birçok toplumun o zamanlar bunu naif ve hatta çocukça bulduğunu biliyorum ama bu bizim en kutsal prensiplerimizden biridir. Sam Amca'nın sözünden caydığını, insanların özel yaşantılarını hiçe saydığını, *özgürlüklerini* elinden aldığını görmek...

Vietnam'dan sonra, ben Batı Almanya'da genç bir takım komutanıyken, askerden kaçmaları engellemek için teşvik edici bir program devreye sokmuştuk. Bu son savaştan sonra, hiçbir teşvik edici program, boşalan kadrolarımızı dolduramazdı. Ne teşvik primleri

* Bir işi yalnızca kısa süreliğine amatörce yapanlar için kullanılan bir kalıp. *–çn*

ne görev süresinin kısaltılması ne de sivil bilgisayar oyunları* adı altında internet üzerinden orduya alma araçları. Bu kuşak üstüne düşenden fazlasına katlanmıştı. İşte bu yüzden yaşayan ölüler ülkemizi yakıp yıkmaya başladığında, onları durduracak kadar güçlü değildik.

Sivil liderleri suçlamıyorum ve onlara birçok konuda minnettarım. Bu bizim sistemimiz ve dünyanın en iyisi. İyi korunmalı, nulmalı ve bir daha bu kadar suistimal edilmesine izin verilmemeli.

---

* Savaştan önce, Amerikan hükümeti tarafından üretilen, halkın ücretsiz internet üzerinden oynayabildiği bir savaş oyunu. İsmi "America's Army" (Amerika'nın Ordusu). İddialara göre bu oyun, orduya katılımı artırmak için geliştirilmişti.

Vostok İstasyonu, Antarktika

[Savaş öncesi zamanlarda, bu bölge dünya üzerindeki en ücra köşe olarak bilinirdi. Gezegenin jeomanyetik güney kutbuna yakın, Vostok Gölü'nün dört kilometrelik buz kabuğunun üstünde yer alan bu bölgede, termometreler dünya ısı rekorunu kırarak eksi seksen dokuz santigrat dereceyi gösterdi ve en yüksek sıcaklık ise eksi yirmi iki olarak kaydedildi. Bu aşırı soğuklar ve istasyona karayoluyla ulaşımın bir aydan fazla sürmesi, Breckinridge "Breck" Scott için Vostok'u cazip kılan etmenlerdi.

Güçlendirilmiş, jeotermal enerjiyi çeken jeodezik "Kubbe"de buluştuk. Bu ve bunun gibi yenilikler Mr. Scott tarafından, bu istasyonu Rus hükümetinden kiraladığı zaman uygulandı. Büyük Panik'ten bu yana buradan hiç ayrılmadı.]

Ekonomiden anlar mısın? Fırsatlarla dolu, kârlı, global kapitalizmden bahsediyorum. Nasıl işlediğini anlayabiliyor musun? Ben anlamıyorum ve kalıbımı basarım anladığını söyleyen de sallıyordur. Salt bilimsel gerçekler ya da kurallar yoktur. Kazanır ya da kaybedersin, bütünüyle boktan bir kumardır. Bana mantıklı gelen tek kural Wharton'da bir tarih profesöründen –ekonomi profesörü değil– öğrendiğimdi. "Korku," derdi, "bu dünyada paha biçilemeyen tek ticari maldır." Şaşkına dönmüştüm. "Televizyonu aç," derdi. "Ne görüyorsun? Ürünlerini satan insanlar mı? Hayır. Onların ürünleri olmadan yaşamak zorunda kalacağın korkusunu satan insanlar." Lanet olasıca hergele, nasıl da haklıydı! Yaşlılık korkusu, yalnızlık korkusu, fakirlik korkusu, başarısızlık korkusu... Korku sahip oldu-

ğumuz en temel duygudur. Korku ilkeldir. Korku satar. Bu benim besmelem oldu: "Korku satar."

Salgının hâlâ Afrika kuduzu diye bilindiği, salgını ilk duyduğum zamanlarda, hayatımın fırsatını yakaladığımı düşündüm. Cape Town'da salgının patlak vermesiyle ilgili o ilk haberleri asla unutamam. 10 dakikalık gerçek haber, sonrasındaysa eğer virüs Amerika'ya ulaşırsa neler olacağına dair bir saatlik spekülasyon. Tanrı haberlerden razı olsun. Otuzuncu saniyede telefonun hızlı arama tuşuna bastım.

Tanıdığım ve benim için önemli olan insanlarla buluştum. Hepsi de haberi izlemişti. Krizi fırsata çevirecek ilk fikir benim aklıma geldi. Bir aşı, kuduz için gerçek bir aşı. Tanrı'ya şükür kuduzun tedavisi yoktu. Tedavi ancak insanlar hastalanırsa paraya çevrilebilirdi ama aşı? Aşı koruyucuydu! Korktukları musibet etrafta olduğu sürece almaya devam edeceklerdi.

Biyomedikal endüstride bağlantılarımız vardı. Bir aydan daha kısa sürede işe yarar bir örneğe sahip olduk, ondan birkaç gün sonrasındaysa yazılı teklifi hazırladık. Daha sonraysa gelsin patlayan şampanyalar!

Peki ya FDA (Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi)?

Lütfen, sen ciddi misin? O zamanlar ülkenin en kötü yönetilen ve ödeneği en yetersiz olan kuruluşlarından biri FDA'ydı. Sanırım hâlâ M&M'lerden Red No.2'yi almalarını kutluyorlardı. Ayrıca, Amerika tarihindeki en iş sever kuruluştu bu. J. P. Morgan ve John D. Rockefeller, Beyaz Saray'daki şu adam için kırk dereden su getiriyordu. Çalışanları maliyet değerlendirme raporumuza göz atmaya gerek bile duymadı. Sanırım onlar da zaten bir çözüm yolu arıyorlardı. FDA'yı, raporu iki ay içerisinde hızla incelemeye mecbur ettiler. Kongre öncesi başkanın yaptığı konuşmayı hatırla. Bir süredir Avrupa'da test edildiğini ve ülkeye gelişindeki tek engelin kendi "böbürlenen bürokrasimiz" olduğunu açıkladı. O cümlenin tamamını hatırlamaya çalış: "Şimdi insanların hükümetlere ihtiyacı

yok, şimdi korunmaya ihtiyacı var ve buna tam da şimdi ihtiyaçları var!" Anasını satayım, o gece ülkenin yarısı çıldırmış olmalı. Onay oylaması yüzde 60'la mı, 70'le mi ne sonuçlandı? IPO hissemizin ilk günden yüzde 389 oranında fırladığını biliyordum. Al sana kapak olsun, Baidu-nokta-com!

Fakat işe yarayıp yaramayacağını bilmiyordun, değil mi?

Kuduzda işe yaradığını biliyorduk. Zaten o zamanlar kuduz demiyorlar mıydı? Tuhaf orman kuduzu değil miydi?

Kim öyle söylüyordu?

"Onlar" işte, BM mesela... Herkes böyle diyordu işte, "Afrika kuduzu."

Hakiki bir hasta üstünde hiç test edildi mi?

Neden? İnsanlar sürekli grip aşısı oluyordu. Üstelik doğru virüs için mi olduğunu sorgulamazlardı. Neden bu farklı olsun?

Fakat zarar...

Kim bu kadar ileri gidebileceğini tahmin etti? Patlak veren hastalık korkusunun ne kadar fazla olduğunu biliyorsundur. Tanrı aşkına, Kara Ölüm üç dört ayda bir dünyayı silip süpürüyordu... Ebola virüsü, SARS, kuş gribi. Kaç insanın bu korkulara para yatırdığını biliyor musun? Sen ne zannediyorsun ki; ilk milyonumu kirli bomba korkusunun hüküm sürdüğü sıralarda işe yaramayan anti radyasyon haplarıyla kazandım ben.

Fakat eğer biri farkına varsaydı...

Neyin farkına varsaydı? Biz hiç yalan söylemedik ki! Bize kuduz olduğunu söylediler; bu yüzden biz de kuduz için aşı geliştirdik. Avrupa'da test edildiğini söyledik ve evet ilacın içeriğindeki maddeler orada test edilmişti. Teknik olarak biz hiç yalan söylemedik. Teknik olarak, biz hiç yanlış bir şey yapmadık.

Fakat eğer biri bunun kuduz olmadığını...

Kim ortaya çıkarırdı sanıyorsun? Hekimler mi? Reçeteyle satılan bir ilaç olmasını sağlamıştık. Doktorlar da ipin ucundaydı. Başka kim var? Aşıyı onaylayan FDA mı? Aşının kabulü için oy veren parlamento üyeleri mi? Birleşik Devletler Sağlık Dairesi Başkanı mı?

Beyaz Saray mı? Kim? Karşılıklı her iki tarafın da yarar sağladığı bir durumdu. Herkes bir kahramandı ve herkes paranın peşindeydi. Phalanx piyasaya çıktıktan altı ay sonra, güvenilir satıcılardan daha ucuz markalara kadar ev hava temizleyicisi gibi yan ürünler de piyasada yok sattı.

Fakat virüs hava yoluyla bulaşmıyordu.

Fark etmezdi! Aynı markanın ismi altındaydı! "... üreticilerinden." Tek söylemem gereken, "Virüs kaynaklı enfeksiyonları engeller," sözüydü. O kadar! Şimdi niye kalabalık bir tiyatroda yangın var diye bağırmanın yasak olduğunu daha iyi anlıyorum. İnsanlar durup da "Koku almıyorum, yangın çıktığına emin misiniz?" demezler. Onun yerine "Lanet olsun! Yangın! Kaçın!" derler. [***Kahkaha atıyor.***] Ev ve araba temizleyicilerinden iyi para kırdım. En iyi satan ürünümse uçağa binerken boynunuza taktığınız şu zımbırtıydı! Saman nezlesine iyi gelip gelmediğinden bile emin değildim ama sattı.

İşler öyle iyiye gitti ki ülke genelinde üretim tesisleri inşa edebilmek için sahte şirketler bile kurdum. Gerçek ilaçlar kadar sattı. Artık güvenlik fikri değildi insanları çeken, güvenlik fikrinin fikriydi! Birleşik Devletler'deki ilk vakayı hatırlasana, Florida'dan bir adam çıkıp da ısırıldığını ama Phalanx kullandığı için hayatta kaldığını iddia etmişti. OH! [***Ayağa kalkıp ısırma taklidi yapıyor.***] Tanrı o kaçıktan razı olsun, artık kim idiyse!

Fakat Phalanx değildi sebebi. İlaç insanlara koruma sağlamıyordu.

Korkularından korudu. Benim sattığım da buydu. Phalanx sayesinde, biyomedikal sektöründeki durgunluk kalktı. Piyasa canlanmaya başladı. Borsaya bomba gibi girdi ve tüketici güvenini tekrar kazandı. Phalanx piyasadaki durgunluğa son verdi. Ben... Ben piyasadaki durgunluğa son verdim.

Ya sonra? Salgın daha da şiddetlenince ve basın mucize ilacın bir yalan olduğu haberini yayınlayınca?

Anasını satayım böyle işin! Önce o kaltak vurulmalıydı. Neydi ismi, şu hikâyeyi patlatan kadının? Sebep olduğu zarara bir bak-

sana! Ayağımızı kaydırdı kaltak! Düşüşün sebebi oydu! O, Büyük Panik'e neden oldu!

Ve sen bundan kendini hiç mi hiç sorumlu tutmuyorsun.

Ne için? Biraz para kazandım diye mi... Yani, az değil. ***[Kıkırdıyor]***. Yaptığım, hepimizin hayatında yapmış olması gerekendi. Hayallerimi izledim ve kendi payıma düşeni aldım. Birini suçlamak istiyorsan, hastalığa ilk başta kuduz diyeni suçla ya da bize yeşil ışık yakanları. Neden doğru düzgün bir araştırma yapmadan otları dişleyen o koyunlarda suç aramıyorsun, ha? Kafalarına hiçbir zaman silah dayamadım. Karar özgür iradelerine aitti. Kötü adam onlar, ben değilim. Kimseye bizzat zarar vermedim ve eğer kendilerine zarar verecek kadar aptallardıysa, hiç de umurumda değil! Tabii... Eğer cehennem diye bir yer varsa... ***[Konuşurken kıkırdamaya devam ediyor.]*** O aptal piç kurularının kaçının beni beklediği umurumda değil. Yalnız umarım para iadesi talep etmezler.

Amarillo, Teksas, ABD

[Grover Carlson, kasabadaki deneysel biyodönüşüm fabrikasında yakıt toplayıcısı olarak çalışıyor. Topladığı yakıtsa gübre. Beyaz Saray'ın sabık personel şefini el arabasıyla pislikleri taşırken takip ediyorum.]

Tabii ki Knight-Warnyahudi raporunun bir kopyası elimize ulaşmıştı. Bizi CIA ile karıştırma. Raporu İsraillilerin halk duyurusundan üç ay önce okumuştuk. Pentagon sorun çıkarmaya başlamadan önce, başkana özetini bizzat kendim sundum ve o da bu raporun içerdiği mesajla ilgili büyük bir toplantı düzenledi.

Hangi mesajla?

Her şeyi iptal edin, şuna odaklanın, tipik yaygaracı saçmalıkları. Her idare birimi gibi biz de bir hafta içinde bunun gibi onlarca rapor alıyorduk. Hepsi de kendi öcülerinin "insanlığa büyük bir tehdit" oluşturduğunu iddia ediyordu. Hadi ama! Federal hükümet bir paranoyak zırtapozun yok "küresel ısınma", yok "yaşayan ölüler" diye ortalığı paniğe verdiği her seferde frene bassaydı Amerika'nın hali ne olurdu sanıyorsun? Lütfen. Bizim yaptığımız George Washington'dan bu yana her başkanın yaptığıydı. Tehdidin gerçekçi değerlendirmesi doğrultusunda uygun karşılığı vermekti.

Ve bu da Alfa Timleriydi.

Onlar da vardı tabii. Ulusal güvenlik danışmanı çok az öncelik verdiğimizi düşündüyse de bana kalırsa oldukça yararlı bir çerçeve çizdik. Bir vaka durumunda ne yapılması gerektiğini anlatan bir video hazırladık ve hem eyalet hem de yerel polis birimlerine dağıttık. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının resmi internet sitesinde vatandaşların hastalığın bulaştığı aile bireylerine nasıl davranmaları

gerektiğini açıklayan bir yazı yayınladık. Peki ya Phalanx'ın FDA'dan geçirilmesine ne diyeceksin?

Fakat Phalanx işe yaramıyordu.

Hayır, hem işe yarayan bir ilaç üretmenin ne kadar zaman alacağını biliyor musun? Kanser ya da AIDS tedavisi için ne kadar para ve zaman harcandığına bir baksana! Amerikan halkına çıkıp da ödenekleri kimsenin daha adını bile duymadığı yeni bir hastalığa aktaracağımızı söyleyen kişi olmak ister miydin? Savaş sırasında da sonrasında da yapılan çalışmalara bir bak, hâlâ bir tedavi ya da aşı bulunabilmiş değil. Phalanx'ın plasebo olduğunun farkındaydık ve bunun için minnettardık. İnsanları sakinleştirdi ve bize de işimizi yapmamız için fırsat yarattı.

Ne yani, insanlara en baştan gerçeği anlatmış olmamızı mı tercih ederdin? Bunun yeni nesil bir kuduz türü değil de ölüleri ayağa kaldıran süper veba olduğunu mu söyleseydik? Çıkabilecek paniğin farkında mısın; protestolar, isyanlar, özel sermayede milyarlarca dolar zarar... O tuzu kuru senatörlerin hükümeti devre dışı bırakıp tepeden inme ve son derece faydasız "Zombi Korunma Yasası"nı kongreden geçirdiğini hayal edebiliyor musun? Bunun yönetimin siyasi gücüne vereceği zararın farkında mısın? Seçim zamanından bahsediyoruz, üstelik de zorlu, yokuş yukarı bir tırmanıştan. Biz "temizlik ekibi"ydik. Son yönetimin bıraktığı tüm kiri paspaslayan şanssız piçlerdik ve inan bana, sekiz yılda dağlar kadar pislik birikmişti. Yetkililere bildirmememizin tek sebebi yeni gelen avanağın "barış ve refah" sözü vermiş olmasıydı. Amerikan halkı daha azına prim vermezdi. Yeteri kadar zor zaman geçirdiklerini düşünüyorlardı ve tutup da onlara asıl zor zamanların daha yeni başlamak üzere olduğunu söylemek siyasi intihar olurdu.

O zaman sorunu çözmek için hiç çaba harcamadınız.

Hadi ama... Fakirliğe "çözüm" bulabilir misin? Suça "çözüm" bulabilir inisin? Hastalığa, işsizliğe, savaşa ya da diğer toplumsal yaralara "çözüm" bulabilir misin? Hayır. Tek yapabileceğin, insanla-

rın hayatlarına devam edebilmelerini sağlayacak kadar kontrolü ele geçirmeyi, olayı idare edilebilir kılmayı ummaktır. Kinizm değil bu, olgunluk. Fırtınayı durduramazsın. Sızıntı yapmayacağını umarak bir çatı kurarsın ya da en azından sana oy verecek insanların üstüne su sızdırmayacak bir çatı.

Bu da ne demek?

Hadi ama.

Ciddiyim. Bu da ne demek?

Pekâlâ, "Bay Smith, sıçtığımın Washington'ına gidiyor", bu da siyasette seçmen grubunun ihtiyaçlarına odaklanırsın demek oluyor. Onları mutlu etmelisin ki onlar da seni koltuğundan etmesin.

Bu yüzden mi bazı vakalar göz ardı edildi?

Sanki onları tamamen unutmuşuz gibi söyledin, Tanrı aşkına.

Yerel polis birimleri federal hükümetten ek destek talep etti mi?

Polisler ne zaman daha fazla adam, daha iyi silah, daha uzun eğitim saatleri ya da "sosyal yardım fonu" istemedi ki? Bu tavuklar en az askerler kadar mızmızdı. Sürekli "istedikleri" olmadığından yakınırlardı. Onlar mı vergileri yükselterek işlerini tehlikeye atıyordu? Neden insanları soyup soğana çevirdiklerini açıklamak zorundalar mıydı?

İfşa edilmesinden çekinmiyor muydun?

Kim ifşa edecekti?

Basın, medya.

"Medya" mı? Dünyanın en büyük şirketlerinin sahibi olduğu şebekeyi mi kastediyorsun? O şirketler bir panik dalgası daha borsayı sarssa yerle bir olacaklardı. O medya mı?

O zaman olayı hiç örtbas etmediniz, öyle mi?

Zorunda kalmadık. Kendileri örtbas etti. Bizim kadar, belki de bizden daha fazla zararla çıkacaklardı bu işten. Bunun yanında, Amerika'da ilk vakalar ortaya çıkmadan bir yıl önce bununla ilgili haberler onların eline ulaşmıştı. Sonra kış geldi, Phalanx raflardaki

yerini aldı, vakalar düştü. Belki birkaç mücadeleci gazeteciyi caydırmışlardır ama gerçekte birkaç ay sonrasında tüm olay bayatladı. "İdare edilebilir" oldu. İnsanlar bununla yaşamayı öğreniyorlardı ve yeni bir şeyler için karınları guruldamaya başlamıştı bile. Büyük haber büyük iştir ve eğer başarılı olmak istiyorsan, taze kalmayı öğreneceksin.

Fakat "öteki" medya araçları vardı.

Ha tabii, onları kim dinliyordu biliyor musun? Her şeyi bilen(!) entel takımı. Peki, onları kim dinliyordu? Hiç kimse! Ulusal radyo kanallarını dinleyen, entel dantel yazılar okumaya pek meraklı, toplumdan kopuk bu insanları kim dikkate alacaktı? Bu yumurta kafalı elitlerin daha fazlasının etrafta boy gösterip "Ölüler ayaklandı" demesi gerçek Amerikalıların onların sesini daha da kısmalarına sebebiyet verdi.

İzin ver de senin konumunu anlamış mıyım bir bakayım.

Yönetici konumundaydım.

Yönetici konumundaydın ve bu problemle ilgili hak ettiğini düşündüğün kadar çaba gösterdin.

Doğru.

Hem hükümetin gündeminde olup biten çok olay vardı hem de özellikle Amerikan halkının istediği son şey yeni bir korkuydu.

Evet.

Bu yüzden tehdidin, yurtdışında Alfa Timlerinin, içeride de bazı ek polis birimlerinin "idare edebileceği" kadar küçük olduğu fikrine ulaştın.

Olayı kapmışsın.

Aksine uyarılar almış olmana, bunun günlük yaşantıda kaynayıp gidecek bir şey olmadığını ve dünya çapında bir felaket haline geldiğini bilmene rağmen.

[*Duruyor; bana öfkeyle bakıyor, sonraysa kürek dolusu "yakıtı" el arabasına boşaltıyor.*]

Büyü artık.

Troy, Montana, ABD

[Broşüre göre bu mahalle, "Yeni Amerika" için "Yeni Şehir." İsrail'in "Masada" modelini temel alarak, ilk bakışta kendini belli eden tek bir amaçla inşa edilmiş. Evlerin hepsi yaklaşık altı metre boyundaki beton duvarın üstünden muazzam manzarayı görebilsin diye sütunlar üzerine oturtulmuş. Her eve katlanabilir asma merdivenlerle ulaşılabiliyor ve komşu evlere aynı şekilde katlanabilir köprülerle bağlı. Güneş enerjili çatılar, korumalı su kaynakları, bahçeler, gözcü kuleleri ve kalın sürgülü, çelik destekli kapı, hepsi de Troy'u gözde bir mekân haline getirmiş. O kadar ki şehrin planlamacısı Birleşik Devletler anakarasında yedi sipariş daha aldı bile. Troy'un planlamacısı, baş mimarı ve ilk valisi Mary Joe Miller'dır.]

Evet, tabii endişeliydim; araba taksitim ve Tim'in ticari kredisi konusunda endişeliydim. Havuzumuzdaki giderek büyüyen o çatlak ve havuzun dibinde ince bir yosun tabakası bırakan yeni klorsuz filtre konusunda endişeliydim. İnternet borsacım bunun ilk kez yatırım yapan birinin kararsızlığı ve gerginliği olduğunu, üstelik standart 401(k)'den daha kârlı olduğunu garanti etse de tahvillerimizin geleceği beni kaygılandırıyordu. Aiden'ın matematikten özel derse ihtiyacı vardı ve Jenna da futbol okulu için Jamie Lynn Spears kramponlarından istiyordu. Tim'in ailesi Noel için gelip bizde kalmayı planlıyorlardı. Erkek kardeşim rehabilitasyona geri dönmüştü. Finley kurt döküyordu ve balıklarımızdan birinin sol gözünde gittikçe büyüyen bir mantar çıkmıştı. Endişelerimin sadece bir kısmıydı bunlar. Kafamı meşgul eden yeterince konu vardı zaten.

Haberleri izler miydin?

Evet, her gün yaklaşık beş dakika; yerel gündemi, spor ve magazin haberlerini. Neden haberleri izleyerek canımı sıkayım? Her sabah tartıya çıkarak da bunu gayet iyi becerebilirdim.

Peki diğer haber kaynakları, mesela radyo?

Sabahları araba kullanırken, evet dinlerdim. Benim Zen saatimdi. Çocukları bıraktıktan sonra radyoda [yasal sebeplerden dolayı ismi verilmedi] kanalını dinlerdim. Esprileri günü atlatmamda en büyük etkendi.

Peki ya internet?

Yani, benim için alışveriş; Jenna için ödev; Tim içinse... Sürekli bir daha izlemeyeceğine yemin ettiği şeyler demekti. Gördüğüm tek haberler, AOL açılış sayfamda açılanlardı.

Herhalde, işte tartışmalar olmuştur...

Şey, evet, ilk başlarda. Tuhaf konuşmalar dönüyordu, ürkütücüydü. "Duyduğuma göre kuduz değilmiş" gibi şeyler söylüyorlardı. Fakat sonra tatsız günler geçip gitti. *Celebrity Fat Camp*'ın geçen akşamki bölümünü konuşmak ya da o an dinlenme odasında kim yoksa onun hakkında atıp tutmak daha heyecanlıydı.

Mart ya da nisan ayında olsa gerek, işe geldiğimde Bayan Ruiz'i masasını boşaltırken yakaladım. İşine son verildiğini ya da belki başka bir şirkete gönderildiğini düşündüm. Anlayacağın, daha gerçek tehlikeler geldi aklıma. "Onlar" diye açıkladı tehlikeyi. Tehlike için ya "onlar" derdi ya da "olan biten her şey." Ailesinin evlerini sattığını ve Alaska, Fort Yukon yakınlarında bir kulübe satın aldıklarını söyledi. Hayatımda duyduğum en aptalca sözlerdi, özellikle de Inez gibi birisinden. Cahil cühela değildi, "temiz" Meksikalılardandı. O ifadeyi kullandığım için özür dilerim ama o zamanlar böyle düşünürdüm. O zamanlar olduğum kişi buydu.

Kocan hiç endişe belirtileri gösterdi mi?

Hayır ama çocuklar, sözle ifade etmeseler de ve bilinçli bir şekilde olmadığını düşünsem de korkuyor gibiydi. Jenna kavgalara

karışmaya başladı. Aiden da ışıklar açık olmadan uyuyamıyordu artık. Tim'in ya da benim bildiğimden fazlasını bildiklerini zannetmiyorum ama onların beyinleri kendi iç seslerini susturacak kadar kalabalık değildi belki de.

Kocan ile sen bu durumda ne yaptınız?

Aiden'a Zoloft ile Ritalin SR ve Jenna'ya da Adderall XR vermeye başladık. Bir süre işe yaradı. Benim sinirlerimi bozansa sigortamızın bunları karşılamıyor olmasıydı çünkü çocukların ikisi birden zaten Phalanx da alıyordu.

Ne kadardır Phalanx kullanıyorlardı?

Piyasaya çıktığından beri. Hepimiz Phalanx kullanıyorduk. "Bir parça Phalanx, bir parça huzur." Böyle hazırlanıyorduk... Bir de Tim bir silah satın almıştı. Beni poligona götürüp nasıl silah kullanılacağını öğretmeye söz verip duruyordu. "Pazar," derdi hep, "Bu pazar gideceğiz." Hepsi palavraydı, biliyordum. Pazarlarını metresine, bütün sevgisini harcadığı o on sekizlerindeki silikon makinesi sürtüğe ayırırdı. Umurumda değildi aslına bakarsan. Hapları alıyorduk ve en azından Glock'u nasıl kullanacağını biliyor gibiydi. Duman detektörleri ya da hava yastıkları gibi bu da yaşamın bir parçasıydı. Arada bir aklınıza gelirdi, her... "her ihtimale karşı." Öte yandan her ay endişelenilecek, tırnak yedirecek yeni bir olay baş gösteriyor gibiydi. Bunların hepsini nasıl takip edebilirdiniz? Hangisinin hakikaten gerçek olduğunu anlayabilirdiniz?

Peki, nasıl anladın?

Hava yeni kararmıştı. Televizyonda maç vardı. Tim elinde bir Corona birayla BarcaLounger marka koltuğa kurulmuştu. Aiden yerde oyuncak askerleriyle oynuyordu. Jenna odasında ödevlerini tamamlıyordu. Ben de Maytag marka bulaşık makinemizi boşaltıyordum, o nedenle Finley'nin havladığını duymadım. Yani, tamam belki duydum ama üstünde durma gereği duymadım. Bizim evimiz mahallenin en sonunda, tepenin eteğindeydi. San Diego yakınlarındaki yeni gelişen North County'de sessiz bir hayat sürüyorduk.

Bahçemizden bir tavşanın ya da bazen bir geyiğin geçtiğini görmek şaşırtıcı değildi. Finley de her zaman havlayacak bir şeyler bulurdu. Dolabın üstündeki Post-it'e bakıp köpeğe havlamayı azaltıcı tasmalardan almayı düşündüm. Diğer köpekler ne zaman havlamaya başladı ya da ne zaman araba alarmları çalmaya başladı emin değilim. Silah sesini duyduğumda çalışma odasındaydım. Tim hiçbir şey duymamıştı. Televizyonun sesini çok açmıştı. Ona, kulaklarına baktırmasını sürekli söylüyordum, yirmili yaşlarını bir speed metal grubuyla geçirirsen... ***[İç çekiyor]***. Aiden bir şeyler duymuştu. Bana ne olduğunu sordu. Tam bilmediğimi söyleyecektim ki gözlerinin kocaman açıldığını gördüm. Bana değil, bahçeye açılan sürgülü kapıya bakıyordu. Ben daha döner dönmez kapı parçalara ayrıldı.

1,50 boylarında, dar omuzlu ve koca göbeği sallanan bir şey girdi içeri. Gömlek ya da tişört giymemişti. Teni morun değişik tonlarıyla âdeta lekelenmiş, parçalanmış, deşilmiş ve kabarmıştı. Sahil gibi kokuyordu, çürümüş su yosunu ve tuzlu su gibi. Aiden hemen arkama saklandı. Tim sandalyesinden doğrulmuş, o şeyle aramızda duruyordu. O bir saniyelik dilimde, tüm yalanlar gerçek oldu. Tim çılgınca, odada silah olarak kullanabileceği bir şey aradı ama o şey onu gömleğinden yakaladı. Halıya düşüp dövüşmeye başladılar. Bana gidip yatak odasından silahı almam için avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Jenna'nın bağırdığını duyduğumda koridordaydık. Odasına koştum, bir hışımla kapıyı açtım. Başka bir tane daha, yaklaşık iki metre boyundaydı. Geniş omuzları, kaslı bir vücudu vardı. Cam kırılmıştı ve o şey Jenna'yı saçından yakalamıştı. Bağırıyordu: "ANNEEE!"

Ne yaptın?

Ben... ben tam emin değilim. Hatırlamaya çalışıyorum ama her şey çok hızlı oldu. Boynuna atıldım. Jenna'yı açık ağzına doğru çekti. Tüm gücümle boğazını sıktım... çektim... Çocukların dediğine göre boynunu koparmışım. Kafasını vücudundan sökmüşüm, tüm kas ve et parçaları sarkıyormuş. Nasıl böyle bir şey mümkün olabilir

bilmiyorum. Belki adrenalin patlamasıdır... Sanırım çocuklar yıllar geçtikçe hikâyeye yem ayrıntılar ekleyip, beni bir Dişi Hulk'a ya da ona benzer bir şeye dönüştürdüler. Jenna'yı o şeyin kavrayışından kurtardığımı biliyorum. Birkaç saniye sonra üstü başı o siyah çamurumsu sıvıyla kaplı Tim odaya girdi. Bir elinde silahı diğer elinde de Finley'nin kayışı vardı. Bana arabanın anahtarlarını fırlattı ve çocukları alıp götürmemi söyledi. Biz garaja koşarken o da arka bahçeye gitti. Motoru çalıştırdığımda, silahının sesini duydum.

BÜYÜK PANİK

Parnell Ulusal Hava Koruma Üssü:
Memphis, Tennessee, ABD

[Gavin Blaire, Amerikan Sivil Hava Devriyesi'nin çekirdeğini oluşturan D-17 savaş zeplinlerinden birinin pilotudur. Bu, ona uyan bir vazife. Sivil yaşantısında, Fujifilm keşif balonunun pilotluğunu yapmıştır.]

Bütün ufuk çizgisi boyunca uzanıyorlardı: Sedanlar, kamyonlar, otobüsler, karavanlar, kısaca sürülebilecek her şey. Traktörler gördüm, çimento kamyonu gördüm. Çok ciddiyim, hatta üstünde "Beyefendiler Kulübü" yazılı koca bir levha bulunan yataklı bir tır bile gördüm. İnsanlar levhanın üstüne oturmuştu. İnsanlar her şeyin tepesine çıkıyorlardı; çatılara, bagaj rafları arasına... Bana insanların maymun gibi trene tutunduğu Hindistan'da çekilmiş olan bir fotoğrafı anımsatmıştı.

Yollara her çeşit eşya saçılmıştı. Çantalar, kutular, hatta pahalı mobilya parçaları... Bir kuyruklu piyano gördüm, atmıyorum, çok ciddiyim. Sanki bir kamyonun arkasından atılmış gibiydi. Paramparça olmuştu. Terk edilmiş arabalar da çok fazlaydı. Kimileri kenara itilmiş, kimileri soyulmuş, kimileri de küle dönmüştü. Ovalarda, yol kenarlarında yaya ilerleyen bir sürü insan gördüm. Kimileri ellerinde tuttukları türlü türlü eşyaları göstererek camları tıklatıyordu. Birkaç kadını kendilerini teşhir ederken gördüm. Takas yapacakları

bir şey arıyor olmalıydılar, muhtemelen de benzindir. Otostop için yaptıklarını sanmıyorum çünkü yaya olarak çok daha hızlı ilerleniyordu. Pek mantıklı gelmiyor, yine de... [*Omuzlarını silkiyor*].

Yolun elli kilometre kadar ilerisinde trafik daha iyi akıyordu ama gergin hava orada da aynıydı. İnsanlar, farlarını yakıp söndürüyor, önlerindeki araçlara çarpıyor, arabadan çıkıp kavga ediyorlardı. Birkaç insanın yol kenarında hareketsiz yattığını gördüm. İnsanlar koşar adım, bir ellerinde eşyalar, bir elleriyle çocuklarını tutmuş, yanlarından geçip gidiyordu. Hepsi de trafikle aynı yöne doğru akıyordu. Birkaç kilometre sonra nedenini gördüm.

O yaratıklar karınca sürüsü gibi arabaların arasına yayılmıştı. Dış şeritteki araçlar çamura saplanmış, iç şerittekileri âdeta tuzağa düşürmüştü. İnsanlar araçlarının kapılarını açamıyordu. Araçlar iç içeydi. O şeylerin pencere aralıklarından insanları dışarı çektiklerini ya da içeri kaydıklarını gördüm. Birçok sürücü arabalarının içinde hapis kalmıştı. Kapıları kapalı ve tahminen kilitliydi. Camları tamamen kapalıydı. Belli ki kalın camdı. Ölüler içeri giremiyordu fakat yaşayanlar da dışarı çıkamıyordu. Bazı insanların panikleyip ön cama doğru ateş açarak tek güvencelerini parçaladıklarını gördüm. Aptallar. Birkaç saat o şekilde dayanabilirlerdi ve belki de kaçmak için bir şans doğardı. Belki bir kaçış yoktur ama hızlı bir ölüm vardır. Ana şeritte bir pikaba bağlı at römorku vardı. Devrilecekmiş gibi öne arkaya sallanıyordu. İçinde hâlâ atlar vardı.

Yaratık sürüsü araçların arasında ilerlemeye devam etti. Panikle kaçan o insanların arasından, âdeta onları yutarak geçtiler. Aklıma musallat olup duran da bu aslında; hiçbir yere gitmiyorlardı. Burası, Lincoln ile Kuzey Platte arasında uzanan 1-80 karayoluydu. Her iki bölgeyi de onların arasında kalan küçük kasabaları da tamamen hastalık sarmıştı. Ne yaptıklarını sanıyorlardı? Bu toplu göçü kim tasarlamıştı? Birisi tasarlamış mıydı acaba? İnsanlar sıra olmuş arabaları görünce soru sormadan onlara mı katılıyordu? Nasıl olduğunu kafamda canlandırmaya çalıştım. Dip dibe araçlar öylece sıkışıp

kalmış, ağlayan çocuklar, durmadan havlayan köpekler... Yalnızca birkaç kilometre arkalarından neyin geldiğini biliyorlar... ve ümit ediyor, dua ediyorlar... önlerindeki birileri nereye gittiğini biliyor olsun diye.

1970'lerde Amerikalı bir gazetecinin Moskova'da yaptığı deneyi duydun mu hiç? Hiçbir özelliği olmayan bir binanın önünde beklemeye başlamış. Bir süre sonra, birisi arkasına geçmiş. Birisi daha, birisi daha derken uzun bir kuyruk oluşturmuşlar. Kimse ne kuyruğu olduğunu sormamış. Beklemeye değeceğini düşünmüşler, o kadar. Bu hikâyenin doğru olup olmadığını söyleyemem. Belki bir şehir efsanesidir ya da bir Soğuk Savaş efsanesi. Kimbilir?

Alang, Hindistan

[Ajay Şah ile sahildeyim ve bir zamanların gururla demir alan küflü gemi enkazlarına bakıyorum. Hükümet bunları kaldırmak için gerekli ödeneği sağlayamadığından ve hem zaman hem de doğa çeliği kullanılmaz hale getirdiğinden, bu sahilin bir zamanlar tanıklık ettiği katliama tanık niteliğinde sessizce bekliyorlar.]

Bana burada vuku bulan olayın tuhaf bir olay olmadığını söylediler. Dünyanın her yerinde insanlar umutsuzca güvenli bir yer, bir kurtuluş umudu ararken denize açılan gemilere binmişler.

Bütün hayatımı buraya yakın Bhavnagar'da geçirmiş olsam da Alang'ı bilmiyordum. Üniversiteden mezun olduğumdan beri bir şirkette müdürdüm. Kollarımı çalıştırmam klavyenin tuşlarına basmaktan ibaretti; hoş, aslında onu da yapmıyordum çünkü bütün yazılımlarımız ses tanımlamalıydı. Alang'ın tersane olduğunu bildiğimden ilk oraya gittim. Hepimizi güvenli bir yerlere taşıyacak gemilerin inşasını görmeyi bekliyordum. Tam tersi bir durumla karşılaşacağını hiç aklıma gelmezdi. Alang gemi inşa etmiyordu, onları imha ediyordu. Savaş öncesinde Alang, dünyada gemilerin imha edildiği en büyük tersaneydi. Hintli hurda demir şirketleri, dünyanın her yerinden gemileri buraya getirtiyordu. Gemiler bu sahile çıkartılıp parçalara ayrılıyordu. Her parçası sökülüyor, geriye küçük bir vida bile bırakılmıyordu. Onlarca işe yarayacak gemi vardı ama hepsi de çürümeye terk edilmişti.

Ne gemi kızağı vardı ne de kuru bir rıhtım. Alang bir tersaneden ziyade boylu boyunca uzanan bir kumsaldı. Standart prosedür, gemilerin kıyıya oturtulması ve karaya vuran balinalar gibi dizilmeleriydi. Tek umudum kıyıdan biraz açıkta demirlemiş, hayalet mü-

rettebatıyla yeni gelen bir düzine gemiydi, içlerinde az da olsa biraz yakıt olmasını umut ediyordum. Bu gemilerden bir tanesi *Veronigue Delmas* idi. Karaya oturmuş diğer gemilerden birini çekmeye çalışıyordu. Halatlar, zincirler *Tulip* adlı Singapur konteynır gemisinin pupasına gelişigüzel düğümlenmişti. Gemi kısmen sökülmüş olsa da yüzebilirdi. *Delmas* motorlarını çalıştırdığı sırada oraya varmıştım. Su beyaz köpüklerle çalkalanırken, halatlar zıpkın gibi gerildi. Zayıf halatların silah seslerini andıran sesle koptuklarını duyabiliyordum.

Zincirlerse... gemi gövdesinden uzun dayandılar. *Tulip*'in karaya çıkarılması sırasında gemi gövdesi çatlamış olmalı. *Delmas* çekmeye başladığında, geminin gövdesinden çıkan acı dolu gıcırtıyı duydum. *Tulip* resmen iki parçaya bölündü. Pruva sahilde kalırken, pupa denize daldı.

Kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. *Delmas* kaptırmış son sürat gidiyordu. Saniyeler içinde suyun derinliklerine gömülen pupayı da beraberinde çekiyordu. Gemide, her kamarayı, her koridoru, kısaca her santimi karış karış dolduran binlerce insan olmalıydı. Çığlıkları, uğuldayan rüzgârın sesiyle boğuldu.

Mülteciler neden karaya oturan gemilerin güvertesine çıkmadılar? Merdivenleri çektikten sonra kendilerine zarar verebilecek kimse oraya çıkamazdı.

Şu an mantıklı bir şeyler söylemek kolay ama sen o gece orada değildin. Tersanede izdiham yaşanıyordu. Kıyı çizgisine kadar her yerde insanlar itişip kakışıyordu. Şehirden yansıyan alevlerin ışığında tersane mahşer yeri gibiydi. Yüzlercesi gemilere ulaşmak için denize daldı. Köpüklü dalgalar başaramayanları kıyıya tükürdü.

Onlarca kayık, insanları kıyıdan gemiye taşımak için gelip gidiyordu. "Paranı ver," diyordu kimileri, "sahip olduğun her şeyi. O zaman seni götürürüm."

Paranın hâlâ değeri var mıydı?

Para, yiyecek ya da değerli olduğunu düşündükleri her şey. Bir gemi mürettebatının yalnızca kadınları, genç kadınları kabul ettiğini

gördüm. Bir diğeri de yalnızca açık tenli mültecileri kabul ediyordu. O piç kuruları meşaleleri insanların suratlarına tutup benim gibi koyu tenli olanları ayırmaya çalışıyorlardı. Gemi güvertesinde durmuş, insanlara silah doğrultan bir kaptan gördüm. "Kayıtlı kastlara yer yok, gemimize dokunulmazları almıyoruz," diye bağırıyordu. Dokunulmazlar mı? Kast mı? Hangi mankafa hâlâ böyle düşünebilirdi? Ve çılgınca olan şu ki bazı yaşlılar gerçekten de kuyruktan ayrıldı. Buna inanabiliyor musun?

Sana burada bahsettiklerim hep olumsuz örneklerin en uç noktalarıydı. Her çıkarcı pislik ya da her psikopat için on tane de iyi, dürüst, hâlâ karması kirlenmemiş adam vardı. Bir sürü balıkçı ve tekne sahibi ailelerini alıp kaçabilecekken kendi hayatlarını tehlikeye atıp kıyıdan insan taşımak için geri dönmüştü. Neleri riske attıklarını düşününce... Tekneleri için katledilebilirler, adada mahsur kalabilirler ya da denizin dibindeki o gulyabanilerin saldırısına uğrayabilirlerdi...

Bir sürü vardı. Hastalıklı mültecilerin bir kısmı gemilere ulaşmak için yüzerken boğulup dönüşmüşlerdi. Sular gelgit nedeniyle çekilmişti ama yine de bir adamın boğulacağı kadar derindi ya da o gulyabanilerden birinin avlarını dibe çekeceği kadar. Birçok yüzücüyü aniden suyun altına çektiklerine, tekneleri alabora ettiklerine ya da teknelerin yolcularını suyun altına çektiklerine şahit olabilirdin. Yine de kurtarıcılar kıyıya gelip gitmeye devam etti. Hatta kimileri tekneden atlayıp sudaki insanları kurtarmaya çalıştı.

Ben de bu şekilde kurtuldum. Yüzerek kaçmaya çalışanların arasındaydım. Gemiler gerçekte olduklarından daha yakın gözüktüler gözüme. İyi yüzücüydüm ama Bhavnagar'dan buraya yürüdükten ve bütün gün hayatta kalmak için savaştıktan sonra sırtüstü yüzerek gidecek mecali zor bulmuştum. Sözde kurtuluşuma ulaştığımda, ciğerlerimde yardım için bağıracak nefes kalmamıştı. Asma merdiven yoktu. Düz yüzey önümde kule gibi yükseliyordu. Çeliğe vurarak, son nefesimle elimden geldiğince yüksek sesle bağırdım.

Suyun içine gömülürken, güçlü bir kolun beni göğsümden yakaladığını hissettim. *Bu kadarmış*, diye düşündüm. Artık her an etime batacak dişleri hissetmeyi bekliyordum. Kol beni dibe çekmek yerine, yüzeye çıkardı. Eski Kanada sahil güvenlik gemisi *Sir Wilfred Grenfell*'in filika güvertesinde buldum kendimi. Konuşmaya çalıştım, param olmadığı için özür dilemeye. Onlara yolculuk için hizmet etmeye, istedikleri her şeyi yapmaya hazır olduğumu açıklamaya çalıştım. Adam gülümseyerek "Dur, dur," dedi, "hareket etmek üzereyiz!" Güvertenin titrediğini ve sallandığını hissedebiliyordum.

En kötü tarafı yanlarından geçtiğimiz diğer gemileri izlemekti. Bazı hastalıklı yolcular dönüşmeye başlamıştı. Bazı gemilerde insanlar katlediliyordu; kimi gemilerse alevler tarafından yutulmuştu. İnsanlar suya atlıyordu. Suya dalanların birçoğu bir daha yüzeye çıkamadı.

Topeka, Kansas, ABD

[Sharon, uzun kızıl saçı, ışıldayan zümrüt yeşili gözleri ve bir dansçının ya da savaş öncesi modellerinkini andıran vücuduyla her açıdan güzel diyeceğiniz bir kadın. Aynı zamanda dört yaşındaki bir çocuğun zekâsına sahip.

Yabani çocuklar için kurulan Rothman Rehabilitasyon Merkezi'ndeyiz. Sharon'dan sorumlu Doktor Roberta Kelner onun durumunu "şanslı" olarak tanımladı. "En azından dil becerisine ve tutarlı düşünme sürecine sahip," diye açıkladı. "Tam gelişmemiş ama yine de tümüyle işlevsel." Doktor Kelner görüşme için oldukça hevesli ama Rothman program yöneticisi Doktor Sommers öyle değil. Bu program için ödenek bulmak her zaman alengirli oldu ve mevcut yönetim, tesisi kapatmakla tehdit ediyor.

Sharon, ilk etapta utangaç. Elimi sıkmıyor ve çok nadir göz teması kuruyor. Wichita'da enkazın altında bulunmuş olsa da hikâyesinin aslında nerede geçtiğini bilmenin bir yolu yok.]

Kilisedeydik, annem ve ben. Babam gelip bizi bulacağını söyledi. Gidip bir şey yapmak zorundaydı. Kilisede onu beklemeliydik.

Herkes oradaydı. Her şey vardı. Ekmek ve su ve meyve suyu ve uyku tulumları ve el fenerleri ve... ***[İşaretlerle tüfek de olduğunu anlatıyor.]*** Bayan Randolph'un bir tane vardı. Olmaması gerekiyordu. Tehlikeliydiler. Bana o söyledi, tehlikeliydiler. Ashley'nin annesiydi. Ashley benim arkadaşımdı. Ashley nerede, dedim. Ağlamaya başladı. Annem bana Ashley'yi sorma dedi ve Bayan Randolph'a üzgün olduğunu söyledi. Bayan Randolph pisti. Elbisesinde kahverengi ve kırmızı vardı. Şişkoydu. Büyük, yumuşak kolları vardı.

Başka çocuklar, Jill ve Abbie ve başka çocuklar vardı. Bayan

McGraw onları izliyordu. Pastel boyaları vardı. Duvarı boyuyorlardı. Annem, git onlarla oyna, dedi. Her şey yolunda, dedi. Rahip Dan ona her şeyin yolunda olduğunu söylemiş.

Rahip Dan oradaydı. İnsanların onu dinlemesini istiyordu. "Lütfen, sakin olun..." [***Kalın derinden gelen bir sesle taklit ediyor.***] "Lütfen, sakin olun, 'büyükler' geliyor, sakin olun ve 'büyükleri' bekleyin." Kimse onu dinlemiyordu. Herkes konuşuyordu. Kimse oturmuyordu. Şeyleriyle konuşma çalışıyorlardı. [***Eliyle cep telefonu işareti yapıyor.***] Şeylerine kızgındılar. Onları fırlattılar. Pis sözler söylediler. Rahip Dan için üzüldüm. ***[Siren sesi çıkarmaya başladı.]*** Dışarıda. [***Tekrarlıyor. Yumuşak sesle başlıyor, sonra gittikçe sesini yükseltiyor ve sonra susuyor. Bunu birkaç defa tekrarlıyor.]***

Annem, diğer anneler ve Bayan Cormode ile konuşuyordu. Kavga ediyorlardı. Annem sinirlenmişti. Bayan Cormode aynı şeyi tekrar ediyordu: [***Kızgın ve sözcükleri uzatarak***] "Peki ya olmazsa? O zaman ne yapabilirsin?" Annem kafasını sallıyordu. Bayan Cormode el hareketleriyle konuşuyordu Bayan Cormode'u sevmiyordum. Bayan Cormode, Rahip Dan'in karısıydı. Bayan Cormode sert ve kabaydı. Birisi bağırdı... "İşte geliyorlar!" Annem geldi ve beni kucakladı. Bankımızı aldılar ve kapının önüne koydular. Bütün bankları kapının önüne koydular, "Çabuk!" "Kapıyı destekleyin!" ***[Birkaç farklı insan sesi taklit ediyor.]*** "Bir çekice ihtiyacım var!" "Çiviler!" "Araba parkındalar!" "Bu tarafa geliyorlar!" [***Doktor Kelner'a dönüyor.***] Yapabilir miyim?

[Doktor Sommer emin değil gibi ama gülümsüyor ve başıyla onaylıyor. Sonradan öğrendiğime göre oda, bu nedenle ses yalıtımlıymış.]

[Sharon, zombi inlemesini taklit ediyor. Duyduğum en gerçekçi taklit. Sommers ve Kelner'ın rahatsızlığından anladığım kadarıyla, onlar da aynı fikirdeler.]

Geliyorlardı. Yaklaştıkça büyüdüler. [***Tekrar inliyor. Daha son-***

ra masaya sağ yumruğuyla sertçe vuruyor. İçeri girmek istediler. [***Darbeleri güçlü ve mekanik.***] İnsanlar çığlık attı. Annem bana sıkıca sarıldı. "Korkma!" [***Saçlarını çekmeye başladığında sesi yumuşuyor.***] "Sana dokunmalarına asla izin vermem. Şşşş..."

[***Şimdi her iki yumruğunu da masaya indiriyor. Birçok gulyabaniyi taklit edercesine vuruşları gittikçe düzensizleşiyor.***] "Kapıyı tutun!" "Tutun! Sıkı tutun!" ***[Camın parçalanma sesini taklit ediyor.]*** Camlar kırıldı. Giriş kapısının yanındakiler! Işıklar söndü. Büyükler korktu. Çığlık attılar.

[***Sesi annesinin sesine dönüyor tekrar.***] "Şşşşş... yavrum. Sana dokunmalarına izin vermeyeceğim." [***Elleri saçlarından yüzüne doğru kayıyor. Kibarca alnında ve yanaklarında geziniyor. Sharon, Kelner'a soru sorar gibi bakıyor. Kelner başıyla onaylıyor. Aniden Sharon'ın sesi büyük bir şeyin kırılma sesini canlandırıyor. Gırtlağının dibinden yükselen derin, balgamlı bir haykırış.***] "İçeri giriyorlar! Vurun onları! Vurun!" [***Silah seslerini canlandırıyor, sonraysa...***] "Sana dokunmalarına izin vermeyeceğim, sana dokunmalarına izin vermeyeceğim!" [***Sharon, arkama, orada olmayan bir şeye bakmaya başlıyor.***] "Çocuklar! Çocuklara dokunmalarına izin vermeyin!" Bayan Cormode konuştu. "Çocukları kurtarın! Çocukları kurtarın!" [***Sharon daha fazla silah sesi çıkarıyor. Ellerini yumruk yapıyor ve görünmeyen bir vücuda tüm gücüyle indiriyor.***] Çocuklar ağlamaya başladı. [***Bıçaklamaları, yumrukları ve sert nesnelerle vurmaları canlandırıyor.***] Abbie çok ağladı. Bayan Cormode onu kucakladı. [***Bir şeyi ya da birini yerden kaldırır gibi yapıyor ve duvara fırlatıyor.***] Ve Abbie sustu. [***Kendi yüzüne dokunmaya devam ediyor ve annesinin sesi gittikçe sertleşiyor.***] "Şşşşş... korkma, yavrum, korkma..." [***Elleri yüzünden boğazına doğru kayıyor ve boğazını sıkıca kavrıyor.***] "Sana dokunmalarına izin vermeyeceğim. SANA DOKUNMALARINA İZİN VERMEYECEĞİM!"

[***Sharon soluk alabilmek için ağzını açıyor.***]

[Doktor Sommers onu durdurmak için yerinden fırlıyor. Doktor

Kelner elini kaldırıyor. Sharon aniden duruyor. Kollarını kurşun sesine doğru açıyor.]

Ilık ve ıslak, tadı tuzlu, gözlerimi yakıyor. Kollar beni kaldırdı ve taşıdı. [***Masadan kalkıyor ve yavaş adımlarla ilerliyor.***] Beni araba parkına taşıdı. "Koş, Sharon, sakın durma!" ***[Şimdiki farklı bir sesti, annesinin değil.]*** "Koş, koş, koş..." Beni ondan uzağa çektiler. Kolları gitmeme izin verdi. Kolları kocaman ve yumuşaktı.

Khuzhir, Olhon Adası, Baykal Gölü, Kutsal Rus İmparatorluğu

[Bir masa, iki sandalye ve tek taraflı cam olduğundan emin olduğum bir ayna dışında oda boş. Benim için tahsis edilmiş not defterine notlar alırken şahsın karşısında oturuyorum (ses kaydedicim "güvenlik önlemleri" nedeniyle yasaklandı). Maria Zhuganova'nın yüzü yorgun, saçları grileşmekte, vücudu bu görüşmede giymek için ısrar ettiği üniformanın dikişlerini zorluyor. Teknik olarak yalnızız ama tek taraflı camın arkasından bizi izleyen gözleri hissedebiliyorum.]

Büyük Panik diye bir şey olduğunu bilmiyorduk. Tamamen soyutlanmıştık. Her şey başlamadan yaklaşık bir ay önce, o Amerikalı spiker hikâyeyi patlattığı sırada kampımızdaki tüm iletişim kesildi. Tüm haberleşme araçları toplandı. Kışladaki tüm televizyonlar kaldırıldı. Bütün kişisel radyolara ve cep telefonlarına el konuldu. Bende o ucuz, kullan at telefonlardan vardı. Ailemin gücü ancak buna yetebilmişti. Onları doğum günümde arayacaktım. Evden uzakta geçirdiğim ilk doğum günümde.

Yabanıl güney cumhuriyetlerimizden biri olan Kuzey Osetya, Alanya'daydık. Resmi görevimiz "barışı koruma", Osetya ile İnguş azınlıkları arasında olası etnik çatışmaları engellemekti. Dünya ile iletişimimizi kestikleri sırada nöbet değişimindeydik. "Ülke güvenliği" meselesi dediler.

"Kimler" söyledi bunu?

Herkes: subaylarımız, askeri inzibatlar, hatta bir gün aniden ortaya çıkıveren sivil kıyafetli köylü. Fareyi andıran incecik suratıyla kaba ve ufak tefek piçin tekiydi. Onu "Fare Surat" diye adlanırdık.

Kim olduğunu öğrenmeyi hiç denedin mi?

Ne, ben mi? Asla. Diğerleri de öyle. Yakındık durduk. Askerler hep yakınırdı. Ne yazık ki ciddi şikâyetler için vakit yoktu. Haberleşmenin kesilmesinden hemen sonra, silahlı çatışma alarmına geçirilmiştik. O ana kadar görev olaysız geçmişti. Monotonluğu bozan tek şey nadiren çıktığımız dağ devriyesiydi. Günlerdir o dağlarda askeri üniforma içerisinde tam cephane yüklü ilerliyorduk. Her köye, her eve girdik. Herkesi sorguladık. Köylüsünü, yolcusunu... bilmiyorum... yolumuzdan geçen herkesi.

Sorguladınız mı? Ne için?

Bilmem. "Ailenizdeki herkes burada mı?" "Kayıp olan biri var mı?" "Hiç kimse kuduz bir hayvan ya da insan tarafından ısırıldı mı?" En çok bu kısmı kafamı karıştırıyordu. Kuduz mu? Hayvan kısmını anlayabiliyordum ama insan? Fiziksel muayeneler de söz konusuydu, insanları tepeden tırnağa soyuyorlardı ve askeri doktorlar vücutlarını santim santim inceliyordu... Sanki bir şey arıyorlardı... ve bize söylemiyorlardı.

Hiç mantıklı değildi bu, hiçbir şey mantıklı gelmiyordu. Bir keresinde bir silah zulası bulduk, içinde 74'lükler, daha eski olan 47'likler, çok sayıda askeri üniforma da vardı. Muhtemelen bizim taburdan namussuz fırsatçının biri satmıştı. Silahların kime ait olduğunu bilmiyorduk. Uyuşturucu satıcılarına, yerel mafyaya ya da belki de buraya ilk başta konuşlanmamızın sözde sebebi olan "Misilleme Mangası"na da ait olabilirdi. Peki biz ne yaptık? Hepsini öylece bıraktık. O küçük sivil, "Fare Surat", köyün ileri gelenleriyle özel bir toplantıdaydı. Ne tartışıldığını bilmiyorum ama gözlerinden, ölesiye korktuklarını söyleyebilirim. Haç çıkarıyorlar, sessizce dua ediyorlardı.

Anlamıyorduk. Şaşkındık, öfkeliydik. Burada ne halt ettiğimizi anlamıyorduk. Bizim takımda Baburin adında kıdemli bir asker vardı. Afganistan'da ve iki kez de Çeçenistan'da görev almıştı. Söylentiye göre Yeltsin döneminde, Duma'ya ateş açan ilk BMP'yi* o

* BMP, zırhlı personel taşıma aracıdır. Sovyetler tarafından geliştirilip aktif olarak

yönetiyormuş. Onun hikâyelerini dinlemeyi severdik. Her daim iyi huylu ve her daim sarhoştu... Tabii başını belaya sokmayacağına inandığı zamanlar. Silahlarla ilgili olaydan sonra tavırları değişti. Yüzündeki gülümseme silindi ve artık hikâye anlatmamaya başladı. Ondan sonra ağzına içki bile sürdüğünü zannetmiyorum ve aramızda geçen nadir konuşmalarda da sadece "Bu iyi değil. Bir şeyler olacak," diyordu. Ne zaman ona bununla ilgili soru sormak istesem, omuzlarını silkip benden uzaklaşıyordu. Morali oldukça bozuktu, insanlar gergin ve şüpheciydi. Fare Surat her zaman oradaydı. Bir yerlere sinip dinliyor, izliyor ve subayların kulaklarına bir şeyler fısıldıyordu.

O isimsiz, dünyanın bir başka ucundaymış gibi ilkel, küçük kasabayı ezip geçtiğimiz gün de bizimle beraberdi. Standart aramalarımızı ve sorgulamalarımızı gerçekleştirmiştik. Ayrılmak üzereydik artık. Aniden o küçük çocuk, o küçük kız çocuğu köyün tek yolundan koşarak geldi. Ağlıyordu, belli ki çok korkmuştu. Anlaşılmaz bir dille anne ve babasını sayıklıyor –keşke zamanım olsaydı da dillerini öğrenmiş olsaydım– ve yolun yukarısını işaret edip duruyordu. Küçük bir kız daha vardı. Çamurun içinde tökezleyerek bize doğru ilerliyordu. Yüzbaşı Tihonov dürbününü kaldırdı ve o yöne bakarken yüzündeki rengin yavaşça solduğunu fark ettim. Fare Surat onun yanına ilerledi. Kendi dürbününden o da baktı ve yüzbaşının kulağına bir şeyler fısıldadı. Takımın keskin nişancısı Petrenko'ya silahını kaldırıp görüş alanındaki kıza nişan alması emredildi. Nişan aldı. "Görüş alanında mı?" "Görüş alanımda." "Vur." Böyle gelişti, sanırım. Bir duraklama olduğunu hatırlıyorum. Petrenko yüzbaşıya dönüp emri tekrar etmesini istedi. "Beni duydun," dedi öfkeyle. Petrenko'dan epey uzaktaydım ama ben bile duymuştum. "Hedefi indir, şimdi!" Silahının ucunun titrediğini görebiliyordum. Zayıf, çelimsizin biriydi. Güçlü ya da cesur değildi ama aniden silahını indirdi ve yapmayacağını söyledi. Aynen bu şekilde. "Hayır, komutanım." Güneşin gökyüzünde âdeta donduğunu hissettim. Kimse ne

kullanılmıştır. Günümüzdeyse Rusya askeri kuvvetleri bünyesinde yer alıyor.

yapacağını bilemedi, özellikle de Yüzbaşı Tihonov. Herkes birbirine bakıyordu. Sonra hepimiz yolun yukarısına bakmaya başladık.

Fare Surat yavaş yavaş, neredeyse gelişigüzel biçimde oraya doğru ilerliyordu. Küçük kız iyice yaklaşmıştı, böylece yüzünü görebiliyorduk. Gözleri kocaman açılmış, Fare Surat'a kilitlenmişti. Kollarını yukarı doğru kaldırmıştı ve tiz, kulak tırmalayan iniltiyi duyabiliyordum artık. Yolun ortasında karşılaştılar. Birçoğumuz daha ne olduğunu anlayamadan olay bitmişti. Akıcı tek hareketle, Fare Surat ceketinin altından tabancasını çekti ve kızı gözlerinin tam ortasından vurdu. Sonra etrafında dönüp yavaş adımlarla bize doğru geldi. Bir kadın hıçkırıklara boğuldu. Muhtemelen küçük kızın annesiydi. Dizlerinin üstüne çöktü. Bize tükürüyor, lanetler okuyordu. Fare Surat umursuyormuş gibi görünmüyordu, hatta farkında bile değildi sanki. Yüzbaşı Tihonov'un kulağına bir şeyler fısıldadı, sonra da Moskova'da bir taksiye binermiş gibi BMP tankına tırmandı.

O akşam... ranzamda uyanık yatarken, olanları düşünmemeye çalıştım. Askeri inzibatların, Petrenko'yu götürmelerini ya da tüm silahlarımızın cephaneliğe kilitlenmesini düşünmemeye çalıştım. O çocuk için üzülüyor olmalıydım, öfkeli hatta Fare Surat'a kin bile güdüyor olmalıydım ve hatta belki kılımı bile kıpırdatmadığım için suçlu hissetmeliydim. Bu tarz duygular içinde olmam gerektiğini biliyordum ama o noktada hissedebildiğim tek şey korkuydu. Baburin'in kötü bir şeyler olacak diyen sesi kafamda yankılandı durdu. Eve gidip ailemi görmek istiyordum sadece. Ya korkunç bir terörist saldırı gerçekleştiyse? Ya bir savaş çıkmışsa? Ailem Bikin'de, Çin sınırına çok yakın bir bölgede yaşıyordu. Onlarla irtibata geçmeliydim, iyi olduklarını duymalıydım. Endişeden kusmaya başladım. O kadar çok kustum ki beni revire kaldırmak zorunda kaldılar. O günkü devriyeye bu yüzden katılmamıştım, bu yüzden ertesi gün geldiklerinde hâlâ yatak istirahatindeydim.

Ranzamda, Semnadstaf'ın* eski sayılarından birini yeniden oku-

* *Semnadstat* genç kızlara yönelik, Rusya'da yayımlanan bir dergi. 17 anlamına

yordum. Koşuşturma sesleri işittim. Araç sesleri ve yükselen insan sesleri duyuluyordu. Bir grup kalabalık, geçit töreni alanında toplanmıştı. İnsanları iterek yolumu açtım ve kalabalığın ortasında duran Arkadi'yi gördüm. Arkadi benim mangamda, iri kıyım bir ağır makineli silahçısıydı. İyi arkadaştık çünkü diğer adamları benden uzak tutardı, ne demek istediğimi anladın herhalde: Kız kardeşini anımsattığımı söylerdi. [***Hüzünle gülümsüyor.***] Onu severdim.

Ayağının altında kıvranan biri vardı. Yaşlı bir kadındı sanki ama kafasına çuval geçirilmişti ve bileklerinden zincirle bağlanmıştı. Elbisesi yırtılmış, bacaklarında da temiz yaralar vardı. Kan yoktu, sadece siyah irin sızıyordu. Arkadi yüksek ve öfkeli bir sesle konuşuyordu. "Artık yalan yok! Görüş alanındaki sivilleri vur emri yok! Bu küçük hanımı getirdim ki..."

Yüzbaşı Tihonov'a bakındım ama hiçbir yerde göremedim. İçimden bir ürperti yükseldi.

"...sizler de göresiniz!" Arkadi zincirleri gererek ihtiyar babuşkayı boğazından tutup yukarı kaldırdı. Çuvalı kavrayıp koparırcasına çekti. Yüzü, vücudu gibi ölüm moruydu. Gözleri kocamandı, öfkeyle açılmıştı. Bir kurt gibi hırladı ve Arkadi'yi ısırmaya çalıştı. Kadını güçlü elleriyle boğazından kavradı. Kendine bir kol mesafesi uzaklıkta tutuyordu.

"Hepinizin neden burada olduğumuzu görmenizi istiyorum!" Kemerindeki kılıfından bıçağını çıkardı ve kadının kalbine sapladı. Bir an tepki veremedim. Herkes sessizdi. Bıçak kabzasına kadar gömülüydü ve kadın kıvranıp hırlamaya devam etti. "Bunu görüyor musunuz?" diye bağırdı kadını birkaç defa daha bıçaklarken. "Görüyor musunuz? Bizden sakladıkları bu! Canımızı dişimize takarak aradığımız bu!" Hak veren başların onayladığını görebiliyordum. Hatta bazıları haklı olduğunu yüksek sesle homurdandı. Arkadi konuşmaya devam etti, "Ya bu şeyler her yerdeyse? Ya bu şeyler şimdi evimizde, ailelerimizin kapısındaysa?" Olabildiğince fazla kişiyle

geliyor ve 17 isimli bir Amerikan yayınının izni olmaksızın kopyalandı.

göz teması kurmaya çalışıyordu. Yaşlı kadına pek fazla dikkat etmiyordu. Kavrayışı gevşeyince, kadın kendini kurtarıp Arkadi'nin elini ısırdı. Arkadi haykırdı. Yumruğu yaşlı kadının suratına indi. Kadın dizlerinin üstüne çöktü. O siyah çamurumsu madde yüzünden boşalırken yerde kıvrandı. Kadının işini postalıyla bitirdi. Hepimiz kırılan kafatasının sesini işittik.

Arkadi'nin yumruğundaki ısırıktan kan damlıyordu. Yumruğunu havaya kaldırdı. Boynundaki tüm damarlar patlayacakmış gibi şişmişti. "Eve gitmek istiyoruz!" diye haykırdı. "Ailelerimizi korumak istiyoruz!" Kalabalıktan başka sesler de seçilir hale gelmişti. "Evet! Ailelerimizi korumak istiyoruz! Burası özgür bir ülke! Demokrasi var! Bizi hapis altında tutamazsınız!" Ben de diğerleriyle birlikte bağırmaya başladım. Marşlar söyleyip sloganlar atıyorduk. O yaşlı kadın, kalbine bıçak saplanıp da hâlâ nefes alan kadın... Ya memleketimdeki evimin kapısına dayandılarsa? Ya sevdiklerime, aileme... zarar verdilerse? Bütün o korku, bütün o şüphe, içimde düğümlenen her şey, her kötü duygu öfkeye dönüştü ve serbest kaldı. "Eve gitmek istiyoruz! Eve gitmek istiyoruz!" Sloganlar atıyorduk, marşlar söylüyorduk ama sonra... Bir mermi kulağımı sıyırıp Arkadi'nin sol gözünde patladı. Koştuğumu ya da içime biber gazını çektiğimi hatırlamıyorum. Spetznaz komandolarının ne zaman ortaya çıktığını da hatırlamıyorum. Aniden ortamızda belirip bizi tartaklamaya başladılar. Birbirimize kelepçelendik. Komandolardan birisi üstüme o kadar sert bastı ki, bir an orada öleceğimi sandım.

Desimasyon muydu bu?

Hayır, sadece başlangıçtı, isyan çıkaran ilk birlik biz değildik. Aslında askeri inzibatlar iletişim araçlarını ilk topladıklarında başlamıştı. Biz küçük "gösterimizi" sahnelediğimiz sıradaysa, hükümet düzeni yeniden sağlamanın yoluna karar vermişti bile.

[Tekrar konuşmadan önce üniformasını düzeltip kendini toparlıyor.]

"Desimasyon..." Önceleri bunun anlamının yok etmek, büyük zarara uğratmak, ortadan kaldırmak olduğunu sanırdım. Aslında

onuncunun öldürülmesiydi, her ondan bir kişi ölmeliydi ve bize de yaptıkları bu oldu.

Spetznaz komandoları bizi tören alanında topladı. Hepimiz üniformalarımızı eksiksiz kuşanmıştık. Yeni komutanımız bize görev ve sorumlulukla ilgili bir konuşma yaptı. Anayurdumuzu koruma andımızı hatırlattı ve ona nasıl bencilce, korkakça ihanet ettiğimizi suratımıza haykırdı. Bu kelimeleri daha önce hiç duymamıştım. "Görev" mi? Rusya, benim Rusya'm apolitik karmaşaydı. Düzensizlik ve yozlaşma içinde yaşadık. Her gün, günün sonuna ulaşabilmek tek amacımızdı. Vatanseverliğin kalesi olması gereken ordu, iş öğrendiğiniz, karnınızın doyduğu, yatacak yerinizin olduğu ve olur da hükümet askerlerine para ödemenin uygun olduğuna karar verirse evinize yollayacağınız birkaç kuruşu kazandığınız yer olmuştu. "Anayurdumuzu koruma andı" mı? Bunlar benim kuşağımın sözleri değildi. Bunlar yaşlı, Büyük Vatanseverlik Savaşı gazilerinden duyacağınız sözlerdi. O bunak moruklar, parçalanmış Sovyet bayrakları ve sıra sıra madalyaları dizdikleri solmuş, eski püskü üniformalarıyla Kızıl Meydan'ı kuşatırlardı. Anayurda karşı görevimiz koca bir şakaydı ama ben gülmüyordum. İnfazın yaklaştığını biliyordum. Etrafımızı çevirmiş silahlı adamlar, gözcü kulelerindeki adamlar, hazırdım, vücudumdaki her bir kas o silah sesini bekliyordu. Sonra, birinin şunları söylediğini duydum...

"Sizi yaramaz veletler, demokrasinin Tanrı vergisi bir hak olduğunu mu düşünüyorsunuz? Bunu bekliyor, bunu mu talep ediyorsunuz? Pekâlâ, bunu uygulamaya geçirmek şimdi sizin elinizde!"

Bu sözler hayatımın sonuna kadar aklımın bir köşesine kazındı.

Ne demek istedi?

Kimin cezalandırılacağına karar verecek olanlar bizdik. Onlu gruplara ayrılarak, içimizde kimin idam edileceğine dair oylama yapacaktık. Ve sonra biz... askerler, kendi arkadaşlarımızı katledecektik. Küçük el arabalarını önümüze doğru ittiler. Hâlâ onların gıcırtılı tekerlek seslerini işitirim. Yumruk büyüklüğünde, keskin, sert taşlar-

la ağzına kadar doluydu. Bazısı ağladı, bazısı af diledi, bazısı çocuklar gibi yalvardı. Baburin gibi bazıları da sessizce gidip diz çöktüler. Ben taşı suratına fırlatırken, doğrudan gözlerimin içine baktı.

[Derin bir nefes alıyor ve omzunun üstünden tek taraflı cama doğru bakıyor.]

Mükemmel. Kusursuz. Geleneksel idamlarla disiplini sağlayabilirler, düzeni baştan aşağı yeniden oturtabilirlerdi ama hepimizi suç ortağı yaparak, bizi yalnız korkuyla değil vicdan azabıyla da birbirimize bağladılar. Hayır diyebilirdik. Reddedebilirdik. Kendimiz taşın altına yatabilirdik ama yapmadık. Söylenenleri aynen yerine getirdik. Hepimiz bilinçli karar verdik ve o seçimin taşıdığı yüksek bedelden dolayı kimsenin ikinci bir tercih hakkı istediğini sanmıyorum. O gün özgürlüğümüzden vazgeçtik ve onu kaybetmenin mutluluğunu da hissettik. O andan itibaren, gerçek özgürlükle yaşadık. Başka birini işaret edip "Onlar yapmamı istedi! Onların suçu, benim değil!" deme özgürlüğüyle. "Yalnızca emirleri uyguluyordum!" özgürlüğüyle.

Bridgetown, Barbados,
Batı Hint Adaları Federasyonu

[Trevor'ın barı, "Vahşi Batı Hint Adaları" ya da daha spesifik olarak her adanın "özel ekonomik alanı" ile özdeşleştirilen iştir. Savaş sonrası Karayip yaşantısının bir parçası olan düzen ve sakinlikle uyuşmayan bir mekândır. Adanın geri kalanından tel örgülerle ayrılmış, kargaşa, şiddet ve sefahat kültürüne hitap eder. Özel ekonomik alanlar, özellikle "adalı olmayanları" paralarından ayırmak için geliştirilmiştir. Huzursuzluğum, T. Sean Collins'i memnun etmiş gibi görünüyor. Dev Teksas'lı, önüme doğru bir kadeh "köpek öldüren" ittiriyor ve kocaman botlarını masanın üstüne koyuyor.]

O zamanlar yaptığım iş için henüz bir isim bulamadılar. İyi bir isim henüz yok. "Bağımsız girişimci" kulağa kartonpiyer döşeyen, alçı döken biri gibi geliyor. "Özel güvenlik" kulağa saçma sapan bir alışveriş merkezinin bekçisi gibi geliyor. "Paralı asker" en uygunu sanki ama aynı zamanda da anlayabileceğiniz gibi çok daha farklı. Paralı asker kendini gerçek dünyaya yenidenyedirememiş olduğundan üçüncü dünya ülkelerinin lağım çukurlarında bokların peşinde koşan, kafayı sıyırmış eski bir asker gibi geliyor kulağa. Ben kesinlikle bu değildim. Evet, eski bir askerim ve evet, aldığım eğitimi pa-

raya dönüştürüyordum... İşin komik yanı orduda bize hep "Pazarlanabilir hünerler" öğreteceğiz diye söz verirlerdi ama bir daha asla bahsetmezlerdi bundan. Başkalarını öldürülmekten korurken bazı insanları da öldürmeyi bilmekten daha pazarlanabilir bir şey yoktur.

Belki paralı bir askerdim ama dış görünüşüme bakarak bunu anlayamazdın. Hoş biriydim. Güzel bir arabam, güzel bir evim ve hatta haftada bir gelen temizlikçim vardı. Birçok arkadaşım ve talibim vardı. Golf kulübündeki durumum en az profesyonellerinki kadar iyiydi. Her şeyden önemlisi, savaş öncesinde diğerlerinden hiçbir farkı olmayan bir şirket için çalışıyordum. Ne pelerin ile hançer ne arka odalar ne de gece yarısı gelen postalar vardı. Tatilim ve hastalık iznim vardı. Diş tedavisini de içine alan geniş kapsamlı bir sağlık sigortası da cabasıydı. Vergilerimi ödedim, hem de fazlasıyla. Bireysel emeklilik için aylık para yatırdım. Denizaşırı çalışabilirdim. Böbürlenmek gibi olmasın, çok da talep vardı ama dostlarımın son savaşta başına gelenleri gördükten sonra, salla gitsin dedim kendime. Şişko bir CEO'yu ya da beş para etmez aptal bir ünlüyü korurum daha iyi dedim. Panik ortalığı kırıp geçirdiğinde de kendimi bulduğum nokta buydu.

İsim vermesem sorun olmaz, değil mi? Bu insanlardan bazıları ya hâlâ hayatta ya da hâlâ yüksek statü sahipleri ve inanır mısın, hâlâ mahkemeye vermekle tehdit ediyorlar. Olup biten bunca şeyin ardından! Kişi ya da yer isimleri veremem, o nedenle şimdi, bir ada düşün... Büyük bir ada... *Uzun** bir ada, tam Manhattan'ın yanında. Beni bunun için mahkemeye veremezler, değil mi?

Müşterimin ne işle uğraştığından emin değilim. Eğlence sektöründe ya da büyük çapta yatırım ve borç işlemleri üzerindeki denetimle ilgili bir şeydi. Beni aşar. Sanırım benim çalıştığım şirketin büyük ortaklarından biriydi. Her neyse, para ganiydi ve sahilde, saray yavrusu gibi bir evde oturuyordu.

* Long Island'dan bahsediyor. *—çn*

Müşterimiz herkes tarafından tanınan insanları tanımaktan hoşlanıyordu. Planı, korkmuş olan ünlülere Musa Peygamber'i oynamaktı. Savaş boyunca ve sonrasında onun imajını yükseltenlere güvenlik sağlayacaktı ve biliyor musun, hepsi de yuttu. Aktörler, şarkıcılar, rap şarkıcıları, profesyonel atletler, kısaca ünlü yüzler, *talk show*'larda görmeye alışkın olduğunuz yüzler... Hatta o küçük şımarık kaltak da vardı. Hani şu sırf zengin, şımarık ve bezgin görünümlü bir kaltak olduğu için ünlü olan yok mu?

Büyük elmas küpeler takan şu nüfuzlu plak şirketi sahibi de vardı aralarında. Silahına el bombası fırlatıcısı takmıştı. Silahının Yaralı Yüz'dekinin bire bir kopyası olduğunu söylemeye bayılırdı. Senyör Montana'nın on altılı A-1 kullandığını ona söyleyecek yürek yoktu bende.

Siyasi gündemi alaya alan bir adam vardı, hani şu şovu olan. Bir yandan şu ufak tefek Tayland'lı striptizcinin hava yastıklarıyla ilgilenirken, bir yandan da yaşananların sadece ölülerle canlıların savaşı olmadığı, bunun toplumumuza sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve hatta çevresel açıdan şok dalgaları olarak geri döneceği üzerine atıp tutuyordu. Bilinçaltında herkesin "büyük inkâr" döneminde gerçeği bildiğini ve bu nedenle hikâye patladığında herkesin korkudan deliye döndüğünü söylemişti. Aslında dedikleri aklıma yatmıştı, ta ki mısır şurubu ve Amerika'nın feminenleşmesi hakkında atıp tutmaya başlayıncaya kadar.

Aptalca, biliyorum ama bu insanların orada olacağını zaten tahmin etmişsindir, en azından ben etmiştim. Beklemediğim ise onların yanlarındaki insanlardı. Ne iş yaptıkları ya da kim oldukları önemli değil, her birinin bilmem kaç tane stilisti, bilmem kaç tane reklamcısı, bilmem kaç tane yardımcısı olmak zorundaydı. Bazıları bunu para için yapıyordu ki onları gerçekten takdir ediyordum, bazıları ise orada güvende olacaklarına karar vermişlerdi. Gençler, tutunacak bir dal arıyordu. Bunun için onları suçlayamam. Diğerleriyse... Hepsi de kendi çöplüklerinin kralıydı. Kabaydılar. Dikka-

tin kendi üstlerinde olması hoşlarına gidiyordu ve herkese emirler yağdırıyorlardı, içlerinden biri kafamda bayağı bir yer edindi çünkü sürekli "işi hallet" yazılı bir beysbol şapkası takıyordu. Sanırım yetenek şovlarından birinde birinci gelen şu şişkonun baş menajeriydi. Adamın on dört çalışanı vardı! İlk başlarda bütün bu insanlarla ilgilenmenin imkânsız olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum ama araziyi ilk kez dolaşmaya çıktığımda, patronun her şeyi planladığını fark ettim.

Evini, hayatta kalanların düşlerini süsleyen bir yer haline getirmişti. Bir orduya yıllarca yetecek kurutulmuş yiyeceğin depolandığı muazzam bir ambar vardı ve okyanus suyunu arındıran sistemle sınırsız bir su kaynağı yaratmıştı. Rüzgâr türbinleri, güneş panelleri ve avlunun tam altında devasa yakıt tankları vardı. Yaşayan ölüleri sonsuza dek uzak tutacak güvenlik önlemleri vardı: yüksek duvarlar, hareket algılayıcıları ve de silahlar, ah o silahlar... Patron, ödevini gerçekten iyi yapmıştı ama gururunu en çok okşayan, her odaya yerleştirilen kameraların yedi gün yirmi dört saat tüm dünyaya internet üzerinden eşzamanlı yayın yapıyor olmasıydı. Bütün o "en yakın" ve "en iyi" arkadaşlarını evine almasının asıl sebebi buydu. Fırtınayı konfor ve lüks içinde atlatmakla kalmıyor, herkesin de onun nasıl yaşadığını bilmesini istiyordu. Herkesin izlemesini garanti altına almak için de ünlüleri işe dahil etmişti.

Her odada kamera vardı ve Oscar törenlerinde, kırmızı halıdakini aratmayacak kadar basın mensubu da her an etrafınızdaydı. Magazin gazeteciliği endüstrisinin bu kadar büyük olduğunu gerçekten bilmiyordum. Bütün o televizyon programlarından ve magazin dergilerinden onlarca kişi vardı. "Bugün nasılsınız?" En fazla sorulan soru buydu. "Nasıl gidiyor?" "Sizin görüşleriniz neler?" ve hatta birinin "Ne giyiyorsunuz?" diye sorduğuna yemin edebilirim.

Kendi adıma tanık olduğum en sürrealist an, mutfakta personelden ve koruma görevlilerinden bazılarıyla otururken televizyonu açtığımız andı. Tahmin et, ekranda kimi gördük: kendimizi. Kame-

ralar yandaki odada koltuğa yayılmış başka bir haber kanalını izleyen birkaç "yıldıza" çevrilmişti. New York Doğu Yakasından canlı yayındı. 3. Cadde'den yukarı ölüler geliyordu. İnsanlar el ele vermiş, borularla çekiçlerle saldırıyorlardı. Modell'in Spor Malzemeleri'nin müdürü elindeki beysbol sopalarını insanlara dağıtırken bir yandan da "Kafalarına indirin!" diye bağırıyordu. Patenli bir adam vardı. Elinde kocaman bir et satırı vardı. Hızla vurup birkaç kelleyi indirebilirdi büyük ihtimalle ama aniden önünde kanalizasyon mazgallarından çürümüş bir kol uzandı ve zavallı adam havada takla atarak yere kapaklandı. Yüzünün üstüne kötü düştü. Sonraysa at kuyruğundan çekilerek çığlık ata ata kanalizasyona sürüklendi. Kamera hepsini çekmişti. Tam o anda oturma odasındaki kamera, bu haberi izleyen ünlülerin tepkilerini yakalamıştı. Herkes soluğunu tutmuştu ama tabii kimisi samimiydi, kimisi sadece kameralara oynuyordu. Sahte gözyaşı dökenlere, patenli çocuk yere düştükten sonra ona "aptal" diyen o küçük şımarık kaltaktan daha az saygı duyduğumu düşündüğümü hatırlıyorum. Yani, en azından kız dürüsttü. Yanımda Sergei adında, perişan halde, sürekli ağlayan çam yarması bir herif oturuyordu. Rusya'da başından geçen hikâyeleri dinledikçe, üçüncü dünya pisliklerinin sadece tropikal iklimde olmadığına ikna olmuştum. Kamera güzel insanların tepkilerini yakaladığı sırada, kendi kendine Rusça bir şeyler mırıldandı. Duyabildiğim tek kelime "Romanovlar" oldu ve tam ona ne demek olduğunu soracaktım ki alarmlar ötmeye başladı.

Bir şey duvarın birkaç kilometre ötesine yerleştirdiğimiz ağırlık algılayıcılarını harekete geçirmişti. Bir zombiyi sezecek kadar hassaslardı. Alarmların sesi çıldırmış gibi tüm evde yankılanıyordu. Telsizlerden çağrılar vardı, "Güneybatı köşesinde görüş alanındalar... Lanet olsun, yüzlerce var." Ev çok büyüktü, ateş pozisyonundaki yerimi almaya gitmem birkaç dakikamı aldı. Gözcünün neden bu kadar endişeli olduğunu anlamamıştım. Ne olmuş yani birkaç yüz tane varsa... Duvarı asla aşamazlardı. Sonra, "Koşuyorlar. Lanet ol-

sun, hızlılar!" dediğini duydum. Hızlı zombiler mi? Karnıma ağrı girdi. Eğer koşabiliyorlarsa, tırmanabilirlerdi de. Eğer tırmanabiliyorlarsa, düşünebilirlerdi de ve eğer düşünebiliyorlarsa... İşte şimdi korkmaya başlamıştım. Patronun arkadaşlarının cümbür cemaat 80'lerin filmlerinden fırlamış figüranlar gibi cephaneliğe doğru koşturduğunu hatırlıyorum.

Silahımın emniyetini açtım. Yeni nesil bir silahtı. Işık füzyon amplifikasyonu ve termal görüntüleme özelliği vardı. İkinci özelliğe zaten ihtiyacım yoktu. Vücut ısıları yoktu çünkü. O yüzden yüzlerce koşucudan yayılan yeşil ışığı fark ettiğimde boğazımda bir şeyler düğümlendi. Bunlar yaşayan ölüler değildi.

"İşte orada!" diye bağırdıklarını duydum. "Haberlerdeki ev!" Merdivenler, silahlar ve bebekler vardı ellerinde. Birkaçı sırtlarına ağır çantalar bağlamıştı. Çantaları, binlerce gulyabaniyi durdurmak için tasarlanmış, büyük çelik kapıyı havaya uçurmak için kullanacaklardı. Patlama, kapıyı menteşelerinden söktü ve onların devasa ninja yıldızları gibi evin içine girmelerine izin verdi. "Ateş!" Patron, telsizden deli gibi bağırıyordu. "Durdurun onları! Hepsini öldürün! Ateş, ateş, ateş!"

"Saldırganlar" evin içine akın ettiler. Avluda park etmiş spor arabalar, Hummer'lar ve hatta bir Amerikan futbolu oyuncusuna ait bir yarış arabası vardı. Hepsi birer ateş topuna dönüşmüştü. Ya oldukları yerde yanıyorlar ya da etrafa ateş saçıyorlardı. Tekerleklerden yayılan yağlı ağır dumandan göz gözü görmüyordu. Herkes öksürüyordu. Tek duyulan hem bizim tarafın hem de onların silah sesiydi. Yani sadece biz, özel güvenlik ekibi, ateş açmamıştık. Altına kaçırmamış olan bazı büyük yıldızlarımız ya kahraman olarak ölmek için ya da röntgencilerinin gözü önünde ünlerini kaybetmemek için kendilerini öne attılar. Birçoğu maiyetindekilerden koruma talep etti. Şu yirmi yaşlarında hayatında daha önce hiç silah tutmamış özel yardımcı gibi bazıları, onları korumak için öne çıktı. Uzun süre dayanamadılar. Taraf değiştirip saldırganlara katılanlar da oldu.

Kuaförlerden birinin bir aktristi mektup açacağıyla ağzından bıçakladığına tanık oldum ve ne gariptir ki Bay "İş Halledici" yetenek şovundaki adamın elinden el bombasını almak için debelenirken onları izledim.

Kızılca kıyamet kopmuştu. Mahşer gününde etraf nasıl olabilirse, çevremiz işte tam da öyleydi. Evin bir kısmı yanıyordu. Her yerde kan vardı. Bütün o pahalı mobilyaların üstünde ya cesetler ya da ceset parçaları vardı. Arka kapıya doğru koşarken o kaltağın köpeğini gördüm. Bana baktı, ben de ona. Eğer bir konuşma olsaydı, eminim şöyle gelişirdi, "Efendine ne oldu?" "Seninkine ne oldu?" "Siktir et hepsini!" Bu, çoğu kiralık adamın ortak tutumuydu. O nedenle, o gece silahımı bir kez bile ateşlememiştim. Zengin insanları onlar kadar zengin olmayıp da sığınacak güvenli bir yer arayan diğer insanlardan değil, zombilerden korumak için para alıyorduk. Ön kapıdan içeri daldıklarında bağırışlarını duyabiliyordum. "İçkilere koşun!" ya da "İstediğiniz orospuyu kapın!" demiyorlardı. "Ateşi söndürün!" ve "Kadınları ve çocukları üst katlara çıkartın!" diye bağırıyorlardı.

Şu, siyasi gündemi hicveden adamla sahile giden yolda karşılaştım. Sözde onun siyasette can düşmanı olan sarışın yaşlı piliçle sanki bir daha güneş doğmayacakmış gibi işi pişiriyordu. Belki onlar için doğmadı da. Sahile ulaştım ve değeri belki de doğup büyüdüğüm evden daha fazla olan bir sörf tahtası buldum. Ufukta parlayan ışıklara doğru denize açıldım. O gece suda bir sürü tekne vardı. Bir sürü insan Dodge'dan ayrılıyordu. İçlerinden birinin beni New York limanına kadar bırakabileceğini ümit ediyordum. İyi ki elimde onlara önerebileceğim bir çift pırlanta küpe vardı.

[Romunu bitiriyor ve yeni bir kadeh için el ediyor.]

Bazen kendime soruyorum: Neden sessiz kalamadılar? Yalnızca patronum değil, bütün o pohpohlanmış parazitler. Zarar görmeden bu işten sıyrılmak için imkânları vardı. O zaman neden bu imkânlarını kullanmadılar, Antarktika'ya ya da Grönland'a gitme-

diler veya oldukları yerde kalıp kamuoyundan uzak duramadılar? Belki de yapamazlardı. Bu onların kim olduğuyla alakalıydı. Açtınız mı kapatamadığınız bir düğme vardır belki de. Onlar bu şekilde var oldular. Lanet olsun, ben nereden bileyim!

[Garson başka bir kadehle geliyor ve T. Sean garsonun eline gümüş bir Güney Afrika parası tutuşturuyor.]

"Paran varsa, göstereceksin."

Buz Şehri, Grönland

[Yüzeyden sadece, özenle yapılmış, üç yüz kilometrelik devasa labirente temiz ve nispeten soğuk havayı taşıyan rüzgâr tutucu bacalar görünüyor. Elle oyulmuş bu mühendislik harikasına yerleşmiş çeyrek milyon insandan geriye çok azı kalmış. Kimisi küçük ama gittikçe büyüyen turizm sektörü nedeniyle kalmış. Kimileri de UNESCO'nun yenilenmiş Dünya Mirasları Programı'nın sağladığı maaşla buranın sorumluluğunu üstlendiği için kalıyor. İran Devrim Muhafızları Hava Kuvvetleri Binbaşısı Ahmed Farahnakian gibi bazı kişilerin ise artık gidecek başka bir yerleri kalmamış.]

Hindistan ile Pakistan. Kuzey Kore ile Güney Kore ya da NATO ile eski Varşova Paktı gibi. Bu grupların içinde birbirilerine karşı nükleer silah kullanacak olan varsa, o da Pakistan ile Hindistan olurdu. Herkes biliyordu, bekliyordu ve işte tam da bu yüzden gerçekleşmedi. Tehlike ortada olduğundan, yıllarca bunun önüne geçmek için çaba harcandı, iki başkent arasındaki kırmızı hat açık tutulmaya çalışıldı. En önce elçiler, komutanlar, siyaset adamları, bu sürece dahil olan herkes, hepimizin korktuğu o günün gelmemesi için eğitildiler. Kimse olayların böyle gelişeceğini öngörmemişti. Hele ben kesinlikle tahmin etmemiştim.

Hastalık bizim ülkemizi diğer ülkeler kadar kötü vurmamıştı. Topraklarımız dağlıktı. Ulaşım zordu. Toprak büyüklüğümüz, ülke nüfusunu görece küçük kılıyordu ve birçok şehrimiz görece büyük ordumuzca kolayca boşaltılabileceği için liderimizin iyimserliğini anlamak zor değildi.

Sorun mültecilerdi. Doğudan milyonlarcası geliyordu, milyonlarcası! Belucistan üzerinden ülkemize akarak, tüm planlarımızı altüst ediyordu. Birçok bölgede hastalık kol geziyordu, devasa sürüler sarsak adımlarla şehirlerimize yaklaşıyordu. Sınır muhafızlarımız perişan edilmiş, bütün karakollarımız o gulyabani dalgasıyla darmadağın olmuştu. Aynı zamanda hem sınırı kapatmanın hem de kendi içimizdeki vakalarla başa çıkmanın bir yolu yoktu.

Pakistan'dan halkını kontrol altında tutmasını talep ettik. Ellerinden gelenin en iyisini yaptıkları konusunda bizi temin ettiler. Yalan söylediklerinin farkındaydık.

Mültecilerin çoğu Hindistan'dan geliyordu. Güvenli bir yere ulaşmak umuduyla Pakistan'dan geçiyorlardı. İslamabad'dakiler gitmelerine izin verme konusunda oldukça hevesliydiler. Sorunla kendileri baş etmektense, bunu başka bir milletin üzerine yıkmak daha iyiydi, daha kolaydı. Belki de güçlerimizi birleştirirsek, savunması kolay bir mevkide müşterek harekât düzenlenebilirdi. Bu planların masada olduğunu biliyordum. Pakistan'ın güneyi dağlıktı: Pab, Kirthar, Brahui sıradağları. Mültecileri ya da yaşayan ölüleri o bölgede durdurabilirdik ama planımız reddedildi. Elçiliklerindeki paranoyak bir askeri ataşe, topraklarına herhangi bir yabancı ordu adım attığında bunun savaş ilanı anlamına geleceğini açıkça belirtti. Başkanlarının teklifimizi görüp görmediğinden bile emin değildik. Liderlerimiz arasında doğrudan bir görüşme gerçekleşmemişti. Hindistan ile Pakistan hakkında ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi? Bizim ilişkilerimiz onlarınki gibi değildi. Diplomatik mekanizma yürümüyordu. Tek bildiğimiz, o zavallı bok yemiş suratlı albayın, ülkelerinin batı illerini ele geçirmek için harekete geçtiğimizi hükümetine bildirdiğiydi!

Fakat ne yapabilirdik ki? Her gün yüzlerce, binlerce insan sınırlarımızdan geçiyor ve belki de bunların on binlercesi hastalık taşıyordu. Nihai önlemleri almalıydık. Ülkemizi, kendimizi korumak zorundaydık!

İki ülkenin de içinden geçen bir yol vardı. Sizin standartlarınıza göre küçüktü, hatta kimi bölgelerde asfaltlanmamıştı bile ama Belucistan'ın güney anayoluydu. Bu yolu bir bölgede, mesela Keç Nehri Köprüsü'nde kesmek, mülteci trafiğinin yüzde 60'ını kesmek demekti. Göreve kendim gittim. Görüntü yoğunlaştırıcılarına ihtiyaç yoktu. Karanlıkta projektörlerin uzun, ince beyaz ışıkları kilometrelerce öteden görülebiliyordu. Hatta daha küçük ışıkları bile görmek mümkündü. Bölge iyice kuşatılmıştı. Köprünün tamir edilmesi en zor kısmı olan merkez temelini nişan aldım. Bombalar sorunsuzca atıldı. Tahrip güçleri, konvansiyonel mühimmat olarak üstlerine düşeni yapacak kadar yüksekti. Sizinle iş birliği yaptığımızda bir Amerikan uçağı, Amerika'nın yardımıyla inşa edilmiş bir köprüyü aynı sebeple imha etmişti. Başkomutan ve kurmayları ironinin farkındaydı. Kendi adıma konuşacak olursam, umurumda bile değildi. Phantom'umun hafiflediğini hisseder hissetmez iticilerimi çalıştırdım ve gözcü uçağının raporunu bekledim. Bir yandan da Pakistan'ın misilleme yapmaması için dua ediyordum.

Tabii ki dualarım cevapsız kaldı. Üç saat sonra Kila Sefid'deki askeri birlikler sınır karakolumuzu vurdu. Başkanımızın ve Ayetullah'ın geri durmak istediklerini biliyordum çünkü biz istediğimizi almıştık, onlar da intikamlarını. Kısasa kısasın devam etmesine gerek yoktu. Fakat diğer tarafa bunu kim söyleyecekti? Tahran'daki elçilikleri, tüm iletişim sistemlerini bozmuştu. O orospu çocuğu albay "devlet sırlarına" ihanet etmektense kendini vurmuştu. Temasa geçebileceğimiz kırmızı hat ya da diplomatik kanallar yoktu. Pakistan lideriyle nasıl iletişime geçeceğimizi bilmiyorduk. Orada bir liderin kalıp kalmadığını bile bilmiyorduk. Her şey birbirine girmişti; şaşkınlık yerini komşumuza yönelen öfkeye bırakıyordu. Çatışma her saat daha da kızışıyordu. Sınır çatışmaları, hava saldırıları, iki tarafın da belli bir amacının olmadığı, yalnızca panik ve öfkenin hâkim olduğu üç günlük konvansiyonel savaş çok hızlı gelişti.

[Omuz silkiyor.]

Her iki tarafın da evcilleştiremediği bir gulyabani, nükleer bir canavar yarattık... Tahran, İslamabad, Kum Şehri, Lahor, Bender Abbas, Ormara, İmam Humeyni, Faysalabad... Patlamada ya da sonrasındaki radyasyon bulutu bizim ülkemize, Hindistan'a, Güneydoğu Asya'ya, Pasifik ve Amerika'ya yayılmaya başladığında, kaç kişinin hayatını kaybettiğini kimse bilmiyor.

Kimse bizim aramızda böyle bir şey olmasını beklemiyordu. Tanrı aşkına, en başında nükleer programımızı sıfırdan inşa etmemize onlar yardımcı oldu! Gerekli materyali, teknolojiyi sağladılar, hatta Ruslarla ve Kuzey Korelilerle aramızda arabuluculuk bile yaptılar... Eğer Müslüman kardeşlerimiz olmasaydı, nükleer güce kavuşamazdık. Kimse bunu beklemiyordu ama kimse ölülerin canlanmasını da beklemiyordu, değil mi? Sadece biri bunu öngörebilirdi ama ben de artık ona inanmıyorum.

Denver, Colorado, ABD

[Trenim gecikti. Batı bölgesindeki açılır kapanır köprü test ediliyor. Todd Wainio peronda beni beklemekten pek sıkılmış gibi görünmüyor. İstasyondaki "Zafer" isimli duvar resminin yanında el sıkışıyoruz. Bu, Zombi Savaşı sırasında Amerika'daki en tanınan resimlerden biri. Bir fotoğraftan alınma. Hudson Nehri'nin New Jersey tarafında bir askeri mangayı tasvir ediyor. Askerlerin sırtları bize dönük, Manhattan üzerinde söken şafağı seyrediyorlar. Ev sahibim bu iki boyutlu devasa resmin yanında küçük ve çelimsiz görünüyor. Akranları gibi Todd Wainio da zamanından önce yaşlanmış. Genişleyen göbeği, dökülen gri saçları ve sağ yanağının alt tarafındaki üç derin yara iziyle, bu sabık Birleşik Devletler ordusu piyade erinin, kronolojik olarak henüz yaşamının başlarında olduğunu tahmin etmek oldukça güç.]

O gün gökyüzü kızıldı. Havadaki, bütün yaz soluduğumuz o duman... Her şey parlak kırmızı bir ışıkla sarmalandı; dünyayı sanki cehennem-rengi gözlüklerden görüyorduk. Yonker'ı ilk böyle gördüm. New York şehrinin kuzeyinde yer alan küçük, içine kapanık, neredeyse paslanmış diyebileceğim bir mahalleydi. Daha önce herhangi birinin burayı duymuş olduğunu sanmıyorum. Benim duymadığım kesindi ve şimdi, orada öylece duruyor, aynı Pearl Harbor gibi... Yok, Pearl Harbor değil... O ani bir baskındı. Bu daha çok Little Bighorn gibiydi. Biz... yani... en azından görevdeki insanlar ne olduğunu biliyorlardı ya da biliyor olmalıydılar. Bu ani bir savaş değildi... veya acil durum ya da ne dersen de... Öyle bir şey değildi. Zaten başlamıştı. İnsanlar panikle etrafta koşturmaya başlayalı nereden baksan üç ay olmuştu.

Nasıl olduğunu hatırlasana, insanların o çıldırmış halini... Evlerini tahtalarla kapatıyor, yiyecek ve silah çalıp hareket eden her şeye ateş açıyorlardı. Muhtemelen Rambolardan, kör kurşunlardan, trafik kazalarından daha fazla insanın hayatına mal oldular. Şimdilerde o "Büyük Panik" dediğimiz korkunç fırtına, sanırım ilk başlarda Zack'ten daha fazla insanın canını aldı.

Neden iktidar sahiplerinin son büyük direnişin iyi bir fikir olduğunu düşündüklerini tahmin edebiliyorum. İnsanlara hâlâ görevlerinin başında olduklarını göstermek istediler. Kendileri gerçek sorunla baş ederken insanların sakin olmalarını istediler. Anlıyordum ve ciddi bir propagandaya ihtiyaçları olduğundan, benim yolum Yonker'a düştü.

Direnişe geçilecek en berbat mekân sayılmazdı da aslında. Kasabanın bir bölümü şu küçük vadinin içindeydi ve batıdaki tepelerin hemen ardında da Hudson Nehri uzanıyordu. Saw Değirmeni Nehri Yolu ana savunma hattımızın tam ortasından geçiyordu ve çevre yolundan akın akın gelen mülteciler, ölüleri doğrudan bize getiriyordu. Orası doğal bir boğma noktasıydı, iyi bir fikirdi... O günkü tek iyi fikirdi.

[*Todd yerli malı, içeriğinde dörtte bir oranında tütün olan Amerikan "Q" marka sigarasından bir tane daha yakıyor.*]

Neden bizi çatılara yerleştirmediler? Bir alışveriş merkezi, birkaç otopark ve üstünde teras çatısı bulunan büyük binalar vardı etrafımızda. Bir bölüğün tamamını A&P'nin çatısına yerleştirebilirlerdi. Bütün caddeyi gözlemleyebilirdik. Saldırıya karşı da kendimizi güvenlik altına almış olurduk. Bir apartman vardı, sanırım yirmi katlıydı. Galiba her kat çevre yolunu görüyordu. Neden her camda bir nişancı birliği yoktu?

Bizi nereye koyduklarını biliyor musun? Yere, kum çuvallarının ya da delik deşik olmuş siperlerin tam arkasına. Bu ayrıntılı savaş pozisyonunu hazırlamak adına çok fazla zaman ve çok fazla enerji harcadık. Bize iyi "sığınak ve korunma" sağlandığını söylediler. Sı-

ğınak ve korunma mı? "Sığınak" küçük silahlardan ve ağır silahlardan ya da hava saldırılarından konvansiyonel, fiziksel korunma demektir. Bu, gerçekten karşı durmak üzere olduğumuz düşman için miydi? Şimdi havadan saldırmamız ve ateş açmamız için Zack'in üzerimize gelmesi mi isteniyordu? Peki, savaşın tüm amacı Zack'i üstümüze çekmekken neden gizlenmeye kafa yoruyorduk? Geri zekâlılar! Hepsi de!

Görevde olan kişinin, yıllarını Batı Almanya'yı Ivan'dan korumak için eğitilmiş generallerin sonuncularından biri olduğuna emindim. Dar görüşlü, dediğim dedik... Muhtemelen şu son savaşta harcanan yıllara kızanlardan biri. Evet, bunlardan biri olmalıydı çünkü bütün yaptığımız Soğuk Savaş Statik Savunmasının kötü bir kopyasıydı. Tanklar için atış çukurları bile kazmayı denediklerini biliyor musun? Mühendisler, A&G park alanının tam dışında çukurlar açtırdı.

Tanklarınız mı vardı?

Dostum, her şeyimiz vardı. Elli kalibrelikten tut da Vasilek ağır havan toplarına kadar her tür mühimmatla silahlandırılmış Bradley'ler ve Humvee'lerimiz vardı. En azından bunlar işe yarayabilirdi. Uçaksavar füzesi monte edilmiş Avenger Humvee'ler ve on santimetre derinliğindeki dere için mükemmel portatif köprü döşeme sistemimiz bile mevcuttu. Radar ve frekans bozucu teçhizatla donatılmış XM5 model elektronik çatışma araçlarımız ve... ve... ve her şeyin ortasına cuk diye yerleştirilen helalar. Neden? Hâlâ mahalledeki her evde ve binada tuvaletlerin sifonu kullanılabiliyorken, neden yani? İhtiyacımız olmayan çok fazla şey vardı. Geçişi engelleyen ama güzel görünen bir sürü şey vardı ve işte o anda onların oraya, sadece güzel görünsün diye getirildiklerini anladım.

Medya için.

Tabii ki! Üniformalı başına en az iki üç gazeteci düşüyordu.* Etrafta dolaşan ya da minibüslerinde bekleyen bir sürü gazeteci vardı,

* Abartılmasına karşın savaş öncesi kayıtlar, Yonker'ın ordu-basın oranının en yüksek olduğu savaş olarak adını tarihe yazdırdığını göstermektedir.

kaç haber helikopteri etrafımızda dönüp duruyordu bilmiyorum bile... Bu kadar çok boşa harcanacak araç varken, birkaçının neden insanları Manhattan'dan kurtarmak için kullanılmadığını merak ediyor insan... Tabii ki, hepsi de medya içindi. Onlara yok edici gücümüzü göstermek içindi... ya da bronz tenlerimizi göstermek için. Kimimiz çölden daha yeni dönmüştü ve daha derileri bile soyulmaya başlamamıştı. Çoğu gösteri içindi. Yalnızca araçlar değil, bizler de. Hepimiz göreve yönelik koruyucu giysilerin, MOPP 4'lerin içindeydik. Radyoaktivite veya biyokimyasal etkilerden korunmak için kullanılan gösterişli üniforma ve maskeler giymiştik.

Üstleriniz yaşayan ölü virüsünün havadan bulaştığı kanısında olabilir miydi?

Eğer öyleyse, neden gazetecileri korumadılar? Neden "üstlerimiz" ya da sınırın hemen dibinde duran diğerleri, onları giymedi? Biz kauçuk, kapkara ve ağır, kalın zırhların altında ter dökerken, onlar askeri üniformalarının içinde gayet rahattılar. Hangi dâhi bizi zırhların içine sokmuştu ki zaten? Son savaşta bunlar yeteri kadar kullanılmadığından, basın onları topa tuttuğu için mi? Yaşayan cesetlerle savaşırken niye koruyucu başlığa ihtiyaç duyarsın? Onların koruyucu başlığa ihtiyacı vardı, bizim değil! Ayrıca zırhlarımız iletişim araçlarıyla donatılmıştı... Land Warrior çatışma entegre sistemi. Tümüyle elektronik bu hususi araçlar hem birbirimizle hem de üstlerimizin bizimle bağlantıya geçebilmesine imkân tanıyordu. Gözündeki mercek sayesinde, haritaları, GPS ve eşzamanlı uydu keşif bilgilerini indirebilirdin. Savaş alanında kendi yerini, arkadaşlarının ve kötü adamların yerlerini belirleyebilirdin... Kendi silahın ya da bir başkasının silahı üzerindeki kameradan, bir engelin üzerinde ya da köşenin birinde seni neyin beklediğini görebilirdin. Land Warrior, tüm askerlerin, kumanda merkezinin sahip olduğu bilgilere ulaşmasını olanaklı kılıyor, kumanda merkezinin de tüm askerleri tek bir bölükmüş gibi kontrol edebilmesini sağlıyordu. "Netrocentric", kamera karşısındaki askeri memurların ağzından düşmeyen kelimeydi.

"Netrocentric" ve "Hipersavaş." Kıyak terimler ama üzerinde MOPP ve zırh varken, üstüne üstlük Land Warrior ve standart savaş yükü, bir de bunlar yetmezmiş gibi kayıtlara geçen en sıcak yaz olarak kabul edilen yazın en sıcak gününde cephe kazarken hiçbir anlamları yoktu. Zack gözüktüğü sırada hâlâ ayakta durabildiğime şaşırıyorum.

İlk başta sendeleyerek, yolun ortasında terk edilmiş araçların arasından tek tük çıkmaya başladılar. En azından mülteciler boşaltılmıştı. Tamam, bu, yaptıkları tek doğru işti. Bir boğma noktası seçmek ve sivilleri olay mahallinden uzaklaştırmak, iyi işti doğrusu. Diğer her şeyse...

Zack ilk imha bölgesine adım attı. Bu bölge çok namlulu roketatar sistemi için dizayn edilmişti. Roketlerin ateşlenme sesini işitmedim. Başlığım sesi boğmuştu ama roketlerin hedefe hızla uçtuğunu görmüştüm. Roketlerin havada yay çizerken başlıklarından kurtulup bombaları etrafa saldıklarını gördüm. Her biri, bir el bombası boyutunda, kısıtlı anti-zırh kapasitesiyle anti-personel bombasıydı. Zombilerin arasına dağılarak terk edilmiş bir arabaya ya da yere çarptığı an infilak ettiler. Benzin depoları küçük volkanlar ve ateş gayzerleri misali havaya uçtu. Enkaza döndü ve hepsi "çelik yağmuru"nun görevine katkıda bulundu. Hadi bir itirafta bulunayım, ben dahil herkes cesetler havada uçuşurken sevinç naraları atıyordu. Çevre yolunun dört yüz ya da beş yüz metrelik alanında sen de otuz, ben diyeyim kırk, hadi bilemedin elli zombi vardı. Açılış bombardımanı da bunun dörtte üçünü silip süpürmüştü.

Yalnızca dörtte üçünü mü?

[Sigarasını uzun ve öfkeli bir iç çekişle bitiriyor. Hemen bir diğerini yakıyor.]

Evet ve işte tam o sırada olayların nasıl seyredeceğini anlamalı, endişelenmeye başlamalıydık. "Çelik yağmuru" her birini ayrı ayrı vurmuştu. Paramparça olmuş organları ve etleri etrafa saçılır, vücutlarından yavaşça koparken yavaşça bize yaklaşıyorlardı... ama kafaları yerindeydi hâlâ... Vücudu değil, beyni yok etmeye çalışmalıydık

ve biraz hareket ve düşünme kabiliyetleri olduğu sürece... Bazıları hâlâ yürüyordu, ayakta duramayan diğerleriyse emekliyordu. Evet, endişelenmeliydik ama vakit yoktu.

Artık akın akın gelmeye başlamışlardı. Daha fazla zombi, düzinelerce, yanan arabaların arasından çok daha fazlası. Zack'in komik yanı... Onları her zaman en iyi kilise kıyafetleri içinde düşünürsün. Basın onları böyle resmetmişti, özellikle ilk başlarda... Takım kıyafetleri ya da gece elbiseleri içinde, tipik Amerikalılar, yalnız bu sefer ölüler. Hepsi bu şekilde gözükmüyordu. Çoğu hasta, yani hastalığa ilk yakalananlar, ilk dalgada hayatını kaybedenler ya hastanede tedavi altında ya da evlerinde, yataklarında ölmüşlerdi. Çoğu pijamalı ya da gecelikli ya da hasta kıyafetleri içerisindeydi. Kimileri tişört ya da iç çamaşırıyla... ya da çıplaktı. Çoğu tamamen çıplak yakalanmıştı. Yaralarını, vücutlarındaki kurumuş yara izlerini, o bunaltıcı üniformanın içinde bile titremenize neden olacak yarıkları görebiliyordum.

İkinci "çelik yağmuru" ilkinin yaptığı etkinin yarısını sağlayamadı. Patlayacak benzin deposu kalmamıştı ve sıkış tepiş ilerleyen zombiler kafalarını korumak için birbirlerine kalkan oluşturuyorlardı. Korkmuyordum, henüz değil. Cesaretim kırılmıştı belki ama Zack ordu imha alanına girdiği zaman cesaretimin geri geleceğinden emindim.

Yine, Paladinleri duyamadım. Tepenin ardında, çok uzaktaydılar ama mermilerin inişini gördüm ve duydum, orası kesin. Bunlar standart HE 1551'lerdi. İmha gücü yüksek çekirdekli, parça tesirli bombalardı. Roketlerden bile daha az zarar verdiler!

O neden?

Öncelikle, balon etkisi söz konusu değildi. Yakınınızda infilak eden bir bomba, vücudunuzdaki sıvının aynı bir balon gibi şişip patlamasına neden olur. Zack'te bu durum geçerli değil, ya vücut sıvılarının bizden daha az olmasından ya da bu sıvıların jelimsi olmasından kaynaklanıyordu. Bilmiyorum. İşe yaramadı ve AST etkisi de işe yaramadı.

AST nedir?

Ani Sinir Travması, sanırım açılımı buydu. İmha gücü yüksek bombaların neden olduğu etkilerden bir diğeri. Travma o kadar derindir ki bazen sanki Tanrı fişini çekmiş gibi bütün organlar ve beyin kendini kapatır. Elektriksel tepkimelerle ilgili ya da onun gibi bir şey işte. Nereden bileyim, doktor değilim ki.

Fakat bu da işe yaramadı.

Hem de bir hiç! Yani... beni yanlış anlama. Zack sağ salim engeli aşmış falan değildi. Patlayan, havaya uçan, parçalara ayrılan cesetler gördük. Hatta kopmuş kafalar. Hâlâ canlıydılar. Sihirli mantar kullanmış, kafası iyi biri gibi çenesi hareket ediyor, gözleri fıldır fıldır dönüyordu... Onları alaşağı ediyorduk, ona şüphe yok ama ne yeterince hızlı ne de yeterince fazlasını indirebiliyorduk.

Akın şimdi bir nehir gibiydi. Yavaş çekim bir dalga misali üzerimize yavaş ve düzenli akarken, hımbıl adımlarla ilerleyen, inleyen, ezilmiş kardeşlerinin üstünden geçen bir vücut seliydi.

Bir sonraki imha alanıysa ağır silahların hedefindeydi. 120'li tanklar, FOTT füzeleri ve makineli tüfekleriyle Bradley'ler, Humvee'ler de havan topları ve füzelerin yanı sıra makineli tüfek benzeri bomba fırlatan Mark-191'larla ateşlemeye başladı. Comanche helikopterler çok yakınımızdan vınlayarak geçti. AGM-114 Hellfire ve Hydra roket sistemiyle donatılmışlardı.

Kıyma makinesiydi, odun kesme makinesiydi. Topluluğun üzerini talaş gibi organik maddeyle kapladı.

Hiçbir şey bundan sağ kurtulamaz. Aklımdan bunlar geçiyordu ve kısa bir süre için haklı gibiydim... Ta ki ateş durana kadar.

Düşmeye başladılar mı?

Tükeniyorlar, kuruyorlardı...

[Bir an sessizleşiyor, sonra öfkeyle gözleri yeniden canlanıyor.]

Kimse böyle olacağını düşünmedi, *kimse*! Sakın hikâyemi bütçe kesintileri ya da kaynak problemleri diyerek kesmeye kalkma! Yetersiz tek kaynak sıçtığımın mantığıydı. O West Point harp okullu-

lardan, harp akademililerden, kıçlarına kadar madalya sarkan, dört yıldızlı osuruk çuvallarından biri çıkıp da, "Baksana, bizim bir sürü etkili silahımız var, onları vuracak yeterli cephaneye sahibiz!" demedi. Kimse devam eden operasyon için kaç devirlik cephane gerektiğini düşünmedi, kimse çok namlulu roketatarlar için ne kadar roket gerektiğini düşünmedi, kimse, ne kadar peşrev mermisi... Tanklarda peşrev mermisi denilen şu şeylerden vardı... Temelde devasa bir av tüfeği fişeği gibiydi. Volframdan yapılma küçük mermileri ateşliyordu... Mükemmel bir silah değildi. Bir zombi için yüzlerce mermi harcanıyordu ama anasını satayım, en azından işe yarıyordu! Her Abram tankında sadece üç tane vardı, üç! Kırkta *üç*! Gerisi standart HEAT ya da SABOT'tu! "Gümüş mermi" nedir bilir misin? Bir grup yürüyen cesede zırh delen, seyreltilmiş uranyum mermileri ne yapar biliyor musun? Hiçbir şey! Altmış bilmem kaç tonluk tankın, kalabalığa ateş açıp da kesinlikle hiçbir faydası olmadığını görmenin nasıl bir duygu olduğunu bilir misin? Üç atımlık peşrev mermisi! Peki ya flechette mermileri? Bugünlerde adını sıkça duyduğumuz bir silah. Flechette mermileri, ağırlık merkezi ucunda bulunan ok şeklindeki metal parçalardır ve herhangi bir silahı anında kısa namlulu bir av tüfeğine çevirebilir. Onlardan sanki yeni bir icatmış gibi bahsediyoruz ama Kore Savaşı yılları kadar eskidir. Onları hem Hydra roketlerinde hem de Mark-19'larda kullandık. Durup şunu bir hayal et: Bir 19, dakikada üç yüz elli atım yapıyor ve her atımda yüz flechette mermisi* fırlatıyordu! Belki olayların gidişatını değiştirmezdi... ama... lanet olsun!

Ateş azalıyordu, Zack hâlâ geliyordu... Ve korku... Herkes hissediyordu, manga liderlerinin emirlerinde, etrafımdaki adamların hareketlerinden belli oluyordu bu... Bilinçaltındaki o kısık ses sürekli ciyaklıyordu; "Sıçtık, sıçtık!"

* Savaş öncesi standart 40 mm'lik peşrev mermisi şarjörü 115 flechette mermisi içeriyordu.

Ateş gücü tükendiğinde, sonradan akla gelen fikir misali son savunma hattında biz vardık. Rasgele şanslı zombiler seçip üstümüzdeki ağırlıkla şiddetli tokadımızı indirecektik. Üçümüzden birinin silahını ateşleyebileceği düşünülüyor ve her on kişiden birinin netice alması bekleniyordu.

Binlercesi geliyordu. Yol bariyerlerinin üstünden, ara sokaklardan, evlerin etrafından, evlerin içinden... Çok fazlaydılar, inlemeleri o kadar güçlüydü ki başlıklarımızda yankılanıyordu.

Emniyet düzeneklerini açtık, hedefe kilitlendik ve ateş emri geldi... Ben SAW* nişancısıydım. Kısa mesafede atış imkânı veren ve "Geber orospu çocuğu, geber!" diyerek patlamaları kontrol altında tutabileceğin, hafif makineli bir silahtı, ilk mermi aşağıdan gitti. Göğsünde bir delik açtığını fark ettim. Geriye doğru uçup asfalta çarpışını ve sonra hiçbir şey olmamış gibi yerden kalkışını izledim. Dostum... tekrar kalktıkları zaman...

[Sigara dibine kadar yanmış. Yere atıyor ve farkında bile olmadan eziyor.]

Atışlarımı kontrol edebilmek için elimden gelenin en iyisini yaptım. "Kafaya nişan al." Kendi kendime sürekli bunu tekrar ediyordum. "Düzgün tut, kafaya nişan al." Bütün bu zaman boyunca SAW'ım "Geber, orospu çocuğu, geber!" diye durmaksızın çatırdıyordu.

Onları durdurabilirdik, durdurmalıydık. Bir tüfekli adam, tek ihtiyacın olan bu değil miydi? Profesyonel askerler, eğitimli keskin nişancılar... Nasıl bizi geçebilirlerdi? Orada olmayan muhalifler ya da koltuk sevdalıları hâlâ bu konuda konuşurlar. Bu kadar basit mi olduğunu sanıyorsun? Sence, bütün askeri kariyerin boyunca kütlenin merkezini hedef almak için "eğitildikten" sonra, aniden her atışında kafaya isabet ettirebilir misin? Sence o deli gömleği benzeri şeyin ve boğucu başlığın içinde silahını yeniden doldurmak ya da

* SAW: Hafif makineli silah.

silah tutukluk yaptığında düzeltmek kolay mı? Modern savaş sanatının tüm harikalarının kendi süper teknolojik kıçlarının üstüne düştüklerini izledikten ve üç ay "Büyük Panik" dönemini soluyup gerçeklik diye adlandırdığın ne varsa, var olmaması gereken bir düşman tarafından canlı canlı yendiğini gördükten sonra o sıçtığımın tetiğine sakince basabilir misin?

[Parmağını bana doğru sallıyor.]

Pekâlâ, biz başardık! İşimizi hâlâ iyi yapıyorduk ve Zack'lere yaptıklarını bir bir ödetiyorduk. Belki daha fazla adamımız, daha fazla cephanemiz olsaydı, belki yalnızca yaptığımız işe odaklanmamıza izin verilseydi...

[Yumruğunu sıkıyor.]

Land Warrior, ileri teknoloji denen, maliyeti yüksek, meşhur netro-sıçtığımın-centric Land Warrior'ı. Gözümüzün önündekiler yeterince kötüydü, bir de uydu verilerinin, kalabalığın aslında ne denli büyük olduğunu göstermesi... Binlerle çarpışıyor olabilirdik ama binlerin arkasında milyonlar vardı! Hatırlarsan, New York şehrini istiladan kurtarıyorduk. Bu, Times Meydanı'na kadar uzanan devasa yaşayan ölü yılanının kocaman başıydı yalnızca! Görmemize gerek yoktu. Bilmeme gerek yoktu! İçimdeki korkmuş kısık ses artık o kadar da kısık değildi. "Sıçtık, SIÇTIK!" Ve bir anda artık kafamın içinde değildi. Kulaklığımdaydı.

Hıyarın tekinin ağzına hâkim olamadığı her seferde, Land Warrior bunu hepimizin duymasını garantiliyordu. "Çok fazlalar!" "Buradan çıkmamız lazım hemen!" Başka takımdan adını sanını bilmediğim biri haykırmaya başladı "Kafasından vurdum ve ölmedi! Kafalarından vurduğunda ölmüyorlar!" Beyni ıskaladığından eminim. Böyle şeyler olurdu. Kurşun kafatasını sıyırıp geçmiştir... Belki sakin olup beynini kullanabilseydi, bunu o da fark ederdi. Panik, Z virüsünden bile daha bulaşıcıydı ve Land Warrior da bu virüsün hava yoluyla daha hızlı bulaşmasında üstüne düşen görevi layıkıyla yerine getirdi. "Ne?" "Ölmüyorlar mı?" "Kim söyledi bunu?" "Kafa-

sından mı vurdun?" "Sıçtık! Yok edilemezler!" Tüm hat bu söylentilerle çalkalanıyordu.

"Herkes sesini kessin!" Biri bağırdı. "Hattı koruyun! Bağlantıyı kesin!" Anlayabildiğim kadarıyla yaşlı biriydi ama sesi attığı çığlıkla birden boğuldu ve gözümdeki mercek –eminim ki diğerlerinin mercekleri de– kırık dişlerin arasından fışkıran kanın görüntüsüyle doldu. Görüntü hattın gerisindeki evlerden birinin bahçesindeki herife aitti. Ev sahipleri kaçarken, dönüşüme uğramış birkaç aile ferdini evde kilitli bırakmış olmalıydılar. Patlamanın etkisiyle belki kapı zayıfladı ya da onun gibi bir şey, bilmiyorum ama zavallının tam üstüne doğru evin içinden fırladılar. Yere kusursuz bir açıyla düşen silah kamerası her şeyi saniyesi saniyesine kaydetmişti. Beş kişiydiler, bir kadın, bir adam, üç de çocuk. Adamı sırtına çıkarak yere mıhladılar. Yüzüstü yatıyordu. Çocuklar kolundan tutmuş, üniformasının üstünden ısırmaya çalışıyorlardı. Kadın maskesini koparara çıkardı. Yüzündeki dehşet ifadesi açıkça görülüyordu. Kadın çenesini ve altdudağını ısırırken attığı çığlığı asla unutmayacağım. "Arkamızdalar!" Birisi bağırıyordu. "Evlerin içinden geliyorlar! Hat yarıldı!" "Her yerdeler!" Birden görüntü kardı, dış kaynak tarafından kesildi ve yaşlı ses tekrar konuştu... "Bağlantıyı kesin!" Sesine güçlükle hâkim olarak emretti ve sonra bağlantı tamamen koptu.

Birkaç saniye geçmiş olmalıydı, bütün bu zaman boyunca üzerimizde dönüp duruyor olsalar da farkına varmamıştım ama iletişim ağı kesildikten hemen sonra gökyüzü JSF'lerin* sesleriyle gürlemeye başladı. Bombaları attıklarını görmedim. O sırada kazdığım siperin en dibinde orduya, Tanrı'ya ve çukuru daha derin kazamadığı için ellerime lanetler okuyordum. Yer sarsıldı ve gökyüzü kapkaranlık kesildi. Moloz, toprak, kül ve tepemde yanan her neyse her taraftaydı. Kürekkemiğime ağır ama yumuşak bir şeylerin çarptığını hissettim. Bir kenara fırlattım. Bir kafa ve bir bedendi. Kömür gibi yan-

---

* JSF: Toplu Taarruz Uçağı.

mıştı, hâlâ tütüyor ve hâlâ ısırmaya çalışıyordu! Kendimden uzağa tekmeledim ve son JSOW'ler*de düştükten saniyeler sonra siperin içinden güçbela çıktım.

Yaşayan ölülerin bulunduğu yeri kaplayan siyah dumana baktım. Çevre yolu, evler, her şey bu gece yarısı bulutu tarafından örtülmüştü. Askerlerin siperlerinden çıkışını, tankların ve Bradley'lerin kapaklarının açılıp da herkesin karanlığa doğru bakışını belli belirsiz hatırlıyorum. Kafama sanki saatlerdir sürüyormuş gibi sessiz, dingin bir hava hâkimdi.

Sonra dumanın içinden, küçük bir çocuğun gece altına kaçırmasına ve çığlıklar içinde uyanmasına sebep olan bir kâbus misali fırladılar! Kimileri tütüyor, kimileriyse hâlâ yanıyordu... Kimi yürüyor, kimi emekliyor, kimiyse belden aşağısı kopmuş bedenini ileri çeke çeke ilerliyordu... Binlercesi! Ve arkalarındakiler, saflara karışan, bize doğru düşe kalka ilerleyen, hava saldırısının dokunmadığı bir milyon yürüyen ölü!

İşte hat o zaman bozuldu. Hepsini bir bütün olarak hatırlayamıyorum. Parça parça görüntüler var aklımda: koşan insanlar, askerler, gazeteciler. Yosemite Sam'inki gibi bıyığı olan bir gazeteciyi hatırlıyorum. Adam Beretta marka silahını çekerken, hâlâ yanan üç zombi tarafından yere devrildi... Herifin biri haber minibüslerinden birisini zorla açmaya çalışıyordu, içeri girdiği gibi sarışın güzel bir muhabiri dışarı fırlatıp arabayı hareket ettirdi ama arabayla birlikte bir tankın altına girdi, iki haber helikopteri birbirine çarptı ve üzerimize çelik yağmurları yağdı. Bir Comanche pilotu... o cesur, güzel herif... gelen zombileri pervanesiyle durdurmayı denedi. Bıçak, o et akının arasında bir yol açtı. Pervane bir arabaya çarptı ve helikopteri doğruca A&P'nin içine savurdu. Rasgele ateş açılıyordu... Bir tanesi göğüs kemiğime, zırhımın merkez tabakasına isabet etti. Ayakta duruyor olsam da sanki kamyon çarpmış gibiydi. Kıçımın üstüne

* JSOW: Toplu Menzil Dışı Mühimmatı.

mıhladı beni. Nefes alamıyordum. Sonra salağın biri tam önümde işaret fişeği ateşledi.

Dünya bembeyaz olmuştu. Kulaklarım çınlıyordu. Dondum... eller tenimi pençeliyordu, kolumu yakaladı. Tekmeledim, yumruk attım. Kasıklarımın ılık ve ıslak olduğunu hissedebiliyordum. Bağırdım ama kendi sesimi duyamıyordum. Daha fazla, daha güçlü eller beni bir yere çekmeye çalışıyordu. Tekmeliyordum, kıvranıyordum, küfrediyordum, ağlıyordum... Birden çeneme bir yumruk indi. Kendimden geçmedim ama rahatlamıştım. Bunlar arkadaşlarımdı. Zack'ler yumruk atmaz. Beni en yakındaki Bradley'ye taşıdılar. Görme gücüm, kapanan kapakla birlikte incecik çizgi halini alan ışığı görebilecek kadar yerine gelmişti.

[Başka bir Q almak için uzanıyor, sonra ani bir kararla vazgeçiyor.]

"Profesyonel" tarihçilerin, Yonker Vakası'nı "modern askeri teçhizatların fiyaskosu" olarak niteleyiklerini ve eski bir özdeyişte de belirtildiği gibi, "Son savaş, savaş sanatını bir sonraki savaş için mükemmelleştirir," dediklerini biliyorum. Bence saçmalık! Hazırlıksızdık, orası kesin. Mühimmatımız, eğitimimiz, biraz önce anlattığım her şey birinci sınıftı. Fakat sonumuzu gerçekten getiren silah, seri üretimden çıkma değildi. Eskiydi... Bilmiyorum, belki savaş kadar eski. İşin sırrı korkuda dostum, korkuda! Ve gerçek savaşın öldürmekten ya da can yakmaktan geçmediğini bilmek için Sun Tzu olmana gerek yok. Yok etmenin yolu karşındakini ölesiye korkutmaktır. "Ruhlarını yok et!" Bu, her başarılı ordunun ilk saldırı stratejisidir. Yüzü boyalı kabilelerin "yıldırım saldırısından" –İkinci Körfez Savaşı'nın ilk operasyonuna ne ad vermiştik? "Şok ve Dehşet" mi? Mükemmel bir isim– "Şok ve Dehşet" operasyonuna kadar bütün savaşların saldırı stratejisi budur. Peki ya düşman şok edilip dehşete düşürülemiyorsa? Bunu biyolojik olarak yapamıyorsanız? O gün New York şehrinin kenar mahallesinde olan buydu ve bize neredeyse tüm savaşı kaybettirecek olan başarısızlık da buydu. Biz onları

dehşete düşüremedik ama Zack bumerang misali dehşeti bize geri yolladı ve aslında biz de onların bizi dehşete düşürmesine izin verdik! Korkmuyorlardı! Ne yaparsak yapalım, ne kadarını öldürürsek öldürelim, asla korkmayacaklardı!

Yonker, Amerikan halkının güvenini kazanacağımız gün olacaktı güya. Onun yerine resmen, kendinize bir mezar kazmaya başlayın, dedik. Eğer Güney Afrika Planı olmasıydı, hiç şüphe yok, şu anda hepimiz inleyip caddelerde hımbıl hımbıl yürüyor olurduk.

Hatırladığım son şey bir Bradley'nin, Hot Wheels oyuncak arabalar gibi yerinden fırlamasıydı. Darbenin nereden geldiğini bilmiyorum ama büyük ihtimalle çok yakından gelmiştir. Eğer o gün orada öylece, açıkta duruyor olsaydım, eminim bugün burada olmazdım.

Hiç termobarik bombanın etkilerini gördün mü? Hiç apoletleri olan birine sordun mu? İddiaya girerim sana hikâyenin tamamını asla anlatmayacaklardır. Sana sıcaklıktan ve basınçtan, büyüyen, patlayan ve yoluna çıkan her şeyi tam anlamıyla ezen, yakan bir ateş topundan bahsedeceklerdir. Sıcaklık ve basınç, termobarik bu demek zaten. Kulağa yeterince nahoş geliyor, değil mi? Asla dile getirmedikleriyse hemen ardından gerçekleşen tali reaksiyon. Ateş topu birden çekilince, bir vakum yaratır. Sağ kalanlar ya ciğerlerindeki hava çekilerek ya da –ki bunu asla itiraf etmeyeceklerdir– ciğerleri ağızlarından fırlayarak ölür. Kimsenin bu tarz bir korku hikâyesini anlatacak kadar yaşamasına imkân yok tabii. Muhtemelen bu yüzden Pentagon gerçeği hasıraltı etmede bu kadar başarılıydı. Eğer bir gün ciğeri ya da soluk borusu ağzından dışarı sarkan birinin fotoğrafını ya da yürüyen bir örnek bile görürsen onlara benim numaramı mutlaka ver. Yonker gününün bir gazisiyle daha tanışmak için her zaman hazırım.

DÖNÜM NOKTASI

Robben Adası, Cape Town Vilayeti,
Güney Afrika Birleşik Devletleri

[Xolelwa Azania beni çalışma masasından selamlıyor. Okyanustan gelen serin esintinin tadını çıkarabilmek için başka bir odaya geçmeyi teklif ediyor. "Dağınıklık" için özür diliyor ve devam etmeden önce masasının üstündeki notları toparlamakta ısrar ediyor. *Gökkuşağı Yumruğu: Güney Afrika Savaşta* isimli kitabın üçüncü cildinin yarısını devirmiş. Bu cilt, yaşayan ölülere karşı verilen savaşın dönüm noktasını ve ülkesinin uçurumun eşiğinden döndüğü anı anlatıyor.]

Hissiz, tarihin en tartışmalı kişiliklerinden birini tanımlamak için oldukça sıradan bir kelime. Kimileri ona kurtarıcı diyerek hürmet etti, kimileri ise ona canavar diyerek küfretti. Fakat eğer Paul Redeker'la tanıştaysanız, dünyaya bakış açısı ve dünyanın sorunlarıyla ilgili tartıştıysanız ya da daha da önemlisi dünyaya musallat olan bu sorunlara ilişkin çözümlerini dinlediyseniz, muhtemelen aklınızda bu adamın bıraktığı izlenim tek bir kelimeyle karşılık bulacaktır: *hissiz.*

Paul bütün hayatı boyunca, yani en azından yetişkinliğinde insanlığın en temel kusurunun hisler olduğuna inanmıştı. Kalp yalnızca beyne kan pompalamak için var olmalı, diğer her şey zaman

ve enerji kaybından başka bir şey değil, derdi. Üniversite yıllarında yaptığı akademik çalışmalar, tarihsel ve toplumsal ikilemlere alternatif "çözümler" öneriyordu ve aslında apartheid rejimi hükümetinin ilgisini de ilk böyle çekti. Psikobiyograflar onu ırkçı olarak nitelendirmeye çalıştılar ama kendi sözleriyle, "Irkçılık, irrasyonel bir duygunun acınacak bir yan ürünü" idi. Diğerleri bunu tartışıp durdu. Bir ırkçının bir gruptan nefret edebilmesi için, bir başka grubu seviyor olması gerekir. Redeker sevginin de nefretin de yersiz olduğuna inanıyordu. Ona göre sevgi ve nefret "insanlık âleminin engeliydi" ve yine bu konuya ilişkin şunları söylemiştir: "İnsanoğlu içindeki insanlığı çıkarıp atabilseydi, neler başarabilirdik, bir düşünsene." Şeytan mı? Çoğu böyle derdi, eminim. Diğerleri, özellikle de Pretoria'da güç merkezinin çekirdek kadrosu, onu "bağlarından kurtulmuş bir zihin, paha biçilmez bir kaynak" olarak gördü.

1980'lerin başı, apartheid hükümeti için kritik zamanlardı. Ülkede vaziyet son derece vahimdi. Tümüyle ırkçı güç gösterisine yol açacak açık isyandan başka bir şey istemeyen Afrika Ulusal Kongresi, Inkatha Özgürlük Partisi, hatta Afrikalıların aşırı sağcı unsurları vardı. Güney Afrika'nın sınırlarıysa düşman milletlerle çevrelenmişti. Sovyet destekli, Küba'nın öncülük ettiği Angola mesela. Bütün bu karmaşaya bir de Batılı demokrasilerden (kritik silah ambargosu da dahil) gittikçe büyüyen bir kopma ekle. O nedenle Pretoria'nın hayatta kalabilmek için son çarenin savaş olduğunu düşünmesi şaşırtıcı bir gerçek değildi.

İşte bu nedenle hükümetin çok gizli "Turuncu Planı"nı incelemesi için Bay Redeker'ın yardımını istediler. "Turuncu", apartheid hükümeti 1948'de yönetime ilk geldiğinden beri masadaydı. Plan, ülkenin beyaz azınlığının mahşer günü senaryosuydu ve yerli Afrika nüfusunun tümüyle ayaklanması durumunda bununla baş etme çarelerini içeriyordu. Yıllar geçtikçe, plan üzerinde bölgenin değişen stratejik konumuyla yenilemelere gidildi. Her geçen yıl, durum gittikçe ciddileşti. Bağımsızlaşan komşu devlet sayısının ve

kendi halkından da yükselen özgürlük seslerinin artmasıyla Pretoria'dakiler açık bir meydan okumanın yalnızca Afrika hükümetinin sonu değil, aynı zamanda Afrika halkının kendi sonu anlamına da geldiğini fark ettiler.

Redeker işte bu noktada devreye girdi. 1984'te son halini alan, onun yeniden düzenlediği "Turuncu Plan", Afrika halkı için nihai var oluş stratejisiydi. Hiçbir değişken göz ardı edilmedi. Nüfus rakamları, arazi, kaynaklar, lojistik... Redeker, yalnızca Küba'nın kimyasal silahlarını ve kendi ülkesinin nükleer seçeneklerini hesaba katarak planı geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda kimi Afrikalıların kurtarılması, kimilerininse feda edilmesi kararını ekleyerek "Turuncu 84"ü tarihin sayfalarına geçirdi.

Feda edilmek mi?

Redeker, herkesi korumaya çalışmanın hükümetin kaynaklarını kırılma noktasına getireceğine ve böylece de tüm nüfusu kaçınılmaz bir yok oluşa sürükleyeceğine inanıyordu. Bunu, batan gemide hayatta kalan herkes için cankurtaran botunda yer olmamasına benzetirdi. Redeker kimlerin "dışarıda kalacağını" bile hesaplayacak kadar ileri gitti. Gelir, IQ, doğurganlık bilgilerinin yanı sıra kişinin potansiyel bir kriz alanına yakınlığı veya uzaklığını da içeren "uygun nitelikler" listesi hazırlattı. Teklifinin kapanış ifadesi şöyleydi: "Savaşta kaybedilen ilk şey kendi duygusallığımız olmalı, zira duygusallığımızın hayatta kalması, bizim yıkımımız anlamına gelecek."

Turuncu 84 muhteşem bir plandı. Açıktı, mantıklıydı, etkiliydi ve Paul Redeker'ı Güney Afrika'nın en nefret edilen adamlarından biri haline getirdi. İlk düşmanları, radikal Afrikanerler, ırkçı ideologlar ve aşırı tutuculardı. Apartheid rejiminin yıkılmasından sonra, adı halk arasında dolaşmaya başladı. "Hakikat ve Toplumsal Mutabakat" komisyonu duruşmalarına çağrıldı ama tabii ki reddetti. "Derimi kurtarmak için kalbim varmış gibi davranmayacağım," diye açıkça belirtti ve ekledi: "Ne yaparsam yapayım, her halükârda benim için gelecekler."

Ve geldiler de ama muhtemelen Redeker'ın umduğu gibi değil. Sizinkinden birkaç hafta önce başlayan kendi Büyük Panik'imiz sırasındaydı. Redeker iş danışmanlığından biriktirdiği parayla Drakensberg'de bir kulübe satın alıp kendi köşesine çekilmişti. İş yapmayı severdi. "Tek hedef var, ruh yok," derdi. Kapısı menteşelerinden koparılarak kırılıp da milli istihbarat servisinden ajanlar içeri girdiğinde şaşırmamıştı. Adını, kimliğini ve geçmişteki eylemlerini teyit ettirdiler. Ona doğrudan, Turuncu 84'ün yazarı olup olmadığını sordular. Duygusuzca cevap verdi, doğal olarak. Bu tecavüzün son dakikada yapılan bir intikam saldırısı olmasından şüphelendi. Nasıl olsa dünya cehenneme dönmek üzereydi. Neden birkaç "apartheid şeytanı"nı önce onlar indirmek istemesinlerdi ki? Ve kabullendi. Aklının ucundan dahi geçmeyense, onu hedef alan silahların inmesi ve NIA ajanlarının gaz maskelerini çıkarmasıydı. Her renkten vardı, siyah, Asyalı, melez ve hatta ismini ya da rütbesini belirtmeden öne çıkıp aniden soru soran bir beyaz bile vardı... "Bunun için bir planın var, değil mi adamım?"

Aslında Redeker yaşayan ölü salgınıyla ilgili kendi çözümü üzerinde çalışıyordu. O ıssız kır evinde başka ne yapıyor olabilirdi? Onun için entelektüel bir alıştırma olmuştu. Çalışmasını okuyacak birilerinin hayatta kalacağını sanmıyordu. Bir adı yoktu. "Çünkü isimler birini bir diğerinden ayırmak içindir," diye açıkladı sonraları. O ana kadar öyle bir plan yoktu. Bu nedenle bir isme de ihtiyacı yoktu. Bir kez daha, Redeker yalnızca ülkenin stratejik konumunu değil, aynı zamanda yaşayan ölülerin psikolojisi, davranışları ve "savaş ilkeleri" de dahil, her şeyi göz önünde bulundurmuştu. Dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir halk kütüphanesinden "Redeker Planı"nın ayrıntılarını araştırabilirsin. Temel birkaç noktasıysa şunlar:

Her şeyden önce, herkesi kurtarmanın bir yolu yoktu. Salgın çok ilerlemişti. Silahlı kuvvetler zaten tehdidi ortadan kaldırmak adına çok zayıf düşmüştü ve ülkenin her köşesine yardım etmek için kü-

çük gruplar halinde dağılmış olmaları, her geçen gün daha da zayıf düşmelerine neden oluyordu. Birliklerimiz bir araya getirilmeliydi. Dağ gibi, nehir gibi ya da kıyıdan uzak bir ada gibi doğal engellerle çevrelenmiş "güvenli bölgelere" çekilmeliydiler. Bu alanın sınırları dahilinde, silahlı kuvvetlerimiz hastalığı yok edip, sınırlarını yaşayan ölü saldırılarından korumak için çevresinde kullanabileceği tüm kaynakları kullanabilirdi. Bu, planın ilk aşamasıydı ve diğer alışılmış askeri geri çekilmeler kadar mantıklıydı.

Planın ikici aşaması sivil halkın tahliyesini kapsıyordu ve Redeker'dan başka hiç kimse bunu tasavvur edemezdi. Planda, yalnızca sivil halkın küçük bir kısmı güvenli bölgelere tahliye edilmeli, diyordu. Bu insanlar, sadece savaş sonrası ekonomik iyileşme döneminde işgücü rezervi sağlamak için değil, aynı zamanda güvenli bölgedekilere liderleriniz "sizin için çalışıyor" mesajını vererek hükümetin meşruiyetini ve güvenilirliğini korumak için kurtarılacaktı.

Bu kısmi tahliyenin altında gayet mantıklı ama bir o kadar da haince bir neden daha yatıyordu. Kimilerine göre, bununla Redeker cehennem panteonunda kendisi için en büyük kaideyi garantilemiş oldu. Geride kalanlar, özel tecrit edilmiş alanlara sürülecekti. Onlar, geri çekilen orduyu takip eden yaşayan ölülerin ilgisini dağıtmak için, "insan-yem" olacaklardı. Redeker bu tecrit edilmiş, hastalığı taşımayan insanların hayatta tutulması, iyi savunulması ve hatta gerekirse, onlara düzenli erzak tedarik edilmesi gerektiğini savunuyordu çünkü yaşayan ölü sürüsünü kesinkes o noktalarda tutmak gerekiyordu. Dehayı, sapkınlığı görebiliyor musun? O insanları mahkûm olarak tutacaktı çünkü "hayatta kalanların etrafını saran her zombi, bizim savunmalarımızı zorlayan zombilerden birinin eksilmesi demek" idi. Bu, Afrikaner ajanın başını kaldırıp Redeker'a baktığı andı. Haç çıkarıp "Tanrı yardımcınız olsun!" dedi. Bir başkasıysa "Tanrı hepimizin yardımcısı olsun," dedi. Bunu söyleyen operasyonun sorumlusu olan siyahiydi. "Hadi onu buradan çıkaralım."

Birkaç dakika sonra Redeker'ın Turuncu 84'ü yazdığı yeraltı

merkezinin bulunduğu Kimberley'ye giden bir helikopterin içindeydiler. Başkanın ve hayatta kalan kabine üyelerinin katıldığı bir toplantıya kadar ona eşlik ettiler. Toplantıda raporu yüksek sesle okundu. Salonda, en büyük tepkiyi veren savunma bakanının da dahil olduğu büyük bir hengâme koptu. Bunu görmeliydin. Zulu kabilesindendi ve bir sığınakta saklanarak ölmektense caddelerde savaşarak ölmeyi yeğleyecek kadar acımasız bir adamdı.

Başkan yardımcısı daha çok halkla ilişkiler kısmından kaygı duyuyordu. Eğer bu planın haberleri halka sızacak olursa kendisinin topa tutulacağını biliyordu.

Başkan, sanki Redeker'a, ona neredeyse kişisel hakarette bulunmuş gibi bakıyordu. Asayiş ve güvenlikten sorumlu bakanın yakasına yapışarak, kafayı sıyırmış bu apartheid savaş suçlusunun neden karşısına getirildiğini sordu.

Bakan, Redeker'ın getirilmesini kendi istediği halde başkanın neden bu kadar sinirlendiğini anlamadığını kekeleyerek dile getirdi.

Başkan elini havaya savurarak böyle bir şeyi istemediğini üstüne basa basa söyledi. Sonra odanın bir köşesinde donuk bir ses yükseldi: "Ben verdim."

Duvara karşı oturuyordu. Ayağa kalktı. Yaşı nedeniyle kamburlaşmıştı, bir bastondan destek alıyordu ama ruhu geçmişte olduğu gibi güçlü ve hayat doluydu. En yaşlı ve tecrübeli devlet adamı, yeni demokrasimizin babası, göbek adı Rolihlahla, kimilerinin tercüme ettiği şekliyle, "Bozguncu." O ayağa kalkınca Paul Redeker hariç herkes oturdu. Yaşlı adam bakışlarını onun üzerine kilitledi ve dünyanın tanıdığı sıcak bir gülümsemeyle baktı. "Moloi mhlobo wam," dedi. Yani "Selamlar sana, toprağımın insanı." Yavaş adımlarla Paul'e doğru ilerledi, Güney Afrika'nın yönetim organına döndü, sonra Afrikaner'in elindeki sayfaları kaldırdı ve aniden genç ve güçlü bir sesle, "Bu plan halkımızı kurtaracak," dedi. Daha sonraysa Paul'ü işaret ederek, "Bu *adam* halkımızı kurtaracak," diye ekledi. Ve sonra muhtemelen tarihçilerin uzun süre tartışacakları

o an geldi. Rolihlahla, beyaz Afrikaner'i kucakladı. Diğer herkese göre, bu, onun özelliği olan ayı sarılmasıydı ama Paul Redeker'a göre... Psikobiyografların çoğunun bu adam için ruhsuz bir portre çizdiklerini biliyorum. Genel kabul gören fikir bu. Paul Redeker: duygulardan, şefkatten ve kalpten yoksun. Bununla birlikte, hürmet gören yazarlarımızdan biri ve aynı zamanda Biko'nun arkadaşı ve biyografisinin yazarı, Redeker'ın aslında içinde hassas bir kişilik olduğunu, hatta gerçekte apartheid Güney Afrikası'nda yaşamak için fazla hassas olduğunu öne sürüyor. Redeker'ın hayat boyu duygulara karşı verdiği savaşın, aslında gündelik hayatta tanık olduğu nefret ve vahşetten akıl sağlığını koruyabilmesinin tek yolu olduğu konusunda ısrar ediyor. Redeker'ın çocukluğu hakkında bilinen pek bir şey yok. Acaba annesi babası var mıydı, yoksa devlet tarafından mı büyütüldü? Arkadaşları var mıydı ya da hiç sevgi gördü mü? Onu işyerinden tanıyanlar, onun sosyal etkileşim içine girdiğini ya da samimi bir tavır sergilediğini hatırlamakta zorlandılar. Ulusumuzun babasından gelen bu kucaklama, bu dâhinin kabuğuna nüfuz etme anlamına geliyor...

[Mahcup mahcup gülümsüyor.]

Bir ihtimal, bu içtendi, duygu yüklüydü. Bütün bildiğimiz onun kalpsiz bir canavar olduğu ve bu kucaklamanın onun üzerinde hiçbir etkisi olmadığıydı. Fakat o günün, Paul Redeker'ın görüldüğü son gün olduğunu söyleyebilirim. Şimdi bile, kimse ona gerçekte ne olduğunu bilmiyor. O kargaşa içindeki haftalarda, Redeker Planı ülke genelinde uygulamaya konulduğu sıralarda, işte o zaman ben devreye girdim, ikna etmem oldukça zor oldu ama bir kere onları Paul Redeker'la yıllarca beraber çalıştığıma ve daha da önemlisi, Güney Afrika'da hayatta kalanlar arasında onun düşünce biçimine benden daha vâkıf kimse olamayacağına ikna ettiğimde, nasıl reddedebilirlerdi? Geri çekilme üzerinde çalıştım, Sonraysa orduların birleştirildiği aylar ve savaşın sonuna kadar geçen sürede çalışmaya devam ettim. En azından hizmetlerimden dolayı minnettardılar,

yoksa neden bana bu kadar lüks bir yer tahsis etsinler? [*Gülümsüyor.*] Paul Redeker, bir melek ve bir şeytan. Kimileri nefret ediyor, kimileri tapıyor. Bense, ona acıyorum. Eğer, bir yerlerde, hâlâ hayattaysa, umarım huzuru bulabilmiştir.

[*Bana sarılıp yolcu ediyor. Beni anakaraya götürecek olan vapura biniyorum. Güvenlik sıkı. Giriş kartımı bırakıyorum. Uzun boylu bir Afrikaner, fotoğrafımı yeniden çekiyor. "Çok dikkatli olmak zorundayız bayım," diyor kalemi bana uzatırken. "Dışarıda birçok insan onu cehenneme gönderebilmeyi arzuluyor." Robben Adası Psikiyatri Enstitüsü'nün antetli kâğıdına, ismimin yanına imza atıyorum. ZİYARET EDİLEN HASTANIN İSMİ: PAUL REDEKER.*]

Armagh, İrlanda

[Kendisi Katolik olmamasına karşın, Philip Adler papanın savaş dönemindeki sığınağına kalabalık bir ziyaretçi grubuyla katılmıştı. "Karım Bavyeralı," diye açıklıyor kaldığımız otelin barında. "Aziz Patrick Katedrali'nde hac görevini yerine getirmek zorundaydı." Savaştan sonra, Philip Adler'in Almanya dışına ilk çıkışı bu. Buluşmamız tamamen tesadüfi. Ses kaydedicime bir itirazı olmuyor.]

Hamburg'da salgın her yeri bürümüştü. Caddelerden, binalardan, Neuer Elbtunnel'den, her yerden akıyorlardı. Girişleri sivil araçlarla bloke etmeyi denedik ama buldukları her delikten şişmiş kanlı kurtlar gibi içeri sızıyorlardı. Mülteciler de her yerdeydi. Denize açılıp kaçabilecekleri ümidiyle ta Saksonya'dan geliyorlardı. Gemiler uzun zaman önce demir almıştı. Liman keşmekeş içindeydi. Binden fazla insan, Reynolds Alüminyum Fabrikası'nda kapana kısılmıştı. En az bunun üç katı kadarı da Eurokai Terminali'nde. Yiyecek yoktu. Temiz su yoktu. Her geçen dakika dışarıda artarak biriken ölülerden kurtarılmayı bekliyorlardı. Üstelik içeride kaç hasta vardı, onu da bilmiyorum.

Liman ceset kaynıyordu ama hepsi de yürüyen cesetti. Onları su panzerleriyle limana sürdük. Hem cephane harcamamış olduk hem de caddelerin temiz kalmasını sağladık. İyi fikirdi, ta ki suyun tazyiki azalana kadar. Komutanımızı iki gün önce kaybetmiştik... Trajikomik bir kazada adamlarımızdan biri neredeyse üstüne çıkmak üzere olan bir zombiyi vurdu. Kurşun tam başına isabet etse de yaratık durmadı. Beyninin hastalıklı dokularını da beraberinde taşıyarak diğer taraftan çıktı ve albayın omzunu parçaladı. Delilik işte! Ölme-

den önce, bölge komutanlığını bana devretti. İlk resmi görevim onu etkisiz hale getirmekti.

Kumanda merkezi olarak Renaissance Otel'i seçtim. Uygun mevkideydi, atış alanları ve birliğimizin yanında iki yüz-üç yüz mülteciye de ev sahipliği yapabilecek kapasitesi vardı. Barikatları tutmakla görevli olanların dışındakiler, benzer binaları aynı şekilde koruma altına almaya çalışıyorlardı. Yollar kapalı olduğundan, trenler de işlemediğinden, sivil halktan mümkün olduğunca çok insanı tecrit etmenin en iyisi olduğunu düşündüm. Sonuçta yardım gelecekti ama ne zaman geleceği bilinmiyordu.

Geri çekilme emri geldiğinde, bir dönüştürülmüş el silahları soygununu detaylandırmak üzereydim, cephanemiz tükeniyordu. Alışılmadık bir karar değildi. Tümenimiz, Panik'in ilk günlerinden bu yana düzenli olarak geri çekiliyordu. Alışılmadık olansa, toplanma noktasıydı. Bela ortaya çıktığından beri ilk defa harita koordinatları kullanılıyordu. O zamana kadar hep sivil numaralandırmalar kullanılmıştı. Mültecilerin tam olarak toplanma alanlarını anlayabilmeleri hedeflenmişti. Şimdiyse Soğuk Savaş döneminden beri kullanmadığımız haritadan şifrelenmiş bir yayın yapılıyordu. Koordinatları onaylayabilmek için üç defa kontrol ettim. Bizi Schafstedt'e, hemen Nord-Ostsee Kanalı'nın kuzeyine yerleştirmişlerdi.

Ayrıca sivil halkı hareket ettirmemek için kesin emirler almıştık. Daha da kötüsü, ayrıldığımızdan kesinlikle haberleri *olmayacaktı*! Bu, hiç anlamlı gelmiyordu. Bizim Schleswig-Holstein'a geri çekilmemizi istiyorlardı ama mültecileri geride mi bırakacaktık? Bizden bırakıp kaçmamızı mı istiyorlardı? Bir hata olmuş olmalıydı.

Onaylama talep ettim. Cevabı aldım. Tekrar talep ettim. Belki haritada yanlışlık yapmışlardı ya da bize söylemeden kodları değiştirmişlerdi (bu ilk hataları olmayacaktı).

Ansızın bütün Kuzey Cephesi'nin komutanı, General Lang ile konuşurken buldum kendimi. Silah seslerinin arasından bile sesinin titrediğini duyabiliyordum. Emirlerde bir hata olmadığını,

Hamburg Garnizonundan geriye kalanları toplayıp doğruca kuzeye gitmemi söyledi. Bunu istiyor olamazlar, dedim kendime. Komik, değil mi? Her şeyi, ölülerin dirilip de dünyayı yok ettiği gerçeğine kadar her şeyi kabul edebilirdim ama bu... Emirlere uymak, dolaylı olarak toplu katliama sebep olacaktı.

Ben iyi bir askerim ama aynı zamanda da Batı Almanya'danım. Farkı anlayabiliyor musun? Doğuda, insanlara İkinci Dünya Savaşı'nın gaddarlığından sorumlu olmadıkları, iyi komünistler gibi onların da herkes kadar Hitler'in kurbanı oldukları söylendi. Dazlakların ve proto-faşistlerin neden çoğunlukla Doğu'da olduklarını anlayabiliyor musun? Onlar geçmişin sorumluluğunu bizim Batı'da yaptığımız gibi üstlenmediler. Doğduğumuz andan itibaren dedelerimizin utancını taşımayı bir borç bildik. Askeri üniformanın içinde dahi olsak, öncelikli sorumluluğumuzun, sonuçları ne olursa olsun, vicdanımızın sesini dinlemek olduğu öğretildi bize. Böyle yetiştirilmiştim ve cevabım da böyle oldu. Lang'a vicdanımın sesini dinleyip, bu emre itaat etmeyeceğimi, bu insanları geride korumasız bırakamayacağımı söyledim. Buna karşılık köpürdü. Talimatlara derhal *uymamı*, aksi takdirde benim ve daha da önemlisi adamlarımın vatana ihanetle suçlanacağını ve "Rus gözetimindeki gibi" idam edileceğimizi söyledi. *Ve işte geldiğimiz nokta*, diye geçirdim içimden. Hepimiz Rusya'da olanları duymuştuk... Ayaklanmaları, disiplin cezalarını, katliamları. Etrafıma bakındım. On sekiz, on dokuz yaşlarında yorgun, korkmuş, hayatları için çarpışan gençlerdi hepsi de. Bunu onlara yapamazdım. Geri çekilme emrini verdim.

Nasıl karşıladılar?

Hiç şikâyet gelmedi, en azından bana. Kendi aralarında biraz kavga ettiler. Fark etmemiş gibi davrandım. Görevlerini yerine getirdiler.

Peki, sivil halka ne oldu?

[***Duraklıyor.***] Hak ettiğimizi bulduk. "Nereye gidiyorsunuz?" diye binaların pencerelerinden bağırdılar. "Geri gelin, sizi ödlekler!"

Cevap vermeye çalıştım. "Sizin için geri döneceğiz," dedim. "Yarın daha fazla adamla geri döneceğiz. Olduğunuz yerde kalın, yarın geri döneceğiz." Bana inanmadılar. "Kancık yalancı!" diye bir kadının bağırdığını duydum. "Bebeğimin kanı sizin ellerinizde olacak!"

Çoğu takip etmeye yeltenmedi. Caddelerde dolaşan zombilerden korkuyorlardı. Birkaç cesur zırhlı personel araçlarının üzerine atladı. İçeri girmeye çalıştılar. Onları araçların üzerlerinden atmak zorunda kaldık. Binaların içinde sıkışıp kalmış insanlar üzerimize mobilya, lamba gibi şeyler attığında da sessizliğimizi korumak zorunda kaldık. Adamlarımdan birisine içinde insan pisliği bulunan bir kova isabet etti. Bir kurşunun, Marder tankımın tepesinden sektiğini işittim.

Şehrin çıkışına yaklaştığımızda Hızlı Müdahale İstikrar Kuvvetlerinin son saflarının yanından geçtik. Haftanın başında ağır darbeler almışlardı. O zaman bilmiyordum ama onlar harcanabilir sınıfa giren birliklerdendi. Geri çekilişimizi örtbas etmek ve çok fazla zombinin ya da mültecinin bizi takip etmesini önlemekle görevlendirildiler. Sonuna kadar mevzilerini savunmaları emredildi.

Komutanları, Leopard tankının kubbesinden bize bakıyordu. Onu tanıyordum. NATO'nun Bosna'daki Uygulama Kuvvetinde birlikte görev almıştık. Melodramatik gelecek belki ama o hayatımı kurtarmıştı. Beni hedeflediğine emin olduğum Sırp kurşununun önüne attı kendini. Onu en son gördüğümde Saraybosna'da bir hastanede, insanların ülke dedikleri bu tımarhaneden çıkmakla ilgili espriler yapıyordu. Şimdiyse vatanımızın kalbinde harap olmuş bir otobanın ortasındaydık. Gözlerimiz birbirini buldu, selam görevlerimizi yerine getirdik. Gözlerimi hemen kaçırdım ve aracın sürücüsü gözyaşlarımı görmesin diye de sanki harita üzerinde çalışıyormuşum gibi yaptım. "Gittiğimizde," dedim kendi kendime, "o orospu çocuğunu kendi ellerimle öldüreceğim."

General Lang'ı mı?

Hepsini planlamıştım. Kızgın gözükmeyecektim. Şüphelenme-

mesi için elimden geleni yapacaktım. Raporumu sunup davranışım için özür dileyecektim. Belki bir moral konuşması yapardı, geri çekilme nedenlerimizi açıklamaya, haklı çıkarmaya çalışırdı. Kabul ederim diye düşünüyordum, sabırla dinleyip onu rahatlatırım. Sonraysa, elimi sıkmak için kalktığında, silahımı çekip o Doğulu beynini, ülkemizin haritasının bulunduğu, arkasındaki duvara uçururum diye planlıyordum. Belki de "yalnızca emirleri yerine getiren" küçük yardakçı kurmay kadrosu da orada olurdu. Beni haklayamadan hepsini indirirdim! Mükemmel olurdu. Bir grup iyi Hitler Gençliği gibi uygun adım cehenneme gitmeye niyetim yoktu. Ona ve diğer herkese gerçek bir Deutsche Soldat olmanın ne demek olduğunu gösterecektim.

Fakat böyle olmadı, değil mi?

Hayır. General Lang'ın ofisine gitmeyi başardım. Kanalın karşı kıyısından gelen son birlik bizdik. Bizi beklemişti. Rapor gelir gelmez, masasına oturdu, son birkaç emri imzaladı, ailesine gönderilecek bir mektubu mühürledi ve sonra silahı kafasına dayayıp ateşledi.

Adi herif. Şimdi ondan yol boyunca nefret ettiğimden daha fazla nefret ediyorum.

Neden peki?

Çünkü yaptıklarımızı neden yaptığımızı şimdi, Prochnow Planı'nın* detaylarını öğrendikten sonra anlıyorum.

Bunun ona karşı bir yakınlık ya da anlayış doğurması gerekmez mi?

Şaka mı yapıyorsun? Ondan nefret etmemin sebebi işte bu! Bunun uzunca sürecek bir savaşın ilk adımı olduğunu biliyordu ve bu savaşı kazanmak için onun gibi adamlara ihtiyacımız olacağını da biliyordu. Korkak kancık! Vicdanını dinlemekle ilgili söylediklerimi hatırlamıyor musun? Ne planın mimarını ne de komutanını suçlayabilirsin. Kendinden başka suçlanacak kimse yoktur. Kendi

* Redeker Planı'nın Almanya uyarlaması.

seçimlerini yapmak ve yaptığın seçimlerin can yakıcı sonuçlarıyla yaşamayı da öğrenmek zorundasın. Bunu biliyordu. Bu nedenle bizim o sivilleri terk ettiğimiz gibi o da bizi terk etti. Önümüzdeki dik, bin bir korku ve tehlikeyle dolu yokuşu gördü. Hepimiz o yokuşu tırmanmak zorundaydık. Her birimiz yaptıklarımızın, geride bıraktıklarımızın ağırlığını omuzlarımızda taşıyorduk. O yapamadı. Bu ağırlığı taşıyamadı.

Yevçenko Gaziler Sanatoryumu, Odessa, Ukrayna

[Odada cam yok. Loş floresan ışık, beton duvarları ve kir içindeki portatif karyolaları aydınlatıyor. Buradaki hastaların çoğu solunum düzensizliğinden mustarip. İlaç bulunmadığı için çoğunun durumu daha da kötüye gidiyor. Doktor yok, yeterli sayıda hemşire de yok. Acıyı dindirme konusunda hasta bakıcıların ellerinden çok az şey geliyor. En azından oda ılık ve kuru. Ülkenin öldüren kışı için bu, dünyalar değerinde bir lüks. Bohdan Taras Kondratiuk odanın sonundaki yatağında doğruluyor. Mahremiyeti için yatağının etrafını saran bir perdesi var ve bir savaş kahramanı olarak bundan daha fazlasına layık aslında. Konuşmaya başlamadan önce mendiline öksürüyor.]

Kaos. Başka nasıl tarif edebilirim bilmiyorum. Birliğin, düzenin, kontrolün çökmesiydi, yıkılmasıydı. Dört koldan acımasız bir savaşın içindeydik: Lutsk, Rovno, Novgorod ve Jitomir. Tanrının belası Jitomir. Adamlarım bitkindi. Gördükleri ve yapmak zorunda oldukları, sürekli geri çekilmek, artçı harekâtlar yapmak ve koşmaktı. Her gün bir başka şehrin düştüğünü, bir başka yolun kapandığını, bir başka birliğin daha yittiğini duyuyorduk.

Sözde Kiev, sınırların ardında güvenli olacaktı. Yeni güvenli bölgemizin merkezi olması gerekiyordu. Garnizon kuvvetlerince çevrelenmiş, ikmali yapılmış ve her şeyden öte sessiz olması gerekiyordu. Ve biz varır varmaz ne oldu dersin? "Dinlenin ve gücünüzü yeniden kazanın," diye mi emir verdim? "Araçlarımı tamir edin, birliğimin sayısını yeniden düzenleyin, yaralılarımı sağlığına kavuşturun" mu dedim? Hayır, tabii ki hayır. Neden işler olması gerektiği gibi olsun? Daha önce hiç olmamıştı.

Güvenli bölge yeniden kaydırılıyordu. Bu sefer Kırım'a. Hükümet zaten taşınmış... Sivastopol'a uçmuştu. Sivil düzen çökmüştü. Kiev tamamıyla boşaltılıyordu. Bu, ordunun ya da ondan geriye kalanın göreviydi.

Bizim bölük, kaçış rotasındaki Patona Köprüsü'nü kontrol altında tutmakla görevliydi. Dünyada elektrikli lehim kullanılarak yapılmış ilk köprüydü. Birçok yabancı onun yapımını Eyfel Kulesi'ninkiyle kıyaslardı. Büyük bir restorasyon projesi, şehrin haşmetini geri kazanacağı bir rüya planlandı ama bizim ülkemizdeki diğer her şey gibi bu da asla gerçekleşmedi. Buhrandan önce bile, köprü üzerinde sürekli sıkışan trafik hayatı kâbusa çevirmişti. Şimdi de tahliye edilenler yüzünden tıkanmıştı. Köprü yol trafiğine kapatılmış olmalıydı ama söz verilen barikatlar, zorla sızmaları engelleyecek beton ve çelik neredeydi? Arabalar her yerdeydi. Küçük Lag'lar, eski Jig'ler, birkaç Mercedes ve yolun ortasında yan devrilmiş bir yük kamyonu. Kamyonu, tekerlek miline zincir dolayıp tanklardan biriyle hareket ettirmeyi denedik. Kımıldamıyordu. Ne yapabilirdik?

Silahlı bir birliktik. Tanklarımız vardı ama askeri inzibat değildik. Askeri inzibatlar hiç gelmedi. Burada olacaklarına dair güvence vermişlerdi ama ne gördük ne de duyduk. Herhangi bir köprüde herhangi bir "birlik" de görmedik. Onlara "birlik" demek bile komik. Bunlar, askeri üniforma içinde halk tabakasıydı. Bir anda kendilerini askeri üniformanın içinde bulmuş ve bir anda trafikten sorumlu hale gelmişlerdi. Hiçbirimiz bu iş için uygun değildik, eğitimimiz yoktu, gerekli teçhizata sahip değildik... Söz verdikleri askeri güçler neredeydi? Kalkanlar, silahlar, su panzerleri neredeydi? Emirlerimiz, tahliye edilenleri "işleme tabi tutmaktı." "İşleme tabi tutmak" ne demek anlıyorsun, değil mi? İçlerinde hastalık bulaşanların olup olmadığını belirleyecektik. Fakat Tanrının cezası köpekler neredeydi? Köpekler olmadan hastalığı nasıl teşhis edecektik? Ne yapmamız gerekiyordu, gözümüzle her mülteciyi incelemek mi? Evet! Ve

emirler de bu yönde oldu. [*Başını sallıyor.*] Korkudan titreyen bu delirmiş adamcağızların arkalarında ölüm, birkaç metre ötelerindeyse güvenlik –tabii sözde güvenlik– dururken, düzenli bir sıra oluşturacaklarını ve onları soyup derilerinin her santimetresini incelememize izin vereceklerini mi sandılar? Biz karılarını, annelerini veya küçük kızlarını incelerken erkeklerin öylece duracaklarını mı sandılar? Hayal edebiliyor musun? Ciddi ciddi böyle yapmayı denedik üstelik. Başka bir yol yoktu. Eğer hayatta kalmak istiyorsak, onların ayrılması gerekiyordu. Hastalığı da beraberimizde taşıyacaksak, şehri tahliye etmenin anlamı neydi?

[*Başını sallayıp acı acı gülüyor.*] Büyük bir felaketti! Bazıları yalnızca reddetti, diğerleriyse yanımızdan sızmaya çalıştılar, hatta nehre atlayanlar bile oldu. Kavgalar çıktı. Adamlarımın çoğu fena dayak yedi, üçü bıçaklandı ve biri de paslanmış eski bir Tokarev tabancası olan korku içindeki bir dede tarafından vuruldu. Suya düşmeden önce öldüğüne eminim.

Orada değildim. Telsizle destek ekiplerini çağırmaya çalışıyordum! Yardım yolda deyip duruyorlardı, safları bozmayın, moralinizi bozmayın, yardım yolda... Dinyeper Nehri'nin karşısında, Kiev yanıyordu. Siyah duman şehrin merkezinden göğe yükseliyordu. Rüzgâr bizden yana hareketlenmişti. Koku dayanılmazdı. Odun, lastik ve yanan insan etinin kokusu. Ne kadar uzaklıkta olduklarını bilmiyorduk. Belki bir kilometre, belki daha da azdı. Tepede, alevler manastırı yuttu. Tanrının cezası facia. Yüksek duvarları ve stratejik mevkiiyle orada direnebilirdik. Herhangi bir birinci sınıf öğrencisi asker, orayı geçilmez bir kaleye dönüştürebilirdi. Erzak depolanır, kapılar zincirlenir ve her kuleye bir keskin nişancı yerleştirilirdi. Köprüyü kontrol altında tutabilirlerdi... Hem de sonsuza dek!

Nehrin öteki kıyısından gelen bir ses duyduğumu sandım... O sesi bilirsin, hepsi bir aradayken, birbirlerine yakınken çıkan... Hatta uzaktan gelen tüm çığlıkların, küfürlerin, çalan komaların, silah seslerinin içinden o sesi tanırsın.

[Onların seslerini taklit etmeye çalışıyor ama öksürüğe boğulunca yarım kalıyor. Mendili ağzına doğru tutuyor. Ağzından çektiğinde mendil kan içinde kalıyor.]

O ses beni telsizin başından kaldırdı. Şehre doğru baktım. Çatıların yukarısında, hızla yaklaşan bir şey ilişti gözüme.

Jet, tepemizde hızla pike yaptı. Bir ağaç boyu yükseklikteydi. Takma adı "kale" olan Sukhoi Su-25'lerden dört tane vardı, yakın ve alçak uçtukları için tanıyabilmiştim. *Bu da nesi*, diye düşündüm, *köprü yolunu kontrol altına mı alacaklar? Belki de ardındaki bölgeyi bombalayacaklar*. Rovno üzerindeki görevlerini birkaç dakikada tamamladılar. "Kaleler" daire çizerek döndü. Hedef saptar gibi biraz daha alçalarak doğruca üstümüze yöneldiler! *Anasını satayım*, diye geçti içimden, *köprüyü bombalayacaklar!* Tahliyeden vazgeçmişlerdi ve herkesi öldüreceklerdi!

"Köprüden ayrılın!" diye bağırmaya başladım. "Herkes kaçsın!" Panik kalabalığı anında vurdu. Paniğin bir dalga gibi, bir elektrik akımı gibi yayıldığını görebiliyordun. İnsanlar çığlık atmaya, etrafındakileri itmeye başladı. Onlarca insan, yüzmelerine engel olacak ağır kıyafetleri ve botlarıyla suya atlıyordu.

İnsanları kenara çekip, kaçmalarını söylüyordum. Bombaların hedefe kilitlenip serbest bırakıldığını gördüm. Belki son anda suya atlayıp patlamadan korunabilirim diye düşündüm. Sonraysa paraşütler açıldı ve o an anladım. O salisede, korkak bir tavşan gibi yerimden fırladım. "Sessiz olun!" diye bağırdım. "Sessiz olun!" En yakındaki tanka gittim, kapağını bir hışımla açıp içeri hava ya da su sızdırıp sızdırmayacağını kontrol etmelerim emrettim! Tank Sovyet döneminden kalma bir T-72'ydi. Basınç sisteminin hâlâ çalışıp çalışmadığını bilmiyorduk çünkü yıllardır test edilmemişti. Çelikten tabutumuzun içinde sinip kalmışken dua ve umut etmek tek çaremizdi. Nişancı hıçkırarak ağlıyordu. Sürücü donup kalmıştı. Komutansa, yirmi yaşlarında bir astsubaydı, yerde büzülmüş boynundaki küçük haçı kavramış dua ediyordu. Başını okşadım ve sağ

salim çıkacağımızı söyledim. Bir taraftan da gözlerimi periskoptan ayırmıyordum.

RVX gaz formunda değildir. Yağmur olarak başlar, ince, yağ benzeri damlalardır. Dokundukları yüzeye yapışırlar. Gözeneklerden, gözlerden, ciğerlerden içeri akarlar. Doza bağlı olarak, etkileri derhal kendini gösterir. Zehir, merkezi sinir sistemine doğru yol alırken çevredeki insanların dizlerinin titremeye ve omuzlarının çökmeye başladığını görebiliyordum. Gözlerini ovaladılar, konuşmaya çalıştılar, hareket etmeye, nefes almaya... Mesane ve bağırsakların ansızın boşaldığı iç çamaşırlarını dolduran kokuyu alamadığıma memnundum.

Bunu neden yapmışlardı? Anlayamıyordum. Başkomutan kimyasal silahların yaşayan ölüler üzerinde hiçbir etkisi olmadığını bilmiyor muydu? Jitomir Vakası'ndan hiç mi ders almamışlardı?

Hareket eden ilk ceset bir kadındı. Diğerlerinden bir saniye ya da daha önce hareketlendi. Seğiren bir el, belli ki onu korumak için kendini kalkan eden bir adamın sırtında körü körüne hareket ediyordu. Kadın titrek dizlerinin üstünde yükselirken adam yana kaydı. Yüzü solmuş, siyah damarlarla lekelenmişti. Sanırım bizi ya da tankımızı gördü. Çenesi açıldı ve kolları havaya uzandı. Diğerlerinin de tekrar canlandığını görebiliyordum. Her kırk ya da elli kişiden biri, ısırılan ve bunu saklamış olan herkes tekrar ayağa kalkıyordu.

Ve sonra anladım. Evet, Jitomir Vakası'ndan ders almışlardı ve şimdi Soğuk Savaş stokları için daha iyi bir kullanım alanı bulmuşlardı. Hastalıklıları diğerlerinden en etkin nasıl ayırt edebilirsin? Tahliye edilenlerin hastalığı sınırların içinde yaymasına nasıl engel olabilirsin? Bunun yollarından biri buydu.

Dönüşümlerini tamamlamışlardı. Ayağa kalkıyorlardı. Ayaklarını sürüyerek yavaş adımlarla köprüden bize doğru yaklaşmaya başladılar. Nişancıyı çağırdım. Kekeleyerek cevap verebildi. Aracın arkasına ittim onu ve hedeflere nişan almasını emrettim haykırarak. Birkaç saniye içinde, göstergeleri bir kadının üstüne sabitlemeyi

başardı ve tetiği çekti. Kulaklarımı tıkadım. Diğer tanklar da bizi görünce harekete geçti.

Yirmi dakika sonra son buldu. Emirler için beklemeliydim, biliyorum. En azından durumumuzu ya da gaz saldırısının etkilerini rapor etmeliydim. Üzerimizde uçan altı kale daha olduğunu görebiliyordum. Beşi diğer köprülere, sonuncusu da şehir merkezine yöneldi. Bölüğüme güneybatı yönüne çekilmesini ve durmamasını emrettim. Etrafımızda, gaz saldırısı köprüyü vurmadan önce köprüye varmış olanlar da dahil, bir sürü ceset vardı. Üzerlerinden geçtik. Ezildiler.

Büyük Vatansever Savaş Tarihi Müzesi'ne hiç gittin mi? Kiev'deki en etkileyici binalardan bir tanesiydi. Avlusu makinelerle doluydu: Silah devriminden modern çağa, her sınıftan, her boydan tank ve silah. Müzenin girişinde iki tank yüz yüze beklemekteydi. Resimlerle süslenmişti ve çocuklar üzerlerine çıkıp oyun oynayabiliyordu. Ölü Nazilerden toplanmış gerçek Demir Haçlardan yapılmış bir metre boyunda bir Demir Haç vardı, içeride tavandan zemine, savaşı resmeden devasa bir duvar resmi vardı. Askerlerimiz, Almanların üstünde patlayarak onları anayurdumuzdan süren mukavemet ve cesaret dalgasında birbirine kenetlenmişti bu resimde. Milli savunmamızın sembolleri ve onlardan daha görkemli olan Rodina Mat (Anavatan) heykeli. Şehirdeki en uzun yapıydı. Altmış metre boyunda, katıksız paslanmaz çeliktendi. Kiev'de gördüğüm son şey oydu: Onun kalkanı ile ebedi zaferimizi simgeleyen havaya kaldırdığı kılıcı ve biz kaçarken bize yukarıdan bakan soğuk, parlak gözleri.

Sand Lakes Doğal Yaşam Parkı, Manitoba, Kanada

[Jesika Hendricks yan arktik çorak toprağının enginliğini işaret ediyor. Doğal güzellik yerini enkaza bırakmış; terk edilmiş araçlar, atıklar, gri karın ve buzun içinde donup kalmış insan cesetleri. Aslında Waukesha, Wisconsin eyaletine bağlıyken şimdilerde Kanada'ya ait olan bu alan, bölgenin Doğal Yaşamı Canlandırma Projesi'nin bir parçası. Jesika, iki yüz-üç yüz gönüllüyle beraber, resmi düşmanlığın sona erişinden bu yana her yaz buraya geliyor. DYCP'nin verilerine göre önemli ilerlemeler kaydedilmiş ama sonuca ulaşmaktan henüz daha çok uzaklar.]

Onları, bizi koruması gereken insanları, hükümeti suçlamıyorum. Olaya nesnel yaklaştığımda, sanırım onları anlayabiliyorum. Orduyu batıya, Kayalık Dağlar'ın ardına kadar takip eden herkesi alamazlardı. Hepimizi nasıl besleyeceklerdi, hepimizi nasıl gizleyeceklerdi ve peşimiz sıra bizi takip eden yaşayan ölü ordularını nasıl durdurabilirlerdi? Neden mümkün olduğunca fazla mülteciyi kuzeye yönlendirmek istediklerini anlayabiliyorum. Başka ne yapabilirlerdi ki? Bizi Kayalık Dağlar'ın eteklerinde silahlı birliklerle mi durdursalardı, yoksa Ukraynalıların yaptığı gibi üzerimizde gaz mı kullansalardı? Bizi kuzeye yönlendirmekten başka çareleri var mıydı? En azından kuzeye gidersek bir şansımız olabilirdi. Sıcaklık düşüp de yaşayan ölüler donduğunda bazılarımız hayatta kalabilirdi. Dünyanın her yerinde bu böyle oluyordu. İnsanlar kış gelene kadar hayatta kalma umuduyla kuzeye kaçıyorlardı. Bizi şaşırtmaya çalışmalarını anlayabiliyorum. Onları suçlamıyorum. Bunu affedebilirim. Fakat bunu sorumsuzca hayata geçirmeleri, birçoğunun

hayatta kalmasına yardım edecek hayati bilgilerin eksikliğini... İşte bunu affedemem.

Ağustos ayıydı, Yonker Vakası'ndan iki hafta ve hükümetin batıya çekilmeye başlamasından da üç gün sonraydı. Mahallemizde salgının izlerine pek rastlamamıştık. Yalnızca bir defa şahit oldum. Onların altısı evsiz bir adamı yiyordu. Polisler olaya hızla müdahale etti. Olay evimizden üç blok ötede cereyan etmişti. İşte o zaman babam gitmeye karar verdi.

Hepimiz oturma odasındaydık. Babam yeni tüfeğini doldurmayı öğreniyordu. Annemse pencerelere tahta çivilemeyi yeni bitirmişti. Hangi kanalı açarsan aç zombi haberleri karşına çıkıyordu. Ya canlı ya da Yonker Vakası'ndan kaydedilmiş görüntülerdi. Geriye dönüp baktığımda hâlâ medyanın profesyonellikten bu denli uzak olmasına inanamıyorum. Çoğu martaval, çok azı gerçekti. Tüm bu sesler, birbiriyle çelişen, her biri bir öncekinden daha "şoke edici" ve olayı daha "derinlemesine" ele alıyormuş izlenimi vermeye çalışan bir "uzmanlar" ordusundan yükseliyordu. Her şey zaten allak bullaktı ve bunlarla kafamızı daha da karıştırıyorlardı. Kimse gerçekten ne yapılacağını bilmiyor gibiydi. Üzerinde fikir birliğine varabildikleri tek konu, bütün sivil vatandaşların "kuzeye gitmesi" idi. Yaşayan ölüler soğukta kaskatı kesildiğinden, aşırı soğuklar tek umudumuzdu. Tek duyduğumuz buydu. Başka açıklama yoktu. Kuzeye, nereye yönelmeliydik, yanımızda ne götürmeliydik, nasıl hayatta kalabilirdik? Konuşan her kafadan yükselen ya da televizyondan çıkan sloganlaşmış tek bir cümle vardı: "Kuzeye gidin. Kuzeye gidin. Kuzeye gidin."

"Yeter artık," dedi babam, "bu gece buradan ayrılıyoruz ve kuzeye gidiyoruz." Tüfeğini kaldırarak kararlı gözükmeye çalıştı. Hayatı boyunca eline bir kere bile silah almamıştı. En sade tanımıyla bir centilmendi. Görgülü bir adamdı. Kısa boylu ve keldi; güldüğü zaman kızaran tombul bir yüzü vardı. Soğuk esprilerin kralıydı. Bir iltifat olsun, bir gülümseme olsun ya da annemin haberi olmaksızın harçlığıma yaptığı bir zam olsun, her daim karşısındakine verecek

bir şeyi olurdu. Ailedeki iyi polis babamdı. Bütün önemli kararları anneme bırakırdı.

O gece annem karşı çıkmayı, tartışmayı denedi; mantıklı düşünmesine yardım etmeye çalıştı. Kar sınırının hemen üstünde yaşıyorduk ve ihtiyacımız olan her şeye sahiptik. Bilinmeyene doğru neden gidecektik ki, evde kalıp, erzak depolayıp, evi güvenli hale getirebilirdik, sağlamlaştırabilirdik ve soğuklar gelinceye kadar beklerdik... Bu daha mantıklı değil miydi? Babam dinlemedi bile. Sonbahara, belki de gelecek haftaya bile çıkamayabilirdik! Büyük Panik babamı pençesine almıştı. Bize bunun uzunca bir kamp gezisi gibi olduğunu söyledi. Böğürtlen ve geyik eti yerdik. Bana nasıl balık yakalanacağını öğreteceğine söz verdi ve yakaladığım ilk evcil tavşanıma ne ad vermek istediğimi sordu. Bütün hayatı boyunca Waukesha'da yaşamıştı. Hiç kampa gitmemişti.

[Buzun içindeki bir dizi kırık DVD'yi gösteriyor.]

İnsanlar beraberlerinde böyle şeyler getirdi: saç kurutma makineleri, oyun konsolları, dizüstü bilgisayarları... Bunları kullanabileceklerini düşünecek kadar salak olduklarını sanmıyorum.

Belki bazıları düşünmüştür. Bence asıl, onları kaybetmekten korktular. Altı ay sonra eve dönüp de evin yağmalandığını görmekten korktular. Aslında biz de mantığımızı kullanarak toparlandığımızı sandık. Sıcak tutacak kıyafetler, tencereler, ecza dolabından birkaç ilaç ve taşıyabileceğimiz kadar konserve yiyecek. Birkaç yıl yetecekmiş gibi duruyordu. Yarısını yolda tükettik ama hiç oralı bile değildim çünkü benim için bu bir serüvendi, kuzeye yapılan bir yolculuktu.

Yolun tıkanması ve eşkıyalıklarla ilgili hikâyeleri duymuşsundur ama hiçbirisi bizim başımıza gelmedi. Biz ilk dalgadaydık. Önümüzde yalnızca Kanadalılar vardı, onlar da zaten çoktan gitmişlerdi. Yine de yol çok kalabalıktı, hayatım boyunca gördüğümden daha çok araba vardı ama yol sorunsuzca aktı, yalnız yol üstü kasabalarda veya parklarda sıkıştı.

Parklar mı?

Parklar, belirlenmiş kamp alanları, insanların yeterince uzaklaştıklarını düşündükleri her yer. Babam bu insanların dar görüşlü ve mantık dışı hareket ettiklerini düşünürdü. Onları küçümserdi. Hâlâ nüfusun yoğun olduğu merkezlere çok yakın olduğumuzu ve gidebildiğimiz kadar kuzeye gitmenin yapılacak en iyi hamle olduğunu söylüyordu. Annem bunun onların suçu olmadığını, çoğunun benzinlerinin bittiğini söyleyerek hep karşı çıkıyordu. "Eee, bu kimin suçu?" diyordu babam da. Arabanın üst bagajında fazladan bidonlarca benzinimiz vardı. Panik'in ilk günlerinden itibaren babam benzin depolamıştı. Benzin istasyonlarının önünde karmakarışık dizilmiş arabaların yanından geçiyorduk. Çoğu benzin istasyonu "BENZİN YOK" tabelaları asmıştı. Babam yanlarından geçerken hızını artırdı. Arabaları bozulmuş, yardım isteyen insanların da otostopçuların da yanından hızla geçti gitti. Yolun kenarında sıra halinde yürüyen, normal mülteciler gibi görünen pek çok insan vardı. Zaman zaman, bir aile bir çifti arabalarına almak için duruyor ama aniden diğerleri de arabaya binmek için öne atılıyordu. "Gördünüz mü başlarını nasıl bir belaya soktular?" Bunu söyleyen babamdı.

Bir başına yürüyen ve çantasını peşi sıra sürüyen bir kadını arabamıza almak için durduk. Yağmurda tek başına yürürken, oldukça zararsız gözüküyordu. Annem de bu nedenle babamı durması için zorladı zaten. Adı Patty'ydi ve Winnipeg'den geliyordu. Buraya kadar nasıl geldiğini bize söylemedi, biz de sormadık. Bize minnettardı ve sahip olduğu tüm parayı annemlere vermek istedi. Annem kabul etmedi ve onu gidebildiğimiz kadar uzağa yanımızda götüreceğimize söz verdi. Kadın ağlamaya başladı. Tekrar tekrar teşekkür ediyordu. Ailemle ne kadar gurur duyduğumu anlatamam, ta ki kadın hapşırıp da burnunu silmek için cebinden mendilini çıkarana kadar. Onu arabaya aldığımızdan beri sol elini hep cebinde tutuyordu. Giysisinden bir parçayla sarıldığını ve üzerinde kan

gibi koyu bir leke olduğunu görebiliyorduk. Gördüğümüzü gördü ve aniden gerildi. Kazara kestiğini, endişelenecek bir şey olmadığını söyledi. Babam, anneme baktı ve ikisi de sessizleştiler. Bana bakmadılar, hiçbir şey söylemediler. O gece yolcu kapısının çarpılıp kapanmasıyla uyandım. Olağandışı bir şey olacağı aklımın ucundan bile geçmedi. Sürekli tuvalet ihtiyacı için duruyorduk. Beni tuvalete gitmem için her seferinde uyandırırlardı ama bu sefer araba tekrar hareket edinceye kadar ne olduğundan haberim yoktu. Patty'yi etrafta göremedim. Gitmişti. Annemlere ne olduğunu sordum, onlar da Patty'nin inmek istediğini söylediler. Onu belki görebilirim diye aracın arkasından ona baktım. Gittikçe küçülen bir siluet seçebiliyordum. Arkamızdan koşuyor gibiydi ama çok yorgundum ve kafam da çok karışıktı. O nedenle emin değildim. Muhtemelen bilmek de istemedim. Kuzeye yolculuğumuz sırasında daha birçok şeyi görmezden geldim.

Ne gibi?

Koşmayan diğerleri mesela, diğer "otostopçular." Çok fazla yoktu, hatırlasana, daha ilk dalgaydı. En fazla beş altısına rastlamışızdır. Yolun ortasında yürüyorlar, biz yaklaştığımızda ellerini kaldırıyorlardı. Babam etraflarından zikzak çizerek geçerdi. Annemse bana başımı eğmemi söylerdi. O nedenle hiçbirini yakından görmedim. Yol boyunca geyik etlerini ve böğürtlenleri düşünüp durdum. Vaat Edilmiş Topraklar'a gidiyor gibiydim. Kuzeye vardığımızda, her şeyin yolunda gideceğinden adım gibi emindim.

Bir süreliğine öyleydi. Göl kıyısında muhteşem bir kamp alanı bulduk. Çok fazla insan yoktu, yalnızca kendimizi "güvende" hissettirecek kadarı vardı, ölüler bir gece çıkıp da geliverirler diye. Herkes gerçekten arkadaş canlısıydı. Kampa müşterek bir rahatlık hissi hâkimdi. İlk başlarda bir parti havasındaydı kamp. Her gece toplanılır, herkes ne avladıysa ya da gölde ne tuttuysa –ki çoğunluğu gölden tutulanlar oluştururdu– ortaya koyar, büyük bir mangal yakılıp afiyetle yenirdi. Bazı adamlar göle dinamit atarlardı. Büyük bir

patlama olur, sonraysa balıklar göl yüzeyinde cansız süzülürlerdi. O sesleri hayatım boyunca unutmayacağım, patlamalar, ağaç kestikleri elektrikli testerelerin sesi, arabalardan yükselen müzik sesi, ailelerin yanlarında getirdikleri çalgıların sesi. Geceleri hep beraber büyük kamp ateşinin etrafında oturup şarkı söylerdik.

Hâlâ etrafımızda ağaçlar varken, bu böyle devam etti. İkinci ve üçüncü dalgayla insanlar geldiğinde, yaprak, kum, dal ya da elimize artık ne geçerse onu yakmaya başlamıştık. Lastiğin ve kauçuğun kokusu üstümüze başımıza siniyordu. Yediğim her şeyde onun tadını alabiliyordum. Balık ya da insanların avlayabileceği her şey tükenmişti. Kimse kaygılı değildi ama. Herkes dondurucu soğukların ölülerin icabına bakacağına güveniyordu.

Fakat ölüler donduğu vakit, kış soğuğunda siz nasıl hayatta kalacaktınız?

Güzel soru. Birçoklarının o kadar ileriyi düşündüğünü zannetmiyorum. Belki "yetkililerin" gelip onları kurtaracağını ya da toplanıp tekrar evlerine döneceklerini düşünmüşlerdir. Birçoğunun bir sonraki günden başka bir şey düşünmediklerine eminim. Sonunda güvenli bir yer bulduklarına şükrediyorlardı ve her şeyin düzeleceğinden emindiler. "En kısa zamanda, tekrar evimizde olacağız," diyordu insanlar. "Noel zamanına kadar hepsi sona erecek."

[Buzda başka bir şey daha gösteriyor: Sünger Bob Kare Pantolon uyku tulumu. Tulum küçük ve üzerinde kahverengi lekeler var.]

Sence bu niye, sıcak bir yatak odasında bir pijama partisine mi gidiliyordu? Tamam, belki uygun bir uyku tulumu bulamadılar çünkü kamp malzemeleri ilk tükenen mallardandı. Ama yine de bazılarının ne kadar cahil olduğunu görsen gözlerine inanamazdın. Bu insanların çoğu güneşli, güney eyaletlerindendi. Hatta bir kısmı Güney Meksika'dan. İnsanların uyku tulumlarına, kan dolaşımını olumsuz etkilediğinin farkında olmadan botlarıyla girdiklerini görmen işten bile değildi. Bazdan kendilerini sıcak tutmak için içerdi ama bilmezlerdi ki dışarıya daha fazla vücut ısısı yayarak vücut

sıcaklıklarını düşürüyorlardı. İçlerine kısa kollu tişörtler, üstlerine kalın paltolar giymiş, altı kaval üstü şişhane insanlar vardı. Fiziksel bir çalışma yaptıklarında hararet basıyor ve paltolarını çıkartıyorlardı. Pamuklu giysileri nemi hapsettiğinden ter içinde kalıyorlardı. Rüzgâr çıkınca... O ilk eylülde birçok insan hastalandı. Grip ve nezle. Diğerlerine de bulaştırdılar.

Başlangıçta herkes arkadaş canlısıydı. Birbirimize destek oluyorduk. İhtiyacımız olanları diğer ailelerden ya değiş tokuşla ya da parayla temin edebiliyorduk. Paranın hâlâ değeri vardı. Herkes bankaların yakında yeniden kepenklerini açacağını düşünüyordu. Babam ve annem ne zaman yiyecek bir şey aramaya çıksalar, beni mutlaka bir komşuya bırakırlardı. Küçük bir el radyom vardı, hani şu acil durum kurmalı radyolardan. Her akşam ondan haberleri dinlerdik. Ordunun insanları ortada, zor durumda bırakarak geri çekildiğine dair hikâyeler vardı. Haberlerin geldiği şehir ve kasabaların yerlerini belirleyebilmek için, elimizde Birleşik Devletler yol haritasıyla dinlerdik radyoyu. Babamın kucağına otururdum. "Görüyor musun," derdi, "zamanında ayrılmadılar. Bizim gibi akıllı değillerdi." Zoraki gülümsemeye çalışırdı. Bir süreliğine, onun haklı olduğunu düşündüm.

Fakat ilk aydan sonra, yiyecek tükenmeye yüz tutunca ve günler daha soğuk, daha karanlık oldukça, insanlar da kabalaştı. Artık ne ortak kamp ateşi yakılıyordu ne mangal yapılıyordu ne de şarkılar çalınıp söyleniyordu. Kamp alanı pislik içindeydi, kimse çöplerini toplamıyordu. Bir iki defa insan pisliğinin üstüne bastım. Her kiminse gömmeye bile tenezzül etmemişti.

Artık annemler beni komşulara da emanet etmiyorlardı çünkü kimseye güvenmiyorlardı. İşler gittikçe tehlikeli bir hal aldı, kavgalar başladı. İki kadının bir kürk manto için kavga ettiklerine şahit oldum. Manto ortadan ikiye yırtıldı. Adamın birisi bir başka adamı arabasından bir şeyler çalarken yakalamış ve adamın kafasına demir levyeyle vurmuştu; bunu gözlerimle gördüm. Boğuşmaların çoğu gece cereyan ederdi. Zaman zaman silah sesi duyardın ve hemen

ardından da ağıtları. Bir keresinde karavanımızın dışında gizlice hareket eden birinin olduğunu fark ettik. Annem başımı yere eğip kulaklarımı tıkamamı söyledi. Ellerimin arasından bağırışları işitebiliyordum. Sonra babamın silahı ateşlendi. Biri çığlık attı. Babam içeri girdi, beti benzi solmuştu. Ne olduğunu ona hiç sormadım.

Bir ölü kampımızda yüzünü gösterinceye kadar kimse bir daha bir araya gelmedi. Bunlar üçüncü dalgayı takip edenlerdi. Teker teker ya da küçük gruplar halindeydiler. Birkaç günde bir yenileri geliyordu. Biri alarm veriyor, diğer herkes de toplanıp işlerini bitiriyordu. Ve sonra, sorun halledildiğinde, aramızdaki husumet tekrardan boy gösteriyordu.

Soğuklar gölü donduracak kadar şiddetlenip de ölüler artık gözükmemeye başlayınca, çoğu insan eve yürüyerek dönmeyi denemenin güvenli olduğuna karar verdi.

Yürüyerek mi? Neden arabayla değil?

Benzin yoktu. Geriye kalan benzinin hepsini ya ateş yakmak ya da arabalarının ısıtıcılarından faydalanmak için harcamışlardı. Her gün yarı aç, hırpalanmış, bitap düşmüş, yanlarında getirdikleri bir sürü gereksiz eşyayı yüklenip, yüzlerinde çaresizlik ifadelerle kamptan ayrılan yeni gruplar oluyordu.

"Nereye gittiklerini sanıyorlar?" diyordu babam. "Daha güneyde soğukların yeterince bastırmadığını bilmiyorlar mı? Onları geride neyin beklediğini bilmiyorlar mı?" Babam, eğer biraz daha dayanırsak, er ya da geç işlerin yoluna gireceğine kendini ikna etmişti. Bunlar ekim ayında oldu, ben hâlâ bir insan evladı gibi görünürken.

[Sayılamayacak kadar çok kemiğin olduğu bir yere geliyoruz. Yarı buzla kaplanmış bir çukurun içindeler.]

Oldukça kilolu bir çocuktum. Spor yapmazdım ve sürekli hazır yiyecek ve abur cubur yerdim. Ağustosta geldiğimizde çok az kilo kaybetmiştim. Kasımdaysa, bir deri bir kemiktim. Annemle babam da pek iyi gözükmüyordu. Babamın göbeği gitmiş, anneminse yanakları içine göçmüştü. Sürekli kavga ediyorlardı. En küçük, önemsiz

durumda bile tartışmaya başlıyorlardı. Beni diğer her şeyden çok onlar korkutuyordu. Daha önce evde seslerini hiç yükseltmemişlerdi. İkisi de "yenilikçi" öğretmendi. Arada sırada gergin, sessiz bir sofrada yemek yediğimiz olurdu ama asla işler bu noktaya varmazdı. Buldukları her fırsatta birbirlerine giriyorlardı. Bir keresinde, Şükran Günü'ydü... Uyku tulumumdan dışarı çıkamadım. Karnım şişmişti, ağzımda ve burnumda yaralar vardı. Komşunun karavanından kokular geliyordu. Bir şeyler, galiba et pişiriyorlardı ve inanılmaz güzel kokuyordu. Babam ve annem dışarıda tartışıyordu. Annem "bu" tek çaremiz dedi. "Bu" derken neden bahsettiklerini bilmiyordum. Annem "bunun" o kadar da kötü olmadığını çünkü aslında "bunu yapacak" olanın biz değil, komşular olacağını söyledi. Babam o denli alçalmayacağımızı, annemin kendisinden utanması gerektiğini söyledi. Annem babamı tokatlamaya başladı, bir yandan da her şeyin, buraya gelmemizin, ölümün eşiğinde olmamın, her şeyin onun suçu olduğunu tiz bir sesle haykırıyordu. Annem, gerçek bir erkeğin ne yapılması gerektiğini bileceğini söyledi. Ona "pısırık" dedi, dedi ki bizim ölmemizi istiyormuş, böylece, tek başına kaçabilecek ve annemin olduğunu hep bildiği gibi, bir "ibne" olarak hayatını yaşayabilecekmiş. Babam amcık ağzını kapatmasını söyledi. Babam asla küfür etmezdi. Dışarıdan bir ses, bir şaplama sesi işittim. Annem içeriye sağ gözünden karlar süzülerek girdi, hemen arkasından da babam. Babam hiçbir şey söylemedi. Yüzünde daha önce hiç görmediğim bir ifade vardı, sanki farklı bir insan bana bakıyordu. Acil durum radyomu yerden kaptı. İnsanlar bir süredir onu satın almaya... ya da çalmaya çalışıyordu. Babam dışarıya, yanımızdaki karavana gitti. On dakika sonra radyosuz ama bir kova dumanı tüten biftekle beraber geldi. Çok lezzetliydi! Annem çok hızlı yemememi söyledi. Beni küçük kaşıkla yavaş yavaş besledi. Rahatlamış görünüyordu. Gözyaşları arada bir yanaklarından süzülüyordu. Babamın yüzünde hâlâ o ifade vardı. Annemle babam hastalanıp da onları kendim beslemek zorunda kaldığım zaman aynı ifade benim de yüzümde belirecekti.

[Kemik yığınını incelemek için diz çöküyorum. Hepsi kırılmış. İlikleri çekilmiş.]

Kış, aralık ayında bizi gerçek anlamıyla vurdu. Kar boyumuzu aşmıştı, hem de kelimenin tam anlamıyla. Her yer leş gibi gri, kalın karla kaplıydı. Kamp sessizleşti. Kavga yoktu, silah sesi yoktu. Noel günü, herkese yetecek kadar yiyecek vardı.

[*Minyatür bir kalça kemiği gibi duran, bir bıçakla düzgünce sıyrılmış bir kemiği kaldırıyor.*]

O kış yalnızca Kuzey Amerika'da on bir milyon insanın öldüğünü söylüyorlar. Grönland, İzlanda, İskandinavya gibi diğer bölgeler, bu sayıya dahil değil. Sibirya'yı düşünmek bile istemiyorum. Çin'in güneyinden gelen mülteciler, şehirlerinin daha önce hiç dışına çıkmamış Japon mülteciler ve Hindistan'dan gelen fakir insanlar. İlk Gri Kış'tı. Atmosferdeki kirlilik mevsimleri değiştirmeye başlamıştı. Anlatılanlara göre havadaki kirin bir miktarını –oranını bilmiyorum– insan cesetlerinin külü oluşturuyormuş.

[*Çukurun üstüne bir işaret dikiyor.*]

Uzun bir süre geçti ama sonunda güneş yüzünü gösterdi, hava ılınmaya ve kar da erimeye başladı. Temmuzun ortalarına doğru bahar nihayet geldi ama yaşayan ölüler de onunla beraber gelmişti.

[*Takımın diğer elemanlarından biri bizi yanına çağırıyor. Belden aşağısı buza gömülü, yarı donmuş bir zombi var. Kafası, kolları ve üst gövdesi canlı, boşuna bir çabayla çırpınıyor, inliyor ve bizi yakalamaya çabalıyor.*]

Donduktan sonra tekrar nasıl canlanıyorlar? Bütün insan hücreleri su içerir, öyle değil mi? Ve bu su donduğu zaman, genişleyip hücre duvarını yıkar. İşte bu nedenle insanları dondurarak geçici ölüm uykusuna yatıramazsın. Peki, o zaman yaşayan ölülerde farklı olan ne?

[*Zombi bize doğru hızla hamle yapıyor. Donmuş belden aşağısı çatırdamaya başlatıyor. Jesika silahını, elindeki uzun demir kolu kaldırarak yaratığın kafatasını gelişigüzel bir biçimde parçalıyor.*]

Udaipur Göl Sarayı, Pichola Gölü, Racastan, Hindistan

[Jagniwas Adası'nın tamamını kaplayan, bu cennetten köşede peri masallarındakini aratmayacak denli mükemmel bu yapı bir zamanlar mihracelerin sarayıymış, sonraları bir otele dönüştürülmüş. Buhran dönemindeyse yüzlerce mülteciye barınak olmuş, ta ki kolera salgını hepsini öldürene kadar. Proje yöneticisi Sardar Han'ın yönetimi altında göl ve çevresindeki yerleşim merkezi gibi, otel de sonunda tekrar hayata dönmüş. Hatıralarında çıktığımız yolculuk sırasında, Bay Han savaşın örsünde dövülmüş, yüksek eğitimini tamamlamış bir inşaat mühendisinden ziyade, kendini karmaşık bir dağ yolunda bulmuş, korkmuş, genç bir onbaşı gibi görünüyor.]

Maymunları hatırlıyorum, yüzlercesi, insanların kafalarının tepesine tırmanarak, arabaların arasında sıçrayarak oradan oraya koşuyorlardı. Caddeler yaşayan ölülerle dolarken çatılardan, balkonlardan sıçrayarak ta Chandigarh'ın ardına dek kaçışlarını izledim. Etrafa dağılışlarını, anlamsız çığlıklarını ve zombilerin can alan kollarından kaçabilmek için telefon direklerine birbirlerini ite kaka tırmanışlarını hatırlıyorum. Bazıları önceden sezmişti ve üzerlerine gelinmesine fırsat vermeden tepelere tırmanmışlardı. Ve artık hepsi bu dar, büküle kıvrıla Himalayalar'a giden keçiyolundaydı. Buraya yol diyorlardı ama barış zamanında bile bu yol anıldığında akla gelen ilk niteleme ölüm tuzağı oluyordu. Binlerce mülteci, duran, terk edilmiş araçların üzerinden, yanından geçip gidiyordu, insanlar hâlâ çantalar, kutular taşımaya çalışıyordu. Hatta bir tanesi inatla bir masaüstü bilgisayar monitörünü yüklenmişti. Maymunlardan

bir tanesi adamın kafasına sıçradı. Belli ki adamı atlama taşı olarak kullanacaktı ama adam çok kenarda yürüyordu ve ikisi birden yana yuvarlandılar. Her saniye itiş kakış daha da arttı ve öyle bir hal aldı ki insanların adım atacak yeri kalmadı. Çok fazla insan vardı ama yol kenarında korkuluk bile yoktu. Koca bir otobüs, nasıl oldu bilmiyorum, hareket bile etmiyordu ama kayıyordu. Yolcular pencerelerden atlıyordu çünkü otobüsün kapıları insan trafiği nedeniyle açılamıyordu. Otobüs devrildiğinde, kadının biri pencereden sarkıyordu. Kollarında bir şey vardı, ona sıkıca tutunmuştu. Kendi kendime, o şey her neyse ağlamıyor ya da hareket etmiyor, muhtemelen giysisinden bir parçadır, dedim. Kimse uzanan ele yardım etmedi. Kimse bakmadı bile, yanından geçip gittiler. Bazen o anı düşündüğümde, insanlarla maymunlar arasındaki farkı anlayamadığımı fark ediyorum.

Orada olmamın bir anlamı yoktu, istihkâm mühendisi bile değildim. Ben BRO'da* çalışıyordum, işim yol inşaatıydı, havaya uçurma değil. Şu mühendis, Çavuş Muherci, kolumdan yakalayıp "Sen, asker, araba kullanmayı biliyor musun?" diye sorduğunda, Şimla'daki toplanma alanına birliğimden geriye kalanları bulmak için gidiyordum.

Olumlu bir şeyler gevelemiş olmalıyım ki, hemen bir cipin şoför koltuğuna itekledi beni. Kucağında telsiz gibi bir araçla yanımdaki koltuğa atladı. "Geçide geri dön! Çabuk! Çabuk!" dedi. Yolun aşağısına doğru inerken umutsuzca dert anlatmaya çalışıyordum. Ben silindirli araç şoförüydüm ama onda bile yetkin sayılmazdım. Araca sürekli patinaj çektiriyordum. Araçtan garip sesler yükseliyordu. Muherci beni duymadı. Kucağındaki aleti kurcalamakla meşguldü. "Dolgular halihazırda yerleştirildi," diye açıkladı. "Şimdi tek yapmamız gereken emirleri beklemek!"

"Ne dolguları?" diye sordum. "Ne emri?"

---

* BRO: Sınır Yolu Organizasyonu.

"Geçidi patlatma emri, aptal herif!" diye bağırdı. Gözleri kucağında, ne olduğunu henüz anlayabildiğim fünyedeydi. "Onları başka türlü nasıl durduracağız?"

Kıyısından köşesinden de olsa Himalayalar'a çekilmemizin büyük bir planın parçası olduğunu ve bunun için de dağ geçitlerinin hepsini yaşayan ölülere kapatmak gerektiğini biliyordum. Bunun bu kadar hayati bir noktasında rol alacağımı hiç hayal etmemiştim! Geçide varıp da orada hâlâ büyük bir kalabalığın olduğunu gördüğümüzde, bu konuşmanın selameti adına, Muherci'ye gösterdiğim bayağı tepkimi ve onun da aynı bayağılıktaki tepkisini tekrar etmeyeceğim.

"Geçidin temiz olması gerekiyordu!" diye bağırdı. "Daha fazla mültecinin olması değil!"

Dağın girişindeki yolu boşaltması gereken tüfekli Raştriya Birliğinin üniformasını giyen bir askerin cipin yanından koşarak geçtiğini gördük. Muherci arabadan atladığı gibi askeri kolundan yakaladı. "Burada neler olduğunu söyle çabuk!" Muherci irikıyım sinirli bir adamdı. "Yolu temizlemiş olman gerekiyordu." Diğer adam da en az onun kadar sinirliydi ve bir o kadar da korkmuş. "Büyükanneni vurmak mı istiyorsun, o zaman devam et!" Çavuşun yanından hızla sıvıştı ve koşarak uzaklaştı.

Muherci telsizi ayarladı ve yolun hâlâ aktif olduğunu bildirdi. Tiz, zıvanadan çıkmış bir ses yanıt verdi. Genç bir asker haykırarak, üzerinde ne kadar insan olursa olsun verilen emrin yolu patlatmak olduğunu bildirdi. Muherci öfkeyle yol açılıncaya kadar beklemek zorunda olduğunu bildirdi. Eğer köprüyü şimdi patlatırsak, yalnızca onlarca insan öldürmekle kalmayıp binlercesini de yolun diğer tarafında kapana kısılmış vaziyette bırakacaktık. Yolun asla *boşalmayacağını* aynı sert dille yanıtladılar. O insanların peşinde Tanrı bilir kana susamış kaç milyon zombi vardı. Muherci yolu ancak zombiler geldiğinde –bir saniye önce bile değil– yalnız onlar geldiğinde patlatacağını söyledi. Asla cinayet işlemeyecekti, hele de sırf kıçı kırık bir yüzbaşı...

Fakat Muherci cümlesini tamamlamadı ve arkamdaki bir noktaya dikti gözlerini. Arkamı döndüm ve General Raj-Singh ile yüz yüze geldim! Nereden geldiğini bilmiyordum ya da neden orada olduğunu... Bugüne kadar kimse, onun orada olduğuna değil de benim orada olduğuma inanmadı. Burun burunaydık, Delhi Kaplanı'yla burun buruna! İnsanların saygı duydukları kişileri zihinlerinde olduklarından daha uzun olarak çizdiklerini duymuştum. Benim zihnimde, bir dev olarak yer edinmişti. Yırtılmış üniforması, kanlı sarığı, sağ gözündeki ve burnundaki bandajla (adamlarından biri Gandhi Parkı'ndan havalanan son helikoptere binmesi için onu yumruklamıştı) bile. General Raj-Singh...

[*Han derin bir nefes alıyor. Göğsü gururla kabarıyor.*]

"Beyler," diye başladı. Bize "beyler" dedi ve dikkatlice yolun derhal yok edilmesi gerektiğini açıkladı. Dağ geçitlerinin kapatılmasıyla ilgili hava kuvvetleri, en azından ondan geriye kalanlar da emir almıştı. O anda, üstümüzde göreve hazır bir Shamsher bombardıman uçağı vardı. Eğer görevimizi tamamlamaya isteksizsek ya da tamamlayamayacaksak, Jaguar'ın pilotu "Şiva'nın Gazabı"nı salmak için göklerdeydi. "Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?" diye sordu Raj-Singh. Belki anlamak için çok genç olduğumu düşündü, belki de bir şekilde Müslüman olduğumu tahmin etti ama Hindulaların yıkım tanrıları ya da tanrıçalarını bilmiyor olsam da üniformalılar arasında termonükleer silahların kullanımı için belirlenen "gizli" bir kodla ilgili söylentileri işitmiştim.

Bu, geçidi yok edemez miydi?

Evet ve beraberinde dağın yarısını dal Dik yamaç duvarların çevrelediği dar bir tıkama noktası yaratmak yerine, devasa ve kolayca aşılabilecek bir yokuş yaratacaktı. Yolları yok etmenin altında yatan amaç yaşayan ölüleri aşılmaz bir bariyerin ardında bırakmaktı ve şimdi elindeki atomik oyuncağıyla cahil bir hava kuvvetleri generali, onlara güvenlik alanına doğruca ulaşabilecekleri bir yol tahsis edecekti.

Muherci yutkundu. Ne yapacağından emin değildi, ta ki Kaplan fünyeyi almak için elini uzatıncaya kadar. Her daim bir kahraman olan Mukherjee, şimdi toplu katliamın yükünü omuzlamaya da hazırdı. Çavuş gözleri yaşlarla dolarken elindekini uzattı. General Raj-Singh ona teşekkür etti, her ikimize de teşekkür etti, bir dua okudu ve ateşleme tuşuna başparmağıyla bastı. Hiçbir şey olmadı, tekrar denedi, yine hiçbir şey olmadı. Pilleri kontrol etti, sonra tüm bağlantıları ve üçüncü kez denedi. Hiçbir şey... Sorun fünyede değildi. Geçen mültecilerin tam ortasında, yerin yarım kilometre kadar altında gömülü olan patlayıcılardan kaynaklanıyordu.

Sonumuz geldi, diye düşündüm, hepimiz öleceğiz. Tek düşünebildiğim nükleer patlamadan olabildiğince uzağa kaçabilmekti. Hâlâ bu düşüncelerimden, böyle bir anda yalnızca kendimi düşünüyor olmamdan utanıyorum.

Tanrı'ya şükür, General Raj-Singh oradaydı! Hemen harekete geçti. Tam da yaşayan gerçek bir efsaneden beklendiği gibi davrandı. Bize oradan kaçıp kendimizi kurtarmamızı ve doğruca Şimla'ya gitmemizi emretti ve sonra dönüp kalabalığın içine daldı, Muherci ve ben birbirimize baktık ve gözümüzü kapamadan –ki bunu söylemekten gurur duyuyorum– onun peşinden gittik.

Generalimizi korumak, onunla halk arasında kalkan olmak ve biz de birer kahraman olmak istiyorduk. Şaka gibi! Onu göremedik bile. Kalabalık bizi öfkeli bir nehir gibi akıntısına alıp sürükledi. Her yönden itilip kakılıyordum. Gözüme ne zaman yumruk yedim bilmiyorum. Geçmek zorunda olduğumu, askeri bir görevde olduğumu haykırdım. Kimse dinlemedi. Havaya bir iki el ateş açtım. Kimse fark etmedi. Doğrudan kalabalığa ateş açmayı düşündüm. Gittikçe onlar kadar çaresizleşiyordum. Muherci'nin bir başka adamla silahı için mücadele ederken yolun kenarından aşağıya yuvarlandığını gördüm. General Raj-Singh'i görmek için etrafıma bakındım ama kalabalıkta onu bulamadım. Adını seslendim, diğer kafaların arasından onunkini seçmeye çalıştım. Bir minibüsün üstüne tırmandım

ve yönümü belirlemeye çalıştım. Rüzgâr çıktı, kamçılayan rüzgâr beraberinde kötü kokuyu ve iniltiyi de getirdi. Önümde, hemen yarım kilometre ötede kalabalık koşmaya başladı. Gözlerimi ileriyi görebilmek için... iyice kıstım. Ölüler geliyordu. Yavaş ve emin adımlarla, biraz sonra yiyecekleri mülteciler gibi sıkış tepiş ilerliyorlardı.

Minibüs sarsıldı ve yere düştüm, ilkin bir insan denizinin üstünde yüzüyordum, bir an sonraysa onların altındaydım. Ayakkabılar, çıplak ayaklar etimi çiğniyor, ezip geçiyordu. Kaburgalarımın kırıldığını hissettim, öksürdüm ve ağzıma kan tadı geldi. Kendimi minibüsün altına çektim. Bütün vücudum yanıyor, acıyordu. Konuşamıyordum. Zar zor görebiliyordum. Yaklaşan zombilerin sesini duydum, iki yüz metreden daha uzakta olamazlar, diye tahmin ettim. Diğerleri gibi, bütün o parçalanmış kurbanlar gibi, Rugnapar'da Satlec Nehri kıyısında gördüğüm kanlar içinde çırpınan inek gibi ölmeyeceğime yemin etmiştim. Beceriksizce kolumun üstünde doğrulmaya çalıştım ama kolumu hissetmiyordum. Lanetler okudum ve ağladım. O noktada dindar kesileceğimi sanırdım ama onun yerine korkudan ve öfkeden kafamı minibüsün altına vurmaya başladım. Eğer yeterince sert vurabilirsem, kendi kafatasımı parçalayabileceğimi düşündüm. Aniden sağır edici bir gümleme oldu ve altımdaki toprak sallandı. Çığlıklar ve iniltiler, toprağın güçlü patlamasına karıştı. Yüzüm tepemdeki motora çarptı ve kendimden geçtim.

Kendime geldiğimde hatırladığım ilk şey belli belirsiz bir sesti, ilk başta su sesi sandım. Su damlıyordu sanki... Şıp şıp şıp, aynı bunun gibi. Şıplamalar gittikçe netleşti ve birden diğer iki sesi de işitmeye başladım, telsizimin cızırtısı... Nasıl kırılmadı hâlâ şaşırıyorum... Ve yaşayan ölülerin asla dinmeyen kasvetli uğultusu. Minibüsün altından sürünerek çıktım. Bacaklarımın gücü yerindeydi, en azından ayakta durabiliyordum. Yalnız olduğumu fark ettim. Ne mülteciler vardı ne de General Raj-Singh. Terk edilmiş bir dağ yolunda, etrafa saçılmış kişisel eşyaların ortasında tek başıma dikiliyordum. Önümde bir yamacın kömürleşmiş yıkıntıları yükseliyordu. Ötesinde yolun diğer kısmı uzanıyordu.

İnilti oradan geliyordu. Yaşayan ölüler benim için gelmeye devam ediyordu. Gözleri sabitlenmiş, kolları havaya kalkmıştı, yarıklardan aşağı düşüyorlardı. Şıplama sesi buradan geliyordu: bedenleri vadinin tabanına çarpıyordu.

Kaplan, tahrip dolgularını elleriyle ayarlamış olmalıydı. Sanırım dolgulara yaşayan ölülerle hemen hemen aynı zamanda ulaşmıştı. Umarım ona dişlerini geçirme fırsatı bulamamışlardır. Umarım, dört şeritli modern bir dağ yolunun üzerinde yükselen heykelinden memnundur. O sırada onun yaptığı fedakârlığı düşünmüyordum. Olanların gerçek olup olmadığından bile emin değildim. Yaşayan ölüler şelalesine gözlerimi dikmiş telsizimden yükselen diğer birliklerin raporlarını dinliyordum:

"Vikasnagar: Güvenli."

"Cavala Muhi: Güvenli."

"Bütün geçitler güvenli, tamam!"

Rüya mı görüyorum, diye düşündüm, *alkımı mı kaçırdım*?

Maymunun bir yardımı dokunmadı. Minibüsün tepesinde oturmuş, yaşayan ölülerin kendi sonlarına dalışını izliyordu. Yüz ifadesi huzurluydu ve bakışları zekiceydi, sanki durumun vahametini anlıyordu. Bana dönüp de, "Bu, savaşın dönüm noktası! Sonunda onları durdurduk! Sonunda emniyetteyiz!" demesini istedim ama onun yerine küçük penisi ortaya çıktı ve suratıma işedi.

ABD HALK CEPHESİ

Taos, New Mexico

[Arthur Sinclair Jr. eski dünya asilzadelerinin âdeta bir portresi gibi. Uzun ve ince. Beyaz saçları kısa kesilmiş. Yapmacık Harvard aksanıyla, gökyüzüne bakarak konuşuyor. Pek göz teması kurmuyoruz. Nadiren sorularım için duraksıyor. Savaş sırasında, Bay Sinclair Birleşik Devletlerin yeni kurulan DeStRes, Stratejik Kaynaklar Dairesi'nin başkanıydı.]

"DeStRes"i kısaltma olarak kullanmak ilk kimin aklına geldi ya da bunun "distress"* kelimesine ne kadar benzediğini düşünecek olursak, bilinçli mi seçildi bilmiyorum ama üstüne basa basa söylüyorum, daha uygun bir kısaltma seçilemezdi. Kayalık Dağlar'da savunma hattı kurmak teorikte "güvenli bölge" oluşturabilirdi ama alan gerçekte moloz ve mülteci yığınlarıyla kaplıydı. Açlıktan, hastalıktan, yurtsuzluktan kırılan milyonlar vardı. Endüstri sallantıdaydı, ulaşım ve ticaret buhar olup uçmuştu ve bütün bunlara bir de Kayalık Dağlar hattına akın eden, güvenli bölgemize sızan yaşayan ölüler eklenmişti. Halkımızı yeniden dimdik ayağa kaldırmalıydık, iyi beslenmiş, giydirilmiş ve ev bark sahibi olarak işlerinin başına geri dönmeliydiler, yoksa bu sözde güvenli bölge, kaçınılmazı bir süre ertelemiş olmaktan başka bir işe yaramayacaktı, işte bu ne-

* (İng.) felaket, acı, zor durum. —ç*n*

denle DeStRes kuruldu ve tahmin edeceğin üzere işi iş üzerinde öğrenmek zorunda kaldım.

O ilk birkaç ayda, ne kadar çok bilgiyi bu buruş buruş olmuş yaşlı kortekse sokmak zorunda kaldığımı anlatamam; brifingler, inceleme gezileri... Uykuya daldığımda, mutlaka yastığımın altında bir kitap unutmuş olurdum. Her gece yeni, apayrı bir kitap... Henry J. Kaiser'dan Vo Nguyen Giap'a kadar. Paramparça olmuş manzarayı birleştirerek Amerikan modern savaş makinesini yaratmamda yardımcı olması için her fikre, her kelimeye, her bilgi ve bilgelik kırıntısına ihtiyacım vardı. Eğer babam hayatta olsaydı, benim kızgınlığımla, hüsranımla pek eğlenirdi. Babam Yeni Düzen'in sadık destekçilerinden biriydi. New York eyalet murakıbı olarak, FDR (Franklin Delano Roosevelt) ile yakın çalışmıştı. Özünde neredeyse Marksist denilebilecek yöntemler kullanırdı. Ayn Rand, onun kamulaşma fikirleri karşısında mezarından kalkıp yaşayan ölülerin saflarına katılırdı herhalde. Onun düşüncelerine hep karşı çıktım. Sesini kısmak için olabildiğince uzağa, Wall Street'e kaçtım. Şimdiyse onun anlattıklarını hatırlayabilmek için kendimi parçalıyordum. Bu Yeni Düzencilerin, Amerika tarihinde diğer kuşaklardan daha iyi yaptığı tek bir şey vardı, o da doğru araçları ve potansiyeli bulup kullanmaktı.

Araçlar ve potansiyel mi?

Oğlumun bir keresinde bir filmde duyduğu bir terim. Terimin, yeniden yapılanma çabalarımız çerçevesinde tanımlandığını keşfettim. "Potansiyel", olası işgücü, kalifiye çalışmanın seviyesi ve bu çalışmadan en etkin biçimde faydalanma olarak tanımlanmıştı. Eğri oturup doğru konuşmak gerekirse, potansiyel kaynağımız kritik düzeydeydi. Bizimki, post-endüstriyel, hizmet odaklı ekonomiydi ve o kadar karmaşık ve büyük çapta uzmanlaşma gerektiriyordu ki her birey yalnızca kısıtlı, bölümlendirilmiş yapının sınırları içinde işlev gösterebiliyordu. İstihdam sayımında yer alan bazı "kariyer isimleri"ni görmeliydin. Hepsi de "yönetici", "temsilci", "analist" ya

da "danışman"ın değişik uyarlamalarıydı ve hepsi de savaş öncesi dünyaya mükemmel oturuyordu, lâkin mevcut buhranda yersizdiler. Bizim marangoza, inşaat işçilerine, makinistlere, silah ustalarına ihtiyacımız vardı. Böyle insanlar bünyemizde vardı ama ihtiyacı karşılayacak sayıda değillerdi, ilk işgücü anket sonuçlarında halihazırda sivil işgücünün yüzde 65'inden fazlası F-6 olarak sınıflandırıldı; F-6, yeterli zanaat bilgisine sahip olmayan grup anlamına geliyordu. Büyük çapta meslek edindirme çalışması yapmamız gerekiyordu. Kısaca, beyaz yakalıların çoğunun elini çamura bulama zamanı gelmişti.

İlerleme yavaştı. Hava trafiği mevcut değildi. Karayolu ve tren yolları muharebe alanlarını andırıyordu ve benzin, yüce Tanrım, Blaine/Washington ile Imperial Sahili/California arasında benzin deposu bulabilmek imkânsızdı. Amerika'nın sosyal altyapısı, evden işe temeli üzerine kuruluydu, bunun da toplumda uçurum yaratan ekonomik sınıflandırmalar yaratması kaçınılmazdı. Bir mahalle dolusu yüksek ve orta sınıf uzman düşün, hiçbiri de kırık bir camın değiştirilmesi gibi temel bir bilgiye sahip değildi. Bu bilgiye sahip olanlar, yani "varoşlarda" yaşayan mavi yakalılar ise savaş öncesi araç yolculuğuyla bir saat uzaklıkta, günümüz koşullarına tercüme edecek olursak yürüyerek bir gün uzaklıktaydılar. İstisnasız, en başlarda insanlar ulaşım için tabana kuvvet diyorlardı.

Bir başka sorun da –aslında sorun demek yanlış olur, küçük sıkıntılardı– mülteci kamplarıydı. Yüzlercesi mevcuttu, küçük park alanlarından, kilometrelerce uzanan düzlüklere, dağların eteklerine ve nehir boyunca uzanan her yere dağınık biçimde yerleşmişlerdi. Hepsi devlet desteği bekliyor ve hepsi de hızla tükenen kaynaklardan besleniyordu. Yapılacaklar listemin başında, başka hiçbir sıkıntıya takılmadan önce bu kampları boşaltmak vardı. Fiziksel gücü yerinde olan her vasıfsız F-6'ya moloz yığınlarını temizleme, ürün hasat etme ve mezar kazma görevleri verildi. Oldukça fazla mezar kazılması gerekiyordu. Savaş becerileriyle donatılmış her A-1,

CSSP'nin, yani kendi kendine yetme projesinin bir parçası oldu. Bir grup eğitmen, yüksek eğitimini tamamlamış ve masa başı, ofis işlerine alışkın olan bu insanlara kendi başlarına hayatta kalabilmeleri için gerekli olan bilgiyi aşılamakla görevlendirildi.

Başarı kendini hemen gösterdi. Üç ay içerisinde, devlet desteğine talepte belirgin bir düşüş yaşandı. Bunun zafere giden yolda ne kadar önemli bir taş olduğunu anlatamam. Bize, hayatta kalma temelli, bir tarafın kazancının diğer tarafın kaybı olduğu ekonomiden tam gaz savaş istihsaline geçiş imkânı verdi. CSSP'nin bu organik filizi, Ulusal Yeniden Meslek Edindirme Yasası'na dönüştü. Bunun İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük ve belki de tarihimizdeki en radikal meslek edindirme projesi olduğunu söylemek isterim.

Zaman zaman NRA'nın karşılaştığı problemlerden bahsediyordun...

Şimdi oraya geliyordum. Başkan, fiziksel ya da lojistik herhangi bir sıkıntıyla baş etmem için gerekli yetkiyi bana vermişti. Ne yazık ki ne o ne de dünya üzerinde yaşayan herhangi biri bana insanların düşünce biçimlerini değiştirme gücü verebilirdi. Biraz önce açıkladığım gibi Amerika bölünmüş bir işgücüydü ve birçok durumda bu bölünmenin sebeplerinden biri de kültürel unsurlardı. Eğitmenlerimizin birçoğu birinci kuşak göçmenlerdi. Bu insanlar kendilerine bakabilmeyi, azla hayatta kalabilmeyi ve elindekilerle iş görebilmeyi biliyorlardı. Bu insanlar arka bahçelerinde ihtiyaçlarını yetiştirebilmeyi, kendi evlerini tamir edebilmeyi, araç gereçlerini mekanizmaları el verdiği sürece çalışır durumda tutabilmeyi biliyorlardı. Bu insanların –bize bu yaşam tarzını sağlayan onların işgücü, emeği olsa da– geri kalanımıza konforlu yaşamımızı geride bırakmayı öğretmeleri hayati önem taşıyordu.

Evet, ırkçılık söz konusuydu ama bir de sınıf ayrımcılığı vardı. Diyelim sen yetki gücü yüksek kurumsal bir avukatsın. Bütün hayatın boyunca anlaşmaları inceledin, taraflar arasında arabuluculuk yaptın ve telefonda konuştun. Kendini kanıtlayabildiğin iş buydu.

Bu iş seni zengin yaptı; bu iş, musluğunu tamir etmesi için birini çağırmanı sağladı ve bu iş telefonla konuşmaya devam etmene imkân sağladı. Daha fazla çalıştıkça daha fazla para kazandın ve daha fazla para kazandıkça, sana para kazanmanı sağlayacak zamanı sağlayan daha fazla gündelikçi tuttun. Dünya böyle dönüyordu ama bir gün durdu. Artık kimse bir anlaşmayı gözden geçirmene ya da arabuluculuk yapmana ihtiyaç duymamaya başladı. İhtiyaç duyulan tuvaletlerin tamir edilmesiydi. Ve birden o gündelikçiler senin öğretmenin oldu, hatta belki patronun. Kimileri için bu, yaşayan ölülerden bile daha korkutucuydu.

Los Angeles'ta yaptığımız denetleme gezilerinden birinde, yeniden meslek edindirme derslerinden birine katıldım. Arka sıralara geçip oturdum. Sınıftakilerin hepsi eğlence endüstrisinin azametli koltuklarından gelmeydi; çeşitli ajans sahipleri, menajerler, müdürler, "yaratıcı yönetmenler", artık her ne demekse. Direnmelerini ve kibirlerini anlayabiliyordum. Savaştan önce, eğlence sektörü Amerika'nın en değerli ihraç ürünüydü. Şimdiyse Bakersfield, California'daki cephane fabrikasına bekçi olarak eğitiliyorlardı. Bir kadın, bir casting yönetmeni, patladı. Onun onurunu böyle kırmaya nasıl cüret ederlerdi! Kavramsal Tiyatro üzerine yüksek lisans yapmıştı. Amerika'nın beş sezondur tartışmasız en iyi üç *sitcom*'unun *casting*'ini üstlenmişti ve eğitmeninin üç dört insan hayatı boyunca bir araya getirebileceği paradan daha fazlasını bir haftada kazanmıştı! Eğitmenine ilk adıyla hitap etmeye devam etti. "Magda," diyordu sürekli, "Magda, yetti artık. Magda, lütfen." İlk başta bu kadının oldukça kabalaşmaya başladığını, eğitmeninin unvanını kullanmayarak onurunu kırmaya çalıştığını sandım. Sonradan öğrendiğim üzere Bayan Magda Antonova, bu kadının evine gelen gündelikçisiymiş.

Evet, kimileri için bu süreç zor geçti ama sonradan çoğu yaptıkları yeni işten eski işlerine kıyasla daha fazla duygusal tatmin yaşadıklarını kabul ettiler.

Portland'dan Seattle'a giden vapurda bir beyefendiyle tanıştım. Bir reklam ajansının ruhsat alma biriminde, özellikle televizyon reklamları için klasik rock şarkılarının haklarını elde etmekle görevliymiş. Şimdiyse baca temizleyicisiydi. Seattle'daki neredeyse tüm evler merkezi ısıtma sisteminden yoksundu artık ve kışlar da eskiye kıyasla daha soğuk ve daha uzundu. O nedenle nadiren boş günü oluyordu. "Komşularımın ısınmasına yardım ediyorum," dedi gururla. Kulağa biraz fazla Norman Rockwell havası taşıyor gibi geliyor ama bunun gibi bir sürü hikâye dinledim ben: "Şu ayakkabıları görüyor musun, onları ben yaptım." "Şu süveterin yünü, benim koyunumdan." "Darıyı sevdin mi? Benim bahçemden." Daha yerelleşmiş, içselleşmiş bir sistemin ürünüydü bu söylenenler, insanlara emeklerinin karşılığını görme fırsatı tanıdı, onlara zafere giden yolda açık ve sağlam temeller atılmasına yardımcı olabilmenin bireysel gururunu tattırdı ve bana bunun bir parçası olabildiğim için tarif edilemez bir gurur yaşattı. Görevimin geri kalanında akli melekelerimi korumama yardım etti.

"Potansiyel"i yeterince anlattım. "Araçlar", savaş silahlarıydı ve bu silahların üretimine dahil olan endüstriyel ve lojistik gereçlerdi.

[Masasının yukarısında asılı duran bir fotoğrafı işaret etmek için sandalyesinde dönüyor. Biraz yaklaşınca bunun bir fotoğraf değil de çerçevelenmiş bir tarif olduğunu görüyorum.]

İçindekiler:

Birleşik Devletler'den şeker pekmezi
İspanya'dan anason
Fransa'dan meyankökü
Madagaskar'dan vanilya (burbon)
Sri Lanka'dan tarçın
Endonezya'dan karanfil tanesi
Çin'den keklik üzümü
Jamaika'dan yenibahar yağı
Peru'dan kına çiçeği yağı

Bu, bir şişe barış zamanı kök birasının tarifi. Artık masaüstü bilgisayarlardan ya da nükleer güçle çalışan uçaklar üzerine uzmanlık gibi şeylerden bahsetmiyorduk.

Herhangi birine sor, Müttefik Devletler İkinci Dünya Savaşı'nı nasıl kazanmış. Bu konuda nispeten cahil olanlar muhtemelen, "Sayımız ve komuta etme yeteneğimizle," diyecektir. Tümden cahil olanlarsa, "Radar gibi, atom bombası gibi teknolojik harikalar sayesinde," diyecektir. [*Kaşlarını çatıyor.*] O savaşın özünü kavrayabilen herhangi biriyse sana gerçekçi üç sebep gösterecektir. Öncelikle daha fazla malzeme üretebilme yeterliliği: Düşmandan daha fazla kurşun ve sargı bezi yapmak, ikinci olarak, o malzemeyi üretebilmek için gerekli olan doğal kaynaklar ve üçüncü olarak, yalnızca bu kaynakları fabrikalara nakledecek değil, aynı zamanda işlenmiş ürünü öncü saflara taşıyabilecek lojistik imkânlar. Müttefik Devletler dünyanın kaynağına, endüstrisine ve lojistik imkânına sahipti. Diğer taraftan Mihver Devletler ise sınırları içerisinde zorlukla topladıktan kısıtlı imkânlarla idare etmek zorundaydılar. Bu sefer Mihver Devletler bizdik. Yaşayan ölüler büyük kara parçalarının çoğunu ellerinde bulunduruyorlardı. Amerika'nın savaş zamanı üretimiyse batı eyaletleri sınırı dahilinde hasat edilenlere bağlıydı. Denizaşırı güvenli bölgelerden gelen hammaddeleri unut; deniz ticaret filomuz donanmanın yakıta el koyması nedeniyle içindeki mültecilerle birlikte limanda sıkışıp kalmıştı.

Avantajlı konumda olduğumuz noktalar da vardı. California'nın tarım tabanı, eğer yeniden yapılandırılırsa en azından açlık sorununu ortadan kaldırabilirdi. Turunçgiller yetiştiricileri de çiftlik sahipleri de bu duruma sessiz kalmadılar. Potansiyel tarım alanlarının önemli bir kısmını elinde bulunduran sığır baronları, uğraşmak zorunda kaldıklarımız arasında en felaketleriydi. Don Hill adını hiç duydun mu? Roy Elliot'ın hakkında çektiği filmi izledin mi? Salgın San Joaquin Vadisi'ni vurduğunda görmeliydin, ölüler çitlerin üzerinden akın ediyor, sığırlarına saldırıyor ve onları Afrika karıncaları

gibi parçalıyorlardı. Ve bütün olan bitenin arasında o duruyordu. *Kanlı Aşk* filmindeki Gregory Peck gibi etrafa kurşun yağdırıp bağırıyordu. Onunla açık ve dürüst bir anlaşma yaptım. Diğer herkese olduğu gibi ona da seçenek sundum. Ona kışın yaklaştığını ve dışarıda bir yerde hâlâ birçok aç insanın bulunduğunu hatırlattım. Açlıktan kırılan mülteci sürüleri, yaşayan ölülerin yarım bıraktığı işi tamamlamak için ortaya çıktığında, hükümetin koruma sağlamayacağı gibi konularda onu uyardım. Hill, cesur, inatçı adamın tekiydi ama kesinlikle aptal değildi. Toprağını ve sürüsünü, kendisinin ve diğer herkesin sürülerindeki doğurgan hayvanlara dokunulmaması şartıyla teslim etti ve el sıkıştık.

Taze, ağız sulandıran biftekler. Savaş öncesi yapay yaşam standartlarımız için daha iyi bir simge aklına geliyor mu? Şu işe de bak ki bu standart bizim ikinci büyük avantajımıza dönüştü. Kaynak tabanımızı canlı tutabilmenin tek yolu geri dönüşümdü. Yeni bir şey değildi. İsrailliler sınırlarını mühürledikleri zaman başlattılar ve o zamandan beri de her ulus öyle ya da böyle bu fikri kendisine uyarladı. Diğer taraftan hiçbirinin hammadde stoku bizim elimizin altındakiyle kıyaslanamazdı bile. Savaş öncesi Amerika'daki hayatı düşünsene. Orta sınıf diye adlandırılanlar bile insanlık tarihinin herhangi bir sayfasında diğer hiçbir milletin yaşamadığı konforun keyfini sürdü, yaşadı. Giyim, mutfak eşyaları, elektronik araç gereçler, otomobiller, yalnızca Los Angeles'ta savaş öncesi nüfusta, kişi başına üç otomobil düşüyordu. Milyonlarca araba her evden, her mahalleden caddelere aktı. Yüz binden fazla işçinin haftanın yedi günü üçer vardiya çalıştığı koca bir endüstri alanı oluşturmuştuk; topluyorlar, listeliyorlar, parçalarına ayırıyorlar, depoluyorlar ve kıyı boyunca yer alan tüm fabrikalara parçaları ve malzemeleri naklediyorlardı. Çiftlik sahipleriyle yaşadığımıza benzer küçük bir sorun çıktı: İnsanlar Hummer'larını ya da İtalyan model orta yaş bunalım arabalarını vermek istemiyordu. Komik! Arabaları çalıştıracak benzin bile yoktu ama yine de arabalarına sıkı sıkıya sa-

rılıyorlardı. Bizi fazla uğraştırmadılar. Onlarla uğraşmak, orduya kıyasla bir zevkti.

Bana muhalif olan tüm insanlar arasında en inatçıları kesinlikle üniformalılardı. AR-GE'leri üzerinde doğrudan söz sahibi değildim. İstedikleri araştırmaya yeşil ışık yakmakta özgürdüler. Fakat neredeyse tüm programları, sivil anlaşma taraflarını içine alıyordu ve o anlaşma tarafları da DeStRes'in elinde tuttuğu kaynaklara bağlıydı. Fiilen ben de söz sahibiydim. "Hayalet bombardıman uçaklarımızın faaliyetine son veremezsin," diye bağırıp çağırdılar. "Kim oluyorsun da tank üretimimizi iptal edebilecek yetkiyi kendinde görüyorsun?" Başlarda, karşılıklı oturduk, durumu anlattım, ikna etmeye çalıştım: "M-1 Abrams'ların* jet motorları var. Bu yakıt cinsini nereden temin edeceksiniz? Radar sistemi olmayan bir düşmana karşı neden hayalet bombardıman uçaklarına ihtiyacınız var?" Onlara anlatmaya çalıştım. Yüzleşmekte olduğumuz durumun aksine, yapmak zorunda olduğumuz, en basit haliyle yatırımlarımızdan en büyük geri dönüşü alabilmekti. Onların diliyle paramızın karşılığını almalıydık. Gecenin bir köründe aramalar ya da çat kapı ofisime gelmeler, hepsi katlanılmaz bir hal aldı. Aslında, son savaş bitiminde onlara nasıl muamele ettiğimizi ve Yonker Vakası'nda onları neredeyse tefe koyduğumuzu düşünecek olursak, sanırım onları pek suçlayamam.

[Kendinden emin bir şekilde gülümsüyor.]

Kariyerime New York Borsası'nda alım satım işleriyle başladım, o nedenle profesyonel bir eğitim çavuşu kadar gür ve sert bağırabilirim. Her "toplantının" ardından hem umduğum hem de korktuğum bir telefon beklentisi içinde olurdum: "Bay Sinclair, ben başkan, hizmetlerinizden ötürü size teşekkür ederim ve artık hizmetinize gerek kalmamıştır..." ***[Kıkırdıyor.]*** Telefon hiç gelmedi. Tahminime göre başka kimse bu işi istemiyordu.

* M-1 Abrams, ABD kara kuvvetleri ve deniz piyadeleri yanında Mısır, Kuveyt, Suudi Arabistan ve 2007 yılından beri Avustralya orduları envanterinde bulunan ana muharebe tankıdır.

[Gülümsemesi soluyor.]

Hatalar yapmadığımı söylemiyorum. Hava kuvvetlerinin yapısı hakkında bilmediğim çok fazla şey vardı. Güvenlik protokollerini de yaşayan ölülerle yapılan bir savaşta zeplinlerle ne başarılabileceğini de anlamıyordum. Tek bildiğim gözden çıkarılabilir helyum stokumuzla beraber, masrafsız tek kaldırma gazı, hidrojendi ve ben kesinlikle bu kadar kaynağı ve insan gücünü modern zaman Hindenburg filosuna yatırmayacaktım. Başkandan, kesinlikle başkası değil, bizzat başkandan duymadıkça Livermore'daki deneysel soğuk füzyon projesini yeniden açmayacaktım. Bunun on-on beş yıl gerektiren bir araştırma, çığır açacak bir buluş olduğunu söyledi; "halkımızın geleceği için planlarımız olduğunu, daha da önemlisi bir geleceğin olduğuna inanmalarını sağlamak" adına bunu yapmalıydık. Bazı projelerde oldukça tutucuydum, diğer taraftan bazı projelerde ise açık fikirliydim.

Sarı Ceket Projesi. Bu proje ne zaman aklıma gelse kafamı duvarlara vurmak istiyorum. Her biri alanında dâhi olan, şu Silikon Vadisi yumurta kafalıları savaşı kırk sekiz saatte kazanmamızı sağlayabilecek "mucize silah" geliştirebileceklerine beni teoride ikna ettiler. 22'lik tabanca kurşunlarının ebadında mikro füzeler, hem de milyonlarcasını, geliştirebileceklerini ve onları bir nakliye uçağından ateşleyip sonra da uydu aracılığıyla her birini Kuzey Amerika'daki bir zombinin beynine kilitleyebileceklerini söylediler. Muhteşem bir fikir değil mi, ha? Ben öyle olduğunu düşünmüştüm.

[Kendi kendine homurdanıyor.]

O projeye ne kadar saçtığımızı ve o saçtıklarımızla neler üretebileceğimizi düşününce... Ahhh... Olan oldu, artık dövünmenin bir faydası yok.

Savaş süresince orduyla sürekli bir çatışma içerisinde kalabilirdim ama neyse ki bunu yaşamak zorunda kalmadık. Genelkurmay başkanlığına Travis d'Ambrosia atanınca, yalnızca RKR'yi (düşmanı yok etmek için gereken kaynak katsayısı), yani bir zombiyi yok et-

mek için hangi kaynağın ne kadarını kullanabiliriz mantığını ortaya atmakla kalmayıp bunu lehimize çeviren kapsamlı bir strateji geliştirdi. Bana falanca silah sisteminin savunmada hayati olduğunu söylediği her zaman onun sözüne kulak verdim. Yeni askeri üniformaları ya da standart piyade tüfekleri gibi meselelerde onun fikrine güvendim.

RKR'nin er ve erbaşlar arasındaki etkilerini görmek inanılmaz keyifliydi. Askerlerin caddelerde, barlarda, trende konuşmalarına kulak misafiri oluyordum, "X fiyatına on tane Y alınabiliyor, üstelik yüzlerce Z öldürebiliyor." Hatta askerler bizim tahayyül edebileceğimizden daha az masraflı araç fikirleriyle kapımızı çalmaya başladı. Sanırım doğaçlama yapmak, bir şeyleri kalıbına uydurabilmek, bürokratlardan daha ileriyi görebiliyor olmak hoşlarına gitti. Beni en çok şaşırtan deniz kuvvetleri oldu. Bahriyeli deyince aklımda uçkuruna düşkün, her limanda bir sevgilisi olan, düşük çeneli, palavracı aptal bir Neandertal canlanıyordu. Birlikler kaynaklarını donanma aracılığıyla temin etmek zorunda olduğu ve amirallerin kara savaşı nedeniyle etekleri bu kadar tutuşmayacağı için doğaçlama önlem önerilerinin onların en kıymetli erdemlerinden biri olduğunu hiç bilmiyordum.

[***Sinclair, arkamdaki duvarı işaret ediyor. Duvarda ağır çelik bir askının ucunda, bir kürek ile çift taraflı bir savaş baltasının birleşimi gibi duran bir şekil asılı. Resmi adı "Standart Piyade Siper Kazma Aleti" olmasına rağmen daha çok, "Lobotomici" ya da kısaca "Lobo" olarak biliniyor.***]

Bu fikri bahriyeliler ortaya attı, geri dönüşüme giren arabaların çelikleri dışında hiçbir şeye ihtiyaç duymadan savaş sırasında bunlardan yirmi üç milyon adet ürettik.

[Gururla gülümsüyor.]

Ve bugün hâlâ üretilmeye devam ediliyor.

Burlington, Vermont

[Savaşın sona ermesinden bu yana, her yıl olduğu gibi, bu sene de kış geç geldi. Evleri ve çevredeki tarım arazilerini kar örtüsü kaplamış, nehrin taşıdığı kiri gölgeleyen ağaçlar buz tutmuş. Bu manzarada her ayrıntı huzur dolu, yanımdaki adam hariç. Kendisine "Kontak" diye hitap etmemde ısrar ediyor; "Herkes bana öyle diyor, sen niye demeyesin ki?" diyor. Adımları hızlı ve kararlı. Doktorunun (ve karısının) verdiği baston yalnızca havayı dövmeye yarıyor.]

Dürüst olmak gerekirse, başkan yardımcılığına aday gösterilmiş olmama şaşırmamıştım. Herkes bir koalisyonun kaçınılmaz olduğunun farkındaydı. Yükselen bir yıldızdım, en azından "kendi fişimi çekinceye" kadar. Benim için böyle diyorlar, değil mi? Kendi tutkularının peşinden giden gerçek bir adam görmektense ölmeyi tercih edecek olan o korkaklar ve riyakârlar. Dünyanın gördüğü en iyi politikacı değilsem ne olmuş yani? Ne hissettiysem onu söyledim ve bu fikirlerimi açıkça dile getirmekten korkmadım. Bu, yardımcı pilot olarak tercih edilmemin altında yatan ana sebeplerden biriydi. İyi bir takım olduk; o ışıktı, bense sıcaklık. Farklı taraflar, farklı kişilikler ve kendimizi kandırmayalım, aynı zamanda farklı deri renkleri de. İlk tercihin benden yana olmadığını biliyordum. Partimin gizliden gizliye kimi istediğini biliyordum. Aptalca, cahilce ve çileden çıkaran neolitik bir düşünce gibi geleceğini biliyorum ama Amerika henüz buna hazır değildi. Onlara göre "şu insanlar" olmasın da etrafa bağırıp çağıran radikal bir aday başkan yardımcısı olsun daha iyiydi. O yüzden adaylığım beni şaşırtmadı. Diğer her şeye şaşırdım ama.

Seçimleri mi kastediyorsun?

Seçimler mi? Honolulu hâlâ bir tımarhaneydi; askerler, parlamento üyeleri, mülteciler, hepsi de yiyecek bir şeyler bulabilmek, yatacak bir yer ya da neler olup bittiğini öğrenebilmek için birbirleriyle çatışıp duruyorlardı. Ve burası anakaranın yanında cennet kalırdı. Kayalık Dağlar Hattı daha yeni inşa ediliyordu ve batısında kalan her yer savaş alanıydı. Genişletilmiş acil durum yetkileriyle kongre, kolayca oylayıp bir sonuca ulaşabilecekken bütün bu seçim belasıyla uğraşmak niyeydi? Adliye vekili New York valisiyken bunu denedi ve neredeyse başarıyordu. Başkana kaynaklarımızı, var oluşumuz adına savaşmaktan başka hiçbir şeye harcamamamız gerektiğini açıkladım.

O ne dedi?

Hmm, şöyle diyeyim, beni aksine ikna etti.

Ayrıntılara girebilir misin?

Tabii ki ama onun sözlerini çarpıtmış olmak istemem. Nöronlar artık eskisi gibi çalışmıyor.

Lütfen deneyin.

Kütüphanesinden bunları kontrol edeceksin değil mi?

Söz veriyorum.

Hmm... Bir otelin "başkanlık süiti" olan geçici ofisindeydik. ABD Başkanlık Uçağı İki'de yeni yemin etmişti. Eski patronu hemen bitişiğimizdeki odada sakinleştirilmişti. Pencereden caddelerdeki kaosu, limana yanaşmak için denizde sıra bekleyen gemileri, her otuz saniyede bir gelen uçakları ve yere indiklerinde, yenilere pistte yer açılsın diye onları kenara alan görevlileri görebiliyordum. Onları göstererek, alışıldık tutkum ve heyecanımla bağırıyordum: "İstikrarlı bir hükümete ihtiyacımız var, hem de derhal!" Tekrar edip duruyordum: "Seçimler prensipte eşsizdir ama bu yüksek idealler için zaman yok."

Başkan sakindi, benden çok daha sakindi. Belki de bütün o askeri eğitim yüzündendir... Bana dedi ki, "Şimdi bu idealler için en doğ-

ru zaman çünkü elimizde kalan yalnızca bu idealler. Yalnız fiziksel varlığımızı sürdürmek adına değil, medeniyetimizi ayakta tutmak adına da savaşıyoruz. Eski dünya krallarının lüksüne sahip değiliz. Ortak bir mirasımız ya da bin yıllık bir tarihimiz yok. Elimizde bizi birbirimize bağlayan hayallerimiz ve vaatlerimiz var. Elimizde..." [*Hatırlamak için duraksıyor.*] "Elimizde sadece 'ne olmak istediğimiz' var." Ne söylemeye çalıştığını anlayabiliyor musun? Ülkemiz, insanlarımız buna inandıkları için var olmayı sürdürüyor ve bu inanç bizi bu buhrandan kurtaracak kadar güçlü değilse, o zaman gelecek nesiller nasıl umut besleyebilirler? Amerika'nın bir Sezar istediğini biliyordu ama Sezar'ın gelmesi, Amerika'nın sonu olurdu. Zor zamanlar büyük adamlar yaratır derler. Ben bunlara kanmam. Öyle zayıflıklar gördüm, öyle yozlaşmalar gördüm ki... Bizim için kendilerini feda etmeye hazır olanlar bile bunu ya yapamadı ya da yapmadı. Açgözlülük, korku, aptallık ve nefret... Bunu savaştan önce de gördüm, bugün de görüyorum. Patronum harika bir adamdı. Başımızda onun gibi biri olduğu için çok şanslıyız.

Seçimin yükü, tüm yönetimin kelimenin tam anlamıyla anasını ağlattı. İlk bakışta, önerileri deli saçması gibi gözükebilirdi ama önerilerinin o ilk katmanını kaldırdıktan sonra altında yatan çürütülemez gerçekleri fark ederdin. Yeni ceza yasalarına bir bak, beni çileden çıkarıyor. İnsanları depolara kapatmak mı? Şehir meydanlarında onları kırbaçlamak mı? Burası Eski Salem miydi, yoksa Taliban yönetimi altındaki Afganistan mı? Kulağa barbarlık gibi geliyordu, Amerika'ya yakışmıyordu, ta ki elindeki seçenekleri düşününceye kadar. Yakaladığın hırsızlarla ve yağmacılarla ne yapacaktın, onları hapse mi atacaktın? Bunun kime yardımı dokunurdu? Güçlü kuvvetli vatandaşları caydırmaya, beslemeye, giydirmeye ve yine güçlü kuvvetli vatandaşlar tarafından, gözetim altında tutulmasını sağlamaya kimin gücü yeterdi? Daha da önemlisi, cezalandırılanların toplumdan tecrit edilmesine ne gerek vardı ki, aksine eşsiz birer caydırıcı olabilirlerdi. Evet, kırbaçtan, sopadan, acıdan

korkuyorlardı ama toplum önünde aşağılanmayla kıyaslanınca bunlar önemsizdi. İşledikleri suçların ortaya çıkması insanları çok korkutuyordu. İnsanların elbirliğiyle çalıştığı, yardımlaştığı, birbirlerini koruduğu ve kolladığı bir zamanda, bu insanlardan birine yapabileceğin en kötü şey, boynuna "Komşumun odunlarını çaldım" yazan bir tabela asıp kent meydanına kadar yürütmektir. Hicap güçlü bir silahtır ama toplumdaki diğer bireylerin doğru olanı yapmasına bağlıdır. Kimse kanunun üstünde değildir. Savaş vurgunculuğu yaptığı gerekçesiyle bir senatöre on beş kırbaç cezası verilmesi, her köşe başına bir polis konmasından daha etkili oldu. Evet, işbaşında olan çeteler vardı ama onlar mükerrer sabıkalılardı. Kendilerine defalarca şans tanınmıştı. Adliye vekilinin birçoğunu mümkün mertebe hastalıklı bölgelere sürmeyi ve toplumdaki bu potansiyel tehlikeden kurtulmayı önerdiğini hatırlıyorum. Başkan da ben de bu teklife karşı çıktık. Benim itirazlarımın temelini etik, onunkileri ise gerçekçi nedenler oluşturuyordu. Hâlâ Amerika topraklarından bahsediyorduk, evet işgal edilmişti ama bir gün yeniden özgürleşmesi hepimizin umuduydu. "İhtiyacımız olan son şey," dedi, "bu sabıkalıların bir gün karşımıza Duluth'un Yeni Haşmetli Diktatörü olarak çıkmalarıdır." Şaka yaptığını sanmıştım ama sonraları diğer ülkelerde benzer olayların yaşandığını görünce, sürgüne gönderilmiş bazı suçluların kendi tecrit alanlarında yetki gücüne sahip olduklarını, hatta bazı durumlarda kendi güçlü tımar sistemlerini yarattıklarını görünce, kendi ipimizi çekmekten son anda nasıl kurtulduğumuzu fark ettim. Çeteler bizim için her zaman hem siyasal hem toplumsal hem de ekonomik sorun teşkil etmişti ama kurallar çerçevesinde oynamayı reddedenlere uygulayacak başka ne gibi bir seçeneğimiz vardı?

Ölüm cezalarına başvurdunuz.

Çok ciddi suçlarda: isyana tahrik, sabotaj, siyasi bölünme yaratacak teşebbüs. En azından başlarda olmasa da zombiler yüzleşmek zorunda kaldığımız tek düşman değildi.

Köktendinciler mi?

Bizim içimizde de köktendinci gruplar söz konusuydu, hangi ülkede yok ki? Birçoğu, bir şekilde Tanrının kudretine, iradesine müdahale ettiğimize inanıyordu.

[*Kıkırdıyor.*]

Özür dilerim, biraz daha duyarlı olmayı öğrenmem lazım ama böyle saçmalık duydun mu yahu; sonsuzluğa uzanan bu evrenin her şeye muktedir yaratıcısının planları bir grup Arizona Ulusal Muhafızı tarafından sekteye uğratılacak... Aklın mantığın alıyor mu bunu?

[*Dalgın dalgın başını sallıyor.*]

Üzerlerinde olması gerektiğinden daha büyük bir baskı vardı çünkü iki tahtası eksik çatlağın biri çıkıp da başkanı öldürmeye kalktı. Gerçekte kendilerine, bize olduğundan daha büyük bir tehlike teşkil ediyorlardı. Toplu intiharlar, Medford'da çocukların "merhamet" katli... Korkunçtu. "Yeşiller" ile de durum aynıydı. Dincilerin sol versiyonlarıydılar. Onlar da ölüler bitkileri değil, yalnızca hayvanları tükettiğinden "Kutsal Tanrıça"nın faunadan ziyade florayı gözettiğine inanıyorlardı. Önüne geçemeyeceğimiz bir soruna neden olmadılar, şehrin su kaynağına tarım ilacı karıştırdılar, keresteciler ağaçları savaş malzemelerinin üretiminde kullanamasın diye bubi tuzaklarıyla donattılar. Eko-terörizm gazete manşetlerine oturdu ama gerçekte ulusal güvenliğimize bir tehdit teşkil etmediler. Diğer taraftan Rebs grubu, örgütlenmiş silahlı bir siyasi ayrılık yanlısı örgüt olarak çıktı karşımıza. Halihazırda önümüzde yükselen en büyük tehlikeydi. Aynı zamanda başkanı endişeli gördüğüm tek zamandı. Vakarla sürdürdüğü siyasi hayatı bunu belli etmesine izin vermezdi. Halka bunun aynı karneyle yemek dağıtma gibi ya da yolların yeniden inşa edilmesi gibi üstesinden gelinmesi gereken bir başka "mesele" olduğunu söyledi. Başkaları yokken... "Her ne şekilde olursa olsun, kati surette derhal bu tehdit ortadan kaldırılmalı," dedi. Elbette, batıdaki güvenli bölgenin sınırları dahilinde olanları kastediyordu. Bu bağnaz hainler ya hükümetin savaş zama-

nı izlediği politikaya karşı çıkıyordu ya da yıllar öncesinden ayrılıkçı planlarını oluşturmuşlardı ve bu buhranı yalnızca kendi çıkarları adına kullanıyorlardı. Bunlar "vatanımızın düşmanları", ülkemizi savunmak adına ant içen herkesin yeminlerinde bahsettiği dahili bedhahlardı. Onlara vereceğimiz uygun karşılığı ikinci defa gözden geçirmek zorunda değildik. Fakat Kayalık Dağlar'ın doğusundaki ayrılıkçılar, kuşatma altında tecrit edilmiş alanlardakiler... İşte işler o zaman "arapsaçına döndü."

O neden?

Çünkü "Biz Amerika'yı terk etmedik, Amerika bizi terk etti" söylemi aldı başını gitti. Doğruluk payı da yok değildi. O insanları kendi kaderlerine terk ettik. Evet, Özel Kuvvetlerden gönüllü birlikler bıraktık geride, hava ve denizyoluyla malzeme tedarik etmeye çalıştık ama biz aslında o insanları, ahlakın dile getirdiği her anlamda terk ettik. Onları kendi yollarına gitme kararları hususunda suçlayamam. Kimse suçlayamaz. İşte tam bu nedenle kaybedilen bölgeleri geliştirmeye başladık ve her ayrılıkçıya barış içinde bütünleşmek için bir şans verdik.

Fakat şiddet olayları da yaşandı.

Black Hills gibi, Bolivar gibi... Bunlar hâlâ kâbuslarımda. Şiddeti de akıbeti de gözümle görmedim. Sapasağlam, güçlü, hayat dolu patronumun her seferinde gittikçe zayıf düştüğünü görebiliyordum. Çok defa bunların üstesinden geldi; hepsinin ezici yükü omuzlarındaydı. Jamaika'daki akrabalarının başına ne gelmiş olabileceğini hiçbir zaman öğrenmeye çalışmadı. Bir kez bile sormadı. Ulusumuzun kaderine, içinde yanan öyle bir ateşle odaklanmıştı ki, Amerika'yı yaratmış olan rüyayı korumaya o kadar kararlıydı ki... Zor zamanlar büyük adamlar yaratır mı bilmiyorum ama zor zamanların onları öldürdüğünü, tükettiğini biliyorum.

Wenatchee, Washington

[Joe Muhammed'in gülümsemesi omuzları kadar geniş. Gündüzleri sahibi olduğu bisiklet tamir dükkânında çalışırken, boş zamanlarını dökme metalleri sanat eserlerine dönüştürerek geçiriyor. En ünlü heykeli, şüphesiz Washington D.C.'de bir alışveriş merkezinde yer alan, biri tekerlekli sandalyede iki vatandaşın tasvir edildiği bronz Bölge Güvenlik Anıtı.]

Personel alma memurunun gergin olduğu her halinden belliydi. Beni caydırmaya çalıştı. Önce NRA temsilcisiyle konuşmuş muydum? Önem arz eden diğer savaş işlerinden haberdar mıydım? İlk başta anlamadım; zaten geri dönüşüm fabrikasında bir işim vardı. Bölge Güvenlik Takımları'nın varoluş şekli de bu değil miydi? İşten eve gitmeden hemen önce, yarı zamanlı, gönüllü bir hizmetti. Bunu ona açıklamaya çalıştım. Belki de benim anlamadığım bir şey vardı. Gönülsüz, yarım yamalak başka bahaneler bulmaya çalışırken gözlerinin sandalyeme kaydığını gördüm.

[Joe bir engelli.]

Buna inanabiliyor musun? Üzerimizde kıyamet rüzgârları esiyordu ve o, hâlâ yasalar hükmünde doğruluk mu arıyordu? Güldüm. Yüzüne karşı güldüm. Ne yani, benden ne beklenildiğini bilmeden mi buraya kadar geldiğimi sanıyordu? Yoksa aptal kaltak kendi güvenlik el kitaplarını okumuyor muydu? Ben adamakıllı okumuştum. BGT programının başlatılmasındaki amaç, güvenlik görevlilerinin kendi muhitlerinde yürüyerek –ya da benim konumumda olanlar için tekerlekli sandalyeleriyle– devriye gezmesi ve her evin önünde durup kontrol etmesiydi. Eğer, herhangi bir sebepten dolayı, içeri

girilmek zorunda kalınırsa, en azından takımdan iki kişinin dışarıda beklemesi gerekiyordu. *[Elleriyle kendini gösteriyor.]* Ne gibi bir durumla karşılaşacağımızı zannediyordu ki? Çitlerin üstünden atlayıp arka bahçelerinde onları kovalamak gibi bir şey değildi bu. Onlar bizim yanımıza geliyorlardı zaten. Ve eğer öyle bir durum olsa, üstesinden gelemeyeceğimiz kadar büyük bir sorun değildi ki bu. Zırvalık! Yürüyen bir zombiden daha hızla gidemiyor olsam, bu zamana kadar nasıl hayatta kalmış olabilirdim? Durumumu mümkün olduğu kadar açık ve sakin ifade ettim ve hatta fiziksel durumumun engel teşkil edeceği bir olay örneklemesi konusunda ısrar ettim. Örnekleyemedi. Müdürüyle görüşmesi gerektiğini zırvaladı, yarın tekrar gelebilirdim belki. Kesinlikle reddettim, müdürünü ve onun müdürünü ve en üste kadar herkesi arayabileceğini söyledim ama ben turuncu yeleği alana kadar şuradan şuraya kıpırdamıyordum. O kadar yüksek sesle bağırıyordum ki salondaki herkes duyabiliyordu. Bütün gözler bana döndü, sonra da ona. İşe yaradı. Yeleği aldım ve o gün gelen herkesten daha hızlı ayrıldım oradan.

Dediğim gibi Bölge Güvenliği kelimenin tam anlamıyla muhit devriyesiydi. Yarı askeri ekipti. Konferanslara ve eğitim derslerine katıldık. Atanmış liderler ve belirlenmiş düzenlemeler vardı ama selam durmak ya da insanlara "efendim" demek gibi saçmalıklar yoktu. Silahlanma da düzensizdi: daha çok yakın mesafe silahları, balta, sopa, birkaç tane levye ve maşat. Henüz lobo'larımız yoktu. Takımlarda en az üç kişide tabanca bulunması gerekiyordu. Yarı otomatik, .22 kalibrelik ATM Lightning karabina tabanca taşıyordum. Geri tepme yapmıyordu, bu yüzden tekerlekleri kilitlemeden ateş edebiliyordum. İyi silahtı, özellikle de mühimmat standart olduğunda ve hâlâ şarjörü dolduracak mermi varken.

Takımlar, senin çalışma saatlerine göre ayarlanıyordu. O zamanlar her şey birbirine girmişti. DeStRes her şeyi yeniden organize ediyordu. Gece vardiyaları en zoruydu. Sokak lambaları caddeleri aydınlatırken gecenin ne kadar karanlık olduğunu unutuyorsun. Bir kere

söndüler mi... Nadiren, birkaç evden ışık süzülürdü. O zamanlar insanlar yatağa erkenden giriyordu, genellikle hava karardıktan hemen sonra. O yüzden mum ışığı ve muhtemelen savaşın gidişatıyla ilgili işleri evinden yürüten birkaç kişinin almaya hak kazandığı jeneratör lisansı sayesinde caddenin bazı bölgeleri aydınlanıyordu. Onun dışında kalan bölgeler ve evler zifiri karanlıktı. Atmosferdeki kirlilik yüzünden ne ay ne de yıldızlar görünüyordu. Sivil halkın mağazalardan kolaylıkla satın alabileceği el fenerleriyle devriye geziyorduk. Hâlâ piller mevcuttu. Gece görüşümüzü engellemesin diye ucu kırmızı selofanla kaplıydı. Her evin önünde duruyor, kapısını çalıyor, nöbet tutan her kimse, her şeyin yolunda olup olmadığını soruyorduk. Yeniden yerleşme ve yeni yerleşim düzeni nedeniyle ilk aylar sinirlerimiz biraz gergindi. Her gün kamp alanlarından yeni insanlar geliyordu. Birdenbire yeni komşuların, hatta ev arkadaşların olabiliyordu.

Savaş öncesinde hayatımızın ne kadar güzel olduğunun farkına hiç varmamıştım. Kendi küçük Stepford banliyömüzde yaşayıp gidiyorduk. Yüz metrekarelik bir eve, üç yatak odasına, iki banyoya, bir mutfağa, oturma odasına, kilere ve çalışma odasına gerçekten ihtiyacım var mıydı? Yıllardır tek başıma yaşıyordum ve aniden Alabama'dan gelen altı kişilik bir ailem oldu. Bir gün ellerinde Konut Edindirme Dairesi'nden bir mektupla çıkageldiler. Soyadları Shannon'dı ve ilk başlarda sinirlerin gerildiği anlar yaşandı ama çok kolay alışıyordunuz. Shannonlarla yaşamak benim için sorun olmaktan çıktı. İyi geçinmeye başladık; üstelik birisi nöbet tutarken daha rahat uyuyordum. Eve gelen insanlar için yeni kurallardan biri buydu. Birisi gece nöbetçisi olarak belirlenmeliydi. Hepsinin isimleri elimizdeki listede yer alıyordu. Böylece yağmacıları ya da kimlik değiştirenleri tespit edebilirdik. Kimliklerini ve yüzlerini kontrol ediyorduk ve her şeyin yolunda gidip gitmediğini soruyorduk. Genellikle cevapları evet oluyordu ya da bazen kontrol etmemizi istedikleri bir gürültü olabiliyordu. İki sene içerisinde, artık yeni gelen mülteciler kalmadığı ve herkes birbirini tanıdığı için listelerle ya da

kimliklerle uğraşmamaya başladık. Her şey olabildiğince sakindi. O ilk sene, polis birimi daha yeni oluşturulurken ve güvenli bölgelerde henüz asayiş tamamen sağlanmamışken...

[Sözlerinin etkisini artırmak için titriyor.]

Hâlâ bir sürü terk edilmiş ev vardı. Camları kırılmış ya da soyulmuş veya kapılar sonuna kadar açık, öylece terk edilmiş. Bütün kapı girişlerine ve pencerelerine girilmez şeritleri çektik. Eğer içlerinden birisi koparılmış şekilde bulunursa, bunun anlamı içeride bir zombi olabileceğiydi. Birkaç sefer böyle olaylar yaşandı. Dışarıda, silahım hazır, bekledim. Bazen çığlıklar, bazen de silah sesleri işitebiliyordunuz. Bazense bir inilti, hemen ardından boğuşma sesleri gelirdi ve takım arkadaşlarınızdan biri dışarı kanlı bir silah ve bedeninden koparılmış bir kelleyle çıkardı. Birkaç tanesini kendim indirmek zorunda kaldığım zamanlar da oldu. Bazen, takım içerideyken ve ben caddeyi kolaçan ederken bir ses, hışırtılı bir ses gelirdi, bir şeyin kendini çalılıklardan sürüyerek çıktığını duyardım. Silahımla onu indirir, hemen destek çağırırdım; sonraysa işini bitirirdik.

Bir seferinde neredeyse yakalanıyordum. İki katlı bir binayı kolaçan ediyorduk; dört yatak odası, dört banyosu olan, birisi oturma odasının penceresinden içeri arabayla daldığından olsa gerek kısmen çökük bir evdi. Ortağım tuvalete gidip gidemeyeceğini sordu. Çalılıkların arkasına gitmesine izin verdim. Benim suçum. Dikkatim dağılmıştı, evin içinde bir sorun çıkıp çıkmadığını merak ediyordum. Endişeliydim. Arkamdakini fark edemedim. Birden sandalyemin kuvvetle çekildiğini hissettim. Dönmeye çalıştım ama sağ tekerlekte bir şey vardı. Kendim döndüm ve silahımı doğrulttum. Bir "sürünen" idi, hani şu bacaklarını kaybetmiş olanlardan. Asfalttan bana doğru hırlıyor, tekerleklerin üstünden tırmanmaya çalışıyordu. Hayatımı sandalye kurtardı. Bana karabinamı hedefleyecek bir buçuk saniyeyi kazandırdı. Eğer ayakta duruyor olsaydım, bileğimden yakalamış, belki de bir lokma almış olacaktı. Bu görevim sırasında dikkatimin dağılmasına izin verdiğim son sefer oldu.

O zamanlar, zombiler başa çıkmamız gereken tek sorun değildi. Yağmacılar vardı. Azılı suçlular değillerdi, yalnızca hayatta kalabilmek için ihtiyaçları olan malzemeleri yağmalıyorlardı. Kimlik değiştirenler de aynı şekilde; her iki olay da genelde sorunsuz çözülürdü. Onları evimize davet eder, ihtiyaç duydukları malzemeleri verirdik ve Konut Edindirme'den görevliler duruma el atıncaya kadar onlarla ilgilenirdik.

Gerçek yağmacılar da vardı, profesyonel karanlık adamlar. Görev sırasında tek bir sefer yaralandım.

[Gömleğini çıkarıyor. Savaş öncesinde geçerli olan o on sentlik madeni paraların boyutundaki yuvarlak yara izini gösteriyor.]

Dokuz milimetrelik, tam omzumdan. Takımım onu evin dışına kadar kovaladı. Dur emri verdim ama durmadı, ilk defa bir insan öldürdüm. Tanrı'ya şükür ki bir daha hiç mecbur kalmadım. Yeni yasalar yürürlüğe girdikten sonra, klasik suçlar neredeyse kökten çözüldü.

Bir de yabani çocuklar vardı, bilirsin, ailelerini kaybetmiş evsiz çocuklar. Onları kömürlüklerde, dolaplarda ya da yatakların altında kıvrılmış yatarken bulurduk. Çoğu ta doğudan yürüyerek gelmişti. Kötü durumdaydılar, kötü beslenmişlerdi ve hastaydılar.

Birçok defa elimizden kaçırdık. Gerçekten kötü hissettiğim zamanlardı. Peşlerinden koşardık ama her zaman yakalayamazdık.

En büyük sorun işbirlikçilerdi.

İşbirlikçi mi?

Evet, bilirsin işte kafayı sıyırıp da zombi gibi davranmaya başlayan insanlar.

Biraz ayrıntıya girebilir misin?

Yani, ben deli doktoru falan değilim, mesleki terimleri falan bilmem pek.

Önemli değil.

Yani, anladığım kadarıyla, bazı insanlar "savaş ya da öl" fikriyle baş edemiyorlar. Daima onları korkutan tarafa doğru çekiliyorlar.

Karşı koymak yerine, onları memnun etmek, onlara katılmak, onlar gibi olmak istiyorlar. Hani şu Patty Hearst/Stockholm Sendromu dedikleri türde bir olay. Normal savaşlarda da görülüyor, insanlar tutup işgalci devletin ordusuna katılıyor. Vatan hainleri, davalarından benzemeye çalıştıkları insanlardan bile daha güç vazgeçiyorlar, aynı Hitler'in son bölüğü olan Fransız faşistleri gibi. Belki de işbirlikçi* dememizin sebebi, Fransızca kelimeleri andırıyor olmasındandır.**

Fakat bunu bu savaşta yapamazdınız. Ellerini kaldırıp "Hey, beni sakın öldürmeyin, ben sizin tarafınızdayım," diyemezdin. Ortada bir yer, bir gri alan yoktu. Sanırım bazı insanlar bu gerçeği kabullenemedi. Bu, onları deliliğin sınırına taşıdı. Zombiler gibi hareket etmeye, ses çıkarmaya ve hatta insanlara saldırıp onları yemeye çalıştılar. İlkini de böyle ele geçirdik zaten. Otuzlarında, yetişkin bir erkekti. Kir pas içinde, aksak adımlarla kaldırımda yürüyordu. Adamlarımızdan birini kolundan ısırıncaya kadar adamın Z-şoku geçirdiğini sandık; o birkaç saniye korku doluydu. İşbirlikçiyi kafasından vurarak indirdim ve sonraysa arkadaşıma bakmak için döndüm. Kaldırımın kenarına çökmüş, küfrediyor, ağlıyordu. Gözlerini kolundaki yaraya dikti. Bunun ölüm cezası demek olduğunu biliyordu. Kendi kendini vurmak için hazırdı ama sonra adamın kafasından caddeye sızan parlak kırmızı kanı fark ettik. Etini kontrol ettik, hâlâ sıcaktı! Arkadaşımın yaşadığı sevince tanık olmalıydın. Her gün gökyüzündeki büyük başkandan bir erteleme almıyorsun. İroniye bak ki gerçekten de neredeyse ölüyordu. O ibnenin ağzında çok fazla bakteri üremiş, neredeyse stafilokok enfeksiyonundan öbür tarafa gidiyordu.

Belki yeni bir buluşa imza atmış olabileceğimizi düşündük ama işin gerçeği bir süredir böyle vakalara rastlanıyormuş. Hasta-

* İngilizcesi, quisling.

** Vidkun Abraham Lauritz jonsson Quisling: İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi desteğiyle Norveç'i yönetti.

lık Kontrol ve Önleme Merkezi zaten bu vakaları halka bildirmek üzereymiş. Hatta Oakland'dan eğer bu tip vakalarla karşılaşırsak ne yapmamız gerektiğine dair bilgi vermek üzere bir uzman yolladılar. Bize resmen kafayı yedirtti. Bazı insanların bağışıklık kazandıklarını düşünmelerinin sebebinin işbirlikçiler olduğunu biliyor muydun? Ayrıca, o mucize ilaç aldatmacalarının da yutturulmasında bunların parmağı vardı. Düşünsene bir kere; Phalanx kullanan biri ısırılıyor ve hayatta kalıyor. Başka ne düşünülebilirdi ki? Çok büyük bir ihtimalle işbirlikçilerin varlığından bile habersizdir. En az zombiler kadar saldırgan ve bazı durumlarda daha da tehlikeliydiler.

O neden?

Yani, öncelikle bunlar donmadı. Demek istediğim, eğer uzun süre soğuğa maruz kalsalar, evet donabilirlerdi ama yumuşak, soğukta sıcak tutan kıyafetlerinin içinde olduklarından soğuk pek etkili olmadı. Ayrıca yedikleri insan eti sayesinde fiziksel olarak daha güçlü hale geldiler. Zombiler gibi değil. Onlar zaman içerisinde güçlerini muhafaza edebiliyorlardı.

Fakat işbirlikçileri daha kolay öldürebiliyordunuz.

Hem evet hem hayır. Kafadan vurmak zorunda değildin. Göğse, kalbe, herhangi bir yere nişan alıp indirebilirdin; zaten eninde sonunda kan kaybından öleceklerdi. Fakat onları ilk atışta indiremezsen, ölene kadar üzerine gelmeye devam ediyorlardı.

Acı hissetmiyorlar mıydı?

Hem de hiç. İrade gücüyle bedensel acıyı yenmeye öyle bir odaklanıyorsun ki, beyne ve diğer tüm organlara yapılan naklen yayını kapatabiliyorsun. Bu konuda bir uzmanla konuşsan daha iyi edersin.

Lütfen devam edin.

Tamam, peki, işte bu nedenle onları konuşarak vazgeçirmeye hiç çalışmadık. Karşımızda konuşabilecek birileri kalmamıştı. Bu insanlar zombiydi, fiziksel olarak değil belki ama zihnen kimse bir fark olduğunu iddia edemezdi. Eğer üstü başı kir pas ve kan içinde

bir hastalığın pençesinde kıvranıyorlarsa, fiziksel olarak da bazen ayırt etmesi zordu. Zombiler aslında o kadar kötü kokmazlar, özellikle de tazeyseler. Kangrenli bir taklitçiyi diğerlerinden nasıl ayırabilirdin? Ayırt edemiyorduk. Ordu, köpeklerini ya da başka bir şeyi kullanmamıza izin veriyordu da sanki. Göz testini kullanmak zorundaydık.

İblisler gözlerini kırpmazlar, nedenini bilmiyorum. Belki de diğer tüm algılarını eşit oranda kullanıyorlardır, o yüzden beyin, görüş kabiliyetine o kadar da önem vermiyordur. Belki de yeteri kadar vücut sıvıları yoktur, gözlerini kapamak için o kasları kullanmayı sürdüremiyorlardır. Kimbilir? Ama zombiler göz kırpmıyor, orası kesin. İşbirlikçiler göz kırpıyordu. Onları böyle belirliyorduk; birkaç adım geri gidiyor ve birkaç saniye bekliyorduk. Karanlıkta daha kolaydı. Yüzlerine ışığı doğrudan tuttuğun zaman eğer işbirlikçiyse göz kırpardı, değilse oracıkta kafasından indirirdik.

Peki, eğer göz kırparlarsa?

Aldığımız emirler mümkünse onları canlı ele geçirmemiz yönündeydi ve ancak meşru müdafaada ölümcül silahlara başvurabilirdik. Kulağa delilik gibi geldiğinin farkındayım ama birkaçını kıstırıp ellerinden ve ayaklarından bağlamayı başardık. Onları ya polise ya da Ulusal Muhafız'a teslim ettik. Onlara ne yaptıklarından emin değilim. Walla Walla hakkında anlatılan bazı hikâyeler duydum. Yüzlercesini orada bir hapishanede bakım altında tutuyorlarmış. Onları besliyor, giydiriyor ve tedavi ediyorlarmış. [***Kaşları yukarı kalkıyor.***]

Onaylamıyorsunuz.

Oralara girmek istemiyorum. Arapsaçına döndü artık, gazetelere bir bak. Her yıl, artık işlerine nasıl geliyorsa bir avukat, bir rahip ya da bir politikacı çıkıp yangını körüklüyor. Benim umurumda bile değil. Öyle ya da böyle onlara karşı beslediğim hiçbir şey yok; ne kin ne de acıma. Bana kalırsa en acınası yanları şu: O kadar çok şeyden vazgeçiyorlar ki sonunda kendilerini de kaybediyorlar.

O neden?

Biz onlar arasındaki farkı kolayca ayırt edemesek de zombiler edebiliyor. Savaşın ilk zamanlarını hatırlasana, herkes yaşayan ölüleri birbirine düşürmenin bir yolunu bulmaya çalışıyordu hani. İç çatışmaya dair "belgelenmiş kanıtlar" ortaya çıkmıştı; görgü tanıklarının ifadeleri ve bir zombinin diğerine saldırdığı bir görüntü kaydı. Aptallar. Zombiler, işbirlikçilere saldırıyordu ama tabii bunu kesinkes gözünle inceleyerek söyleyemezdin. İşbirlikçiler bağırmazdı. Öylece yatarlar, karşı koymaya bile çalışmazlardı ve olmaya çalıştıkları yaratıklar tarafından canlı canlı yenirken yavaş, robotumsu hareketlerle yerde kıvranırlardı.

Malibu, Kaliforniya

[Roy Eiliot'ı tanıyabilmek için bir fotoğrafına ihtiyacım yok. Restore edilmiş Malibu Pier Fortress'ta kahve içmek için buluşuyoruz. Etrafımızdaki insanlar da hemencecik onu tanıyıveriyor ama savaş öncesi yıllardakinin aksine herkes, arada bir saygı mesafesi bırakıyor.]

AÖS benim düşmanımdı; Asemptomatik Ölüm Sendromu ya da Apokaliptik Keder Sendromu, artık kiminle konuştuğuna göre değişir. İsmi her neyse, AÖS, ilk aylarda açlık, hastalık, insanlar arası şiddet veya yaşayan ölüler kadar can aldı. İlk başlarda kimse ne olduğunu anlayamadı. Kayalık Dağlar'da her şeyi yoluna oturtmuş, güvenli bölgeleri hastalıktan temizlemiştik ama hâlâ bir günde yüzden fazla can kaybı yaşanıyordu. İntihar vakaları olmuyor değildi ama bunlar intihar da değildi. Hayır, bu farklıydı. Bazılarının küçük yaraları vardı, kolayca tedavi edilebilecek cinsten; bazılarıysa tamamıyla sağlıklıydı. Gece yataklarına uyumak için giriyorlar ve bir daha hiç kalkamıyorlardı. Sorun psikolojikti. Bir sonraki sabah yataklarından kalktıklarında onları daha fazla acının beklediğini bildiklerinden, o günü görmek istemiyorlardı, her şeyden vazgeçiyorlardı, inançlarını kaybediyor, dayanacak kudreti bulamıyorlardı. Her savaşta bu tarz vakalara rastlanırdı. Bu boyutlarda olmasa bile, barış zamanında da bu tip vakalara rastlanıyordu. Çaresizlik veya en azından çaresizlik hissi. O hissi anlayabiliyordum. Hayatımı film yönetmeni olarak kazanmıştım. Bana dâhi çocuk derlerdi. Zaman zaman hatalar yapsam da benim bir işte asla başarısız olmayacağımı söylerlerdi.

Birdenbire o noktadan inip hiç kimse olmuştum. Bir F-6'ydım. Dünyada cehennemi yaşayacaktık ve benim göklere çıkarılan ye-

teneklerim bunu durdurmaktan âcizdi. AÖS hakkında söylentileri duyduğumda hükümet, bu işi sessiz sedasız halletmeye çalışıyordu. Cedars-Sinai'deki bir ahbabımdan gerçeği öğrendim. Aklımda birden bir ampul yandı. Aynı *Süper 8* kısa filmimi çekip aileme izlettiğim zamanki gibiydi. Bunun, benim yapabileceğim bir şey olduğunu fark ettim. Benim karşı durabileceğim düşmandı!

Gerisi malum.

[***Gülüşüyoruz.***] Keşke. Doğruca hükümetin kapısına gittim. Beni geri çevirdiler.

Gerçekten mi? Senin kariyerini düşününce...

Ne kariyeri yahu? Onlar, asker ve çiftçi istiyorlardı; gerçek meslekler, hatırlasana. Bana davranışları aynen böyleydi, "Hey, kusura bakma. Bir imza alabilir miyim?" Öyle kolay pes eden biri olmadım hiç. Bir işi hakkıyla yerine getirecek kabiliyetim olduğuna inanıyorsam, benim lügatimde hayır diye bir kelime yoktu. DeStRes'ten bir görevliye bunun, Sam Amca'ya bir kuruşa dâhi mal olmayacağını açıkladım. Kendi ekipmanımı ve adamlarımı kullanacaktım, onlardan sadece orduya erişim hakkı verilmesini istiyordum. "Bırakın da bunu durdurmak için neler yaptığınızı insanlara göstereyim," dedim. "Bırakın da onlara inanacakları, onları güvende hissettirecek bir şeyler göstereyim." Tekrardan reddedildim. Ordunun "kameraya poz vermek" dışında daha önemli görevleri vardı.

Üsttekilerle görüşmeye gittin mi?

Kime? Hawaii'ye giden hiç gemi yoktu ve Sinclair de Batı Kıyısında bir aşağı bir yukarı sürekli hareket halindeydi. Yardımcı olabilecek konumdaki insanlar da ya fiziksel olarak mevcut değillerdi ya da kafaları daha "önemli" işlerle meşguldü.

Serbest çalışan bir gazeteci olup hükümet basın kartı alamaz mıydın?

Almak çok uzun sürerdi. Görsel basının çoğu ya kepenkleri indirmiş ya da devlet bünyesine katılmıştı. Geriye kalanlarsa, herkesin ne yapılması gerektiğini bildiğinden emin olmak için halk güvenlik

bildirilerini tekrar ve tekrar yayınlamakla yükümlüydüler. Hâlâ her şey tam rayına oturmamıştı. Çok az yol kullanılabilir durumdaydı. Bana tam zamanlı gazeteci statüsünün verilmesi bu bürokrasinin elinde ayları bulurdu. Her gün yüzlerce kişi can veriyordu. Bekleyemezdim. Hemen bir şeyler yapmalıydım. Bir DV kamera, yedek piller ve güneş enerjisiyle çalışan bir şarj aleti aldım. En büyük oğlum, ses uzmanım ve "birinci yönetmen asistanım" olarak benimle geldi. Bisikletlerimizle, hikâye peşinde bir hafta seyahat ettik.

Görkemli Los Angeles'ın hemen dışında Claremont denilen bir kasaba vardı ve bu kasabada beş üniversite mevcuttu: Pomona, Pitzer, Scripps, Harvey Mudd ve Claremont Mckenna. Büyük Panik'in patlak verdiği o ilk günlerde, herkes tepelere doğru kelimenin tam anlamıyla koşarken, üç yüz öğrenci kalıp direnmeyi seçti, Scripps'teki Kadınlar Üniversitesini Ortaçağ şehirlerini andıran bir yapıya dönüştürdüler. Erzaklarını diğer kampüslerden topladılar. Silahları ROTC'nin (Yedek Subay Hazırlık Eğitim Teşkilatı) eğitim tüfekleri ile bahçe gereçlerinin bir karışımıydı. Sebze diktiler, kuyu kazdılar ve zaten halihazırda bulunan bir duvarı sura çevirdiler. Berilerindeki dağ alevler içinde kaldığında, çevrelerindeki banliyöler şiddet içinde kavrulurken, bu üç yüz çocuk on bin zombiyi surlarının dışında tutmayı başardı! On bin zombi ve bu bölgenin güvenliği sağlanana kadar geçen dört aydan daha uzun bir süre... Son yaşayan ölülerin düşüşünü ve Pomona Çan Kulesi'nden dalgalanan devasa boydaki Amerikan Bayrağı altında sevinç naraları atan öğrencileri ve askerleri görmek için kıl payı tam zamanında gelmiş olmamız bir şanstı. Ne hikâye ama! 96 saat çekim yaptık. Aslında daha da devam etmek isterdim ama zaman çok değerliydi. Hatırlasana, günde yüz kişi.

Bunu olabildiğince çabuk yayınlamalıydık. Kayıtları evime getirdim, bilgisayarımda kesip birleştirdim. Karım seslendirmesini yaptı. Hepsi de farklı formatlarda on dört kopyasını yaptık ve o cumartesi akşamı LA'deki çeşitli kamp ve sığınak alanlarında yayınladık. Adını, *Avalon'da Zafer: Beş Üniversitenin Savaşı* koydum.

Avalon adı, kuşatma sırasında öğrencilerden birinin filme aldığı kayıtlardan alınmaydı. Sonuncu ama en zalim saldırılarından bir gece önceydi. Yeni gelen sürü, ufuk çizgisinde görülebiliyordu. Çocuklar sürekli çalışıyordu; silahları sivriltiyor, savunma hatlarını güçlendiriyor, kule ve surda nöbet tutuyorlardı. Moralleri yüksek tutmak için hoparlörden sürekli müzik yayını vardı. O sırada tüm kampüste bir müzik duyuldu. Melek sesli bir Scripps öğrencisi, bir Roxy Music şarkısı söylüyordu. Fevkalade bir güzellikti ve vurmak üzere gürleyen fırtınayla fevkalade bir tezat oluşturuyordu. "Savaşa hazırlanış" montajına bunu da ekledim. Duyduğumda hâlâ boğazımda bir şeyler düğümleniyor.

İzleyiciler nasıl karşıladı?

Bomba etkisi yarattı! Hem de yalnızca bu sahne değil, tüm film; yani en azından ben böyle düşünüyorum. Yalnız, daha anlık tepkiler beklemiştim. Tezahüratlar, alkışlar... Kendime dahi itiraf edemesem de egoist hayallerimde belgeselin bitiminde insanların gözyaşları içinde bana gelip elimi sıkmalarını ve onlara tünelin sonundaki ışığı gösterdiğim için teşekkür etmelerini beklemiştim. Bana bakmadılar bile. Kapıda bir tür fetih kahramanı gibi dikildim. Yüzleri eğik yanımdan sessizce geçip gittiler. O akşam eve gittiğimde hâlâ şöyle düşünüyordum: "Ehh, iyi bir fikirdi, belki MacArthur Parkı'ndaki patates tarlasında bir yardımcıya ihtiyaçları vardır."

Sonra ne oldu?

İki hafta geçti. Gerçek bir iş buldum. Topanga Kanyonu'ndaki yolun yeniden açılmasında çalışıyordum. Sonra bir gün, evime bir adam geldi. Sanki eski Cecil B. De Mille'in kovboy filmlerinden fırlamıştı. Adam at üzerinde geldi. Santa Barbara'daki il sağlık tesisinden bir psikiyatrdı. Filmimin başarısını duymuşlardı ve elimde fazladan bir kopyasının olup olmadığını sordu.

Başarı mı?

Ben de böyle tepki verdim. Görünüşe bakılırsa *Avalon*, "galasını" yaptığı o akşamdan sonra LA'de AÖS vakalarında yüzde 5

düşüş yaşanmış! İlk başta istatistiksel anomali olabileceğini düşünmüşler, ta ki daha detaylı bir inceleme, fark edilebilir oranda düşüşün yalnızca filmi izleyen topluluklarda görüldüğünü ortaya çıkarana kadar!

Ve kimse sana söylemedi mi?

Hiç kimse. [***Gülüyor.***] Ne ordu ne belediye yetkilileri ne de benim bilgim olmaksızın gösterimine devam edildiği sığınaklarda filmi izleyen insanlar bir şey söyledi. Aslına bakarsan umurumda bile değil. Sonuçta işe yaradı. Bir fark yarattı ve savaş süresince bana bir iş sağlamış oldu. Birkaç gönüllü ve eski tayfamdan bir araya getirebildiklerimle çalışmaya başladık. Claremont'taki kaydı çeken Malcolm Van Ryzin,* evet o Malcolm, benim görüntü yönetmenim oldu. Batı Holywood'da terk edilmiş bir dublaj binasına el koyduk ve filmi çoğaltmaya başladık. Yüzlerce... Her trende, her karavanda, kuzeye giden her feribotta gösterimini sağladık. Emeğimizin karşılığını almamız biraz zaman aldı. Fakat aldığımızda...

[Gülümsüyor ve teşekkür eder gibi ellerini yukarı kaldırıyor.]

Bütün güvenli batı bölgesinde, vakalarda yüzde on düşüş yaşandı. O sıralar zaten kendimi yeniden yollara vurmuştum, yeni hikâyeler peşindeydim. *Anacapa Adası*'nı henüz tamamlamıştık; görev ise tamamlanmak üzereydi. *Dos Palmos* gösterime girdiği anda ve AÖS'de yüzde 23 düşüş yaşandığında... ancak o zaman hükümet benim fikirlerimle ilgilenmeye başladı.

Ek kaynaklar mı sundular?

[Gülüyor.] Hayır. Hiçbir zaman yardım istemedim ve zaten bana bir şey vermeyeceklerinden de emindim. Ama sonunda askeri alanlara giriş izni aldım ve bu da yepyeni bir dünyanın kapılarını açtı.

***Ateş Tanrıları*'nı bu aralıkta mı çektin?**

[Kafasını evet anlamında sallıyor.] Ordu, iki lazer silah programı geliştirdi. İsimleri Zeus ve MTYEL idi. Zeus aslen savaş mü-

* Malcolm Van Ryzin: Hollywood'un en başarılı görüntü yönetmenlerinden biri.

himmatının belirlenip ortadan kaldırılması, mayınlı alanların ve patlamamış bombaların temizlenmesi için geliştirilmişti. Özel bir Humvee'ye monte edilebilecek kadar hafif ve küçüktü. Nişancı, hedefi tarette eş eksenli yönde monte edilmiş bir kameradan belirliyordu. Hedef noktasına kilitlenip yine aynı optik diyaframdan ışın demeti ateşliyordu. Çok mu teknik bir bilgi oldu?

Sorun değil.

Kusura bakma. Proje içime iyice işledi. Işın, fabrikalarda çeliği kesmek için kullanılan türden transistorlu endüstriyel lazerlerin silah modeliydi. Koruyucu kaplamayı eritebildiği gibi patlayıcı maddeyi ısıtıp aktif hale getirebilirdi. Aynı ilke, zombiler için de geçerliydi. Daha ileri ayarlar yapılarak, alınlarına yumruk gibi indirildi. Daha düşük ayarlarda ise kelimenin tam anlamıyla beyinleri kaynayarak, göz, kulak ve burunlarından dışarı aktı. Kayda aldığımız görüntü şaşırtıcıydı fakat Zeus, MTYEL'in yanında mantar tabancası gibi kalıyordu.

Açılımı Mobil Taktik Yüksek Enerjili Lazer'di ve gelen küçük roketleri saf dışı bırakmak için Birleşik Devletler ile İsrail'in ortak çalışması sonucunda geliştirilmişti. İsrail kapılarını kapattığında ve birçok terörist grup güvenlik duvarlarına top mermileri ve roketler yağdırırken, hepsini alaşağı eden sistem MTYEL'di. İkinci Dünya Savaşı sırasında kullanılan ışıldakların şeklinde ve boyutundaydı. Aslında Zeus'taki transistordan çok daha güçlü bir döteryum flüorür lazerdi. Tahrip gücü müthişti. Eti kemikten koparırdı ve sonra bembeyaz olana kadar yakmaya devam ederdi.

Olağan hızda etkinleştirildiğinde, büyüleyiciydi ama yavaş hızda... Ateş Tanrıları.

Filmin gösterime girmesinden bir ay sonra AÖS vakalarının yan yarıya azaldığı doğru mu?

Biraz mübalağa edildiği kanısındayım ama insanların meşgul olabilecekleri hiçbir şey yoktu. Bazıları filmi her akşam izledi. Filmin afişinde bir zombinin yakın çekim parçalanması gösteriliyordu.

Fotoğraf, filmdeki bir sahneden alınmıştı. Aslında oldukça klasiktir, sabah sisi hafifçe kalkmaya başladığı anki ışığın görüntüsünü de ekledin mi, klasik. Altındaysa "Gelecek" yazıyordu. Aslında tek başına bu, programı kurtarmış oldu.

Senin programını mı?

Hayır. Zeus ve MTYEL'i.

Tehlike altında mıydılar?

MTYEL, ateşlenmesinden bir ay sonra neredeyse kapatılacaktı. Zeus ise zaten sistemden çıkarılmıştı. Görüntü alabilmek adına silahların yeniden çalıştırılması için yalvarmak, ödünç almak ve çok ciddi söylüyorum, çalmak zorunda kaldık. DeStRes, kaynakların önemli ölçüde boşa israf edildiği hükmüne vardı.

Öyle miydi?

Mazur görülemez derecede hem de. MTYEL'in M'si olan "Mobil", özel amaçlı araçlardan oluşan bir konvoy demek oluyordu. Konvoya dahil olan her araç, her araziye uyum gösteremeyen hassas ve birbirlerinden bağımsız iş göremeyen araçlardı. MTYEL ayrıca muazzam bir güç kaynağı ve lazer kullanım işlemi için büyük miktarlarda, son derece kararsız, son derece zehirli kimyasallar gerektiriyordu.

Zeus biraz daha az masraflıydı. Soğutması ve muhafaza etmesi kolaydı, ayrıca bir Humvee'ye monte edildiğinden, ihtiyaç duyulduğu yere taşınması oldukça kolaydı. Sorun şu ki, neden ihtiyaç duyulacaktı? En yüksek güçte bile, nişancı ışın demetini bir noktada –ki bu hareket halindeki bir hedefti– sabit tutmalıydı; hem de saniyelerce. Keskin bir nişancı süreyi yarıya düşürüp iki hedef tutturabilirdi. Bu, seri ateş imkânını ortadan kaldırdı ki sürü saldırılarında ihtiyaç duyulan en etkin teknik de oydu. Her iki teçhizat da kalıcı olarak atanmış bir birliğe gereksinim duyuyordu. İnsanları koruması için geliştirilmiş bir makineyi insanlar koruyordu.

O kadar mı vahimdi?

Asli görevlerinde değil. MTYEL, İsrail'i terörist bombardıma-

nına karşı korudu ve Zeus da ordunun ilerleyişi esnasında, önlerindeki patlamamış bombaları temizledi, ardından da emekli oldu. Geliştirildikleri amaçlar doğrultusunda müthiştiler. Zombi kasabı olarak ise tam bir fiyaskoydular.

O zaman neden onları filme aldın?

Çünkü Amerikalılar teknolojiye taparlar. Ulusal kimliğimizin kalıtsal bir parçasıdır. Biz farkına varalım ya da varmayalım, en azılı makineleşme karşıtı bile bizim tekno-maharetimizi inkâr edemez. Atomu parçalarına ayırdık, aya gittik, her ev ve işyerini o ilk bilimkurgu yazarlarının hayallerinin ötesinde türlü türlü cihaz ve aletle doldurduk. Bunun iyi bir şey olup olmadığını bilmiyorum, karar vermek bana düşmez ama bütün o eski ateistler gibi çoğu Amerikalının hâlâ Bilim Tanrısı'na onları kurtarması için dua ettiğini biliyordum.

Fakat kurtarmadı.

Önemli olan o değildi. Film o kadar büyük bir sükse yarattı ki filmin devamını çekmemi istediler. Ordunun çığır açan teknolojisi üzerine yedi film daha çektim. Adına "Mucize Silahlar" dedim. Hiçbirinde farklı bir strateji izlemedim. Hepsi de psikolojik savaş fatihleriydi.

Bu bir...

Yalan, değil mi? Önemli değil. Söyleyebilirsin. Evet, yalandı ama bazen yalanlar kötü değildir. Ne kötüdürler ne de iyi. Aynı ateş gibi, seni sıcak da tutabilir, yakabilir de. Nasıl kullandığına göre değişir. Savaştan önce, hükümetimizin bize söylemiş olduğu yalanlar, bizi mutlu ve kör kılmış olması gereken yalanlar, bizi alevler içinde bıraktı çünkü yapılması gerekeni yapmamıza engel oldu. Bununla birlikte, ben *Avalon*'u tamamladığım sırada, herkes hayatta kalabilmek için elinden gelen her şeyi zaten yapıyordu. Geçmişin yalanları çoktan geride kalmıştı ve şimdiyse gerçek etrafımızdaydı, ayaklarını sürüyerek sokaklarımızda geziniyor, kapılarımızı yıkıyor, boğazlarımızı parçalıyordu. Gerçek, ne yaparsak yapalım çoğumuzun geleceği gö-

rebilme şansının olmadığıydı. Belki de hiçbirimiz göremeyecektik. Gerçek, türümüzün yok oluş arifesinde olduğuydu ve bu gerçek her gece yataklarında insanları ölümüne korkutuyordu. Onları yatıştıracak bir şeye ihtiyaçları vardı. Ben de yalan söyledim ve başkan da öyle yaptı, her doktor ve rahip, her takım lideri ve her anne baba da öyle yaptılar. "Her şey yoluna girecek." Verdiğimiz mesaj buydu. Savaş sırasında diğer tüm film yönetmenlerinin verdiği mesaj da buydu. *Yiğit Şehir* diye bir belgesel duydun mu?

Tabii ki.

Harika film, değil mi? Marty onu kuşatma sırasında tamamladı. Tek başına, eline geçirdiği her araçla çekti. Eşi bulunmaz bir sanat eseri: cesaret, kararlılık, mukavemet, asalet, nezaket ve onur. İnsan ırkına olan inancı tazeliyor. Benim yapmış olduklarımdan çok daha iyiydi. Mutlaka izlemelisin.

İzledim.

Hangi uyarlamasını?

Anlayamadım?

Hangi uyarlamasını izledin?

Ben...

İki tane vardı. Azıcık araştırma yapman lazım, genç adam. Marty, *Yiğit Şehir*'in hem savaş zamanı hem de savaş sonrası uyarlamalarını yaptı. Senin izlediğin uyarlama, doksan dakika mıydı?

Sanırım.

Yiğit Şehir'deki yiğitlerin karanlık yüzünü gösteriyor muydu? O bazı "yiğit" kalplerin altında yatan şiddeti ve ihaneti, zalimliği, fesatlığı, sonsuz kötülüğü gösteriyor muydu? Tabii ki hayır. Neden göstersin ki? Bu bizim gerçeğimizdi ve birçok insanın yataklarında sinmelerinin, mumlarını söndürmelerinin ve son nefeslerini almalarının sebebiydi. Marty ötekini seçti, öteki tarafı göstermeyi, insanları bir sonraki gün yataklarından çıkaran, dişleriyle, tırnaklarıyla hayatları için savaşmalarını sağlayanı seçti. Onlara her şeyin yoluna gireceğini söyledi. Bu tarz bir yalan için bir kelime var: Umut.

Parnell, Ulusal Hava Koruma Üssü, Tennessee

[Gavin Blaire, bana hava filosu kumandanı Albay Christina Eliopolis'in odasına kadar eşlik ediyor. Huysuzluğuyla olduğu kadar akıl almaz savaş becerileriyle de efsaneleşen bu kadının küçücük, neredeyse çocuksu çehresinde bu kadar gerginliğin olması imkânsız gibi duruyor. Uzun siyah perçemi ve narin yüz hatları sonsuz gençliğin simgelendiği bir tablo gibi. Güneş gözlüğünü çıkarıyor ve o zaman gözlerinin arkasında parlayan alevi görüyorum.]

FA-22 Raptor pilotuydum. Tartışmasız, geliştirilen en iyi hava hâkimiyetini sağlıyordu. Uçuşa geçtiği zaman, Tanrı'ya ve tüm meleklerine kafa tutabilirdi. Amerikan teknik maharetinin bir abidesiydi... Ama bu savaşta bu maharetin hiçbir anlamı yoktu.

Bu, rahatsız edici olmuştur herhalde.

Rahatsız edici mi? Aniden birisi çıkıp da sana uğrunda bütün hayatın boyunca ter döktüğün, fedakârlıklarda bulunduğun, sonuçlarına katlandığın ve seni sonuna kadar zorlayan hedefinin artık "stratejik geçerliliğinin" kalmadığını söyleyince, kendini nasıl hissettiğini bilmek ister misin?

Bunun herkesçe paylaşılan bir his olduğunu söyleyebilir misin?

Şöyle anlatayım; kendi hükümeti tarafından katledilen bir tek Rus ordusu değildi. Silahlı Kuvvetleri Yeniden Yapılandırma Yasası, hava kuvvetlerini etkisiz bıraktı. DeStRes "uzmanlarından" biri RKR'mizin tüm bölümler içinde en aksak, en dengesiz olanı olduğuna karar verdi.

Acaba örnek verebilir misin?

Mesela JSOW, Müşterek Menzil Dışı Mühimmatı! GPS/INS

destekli seyrüsefer sistemi ile yaklaşık altmış kilometre uzaklıktan bile hedefe nokta atışı yapabiliyordu. Temel model yüz kırk adet BLU-97B tali mühimmat taşıyordu ve her biri zırhlı araçlara hasar veren, parça tesirli ve tüm imha alanını ateşe veren zirkonyum çemberi taşıyordu. Yonker Vakası'na kadar, bizi zafere taşıyacağına kesin gözüyle bakılıyordu.* Bize söylendiğine göre bir JSOW teçhizatının gerektirdiği gereçlerin, insan gücünün, zamanın ve enerjinin maliyeti, G'leri çok daha kolay tüttürebilecek koca bir takımın maliyetini karşılayabilirdi. Nakliye uçağının gerektirdiği bakım ve yakıt dahil değildi buna. Değeri yoktu artık, diğer eski saray mücevherlerimiz gibi. R-2 Spirit'leri devre dışı bıraktılar. B-1 Lancer'lar da devre dışı kaldı. Hatta eski, BUFF diye bilinen B-52 ağır bombardıman uçağı da, F-15'ler, F-16'lar, F-22'ler, F- 35 JSF (toplu saldırı uçağı), hepsi kenara atıldı ve bir kalem darbesi, hava kuvvetlerine tarihte zarara uğramamıza neden olan tüm savunma ateşlerinden ve düşman savarlardan daha büyük bir zayiata sebep oldu.** En azından malvarlıkları bir kenara savrulmamıştı, Tanrı'ya şükür, depolara veya şu AMARC'deki*** devasa çöl mezarlığına kaldırıldı. Buna "uzun vadeli yatırım" dediler. Bu değişmez bir gerçektir, bir savaş verirken, mutlaka bir sonraki için de hazırlanırsın. Hava taşıma imkânlarımıza, en azından organizasyonuna, neredeyse el sürülmemişti.

Neredeyse mi?

C-17 Globemaster'lardan vazgeçmek zorundaydık, diğer "gaz süngeri" jetler gibi. Geriye elimizdeki pervaneli uçaklar kaldı. Bir X-Kanat gemisinin seviyesine yakın bir araçla uçarken şimdi ikmal göreviyle uçuyordum.

---

* Müşterek Menzil Dışı Mühimmatı, Yonker'da havadan serbest bırakılan diğer çeşitli mühimmat ile uyum içerisinde kullanıldı.

** Bu biraz abartı oldu. Zombi Savaşı sırasında "saha dışına alınan" hava saldırı uçakları, İkinci Dünya Savaşı sırasında kaybedilenlerle kıyaslanamazdı.

*** AMARC: Arizona, Tucson yakınlarındaki Uçak Bakım ve Yeniden Üretim Merkezi.

Hava kuvvetlerinin öncelikli görevi bu muydu?

Havayoluyla ikmal öncelikli görevimizdi, aslında kabul gören tek görevimizdi.

[Duvarda asılı, sarı renkli haritayı işaret ediyor.]

Başıma gelen olaydan sonra üs kumandanı onu saklamama izin verdi.

[Harita, savaş zamanı Birleşik Devletlerin durumunu gösteriyor. Kayalık Dağların tüm batı yakası açık griyle renklendirilmiş. Bu grinin ortasında çeşitli renklerde halkalar var.]

Zack denizindeki adalar. Yeşil, aktif askeri tesisleri belirtiyor. Bazıları mülteci merkezlerine dönüştürülmüştü. Bazılarıysa savaşa hâlâ tüm gayretiyle katkıda bulunmaya çalışıyordu. Bazıları iyi savunulmuştu ama stratejik bir etkisi yoktu.

Kırmızı Bölgeler, "Taarruza Katkı" diye etiketlenmişti: fabrikalar, madenler, santrallar. Ordu geri çekilirken arkada gözetim birlikleri bırakmıştı. Görevleri bu tesisleri korumak ve muhafaza etmekti Geri döndüğümüzde, tabii eğer dönebilirsek, onları savaşa dahil edecektik. Mavi Bölgeler, sivil bölgelerdi. İnsanlar kendi başlarına direnip, ele geçirdikleri topraklarda hayatta kalmayı başarmışlardı. Bu sınırların içinde hayatlarını sürdürmenin yolunu bulmuşlardı. Bütün bu bölgelere erzak ikmali yapılması gerekiyordu ve "Kıtasal Hava Taşıma"nın da görevi buydu.

Büyük çapta bir harekâttı. Yalnızca yakıt ya da uçaklar kapsamında değil, organizasyon olarak da. Bütün o adalarla iletişimi korumak, taleplerini işleme tabi tutmak, DeStRes ile iş birliği içinde olmak, sonrasında gereçleri tedarik etmek ve onları her sevkiyatta (havadan bırakarak) önem sırasına göre düzenlemek, bunu hava kuvvetleri tarihinde istatistiksel olarak en geniş kapsamlı proje konumuna getirdi.

Düzenli teslimat gerektiren yiyecek ve ilaç gibi dayanıksız tüketim mallarından uzak durmaya çalışıyorduk. Bunları DS olarak sınıflandırdık, devamlılık gerektiren sevkiyat. Alet edevat, yedek

parça, yeni bir şeyler yapabilmek için gereken malzemeler gibi DDS, devamlılık gerektirmeyen sevkiyat yanında önemsiz kalıyordu. "Balığa ihtiyaçları yok," derdi Sinclair, "olta takımına ihtiyaçları var." Yine de her sonbaharda kilolarca balık, buğday, tuz, kurutulmuş sebze, çocuk maması... Kışlar sert geçerdi. Hatırlasana ne kadar uzundu? İnsanların kendi başlarının çaresine bakabilmeleri için onlara yardım etmek teoride iyi bir fikirdi ama yine de onları hayatta tutmak zorundaydın.

Bazen bölgeye insan sevkiyatı da yapmak zorunda kalabiliyorduk. Örneğin doktor, mühendis gibi uzmanlar, kullanma kılavuzlarından öylece edinilmesi imkânsız türdeki bir eğitime sahip insanlar... Mavi Bölgeler'de Özel Kuvvetlerden eğitmenler de bulunuyordu. İnsanlara kendilerini daha iyi nasıl savunacaklarını öğretmekle kalmıyor, taarruza katılmalarını gerektirebilecek güne de hazırlıyorlardı. Bu adamlara derin saygım var. Birçoğu orada sonuna kadar kalmak zorunda olduklarını biliyordu; çoğu Mavi Bölgeler'de uçakların inebileceği bir alan yoktu, o nedenle geri alınma umudu olmadan paraşütle atlıyorlardı. Maalesef bütün Mavi Bölgeler ayakta kalamadı. Bazıları eninde sonunda istila edildi. Taşıdığımız insanlar aldıkları riskin bilincindeydi. Savaşçı ruhlardı, hem de her biri.

Pilotlar için de geçerli bu.

Hey, ben bizim aldığımız riskleri asla hafife almıyorum. Her gün, istila edilmiş yüzlerce, bazen binlerce bölgenin üzerinden uçuyorduk. Bu nedenle Mor Bölgeler vardı. ***[Haritadaki son renkten bahsediyor. Mor daireler çok az ve birbirinden olabildiğince uzak.]*** Bu tesisleri yakıt ikmali yapmak ve arızalanan uçakları tamir etmek için kurduk. Uçuş esnasında yakıt ikmali yapmak mümkün olmayabiliyordu. Birçok uçağın Doğu Kıyısı'nın en ücra sevkiyat bölgelerine tek yakıt ikmaliyle ulaşmasına imkân yoktu. Bu tesisler rotasını kaybedip de kaybolan uçak ve mürettebat sayısında azalma olmasını sağladı. Filomuzun görevi başarıyla tamamlama oranını yüzde 92'ye çıkardı. Maalesef, ben o diğer yüzde sekizlik dilimin içindeydim.

Düşüşümüze neyin neden olduğunu asla bilemeyeceğim; mekanik bir arıza mı, yoksa havanın da etkisiyle metal yorulması mı? Yük yanlış etiketlenmiş ya da düzensiz yerleştirilmiş de olabilir. Kimsenin aklından geçirmek dahi istemediği birçok şey oldu. Ya tehlikeli maddeler doğru düzgün paketlenmemişti ya da geri zekâlı bir kalite kontrol müfettişi fünyelerin sevkiyattan önce monte edilmesine izin vermişti... Bir arkadaşımın başına geldi. Palmdale'den Vandenberg'e rutin bir uçuştu, istila alanlarının üzerinden bile geçmiyordu. Her biri güç çekirdeğine bağlanmış iki yüz adet Tip 38 fünye, kazara aktif hale geçti ve bizim telsiz bağlantımızla aynı frekansta patladı.

[Parmaklarını şaklatıyor.]

Bizim de başımıza gelebilirdi. Phoenix'ten Tallahassee'ye, Florida yakınlarındaki Mavi Bölge'ye uçuyorduk. Ekimin sonlarıydı, kış neredeyse bastırdı bastıracaktı. Honolulu, havalar bizi marta kadar devre dışı bırakmadan birkaç sevkiyat daha alabilmeyi umuyordu. O haftaki dokuzuncu sevkiyatımızdı. Hepimiz "bip" sesine odaklanmıştık. Reflekslerine ve muhakeme gücüne engel olmuyordu, yalnızca devam etmeni sağlıyordu. Fakat bende her yirmi dakikada bir tuvalete gitme ihtiyacı doğuruyordu. Ekibimdeki "beyler" sürekli bana takılırlardı, kızlar hep gitmek zorundadır zaten diye. Bana kin falan beslemeyeceklerini biliyordum ama yine de kendimi tutabildiğim kadar tutuyordum.

İki saat şiddetli bir türbülansın içinde yol aldıktan sonra, vazgeçtim ve kolu yardımcı pilotuma bıraktım. Tam fermuarımı çektiğim sırada, kuyrukta şiddetli bir darbe hissettim. Sanki Tanrı gökten bize bir tane geçirmişti... ve bir an sonra burun aşağı yere çakılıyorduk. C-130'daki kabin tam bir tuvalet sayılmazdı; portatif bir lazımlık ve etrafında ağır, plastik duş perdesi. Herhalde hayatımı kurtaran da bu oldu. Eğer gerçek bir kabinin içinde hapsolmuş olsaydım, belki kendimden geçecektim ya da kapıya ulaşamayacaktım... Aniden tiz bir gıcırtı duyuldu ve sonrasında yüksek basınçlı hava bunu

bastırdı. Daha ne olduğunu anlayamadan uçağın arka tarafından, kuyruğun olması gerektiği yerden dışarı çekildim.

Döne döne düşüyordum. Yalnızca uçağımı, etrafa siyah duman yayan, giderek küçülen gri kitleyi şöyle böyle görebiliyordum. Kendimi toparladım ve paraşütümü açtım. Hâlâ sersem gibiydim, başım dönüyor, nefes almaya çabalıyordum. El yordamıyla telsizime ulaştım ve ekibime uçaktan atlamaları için haykırmaya başladım. Cevap yoktu. Görebildiğim tek bir paraşüt daha vardı, hayatta kalmayı başaran biri daha.

Hayatımın en kötü anıydı, orada öylece yardıma muhtaç, asılı halde bekliyordum. Diğer paraşütü görebiliyordum. Üzerimde, kuzeye doğru 3.30 yönündeydi. Gözlerim diğerlerini aradı. Telsizi tekrar denedim fakat sinyal alamadım. "Çıkışım" esnasında, hasar görmüştü sanırım. Yönümü belirlemeye çalıştım. Güney Louisiana'nın oralarda ucu bucağı görünmeyen bataklıkvari vahşi doğanın ortasındaydım. Emin değildim çünkü aklım hâlâ ateş alamamıştı. En azından önemli uzuvlarımı kontrol edecek kadar aklım yerindeydi. Bacaklarımı hareket ettirebiliyordum, kollarımı da ve ağrım yoktu. Bir yerim de kanamıyordu. Acil durum paketime bir şey olup olmadığına baktım, hâlâ belime bağlıydı ve silahımın, Meg'imin* sertliğini hâlâ kaburgalarımda hissedebiliyordum.

Hava kuvvetlerinde böyle durumlar için eğitim aldınız mı?

Hepimiz, Kaliforniya'daki Klamath Dağları'nda Willow Creek Kaçma ve Kurtulma Programından geçmek zorundaydık. Hatta "gerçek hissi" uyandırsın diye işaretlenmiş, takip edilen ve belirli noktalara yerleştirilmiş G'ler bile vardı. Sivillere dağıtılan kılavuzdan pek farkı yoktu; hareket ve gizlilik, Zack seni fark edemeden onu haklamak. Hepimiz "başardık", hayatta kaldık, yani birkaç pi-

* Meg: Pilotlara verilen standart 22 kalibrelik otomatik tabancaya verilen ad. Silahın görünüşü, genişletilmiş süpresör. Katlanabilir dipçik ve dürbünlü nişan alma teçhizatlarıyla beraber Transformers oyuncaklarından "Megatron'u" andırdığı için bu ismin verildiği sanılıyor. Fakat daha kesinliği kanıtlanmadı.

lot dışında; galiba onları da Bölge 8'e kaydırdılar. Sanırım gerçeklik hissini kaldıramadılar. Düşman bölgede yalnız olmak beni rahatsız etmemişti. Bu benim için standart operasyon prosedürüydü.

Daima mı?

Düşman bir çevrede yalnız kalmanın nasıl bir şey olduğunu mu öğrenmek istiyorsun? Colorado Springs'te geçirdiğim dört yıldan bahsedelim istersen.

Fakat başka kadınlar da vardı...

Diğer harp okulu öğrencileri, aynı cinsel organa sahip olduğum diğer rakiplerdi. İnan bana rekabet, kadın dayanışmasını anında yok eder. Hayır, tek ben vardım, kendim için tek ben. Kendi kendine yeten, özgüveni tam ve daima, muhakkak kendinden emin. Harp akademisi cehenneminden sağ çıkmamı yalnızca buna borçluyum ve G topraklarının ortasında yüzüstü çamura saplandığımda da güvenebileceğim yalnızca bu vardı.

Paraşütümün bağlarından kurtuldum –eğitimde sana paraşütü gizlemeye çalışmakla vakit kaybetmemen gerektiğini öğretirler– ve doğruca diğer paraşütün düştüğü yöne koştum. Oraya varmam birkaç saatimi aldı. Dizimden aşağısını uyuşturan soğuk balçığın içinde ilerledim. Doğru düzgün düşünemiyordum, başım hâlâ dönüyordu. Bu bir bahane olamazdı, biliyorum fakat bu nedenle kuşların aksi yönde kaçtıklarını fark edemedim. Uzaktan gelen, zayıf çığlığı işittim. Paraşütün ağaca takıldığını görebiliyordum. Koşmaya başladım, hata üstüne hata. Durup da Zack sesi duymak için kulak kesilmedim. Çıplak gri dallar dışında hiçbir şey göremiyordum, ta ki dallara ulaşana kadar. Eğer yardımcı pilotum Rollins orada olmasaydı, kesinlikle öteki tarafı boylamıştım.

Paraşütünün kayışlarından sarkıyordu. Ölmüştü. Bütün vücudu seğiriyordu. Uçuş takımı yırtılıp açılmıştı ve iç organları dışarı sarkıyordu... Beş tanesi üzerine üşüşmüştü, kırmızı-kahverengi sıvı cümbüşünde her yerinden çekiştirip etini parçalıyorlardı. İçlerinden biri başını bağırsakların olduğu yere batırmıştı. Rollins'i her sa-

vurduğunda, etrafa daha fazla kan saçılıyordu. Yayılan ses... Benim farkıma varmadılar bile. Dokunabilecek kadar yakındım ama bana bakmadılar bile.

Kafataslarını telsizle paramparça ettim. Şarjör harcamak zorunda kalmadım, bir başka fiyasko daha. Öfkeme hâkim olamıyordum. Neredeyse cesetlerini tekmelemeye başlayacaktım. O kadar utanmıştım ki kendime duyduğum nefret gözlerimi kör etmişti âdeta...

Kendine duyduğun nefret mi?

Her şeyin içine etmiştim! Uçağım, ekibim...

Fakat bu bir kazaydı. Senin hatan değildi.

Nereden biliyorsun? Orada değildin. Kahretsin, ben bile orada değildim. Ne olduğunu bilmiyorum. Görevimin başında değildim. Bir kovanın üstüne Tanrı'nın cezası bir kız gibi çömelmiştim!

Yanıyordum, zihnimde koca bir yangın vardı beni yutan. Cılız, diye azarladım kendimi, korkak. Kendi etrafımda dönüyordum, kendimden nefret ederek, kendimden nefret ediyor olmamdan nefret ederek. Bu mantıklı geliyor mu sana? Orada öylece, titreyerek, yardıma muhtaç, Zack'in gelmesini bekleyecektim. Eminim.

Fakat sonra, telsizim cızırdamaya başladı. "Kimse var mı? Alo! Alo! Kimse var mı? Enkazdan sağ çıkan birileri var mı?" Bir kadın sesiydi. Kullandığı dile ve tonuna bakılacak olursa sivildi.

Hemen cevap verdim, kendimi tanıttım ve ondan aynısını yapmasını rica ettim. Bana bir gök gözlemcisi olduğunu ve takma adının "Mets Hayranı" ya da kısaca "Mets" olduğunu söyledi. Gök gözlem sistemi, şu tecrit edilmiş alanlarda geçici olarak kurulmuş radyo ağıydı. Alçalan uçaklara bilgi vermek ve bir sorun olduğunda onlara yardım etmek için ellerinden geleni yapmakla yükümlüydüler. Çok etkili bir sistem olduğu söylenemezdi çünkü görev başında çok az kişi vardı. Görünüşe bakılırsa o gün şans benden yanaydı. Dumanı ve uçağımdan geriye kalan enkazın düştüğünü görmüştü. Bulunduğu yer bir günlük yürüyüş mesafesinden daha kısa olmasına karşın kulübesinin etrafının sarıldığını ekledi. Ben daha bir şey söyleye-

meden endişelenmememi, arama kurtarma ekibine konumumu bildirdiğini, şimdi yapılacak en doğru şeyin beni alabilecekleri açık bir alana gitmem olduğunu söyledi.

GPS'imi kontrol ettim ama uçaktan düştüğüm sırada üniformamdan kopup kaybolmuştu. Yedek acil durum haritam vardı ama çok büyük ve belirsizdi. Kamburum çıkana kadar haritaya göz gezdirdim. Hemen hemen tüm Birleşik Devletleri kapsıyordu. Öfke ve şüphe yüzünden hâlâ doğru dürüst düşünemiyordum. Konumumu bilmediğimi söyledim, nereye gideceğimi...

Güldü. "Ne yani, sen daha önce bunu hiç yapmadın mı? Her ayrıntısını aklına kazımadın mı? Paraşütteyken nerede olduğunu görmedin mi?" Kendime gelmem için çabalıyordu, düşünmem için. Bölgeyi aslında oldukça iyi bildiğimi fark ettim. Son üç ayda en azından yirmi defa üzerinden uçmuştum. Atchafalaya Havzası'nda bir yerlerde olmalıydım. "Düşün," dedi, "paraşütle düşerken ne gördün? Nehir ya da yol gördün mü?" İlk başta ağaçlardan ve sonsuz gibi görünen gri manzaradan başka bir şey hatırlayamadım ama yavaş yavaş, aklım yerine geldikçe hem nehirler hem de bir yol gördüğümü hatırladım. Hemen haritadan kontrol ettim ve I-10 otobanının tam kuzeyimde olduğunu fark ettim. Mets bana, arama kurtarma ekibinin beni alabileceği en elverişli yerin orası olduğunu, oraya gitmenin bir gün, bilemedin en fazla iki gün alacağını söyledi. Tabii eğer gün ışığını boşa harcamayı bırakıp hemen harekete geçersem.

Tam ayrılmak için harekete geçtiğimde, beni durdurdu ve yapmayı unuttuğum bir şey olup olmadığını sordu. O anı açık ve net hatırlıyorum. Rollins'in yanına döndüm. Gözlerim tekrardan açmaya başlamıştı. Bir şey söylemem gerektiğini, ne bileyim belki özür dilmem gerektiğini düşündüm ve sonra alnında bir delik açtım.

Mets kendimi suçlamamamı ve ne olursa olsun yürümek zorunda olduğum yolda hiçbir şeyin dikkatimi dağıtmasına izin vermememi söyledi. "Hayatta kal, hayatta kal ve gerekeni yap," dedi ve ekledi: "Ve kazandığın hediye hafta sonu dakikalarını boşa harcamayı bırak."

Telsizin pillerinden bahsediyordu. Hiçbir ayrıntıyı atlamıyordu. Telsizi kapattım ve bataklıktan kuzeye doğru yola koyuldum. Çakı gibiydim, Creek'te aldığım eğitimin her ayrıntısı kafamda canlanmaya başlamıştı. İlerledim, durdum, etrafıma kulak verdim. Kuru zemin bulabildiğimde durdum. Önüme, attığım adımlara dikkat ediyordum. Birkaç defa yüzmek zorunda kaldım. Gerginliğimi anlatamam. İki defa, ayağımda bir el hissettiğime yemin edebilirim. Bir yol buldum. Küçük, iki şeritli ve oldukça kötü durumdaydı. Yine de çamurun içinde ağır adımlarla, bin bir gayretle yürümekten iyiydi. Mets'e bulduğum yolu rapor ettim ve beni doğruca otobana çıkarıp çıkarmayacağını sordum. Yoldan hemen ayrılmam ve havzada kesişen diğer tüm yollardan da uzak durmam konusunda beni uyardı. "Yollar, araba demek," dedi "ve arabalar da G'ler." Isırılan insanların bazıları direksiyon başındayken ölmüştü ve bir zombinin IQ'su kapıyı açmaya ya da emniyet kemerini çözmeye yetmediğinden var oluşlarının devamını arabalarına hapsolmuş geçirmeye mahkûmdular.

Tehlike bunun neresinde anlamadım, diye sordum. Dışarı çıkarmıyorlarsa ve açık bir pencereden bana uzanmalarına izin vermedikten sonra, kaç tane "terk edilmiş" aracın yanından geçtiğimin ne önemi vardı. Mets, sıkışmış bir G'nin hâlâ inleyebildiğini ve bu yüzden yardım çağırabileceğini bana hatırlattı. Kafam ciddi ciddi karışmıştı. Eğer Zack dolu birkaç arabanın bulunduğu birkaç yoldan uzak duracağım diye bu kadar zaman kaybedeceksem, arabalarla dolu bir otobana doğru ne diye yol alıyordum?

"Bataklığın üzerinde, yukarıda olacaksın," dedi, "Daha fazla zombi sana nasıl ulaşacak?" Bataklığın birkaç kat üstüne inşa edildiğinden, I-10 otobanının bu kesimi havzadaki en güvenli yerdi. Bunu düşünemediğimi itiraf ettim. Güldü ve ekledi: "Endişelenme, tatlım. Ben düşündüm. Bana güven, seni eve göndereceğim."

Ve güvendim. Yolu andıran her şeyden uzak durdum, vahşi doğanın mümkün olduğunca el değmemiş bölgelerinden yoluma de-

vam ettim. "El değmemiş," diyorum fakat insanlığın geride bıraktığı ya da bir zamanlar insanlığa ait olan tüm o işaretlerden kaçamıyordunuz. Ayakkabılar, kıyafetler, çöp, eski püskü bavullar ve yürüyüş çantaları vardı. Balçıkta yama gibi duran kemikler gördüm. İnsana mı, hayvana mı aitler, bilemedim. Bir göğüs kafesi bile buldum; sanıyorum ki büyük, devasa bir timsaha aitti. O piç kurusunu alaşağı etmek için kaç tane G gerektiğini düşünmek istemiyordum.

İlk gördüğüm G ufaktı, muhtemelen bir çocuk, kesin bir şey söyleyemem. Yüzü parçalanmış, yenmişti; derisi, burnu, gözleri, dudakları, hatta saçı ve kulakları... Tamamıyla parçalanmamıştı, kimi parçalar çıplak kafatasından sarkıyordu. Yüzünde yamalar vardı sanki. Belki başka yaraları da vardı, kesin bir şey söyleyemem. Uzun sivil yürüyüş çantalarından birinin içinde sıkışıp kalmıştı. Boynuna dolanan ip onu öylece yere mıhlamıştı. Üstündeki kıyafet omzundan bir ağacın köküne dolanmıştı. Debelendikçe etrafa su sıçratıyordu, vücudunun yarısı balçıktaydı. Beyni ve çene kasları zarar görmemiş olmalıydı. Ben yaklaştıkça çenesi beyhude yere açılıp kapanmaya başladı. Orada olduğumu nasıl anladı bilmiyorum. Belki burun boşluklarından bir kısmı ya da kulak kanalı zarar görmemişti.

İnleyemiyordu, boğazı fena ezilmişti ama etrafa su sıçratması dikkat çekebilirdi; bu yüzden çektiği eziyete, tabii eğer eziyet diyebiliyorsanız, bir son verdim ve onu daha fazla düşünmemeye çalıştım. Willow Creek'te bize öğrettikleri bir diğer şey de buydu: Onları kafanıza takmayın. Önceden nasıl biri olduklarını, buraya nasıl geldiklerini, nasıl bu hale düştüklerini düşünmeyin. Ama kim düşünmez ki öyle bir durumda, değil mi? Kim onlara şöyle bir bakıp da merak etmez? Bir kitabın son sayfasını okumak gibi bir şey bu... Hayal gücün doğası gereği harekete geçer. Ve işte o anda ilgin dağılır, adımların itinasızdır, etrafından koparsın ve o an bir başkasının da sana bakıp senin geçmişte nasıl biri olduğunu merak ettiğini düşünürsün. Onu aklımdan çıkarmaya çalıştım. Onun yerine, nasıl olup da bu zamana kadar karşılaştığım tek zombi o oldu diye merak ettim.

Bu soru hayati önem taşıyordu. Boş bir düşünce değildi. Telsizi açtım ve Mets'e atladığım bir şeyler ya da uzak durmam gereken bir bölge olup olmadığını sordum. Bu bölgenin, Baton Rouge ve Lafayette gibi Mavi Bölgeler, G'leri kendine çektiğinden seyrek nüfuslandığını hatırlattı bana. Hem rahatlatıcıydı hem değil; zombi sürülerinin devasa boyutlarda olduğu iki bölgenin tam ortasındaydım. Güldü, tekrardan... "Sen kafanı ona takma, boş ver."

İleride bir şey gördüm, neredeyse bir fundalığı andırıyordu ama kutu gibiydi ve yer yer parlıyordu. Bunu Mets'e bildirdim. Yanına yaklaşmamam konusunda beni uyardı: "Yoluna devam et, hedefine odaklan." Şu noktada çok iyi hissediyordum, eski ben yavaş yavaş geri geliyordu.

Yaklaştıkça, bunun bir araba, bir Lexus Hybrid SUV olduğunu gördüm. Çamur ve yosunla kaplıydı ve kapılarına kadar suya batmıştı. Arka camdan içeride acil durum malzemeleri olduğunu görebiliyordum: çadır, uyku tulumu, tencere ve tavalar, kutular dolusu fişekle av tüfeği, hepsi de yepyeni, kimisi hâlâ ambalajındaydı. Sürücü koltuğunun olduğu yere geldim ve bir Magnum 357'nin parıltısını gördüm. Hâlâ sürücünün kahverengi, buruş buruş olmuş elindeydi. Sürücü hâlâ dimdik oturuyor, ileri bakıyordu. Işık kafatasından geçip gidiyordu. Bütün vücudu fena halde çürümüştü. Bir yıldır, belki de daha fazladır böyleydi. Şu yüksek fiyatlı, av/safari kataloglarından sipariş edilen bej kıyafetlerden giymişti. Hâlâ temiz ve yeniydiler, kan yalnızca kafasındaki yaradan akmıştı. Başka yara göremiyordum, ne de bir ısırık, hiçbir şey. Gerçek suratıma bir tokat gibi indi. Yüzü olmayan küçük çocuğu gördüğüm zamankinden çok daha kötü hissediyordum. Bu adam hayatta kalmak için ihtiyaç duyulabilecek bir şey hariç –irade– her şeye sahipti. Bunun bir varsayım olduğunun farkındayım. Belki de göremediğim, kıyafetlerin ya da çürümenin sakladığı bir yarası vardı. Fakat savaşmayı bırakmanın ne kadar kolay olduğunun canlı, en azından bir zamanlar canlı, anıtına baktığımı biliyordum.

Bir süre, Mets'in neler olduğunu bana sormasına yetecek kadar, öylece, sessizce dikildim. Ona gördüğümü anlattım. Duraksamadan, hemen yoluma devam etmemi söyledi.

Karşı çıktım. En azından ihtiyaç duyacağım bir şey çıkabilir diye aracı aramam gerektiğini düşünüyordum, inatla, bana istediğim değil, ihtiyacım olan bir şey olup olmadığını sordu. Düşündüm ve kabul etmeliyim ki yoktu. Her şey vardı belki ama bir sivile aitti. Yiyeceklerin pişirilmesi gerekiyordu ve silahlarda muhtemelen susturucu yoktu. Benim acil durum çantam oldukça esaslı, tamdı ve eğer herhangi bir nedenden I-10'da beni bekleyen bir helikopter bulamazsam, buraya geri dönüp bunlardan faydalanabilirdim.

Belki SUV'yi bile kullanabileceğimi düşündüm. Mets "Oraya kök salmaya mı karar verdin?" diye sordu. Bir çocuk gibi, hayır dedim. "O zaman ne diye bekliyorsun?" dedi ya da böyle bir şey işte, beni tekrar harekete geçirmeye çalışıyordu. Bir dakika beklemesini söyledim, başımı sürücü koltuğunun yanındaki cama dayadım, derin bir nefes aldım ve vuruşu tekrar hissettim. Mets deliler gibi bağırıyordu. Bir hışımla telsize sarıldım "Sesini kes!" Bir dakikaya, birkaç saniyeye ihtiyacım vardı, bir şey... Ne olduğunu bilmiyorum.

Telsize biraz uzun basmış olmalıyım çünkü Mets aniden "Neydi o? Ne?" diye sormaya başladı. Bir ses duymuştu, benim bulunduğum yerden.

Senden önce mi duydu?

Öyle sanıyorum çünkü birkaç saniye içinde, kafamı toplayıp kulak kesildiğimde ben de duymaya başladım, inilti... net ve yakından geliyordu, ayaklarından sıçrayan su sesini de işitebiliyordum.

Bakışlarım arabanın camından, ölü adamın kafatasındaki delikten ve diğer taraftaki camdan ileri uzandı ve işte o zaman ilkini gördüm. Etrafımda döndüm ve her yönden üzerime gelen beşini daha gördüm. Ve onların arkasında on-on beş... İlkine ateş ettim, isabet ettiremedim.

Mets telsizden bağırmaya başladı, düşmanla temas raporu talep

ediyordu. Ona kelle sayısını bildirdim, sakin olmamı, kaçmaya çalışmamamı, olduğum yerde kalıp Willow Creek'te öğrendiklerimi uygulamamı söyledi. Willow Creek hakkında bu kadar şeyi nasıl bilebildiğini sordum. Telsizden, susmamı ve savaşmaya başlamamı haykıran bir ses yükseldi.

SUV'nin tepesine tırmandım. Öncelikle kendine en yakın savunma alanını belirlemeliydin, sonraysa düşman saflarını değerlendirmeye başlamalıydın. İlk hedefime nişan alıp, derin bir nefes aldım ve onu yere indirdim. Bir dövüşçü demek, vücudunda elektrokimyasal sinyallerin beyne ulaştığı hızda kararlar alabilen kişi demektir. Çamura kafa üstü çakıldığım sırada nano-saniyelik zamanlama yeteneğimi kaybetmiştim ama o arabanın tepesindeyken hepsi geri dönmüştü. Sakindim, hedefime odaklanmıştım, bütün o zayıflık ve şüphe buhar olup uçmuştu. Düşmanla çatışma sanki on saat sürdü gibi geldi ama gerçekte on dakika ya sürdü ya sürmedi. Etrafımda yarı yarıya batmış, toplam altmış bir ceset vardı. Zamanımı iyi değerlendirdim, hemen kalan şarjörlerimi kontrol etim ve bir sonraki dalganın gelmesini bekledim. Ortaya çıkan olmadı.

Yirmi dakika geçtikten sonra Mets tekrar rapor vermemi istedi. Ceset sayısını bildirdim. "Seninle asla dalaşmamam gerektiğini hatırlat," dedi. Çamura çakıldığımdan beri ilk defa güldüm. Yeniden iyi hissediyordum, güçlü ve kendinden emin. Mets, bütün bu oyalanmanın karanlık çökmeden önce otobanda olma şansımı ortadan kaldırdığını söyledi; bu nedenle geceyi geçirebileceğim bir yer aramaya başlasam iyi olurdu.

Hava kararmadan, SUV'den olabildiğince uzaklaştım ve dallarına tüneyebileceğim uzun, uygun bir ağaç buldum. Acil yardım çantamda standart mikrofiber hamak vardı; eşi bulunmaz bir icattı, hafif, sağlam ve düşmeni engelleyecek kopçaları vardı. O kısım hem senin rahatlamana yardımcı oluyordu hem de uykuya daha hızlı dalmana... Hıh! Kırk sekiz saattir gözümü kırpmamış olmam, Creek'te bize öğrettikleri tüm nefes alma tekniklerini uygulamış ol-

mam ya da iki tane Baby-L* yutmuş olmam bana mısın demedi. Haptan her seferinde bir tane kullanman gerekiyordu ama bunun zayıf hanım evlatları için geçerli olduğu kanısına vardım. Ben bendim, her şeyle baş edebilirdim, üstesinden gelebilirdim ve artık ciddden uykuya ihtiyacım vardı.

Yapacağım ya da düşünüp taşınacağım başka bir şeyim olmadığından ondan rica ettim; acaba onun hakkında laflamamız sorun olur muydu? Gerçekten kimdi o? Bu uçsuz bucaksız Kajun** topraklarının ortasında tecrit edilmiş bir kulübeye nasıl düşmüştü yolu? Kajun aksanıyla konuşmuyordu, hatta aksanı güneylilerinkine yakın bile değildi. Ve pilot eğitimi hakkında, kendisi bu aşamadan geçmediği halde bu kadar çok şeyi nereden biliyordu? Şüphelerim artıyordu, onun özelliklerini kabataslak ortaya serecek parçaları yerine oturtmaya başlamıştım.

Mets, bütün bunların üzerinden geçmek için çok fazla zamanımız olacağını söyledi. Şimdi uyumam gerekiyordu ve şafakta ilk iş ona rapor verecektim. L'ler etkisini "şafak" ile "rapor" arasında bir yerlerde gösterdi. "Şafak" demesine kalmadan uykuya dalmıştım.

Derin uyudum. Gözlerimi açtığımda hava çoktan aydınlanmıştı. Zack ile ilgili kâbuslar görüyordum. Uyandığımda iniltileri hâlâ kulaklarımda yankılanıyordu. Ve sonra aşağı baktım ve bunun bir kâbus olmadığını fark ettim. Ağacın etrafını çevirmiş en azından yüz tane Zack olmalıydı. Her biri, birbirinin üstünden hevesle bana ulaşmaya çabalıyordu. Zemin sağlam olmadığında birbirlerinin üzerine çıkamıyorlardı. Eh, buna da şükür! Hepsini alaşağı edecek kurşunum yoktu ve ateş açmam yalnızca daha fazlasının buraya gelmesi için zaman yaratacaktı. Eşyalarımı toplayıp kaçış planımı uygulamaya karar verdim.

---

* "Baby-L": Aslında bir ağrı kesici olmasına karşın, askeri personelin büyük bir kısmı tarafından uyku ilacı niyetine kullanıldı.

** XVIII. yüzyılda İngilizler tarafından sürülen Fransız asıllı topluluk. Çoğunlukla Güney Louisiana'da yaşıyorlar.

Bunun için bir planın var mıydı?

Bir plan sayılmaz ama bizi bu gibi durumlara karşı hazırlamışlardı. Bir uçaktan atlamak gibi bir şeydi daha çok. Ayak basacağın alanı belirle, geril ve atla, kendini serbest bırak ve olabildiğince hızlı doğrul. Amaç, saldırganlarla arana mümkün olan en geniş mesafeyi koyabilmektir. Ondan sonra depar atarsın, koşarsın ya da hatta "hızlı yürüyebilirsin", evet, bunu bile göz önünde bulundurmamız gerektiğini öğrettiler. Amaç, bir sonraki hareketini planlamak için zaman kazanmak. Haritaya göre, otobana yakın bir mesafedeydim. Koşarak ulaşabilirdim, bir kurtarma helikopteri yerimi tespit eder ve kokuşmuş cesetler bana ulaşamadan helikoptere binebilirdim. Telsizle, Mets'e durumumu rapor ettim ve arama kurtarma ekibini acil durum için harekete geçirmesini söyledim. Dikkatli olmamı tembihledi. Çömeldim, atladım ve balçığa batmış bir taşa çarpıp ayak bileğimi kırdım.

Yüzüstü suya gömüldüm. Acıdan bayılmamı engelleyen suyun keskin soğuğuydu. Etrafa su saçıp öksürerek doğruldum ve gördüğüm ilk şey bütün sürünün üstüme hücum ettiği oldu. Mets, güvenle yere ayak bastığımı bildirmememden olacak olayların gidişatını tahmin etmiş olmalı. Belki bana neler olduğunu sordu, hatırlamıyorum. Yalnızca bana kalkıp koşmamı haykırdığını hatırlıyorum. Ayağımın üstüne basmaya çalıştım, keskin bir acı bacağımdan, omurgama yükseldi. Ağırlığımı taşıyabilirdi, ama... O kadar yüksek sesle bağırdım ki eminim beni kulübesinin camından işitebilmiştir. "Hemen kaç oradan!" diye bağırıyordu. "KAÇ!" Topallayarak kaçmaya başladım. Arkamda, kıçımın tam dibinden yüz kadar G takip ediyordu. Dışarıdan bakıldığında komik görünüyor olmalı, kötürümlerin hummalı yarışı.

Mets telsizde çırpınıyordu, "Eğer üstüne basabiliyorsan, koşabilirsin del Ağırlığı yüklenen kemik o değil! Koşabilirsin!"

"Ama canımı çok yakıyor!" Zack arkamda öğle yemeği için ulurken, gözlerimden yaşlar süzülürken gerçekten de bunu ben söyledim. Otobana ulaştım. Bataklığın üzerinde bir Roma su kemeri

gibi yükseliyordu. Mets güvenlik konusunda nispeten haklıydı ama ikimiz de sakatlığımı ya da peşimdeki yaşayan ölüler kuyruğunu hesaba katmamıştık. Otobana direkt giriş mümkün değildi. Mets'in beni önceden uzak durmam konusunda uyardığı yan yollardan geçmek zorundaydım. Yakınlaştıkça uyarılarının nedenini daha iyi anlıyordum. Yüzlerce enkaz halinde, küflenmiş araç iç içe geçmişti ve her on araçtan birinin içinde sıkışıp kalmış en az bir G vardı. Beni gördükleri anda iniltiler başladı. Ses tüm havza boyunca her yöne dağıldı.

Telsizden Mets'in sesi bir kez daha yükseldi, "Artık onları kafana takma! Tali yola dal ve tutucular için gözünü açık tut!"

Tutucular mı?

Kırık camlardan dışarı uzanabilenler. Açık yolda, en azından, onları atlatmak için bir şansım olurdu ama tali yolda her iki yönden de sıkıştırılmış olacaktım. En kötü tarafı da otobana ulaşmaya çalıştığım o birkaç dakikaydı. Araçların arasından geçmek zorundaydım çünkü bileğim yüzünden tepelerine tırmanamıyordum. Arabalardan çürüyen eller, uçuş takımımı ya da kolumu yakalamaya çalışıyordu. Kafalarına sıkmakla zaten sahip olmadığım saniyeleri beyhude yere harcıyordum. Dik yokuş beni zaten yavaşlatıyordu. Bileğim zonkluyor, göğsüm ağrıyor ve arkamdaki sürü de gittikçe yaklaşıyordu. Eğer Mets olmasaydı...

Bütün o zaman boyunca beni, bağırarak kamçıladı. "Kaldır şu kıçını, hadi, hadi!" O da gittikçe hassaslaşıyordu. "Sakın vazgeçeyim deme... Sakın bana bunu yapayım deme!" Asla vazgeçmedi, asla yalnız bırakmadı. "Annesinin eteği altına saklanan küçük bir kız mısın, ha? Ha!" O noktada öyleydim. Asla başaramayacağımı biliyordum. Bitkinlik, acı ve her şeyden öte öfke. Bu denli boka nasıl batmıştım? Silahımı kendime doğrultmayı ciddi ciddi düşündüm, kendimi cezalandıracaktım... Sonra, kelimenin tam anlamıyla, Mets suratıma bir tane indirdi. Telsizden kükredi, "KALK AYAĞA! Kim olduğunu hatırla, yoksa annen gibi misin sen de?"

Kendime geldim. Canımı dişime takıp eyaletler arası yola adımımı attım.

Başardığımı hemen Mets'e bildirdim, "Peki, şimdi ne halt edeceğim?"

Sesi birden yumuşadı. Yukarı bakmamı söyledi. Siyah bir nokta, doğan güneşin önünden bana doğru yaklaşıyordu. Otobanı takip ediyordu ve nokta, hızla bir UH-60'ın görüntüsüne büründü. Sevinçle haykırdım ve bir işaret fişeği ateşledim.

Beni bir vinçle yukarı çekerlerken, bunun hükümet arama-kurtarma helikopteri değil de sivil bir helikopter olduğunu anladım. Ekibin lideri keçi sakallı, koca bir güneş gözlüğü takan, iri bir Kajun'du. "Nereden geliyorsun böyle?" diye sordu Kajun aksanıyla. Eğer aksanı bozduysam özür dilerim. Neredeyse ağlayacaktım. Kalın pazılarını yumrukladım. Güldüm ve hızlı çalıştıklarını söyledim. Ne dediğimi anlamıyormuş gibi bir bakış attı. Sonradan öğrendim. Onlar kurtarma ekibi değildi. Baton Rouge ile Lafayette arasındaki rutin uçuş ekibiydi. O anda bunu bilmiyordum ve açıkçası umurumda da değildi. Mets'e helikopterde, güvende olduğumu bildirdim. Benim içim yaptığı her şeye ayrı ayrı teşekkür ettim ve... ve tekrar ağlamaya başlayamazdım. Hıçkırıklarımı bir şakanın altına gizlemeye çalıştım. Ne bir ses ne bir fısıltı yükseldi telsizden.

Dişli bir gök gözlemcisiymiş.

Dişli bir kadındı.

Bir noktada "kuşkuların" olduğundan bahsettin.

Eski bir gök gözlemcisi, hele de bir sivil, bunları hayatta biliyor olamazdı. Durumu kavrayışı, bilgisi derindi ve bu tarz temel bilgiyle donanmış bir insanın kendisi de böyle bir olayı tecrübe etmiştir.

Yani bir pilottu.

Kesinlikle; ama hava kuvvetlerinden değil, öyle olsa ben bilirdim. Belki de donanmadandı. Hava kuvvetleri gibi onlar da birçok pilotunu sevkiyat görevi için kaptırmıştı ve her on kişiden sekizi asla açıklanmadı. Benimki gibi bir durumun içine sürüklendiğinden

eminim. Tek başına iniş yapmak zorunda kaldı, ekibini kaybetti ve belki de benim durumumda olanlar için kendini suçladı. Bir şekilde o kulübeyi bulmayı başardı ve savaşın geri kalanı boyunca iş bitirici bir gök gözlemcisi olarak görevine devam etti.

Kulağa mantıklı geliyor.

Öyle, değil mi?

[*Tatsız bir sessizlik oluyor Daha fazlasını bekleyerek bakışlarından bir şeyler çıkarmaya çalışıyorum.*]

Ne?

Onu hiç bulamadılar, değil mi?

Bulamadılar.

Ya kulübeyi?

Hayır.

Ve Honolulu kayıtlarında kendine Mets Hayranı diyen bir gök gözlemcisi de yok.

Araştırmanı yapıp gelmişsin.

Ben...

Olayla ilgili raporumu mutlaka okumuşsundur o halde.

Evet.

Ve resmi sorgulamamın ardından eklenen psikolojik değerlendirme raporunu.

Eee...

Hepsi de saçmalığın daniskası. Bana verdiği bilgilerin hepsi zaten talimatlarımda yer alıyorsa ne olmuş, psikologlar telsizimin çamura düşmeden önce bozulduğunu "iddia" ediyorlarsa ne olmuş ve Mets, fırtına grisi gözleri olan bir Yunan Tanrıçası Athena'nın annesi Metis'in kısaltmasıysa ne olmuş, ha? Ah, tabii deli doktorları özellikle annemin Bronx'ta yetiştiğini "keşfettiklerinde" bayağı bir eğlendiler.

Peki, annen hakkında yaptığı o gönderme?

Kimin annesiyle sorunları yok ki? Eğer Mets bir pilotsa, doğası gereği kumarbazdır. "Anne" mevzuuna girerek tam on ikiden vurma

şansının yüksek olduğunu biliyordu. Aldığı riskin farkındaydı, şansını denedi... Yani, eğer kafayı yediğimi düşünüyorlarsa, neden uçuş iznimi kaybetmedim? Neden bu mevkiye getirildim o zaman? Belki bir pilot değildi, belki kocası bir pilottu, belki pilot olmak istiyordu ama benim olduğum konuma hiç yükselememişti. Belki de korkmuş, yalnız bir sesti ve bir başka korkmuş, yalnız sese sonu onun gibi olmasın diye yardım etmeye çalışıyordu. Kim olduğunun ne önemi var ki? İhtiyacım olduğunda yanı başımdaydı ve hayatımın geri kalan her gününde, daima benimle birlikte olacak.

TÜM DÜNYA VE ÖTESİ

Bohemya Vilayeti, Avrupa Birliği

[İsmi Kost, yani "kemik" ve zarafet konusundaki eksiğini gücü ve dayanıklılığıyla kapatıyor. Sağlam, kayalık zeminin üzerinde yükselen, 14. yüzyıldan kalma bu Gotik "Hrad", Plakanek Vadisi'nin üzerini David Allen Forbes'un kalemi ve kâğıdıyla anlatmaya hazır olduğu, görkemli olduğu kadar göz korkutan bir gölge gibi örtüyor. *Zombi Şavaşı'nda Kaleler: Avrupa* onun ikinci kitabı olacak. İngiliz, bir ağacın altına yamalı kıyafetleri ve Kral Arthur detayını tamamlayan uzun İskoç kılıcıyla çömeliyor. Ben yanına geldiğimde, huzur dolu sanatçının yerini birden gergin bir hikâyeci alıyor.]

Yeni Dünya'da, bizde olduğu gibi tarihi istihkâm bölgeleri olmadığını söylediğimde Kuzey Amerika'yı kastediyorum. Öncelikle bunu bil. Karayipler'de doğal olarak İspanyolların kaleleri var; bizler ve Fransızlar da Küçük Antiller'de kendi kalelerimizi inşa etmiştik. Sonra, hiç doğrudan kuşatma altında kalmamış olsa da, And Dağları'nda İnka medeniyetinin kalıntıları vardı. Ayrıca, "Kuzey Amerika" dediğimde, Meksika'daki Maya ve Aztek harabelerini de kastetmiyorum. Mayalar da Aztekler de Kukulkan Savaşı'yla alakalıydı, yoksa Toltekler miydi, hani herifler kanlı büyük piramidin basamaklarında bir sürü Z kellesi biçmişti. Yani demek istediğim, "Yeni Dünya" dediğimde kastettiğim, Kanada ve Birleşik Devletler.

Hakaret etmeye falan çalıştığım yok, yanlış anlama lütfen, o şekilde demek istemedim. Her ikisi de daha genç ülkeler sayılır. Biz Avrupalıların, Büyük Roma'nın çöküşünden sonra çektiğimiz sıkıntıları da kurumsal anarşiyi de yaşamadınız. Başınızda yasa ve düzeni sağlama yetkisine sahip olan ulusal bir hükümet her daim vardı.

Batıya doğru genişleme sürecinizde ya da İç Savaş döneminizde düzeni sağlayacak pek bir otorite yoktu. İç Savaş öncesi dönemdeki kaleleri ya da onları savunmadaki tecrübelerinizi de hafife alıyor değilim. Bir gün Jefferson Kalesi'ni bizzat ziyaret etmek isterim. Orada hayatta kalanların büyük işler başardıklarını duydum. Söylemeye çalıştığım şey aslında Avrupa'nın tarihinde, neredeyse bin yıllık bir kaos dönemi var; o kadar ki bazen fiziksel güvenlik fikri, lordun kalesinin mazgallı siperlerinde son buluverirdi. Sözlerim anlamlı geliyor mu? Anlaşılır konuşmuyorum; baştan başlayabilir miyiz?

Hayır, hayır, oldukça iyi gidiyorsun. Lütfen devam et.

Saçmaladığım kısımları çıkarırsın.

Tamamdır.

Peki o zaman. Kaleler... Genel savaş sürecinde bir an olsun kalelerin önemini abartmak istemem. Aslında, diğer modern, işte ne bileyim, geliştirilmiş istihkâm bölgeleriyle kıyaslandığında, katkıları pek kayda değer görünmüyor, tabii benim gibi biri değilsen ve hayatını bu katkı kurtarmamışsa.

Muazzam kudretli bir kalenin bizim Tanrımız olduğu anlamına gelmiyor bu. İlk önce, bir kaleyle sarayın özündeki farkı anlamalısın. Birçok sözde kale, özünde gösterişli evlerden ya da savunmadaki değeri tükenmiş yapılardan başka bir şey değildi. Bir zamanların ele geçirilmesi imkânsız kale burçları, şimdilerde tekrardan örülmesi yıllar alacak pencerelerle süslenmişti. Yangın merdivenleri kaldırılmış modern bir apartmanı savunman daha kolay olurdu. Ve o saraylar, statü sembolü olarak inşa edilmişlerdi. Mesela, Usse Şatosu ya da Prag "Kalesi." Hepsi de ölüm tuzaklarından biraz daha halliceydi.

Versay Sarayı'na bir bak. Birinci sınıf bir fiyaskoydu. Fransız hükümetinin, ulusal anıtını onun küllerinde yükseltmesi fazla şaşırtıcı değil. Şimdilerde anıtın etrafındaki bahçede yetişen, taçyaprakları lanetlilerin kanına boyanmış yaban güllerine dair Renard'ın kaleme aldığı şiiri okudun mu hiç?

Uzun vadede hayatta kalmak istiyorsanız tek ihtiyacınız yüksek duvarlar değildi. Diğer her statik savunma alanı gibi, kalelerin de harici tehlikeleri olduğu kadar dahili tehlikeleri de mevcuttu. Hollanda'daki Muiderslot'a bir bak istersen. Bir zatürre vakası herkesi kırdı geçirdi. Nemli, soğuk bir sonbahar, yetersiz beslenme ve gerekli tıbbi malzemenin eksikliği... Nasıl olurdu, kafanda canlandırmayı bir denesene, o yüksek taş duvarların ardında kapana kısılmışsın, etrafındakiler ölümcül bir hastalığın pençesinde, yakında sana da bulaşacağını biliyorsun ve tek umut kırıntısı, kaçmak. Günlükler, ölmekte olan bazı insanların çaresizlikten kafayı sıyırıp kale surlarından kendilerini yutmaya hazır Z kellelerinin arasına atladıklarını yazan hikâyelerle doluydu.

Sonra, yangınlar da vardı. Braubach'ta olduğu gibi ya da Pierrefonds'da. Yüzlerce kişi kaçacak yerleri olmadan içeride kapana kısıldılar. İçeride alevler tarafından canlı canlı yutulmayı ya da dumandan zehirlenmeyi çaresizce beklediler. Kaza eseri patlamalar da söz konusuydu, siviller bir şekilde nasıl muhafaza etmeleri, hatta nasıl kullanmaları gerektiğini bile bilmedikleri bombalar edinmişti. Anladığım kadarıyla, Macaristan'da, Miskolc Diosgyor'da, sodyum tabanlı askeri patlayıcıların bulunduğu bir kasaya adamın biri el sürmeye kalkmış. Bana bunun tam olarak ne olduğunu ya da bunu nereden bulduklarını sorma fakat bu patlayıcı maddede, kimse ateşin değil de suyun katalizör olduğunu bilmiyormuş. Sanırım biri cephanelikte sigara mı ne içiyormuş, işte şans bu ya, küçük çapta bir yangına neden olmuş. Hödükler patlamaya engel olacağız diye basmışlar suyu. Duvarda büyük bir gedik açılmış ve ölüm içeriye azgın sular gibi dalga dalga yayılmış.

Bu, en azından cehaletin neden olduğu bir kazaydı. Chateau de Fougeres'de yaşananları mazur görmeyi aklımın ucundan dahi geçiremiyorum. Erzakları azalıyormuş, o nedenle surların önünde biriken yaşayan ölülerin altından tünel kazmaya karar vermişler. Bunu ne sanmış olabilirler ki, *Büyük Kaçış* mı? Aralarında profesyonel arazi mühendisi var mıydı? Trigonometrinin T'sinden anlıyorlar mıydı? Tünelin çıkışı, hesaplanan noktadan yarım kilometre geride açılmış, tam da lanetli yaratıkların yuvalarının orada. Salaklar, tüneli acil bir durumda çökertmek için tahrip kalıplarıyla donatmayı bile akıl edememişler.

Evet, elimize yüzümüze bulaştırdığımız bolca olay oldu ama takdire şayan zaferlerimiz de yok değildi. Çoğu, kısa süren kuşatmalarda görüldü, çizginin doğru tarafında olmanın getirdiği talih işte. İspanya'da, Bavyera'da ve Antonine Duvarı'nın* üstünde İskoçya'da, yalnızca birkaç hafta ve hatta birkaç gün dayanmak zorunda kaldılar. Kisimul Kalesi gibi bazı bölgelerde kalleş bir geceyi atlatmaktı tek mesele. Hakiki zaferlerin öyküleri de var tabii.

Fransa'da Cher Nehri'ndeki bir köprünün üzerine inşa edilen, Disney'i anımsatan tuhaf, küçük Cheanonceau Kalesi'nde olduğu gibi. Karaya olan iki bağlantısı da koparılmıştı ve doğru bir stratejik ileri görüşlülükle, bulundukları konumu yıllarca koruyabilirlerdi.

Bulundukları konumu yıllarca koruyacak kadar erzak mevcut muydu?

Ulu Tanrım, hayır. İlk kar düşene kadar surun ardında beklediler, sonraysa çevre bölgelere akınlar düzenlediler. Öyle tahmin ediyorum ki kale olsun olmasın, kuşatma altında olan herkes için standart prosedür buydu. Sizin stratejik "Mavi Bölgeler"inizin de, en azından kar sınırının üzerinde olanların aşağı yukarı aynı mantıkla harekete geçtiğinden eminim. Bu yönden şans bizden yanaydı çünkü Avrupa'nın büyük kısmı kışın karla kaplanır. Konuştuğum sa-

* İngiliz ana savunma hattı, eski Roma'nın Antonine Duvarı çevresinde oluşturulmuştu.

vunma görevlilerinin çoğu, kaçınılması imkânsız, uzun ve zalim kış mevsiminin hayatımızı kurtaran bir erteleme sağladığı konusunda hemfikirdi. Hayatta kalanların çoğu, soğukta ölümü göze aldılar ve Z kellelerinin donmasını fırsat bilerek, çevre bölgelere, daha sıcak mevsimlerde ihtiyaç duyacakları erzakı toplamaya gittiler.

Savunmada görevli kaç yetkilinin, kaçmaya fırsatları varken kendi istihkâm bölgelerinde kalmayı tercih ettiğini bilmek pek de şaşırtıcı değil, Belçika'da Bouillon, Slovakya'da Spis ya da Galler'deki Beaumaris Şatosu. Savaştan önce mekâna, çatısız bir odanın boş kabuğundan ve etrafında yüksek eş merkezli duvarlar yükselen bir müze parçasından başka bir şey denemezdi. Şehir konseyine başarılarından ötürü kahramanlık nişanı verilmeli. Tüm kaynakları bir araya getirip, vatandaşları organize edip, bu harabeyi eski görkemine kavuşturdular. Buhran, Britanya'nın onların bulunduğu kısmını yutmadan önce, yalnızca birkaç ayları olmuştu. Daha da etkileyici olansa Conwy idi. Hem bir kale hem de tüm kasabayı çevreleyen orta çağdan kalma bir surdu. Kasaba sakinleri için yalnızca güvenli ve nispeten rahat bir barınak olmakla kalmayıp, denizden ulaşım imkânı olması Conwy'yi ülkemizi geri alma savaşında kuvvetlerimiz için bir sıçrama tahtası yaptı. *Camelot Kalem* adlı kitabımı okudun mu?

[Başımı hayır anlamında sallıyorum.]

Mutlaka almalısın. Caerphilly'yi savunanlarından biri olarak, yazarın kendi tecrübelerini aktardığı, soluk soluğa okunan bir roman. Buhranı anlatmaya, Galler, Ludlow'daki apartman dairesinden başlıyor. Erzakı tükenince ve ilk kar taneleri düşmeye başlayınca, kalıcı bir mesken bulma kararıyla yola çıkıyor. Üstünkörü yapılmış, pek de savunma amaçlı görünmeyen, terk edilmiş harabeyle karşılaşıyor. Cesetleri gömüyor, donmuş Z kellelerini parçalıyor ve tek başına kaleyi onarmaya başlıyor. Tarihin gördüğü en zalim kış koşulları altında, yorulmak bilmeden çalışıyor. Mayısla beraber Caerphilly yaz kuşatması için hazır hale geliyor ve bir sonraki kışla beraber, hayatta kalan birkaç yüz kişi daha buraya sığınıyor.

[Kale çizimlerinden birkaçını gösteriyor.]

Âdeta bir sanat eseri öyle değil mi ve Britanya Adası'ndaki en büyük ikinci kale.

En büyüğü hangisi?

[Bir an tereddüt ediyor.]

Windsor.

Windsor senin kalendi.

Yani, bizzat benim değildi.

Demek istediğim, sen oradaydın.

[Bir daha duraksıyor.]

Savunma yönünden bakıldığında, mükemmele en yakını oydu. Savaştan önce, yaklaşık elli iki bin metrekarelik alanıyla, Avrupa'da iskân edilmiş en büyük kaleydi. Kendi su kuyusu ve on yıl kadar, bünyesindeki her evin ihtiyacını karşılayacak büyüklükte erzak deposu vardı. 1992 yangını, ileri teknoloji muhafaza sisteminin kapılarını açtı; müteakip terörist saldırılar da buradaki güvenlik önlemlerinin Birleşik Krallık'ta, diğer hiçbir savunma alanının aşık atamayacağı düzeylere yükseltilmesini sağladı. Sıradan halk bile ödedikleri verginin nereye harcandığını bilmiyordu: kurşungeçirmez cam, güçlendirilmiş duvarlar, içeriden çekilen parmaklıklar, pencere veya kapı pervazlarına zekice gizlenmiş çelik kepenkler.

Windsor'da başarılanlar arasında hiçbir şey, kalenin kilometrelerce derinlikteki temelinden ham petrol ve doğalgaz çekmenin yerini tutamaz. 1990'larda keşfedilmişti ama bir dizi siyasi ve çevresel faktörden ötürü asla faydalanılamadı. Diğer taraftan iyi de oldu. Bizim dibine kadar faydalandığımızdan emin olabilirsin. Kraliyet mensubu mühendislerimiz surun üzerinden geçen bir yapı iskelesi inşa ettiler ve onu sondaj alanına kadar uzattılar. Büyük bir başarıydı, böylece kale, yollarımızın da öncüsü olmuş oldu. Ben çok memnundum; sıcak odalar, sıcak yemek ve... Molotof kokteylleri ile alev hendekleri. Z kafaları durdurmanın en etkili yolu değil belki; ama onları bir yerde sıkıştırdığın sürece ve alevler arasında tutabildiğin

sürece idare ederdi... Ama mermilerimiz tükendiğinde ne yapacaktık? Elimizde orta çağdan kalma tuhaf silahlar dışında hiçbir şey yoktu.

Bu silahlar oldukça çoktu aslında, müzelerden, şahsi koleksiyonlardan... ama içlerinde bir tane kör patlayıcı dahi yoktu. Her biri denenmiş, sağlam ve gerçekti. Yeniden İngiliz yaşantısının bir parçası olmuşlardı. Sıradan vatandaşlar ellerinde topuz ya da çift bıçaklı savaş baltasıyla nöbet tutuyordu. Ben şahsen, uzun İskoç kılıcını kullanmada ehil olmuştum. Gerçi görünüşüme bakarak buna pek ihtimal vermezsiniz.

[Neredeyse kendi boyunda olan kılıca göz atarak kızarıyor.]

Aslında en uygunu bu değil, bir sürü maharet gerektiriyor ama eninde sonunda etrafındaki diğerlerinin yapıp da kendinin yapamayacağını düşündüğün hareketleri yapabiliyorsun.

[David bir şeyler söylemeden önce yine tereddüt ediyor. Sıkıntısı, yüzünden belli oluyor. Elimi uzatıyorum.]

Zaman ayırdığın için çok teşekkür ederim...

Dahası var.

Eğer size sıkıntı verecekse...

Hayır, lütfen, ben iyiyim.

[Derin bir nefes alıyor.] O... o ayrılmadı. Parlamentonun itirazlarına rağmen Windsor'da kalmakta ısrar etti. "Gittiği yere kadar," dedi. Belki yanlış yönlendirilmiş bir soyluluktu, belki de korkudan taş kesilmişti. Mantığının sesini dinlemesi için günlerce dil döktüm, dizlerimin üstüne çöküp yalvardım. Balmoral Kararnamesi'yle elinden geleni yapmamış mıydı? Tüm mülkünü, oraya ulaşan ve orayı savunacak olanlar için korunaklı alanlara dönüştürmüştü. Neden İrlanda'daki ailesinin yanına ya da Man Adası'na gitmiyordu? İlla İngiltere'de kalmak istiyorsa, en azından Antonine Duvarı'nın kuzeyindeki Başkumandanlık Komuta Merkezi'ne gidebilirdi.

Peki, ne dedi?

"Bizler, halkımıza hizmet için buradayız." ***[Boğazını temizliyor,***

üst dudağı bir anlığına titriyor.] Babası, kendisinin İkinci Dünya Savaşı sırasında Kanada'ya kaçmayı reddetmesinin nedeninin, annesinin hava saldırısı sırasında metro tünellerine sığınan insanları ziyarete gitmesinin nedeninin ve bugün hâlâ Birleşik Krallık olarak varlığımızı sürdürmemizin nedeninin işte bunda yattığını söylemişti. Vazifeleri, ulusal kimliğimizin canlı birer örneği olmaktı. Sonsuza dek gözümüzde birer abide olarak dikilmeliydiler. Bize örnek olmalı, daima en güçlümüz, en cesurumuz ve en mükemmelimiz olmalıydılar. Bir anlamda, onları yöneten bizdik ve bu tanrısal yükün ağırlığını omuzladıklarında her şeyi ama her şeyi feda etmek zorundaydılar. Onları başka ne gibi çılgınlık ayakta tutabilirdi? Bütün o gelenekleri bir kenara at, kanlı giyotini bir başka kenara at ve hepsini toptan bitir. Daha çok kaleler gibi görüldüklerini düşünüyorum: Parçalanan, modası geçmiş kutsal yadigârlar, modern dünyada hiçbir işlevi olmayan, turistik eğlencelikler. Fakat gökyüzü karardığında ve halk çağırdığında, varoluşlarının gerçek anlamı kendini gösterir. Biri bedenlerimize kalkan olur, diğeri ruhlarımıza.

Ulithi Mercanadası, Mikronezya Federal Devletleri

[Bu geniş mercanadası, İkinci Dünya Savaşı sırasında Birleşik Devletler Pasifik Donanması için ana saldırı merkezi görevini üstlendi. Zombi Savaşı sırasındaysa, yalnızca Amerikan donanmasının gemilerine değil, aynı zamanda yüzden fazla sivil gemiye de sığınak görevi gördü. Bu sivil gemilerden biri de UNS Ural'dı, Özgür Dünya Radyosu'nun ilk yayın merkeziydi. Şimdilerde projenin başarılarına adanmış bir müzede, İngiliz yapımı bir belgesel olan *Kelimeler Savaşta*'nın odak noktasında yer alıyor. Bu belgesel dahilinde röportaj yapılanlardan birisi de Barati Palshigar.]

Cehalet asıl düşmandı. Yalanlar ve batıl inançlar, uydurma haberler. Bazense, tek bir bilgi kırıntısı bile yoktu. Cehalet, milyonlarca insanı katletti. Zombi Savaşı'na cehalet neden oldu. Şimdi bildiklerimizi o zaman da bildiğimizi düşünsene. Yaşayan ölü virüsünün, söz gelimi tüberküloz kadar iyi bilindiğini düşünsene. Dünya vatandaşlarının ya da en azından onları korumakla görevli yetkililerin karşılarındaki tehlikeyi bildiklerini düşünsene. Cehalet asıl düşmandı ve soğuk, salt gerçekler de silahtı.

Özgür Dünya Radyosu'na ilk katıldığımda, adı Sağlık ve Güvenlik Bilgilendirme Uluslararası Yayını idi. "Özgür Dünya Radyosu" ismi, yayınımızı takip eden bireylerden ve topluluklardan çıktı.

Gerçek anlamda ilk uluslararası adımın atılması, Güney Afrika Planı'ndan taş çatlasa iki ay sonra ve Honolulu'daki konferanstan da yıllar önceydi. Dünyanın geri kalanının hayatta kalma strateji-

lerini Redeker'a göre kurmaları gibi, bizim varoluşumuz da Radyo Ubunye'den* geçiyordu.

Radyo Ubunye nedir?

Güney Afrika'nın tecrit edilen vatandaşlarına yaptığı yayındı. Araç gereç yardımı yapacak kaynağı bulunmadığından, hükümetin halka sağlayabileceği tek destek, bilgiydi. Bu düzenli, çok dilli yayına ilk başlayan onlardı, en azından benim bilgilerim bu doğrultuda. Pratik hayatta kalma yöntemlerini halka sunarken, bir yandan da toplum içinde dolanan her temelsiz bilginin izini sürüp gerçeği açığa çıkarttılar. Bizim yaptığımız Radyo Ubunye'yi kalıp olarak alıp küresel camiaya uyarlamaktı.

Başlangıçta, Ural'ın reaktörleri daha yeni çevrimiçi olurken, kelimenin tam anlamıyla damdan düşer gibi aralarına katıldım. Ural, Sovyetler'in eski gemilerindendi, sonraları ise Rusya Federal Donanmasına geçmişti. O zamanlar SSV-33 birçok görevde kullanılabilirdi; kontrol ve kumanda gemisi, füze takip rampası veya elektronik gözlem aracı olarak. Değerliydi değerli olmasına fakat ne yazık ki işe yaramıyordu. Bana söylediklerine göre, içerdiği sistem kendi tayfası için bile fazla kafa karıştırıcıydı. Kariyerinin büyük çoğunluğunu Vladivostok deniz üssünde bir iskeleye bağlı, tesis için ek elektrik üreterek geçirdi. Mühendis değilim, o yüzden kullanılmış yakıt çubuğunu değiştirmeyi ya da kitlesel iletişim tesisatlarını, küresel uydu ağı arayüzüne çevirmeyi nasıl başardılar bilmiyorum. Ben uzmanlığımı diller üzerine yaptım, özellikle de Hint dilleri üzerine. Ben ve Bay Verma, bir milyar insana yetmeye çalışıyorduk... Şey, yani... o zamanlar hâlâ bir milyar insan hayattaydı.

Bay Verma, beni Sri Lanka'daki mülteci kampında buldu. O yazılı çevirmendi, bense sözlü. Bundan önce ülkemizin Londra'daki elçiliğinde birkaç yıl birlikte görev yapmıştık. O zamanlar işimizin zor olduğunu düşünürdük; hayatın karşımıza çıkaracaklarından bi-

* Ubunye: Zulu kökenli "birlik ve beraberlik" anlamına gelen bir kelime. *—çn*

haberdik. Çıldırtıcı bir eziyetti, günde on sekiz, bazense yirmi saat çalıştığımız oluyordu. Ne zaman uyuduğumuzu bilmiyorum. İşlenecek çok fazla ham veri vardı ve her dakika yeni harekât raporları, yeni haberler geliyordu. Çoğu, temel hayatta kalma yöntemleriyle alakalıydı; suyu arıtma, kapalı alanda sera etkisi yaratma, küften penisilin elde etme gibi. Allak bullak eden bu verilerin hemen hemen hepsi, daha önce adını sanını duymadığım terimler ve olgularla doluydu. Daha önce "taklitçi" ya da "yabani" terimlerini duymamıştım; "Lobo"nun ya da Phalanx'ın sahte mucize tedavisinin ne olduğunu bilmiyordum. Tek bildiğim aniden üniformalı bir adamın çıkıp gözümün önüne bir dizi kelimeyi itmesi ve "Marathi'de buna ihtiyacımız var ve on beş dakika içinde kayda hazırız," demesiydi.

Ne tür yanlış bilgilendirmelerle savaş veriyordunuz?

Neresinden başlasam, bilmem ki? Tıbbi mi? Bilimsel mi? Askeri mi? Manevi mi? Psikolojik mi? En çileden çıkaranı, bana kalırsa psikolojik olanlardı. İnsanlar, ayaklı afete insana özgü nitelikler atfetme çabasındaydı sürekli. Savaşta, geleneksel savaşlarda, düşmanı insani özelliklerden soyutlamaya çalışırsın ki duygusal bir mesafe yaratabilesin. Hikâyeler uyduruyor, kötüleyici sıfatlar yakıştırıyorduk... Babamın Müslümanlar hakkında söylediklerini düşününce... Bu savaşta; insan dışı varlık oldukları aşikâr olmasına karşın, herkes sanki düşmanla aralarında bir parça bağlantı bulmanın ve onlara bir insan yüzü atfetmenin umutsuz arayışındaydılar.

Örnek gösterebilir misin?

Bazı yanılgılar söz konusuydu: Zombiler zekiydiler; hissedebiliyorlardı, uyum sağlayabiliyorlardı, alet edevatı ve hatta kimi insan üretimi silahları kullanabiliyorlardı; önceki varoluşlarının hatıralarını hâlâ beraberlerinde taşıyorlardı ya da onlarla iletişim kurulabilir, evcil hayvanlar gibi eğitilebilirlerdi. Bu yalan yanlış bilgilere inanıyorlardı. Bir yalanın ardından bir diğerini çürütmeye çalışmak umut kırıcıydı. Siviller için hayatta kalma rehberinin yardımı dokundu ama cidden yetersizdi.

Gerçekten mi?

Evet. Bir Amerikalı tarafından kaleme alındığı hemen anlaşılıyordu. İçinde SUV'lere göndermeler ve bireysel silahlanmayla ilgili bilgiler yer alıyordu. Kültürel farklılıklar kesinlikle gözetilmiyordu... İnsanların inandığı çeşitli bölgesel çözümler, onları yaşayan ölülerden kurtarabilirdi.

Mesela?

Detaya inmemeyi tercih ederim çünkü bunu, bu "çözümün" kaynağı olan bütün o insan toplulukları hakkında zımnen hükme varmadan yapmama imkân yok. Bir Hintli olarak, ben de kültürümün kendi kendini yok eden görüşlerine karşı savaş vermek zorunda kaldım. Buddha'nın güya ilk vaazını verdiği, binlerce Hindu'nun her yıl ölmek için geldiği ve dünya üzerindeki en eski şehirlerden biri olan Varanasi vardı mesela. Normalde, savaş öncesi koşullarda yol cesetlerle kaplı olurdu. Şimdiyse cesetler saldırmak için ayaklanıyordu. Varanasi, Beyaz Alanlar içinde en hareketlisiydi, yaşayan ölülerin kutsal mabedi gibiydi. Bu kutsal mabet, neredeyse Ganj Nehri boyunca uzanıyordu. Savaştan yıllar yıllar önce, suyun şifa gücü bilimsel olarak araştırılmıştı. Sonuçlara göre, sudaki yüksek oksijen oranıyla alakalı bir şey mi neymiş galiba.* Trajik! Milyonlar, büyük kalabalıklar halinde kıyılarında toplandı; bu, alevlerin büyümesine yardım etmekten başka bir işe yaramadı. Hükümetin Himalayalar'a çekilmesinden sonra bile, hastalık ülkenin yüzde 90'ına resmi olarak yayıldığında bile, hacılar gelmeye devam etti. Her ülkede benzer hikâyeler yaşandı. Uluslararası ekibimizden her biri en azından böyle bir hikâyeye sahipti. Her biri böyle bir cehaletle yüzleşmek zorunda bırakılmıştı. Bir Amerikalı bize, dini bir tarikat olan "Tanrı'nın Koyunları"nın göğe yükselişin sonunda gelip

* Savaş öncesi bazı bilimsel araştırmaların bulguları, Ganj Nehri'nin suyundaki yüksek oksijen oranının uzunca süredir inanılagelen "mucize" tedavinin kaynağı olduğunu ortaya koydu ama bilim insanları bu konuda ikiye bölünmüş durumdalar.

çattığına ve hastalık ne kadar çabuk onlara bulaşırsa, o kadar çabuk cennete gideceklerine inandıklarını anlattı. Hangi ülkeden olduğunu söylemeyeceğim ama bir kadın, ancak cinsel birleşmeyle "lanetten arınmanın" mümkün olduğu fikrini yaymak için elinden geleni yapmıştı. Bu "arınma"nın bir sonucu olarak kaç kadın ya da küçük kız tecavüze uğradı bilmiyorum. Herkes, kendi halkına öfkeliydi. Herkes utanç duyuyordu. Belçikalı üyemiz bunu, kararmakta olan gökyüzüyle kıyasladı. "Müşterek gülümüzün dikeni" derdi.

Şikâyet etme hakkım yok sanıyorum. Hayatım hiç tehlike altında olmadı, midem de her zaman doluydu. Yeterli uyku uyuyamıyordum ama en azından korku duymadan uyuyordum. Daha da önemlisi, hiç Ural'ın BK bölümünde çalışmak zorunda kalmadım.

BK mı?

Bilgi Kabul. Yayınladığımız veriler, Ural'ın ortasına gökten zembille inmedi. Tüm dünyadan, uzmanlardan ve çeşitli hükümetlerin güvenlik alanlarındaki danışma komitelerinden bilgi akışı vardı. Buradaki görevliler, bulgularını BK operatörlerine aktarıyordu ve onlar da sırayla bize. Verinin büyük çoğunluğu, olağan, açık, sivil kayıtların ayıklanmasından sonra bize aktarılıyordu ve gelen verilerin birçoğunu, aslında sıradan insanların yardım haykırışları oluşturuyordu. Gezegenimizde içler acısı durumda hayatlarını sürdürmeye çalışan milyonlarca insan vardı. Çocukları açlıktan kırılırken, geçici barınakları yanarken ya da yaşayan ölüler savunmalarını kırıp geçtiğinde, hepsi telsizlerine sarılıyor, acıyla, öfkeyle, çaresizlikle haykırıyorlardı. Dili anlamıyor olsan bile –ki birçok operatörümüz anlamıyordu– ıstırap içindeki insan sesini fark etmemen imkânsızdı. Karşılık vermeleri de yasaktı ki zaten çoğu zaman buna vakit de olmuyordu. Bütün aktarımlar, resmi görev doğrultusunda olmalıydı. BK operatörlerinin neler çektiğini gerçekten bilmek istemem.

Buenos Aires'ten son yayın geldiğinde, şu İspanyolca ninniyi meşhur Latin şarkıcı seslendirdiğinde, artık operatörlerimizden biri buna dayanacak gücü kalmadığını anladı. Buenos Airesli değildi,

hatta Güney Amerikalı bile değildi. On sekiz yaşında bir Rus genciydi. Beynini uçurdu. O ilkti ve savaşın bitiminden sonra da diğer BK operatörleri onu takip etti. Bugün biri bile hayatta değil. Sonuncusu Belçikalı arkadaşımdı. "Nereye gidersem gideyim, ne yaparsam yapayım, o sesler benimle," demişti bir sabah. Güvertede dikiliyorduk. Kahverengi pusun içinde bir daha asla göremeyeceğimizi bildiğimiz güneşin doğuşunu bekliyorduk. "O feryatlar bütün hayatım boyunca yanı başımda olacaklar, asla dinmeyecek, asla yitip gitmeyecek, asla durmayacak, ismimi haykıracaklar, onlara katılmam için."

Askersiz bölge: Güney Kore

[Kore Merkezi İstihbarat Servisi Vekil Müsteşarı Hyung-chol Choi, kuzeye doğru uzanan çorak, dağlık araziyi işaret ediyor. Eğer terk edilmiş koruganlar, solup gitmiş sancaklar ve ufka doğru her yönde uzanan paslı, dikenli teller olmasa, biri kolayca burayı, Güney Kaliforniya'yla karıştırabilir.]

Ne oldu? Kimse bilmiyor. Hiçbir ülke, istilayı geri püskürtmek için Kuzey Kore'den daha hazırlıklı durumda olamazdı. Kuzeyde ırmaklar; doğu, batı ve güneyde okyanus. ***[Askersiz alanı eliyle işaret ediyor.]*** Hudutları dünya üzerinde, doğanın sunabildiği en iyi korumalara sahipti. Arazinin ne kadar dağlık olduğunu ve ne kadar kolay savunulabileceğini kendin de görebilirsin ama şu an göremeyeceğin şeyse, bu tepelerin ileri, askeri-endüstriyel altyapıyla döşendiği. Kuzey Kore hükümeti, sizin 1950'lerdeki bombalama harekâtlarınızdan dersini zor yoldan öğrenmişti ve o zamandan beri yeni bir savaş hali gündeme gelirse diye halkını güvenli bir yere aktarabilmek için yeraltı sistemi yaratmaya çabalıyordu.

Halk ağır silahlarla donatılmış ve teyakkuza geçmişti. Öyle ki, onların yanında İsrail bile İzlanda gibi kalırdı. Bir milyondan fazla kadın ve erkek, aktif olarak beşliler halinde silahlı kuvvetlerin emrindeydi. Bu, toplam nüfusun neredeyse çeyreğinden fazlaydı. Aslında nüfusun geri kalanının da hayatlarının bir evresinde askeri eğitimden geçtiğinden bahsetmeme gerek bile yok herhalde. Bu eğitimden daha da önemlisi ve bu tarz bir savaş halinde çok daha etkili olan, neredeyse insanüstü diye adlandırılacak ulusal disiplinleriydi. Kuzey Korelilere, doğdukları andan itibaren bireysel yaşamlarının

anlamsız olduğu ve yalnızca Devlet'e, Devrim'e ve Büyük Lider'e hizmet etmek için var oldukları aşılanırdı.

Güney'de bizim görüp geçirdiklerimizle tamamen zıt kutuplardaydılar. Açık toplumduk biz. Öyle olmak zorundaydık: Uluslararası ticaret bizim can damarımızdı. Bireyselciydik, belki siz Amerikalılar kadar değil ama protesto ve toplumsal karışıklıklardan payımıza düşenden fazlasını görüp geçirmiştik. Öylesine açık ve parçalanmış bir toplumduk ki Büyük Panik sırasında Chang İlkeleri'ni* uygulamayı zar zor başardık. Kuzey'de böyle dahili bir buhran tasavvur dahi edilemezdi. Onlar öyle bir halktı ki, kendi hükümetleri büyük bir kıtlığa neden olsa, isyan fısıltıları dahi yükselmeden, son çare olarak oturur, çocuklarını yerlerdi.** Bu ancak Adolf Hitler'in düşleyebileceği türde bir itaatti. Herhangi bir vatandaşa tabanca, taş veya çıplak elleriyle yaklaşan zombileri işaret edip "Savaş!" desen, en yaşlı kadınından en küçük çocuğa kadar hepsi harekete geçerdi. Bu ülke 27 Haziran 1953'ten bu yana, savaş için planlı, her daim harekete hazırdı. Eğer bu kıyametten sağ kurtulmakla kalmayıp alınları ak, zaferle çıkmasını beklediğin bir ülke var mı diye sorsalardı, cevabım tartışmasız Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti olurdu.

Öyleyse ne oldu da böyle oldu? Sorunlarımız başlamadan bir ay kadar, Pusan'daki salgının ilk izleriyle ilgili raporlar gelmeden önce, Kuzey aniden ve açıklanamaz bir şekilde bütün diplomatik ilişkileri kesti. Bize, neden tren yolu hattının, iki taraf arasında yalnızca kara bağlantısı olan kısmının kapatıldığını ya da neden bazı vatandaşlarımızın yıllardır görmeyi dört gözle bekledikleri Kuzey'deki kayıp akrabalarını görme hayallerini bir çırpıda yerle bir ettiklerini söylemediler. Kesinlikle herhangi bir şekilde açıklama yapılmadı. Aldığımız tek cevap, standart "devletin güvenliği meselesi" bahanesiydi.

Birçoklarının aksine, bunun bir savaşın başlangıcı olduğuna

* Chang İlkeleri: Redeker Planı'nın Güney Kore uyarlaması.

** 1992'deki kıtlık sırasında yamyamlık ile ilgili söylentiler ortaya atıldı. Bu kurbanların bir kısmını da çocuklar oluşturuyordu.

ikna olmamıştım. Kuzey ne zaman çatışma için gözdağı verse, hep aynı zilleri çalarlardı. Hiçbir uydu verisi –ne bizimki ne de Amerikalılarınki– düşmanca bir niyet göstermiyordu. Ne orduda hareketlenme, ne uçakların yakıt ikmali, ne gemi ne de denizaltılarında konuşlanma söz konusuydu. Bilakis, askersiz bölge boyunca yer alan kuvvetlerimiz karşı sayıların gittikçe azaldığını fark etti. Sınır bölüklerini, hepsini biliyorduk. Her birini yıllar içerisinde fotoğraflamıştık, Yılan Gözler veya Buldog gibi takma isimler vermiştik ve hatta varsayılan yaşlarına, geçmişlerine ve özel yaşantılarına göre dosyalamıştık. Şimdiyse hepsi gitmişti, zırhlı hendeklerin ve sığınakların ardında gözden yitmişlerdi.

Sismik göstergelerimiz aynı şekilde sessizdi. Kuzey, tünel harekâtlarına başlamış olsa ya da bölgenin diğer tarafında araçlarını toplamış olsa dahi, onları Ulusal Opera Locaları'nda oturuyormuşçasına net duyardık.

Panmunjom, askersiz bölge dahilinde karşıt tarafların yüz yüze görüşmeler yapabileceği tek alandı. Toplantı odaları üzerinde müşterek vesayeti paylaşıyorduk ve bölüklerimiz açık avluda belli bir mesafede hazırolda beklerdi. Muhafızlar, vardiyalı görev yapardı. Bir gece, Kuzey Kore müfrezesi kendi binalarına uygun adım girerken, başka bir birlik, uygun adım avluya çıkmadı. Kapılar kapandı. Işıklar söndürüldü. Ve onları bir daha hiç görmedik.

Ayrıca casus sızdırmaya da son verdiler. Kuzey'den gelen casuslar neredeyse mevsimler kadar düzenli ve tahmin edilebilirdi. Çoğu zaman yerlerini belirlemek çok kolaydı, eski moda kıyafetler giyiyorlar ya da zaten biliyor olmaları gereken malların fiyatlarını soruyorlardı. Onları sürekli toplardık fakat salgının izleri ortaya çıktıktan sonra, sayıları sıfıra düştü.

Peki ya sizin Kuzey'deki casuslarınız?

Kayboldular, hem de hepsi, tam da bütün elektronik takip sistem cihazlarımızın çökmesiyle aynı zamanda. Rahatsız edici telsiz trafiği yoktu demek istemiyorum, demek istediğim, trafik hiç yoktu.

Birer birer, bütün sivil ve ordu kanalları kapanmaya başladı. Uydu görüntüleri, tarlalarda çalışan çok az çiftçi olduğunu, hatta kamu projeleri için "gönüllü" amelelerde daha da büyük düşüş yaşandığını gösterdi; bu, Kuzey'in tarihinde hiç görülmemiş bir şeydi. Daha biz farkına varamadan, Yalu Nehri'nden askersiz bölgeye kadar olan kısımda nefes alan tek bir canlı kalmamıştı. İstihbarat verilerimiz, tüm ülkenin, Kuzey Kore'deki her erkeğin, kadının ve çocuğun âdeta aniden ortadan kaybolduğuna işaret ediyordu.

Bu gizem, kendi sınırlarımız içinde uğraşmak zorunda olduklarımız bir yana, gittikçe büyüyen endişelerimizi daha da körüklemişti. Seul'de, P'ohang'da, Taejon'da salgının izleri ortaya çıkmıştı. Mokpo'nun tahliyesi, Kangnung'un tecrit edilmesi ve Inchon'da Yonker Vakası'na benzer bir durum söz konusuydu ve bunlara hareket halindeki tümenlerimizin yarısını kuzey hududumuza yönlendirmek zorunda kaldığımızı ekle. Milli Savunma Bakanlığından birçok yetkili, Pyongyang'ın savaş için hazır beklediğine ve en karanlık anımızda 38. paralelden üzerimize yıldırım gibi ineceklerine ikna olmuştu. Biz, istihbarat servisindekiler ise ancak bu kadar zıt fikirlerde olabilirdik. Eğer en karanlık saati bekliyorlarsa, kesinlikle bundan daha iyi bir an olmadığını söyleyip durduk.

Tae Han Min'guk, ulusal çöküşün eşiğindeydi. Japon işi yeniden iskân plan taslakları gizliden gizliye hazırlanıyordu. Kamçatka'ya mevki tayinleri için gizli timler çoktan gönderilmişti. Eğer Chang İlkeleri işe yaramazsa, eğer birkaç birlik daha yiterse, birkaç güvenli bölge daha düşerse...

Belki de ayakta kalabilmeyi Kuzey'e borçluyduk ya da en azından bu düşme korkusunu. Benim kuşağım Kuzey'i asla bir tehdit olarak görmedi. Sivil halk adına konuşmak gerekirse; benim yaşımdakiler onları çağdışı, açlıktan kırılan, başarısız bir ulus olarak görüyordu. Benim kuşağım, bütün hayatını barış ve refah içinde geçirdi. Tek korkuları, bağış bekleyen, evsiz, milyonlarca eski komünistin ülkeye girişini sağlayacak Alman usulü yeniden birleşmeydi.

Bizden önceki kuşak için durum bu değildi... Ailelerimiz ve dedelerimiz için... Onlar üzerlerinde her daim uçuşan istila hayaletiyle yaşamışlardı. Her an sirenlerin çalabileceği, ışıkların kararabileceği, bankacıların, öğretmenlerin ve taksi sürücülerinin her an silah kuşanıp vatanlarını savunmak için savaşabilecekleri bilgisiyle yaşamışlardı. Yürekleri ve zihinleri her daim ihtiyatlıydı ve sonunda ulusal bilinci harekete geçiren de biz değil, onlar oldu.

Kuzey'e görüşme için yapılacak bir ziyareti hâlâ ısrarla talep ediyordum. İstisnasız her seferinde reddedildim. Bana söyledikleri, yapılacak çok fazla iş olduğuydu. Ülke hâlâ darmadağındı. Ayrıca uluslararası yükümlülüklerimiz vardı, daha da önemlisi Kyushu'daki mültecilerimizin iadesi... ***[Kahkahaya benzer bir homurtu koyveriyor.]*** Şu Japonlar, bize çok şey borçlu.

Mevcut kuvvetlerin hepsiyle bir keşif gezisi değildi talep ettiğim. Bana bir helikopter ve bir balıkçı teknesi versinler; Panmunjom kapılarını açsınlar ve yürüyerek geçmeme izin versinler, yeterdi. Ya bir bubi tuzağını harekete geçirirsen ne olacak, diye karşı çıktılar. Ya nükleer bombaysa? Ya bir yeraltı şehrine açılan kapıyı açarak yirmi üç milyon zombiyi serbest bırakırsam? Savları yersiz değildi. Askersiz bölgenin mayın döşeli olduğunu biliyoruz. Geçen ay hava sahalarının yakınından geçen bir kargo uçağı bölgeden ateşlenen füzeyle imha edilmişti. Ateşleyicisi otomatikti. Bu model, bütün nüfus haritadan tamamen silinirse diye geliştirilen bir intikam silahıydı.

Yaygın fikir, bir yeraltı tesisine sığındıklarıydı. Eğer bu doğruysa, o zaman o tesislerin büyüklükleri ve derinlikleriyle ilgili yaptığımız tahmini hesaplamalar toptan yanlıştı. Belki de nüfusun tamamı yeraltındaydı, sonu gelmeyen savaş planları üzerinde çalışıyorlardı, tabii "büyük liderleri", kendini Amerikan pornosu ve Batılı likörle uyuşturmaya devam ederken. Savaşın bittiğinin bile farkında değiller miydi? Liderleri yalanlar mı savunmuştu, dünyanın yok olduğunu mu söylemişti? Belki de ölülerin dirilişi onların gözünde "iyi" bir şeydi. Zaten körü körüne itaat eden bir toplumun tasmalarını

daha da sıkmak için bir fırsattı belki de. Büyük liderleri her zaman kanlı canlı bir Tanrı olmak istemişti ve şimdi yalnız yedikleri yiyeceğin, soludukları havanın değil, aynı zamanda yapay güneşlerinin de efendisi olarak, bu hastalıklı hayallerini sonunda hayata geçirmişti. Belki de asıl plan buydu fakat felaketle sonuçlandı. Paris'in altındaki "köstebek şehri"nin sonunun ne olduğuna bir bak. Ya ulusal çapta Kuzey'in başına da böyle bir şey geldiyse? Belki de o büyük ve derin mağaralar, karanlıkta uluyup serbest bırakılmayı bekleyen bir deri bir kemik kalmış yirmi üç milyon otomat zombiyle kaynıyordur.

Kyoto, Japonya

[Kondo Tatsumi, eski bir fotoğrafta, bir deri bir kemik, yüzü ergenlik sivilceleriyle kaplı, bakışları donuk görünüyor. Dağınık saçlarını yer yer sarıya boyamış. Karşımda konuştuğum adamınsa hiç saçı yok. Sinekkaydı tıraş olmuş, bronzlaşmış; ses tonu yüksek, kendinden emin ve dikkatli. Keskin bakışları bir an benimkinden ayrılmıyor. Tavırları candan, ılımlı ve rahat olmasına karşın, bu savaşçı keşiş, dinlenen yırtıcı bir hayvanın dinginliğine sahip.]

Ben bir "otaku" idim. Bunun, birçok büyük insana, büyük anlamlar ifade eden bir terim olduğunu biliyorum ama benim için anlamı yalnızca "dışlanmış" demekti. Amerikalıların, özellikle gençlerin, toplumsal baskının altında kapana kısılmış gibi hissettiklerini biliyorum. Tüm insanoğlu böyle hissediyor. Ancak, eğer sizin kültürünüzü doğru anlamışsam, bireycilik fikri destek görüyor. Siz, yığınların arasında gururla kendi düşüncelerini ifade eden "asilere", "serserilere" hürmet gösteriyorsunuz. Sizin için, bireycilik bir şeref nişanı; bizim içinse, utanç damgası. Bilhassa savaştan önce, çevrenin öngördüğü sonsuz ve çapraşık yargı labirentinde yaşıyorduk. Görünüşün, sözlerin, kariyerinden hapşırma şekline kadar bütün davranışların planlı ve değişmez Konfüçyüs öğretisine bağlı olmak zorundaydı. Kimisi, içinde bu öğretiyi uygulayacak kuvveti buluyordu; kimisi de bulamıyordu. Benim gibileriyse daha iyi bir dünya adına sürgünü tercih ediyordu. Bu dünya siber dünyaydı ve Japon otakuların şahsına münhasırdı.

Sizin ya da aslında diğer herhangi bir ülkenin eğitim sistemi hakkında bir şey söyleyemem ama bizimkinin neredeyse tamamı bilgi ezberine dayanıyordu. Savaş öncesinde Japon çocuklar sınıfa ilk ayak bastıkları günden itibaren, günlük yaşantılarında hiç kullan-

mayacakları cilt cilt bilgi ve formülle yükleniyorlardı. Ahlaki öğeler, toplumsal bağlam, dışarıdaki dünyayla iletişim kurabilme yetileri bu bilgilere dahil değildi. Var olma amaçları uzmanlıklarını zirveye taşımaktan başka bir şey içermiyordu. Savaş öncesinde Japon çocuklarına düşünmeyi öğretmezlerdi, bize ezberlemeyi öğretirlerdi.

Bu eğitime neden kendimi siber dünyaya vererek sırt çevirdiğimi anlıyorsundur. Bağlam dışında var olan bilginin yer aldığı, statülerin edinim ve sahiplenmeyle belirlendiği bir dünyada benim kuşağımdakiler, tanrılar gibi hüküm sürdü. Bir ustaydım, incelediğim her şeyin uzmanıydım, başbakanın kabine üyelerinin kan grubunu keşfetmekten tut, Matsumoto ve Hamada'nın* vergi makbuzlarını ortaya çıkarmaya kadar ya da Pasifik Savaşı'nda kullanılan tüm şingunto kılıçlarının durumuna kadar. Görünüşüm ya da görgü kuralları, notlarım ya da geleceğim için kaygılanmak zorunda değildim. Kimse beni yargılayamazdı, kimse beni incitemezdi. Bu dünyada güçlü bendim ve daha da önemlisi güvendeydim!

Buhran Japonya'ya ulaştığında, bizim tayfa, diğer herkes gibi, eski takıntılarını bir kenara bıraktı ve tüm enerjisini yaşayan ölülere verdi. Psikolojilerini, davranışlarını, zayıflıklarını ve insanlığa açtıkları savaşa yönelik küresel tepkiyi inceledik. Japon adalarında denetimi sağlama ihtimali benim tayfamın uzmanlık alanıydı. Nüfus istatistiklerini, ulaşım ağı bilgilerini, polis ilkelerini topladım. Japon deniz ticaret filosunun boyutundan tut da ordunun elindeki taramalı tüfeğin atış sayısına kadar her şeyi ezberledim. Hiçbir bilgi yetersiz ya da belirsiz değildi. Bir görevimiz vardı, çok az uyuduk. Sonunda okulun zorunluluktan tatil edilmesi, bize günde neredeyse yirmi dört saat çevrimiçi olma imkânı verdi. Doktor Komatsu'nun sabit diskine girebilmeyi ilk beceren bendim. Meclise bulgularını sunmadan tam bir hafta önce ham veriyi ilk okuyan bendim. Bu bir darbeydi. Bana tapanlar arasında statümü bir üst seviyeye çıkarttı.

* Hitoşi Matsumoto ve Masatoşi Hamada Japonya'da, savaş öncesi dönemde doğaçlama güldürüde en başarılı iki isimdi.

Tahliyeyi ilk öneren Doktor Komatsu'ydu, değil mi?

Evet, oydu. Bizim gibi o da aynı bilgileri toplamıştı. Fakat biz bu bilgileri ezberlerken, o analiz ediyordu. Japonya kalabalık bir ulustu: Yüz yirmi sekiz milyon insan, kimi yerlerde dağlık, kimi yerlerde kentleşmenin yoğun olduğu üç yüz yetmiş bin metrekareden daha küçük adalar silsilesinde sıkış sıkış yaşıyordu. Japonya'nın düşük suç oranı, burayı polis kuvvetlerinin nispeten sayıca en az olduğu ve en hafif şekilde silahlandığı endüstriyel bir bölge haline getirdi. Ayrıca Japonya askersiz denilebilecek bir ülkeydi. Amerikan "koruması" nedeniyle, kendi savunma kuvvetlerimiz 1945'ten bu yana gerçek bir çatışma yaşamamıştı. Hatta Körfez'e çıkarma yapan o göstermelik bölükler neredeyse hiçbir ciddi çatışmaya girmediler ve işgal görevlerinin büyük kısmını kamplarının güvenli duvarları ardında geçirdiler. Bütün bu bilgi kırıntılarına ulaşma imkânımız vardı fakat bunların işaret ettiği noktayı gösterecek imkân yoktu. O yüzden Doktor Komatsu halka durumun umutsuz olduğunu ve Japonya'nın derhal tahliye edilmesi gerektiğini söylediğinde hiçbirimiz şokun etkisinden bir süre kurtulamadık.

Dehşete düşmüş olmalısınız.

Kesinlikle hayır! Coşkuyla sarıldığımız bir etkinlik patlamasına, halkımızın yerleşebileceği yeni bir yer keşfetme yarışına yol açtı. Güney olabilir miydi, Orta ve Güney Pasifik'teki mercanadalarına ya da kuzeye çıkabilir miydik? Kuriles, Sakhalin ya da belki Sibirya'da bir yeri kolonileştirirdik. Cevabı her kim bulursa, o siber tarihteki en büyük otaku olacaktı.

Fakat kişisel güvenliğin konusunda kaygılanmıyor muydun?

Tabii ki hayır. Japonya cehenneme dönmüştü ama ben Japonya'da yaşamıyordum. Verilerin özgürce aktığı dünyada yaşıyordum. Siafu,* –hastalığı kapanlara böyle diyorduk– bizim için korkulacak

* "Siafu." Afrika asker karıncaları için kullanılan takma ad. İsim ilk defa Doktor Komatsu Yukio tarafından kullanıldı.

değil, üzerinde çalışılacak bir şeydi. Mustarip olduğum kopukluğu tahmin dahi edemezsin. Kültürüm, yetişme şeklim ve şimdi de otaku yaşam tarzım, hepsi de beni soyutlamak için bir araya gelmişti. Japonya tahliye edilebilirdi, Japonya haritadan silinebilirdi ve ben sanal dünyamın güvenli doruğunda oturup izlerdim.

Peki ya ailen?

Ne olmuş onlara? Aynı apartman dairesinde yaşıyorduk ama onlarla hiç konuşmazdım. Ders çalıştığımı düşündüklerinden eminim. Okul kapandığında bile onlara hâlâ sınavlara çalışmak zorunda olduğumu söyledim. Asla sorgulamadılar. Babam ve ben nadiren konuşurduk. Annem sabahları kapımın önüne kahvaltı tepsisi, akşamları ise yemek bırakırdı. Tepsi bırakmadığı ilk seferde, aklıma herhangi olumlu ya da olumsuz bir düşünce gelmedi. O sabah her zamanki gibi uyandım; her zamanki gibi ihtiyacımı giderdim; her zamanki gibi çevrimiçi oldum. Öğleden sonra acıkmaya başladım. Bu tarz hislerden nefret ederdim, açlık, bitkinlik ya da şehvetten. Hepsi fiziksel rahatsızlıklardı. Beni deliye döndürüyorlardı. İsteksizce bilgisayarımın başından kalktım ve odamın kapısını açtım, yiyecek yoktu. Anneme seslendim. Cevap yoktu. Mutfağa gittim, soğuk bir tas erişte çorbası kaptım ve masamın başına geri döndüm. O gece tekrar mutfağa gittim ve bir sonraki sabah tekrar.

Aileni aramayı denemedin mi?

Sadece kendimi beslemek için değerli dakikalarımı harcadığım için rahatsızlık duyuyordum. Benim dünyamda heyecanlı birçok gelişme yaşanıyordu.

Peki, ya diğer otakular ne yapıyordu? Korkularınızı paylaşıyor muydunuz?

Biz bilgileri, hakikatleri paylaşırdık, duyguları değil. Ortadan kaybolmaya başladılar. Birinin e-postalarıma cevap yazmadığını ya da bir süredir hiç ileti yollamadığını fark ettim. Kimileri bir gün boyunca çevrimiçi değillerdi ya da sunucuları artık aktif değildi.

Ve bu seni hiç mi korkutmadı mı?

Çileden çıkardı. Yalnızca bilgi kaynağımı kaybetmekle kalmamıştım, alacağım potansiyel övgüleri de kaybedecektim. Japonların tahliye kapıları hakkında doğruluğu kesinleşmemiş bir bilgiyi paylaşmak ve altmış yerine elli cevap almak üzücüydü. Sonraysa elliden kırk beşe düştü, sonra otuza...

Bu böyle ne kadar devam etti?

Üç gün kadar. Son ileti Sendai'deki bir başka otakudandı. Ölüler, onun oturduğu apartmanla aynı *cho*'da olan Tohoku Üniversitesi Hastanesi'nden dışarı akın akın yayılıyorlardı.

Ve bu seni kaygılandırmadı mı?

Neden kaygılanayım ki? Tahliye süreciyle ilgili öğrenebileceğim her şeyi öğrenmeye çalışmakla çok meşguldüm. Nasıl işleme konulacaktı, hangi devlet birimleri bu işleme dahil olacaktı? Kamplar Kamçatka'da mı, Sakhalin'de mi olacaktı, yoksa her ikisinde birden mi? Ve her yerde karşıma çıkan, ülkeyi silip süpüren intiharlar da neyin nesiydi?* Çok fazla soru, derinine inilecek çok fazla veri vardı. O gece uyumak zorunda olduğum için kendime küfürler yağdırdım.

Uyandığımda ekran boştu. Giriş yapmayı denedim. Hiçbir şey olmadı. Sistemi yeniden yüklemeyi denedim. Yine hiçbir şey olmadı. Yedek pilde çalıştığını fark ettim. Sorun değildi. Tam verimle çalıştırsam dahi on saat yetecek yedek güç mevcuttu. Sonra sinyal şiddetimin sıfır olduğunu fark ettim. Gözlerime inanamadım. Tüm Japonya'da olduğu gibi Kokura'da da son teknoloji ürünü kablosuz bağlantı vardı. Bir sunucu devre dışı kalabilirdi, hatta belki birkaç tanesi ama bütün ağ mı çökmüştü? Sorunun kendi bilgisayarımdan kaynaklandığını düşündüm. Öyle olmalıydı. Dizüstü bilgisayarımı açtım ve giriş yapmayı denedim. Sinyal yoktu. Küfür ede ede başından kalktım ve aileme onların masaüstü bilgisayarlarını kullanmak zorunda olduğumu söylemeye gittim. Hâlâ evde değillerdi. Öfke-

* Büyük Panik sırasında Japonya yaygın intihar vakalarından mustaripti. İntihar vakaları dünya ortalamasının üstündeydi.

den deliye döndüm, annemin cep telefonunu aramak için evdeki kablosuz telefona sarıldım. Ses yoktu. Kendi cep telefonumdan aramayı denedim. Sinyal yoktu.

Başlarına ne geldiğini öğrenebildin mi?

Hayır, bugün bile, ne olduğuna dair en ufak bir bilgim yok. Beni terk etmediklerini biliyorum, bundan eminim. Belki babam işyerinde kapana kısıldı, annem de markette alışveriş yaparken. Beraberce, yeniden iskân bürosundan dönerken ya da giderken kaybolmuş da olabilirler. Başlarına herhangi bir şey gelmiş olabilir. Ne bir not vardı ne de başka bir şey. O zamandan beri öğrenmeye çalışıyorum.

Ailemin odasına gittim gerisingeri, orada olmadıklarından emin olmak için. Telefonları yeniden denedim. Henüz durum o kadar kötü değildi. İpler hâlâ benim elimdeydi. Çevrimiçi olmayı yeniden denedim. Komik değil mi? Tek düşünebildiğim tekrardan kaçmak, kendi dünyama, onun güvenliğine sığınmaktı. Ekran hâlâ bomboştu. Paniklemeye başlıyordum. "Şimdi," diye tekrarlıyordum bilgisayarı irade gücümle harekete geçirmeye çalışarak. "Şimdi, şimdi, ŞİMDİ! ŞİMDİ! ŞİMDİ!" Bilgisayar ekranına vurmaya başladım. Parmaklarımdan akan kanın görüntüsü beni dehşete düşürdü. Çocukken hiç top oynamamıştım, o nedenle hiç yaralanmamıştım. Bu görüntü benim için fazlaydı, çok fazlaydı. Monitörü kaptığım gibi duvara fırlattım. Küçük çocuklar gibi ağlıyordum, bağırıyordum. Hızla soluk alıp veriyordum. Yere yığıldım ve kustum. Zar zor ayağa kalktım ve sendeleyerek ön kapıya gittim. Ne aradığımı bilmiyorum, yalnızca dışarı çıkmak istiyordum. Kapıyı açtım ve karanlığa doğru baktım.

Komşularınızın kapısını çalmayı denedin mi?

Hayır. Tuhaf değil mi? Çökmüştüm ama o halde dahi sosyal çekincelerim o kadar derindi ki birisiyle iletişim kurma düşüncesi bile aslında benim için hâlâ bir tabuydu. Birkaç adım attım, kaydım ve yumuşak bir şeyin üstüne düştüm. Soğuk ve kaygandı. Elime, üstüme başıma bulaştı. Pis kokuyordu. Bütün merdiven pis kokuyordu. Aniden hafif ama düzenli bir sürtünme sesi işitme-

ye başladım, sanki bir şey kendini merdivenlerde sürüyerek bana doğru ilerliyordu.

"Kim var orada?" diye seslendim. Yumuşak ama gürleyen bir inilti işittim karşılık olarak. Gözlerim karanlığa yeni yeni uyum sağlıyordu. Bir cismin kaba hatlarını seçebiliyordum. Geniş, insansı bir yaratık göbeğinin üstünde sürünerek ilerliyordu. İnme indi âdeta; koşmak, kaçmak istiyordum ama bir taraftan da kesinkes... emin olmak istiyordum. Kapı aralığımdan, karşı duvara soluk gri bir ışık yansıyordu. O şey ışığa doğru süründüğünde yüzünü görebildim. Tam bir insan yüzüydü, kusursuzdu. Neredeyse... Sağ gözü yuvasından dışarı sarkmıştı. Sol gözü üzerime kilitlenmişti. Gürleyen inilti yerini kısık gıcırtılı bir yutkunmaya bıraktı. Ayağa fırladığım gibi eve koştum ve kapıyı ardımdan kapattım.

Zihnim berraktı, belki de yıllardır ilk defa. Aniden, duman kokusu aldım ve donuk feryatlar işittim. Cama koştum ve perdeleri kaldırdım.

Kokura cehenneme dönmüştü sanki. Alevler, enkazlar... Siafular her yerdeydi. Kapıları parçalayıp apartmanları işgal etmelerini izledim. Balkonlarda ya da sokak köşelerinde korkudan sinmiş insanları sürüler halinde yutarlarken izledim, insanların ölüme sıçrayışlarını ya da bacak ve omurgalarını kırışlarını izledim. Kaldırımda, hareket edemeden öylece yatıyorlardı. Ölüler etraflarını çevirirken ıstırap feryatları yükseliyordu. Bizim apartmanın tam karşısındaki dairede oturan adam onlara golf sopasıyla karşı koymayı denedi. Sopa zombinin kafasına zararsızca indi ve arkadan gelen beş tanesi adamı alaşağı etti.

Sonra... Kapıda gümleme sesi. Benim kapımda. ***[Yumruğunu sallıyor.]*** Güm-gümgüm-güm... Yerden, zemine yakın kısımdan. O şeyin iniltisini işitiyordum. Diğer apartmanlardan gelen diğer sesleri de işittim. Bunlar benim komşularımdı, her zaman uzak durmaya çalıştığım, yüzlerini ve adlarını dahi hatırlamakta zorlandığım komşularımdı. Çığlık atıyorlar, dua ediyorlar, karşı koyuyorlar ve hıçkıra

hıçkıra ağlıyorlardı. Üst kattan gelen, genç bir kadına mı yoksa çocuğa mı ait olduğunu anlayamadığım bir ses işittim. Birine ismiyle sesleniyor, durması için yalvarıyordu. Ses, bir inleme korosu tarafından bastırıldı. Kapımdaki gümleme sesi daha da netleşti. Daha fazla siafu gelmişti. Kapıya destek olsun diye oturma odasından mobilya taşımaya çalıştım. Boşuna bir çabaydı. Bizim apartman dairemiz, sizin standartlarınıza göre fazla çıplaktı. Kapı çatırdamaya başladı. Menteşelerinin oynamaya başladığını görebiliyordum. Kaçmak için yalnızca birkaç dakikam olduğunu fark ettim.

Kaçmak mı? Fakat her kapıya onlar yığılmışsa...

Pencereden, aşağıdaki dairenin balkonuna yatak çarşaflarını bağlayıp aşağı sarkıtmak aklıma geldi... ***[Mahcup bir ifadeyle gülümsüyor.]*** Bunu Amerika'daki hapishane firarlarını araştıran bir otakudan öğrenmiştim; ilk kez bilgi birikimime başvuruyordum.

Neyse ki çarşaf dayandı. Pencereden dışarı çıktım ve kendimi aşağıdaki daireye doğru yavaş yavaş kaydırmaya başladım. Kaslarım derhal yanmaya başladı. Kaslarıma daha önce hiç ilgi göstermemiştim, şimdi benden intikamlarını alıyorlardı. Hareketlerimi kontrol altında tutmak için çok çabaladım. Aklımı on dokuz kat yüksekte olduğum bilgisinden uzak tutmalıydım. Rüzgâr sertti, alevlerden taşıdığı sıcak ve kuru havayı üfürüyordu. Ani rüzgâr beni kaptığı gibi binanın yan yüzeyine doğru savurdu. Betona çarpıp geri savruldum. Neredeyse kayıyordum. Ayaklarımın altındaki balkon demirlerini hissedebiliyordum. Kendimde biraz daha dayanma gücünü ancak böyle bulabildim. Kıçımın üstüne düştüm. Dumandan öksürüyordum. Nefes nefese kalmıştım. Yukarıdan, bizim daireden gelen gürültüyü duyabiliyordum. Ölüler kapıyı kırıp içeri girmişlerdi. Kafamı uzatıp yukarıya, kendi balkonuma baktım. Balkon zeminiyle demirleri arasından kafasını çıkarmış tek gözlü bir siafu gördüm. Bir süre orada asılı kaldı, yarısı dışarıda, yarısı içeride; sonra bana doğru bir hamle yapınca aşağı kaydı. O görüntüyü asla unutamayacağım. Düşerken bile hâlâ bana uzanmaya çalışıyordu. Havada asılı

kalmış bedeni, bana doğru uzanmış kolları, havada süzülen gözü kâbuslarımdan fırlama bir görüntüydü.

Üstümdeki balkondan yükselen diğer siafuların iniltilerini işitebiliyordum ve bu dairede de onlardan var mı diye kontrol etmek için arkamı döndüm. Şansım yaver gidiyordu, ön kapının bizimkisi gibi arkadan desteklendiğini gördüm. Bizimkinin aksine, bu kapıyı dışarıdan zorlayan saldırganlar yoktu. Halının üzerindeki kül katmanı içimin rahatlamasında bir diğer etkendi. Kalın ve bozulmamıştı. Birkaç gündür hiç kimsenin üzerinden geçmediğini bağıra bağıra söylüyordu. Bir an yalnız olabileceğimi düşündüm ama sonra o kokuyu aldım.

Banyonun kapısını bir hışımla açtım. Leş gibi bir koku sanki üzerime üflendi. Küvette bir kadın vardı. Bileklerini kesmişti. Kesikler dikey ve uzundu. Damarların kesilmiş olduğundan emin olmak istemişti sanki. İsmi Reiko'ydu. Tanımak için çaba harcadığım tek komşum oydu. Yabancı iş adamlarına yönelik bir kulüpte yüksek ücretli hostesti. Onun çıplak vücuduyla ilgili hayaller kurardım. Artık vücudunu biliyordum.

Tuhafıma giden, ölülerin ardından edilebilecek bir dua bilmemdi. Sinirime dokunmuştu. Küçük bir çocukken dedemle anneannemin bana öğretmeye çalıştıkları, benim de modası geçmiş bilgi diye dikkate almadığım o duaları hatırlamaya çalıştım. Kendi köklerimden böylesine uzak olmam utanç vericiydi, tek yapabildiğim orada öylece bir aptal gibi dikilip bazı çarşaflarını aldığım için bir özür mırıldanmak oldu.

Çarşafları mı?

Daha fazla ip için. Orada uzunca bir süre dayanamayacağımı biliyordum. Ölü bir bedenin yaydığı sağlık tehlikesi bir yana, yukarıdaki ölülerin varlığımı sezip de ne zaman kapıya dayanacaklarını bilemezdim. Bu binadan, bu şehirden çıkmak zorundaydım ve eğer mümkünse Japonya'dan bir çıkış yolu bulmayı ümit ediyordum. Üzerinde düşünülmüş bir kaçış planım yoktu henüz. İlerlemeye de-

vam etmek zorunda olduğumu biliyordum. Caddeye ulaşana kadar, her seferinde bir kat. Bazı dairelerde durup erzak depolamak iyi bir fikirmiş gibi geldi; tamam, çarşaftan iple aşağı sarkmak kadar tehlikeliydi ama kesinlikle binanın içinde ve merdiven boşluğunda pusu kurmuş siafularla karşılaşmaktan daha güvenliydi.

Caddeye indiğin zaman daha büyük bir tehlike altında olmayacak mıydın?

Hayır, daha güvenliydi. ***[Yüzümdeki ifadeyi yakalamıştı.]*** Hayır, yemin ederim öyle. İnternet camiasından öğrendiğim şeylerden biriydi bu. Yaşayan ölüler yavaştı ve onlardan kaçmak kolaydı. Kapalı alanlarda köşeye sıkışıp kalma riskin vardı ama açık alanda seçeneklerinin sonu yoktu. Şansın yüksekti, internette böyle durumda hayatta kalmayı başaranlarla yazışmalarımdan, salgının kalabalık alanlarda cereyan ettiği durumların avantaja çevrilebileceğini öğrenmiştim. Etrafta siafunun ilgisini cezbedecek korkmuş, bir o kadar da düzensiz insan yığınları varken neden beni fark etsinlerdi ki? Adımlarıma dikkat ettiğim, çevik adımlarla ilerlediğim ve bir motosikletli tarafından ezilme ya da bir kaza kurşununa kurban gitme şansızlığına uğramadığım sürece caddelerdeki hengâmenin içinden kendi yolumu bulup kurtulabileceğimi düşünüyordum. Asıl problem aşağı inebilmekti.

Zemin kata ulaşmam üç günümü aldı. Bunun bir nedeni de yüz kızartıcı fiziksel yetersizliğimdi. Eğitimli bir atlet, eğreti ipimi küçük bir sorun olarak görebilirdi, bir de beni düşün. Geriye dönüp baktığımda, ölüme balıklama dalmadığıma ya da tüm o çizik ve kesiklerimden enfeksiyon kapmadığıma şaşırıyorum. Vücudum, adrenalin ve acı tedavisiyle yoluna devam edebildi. Bitkindim, sinirlerim gergindi ve hiç uyuyamamıştım. Bildiğimiz anlamda dinlenememiştim. Karanlık çöktüğünde hareket ettirebildiğim her şeyi kapılara yaslıyordum, sonraysa gün ağarıncaya kadar bir köşeye çöküp, ağlıyor, yaralarımı sarıyor ve zayıflığıma, narinliğime küfürler yağdırıyordum. Gecelerden birinde gözlerimi yummayı başardım,

hatta birkaç dakikalığına uykuya daldığımdan da eminim ama sonra ön kapıya inen siafu yumrukları yerimden sıçrayıp bir koşu cama gitmeme neden oldu. O geceyi yandaki dairenin parmaklık demirlerine sinerek geçirdim. Balkon kapısı kilitliydi ve kırıp açacak gücü kendimde bulamadım.

Bu kadar zaman almasının ikinci sebebi de ussaldı. Otaku yaşantımın obsesif-kompülsif yapısı, ne kadar zaman alırsa alsın en doğru hayatta kalma yöntemini seçmemi şart koşuyordu, internetten yaptığım araştırmalarım, bana en doğru silahları, giysileri, erzakı ve ilaçları öğretmişti. Asıl sıkıntı bunları şehirli iş adamlarının yaşadığı bir apartmanda bulmaktı.

[Gülüyor.]

Çok hoş bir görüntü çizdiğime eminim. Üzerimde bir iş adamının yağmurluğu, sırtımda da Reiko'nun eski moda "Hello Kitty" sırt çantasıyla, çarşaftan yapılma bir ipten kayıyordum. Uzun sürdü ama üçüncü günün sonunda ihtiyacım olan her şeyi hemen hemen toplayabilmiştim. Güvenilir bir silah haricinde her şeyi.

Hiç mi silah yoktu?

[***Gülümsüyor.***] Orası, insanlardan çok ateşli silahların bulunduğu Amerika değildi. Bu bilgiyi de Kobe'deki bir otaku, NRA (Amerika Ulusal Tüfek Birliği) kaynaklarından almıştı.

Benim kastettiğim herhangi bir el silahı, bir çekiç, bir levye...

Hangi iş adamı kendi evinin tamiratını yapıyordu ki? Benim aklıma daha çok golf sopası falan geldi, çok da fazla vardı etrafta ama sonra karşı apartmandaki adamı hatırladım. Alüminyum beysbol sopası buldum ama etkili bir silah olabilecek durumda değildi. Bükülmüştü. İnanır mısın, her yere baktım ama kendimi savunmak için kullanabileceğim sert, güçlü ya da keskin hiçbir şey bulamadım. Düşünüp taşındıktan sonra caddeye bir kere inince ölü bir polisin copunu ya da belki de bir askerin silahını almam konusunda şansımın yaver gidebileceğine karar verdim.

Ölümüme neredeyse bu fikirler sebep oluyordu. Zeminden

dört kat yükseklikteydim, ipimin sonundaydım. Her dairede biraz oyalanıyordum. Daha hızlı yol kat etmek için çarşafı her seferinde uzattım. Bunun artık sonuncu sefer olduğunu biliyordum. O ana kadar kaçış planım tıkırında gitmişti. Dördüncü katın balkonuna ayak bastım, yeni çarşaf takımları için daireye girdim (o sıralar artık silah bulabilme umudum kalmamıştı). Buraya kadar her şey yolundaydı. Sonrasında, planım kaldırıma kayarak inmek, en elverişli motoru çalmak (kullanmayı bilmesem de) ve o eski bosozokucular* gibi caddelerden hızla geçmekti. Hatta belki yoldan bir iki kız da kapardım. *[Gülüyor.]* Aklım o noktada pek yerinde değildi. Planımın ilk aşaması işe yarasaydı ve ben o durumda caddeye ayak basmış olsaydım... Neyse, sonuçta işe yaramadı.

Dördüncü katın balkonuna ayak bastım. Kayan kapıya ilerledim ve bir siafuyla yüz yüze geldim. Genç biriydi, muhtemelen yirmilerinde. Üzerinde yırtık pırtık bir takım elbise vardı. Burnu ısırılıp koparılmıştı ve kanlı suratını cama yaslamıştı. Hemen geri sıçradım, ipi yakaladım ve üst kata tırmanmaya başladım. Kollarım tepkisizdi; ne bir yanma ne de bir ağrı vardı. Yani artık dayanma sınırlarının sonuna gelmişlerdi, siafu ulumaya ve cama yumruklarıyla ardı ardına darbeler indirmeye başladı. Umutsuzluk içinde, kendimi bir sağa bir sola iterek sallanmaya çalıştım. Belki kendimi yandaki binanın balkonuna sallandırabilir ve güvenli bir yere ayak basarım diye umut ediyordum. Cam kırıldı ve siafu, ayaklarıma atıldı. Kendimi geriye doğru ittim, elimdeki ipin kaymasına izin verdim ve bütün kuvvetimle ileri atıldım... ve ıskaladım.

Şu ânda konuşuyor olmamızı, yanlamasına düşerek hedefimin altındaki balkona inmeme borçluyum. Ayaklarımın üstüne düştüm. Öne doğru tökezledim ve neredeyse diğer tarafa devriliyordum. Doğrudan daireye daldım ve bir siafu var mı diye daireyi kolaçan ettim. Oturma odası boştu. Tek mobilya, kapıya dayanmış gelenek-

* Bosozoku: Japon motosiklet çetesi. 1980'li ye 1990'lı yıllarda popülerlikleri doruk noktasına ulaştı.

sel yer masasıydı. Diğerleri gibi burada yaşayan da intihar etmiş olmalıydı. Burnuma kötü koku gelmediğinden adamın kendini camdan aşağı attığına kanaat getirdim. Yalnız olduğuma karar verdim; o küçücük rahatlama hissi bile bacaklarımın kesilmesine yetmişti. Bitkinlikten duvara doğru yığıldım. Kendimi karşı duvarı süsleyen bir dizi fotoğrafa bakar buldum. Dairenin sahibi yaşlı bir adamdı ve fotoğraflar oldukça renkli bir yaşam geçirdiğini söylüyordu. Geniş bir ailesi, bir sürü arkadaşı vardı. Dünyanın çeşitli, egzotik mekânlarına seyahat etmişti. Yatak odamın dışına çıkan ya da daha doğrusu o hayat tarzımın dışına çıkan bir yaşamın hayalini hiç kurmamıştım. Kendime söz verdim, eğer bu kâbustan sağ salim, tek parça halinde çıkarsam, hayatta kalmakla yetinmeyecektim, *yaşayacaktım*.

Gözlerim odada bulunan diğer nesneye döndü, Bir Kami Dana'ydı, geleneksel kutsal Şinto mihrabı. Onun altında, yerde bir şey vardı; bir intihar notu olmalı diye geçirdim aklımdan. Odaya girdiğimde esinti uçurmuş olmalıydı. Onu orada, yerde bırakmak içime sinmedi. Aksak adımlarla odanın diğer ucuna yürüdüm ve onu yerden aldım. Birçok Kami Dana'nın ortasında bir ayna bulunur. O aynada, yatak odasından ayağını sürüyerek çıkan birinin yansıması gözüme takıldı.

Birden vücuduma adrenalin pompalandı ve olduğum yerde hızla döndüm. Yaşlı adam hâlâ oradaydı, yüzündeki bandaja bakılacak olursa dönüşeli çok zaman olmamıştı. Bana doğru hamle yaptı; kenara kaçtım. Bacaklarım hâlâ titrekti, zayıftı. Saçımdan yakaladı. Serbest kalmak umuduyla döndüm. Yüzünü yüzüme doğru çekti. Oldukça zindeydi. Kasları sağlamdı, özellikle de benimkine kıyasla. Yaşına göre şaşırtıcıydı ama diğer taraftan yaşlılığın izleri de vardı. Kemikleri kırılgandı. Kafamdan tutan kolu yakalayıp çevirdiğimde kırılan kemiğin sesini işittim. Göğsüne bir tekme attım, geriye savruldu, kırık koluyla hâlâ saçımı sıkı sıkıya tutuyordu. Duvara çarptı. Kırılan cam ve fotoğraflar üstüne indi. Hırladı ve tekrar üzerime saldırdı. Geri çekildim, tetikteydim ve sonra bana uzanan diğer ko-

lunu yakaladım. Ters çevirerek sırtına yapıştırdım, diğer kolumla ensesinden tutarak başını öne doğru ittim ve bir kükreme sesiyle birlikte, yapabileceğimden emin bile olmadan onu iterek balkon demirlerinin üzerinden aşağı fırlattım. Kaldırımı yüzüstü öptü. Parçalanmış vücudunun üzerindeki kafası hâlâ bana tıslıyordu.

Aniden kapıda gümlemeler başladı, itiş kakışımızı duyan daha fazla siafu kapıya dayanmıştı, içgüdülerimle tam gaz hareket ediyordum artık. Bir hışımla yaşlı adamın odasına daldım ve yatak çarşaflarını sökmeye başladım. Çok uzun olmasına gerek yok diye düşündüm, üç kat kalmıştı geriye ve sonra... Sonra durdum, taş kesildim âdeta, bir fotoğraf karesindeydim sanki. Onlar gibi hareketsiz. Dikkatimi çeken buydu, çıplak duvarda asılı duran tek bir fotoğraf. Siyah-beyaz, grenliydi ve geleneksel aileyi canlandırıyordu. Bir anne, bir baba ve küçük bir oğlan vardı. Üniforma giymiş küçük çocuğun yaşlı adam olduğunu düşündüm. Elinde bir şey vardı, neredeyse kalbimin durmasına neden olacak bir şey. Fotoğraftaki adamın önünde eğildim ve gözümde yaşlarla tek bir kelime sarf ettim: "Arigato."

Elinde ne vardı?

Onu, yatak odasındaki bir sandığın dibinde buldum. Üzerinde bir dizi dosya ve fotoğrafta giydiği pejmürde üniforması vardı. Kını yeşil, çentikli, ordu işi alüminyumdu ve eğreti yapılmış deri kaplamanın yerine artık orijinal köpekbalığı derisi vardı ama çelik... gümüş gibi parlıyordu. Makine yapımı değildi... Kavisi, uzun keskin ucuna kadar uzanıyordu. Düz, bombeli geniş hatları imparatorlara yaraşır krizantem kiku-sui ile süslenmişti ve kılıca otantik bir hava veriyordu. Asitle lekelenmemişti. İşçiliği zarifti ve savaş için dövülmüş olduğu aşikârdı.

[Yanındaki kılıcı işaret ediyorum. Tatsumi gülümsüyor.]

Kyoto, Japonya

[Usta Tomonaga Ijiro, ben odaya adım atmadan saniyeler evvel, kim olduğumu anlıyor. Görünüşe bakılırsa tam bir Amerikalı gibi yürüyor, kokuyor ve hatta nefes alıyorum. Japon Tatenokai, diğer adıyla "Kalkan Cemiyeti"nin kurucusu beni hem eğilerek hem de el sıkışarak selamlıyor, sonraysa önünde bir öğrenci gibi oturmam için içeri davet ediyor. Tomonaga'nın yardımcısı Kondo Tatsumi bize çay servisi yapıyor ve o da eski ustasının yanına diz çöküyor. Tomonaga, görüşmemiz sırasında görünüşünden rahatsızlık duyarsam şimdiden özür dilediğini söylüyor. Ustanın gözleri, ergenlik çağından bu yana ışıktan yoksun.]

Ben "hibakuşa"yım. Sizin takviminizle, görme kabiliyetimi 9 Ağustos 1945'te, saat 11.02'de kaybettim. Kompira Dağı'ndaydım. Sınıftan birkaç arkadaşımla beraber hava saldırısı uyarı merkezinde görevliydik. O gün hava kapalıydı, o nedenle üzerimizden geçen B-29'u görebilmekten ziyade duyabiliyordum. Tek bir *B-san* idi, muhtemelen de keşif uçuşuydu ve rapor etmeye dahi değmezdi. Sınıf arkadaşlarımın siperlere daldığını görünce gülmemek için kendimi zor tuttum. Gözlerimi yukarı, Urakami Vadisi'nin yukarısına diktim ve Amerikan bombardıman uçağını hiç değilse şöyle bir göz ucuyla görebilmeyi ümit ettim. Onun yerine gittikçe yayılan parlamayı gördüm, görüp görebileceğim son şey olduğunu bilmeden.

Japonya'da hibakuşa, yani "bombadan sağ kurtulanlar", ulusumuzun sosyal statü anlayışı çerçevesinde eşsiz bir konuma sahip. Bize şefkat ve kederle yaklaştılar. Birer kurbandık, birer kahramandık ve her siyasi gündemde birer semboldük. Yine de bir birey ola-

rak dışlanmışlardan biraz daha halliceydik. Hiçbir aile, çocuklarına bizimle evlenip yuva kurmaları için izin vermezdi. Hibakuşa, Japonların farklı, saf, el değmemiş onsen'lerindeki* kirdi, kandı. İçimde, derinlerde bu utancı taşıdım. Hibakuşa olmakla bitmiyordu; körlüğüm omuzlarımdan atamadığım diğer bir yüktü.

Sanatoryumun penceresinden, yaralarını sarmak için didinip duran ulusumun seslerini işitebiliyordum. Ve bu çabalara benim katkım neydi? Hiçbir şey!

Birçok defa iş arama girişiminde bulundum, ne kadar küçük ya da ne kadar alçaltıcı olduğu umurumda değildi, yeter ki çalışayım. Kimse beni işe almıyordu. Hâlâ bir hibakuşaydım ve kibarca reddedilmenin bir sürü yolunu öğrenmiş oldum. Erkek kardeşim onunla gidip, onda kalmam için yalvardı. Karısıyla beraber bana bakacaklarını ve eğer istersem evin içerisinde "yararlı" bir görev bile bulabileceklerini söyledi. Benim içinse bu, sanatoryumda kalmaktan daha kötüydü. Ordu görevinden daha yeni dönmüştü ve bir çocuk sahibi olmayı düşünüyorlardı. Böyle bir zamanda onlara zahmet vermek düşüncesizlik olurdu. Hayatıma son vermeyi bile düşündüm. Birkaç defa teşebbüste de bulundum. Ne zaman elime bir avuç hap ya da kırık bir cam parçası almaya kalksam, bir şey bana engel oldu. Zayıflığıma atfettim, başka ne olabilirdi ki? Bir hibakuşa, bir parazit ve şimdi de onursuz bir korkak. O günlerde içimde büyüyen utancın ucu bucağı yoktu. İmparatorun halka yaptığı teslim konuşmasında söylemiş olduğu gibi, hakikaten katlanılmaz olana katlanıyordum.

Kardeşimin haberi olmadan sanatoryumdan ayrıldım. Nereye gittiğimi bilmiyordum. Tek yapmam gereken kendi hayatımdan, kendi anılarımdan ve kendimden mümkün olduğu kadar uzağa kaçmaktı. Yürüdüm, çoğunlukla dilendim... Artık kaybedecek bir onurum bile kalmamıştı... Ta ki Hokkaido Adası'ndaki Sappora şehrine gelene kadar. Kuzeyin vahşi doğasına sahip bu soğuk yerleşim

* Onsen: Kaplıca.

yeri, Japonya'nın en seyrek nüfuslandığı bölgeydi ve Sakhalin ile Kuriles'in kaybedilmesiyle, Batılıların deyimiyle "sınırın sonu" olmuştu.

Sappora'da bir Ainu bahçıvanla tanıştım. İsmi Ota Hideki'ydi. Ainular Japonya'nın en eski yerli topluluklarındandı ve toplumdaki sosyal konumları Korelilerden bile daha aşağıydı.

Belki de bana bu yüzden acıdı, Yamato kabilesinin dışladığı bir başka parya. Belki de hünerlerini aktarabileceği bir başkası olmadığı içindi. Öz oğlu Mançurya'dan geri dönmemişti. Ota-san, eskiden lüks bir otelken şimdilerde Çin'den ülkelerine iade edilen Japon göçmenlerinin işlemlerinin yürütüldüğü daire olarak işlev gören Akakaze'de çalışıyordu, ilk başta yönetim bir başka bahçıvan tutacak kaynak olmadığını bildirdi. Ota-san benim ücretimi kendi cebinden ödedi. Öğretmenimdi, tek arkadaşımdı. O öldüğünde, onun peşinden gitmeyi düşündüm. Fakat hâlâ aynı korkağın tekiydim, bunu göze alacak gücüm hiç olmamıştı. Var olmaya devam ettim. Vardım yalnızca. Sessizce, kendi halimde toprakta çalışmaya devam ettim. Akakaze, tekrar lüks bir otele dönüştü ve Japonya da fethedilmiş bir enkazdan ekonomik bir süper güce evrildi.

Salgının ülkemizde görülmesiyle ilgili haberleri duyduğumda, hâlâ Akakaze'de çalışıyordum. Birkaç müşterinin Nagumo cinayetleri üzerine tartışmalarına kulak misafiri oldum. O sırada restoranın etrafına Batı işi çitleri yerleştiriyordum. Konuşmalarından anladığım kadarıyla, adamın biri karısını katletmiş, sonra da aç köpekler gibi üzerine çullanmıştı. "Afrika kuduzu" terimini ilk defa onların tartışmaları sırasında duydum. Görmezden gelmeye, işime bakmaya çalıştım ama ertesi gün havuz başında ve çimenlikte daha çok konuşma, daha çok hararetli fısıltı vardı. Osaka'daki Sumitoma Hastanesi'nde Nagumo'yu solda sıfır bırakacak saldırılar yaşanmıştı. Ve onun da ertesinde Nagoya, sonrasında Sendai, sonrasında da Kyoto konuşulur oldu. Konuşmaların aklımı kurcalamasına izin vermemeye çalıştım. Duymazdan geldim, en azından denedim.

Hokkaido'ya, kalan günlerimi utanç ve rezalet içinde tamamlamak üzere, dünyanın geri kalanından kaçmak için sığınmıştım.

Sonunda tehlikenin vahametine beni ikna eden otel müdürünün sesi oldu. Müdür resmi ifadelerde iyi, sert mizaçlı ve sözlerinde saçmalıklara yer vermeyen biriydi. Hirosaki'de salgın söylentilerinin ortaya çıkmasının hemen ardından, ayaklanıp insanlara saldıran ceset dedikodularına ilişkin bilgi vermek için bir personel toplantısı düzenledi. Sadece sesine güvenebilirdim. Bir insan ağzını açar açmaz onun hakkındaki tüm gerçeği, her şeyi anlayabilirsin. Bay Sugawara seçtiği kelimeleri kılı kırk yararak telaffuz ediyordu, sert ünsüzlerde özellikle vurgu artıyordu. Bu vurgu tarzı, konuşma aksaklıklarına mahal verecek bir durumdan kaçınmak içindi ve büyük kaygılar duyduğu zaman ortaya çıkardı. 95 yılı depremi sırasında ve yine 98'de Kuzey Kore, nükleer başlık taşıyan uzun menzilli bir füzeyi test etmek amacıyla anavatanımıza yolladığı sırada da sözüm ona soğukkanlı Sugawara-san'dan daha önce de işittiğim bir sözlü savunma mekanizmasıydı bu. Sugawara-san sesini hiç yükseltmezdi, şimdiyse gençliğimdeki hava saldırısı uyarı alarmlarından bile daha güçlü, daha yüksek haykırıyordu.

Ve bu yüzden, hayatımda ikinci defa, tekrardan kaçtım. Kardeşimi uyarmayı düşündüm ama aradan çok fazla zaman geçmişti ve ben ona nasıl ulaşabileceğimi, hatta hayatta olup olmadığını bile bilmiyordum. Bu, onursuz hareketlerimin sonuncusuydu ve muhtemelen de en büyüğü, mezarıma kadar omuzlarımda taşıyacağım en büyük ağırlık.

Neden kaçtın? Ölümden mi korkuyordun?

Tabii ki hayır! Arzuladığım tek şey oydu! Ölmek, en sonunda bir ömür sürecek olan ıstıraptan kurtulmak, gerçek olamayacak kadar güzeldi... Korktuğum, bir kez daha, etrafımdakilere yük olmaktı. Birini yavaşlatmak; değerli alanı doldurmak, diğerlerinin hayatını tehlikeye sokmak... Yaşlı, kör bir adamdım, kurtarılmayı hiç hak etmeyen... "Ya ölülerin hayata geri döndüğü dedikoduları doğruysa?

Ya ben hastalığa yakalanıp ölümden geri döner de kendi yurttaşlarımın hayatlarını tehdit etmeye başlarsam?" diye düşünüyordum. Hayır, bu rezil hibakuşanın kaderi böyle olmayacaktı. Eğer ölüm beni bulacaksa, hayatımı geçirdiğim biçimde beni bulacaktı. Unutulmuş, kaybolmuş ve yalnız.

O gece oradan ayrıldım ve güneye, Hokkaido'ya giden DOO otoyolunda otostop çeke çeke yol aldım. Yanımda bir şişe su, bir kat kıyafet ve bunca yıldır yürüyüş bastonum olarak bana hizmet eden ve bir Şaolin mızrağını andıran *ikupasuy*'umdan* başka bir şey yoktu. O günlerde trafik hâlâ olağan seyrinde akıyordu, hâlâ Endonezya ve Körfez'den benzin geliyordu ve hâlâ birçok kamyon şoförü ve şahsi araç sahibi, beni arabalarına alacak kadar nazikti. İstisnasız her biriyle de söz dönüp dolaşıp Buhran'a geliyordu: "Japonya Meşru Müdafaa Kuvvetleri'nin harekete geçirildiğini duydun mu?" "Hükümet olağanüstü hâl ilan etmek zorunda kalacak." "Dün gece tam burada, Sapporo'da hastalığın görüldüğünü biliyor muydun?" Kimse ertesi günün karşılarına ne çıkaracağından, bu musibetin nereye kadar yayılacağından ya da bir sonraki kurbanının kim olacağından emin değildi ve yine de kiminle konuşursam konuşayım ve ne kadar korkmuş olurlarsa olsunlar, her konuşma istisnasız şu şekilde sonlanıyordu: "Fakat yetkililerin bizi, nasıl önlem alacağımız konusunda uyaracaklarından eminim." Kamyon şoförünün biri şöyle devam etti: "Ve sabırla bekler, yaygara koparmazsan, önümüzdeki birkaç gün içinde göreceksin." Bu, duyduğum son insan sesiydi, ondan sonraki gün medeniyetten kopup Hiddaka Dağları'na doğru yol aldım.

Milli parka aşinalığım vardı. Ota-san beni buraya her yıl, bota-

---

* İkupasuy: Ainu yerlilerin kutsal saydığı küçük asalara verilen isim. Daha sonra Usta Tomonaga'ya bu çelişkili isimle ilgili sorular yönelttiğimde, bu ismi hocası Ota'dan duyduğunu söyledi. Ota'nın niyetinin bu bahçe aletine ruhani bir anlam bahşetmek mi, yoksa yalnızca kendi köklerinden kopmasının (onun kuşağındaki diğer Ainu yerlileri gibi) bir sonucu mu olduğunu asla bilemeyeceğiz.

nik bilimcilerin, dağcıların ve Japonya'nın diğer bölgelerinden gurme aşçıların ilgisini çeken yabani bir sebze olan *sansai* toplamaya getirirdi. Her gece kör karanlıkta odasındaki her nesnenin yerini kesin olarak bilebilen bir adamdım ve aynı şekilde bu bölgedeki her nehri ve her kayayı, her ağacı ve üzerindeki her yosun parçasını biliyordum. Hatta fokurdayan, yüzeyi baloncuklarla dolu her *onsen*'in de yerini biliyordum ve sıcak, şifa verici bu sudan uzak durmak istiyordum. Her gün kendime aynı şeyi söyleyip duruyordum: "Ölmek için mükemmel bir yer, yakında bir kaza geçiririm, belki ayağım kayar da düşerim, belki de hastalanırım, yediğim bitkilerden zehirlenirim ya da en sonunda yapılabilecek en onurlu şeyi yapar, yemeyi toptan keserim." Ama yine de her gün yedim, yıkandım, sıcak tutan kıyafetler giydim ve adımlarımı temkinli attım. Ölümü arzulasam da ondan kaçmak için her önlemi alıyordum.

Ülkemin geri kalanında neler olduğunu bilmek gibi bir imkânım yoktu. Uzaktan gelen helikopterlerin, avcı uçaklarının, sivil jetlerin yüksek irtifada sabit vınlama seslerini işitebiliyordum. Bir ihtimal yanılıyorumdur diye düşündüğümü hatırlıyorum, bir ihtimal Buhran bitmiştir. Bir ihtimal, "yetkililer" zafer kazanmıştır ve tehlike hızla geçmişin tozlu sayfalarına karışıp yok olmuştur. Bir ihtimal, benim alelacele ayrılışım Akakaze'de başka birine iş imkânı sağlamaktan öte bir işe yaramamıştır ve bir ihtimal, bir sabah park bekçilerinin öfkeli sesiyle ya da doğa gezisine çıkmış bir öğrenci kafilesinin kıkırdamalarıyla uyanacaktım. Bir sabah beni uykumdan bir şey uyandırdı fakat ne öğrenci kıkırdamalarıydı bu ne de diğeri, *ikisi* de değildi.

Bir ayıydı. Hokkaido'nun vahşi doğasında gezinen, cüsseli, kahverengi bir higuma. Higumalar, Kamçatka Yarımadası'ndan göç etmişlerdi ve Sibiryalı kuzenleriyle aynı vahşi, saldırgan doğaya ve güce sahiplerdi. Dev gibiydi, bunu soluk alıp veriş perdesinden ve çıkardığı seslerden anlayabiliyordum. Benden dört ya da bilemedin beş metre uzakta olduğu kanısındaydım. Yerimde yavaşça, korku-

suzca doğruldum. *İkupasuy*'um hemen yanı başımdaydı. Yanımdaki eşyalardan bir tek o, silah niyetine kullanılabilirdi ve öyle sanıyorum ki eğer onu bir şekilde kullanmış olsaydım, oldukça dayanıklı bir savunma sağlardı.

Fakat kullanmadınız.

Ne de kullanmak istedim. Bu hayvan, benim için gelişigüzel aç bir yırtıcıdan daha fazlasıydı. Bu kaderdi. Bu karşılaşma ancak Kami'nin kudretiyle gerçekleşebilirdi. Böyle olduğuna canı gönülden inanıyordum.

Kami kim?

"Kami ne?" diye sorman lazım. Kami, var oluşumuzun her bir köşesinde bizi sarmalayan ruhlardır. Onlara dua ederiz, onları onurlandırırız, onları memnun etmeyi umarız ve onların lütfunu isteriz. Japon şirketlerinin fabrika inşasına başlanacak bölgeleri kutsamalarına, benim kuşağımdakileri de imparatora bir tanrı gibi tapmaya iten aynı ruhlardı. Kami, Şinto'nun özü, kelimenin tam anlamıyla "tanrıların yolu"dur ve doğaya tapmanın en kadim, en kutsal ilkelerinden biridir.

İşte bu nedenle onların kudretinin işbaşında olduğuna kanaat getirdim. Kendimi vahşi doğaya sürgün ederek, doğanın saflığına leke sürmüştüm. Kendimin, ailemin ve ülkemin şerefine leke sürdükten sonra, o son adımı da atıp tanrıların da şerefine leke sürmüştüm. Şimdi, onlar da bunca zamandır yapmaktan âciz olduğum şeyi yapmak, benim kokumu silmek için bir suikastçı göndermişlerdi. Merhametlerinden dolayı tanrılara şükrettim. Gözyaşları içinde kendimi inecek darbeye hazırladım.

Asla inmedi. Ayı soluk alıp vermeyi kesti ve sonra gürültülü, çocuksu bir inilti koyverdi. "Neyin var?" diye sordum. Bu soruyu ciddi ciddi üç yüz kiloluk etçil bir hayvana yönelttim. "Hadi, öldür beni!" Ayı, korkmuş bir köpek gibi sızlanmaya başladı ve bir şey onu burnumun dibinden bir av gibi çekip aldı. İşte ondan sonra, o iniltiyi işittim. Eğildim, duymaya odaklandım. Ağzının yüksekli-

ğinden, benden uzun olduğunu anlayabiliyordum. Yumuşak, nemli toprakta bir ayağın süründüğünü ve göğüsteki bir boşluktan sızan havanın sesini işitebiliyordum.

Bana doğru yaklaştığını, boşluğu dövdüğünü işitebiliyordum. Hantalca, beni yakalamaya uğraşıyordu; ilk hamlesinden kurtulabildim ve yerden *ikupasuy*'umu kaptım. Saldırımı yaratığın inleme sesinin kaynağına yönelttim. Hızla geçirdim, titreşim kolumdan omzuma aktı. Yaratık geri, toprağa yığılırken, ağzımdan zafer çığlığı döküldü: "Çok yaşa, Japonya!"

O anki duygularımı tarif etmem güç. Öfke, yüreğimde tuzla buz oldu, mukavemet ve cesaret, cennetten karanlığı sürgün eden güneş gibi utancımı aldı, uzaklara götürdü. O an anladım, tanrıların lütfu üzerimdeydi. Ayı beni öldürmek için değil, uyarmak için gönderilmişti, O sırada, ardında yatan nedeni anlamıyordum ama o neden önüme serileceği güne kadar hayatta kalmak zorunda olduğumu biliyordum.

Ve sonraki aylarda dişimle tırnağımla çabaladım, hayatta kalabilmek için. Hiddaka bölgesini zihnimde yüz bilmem kaç çeşit chi-tai'ye* ayırmıştım. Her chi-tai, fiziki güvenlik sağlayacak bir ağaç veya uzun, düz bir kaya gibi nesnelerle çevrelenmişti. Ani saldırılara mahal vermeyecek, huzurla gözlerimi yumabileceğim yerleri seçtim. Daima gün ışığında uyudum ve yalnızca gecenin karanlığında yol kat edip avlandım. İblislerin görüş kabiliyetlerinin insanoğlununkine benzeyip benzemediğini bilmiyordum ama onların eline küçücük bir koz daha verme niyetinde değildim.**

Görme yetimin kaybı, sürekli tetikte olma yetisi kazandırmıştı bana. Görme yetisine sahip olanlar adımlarını sağlam atıp atmadıklarını düşünme eğiliminde değillerdir; gözlerinin önünde duran şeye nasıl takılıp da düşebilirler? Hata gözde değil, akılda, yani

* Chi-tai: Bölge.

** Bugün bile hâlâ yaşayan ölülerin ne kadar ve nasıl gördükleri bir soru işareti olarak akıllardaki yerini koruyor.

görme sinirlerinin şımarttığı tembel düşünme sürecinde yatıyordu. Benim durumumdakilerde hiç de böyle değil. Olası tehlikelere karşı her zaman tetikte, dikkatli, uyanık olmalı, "adımlarıma dikkat etmek" zorundaydım, lafın gelişi tabii. Bir tehdidin daha eklenmesi öyle büyütülecek bir sorun değildi. Yürüyüşlerim yüz bilmem kaç adımdan fazla değildi. Olduğum yerde durur, dinlerdim. Rüzgârı koklardım ve hatta bazen kulağımı yere koyardım. Bu yöntem beni hiç yarı yolda bırakmadı. Asla bir sürprizle karşılaşmadım ya da savunmasız pozisyonda yakalanmadım.

Uzun mesafede saptama yapamamanın, saldırganı birkaç kilometre öteden görememenin sorun teşkil ettiği oldu mu?

Geceleri harekete geçiyordum; karanlık, görme yetisinin elverişli kullanımına imkân vermezdi zaten ve birkaç kilometre uzaklıktaki iblisin oluşturduğu tehdit benim ona oluşturduğumdan ne eksik ne fazlaydı. İblis, sizin tabirinizle, "güvenlik algı çemberime", yani kulağımın, burnumun, parmak uçlarımın ve ayaklarımın hareket alanına adım atana kadar kendimi saldırıya hazırlamama gerek yoktu. Hava koşullarının elverişli olduğu, Hayaji'nin* yardıma hazır olduğu iyi günlerde çember yarım kilometreye kadar genişliyordu. Kötü günlerdeyse çember otuz, bilemedin on beş adıma kadar daralıyordu. Bu hava olayları seyrek gerçekleşirdi, ne olduğunu tahmin etmeye aklım yetmese de Kami'yi kızdıracak bir şeyler yaptığım zaman vuku buluyordu, iblisler de aslında birer yardımcıydı bana; saldırıya geçmeden önce beni uyaracak kadar kibar davranırlardı hep.

Avlarını fark ettikleri anda koyuverdikleri uluma sesi, beni saldırmaya hazır bir yaratığın varlığından haberdar etmekle kalmıyor, bulundukları yönü, mesafeyi ve kesin saldırıya geçecekleri konumu tayin etmemi de sağlıyordu. Tepelerin, tarlaların üzerinde rüzgârın getirdiği iniltiyi işitirdim ve yarım saat, bilemedin bir saat içinde bir yaşayan ölünün ziyaretime geleceğini bilirdim. Böyle durumlar-

* Hayaji: Rüzgâr tanrısı.

da olduğum yerde durup sabırla bekler kendimi saldırıya hazırlardım. Çantamı çıkarır, bacaklarımı esnetirdim, bazen de bir köşeye çekilip sessizce meditasyon yapardım. Darbelerini indirecek kadar yakınlaştıklarını mutlaka anlardım. Beni önceden uyarma inceliğini gösterdikleri için onların önünde eğilip teşekkür etmeyi hep bir borç bildim. O zavallı akılsız kemik çuvalları için üzülüyordum da bir taraftan çünkü tüm o yolu yavaş ve uygun adımlarla kat ediyor, yolculuklarının sonunda da ya kafatasları çatlıyor ya da kafaları kopuyordu.

Düşmanını hep tek seferde mi öldürdün?

Daima.

[Hayali bir ikupasuy'u havada savurur gibi yapıyor.]

Öne sapla, asla savurma. İlk başlarda boynu hedef alıyordum. Sonraları, zamanla, edindiğim tecrübelerle yeteneklerim gelişti ve etkili hedefler seçebilir hale geldim, tam şuraya...

[Elini, alnı ile burnunun arasına koyuyor.]

Kafa kesmekten biraz daha zordu. Kalın, sert kemik işi zorlaştırıyordu ama beynin yok edilmesinde üstüne düşen görevi daha iyi yerine getiriyordu çünkü kafayı kestikten sonra kafa yaşamaya devam ediyordu, o nedenle tekrar ezmen gerekiyordu.

Çoklu saldırılarda ne yapıyordun? Bu daha büyük bir sorun değil miydi?

Başlarda, evet. Artan sayılar etrafımı çepeçevre sarıyordu. O ilk zamanki çatışmalar... "düzensizdi." Ellerime duygularımın yön vermesine izin verdim, kabul ediyorum. Ben tayfundum, şimşek değil. Tokachi-dake'de bir arbede sırasında, dakikalar içinde kırk bir tanesini yerle bir ettim. İki hafta boyunca kıyafetlerimden o vücut sıvısını çıkarmaya çalıştım. Sonraları, yaratıcı taktikler geliştirdikçe, savaş alanında tanrıların benimle bir olmasına izin verdim, iblis gruplarının yüksek kayaların bulunduğu alana kadar beni takip etmelerini sağlıyordum, sonraysa kafataslarını birer birer parçalıyordum. Bazen de arkamdan toplu halde tırmanabilecekleri bir kaya seçip

üstüne çıkıyordum. Arkamdan gelenleri aşağıdaki sivri kayalıklara doğru itiyordum. Onları binlerce metre uzağa taşıyan her şelalenin, her yamacın ya da her kayanın ruhuna minnet dualarımı hep iletttim. Bu son taktiği alışkanlık haline getirmemiştim. Cesetlere, uzun ve çetin bir tırmanış sonucunda ulaşabiliyordun ancak.

Cesetlerin peşinden mi gidiyordun?

Gömmek için. Onları öylece orada bırakamazdım, bu saygısızlık olurdu. Pek... "uygun" düşmezdi.

Bütün cesetleri gömdün mü?

İstisnasız her birini. Tokachi-dake'deki saldırıdan sonra üç gün boyunca mezar kazdım. Kafaları her zaman bedenden ayırırdım. Çoğu zaman yakıyordum ama Tokachi-dake'deki saldırıdan sonra, tüm o kafaları volkanik kratere fırlattım, böylece Oyamatsumi'nin* öfkesi onları leş kokularından arındırabilecekti. Neden bu şekilde davrandığımı tam olarak anlayamıyordum. Kötülüğü, şeytanlığı kaynağından ayırıyordum ve bu bana huzur veriyordu. Doğru şeyi yaptığımı biliyordum.

Cevap, sürgünde geçen ikinci kışımın başlangıcında geldi. Bu, uzun ağacın dallarında geçireceğim son gece olacaktı. İlk kar tanesi düştüğünde, geçen kışı geçirdiğim mağaraya dönecektim. Rahatça uzanmıştım, şafağın ılık sükûnetiyle uykuya dalmayı bekliyordum ki ayak seslerini duydum. İblislerden biri olamazdı. Adımlar hızlı ve hayat doluydu. O akşam Hayaji'nin lütfu üzerimdeydi. Ancak bir insana ait olabilecek bir kokuyu burnuma taşıdı. Yaşayan ölülerin kokudan yoksun olduklarını o an fark ettim. Evet, çürüme hilekâr bir ipucuydu, tabii yakın bir zamanda dönüşmüşse ya da çiğnenmiş et bağırsaklarından dışarı fırlamış ve iç çamaşırında çürüyen bir yığın olarak duruyorsa. Bunun dışında, yaşayan ölülerin kendi deyimimle "kokusuz pis kokuları" olduğuna inanıyorum. Ne ter ne idrar ne de dışkı bırakıyorlar. Hayatta olan insanların midelerinde ve dişlerinde üreyen ve kötü kokuya neden olan bakterileri de taşımıyor-

* Oyamatsumi: Dağların ve volkanların hâkimi.

lar. Bunların hiçbiri, benim alanıma yaklaşan iki bacaklı bir hayvan gerçeğini değiştirmiyordu. Nefesinden, bedeninden, kıyafetlerinden yayılan koku uzunca bir süredir yıkanmadığını gösteriyordu.

Hava hâlâ karanlıktı, o nedenle beni fark etmedi. İzlediği yolun benim bulunduğum ağaç dallarının altından geçeceğini anladım. Sessizce olduğum yerde çömeldim. Düşman mı, deli mi olduğundan emin değildim. Belki de yeni ısırılmıştı, kimbilir? Hiçbir şeyi şansa bırakamazdım.

[Bu noktada, Kondo söze giriyor.]

Kondo: Daha ben farkına yaramadan tepeme inmişti. Kılıcım, elimden fırladı gitti, dizlerimin üzerine çöktüm.

Tomonaga: Kürekkemiğinin ortasına indim, kalıcı bir hasar bırakacak sertlikte değildi ama yetersiz beslenmiş bünyesini yıkacak sertlikteydi.

Kondo: Yüzükoyun yerdeydim, yüzüm çamura batmıştı. Kürek benzeri bıçağını sırtıma dayadı.

Tomonaga: Sabit durmasını söyledim, eğer hareket ederse onu öldüreceğimi.

Kondo: Bir şeyler söylemeye çalıştım, düşman olmadığımı, hatta orada olup olmadığını bile bilmediğimi, yalnızca kendi yoluma devam etmek istediğimi.

Tomonaga: Ona nereye gittiğini sordum.

Kondo: Nemuro'ya, Hokkaido tahliye limanına gittiğimi söyledim. Belki orada son tahliye gemisini ya da bir balıkçı teknesi yakalayabileceğimi veya beni Kamçatka'ya ulaştırabilecek, herhangi bir şey bulabileceğimi ekledim sözlerime.

Tomonaga: Anlamadım. Açıklamasını emrettim.

Kondo: Her şeyi, hastalığı, tahliyeyi uzun uzun anlattım. Japonya'nın tamamıyla terk edildiğini, artık Japonya'nın yerinde yeller estiğini söylediğimde gözyaşlarıma engel olamadım.

Tomonaga: Ve o an birden anlayıverdim. Tanrıların benden görme yetimi neden aldıklarını, neden beni, bu alanı korumayı öğren-

mek için Hokkaido'ya yönlendirdiklerini ve neden ayıyı beni uyarması için gönderdiklerini biliyordum.

Kondo: Yerden kalkmama ve üstümü başımı silkmeme yardım ederken kahkahalarla gülüyordu.

Tomonaga: Ona, Japonya'nın kendi kaderine terk edilmediğini, özellikle de tanrıların, bahçıvanı olarak seçilenler tarafından terk edilmediğini söyledim.

Kondo: İlk başta anlamadım...

Tomonaga: Ona açıklamaya koyuldum. Diğer herhangi bir bahçe gibi, Japonya'nın da solup yok olmasına izin verilemezdi. Ona bakardık, onu korurduk, onu kirleten ve işgal eden ayaklı afeti sonuna sürerdik ve bir gün çocukları ona döndüğünde, onu güzelliğine ve saflığına yeniden kavuştururduk.

Kondo: Deli olduğunu düşündüm ve yüzüne karşı da bunu söyledim. Milyonlarca siafuya karşı yalnızca ikimiz mi mücadele verecektik?

Tomonaga: Kılıcını eline geri verdim, elimdeki denge ve ağırlık hissi tanıdıktı. O canavarların belki elli milyonuyla yüz yüze gelebileceğimizi söyledim ona, fakat sonuçta, o canavarlar da tanrılarla yüzleşiyor olacaklardı.

Cienfuegos, Küba

[Seryosha Garcia Alvarez, bürosunda buluşmamızı teklif ediyor. "Manzara nefes kesici," diye garanti ediyor. "Hayal kırıklığına uğramayacaksın." Havana'daki Jose Marti Kuleleri'nden sonra, ikinci en uzun bina olan Malpica Tasarruf Bankası binasının altmış dokuzuncu katında yer alan Senyor Alvarez'in bürosu, göz alıcı metropole ve hemen aşağısındaki hareketli limana tepeden bakıyor. Malpica gibi kendi enerjisini üreten binalar için "büyülü saat" bu. Günün o vaktinde, pembe-mor tonu belli belirsiz görülen camlar, güneşin batışını bütün ihtişamıyla gözler önüne seriyor. Senyor Alvarez haklıymış. Hayal kırıklığına uğramadım.]

Küba, Zombi Savaşı'ndan galibiyetle çıktı. Diğer ülkelerin başına neler geldiğini göz önüne alacak olursak, bu mütevazı bir beyan değil belki ama yirmi yıl önce durduğumuz yere bak, bir de şimdikine.

Savaştan önce, kısmi tecride sürüklenmiş hayatlar yaşıyorduk, Soğuk Savaş'ın etkilerinin doruklarında olduğu dönemden bile daha kötü durumdaydık. En azından babamların zamanında, Sovyetler Birliği'nden ve onların ComEcon* kuklalarından gelen yardımlar ekonomik refahı artırıyordu. Komünist birliğinin dağılmasının ardından, sürekli bir mahrumiyet içerisinde yaşamaya başladık. Karneye bağlanmış yiyecek, karneye bağlanmış yakıt... Almanlar Londra'yı bombaladığı sırada İngilizlerin konumu ya da kuşatma altındaki diğer adalarla kıyaslayabilirim durumumuzu. Biz de onlar gibi her daim uyanık bir düşmanın kara kanatlı kolları altında yaşamımızı sürdürdük.

* Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi. —*çn*

ABD'nin ablukası, Soğuk Savaş döneminde olduğu kadar kısıtlayıcı olmasa da bizimle serbest ve açık ticaret girişiminde bulunan her ulusu cezalandırarak ekonomik can damarlarımızı bir bir kesiyordu. ABD'nin bu başarılı stratejisinin yanında, bir de en çok ses getiren zaferi, Fidel'e iktidarda kalmak için kuzeyin baskısını bir mazeret olarak kullanma izni vermesiydi. "Hayatınızı ne kadar zor şartlar altında geçirdiğinizi görüyorsunuz, değil mi?" derdi. "Bunun nedeni abluka, bunun nedeni Yankiler ve ben olmasam şu an, bütün sahillerinizi işgal ederler." Zekiydi, yetenekliydi, Machiavelli'nin gözde evladıydı. Düşman kapıdayken onu asla alaşağı etmeyeceğimizi biliyordu. Biz de baskıya ve zulme, uzun kuyruklara ve susturan seslere dayandık, katlandık. Bu benim yetiştiğim Küba'ydı, hatırladığım Küba'ydı. Ta ki ölüler canlanana kadar.

Vakalar küçük çaptaydı ve derhal kontrol altına alınıyordu. Kaynağı çoğunlukla ya Çinli mülteciler ya da Avrupalı iş adamlarıydı; Birleşik Devletler'den seyahat, elzem durumlar dışında hâlâ yasaktı, bu nedenle o ilk dalganın toplu göçünden paçayı sıyırmıştık. Toplumumuzun baskıya yatkın korunmacı doğası, hükümetin hastalığın yayılmasını engelleyici kesin adımlar atmasına olanak sağladı. Tüm yurtiçi seyahatler askıya alınmıştı ve hem düzenli ordu hem de bölgesel milis kuvvetleri seferber edilmişti. Salgının ilk izlerinin rapor edilmesini takip eden birkaç hafta içerisinde liderimiz hastalığın doğasını tam olarak biliyordu çünkü Küba'da kişi başına düşen doktor oranı yüksekti.

Büyük Panik zamanı gelip çattığında, dünya sonunda kapılarına gelip çatan kâbustan uyandığında, Küba zaten savaşa hazırdı.

Coğrafi konumumuzun küçük bir cilvesi, Küba'yı karada ilerleyen sürülerin geniş çaplı saldırısından kurtarmıştı. Bizim istilacılarımız denizden, özellikle de Güneydoğu Asya'dan ve Vietnam'dan mülteci taşıyan gemilerle geliyorlardı. Bulaşıcı hastalığı taşıyanların yanı sıra, diğer ülkelerde olduğu gibi, yeni vatanlarına modern çağ fatihleri gibi hükmedeceklerine inananlar da vardı.

İzlanda'da neler olduğuna bir bak! Savaş öncesinin bu cenneti, kendisini o kadar güvende ve emniyette hissediyordu ki daimî bir ordu bulundurmaya gerek bile duymadı. Amerikan ordusu geri çekildiğinde ne yapabilirlerdi? Avrupa'dan ve Batı Rusya'dan yağan mülteci sağanağını nasıl durdurabilirlerdi? Kutba yakın bu cennetin, donmuş kan kütleleriyle dolmasının ve bugüne kadar hâlâ en ağır işgal altındaki Beyaz Bölge olma konumunu korumasının anlaşılamayacak bir nedeni yok herhalde. Biz de onların konumunda olabilirdik şüphesiz, tabii daha küçük Windward ve Leeward Adaları'ndaki kardeşlerimizin teşkil ettiği örnekler olmasaydı.

Anguilla'dan Trinidad'a tüm kadın ve erkeklerin gururla, savaşın en büyük kahramanları olarak hak ettikleri yeri bulacaklarına inanıyorum. Öncelikle kendi takımadalarındaki hastalığın izlerini ortadan kaldırdılar, sonra soluklanabilecekleri nadir anlarda, sırt sırta verip denizden gelen zombileri püskürtmekle kalmayıp sonu gelmeyen insan işgalcilerine karşı da savaş verdiler. Biz dökmek zorunda kalmayalım diye kendi kanlarını döktüler. Sözde fatihlerin fetih planlarını tekrar gözden geçirmelerini sağladılar; ellerinde küçük çapta silahlar ve palalar olan bir grup sivilin bile inatla, azimle kendi vatanlarını savunurken, tankından tut da radar güdümlü füzelere kadar türlü silahla donanmış bir ordunun koruduğu kıyılarda neler yapabileceğini gösterdiler.

Aşağı Antiller halkı, doğal olarak Küba halkının yararına savaş vermekle kalmadı, onların fedakârlıkları bize kendi şartlarımızı dayatma lüksünü de sağladı. Bir mabet, bir sığınak arayışındakiler, Kuzey Amerikalı aileler arasında yaygın olan bir deyişle selamlanırdı: "Benim çatım altındayken, benim kurallarımla oynayacaksın."

Mültecilerin hepsi Yanki değildi; anakara Latin Amerika'dan, Afrika'dan ve Batı Avrupa'dan, özellikle de İspanya'dan nasibimizi almıştık. Birçok İspanyol ve Kanadalı, Küba'ya iş ya da tatil amaçlı seyahat ederdi zaten. Savaştan önce birkaçıyla tanışma fırsatı yakalamıştım, iyi insanlardı, kibardılar. Ben çocukken havaya şeker atıp

da çocukların etrafta fareler gibi koşuşturmasını izleyen Doğu Almanlardan farklıydılar.

Gemi batıklarından sahillerimize ulaşanların çoğu, her nasılsa, Birleşik Devletler kökenliydi. Her gün daha fazlası kıyılarımıza geliyordu, büyük gemilerle, özel yatlarla ya da yüzlerimizde alaycı bir gülümseme yaratan el yapımı botlarla. Sayıları çok fazlaydı, beş milyon civarındaydı. Neredeyse bizim yerli nüfusumuzun yarısına denkti. Diğer tüm uluslarla birlikte, hepsi hükümetin yetkisiyle "Karantina Sığınmacı İskân Çalışmaları" dahilinde yerleştirildiler.

Ben Sığınmacı İskân Merkezleri'ni hapishane olarak adlandıracak kadar ileri gitmezdim. Onların yaşamı, bizim siyasi muhaliflerimizin çektikleriyle kıyaslanamazdı. Bir sürü yazar, öğretmen hapislerdeydi... Eşcinsel olmakla suçlanan bir "arkadaşım" vardı. Onun hapishaneyle ilgili anlattığı hikâyelerin yanında, zalimlerin en zalimi tarafından yönetilen bir Sığınmacı İskân Merkezi, cennet gibi kalırdı.

Kolay bir yaşam değildi, bunu kabul etmek lazım. Bu insanların savaş öncesindeki meslekleri ya da toplumdaki statüleri ne olursa olsun, burada öncelikli işleri tarlada, bir zamanlar devlet tarafından işletilen şeker plantasyonlarında yetişen sebzeleri hasat etmekti; günde on iki-on dört saat çalışıyorlardı. En azından, iklim onlara kıyak geçiyordu. Sıcaklıklar düşüyor, gökyüzü kararıyordu. Toprak ana onlara kıyak geçiyordu. Muhafızların pek toprak ana gibi düşündüğünü sanmıyorum. "Hayatta olduğunuz için şanslısınız," diyordu muhafızlar. Her tokat ve tekmenin ardından böyle bağırırlardı. "Mızmızlanmaya devam ederseniz, hepinizi zombilere veririz!"

Her kampta, "sorun çıkaranların" atıldığı korkunç "zombi çukurları" ile ilgili söylentiler dolaşıyordu. Hatta İGM **[İstihbarat Genel Müdürlüğü]**, insanların canavarlarla kaynayan çukurlara baş aşağı sallandırıldığını gördüklerini söyleyen kendi adamlarını hapishanelere yerleştirerek bu söylentileri yaydı. Hepsi insanları kontrol altında tutabilmek içindi, hiçbiri doğru değildi aslında... Ama diğer

taraftan... "Miami'li beyazlar" hakkında anlatılan hikâyeler vardı. Amerikalı Kübalıların çoğunu, kollarımızı açarak karşıladık. Bizzat benim, Datona'da ölümden paçayı zar zor kurtarmış birkaç akrabam yaşıyordu. Yeniden bir araya geldik diye o ilk hummalı günlerde ulusça döktüğümüz gözyaşları Karayip Denizi'ni doldururdu. Fakat devrim sonrasında gelen o ilk göçmenleri –eski rejim döneminde güçlenip zenginleşen ve ömürlerinin geri kalanını, bir araya getirmek için canımızı dişimize takarak çalıştığımız her şeyi yıkmak için harcayan o elit zümre– o aristokratları düşünmek bile istemiyorum... Bacardi Blanka içen o şişko, gerici hayvanların canavarlara yem olduğuna dair bir kanıt var demiyorum... Fakat eğer öyleyse, cehennemde Batista'nın kıçını yalasınlar artık.

[Dudaklarında belli belirsiz bir mutluluk tebessümü beliriyor.]

Tabii ki, senin halkına yönelik böyle bir cezalandırma girişiminde bulunmadık. Tehditler ve söylentiler olabilir fakat eyleme geçmek mi, hayır! Bir insanı, herhangi bir insanı sonuna kadar zorla ve ayaklanma riskini göze al. Beş milyon Yanki, hepsinin ayaklandığını bir düşün. Düşüncesi bile kötü. Kamp alanlarını muhafaza etmek yeterince bölüğe mal olmuştu ve Yankilerin Küba işgalindeki ilk başarısı buydu.

Bizim beş milyon kişiyi gözaltında tutacak ve aynı zamanda neredeyse dört bin kilometrelik kıyı şeridini savunacak insan gücümüz yoktu. Bir savaşta iki cephede birden savaşamazdık. Ve böylece merkezlerin kapatılmasına ve gözaltında tutulan Yankilerin yüzde 10'unun tellerin dışında, özel bir şartlı tahliye programında görev almasına karar verildi. Bunlar, artık Kübalıların yapmak istemedikleri, gündelikçilik, bulaşıkçılık ve sokak süpürme gibi işleri yapacaklardı ve haftalıkları neredeyse hiçe yakındı; çalışma saatleri, gözaltındaki diğerlerinin özgürlüğünü satın almalarına izin veren bir puan sistemine bağlıydı.

Dâhiyane bir fikirdi, Florida'dan göçen bir Kübalının aklına gelmişti ve kamplar bu sayede altı ay içinde kurudu. Başlarda hükümet

hepsinin kaydını tutmaya çalıştı fakat bunun imkânsız olduğunu sonunda anladı. Bir yıl içerisinde içimize karıştılar, bizden oldular, toplumumuzun her bir kesimine kendilerini "Nortecubanos" olarak soktular.

Resmi olarak kamplar, "salgının" yayılmasını engellemek amacıyla kuruldu fakat bu salgın, ölülerin neden olduğu salgın değildi.

Başlarda, biz hâlâ kuşatma altındayken, bu salgının izini göremezdin. Hâlâ kapalı kapılar ardında kulaktan kulağa konuşuluyordu. Birkaç yıl geçtikten sonra bir devrimden ziyade evrim oldu. Şurada bir ekonomik reform, orada bir özel gazete derken insanlar korkmadan düşünmeye, korkmadan konuşmaya başladılar. Ağırdan, sessiz tohumlar kök saldı. Fidel'in demir yumruğunu, bizim daha yeni yeni filizlenen özgürlüklerimizin üzerine indirmek istediğinden ve hatta bunu seve seve yapacağından adım gibi eminim. Dünya meseleleri bizim lehimize kaymasaydı, yapardı da. Dünya hükümetlerinin her şeyi kökünden değiştiren saldırıya devam etme kararı aldıkları sıralardaydı.

Birden "Zafer Silahı" olmuştuk. Tahıl ambarıydık, üretim merkeziydik, talim alanıydık ve sıçrama tahtasıydık. Hem Kuzey Amerika hem de Güney Amerika için merkez üssü konumuna geçmiştik, on bin gemi büyük kuru yük limanımıza demir atmıştı.* Paramız vardı, hem de çok, para bir gecede orta sınıf yarattı; bu gelişen kapitalist ekonomi, Nortecubanos'ların pratik tecrübelerine ve işlenmiş kabiliyetlerine ihtiyaç duyuyordu.

Aramızda, sarsılmaz bir bağ oluşturduk. Biz onların, kendi uluslarını tekrar inşa etmelerine yardım ettik, onlar da bizimkini. Bize demokrasinin anlamını öğrettiler... Basmakalıp soyut kavramlar çerçevesinde değil, gerçek insan olgusu çerçevesinde özgürlüğü öğrettiler. Özgürlük yalnızca sahip olmak için sahip olunan bir şey değildi, önce başka şeyleri istemek zorundaydın, ancak ondan son-

* Savaş sırasında Küba limanlarına demirleyen müttefik ve tarafsız gemilerin sayısı hâlâ bilinmiyor.

ra uğruna savaştığın özgürlüğü isteyebilirdin. Nortecubanos'lardan aldığımız ders buydu. Hepsinin çok büyük hayalleri vardı ve bu hayalleri ancak özgürlük gerçekleştirebilirdi; özgürlük adına hayatlarını bir kenara almışlardı. Aksi takdirde El Jefe neden onlardan bu denli korksun ki?

Fidel'in, özgürlük dalgasının iktidarını silip süpüreceğini bilmesi beni şaşırtmadı. O dalgayı yakalayarak ne kadar da iyi sörf yaptığına şaşırdım daha çok.

[***Duvarda asılı duran iyice yaşlanmış Castro'nun, Parque Merkezi'nde yaptığı konuşma sırasında çekilmiş fotoğrafını göstererek kahkahalarla gülüyor.***]

O namussuzun yaptığına akıl sır erdirebiliyor musun? Ülkenin yeni demokrasisini kucaklamakla kalmadı, kendine pay bile çıkarttı. Dâhiyane! Bizzat kendisinin başkanlık ettiği Küba'nın ilk özgür seçimlerinde yaptığı son eylem, kendini iktidardan indirecek oyu vermek oldu, işte bu nedenle onun mirası, duvardaki bir kan lekesinden ziyade, bir anıt. Tabii ki yeni Latin süper gücümüz, aslında sakinlik, huzur dışında her şeyi ayaklarımızın önüne serdi. Yüzlerce siyasi parti işbaşındaydı ve abartısız denizdeki kum tanelerinden daha fazla sendika vardı. Grevler, ayaklanmalar, protestolar... Sanırsın ki her saniye bir olay patlak veriyordu. Che'nin, devrimin hemen ardından neden ortadan kaybolduğunu daha iyi anlıyorum. Trenleri havaya uçurmak, onları zamanında yerine ulaştırmaktan çok daha kolay. Bay Churchill hep ne derdi? "Demokrasi, diğer yönetim biçimlerini saymazsak en kötü idare şeklidir." [***Gülüyor.***]

Vatansever Anıtı, Yasak Şehir, Pekin, Çin

[Amiral Xu Zhicai'nin bir gazetecinin bizi görüntülemesinin uzak bir ihtimal olduğu bu buluşma noktasını bilerek seçtiğinden eminim. Savaştan bu yana hiç kimse onun ya da mürettebatının vatanseverliğini sorgulamadığı halde, "yabancı okurların" eline bir koz vermemekte kararlı görünüyor, öncelikle savunmaya çekiliyor, hikâyeyi "onun" ağzından tarafsız nakletmem kaydıyla bu görüşmeyi kabul ediyor; ben de kesinlikle istediği gibi olacağını açık bir şekilde dile getiriyorum.]

[Not: Orijinal Çin rütbelerinin yerini, Batı rütbelerinin aldığını belirtirim.]

Bizler vatan haini değildik, anlatmaya başlamadan önce bunu söylemek isterim. Ülkemizi seviyorduk, halkımızı seviyorduk ve her ikisine de hükmedeni sevmesek de liderimize kayıtsız şartsız sadıktık.

Eğer durum bu kadar vahim olmasaydı, bunu yapmayı hayal dahi etmezdik. Albay Chen teklifini sunduğunda, biz zaten uçurumdan düşmek üzereydik. Her şehirde, her köydeydiler. Ülkemizin dokuz buçuk milyon kilometrekarelik toprağının bir santimetresinde bile huzur yoktu.

Ordu, sorunu kontrol altında tuttuğunda ısrar ediyordu. Küstah piçler! Her gün yeni bir dönüm noktasıydı ve bir sonraki kış bastırmadan tüm ülkeye barışı getireceklerine dair atıp tutuyorlardı. Tipik ordu zihniyeti: aşırı saldırgan, aşırı kendine güvenli. Tüm ihtiyacın olan bir grup erkek ya da kadındır; onlara, birbiriyle eşleşen üniformalar giydir, birkaç saatlik bir eğitim ver, silah olarak kullanabile-

cekleri herhangi bir şey tutuştur ellerine. İşte sana ordu, süper ordu değil ama yine de ordu.

Bu durum donanma için, hiçbir donanma için geçerli olamazdı. Ne kadar basit, ilkel olsa da her gemi, yapılmak için hatırı sayılır enerji ve gereç gerektirir. Ordu harpte harcanan askerlerinin yerine yenilerini saatler içinde koyabilir; bizim içinse yıllar, yıllar gerekir. Bu bizi, yeşiller içindeki arkadaşlarımızdan daha pragmatik bir kılıfa sokuyordu. Biz olaylara daha farklı yaklaşırdık, biraz daha... tedbirli demek istemiyorum fakat belki stratejik muhafazakârlık diyebiliriz. Geri çekil, güçlerini pekiştir, kaynaklarını idareli kullan. Redeker Planı'nın altında yatan felsefe de buydu fakat ordu dinleme zahmetine pek girmedi.

Redeker Planı'nı ret mi ettiler?

Hem de durup bir an düşünmeden, uzlaşmaya çalışmadan. Ordu nasıl kaybedebilirdi? Onca askeri mühimmat, onca "dipsiz kuyu"dan çekilen insan gücü... 1950'lerde yaşadığımız nüfus patlamasının nedenini biliyor musun? Çünkü Mao bunun, nükleer bir savaşı kazanmanın tek yolu olduğuna inanıyordu. Gerçek bu; propaganda değil. Atomal toz bulutu er geç indiğinde, hayatta kalan bin Amerikalının ya da Rus'un, on milyonlarca Çinliye kafa tutacak gücünün kalmayacağı herkesçe aşikârdı. Sayılar benim dedelerimin felsefesiydi ve sonraları tecrübeli, profesyonel bölüklerimiz salgının ilk dalgasında yutulunca, ordu bu stratejiyi kendine mal etmekte gecikmedi. Hasta, kafayı sıyırmış, yaşlı bu generaller, kendileri güvenli sığınaklarında otururken, zorla askere aldıkları gençleri ardı ardına harp meydanlarına gönderiyorlardı. Her ölen askerin bir zombiye dönüştüğünü hiç düşündüler mi acaba? Hiç farkına varabildiler mi, bilmiyorum; onları kendi dipsiz kuyumuzda boğmak yerine, biz onlarınkinde boğuluyor, ölüyorduk. Biz, biz ki dünya üzerindeki en kalabalık nüfusa sahip ulustuk ve şimdi azalan sayımızla yok olmanın eşiğindeydik.

Albay Chen için bardağı taşıran son damla bu oldu. Eğer savaş bu seyirde giderse hayatta kalma şansımızın ne olacağını biliyordu.

Bir umut kırıntısı dahi olduğuna inansaydı, bir tüfek kaptığı gibi savaş meydanında yaşayan ölülerle çarpışırdı. Böyle giderse tek bir Çinlinin bile hayatta kalmayacağı kanısındaydı ve belki de er ya da geç, hiçbir halkın hayatta kalmayacağına inanıyordu. İşte bu nedenle üstlerine niyetini bildirdi. Medeniyetimizin bir parçasını muhafaza edebilecek tek şansın biz olduğumuzu söyledi.

Teklifini destekliyor muydun?

İlk başta inanmadım bile. Gemimizle, nükleer denizaltımızla mı kaçacaktık? Bu yalnızca bir firar, savaşın ortasında kendi kokuşmuş kıçımızı kurtarmak için sıvışmak değildi. Bu hırsızlıktı, anavatanımızın en değerli ulusal varlığını çalmaktı. Amiral Zheng He. Üç adet balistik füzeatar denizaltından birisiydi ve Batılıların Model 94 diye adlandırdıklarının en yenisiydi. Dört ailenin evladıydı: Rus desteği, karaborsa teknolojisi, Amerika karşıtı casusluk ve unutmadan, yaklaşık beş bin yıldır süregelen Çin medeniyetinin doruğu. Ulusumuzun o ana kadar ürettiği en pahalı, en gelişmiş ve en güçlü makineydi. Batan Çin'den bir cankurtaran botu misali onu çalmak tasavvur dahi edilemezdi. Ancak Albay Chen'in kişiliğindeki kudret ve derin, sarsılmaz vatanseverliği beni bu seçeneğe ikna etti.

Hazırlıkların yapılması ne kadar sürdü?

Üç ay. Her şey keşmekeş içindeydi. Ana limanımız Qingdao daimî kuşatma altındaydı. Düzeni sağlamak adına sürekli daha fazla birlik desteğe geliyordu ve her yeni gelen birlik bir öncekinden daha az talim görmüş, daha az mühimmatla donatılmış ve daha genç ya da daha yaşlıydı. Bazı su üstü gemi kaptanları, bazı "harcanabilir" tayfalarını temel savunma konumlarına destek olarak yolladı. Bütün bölge neredeyse her gün saldırı altındaydı. Ve bütün bu keşmekeşin arasında, denize açılmak için gereken tüm hazırlıkları yapmalıydık. Rutin vardiyalı devriye gibi gözükmeliydi. Hem acil durum erzakını hem de aile üyelerini gemiye gizlice bindirmeliydik.

Aile üyeleri mi?

Ah evet, işte bu; planın temel taşıydı. Albay Chen, denizcilerin

ailelerini yanlarına almadan limanı terk etmeyeceklerini biliyordu.

İyi de bu nasıl mümkün olabilir ki?

Yerlerini tespit etmek mi, yoksa onları kaçak sokmak mı?

Her ikisi de.

Yerlerini tespit etmek zordu. Ailelerimiz ülkenin her köşesine yayılmıştı. İletişime geçmek için elimizden geleni yaptık. Çalışır telefon hattı bulduk ya da o yöne giden ordu birlikleriyle tebligatlar yolladık. İletinin içeriği sabitti: Yakında devriyeye çıkıyoruz ve yapılacak olan törende bulunmanız zaruridir. Bazen daha acilmiş süsü verdik, sanki birileri ölüyormuş da onları görmesi gerekiyormuş gibi. Elimizden gelen buydu. Kimseye gidip ailesini getirmesi için izin verilmemişti, çok riskliydi. Sizin füze botlarınızda olduğu gibi çoklu mürettebat imkânımız yoktu. Her er denizde yitirilebilirdi. Gemi arkadaşlarımın durumuna acıyordum. Bekleyiş katlanılmaz bir ıstıraptı. Şanslıydım ki karım ve çocuklarım...

Çocukların mı? Ben düşünmüştüm ki...

Yalnızca tek çocuk sahibi olma hakkına sahip olduğumuzu mu? O yasa savaştan yıllar önce tekrar gözden geçirilmişti, yalnızca erkeklerden oluşan orantısız bir ulus olmanın önüne geçmek açısından pratik bir çözümdü. İkiz kızlarım vardı. Şanslıydım. Saldırı patlak verdiğinde karım ve kızlarım zaten karargâhtaydı.

Peki ya albay? Onun ailesi var mıydı?

Karısı, onu 1980'lerin başında terk etmişti. Büyük bir skandaldı, özellikle de o günleri düşünecek olursak. Her şeyi mahvedebilirdi. Bugün bile hâlâ nasıl olup da hem kariyerini kurtarıp hem de oğlunu yetiştirmeyi başardı inanamıyorum.

Bir oğlu mu vardı? Sizinle geldi mi?

[Xu soruyu savuşturuyor.]

Diğerleri için bekleyiş en kötü kısmıydı. Aileleri Qingdao'ya varabilse bile, o zamana kadar çoktan demir almış olabileceklerinin farkındaydılar. Suçluluk duygusunu hayal etmeye çalış: Ailenin yanma gelmesini istiyorsun, belki de saklandıkları yerlerdeki görece

güvenliği bırakıyorlar ve limanda terk edilmek için onca yol tepiyorlardı.

Ailelerin çoğu geldi mi?

Tahmin ettiğimizden fazlası. Geceleri, üniformalar içinde onları gizlice gemiye bindirdik. Çocuklar ve yaşlılar erzak kasaları içinde taşındılar.

Aileler neler olduğunu, ne yapmak niyetinde olduğunuzu biliyor muydu?

Sanmıyorum. Tayfamızdaki her birey sessiz kalmaları konusunda kati emirler almıştı. Milli Güvenlik Bakanlığı yapmak üzere olduğumuz şeyle ilgili küçük bir ima bile işitecek olursa yaşayan ölüler korkmamız gereken son varlıklar olurdu. Gizliliğimiz ayrıca bizi belirlenen rutin devriye programı doğrultusunda ayrılmaya zorluyordu. Albay Chen, sona kalan, belki de birkaç günlük, birkaç saatlik bir mesafede olan aile bireylerini bekleme taraftarıydı! Diğer taraftan bunun yaptıkları her şeyi tehlikeye atacağının farkındaydı ve bu nedenle gönülsüzce demir alma emrini verdi. Hislerini saklamaya çalıştı ve diğerlerinin önünde kendini tutabildi de. Bunu, Qingdao'dan yükselen alevleri yansıtan gözlerinde görebiliyordum.

Nereye gidiyordunuz?

Her şeyin normal seyrinde ilerlediği izlenimini vermek için öncelikle tayin edilen devriye alanımıza. Ondan sonrasını kimse bilmiyordu.

Yeni bir vatan, en azından o anki koşullar altında söz konusu bile değildi. O noktada salgın tüm gezegene, her köşesine yayılmış durumdaydı. Hiçbir tarafsız bölge, hiçbir ıssız bölge bize güvenlik garantisi veremezdi.

Peki neden Amerika'ya ya da diğer Batılı ülkelerden birine gitmediniz?

[Gözlerinde soğuk ve sert şimşekler çakıyor âdeta.]

Sen gider miydin? Zheng, on altı adet JL-2 balistik füze taşıyordu. Biri hariç hepsi dört adet çoklu, yeniden giriş araçları diye

adlandırılan savaş başlığıyla doksan kilotonluk yıkım gücüne sahipti. Bu onu, dünyanın en güçlü uluslarından biriyle eşit konuma taşıyordu. Bir kilidin çevrilmesiyle koca bir şehri yok edecek kadar güçlüydü. Böyle bir silahı başka bir ülkenin ellerine, özellikle de o ülke öfke anında nükleer silah kullanma eğilimiyle tanınıyorsa verir miydin? Tekrar söylüyorum: Bizler vatan hainleri değildik. Liderimiz her ne kadar boğazına kadar suça batmış delinin teki de olsa, biz hâlâ Çinli denizcilerdik.

Öyleyse yalnızdınız.

Yapayalnız. Ne vatan ne dostlar ne de fırtınalı havalarda demir atabileceğimiz güvenli bir liman. Amiral Zheng He, bizim bütün evrenimizdi: cennet, dünya, güneş ve ay.

Çok zor olmalı.

İlk aylar sanki olağan devriye görevindeymişiz gibi geçti gitti. Füze denizaltıları saklı kalmak için tasarlanmıştı ve biz de öyle yaptık. Derinden ve sessizce yol aldık. Kendi saldırı denizaltılarımızdan birinin bizi aramak için gönderilip gönderilmediğinden bile emin değildik. Hükümetimizin başında başka dertler olması pek muhtemeldi. Yine de olağan çatışma talimleri yapıldı ve sivillere ses disiplini sanatı öğretildi. Geminin lideri, yemekhaneyi, eğitimlerin orada verilebilmesi ve çocukların oyun oynayabilmesi için ses geçirmez malzemeyle döşetti. Çocuklar, özellikle de daha küçükleri, olan bitenden bihaberdi. Çoğu, aileleriyle beraber işgal altındaki bölgelerden geçmiş, paçayı ölümden zar zor kurtarmıştı. Bütün bildikleri artık canavarların geride kaldığı, kâbuslarının derinliklerine mahkûm olduklarıydı. Şimdi güvendeydiler ve önemli olan da buydu. İlk birkaç ay, sanırım hepimizin hisleri böyleydi. Hayattaydık, birlikteydik, güvendeydik. Gezegenin geri kalanında neler yaşandığını düşününce, daha ne isteyebilirdik?

Buhran'ı takip etme gibi bir şansınız var mıydı?

Doğrudan değil. Amacımız gizlilikti; hem ticari gemilerin rotasından hem de denizaltı devriye bölgelerinden uzak durmaktı. Yal-

nızca bizimkinden değil, sizinkinden de. Tahminlerde bulunmadık da değil. Ne kadar hızla yayılıyordur? Salgın hangi ülkeleri en çok etkilemiştir? Hiç nükleer seçeneği göz önünde bulunduran var mıydı? Eğer öyleyse, bu hepimiz için son demekti. Radyasyonun hüküm sürdüğü bir gezegende, yürüyen ölüler, "hayatta" kalan tek yaratıklar olurdu herhalde. Yüksek dozda radyasyonun bir zombinin beynini nasıl etkileyeceğinden emin değildik. Er ya da geç onları, içlerindeki o gri maddeyi tümörler halinde pelte pelte dışarı fışkırtarak öldürür müydü acaba? Normal insan beyninin, bu tip bir durumda tepkisi bu olurdu ama yaşayan ölüler doğanın bütün kurallarına zıt düştüğünden, neden bu doğal tepkileri de farklı olmasındı ki? Bazı geceler yemekhanede, görev sonrası çaylarımızı yudumlayıp kısık sesle konuşurken, zombilerin çitalar kadar hızlı, gelişmiş maymunlar kadar çevik olduğunu hayal eder, bazen de mutasyona uğramış beyinlerinin kafataslarının içinde büyüyüp patladığını gözümüzde canlandırırdık. Reaktör subayımız Deniz Binbaşısı Song sulubo-ya takımlarını da beraberinde getirmişti ve harabeye dönmüş bir şehri resmetti. Bunun belli bir şehir olmadığını üstüne basa basa söylese de hepimiz çarpık kalıntıların arasından Pudong'un ufuk çizgisini tanımıştık. Song, Şanghay'da büyümüştü. Ufuk, nükleer kışın zifiri karanlığında kıpkızıl görünüyordu. Kül yağmuru, erimiş cam denizindeki enkaz adalarına serpiliyordu. Bu kıyamet alanının merkezine doğru bir yılan misali kıvrılarak ilerleyen bir nehir vardı. Yeşilimsi kahverengi yılan birbirine kenetlenmiş binlerce kafadan oluşuyordu. Derileri dökülmüştü. Kemiksi kollardan et parçaları yola saçılıyordu. Beyni koruyan kafatası yok olmuştu. Beyinleri açıktaydı. Kocaman açılmış ağızlar ve parlak kırmızı gözleri vardı. Binbaşı Song çalışmasına ne zaman başladı bilmiyorum, denizdeki üçüncü ayımızda üzerindeki örtüyü çekerek resmi birkaçımıza gösterdi. Onu, Albay Chen'e göstermek gibi bir niyeti yoktu. Haklıydı. Fakat biri boşboğazlık etmiş olmalı ve bizim yaşlı adam da buna derhal son verdirdi.

Song'a insanı keyiflendiren bir şeyler çizmesi, mesela Dian Gölü üzerinden doğan güneşi resmetmesi emredildi. Boş bulduğu birkaç duvara birkaç "olumlu" resim yaptı. Albay Chen, ayrıca görev sonrası yaptığımız tahminlere de bir son vermemizi emretti. "Tayfanın moralini düşürüyor" idi. Dış dünyayla yeniden iletişim kurma biçimi, onu fazla zorluyordu sanırım.

Biçim derken aktif iletişimi mi, yoksa pasif gözetlemeyi mi kastediyorsun?

İkincisini. Song'un çizdiği resmin ve bizim kıyamet günü tartışmalarımızın, uzun tecridimizin sonucunda ortaya çıkabilecek bir dünyayı yansıttığını biliyordu. Daha ileri gidebilecek "tehlikeli düşünceleri" bastırmanın tek yolu, söylentileri su götürmez gerçeklerle değiştirmekti. Neredeyse yüz gün yüz gecedir her şeyden kopmuştuk. Song'un resmi kadar karanlık ve umutsuz da olsa neler olduğunu bilmek zorundaydık.

O noktaya kadar, gemi gövdesinin ötesindeki dünyayla ilgili bilgiye yalnızca sonar subayı ve ekibi sahipti. Bu adamlar denizi dinliyordu: akıntıları, balina, balık gibi "biyolojik yaratıkları" ve yakınlardaki gemilerin uzaktan gelen pervane seslerini. Daha önce rotamızı okyanusların en ıssız bölgelerine yönelttiğimizi söylemiştim. Normalde hiçbir geminin tespit edilemeyeceği bölgeleri seçtik. Önceki aylarda, Liu'nun ekibi sayıları gittikçe artan tesadüfi iletişim ağları yakalıyordu. Suyun yüzeyi binlerce gemiyle kaynıyordu, birçoğunun sinyal işareti kendi bilgisayar arşivimizdekilerle uyuşmuyordu.

Albay periskopun kullanılmasını emretti. ESM (Elektronik Destek Önlemleri) çubuğu yukarı çıktı ve anında yüzlerce radar sinyali yakaladık. Radyo direğine akın eden dalgalar gibi aktılar ekrana. Sonunda hem saldırı hem de keşif periskopları yüzeye ulaştı. Mekanizma, filmlerde gördüğünüz gibi, bir adamın kolları çevirip de teleskopik bir cam parçasından dışarı bakması gibi işlemiyordu. Bu merceklerin iç gövdeyle fiziksel bağlantısı yoktu. Her biri gemideki monitörlere sinyal gönderen kameraydı. Gözlerimize inanamıyor-

duk. İnsanoğlu sanki elinde ne var ne yoksa her şeyi denize salmıştı. Tankerler, yük gemileri, yolcu gemileri tespit ettik. Dubaları çeken römork tekneler gördük, deniz otobüsleri, salapuryalar, çöp tekneleri gördük ve bunların hepsi yalnızca bir saat gibi kısa bir sürede gözümüzün önünden geçip gitti.

Birkaç hafta içinde onlarca askeri gemi de gözlemledik; onlar da rahatlıkla bizim konumumuzu belirleyebilirdi ama bu onların umurunda bile değildi. Amerikan donanmasının Saratoga'sını bilir misin? Onu Güney Atlantik'te gördük; uçuş güvertesi çadır kent olmuştu. İngiliz Kraliyet Donanmasına ait Victory'yi de gördük sanırım, eğreti yelken denizinin altında çalkalanıyordu. Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma, sonra da Bolşevik Devrimi sırasında etrafı ateşe veren ağır kruvazör Aurora'yı gördük. Onu St. Petersburg'dan nasıl çıkardılar ve çalıştıracak yakıtı nereden buldular bilmiyorum.

Yıllar yıllar önce emekliye ayrılmış olması gereken birçok harap gemi suya indirilmişti. Kayıklar, feribotlar, sakin göllerde veya kara sularında görevlerini sürdürmüş olan mavnalar, tasarlandıkları liman çevresinden ayrılmaları sakıncalı olan küçük yük tekneleri... Sanki bir gökdeleni ters çevirip koymuşlar gibi duran bir gemi tamir havuzu gördük. Güvertesi, apartman inşaatında kullanılan geçici yapı iskelet malzemeleriyle doluydu. Oradan oraya sürükleniyordu, görünüşte ne onu çeken ne de destekleyen bir araç vardı. O insanların nasıl hayatta kalabildiklerini –hayatta kalabildilerse tabii– bilmiyorum. Akıntıyla sürüklenen bir sürü gemi vardı, yakıtları tükenmişti ve gemiye enerji sağlayacak bir çözüm yolu da yoktu.

Bir sürü küçük şahsi tekne, yat ve kruvazör gördük. Kendilerini, birbirilerine şekilsiz, devasa bir sal misali bağlamışlardı. Ayrıca amaca uygun, kütük ve tekerleklerden yapılmış bir sürü sal da gördük.

Hatta içi straforla doldurulmuş çöp poşetlerinin üstünde, âdeta okyanus gecekondusu gibi yüzen bir araçla karşılaştık. Bize "Pinpon Donanması"nı hatırlattı. Kültür Devrimi sırasında mülteciler, içleri-

ne pinpon topları doldurdukları çuvalların üstünde Hong Kong'a gitmişlerdi.

Bu insanlara acıyorduk, umutsuz kaderlerine üzülüyorduk. Okyanusun ortasında akıntıyla sürükleniyor ve açlığa, susuzluğa, güneşe ya da okyanusa yem oluyorlardı... Binbaşı Song, buna "insanoğlunun büyük göçü" diyordu. "Denizden geldik," derdi, "ve şimdi onun kucağına geri koşuyoruz." Burada koşmak mecazi anlamında değildi. Dalgaların kucağındaki "güvenliğe" ulaştıktan sonra ne yapacaklarını kafalarında ölçüp biçmemişlerdi. Karada parçalanmaktan çok daha iyi olacağını düşünmüşlerdi. Panik anında yalnızca kaçınılmaz olanı ertelediklerini fark edememişlerdi.

Onlara yardım etmeyi hiç denediniz mi? Su ya da yiyecek vermeyi ya da ne bileyim onları çekmeyi falan...

İyi de nereye? Hangi limanların güvenlik altına alınmış olabileceğine dair fikir yürütebilirdik yürütmesine ama albay, konumumuzun tespit edilmesi riskine asla girmezdi. Kimlerin telsizi olduğunu ve o sinyalin kimler tarafından dinlenebileceğini bilemezdik. Peşimize düşüp düşmediklerini hâlâ bilmiyorduk. Ve başka bir tehlike daha vardı: Yaşayan ölüler. Hastalığın yayıldığı bazı gemiler gördük, kimisinde gemi tayfası hayatları için hâlâ savaşıyordu, kimisinde de ölüler ayakta kalan tek tayfalardı. Bir keresinde Senegal'de, Dakar açıklarında kırk beş bin tonluk lüks bir transatlantikle karşılaştık. Adı Nordic Express'ti. Keşif periskoplarımızın mercekleri, balo salonunun camlarını lekeleyen her kanlı el izini, güvertedeki kemiklerin ve et parçalarının üstüne konan her sineği saptayacak kadar güçlüydü. Her birkaç dakikada bir, zombiler birer birer okyanusa dökülüyordu. Belki de uzakta bir şey, ne bileyim alçaktan uçan bir uçak ya da bir periskop görmüşlerdi ve hepsi de o gördükleri şeye ulaşmaya çalışıyordu. Bu bana bir fikir verdi. Eğer birkaç yüz metre yükselirsek ve onları kendimize çekmek için gereken her şeyi yaparsak, gemiyi ateş açmadan boşaltabilirdik. Mülteciler yanlarında kimbilir neler getirmişti? Nordic Express bizim için yüzen bir ikmal istas-

yonu olabilirdi. Teklifimi savaş gemisinin güvenliğinden sorumlu subaya sundum ve birlikte bu durumu albaya ilettik.

O ne dedi?

"Katiyen olmaz," dedi. O ölüm transatlantiğinde kimbilir kaç zombi vardı. Bilemezdik. Daha da kötüsü, bilgisayar ekranını işaret etti ve güverteden düşen zombileri gösterdi. "Bak," dedi, "hepsi batmıyor." Haklıydı. Bazıları cankurtaran yelekleri üzerlerinde dönüşüm geçirmişlerdi, suyun üzerinde yüzüyorlardı. Bazıları da şişerek suyun dibine iniyorlardı. İlk defa o zaman yüzen bir canavar gördüm. Ondan sonra sık rastlanan bir vaka oldu zaten. Hastalık, mülteci gemilerinin yüzde 10'unu bile ele geçirmiş olsa, yüz binlerce aracın hâlâ yüzde 10'u demekti bu. Rasgele denize düşen milyonlarca zombi vardı ya da kötü hava koşullarında o eski araçları alabora eden dalgalar, binlercesini tek seferde okyanusa salabiliyordu. Bir fırtına sonrasındaki denizin durumunu net olarak hatırlıyorum; deniz yüzeyini ufka kadar örtü gibi kaplamışlardı; dalgalar yükselince kafaları sallanıyor, kolları şiddetle çırpınıyordu. Keşif periskopunu yükseltip de kendimizi biçimsiz, yeşilimsi gri bir pusun içinde bulunca, ilk başta bunun mercekteki bir bozulmadan kaynaklandığını düşündük, sanki yüzen enkazlardan birine toslamıştık fakat sonra periskopun onlardan birinin tam kaburgasının altında olduğunu anladık. Periskopu alçalttıktan sonra bile hâlâ uğraşıyordu. Herhangi bir şey tehdidi bize getirebilirdi...

Fakat siz su altında değil miydiniz? Nasıl...

Mesela yüzeye çıktığımızda, biri ya güverteye ya da iskeleye tutunsaydı... Bir keresinde oldu da. Kapağı açtığım ilk sefer, suda şişmiş, pis kokulu bir pençe içeri daldı ve üniformamın kolundan yakaladı. Yere sağlam basamadım ve aşağıdaki gözcü alanına düştüm. Kolumu hâlâ sıkı sıkıya kavramış olan pençeyle güverteye indim. Tepemde, kapağın parlak çeperinde kolun sahibinin siluetini görebiliyordum. Silahıma uzandım ve düşünmeden ateş açtım. Kemik ve beyin parçalarıyla yıkandık. Şanslıydık... Eğer içimizden

birinin açık bir yarası olsaydı... Aldığım kınamayı hak ettim, hatta daha da beterini. O andan sonra yüzeye her çıkışımızda kapsamlı bir etraf taraması yaptık. Şu kadarını söyleyebilirim, yüzeye her üç çıkışımızdan birinde, birkaçı mutlaka geminin gövdesine tutunuyor oluyordu.

Bunlar, gözlem zamanlarıydı, tek yaptığımız durup etraflınızdaki dünyaya bakmak ve onu dinlemekti. Periskopların yanı sıra, sivil halkın kullandığı telsiz hatlarını, hatta bazı uydu televizyon yayınlarını izliyorduk. İç açıcı bir tablo değildi. Şehirler, ülkeler çürüyordu. Buenos Aires'ten gelen son raporları ve Japonların anavatanlarını tahliye etme kararlarını dinledik. Rus ordusundaki ayaklanmalarla ilgili yarım yamalak bilgileri aldık. İran ile Pakistan arasındaki "sınırlı nükleer takas" ile ilgili olay sonrası raporları dinledik; hastalıklı bir düşünce gibi gelecek ama sizin ya da Rusların tuşa basacaklarından o kadar emindik ki âdeta dumura uğradık. Çin'le ilgili ne gayri resmi ne de resmi hükümet yayını vardı. Hâlâ denizci yayın sinyalleri yakalıyorduk ama ayrılışımızdan bu yana şifreler değiştirilmişti. Bu bize bir tehdit oluştururken –çünkü belki de emirleri bizi bulup batırmaktı– diğer taraftan tüm ulusumuzun yaşayan ölülerin midesinde çürüyüp gitmediğinin de bir kanıtıydı. Sürgün yaşantımızda her haber kırıntısı değerliydi.

Yiyecek sorun yaratmaya başlamıştı, o an değil ama yakında seçeneklerimizi düşünmek zorunda kalacaktık. İlaç daha büyük bir sorundu. Siviller nedeniyle hem Batı işi ilaçlar hem de geleneksel bitkilere dayalı tedavi malzemeleri tükenmek üzereydi. Çoğumuzun özel tıbbi ihtiyaçları vardı.

Torpido adamlarımızdan birinin annesi olan Bayan Pei, kronik solunum yolları rahatsızlığından mustaripti ve gemideki bir şeye, belki boyasına belki de makine yağına, artık ne olduğunu bilemeyeceğimiz ve çıkarıp atamayacağımız bir şeye alerjisi vardı. Dekonjestanlarımızı tehlike arz eden düzeylere indirmişti. Geminin silah subayı Teğmen Chin, acı çektirmeden imha edilmesini önerdi duy-

gusuzca. Albayın cevabı sert oldu. Onu, gemi eczacısının tedavi etmekte yetersiz kaldığı, ölüm riski taşıyan tek hastayla beraber bir haftalığına, tayınını yarı yarıya azaltarak aşağıdaki bölmelere kapattı. Chin taş kalpli piçin biriydi ama en azından onun önerisi, seçeneklerimizin gün ışığına çıkmasını sağlamıştı.

Tüketim malzemelerimizi geri dönüştürmenin bir yolunu bulamazsak, erzakımıza takviye yapmak zorundaydık. Harap olmuş gemilerin içini araştırmak hâlâ kati suretle yasaktı. Terk edilmiş gibi duran bir araç belirlediğimizde bile, güvertenin altındaki birkaç zombinin iniltilerini işitebiliyorduk. Balık tutmak da ihtimaller dahilindeydi fakat ne ağ örebilecek malzemeye sahiptik ne de kanca ve ipleri suya bırakıp saatlerce suyun yüzeyinde bekleme niyetindeydik.

Çözüm yolu geminin tayfasından değil, sivillerden geldi. Bazıları buhrandan önce çiftçi ya da aktardı ve kimileri de yanında az miktarda tohum torbaları getirmişti. Eğer onlara gerekli malzemeleri sağlayabilirsek, bitki yetiştirerek mevcut erzakımızı yıllarca yetecek düzeye çıkarabilirlerdi. Cüretkâr bir plandı fakat mantıktan tamamıyla yoksun değildi. Füze odası bir bahçe olarak kullanılabilecek kadar genişti. Mevcut malzemelerden saksılar ve yalaklar yapıldı. Tayfaya D vitamini desteği olarak kullandığımız ultraviyole lambaları, yapay güneş görevini üstlenebilirdi.

Tek sorun topraktı. Hiçbirimiz topraksız tarım ya da akan su kültürü ya da başka tarımsal yöntemler hakkında bilgi sahibi değildik. Toprağa ihtiyacımız vardı ve bunun da tek bir yolu vardı. Albay, bunu dikkatle gözden geçirdi. Üzerinde düşünüp taşındı. Kıyıya çıkarma yapmak tehlikeliydi tehlikeli olmasına ama hastalığın yayıldığı bir gemiye çıkarma yapmak da ondan aşağı kalır bir tehlike arz etmiyordu. Savaştan önce, insan medeniyetinin yarısından fazlası, kıyı şeritlerinde, kıyıya yakın alanlarda yaşardı. Mültecilerin denizde bir kaçış yolu aramak için buralara üşüşmesi yoğunluğu iyice artırmıştı.

Arayışımıza Atlantik Okyanusu'nun ortalarından, Güney Amerika'dan başlayıp Georgetown'a, Guayana'ya, Surinam kıyılarına, oradan da Fransız Guayanası'na kadar devam ettik. Tenha birkaç ormanlık kıyı bulduk, yani en azından periskop gözlemi kıyının temiz olduğunu gösteriyordu. Yüzeye çıktık ve köprüden ikinci defa görsel tarama yaptık. Yine hiçbir şey yoktu. Kıyıya bir keşif birliği götürmeyi önerdim. Albay henüz ikna olmamıştı. Sis düdüğünün yüksek ve uzun uzun öttürülmesini emretti... ve işte o zaman geldiler.

Önce birkaç taneydi. Üstleri başları yırtık pırtıktı. Gözleri kocaman açılmış, avlarına kilitlenmişti. Ormandan topallayarak çıkıyorlardı. Kıyı şeridini de onları devirip sahile geri yollayan ya da denizin derinliklerine sürükleyen dalgaları da fark etmemiş gibiydiler. Bir tanesi kayaya çarptı, göğüs kafesi parçalandı, kemikleri etinden dışarı fırladı. Siyah sıvı, o bize kükrerken ağzından boşaldı. Hâlâ yürümeye, bize doğru emeklemeye çalışıyordu. Daha fazlası geldi, her an onlarcası ormanlık alandan çıkıyordu. Dakikalar içerisinde, denize atlayan yüzlercesi belirmişti. Yüzeye çıktığımız her bölgede karşılaştığımız manzara buydu. Açık denize ulaşamamış şanssız mülteciler, şimdi ulaştığımız her kıyı şeridiyle aramızda öldürücü bir bariyer yaratıyordu.

Hiç kıyıya bir keşif birliği çıkarmayı denediniz mi?

[Başını sallıyor.] Çok tehlikeliydi, hatta hastalığın işgal ettiği gemilerden bile daha fazla tehlike arz ediyordu. Toprak bulabilmek için tek şansımızın açık denizlerin ortasındaki adalar olduğuna karar verdik.

Fakat dünyadaki adalarda neler olduğunu biliyor olmalıydınız.

Elbette. Pasifik'teki devriye istasyonundan ayrıldıktan sonra, rotamızı Atlantik ya da Hint Okyanusu'nun dışına çıkarmadık hiç. O ada öbeklerinin çoğunu gözlemleyip iletişim ağlarını dinlemiştik. Aşırı kalabalıktan da şiddetten de haberdardık. Windward Adaları'ndan yükselen silah parlamalarını gördük. O gece yüzey-

deyken, rüzgârın Karayipler'den doğuya taşıdığı dumanın kokusunu alabiliyorduk. O kadar şanslı olamayan adalarla ilgili hikâyelerden de haberdardık. Senegal açıklarındaki Cabo Verde Adaları mesela. Feryatlarını işitmeden önce geldiklerini görmedik bile. Çok fazla mülteci, çok az disiplin vardı; sadece tek bir hastalıklı ruh yeter. Savaştan sonra kaç ada karantinada kalmaya devam etti? Donmuş kuzey kayalıklarının kaçı hâlâ Beyaz Bölge olarak kabul ediliyor?

Pasifik'e dönmek olası seçeneklerimizden biriydi ama bu bizi tekrar ülkemizin ön kapısına getirirdi.

Çin donanmasının hâlâ peşimizde olup olmadığını ya da varlığını sürdürüp sürdürmediğini bilmiyorduk. Tek bildiğimiz, kumanyaya ihtiyacımız olduğu ve bunun da bizi insanlarla iletişime geçmek zorunda bıraktığıydı. Albayı ikna etmek biraz zaman aldı. İstediği son şey donanmamızla karşılaşmaktı.

Hükümete hâlâ sadık mıydı?

Evet. Ve bir de... kişisel bir mesele vardı.

Kişisel mi? Neden?

[Soruyu savuşturuyor.]

Hiç Manihi'ye gittin mi?

[Başımı sallıyorum.]

Savaş öncesi döneme ait daha ideal bir tropikal cennet düşünülemez. Palmiyelerle kaplı adalar ya da berrak sığ, turkuaz sularla çevrelenmiş "motular", yani mercanadaları. Otantik siyah incilerin olduğu, dünya üzerindeki birkaç nadide mekândan birisiydi. Balayımızda Tuamotos'a uğradığımızda karıma bir çift küpe almıştım. Benim yönlendirmelerim, bu mercanadasını en olası çıkartma alanımız konumuna sokuyordu.

Manihi, ben yeni evli bir deniz teğmeniyken ziyaret ettiğimden beri epey değişmişti. İnciler gitmiş, istiridyeler yenmiş ve turkuaz kıyı yüzlerce irili ufaklı yatla dolmuştu. Motuların üzeri ya çadırlarla ya da köhne, derme çatma kulübelerle kaplanmıştı. Eğreti kanolar ya denize açılmıştı ya da mercan kayalıklarının hemen ötesinde sal-

lanıyordu; çok daha büyük gemiler ise derin sulara demir atmışlardı. Bu sahne, sanırım savaş sonrası tarihçilerinin adlandırdığı üzere tipik bir "Pasifik kıtası" anıydı. Mülteci adası kültürü, Palau'dan Fransız Polinezyası'na kadar uzanmıştı. Yeni bir toplum, yeni bir ulustu. Dünyanın dört bir yanından gelen mülteciler hayat sancağının altında birleşiyordu.

Bu topluma nasıl uyum sağladınız?

Ticaret sayesinde. Ticaret, Pasifik kıtasının can damarıydı. Eğer geminizde büyük bir su damıtma mekanizması varsa, saf su satabilirdiniz. Eğer tamir işlerinde yardımcı olacak gereçler varsa, tamirci olurdunuz. Sıvılaştırılmış doğal gaz taşıyan Madrid Spirit adlı bir gemi tüm kargosunu, yemek pişirmek için gereksinim duyulan yakıtla değiş tokuş etti. Bu, Bay Song'a kendi "piyasamızı" yaratma fikrini verdi. Binbaşı Song'un babası, Shenzhen'de yatırım fonu komisyoncusuydu. Aklına, kendi reaktörümüzün sağladığı elektriği denizden geçecek kablolar aracılığıyla satma fikri geldi.

[*Gülümsüyor.*]

Yani artık milyoner olacaktık... Ya da milyonlar değerinde bir şeyler alacaktık: yiyecek, ilaç, ihtiyacımız olan yedek parçalar ya da bir şeyler üretmek için gereken hammadde. Kendi seramızın yanı sıra, bir de minyatür geri dönüşüm odamız vardı; bu sayede dışkıları, değerli gübreye dönüştürebilirdik. Spor salonu için malzeme, içki tezgâhı ve hem yemekhane hem de gönüllü askerler için ev eğlence sistemleri "satın aldık." Çocuklar için bol bol şeker ve oyuncak vardı, tabii geriye ne kalmışsa; ama bunlardan daha da önemlisi çocuklar, dubaların üstüne kurulmuş uluslararası okullarda eğitimlerine devam etme şansı yakaladılar. Her evde, her gemide bizi hoş karşılıyorlardı. Gönüllü askerlerimiz ve hatta subaylarımızdan bazılarına koyda demirlemiş konforlu beş gemiden birini ücretsiz kullanma hakkı tanıdılar. Neden yanlış olsun ki bu durum? Gecelerini biz aydınlattık, elektronik eşyaları için enerjiyi biz sağladık. Uzun zaman önce unuttukları klima gibi, buzdolabı gibi lüksleri onlara biz sağla-

dık. Bilgisayarlarının tekrar internete bağlanabilmesini sağladık ve birçoğunun aylardır ilk kez sıcak suyla duş alabilmesini sağladık. Yaptığımız işte başarılıydık. Ada konseyi adanın çevre güvenliğinde bizim de söz sahibi olmamızda ısrar etti. Kibarca reddettik.

Denizden gelen zombilere karşı mı?

Her zaman tehlike arz ediyorlardı. Her gece motulara tırmanır ya da çapa zincirlerinden tırmanarak kıyıda demir atmış, deniz seviyesine yakın gemilere çıkmaya çalışırlardı. Manihi'de barınmak için üstlendiğin "vatandaşlık görevlerinin" bir parçası da sahillerde ve gemilerde zombilere karşı devriye gezmekti.

Çapa zincirlerinden bahsettin... Zombiler tırmanmakta pek becerikli değillerdi bildiğim kadarıyla.

Suyun kaldırma gücü onlara yardımcı oluyordu. Geminin güvertesi su sınırından yalnızca birkaç santim yukardaysa çoğu, denize bırakılan çapanın zincirinde yukarı doğru, yüzeye çıkıyordu. Koyda demir almış gemilerde de en az sahildekiler kadar zombi oluyordu. Geceler her zaman daha zor oluyordu. Bu kadar hoş karşılanmamızın bir sebebi de buydu. Karanlığı, yüzeyin hem altından hem de üstünden silebilirdik. El fenerini suya tutup da bir zombinin mavimsi yeşil siluetinin zincirden yukarı tırmanışını görmek kan dondurucuydu.

Işık daha da fazlasını üzerinize çekmez miydi?

Evet, kesinlikle. İnsanlar ışıklarını açık bırakmaya başladığından beri gece saldırıları neredeyse ikiye katlanmıştı. Ne siviller bu durumdan şikâyetçiydi ne de ada konseyi. Sanırım birçok insan, gerçek düşmanın ışıkla aydınlanmış yüzünü karanlıkta hayallerin büyüttüğü korkulara tercih ediyordu.

Manihi'de ne kadar kaldınız?

Birkaç ay. Orada geçirdiğimiz zamana hayatımızın en iyi ayları demek ne kadar doğru olur bilmiyorum ama o sıralar bize öyle geliyordu. Kendimizi birer kanun kaçağı olarak görmeyi bırakıp üstümüzdeki yükü bir kenara attık. Çinli aileler bile vardı, hem de di-

aspora ya da Tayvanlı değil, hakiki Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşlarıydı. Bize durumun çığırından çıktığını ve artık hükümetin ülkeyi bir arada tutmakta daha da zorlandığını söylediler. Nüfusun yarısı hastayken ve ordunun kaynakları birer birer yok olurken, hükümetin kayıp bir denizaltıyı bulmak için harcayacak parayı ve zamanı nasıl bulduğunu anlayamıyorlardı. Bir süreliğine, bu küçük adayı, Buhran'ın, belki de dünyanın sonuna kadar kendi evimiz olarak benimseyip burada yaşayabilecekmişiz gibi geldi.

[Tepemizde yükselen, Pekin'de tam bu noktada yok edildiği varsayılan son zombiyi temsilen dikilmiş anıta bakıyor.]

Song ve ben sahil devriyesinde görevliydik o akşam. Bir kamp ateşi etrafında adalıların radyosunu dinlemek için durmuştuk. Çin'de meydana gelen gizemli doğal afeti konu alan bir yayındı. Kimse henüz ne olduğunu bilmiyordu ama tahmin yürütülecek denli çok söylenti dolaşıyordu etrafta. Sırtım koya dönük oturmuş, radyoya bakıyordum. Deniz aniden parlamaya başladı. Arkama döndüğümde Madrid Spirit'in infilak ettiğini gördüm. Daha ne kadar doğalgaz yükü vardı bilmiyorum ama alev topları karanlık gökyüzüne birer füze gibi yükseldi ve alevler gittikçe yayılarak yakınındaki iki motuyu da yakıp küle dönüştürdü. İlk düşüncem bir "kaza" olduğuydu, paslanmış bir vana ve dikkatsiz bir miçodan kaynaklanmış olabilirdi. Binbaşı Song gözünü dikmiş bakıyordu; alevlerin arasında bir füzenin izini gördü. Yarım saniye sonra Amiral Zheng'in düdüğü duyuldu.

Hızla gemiye döndük. Huzurlu dünyam, güvenlik hissim, hepsi yıkıldı. O füzenin kendi denizaltılarımızdan birinden yollandığını biliyordum. Madrid'i vurmuş olduğu gerçeğinin ardında tek bir neden yatıyordu: Radar ekranında daha büyük bir hedefti ve suyun üzerinde metrelerce yükseliyordu. Gemide kaç kişi vardı? Ya o motularda? Orada öylece dikilerek harcadığımız her saniye adalı sivilleri daha büyük bir tehlikeye sokuyorduk. Albay Chen de benimle aynı şey düşünüyor olmalıydı. Güverteye çıkar çıkmaz, denize

açılma emri köprüden yükseldi. Güç hatları koparıldı, sayım yapıldı, kapaklar kilitlendi. Daldık ve açık denize çıktık.

Doksan metrede, sonar sistemimizi devreye soktuk ve sistem derhal derinlik değiştiren başka bir denizaltının sesini tespit etti. Çeliğin "pop-gırçççç-pop" esnekliği değildi; hassas titanyumun hızlı "pop-pop-pop"uydu. Dünyada saldırı gemilerinde titanyum gövde kullanan yalnızca iki ülke vardı: Rusya Federasyonu ve biz. Pervane sayımı, bizimkilerden olduğunu onayladı. Yeni Model 95 hafif savaş denizaltısıydı. Limandan ayrıldığımız sırada iki tanesi görev başındaydı. Hangisi olduğunu bilmiyorduk.

Bu önemli miydi?

[Yine cevap vermiyor.]

İlk başta albay savaşmayı reddetti. Gemiyi dibe oturtmayı seçti, net derinlik sınırımızda denizin kumlu dibine oturttu. Model 95 aktif sonar tarayıcılarıyla bizi aramaya başladı. Ses dalgaları suda yankılandı ama okyanus zemini nedeniyle üzerimize odaklanamadı. Bunun üzerine 95 pasif keşfe geçti, güçlü hidrofonlarıyla en küçük sesi bile algılayabilirlerdi. Reaktörün randıman değerini düşürdük, gereksiz tüm makineleri kapattık ve gemideki tüm hareketi durdurduk. Pasif sonar, sinyal göndermediğinden, 95'in nerede olabileceğini bilmenin bir yolu yoktu, etrafımızda olup olmadığını da. Pervanelerini duymaya çalıştık ama bizim kadar sessizleşmişti. Yarım saat kadar hareket etmeden, neredeyse nefes almadan bekledik.

Göstergelerin başında dikiliyordum, gözlerim ekrandaydı, Teğmen Liu omzuma hafifçe vurdu. Gövdeye monte edilmiş sonarda bir şey yakalamıştı, diğer denizaltıyı değil, daha yakın bir şeyi, etrafımızı sarmış olan bir şey. Bir çift kulaklığı kafama geçirdim ve etrafı kemiren sıçan seslerini andıran kazıma sesini işittim. Albayın da dinlemesi için ona el ettim. Ne olduğunu biz çıkaramıyorduk. Dip akımı olamazdı çünkü akıntı bunun olabilmesi için fazla durağandı. Eğer yengeç gibi ya da diğer deniz canlıları gibi bir şeyse, binlercesi etrafımızı sarmış olmalıydı. Bir şeyden şüphelenmeye başladım...

Çıkacak olan sesin peşimizdeki avcıyı haberdar edeceğini bilerek, periskop gözlemi yapılmasını önerdim. Albay mutabıktı. Tüp yukarı doğru çıkarken, dişlerimizi sıktık. Sonra gördük.

Zombiler, hem de yüzlercesi gövdeye doğru ilerliyordu. Her saniye daha fazlası geliyordu, pürüzsüz kumda tökezleye tökezleye ilerliyorlardı ve Zheng'in çelik yüzeyine pençe atıp ısırabilmek için birbirlerinin üzerinden atlıyorlardı.

İçeri girebildiler mi? Bir kapağı açıp ya da...

Hayır, tüm kapaklar içten mühürlenmişti ve torpido gözleri kavisli kapaklarla korunuyordu. Bizi kaygılandıran reaktördü. Devingen deniz suyu onu soğutuyordu. Giriş ağızları bir insanın sığabileceği kadar geniş değildi ama yine de birisi rahatlıkla orayı tıkayabilirdi. Beklenen oldu. Dört numaralı giriş ağzının üzerindeki uyarı lambası sessizce yanıp sönmeye başladı. İçlerinden biri emniyeti koparıp atmış ve su hattına iyice oturmuştu. Reaktörün çekirdek sıcaklığı yükselmeye başladı. Onu kapatmak bizi güçsüz bırakırdı. Albay Chen hareket etmek zorunda olduğumuz yönünde karar aldı.

Dipten kalktık, olabildiğince yavaş ve sessizce ilerledik. Yeterli değildi. 95'in pervanelerinin sesini tespit ettik. Bizi duymuştu ve saldırmaya hazırlanıyordu. Torpido gözlerine dolan suyun ve dış kapaklarının açılış sesini tespit ettik. Albay Chen sonar sistemimizin "aktif konuma geçmesini" emretti. Bu, kesin konumumuzu gözler önüne serebilirdi ama aynı zamanda bize de 95'e mükemmel bir ateş açma açısı kazandırırdı.

İki taraf da aynı anda ateşledi. Her iki denizaltı da kaçmaya çalışırken torpidolar birbirlerini sıyırdı. 95 biraz daha hızlıydı, daha iyi manevra kabiliyeti vardı ama bizde olup da onlarda olmayan şey bizim albayımızdı. Üzerimize gelen "balıktan" nasıl sıyrılacağımızı iyi biliyordu ve bizim torpido hedefine indiği sırada biz onlarınkinden kurtulmayı başardık.

95'in gövdesinin ölen bir balina gibi çıkardığı tiz feryadı işittik ve gemi duvarları çökerken bölmelerin birbiri ardına patladığını

gördük. Böyle bir durumda mürettebat ne olduğunu dahi anlayamazdı; ya basıncın neden olduğu şoktan bilinç kaybı olurdu ya da patlama havayı ateşlerdi. Mürettebat hızlı, acısız ölürdü; en azından biz böyle umuyorduk. Acısız olmayan tek bir şey vardı, o da albayın gözlerindeki ferin patlayan denizaltıyla birlikte sönüşünü izlemekti.

[*Yumruğunu sıkarak ve derin derin soluyarak bir sonraki sorumu ben sorumadan cevaplıyor.*]

Albay Chen oğlunu bir başına büyüttü, ülkesini seven ve ona hizmet eden iyi bir asker olarak yetiştirdi. Emirleri asla sorgulamazdı ve Çin donanmasının görüp görebileceği en iyi subaydı. Hayatının en mutlu günü, Binbaşı Chen Zhi Xiao'nun yepyeni Model 95'in komutasına getirildiği gündü.

Size saldırıya geçen model mi?

[*Başını sallıyor.*] İşte Albay Chen'in tüm filodan uzak durmaya çalışmasının sebebi buydu, işte bu nedenle hangi denizaltının bize ateş açtığını bilmek bu kadar önemliydi. Cevap ne olursa olsun, bilmek her zaman daha iyidir. Andına, vatanına zaten ihanet etmişti ve şimdi bu ihanetin kendi öz oğlunu öldürmüş olabileceğine inanmak...

Ertesi gün Albay Chen ilk vardiyada gözükmeyince, kamarasına onu kontrol etmek için gittim. Işığı kapalıydı. Seslendim. Sesini duyduğumda rahatladım ama ışığa adım attığında... Saçı rengini yitirmişti, savaş öncesi yağan kar kadar aktı. Beti benzi atmıştı, gözleri çökmüştü. Kırılgandı, çökmüştü, yaşlanmıştı. Ölümün üstünden yükselen canavarlar, yüreklerimizde taşıdıklarımıza kıyasla hiçbir şeydi.

O günden sonra, dış dünyayla tüm bağlantıyı kestik. Kutuplara, ulaşabildiğimiz en uzağa, en karanlığa, hayat olmayan boşluğa gittik. Günlük hayatımızı sürdürmeye çabalıyorduk: Geminin bakımını yapıyor; yiyecek yetiştiriyor, çocuklarımıza sunabileceğimiz en iyi eğitimi, ilgiyi ve rahatlığı sunuyorduk. Albayın ruhunun çekilmesiyle beraber, Amiral Zheng'in mürettebatının da ruhu çekildi. O

günlerde onu gören tek kişi bendim. Yemeğini götürdüm, kirlilerini topladım, geminin durumu hakkında günlük raporları sundum ve sonra da onun emirlerini mürettebatın geri kalanına ilettim. Rutin seyrindeydi her şey; gün başlıyor, gün bitiyordu.

Monoton günlerimizin sessizliği, ancak sonarların yaklaşan diğer Model 95 saldırı denizaltısının sinyallerini yakalamasıyla bozuldu. Saldırı pozisyonuna geçtik ve ilk defa o zaman Albay Chen'in kamarasından ayrıldığını gördüm. Saldırı merkezindeki yerini aldı, saldırı grafiğinin çıkarılmasını, birinci ve ikinci torpido gözlerinin doldurulmasını emretti. Sonar verileri düşman denizaltısının aynı şekilde cevap vermediğini gösteriyordu. Albay bunu bir avantaj olarak gördü. Bu sefer aklında sorgulamaya yer yoktu. Bu düşman ateş açmadan imha edilecekti. Tam emri vermek üzereyken, "gertrude"de bir sinyal yakaladık. Amerikalıların sualtı telefonları için kullandığı bir terimdi bu. Binbaşı Chen'di, albayın oğlu. İyi niyetle yaklaştığını bildirdi ve savaş pozisyonumuzdan çekilmemizi rica etti. Üç Boğazlar Barajı olayını, Manihi'de duyduğumuz tüm o "doğal felaket" söylentilerinin aslını açıkladı. Diğer 95 ile girdiğimiz çatışmanın, barajın yıkılmasının tetiklediği bir iç savaşın sonucu olduğunu söyledi. Bize saldıran denizaltı, düzene sadık güçlerin bir parçasıydı. Binbaşı Chen, asilerin tarafında yer almıştı. Görevi bizi bulup, eve kadar bize eşlik etmekti. Sevincin bizi yüzeye kadar taşıyacağını düşünmüştüm. Buzları kırıp kutbun alacakaranlığında her iki taraf birbirine koşarken, sonunda eve dönebileceğimizi, ülkemize sahip çıkabileceğimizi ve yaşayan ölüleri sürebileceğimizi düşünmüştüm. Sonunda her şey bitecekti.

Fakat bitmedi.

Yerine getirmemiz gereken son bir görev vardı. Hayatı zindana çeviren ve herkesin nefret ettiği Politbüro üyeleri hâlâ Xilinhot'ta liderlik sığınaklarında saklanıyorlardı ve ülkenin gittikçe azalan kara kuvvetlerinin en azından yarısı hâlâ onların kontrolü altındaydı. Asla teslim olmazlardı, bunu herkes biliyordu; kafaları yetki erkin-

de, ordudan geriye kalanı da harcarlardı. Eğer iç savaş biraz daha devam edecek olsaydı, Çin'de ayakta kalan sadece yaşayan ölüler olurdu.

Ve siz bu savaşı sona erdirmeye karar verdiniz.

Bunu yapabilecek bir tek biz vardık. Silolarımız istila edilmiş, hava gücümüz hangarlara çekilmiş, diğer iki füze denizaltımız ele geçirilip iskelelere zincirlenmiş, ölüler kapakların etrafını sarmış, onlarsa iyi askerler gibi içeride emirleri bekliyorlardı. Binbaşı Chen'in söylediğine göre, asilerin arasında nükleer silahı olan bir tek biz vardık. Geciktiğimiz her saniye, yüzlerce hayata mal oluyor, yaşayan ölülere atılacak yüzlerce mermi de heba oluyordu.

O zaman anavatanınızı kurtarmak için vurdunuz.

Omuzlarımıza binen son bir yük daha. Albay o an geldiğinde titrediğimi fark etmiş olmalıydı. "Emrim," diye bildirdi, "sorumluluğumdur." Füze bir adet etkili, çoklu-megaton savaş başlığı taşıyordu. Prototip bir savaş başlığıydı. Sizin Colorado, Cheyenne Dağı'ndaki NORAD (Kuzey Amerika Hava Kuvvetleri Komutanlığı) tesisinin nükleer savaşa karşın desteklenmiş yüzeyine nüfuz etmesi için tasarlanmıştı. İroniye bak, Politbüro'nun sığınağı da Cheyenne Dağı'ndakinin her detayına bire bir öykünerek inşa edilmişti. Hazırlıklarımızı tamamlayıp harekete geçtikten sonra, Binbaşı Chen, Xilinhot'un tam isabet vurulduğunu bildirdi. Yüzeye çıkarken, düzene sadık güçler teslim oldu ve asıl düşmanla savaşmak için asilerle birleştiler.

Güney Afrika Planı'na benzer bir plan geliştirmeye başladıklarını biliyor muydun?

Buz kütlesinin altından çıktığımız gün öğrendik. O sabah kendi vardiyamı devralmak için geldiğimde, Albay Chen'in çoktan saldırı merkezine geldiğini gördüm. Kendi komuta koltuğunda oturmuş, elindeki bir fincan çayı yudumluyordu. Yorgun görünüyordu. Sessizce etrafında çalışan adamlarını izliyor, onlara çocuklarına bakan bir babanın şefkatiyle gülümsüyordu. Çayının soğumuş olduğunu

fark ettim ve bir fincan daha isteyip istemediğini sordum. Yüzüme baktı, hâlâ gülümsüyordu ve başını yavaşça salladı. "Emredersiniz efendim," dedim ve yerine getirmek için arkamı döndüm. Elime uzandı, ellerinin arasına aldı ve doğrudan gözlerime baktı ama beni, yüzümü tanımadı. Sesi yumuşak bir fısıltı halinde çıktı. Onu zar zor duyabiliyordum.

Ne dedi?

"Aferin benim oğluma, Zhi Xiao, sen iyi bir evlatsın." Gözleri bir daha açılmamak üzere kapandığında hâlâ elimi tutuyordu.

Sidney, Avustralya

[Clearwater Memorial, Avustralya'da inşa edilen en yeni ve savaşın sona ermesinden bu yanaysa dünyada yükselen en büyük hastane. Terry Knox'un odası on yedinci katta, "Başkanlık Süiti"nde. Odası lüks ve pahalı malzemelerle döşenmiş. Bulunması çok zor olan ilaçlarla tedavisi devam ediyor. Yine de hükümetin ona sağlayacağı hiçbir şey, onun ülkesi için yaptıklarıyla kıyaslanamaz. O, Uluslararası Uzay İstasyonu'nun tek kumandanıydı. Kendi deyimiyle, "Andamookalı bir opal maden işçisinin oğlu için hiç de fena değil." Konuşmamız sırasında çökmüş bedeni sanki can buluyor, yüzünün rengi geri geliyor.]

Keşke bizim hakkımızda anlattıkları hikâyelerin bazıları doğru olsaydı. Kendimizi daha da kahraman hissederdik. [***Gülümsüyor.***] Gerçek şu ki biz, "mahsur kalmış" falan değildik, yani yukarıda kapana kısılmamız ne ani ne de beklenmedikti. Yeryüzünde nelerin cereyan ettiğini bizden daha iyi görebilen yoktu. Ne ikmal personelinin Baykonur'dan fırlatılma girişiminin başarısız olmasına ne de Houston'dan tahliye için X-38'lere* doluşmamızın emredilmesine kimse şaşırmadı. Keşke emirleri çiğnediğimizi ya da kimin geride kalacağını belirlemek adına dövüştüğümüzü söyleyebilseydim. Gerçekte olanlarsa oldukça makul ve olağandı. Bilim ekibine ve ihtiyaç duyulmayan diğer personele dünyaya geri dönmelerini, diğerlerine ise seçimi kendilerinin yapmasını emrettim. Ya geride kalacaklardı ya da dünyaya döneceklerdi. X-38 atmosfere girdikten, yani "cankurtaran" aracı gittikten sonra teknik olarak mahsur kalmış

* İstasyonun "cankurtaran botu."

olacaktık ama yine de o sırada nelerin tehlike altında olduğunu düşününce içimizdeki herhangi birinin ayrılmak istemiş olabileceğini düşünemiyorum.

UUİ, insan mühendislik dehasının harikalarından biriydi. Öyle büyük orbital bir platformdan bahsediyoruz ki çıplak gözle dünyadan görebiliyordunuz. On altı ülke on yılı aşkın süre çalıştı. Birkaç yüz defalık uzay yürüyüşü ve iş güvenliği olmadığı halde herkesin isteyeceği miktarlarda para gerektirdi ama sonunda tamamlandı. Bir tane daha inşa etmek için ne gerekir acaba, tabii eğer bir tane inşa edilebilirse?

İstasyondan daha önemli olan, paha biçilemez ve yerine hiçbir şeyin konamayacağı şey, gezegenimizin uydu ağı sistemiydi. O zamanlar yörüngede üç binden fazla vardı ve insanoğlu iletişimden tut denizciliğe, gözetleme ve denetimden tut da en az onlar kadar gündelik ama hayati, güvenilir ve düzenli hava tahminlerine kadar her şeyde bu ağa bağlıydı. Bu ağ modern dünyanın can damarıydı, aynı eski zamanlarda yolların ve endüstri çağında da tren yollarının olduğu gibi. Eğer bütün bu önemli bağlantılar bir bir gökten düşmeye başlasaydı, insanoğluna ne olurdu?

Hepsini birden kurtarmak gibi bir planımız hiç olmadı. Gerçekçi olmazdı ki zaten, gereksizdi de. Yalnızca savaşa katkı sağlayacak hayati sistemlere odaklanmak zorundaydık, geriye havada asılı birkaç düzine kuş kalacaktı. Tek başına bu bile kalma riskine değerdi.

Sizi kurtaracaklarına dair vaatlerde bulundular mı?

Hayır, zaten böyle bir şeyi beklemiyorduk da. Mesele dünyaya nasıl geri döneceğimiz değil, orada, yukarıda hayatta kalmayı nasıl başaracağımızdı. Tanklarımız oksijen ile doluyken ve yanımızda acil durum perklorat içeren oksijen üretim cihazları* varken ve hatta yenilenebilir su kazanım sistemlerimiz** tam kapasite çalışırken bile

* UUİ, suyu muhafaza etmek adına oksijen üretiminde elektroliz kullanımını durdurdu.

** Savaş öncesi teknoloji UUİ'nin yenilenebilir su kazanım kapasitesini yüzde

ortalama yirmi yedi ay hayatımızı sürdürebileceğimiz yiyecek erzakımız mevcuttu ve buna laboratuvar deneylerinde kullanılan denek hayvanları da dahildi. Hiçbirine test amaçlı aşı enjekte edilmemişti, o nedenle etleri hâlâ yenilebilirdi. Onların zayıf ciyaklamaları kulaklarımdan, yerçekiminin etkisiyle havada süzülen kan öbekleriyse gözlerimin önünden bir türlü gitmiyor. Orada, yukarıda bile kandan kaçamıyordunuz. Bilimsel düşünmeye çalıştım, havada yüzen, içime soluduğum havayla beraber çektiğim her bir kırmızı besin küreciği değerini hesaplamaya çalıştım. Bunların hepsinin görevin selameti adına olduğunu, kendi yırtıcı açlığımla bir ilgisi olmadığını defalarca kendime hatırlatmak zorunda kaldım.

Görevden biraz daha bahsedin. Eğer istasyonda kısılıp kaldıysanız, uyduları yörüngede tutmayı nasıl başardınız?

"Jules Verne Üç" adlı ATV'yi (insansız uzay aracı) kullandık. Fransız Guyanası düşmeden önce fırlatılmış son erzak muhafaza aracıydı. Tek gidişlik bir araç olarak tasarlanmıştı. Kargosunu boşalttıktan sonra içi çöple doldurulup yanması için dünya atmosferine bırakılırdı. Üzerinde bazı değişiklikler yaptık; manüel uçuş kontrol gereçleri ve bir pilot koltuğu ekledik. Keşke adamakıllı bir görüntü kapısıyla tamir etmiş olabilseydik. Ekrandan yönlendirmek pek eğlenceli değildi; aynı şekilde bunu Araç Dışı Faaliyet, uzay yürüyüşü olarak yeniden giriş takımlarının içinde yapmak da. O takımları giymek zorundaydım çünkü adamakıllı bir EVA takımı için yer yoktu.

Seferlerin çoğu temelde uzayda bir petrol istasyonu işlevi gören ASTRO'ya* oluyordu. Askeri olsun, gözlem uyduları olsun yeni hedeflere ulaşmak için hepsi de bazen yörünge değiştirmek zorunda kalırlar. Manevra iticilerini ateşlerler ve az miktardaki hidrazin yakıtlarını kullanırlar. Savaştan önce, Amerikan ordusu, her seferinde yakıt takviyesi için insanlı seferler düzenlemek yerine, bir yakıt

95'e çıkarmıştı.

* ASTRO: Özerk Uzay İkmal Robot Uydusu.

ikmal istasyonu yapmanın harcamaları düşüreceğini fark etti. İşte tam bu sırada ASTRO fikri ortaya atıldı. Diğer uydulara da yakıt ikmali yapması için onun üzerinde değişiklikler yaptık. Özellikle sivil modellerin yörüngede kalabilmesi için deposunun belli aralıklarla doldurulması gerekiyordu. ASTRO fevkalade bir makineydi, bize zaman kazandırıyordu. Elimizin altında bunun gibi bir sürü teknoloji vardı. "Canadarm" vardı mesela, yaklaşık bir buçuk metre boyunda, gerektiğinde uzay aracının dış yüzey bakımını yapmakla yükümlü robot kol. Sonra "Boba" vardı; hem istasyonun etrafında hem de uzaktaki uydularda da çalışabilsin diye iticiler monte ettiğimiz VR işlemli robot astronot. Elimizde bir de PSA (Hususi Uydu Yardımı) filosu vardı. Bunlar bir greyfurt boyutunda, havada serbestçe durabilen robotlardı. Bütün bu takdire şayan teknoloji, işimizi kolaylaştırmak adına geliştirilmişti. Keşke işlerini bu kadar iyi yerine getirmeselerdi.

Günde bir saat, hatta bilemedin iki saat hiçbir şey yapmadan oturuyorduk. Uyuyabilirdin, egzersiz yapabilirdin, okuduğun kitapları tekrar okuyabilirdin, Özgür Dünya Radyosu'nu ya da yanında getirdiğin müzikleri (tekrar ve tekrar ve tekrar) dinleyebilirdin. Redgum'ın şu "Tanrım bana yardım et, daha on dokuz yaşındayım" diye sözleri olan şarkısını kaç defa dinledim hatırlamıyorum. Babamın en sevdiği şarkıydı, ona Vietnam günlerini hatırlatıyordu. O ordu eğitiminin annemi ve onu hayatta tutacağını biliyordum. İnanmak istiyordum. Sürekli dua ediyordum. Hükümet Tazmanya'ya taşındığından beridir babamdan ya da Oz'da bulunan diğerlerinden bir haber alamamıştım. İyi olduklarına inanmak istiyordum ama dünyada yaşananları gördükçe umutlarımız sönüyordu.

Söylediklerine göre Soğuk Savaş döneminde Amerikan casus kuşları, bir Sovyet vatandaşının elinde tuttuğu Pravda gazetesini satır satır okuyabilirmiş. Bunun tümüyle doğru olduğuna pek ihtimal vermiyorum. O kuşak donanımın teknolojik özellikleri hakkında bir bilgim yok. Ancak sinyal özelliklerini iletişim kuşlarından

yürüttüğümüz bu modern uydular, kasların yırtılmasından tut da kemiklerin kırılmasına kadar her şeyi görüntüleyebiliyordu. Kurbanların dudaklarından merhamet dilendiklerini okuyabilirdin ya da son nefeslerinde gözleri belerdiğinde gözlerinin rengini görebilirdin. Kırmızı kanın hangi noktadan akmaya başladığını ve beyaz Cape Cod kumsalına kıyasla Londra'nın gri asfalt yollarında nasıl göründüğünü görebilirdin.

Casus kuşların göstermeyi seçtiği görüntüler üzerinde kontrol sahibi değildik. Hedefleri belirleyen Amerikan ordusuydu. Birçok çatışma gördük, Chongqing, Yonker; Hintli bir askeri birliğin Delhi'de Ambedkar Stadyumu'nda mahsur kalmış sivilleri kurtarmaya çalışırken kapana kısılıp Gandhi Parkı'na çekilmek zorunda kaldığını gördük. Koloni zamanında İngilizlerin yaptığı gibi, kumandanlarının, adamlara bir daire oluşturttuğunu gördüm. İşe yaradı, en azından bir süreliğine. Uydu gözleminin tek çileden çıkaran yönü buydu; görebiliyordun ama dinleyemiyordun. Hintlilerin cephanelerinin bitmek üzere olup olmadığını bilmiyorduk, tek bildiğimiz zombilerin gittikçe yaklaştığıydı. Tepelerinde bir helikopterin durduğunu ve kumandanın astlarıyla tartıştığını gördük. General Raj-Singh miydi, bilmiyorduk, kim olduğuna dair hiçbir fikrimiz yoktu. O adam hakkında işler kızıştığı zaman çekip gittiği söylenir, buna pek kulak asma. Hepsini gördük. Onun kalıp savaşmak istediğini de gördük, heriflerden birinin, tüfeğin dipçiğiyle yüzüne vurduğunu da. Onu helikoptere taşıdıklarında baygındı. Korkunçtu, bütün olan biteni öyle yakından görüp de yardım edememek felaket bir duyguydu.

Hem sivil araştırma kuşlarını hem de istasyonda bulunan gereçleri kullanabiliyorduk. Görüntüler, ordu kuşlarının sağladıklarıyla kıyaslanamazdı tabii ama onlar da korkutucu gerçeği gözler önüne seriyordu. Orta Asya ve Amerika'nın büyük ovaları üzerindeki devasa boyutlara ulaşan sürülerle ilgili görüntülere onlar sayesinde ulaştık. Kilometrelerce uzanan, bir zamanların Amerikan bufalo sürülerini andıran devasa, heybetli sürülerdi.

Japonya'nın tahliye edilişini izledik ve operasyonun çapına şaşırmaktan başka bir şey yapamadık. Yüzlerce gemi, binlerce küçük tekne. Kaç helikopter çatılardan insanları alıp gemilere taşıdı, kaç sefer yaptı ya da kaç jet kuzeye, Kamçatka'ya iniş yaptı, hesabını karıştırır olduk.

Çukurlardan kazarak çıkıp da etraftaki kemirgen hayvanlara saldıran zombileri ilk biz fark ettik, ilk başta tek tük olaylar olduğunu düşündük ama sonra tüm dünyaya yayıldığını gördük. Belli bir süre sonra da vakalar arasındaki yakınlık arttı. İngiltere'nin güneyinde bir alan vardı, sanırım tavşanların barındığı bir bölgeydi. Hepsi de değişik boyutlarda ve derinliklerde oyuklarla kaplıydı. Birçoğunun etrafı geniş, siyah lekelerle kaplıydı. Görüntüyü yakınlaştıramasak da o lekelerin kan olduğundan emindik. Kendi adıma bu, düşmanımızın dürtülerinin en korkutucu örneğiydi. Bilinçli bir düşünce sergilemiyorlardı, tamamen biyolojik içgüdüleriyle hareket ediyorlardı. Bir keresinde Namibya Çölü'nde bir zombinin muhtemelen bir köstebeğin peşinden "koşturduğunu" izledim. Köstebek bir kumulun içine daldı. İblis onun peşi sıra gitmeye çalışırken, kumlar kayarak kazmaya çalıştığı deliği her seferinde doldurdu. İblis durmadı, bir tepki de vermedi, kazmaya devam etti. Beş gün boyunca onu izledim, kazdı da kazdı, kazdı da kazdı ve bir gün aniden, sanki hiçbir şey olmamış gibi durdu, doğruldu, uzaklaştı. Kokunun izini kaybetmiş olmalı. Köstebek iyi iş çıkardı.

Bütün o geliştirilmiş görüntü alıcılar, çıplak gözün gördüğü etkiyi yaratamazdı. Kırılgan, küçük biyosferimize bakmamız yeterdi. Büyük çaptaki ekolojik felaketi görmek, insanların, modern çevresel hareketin Amerikan uzay programıyla başladığını anlamalarını sağlardı. Çok fazla yangın vardı ve yalnızca binaları, ormanları ya da kontrolden çıkan sondaj kulelerini kastetmiyorum, kamp ateşleri de dahildi buna, hem de binlercesi. Bir zamanlar ampullerin olduğu yerlerde, küçük turuncu benekler vardı. Sanki gezegen her an, her dakika yanıyordu. Kül ölçümünü yapmaya başlayamadık bile ama tahminlerimiz Birleşik Devletler ile sabık Sovyetler Birliği arasında

düşük seviyedeki nükleer çatışmaya eşdeğerdi, yani İran ile Pakistan arasındaki hakiki nükleer çatışmayla yakından uzaktan alakası yoktu. Aynı zamanda bunları da gözlemleyip kaydettik. Yangınlar ve patlamalar, gözümün önünde günlerce beneklerle dolaşmama neden oldu. Nükleer sonbahar başladı başlayacaktı, her geçen gün gri-kahverengi tabaka daha da kalınlaşıyordu.

Sanki uzayda başka bir gezegene ya da büyük kıyamet arifesindeki dünyaya tepeden bakıyorduk. Sonunda geleneksel mercekler tabakanın içinden görüş alamamaya başladı. Elimizde yalnızca termal ve radar alıcılar kalmıştı. Dünyanın doğal yüzü, ilkel renk karikatürü ardında yitip gitti. Terra Uydusu'na monte edilmiş Aster sensörleri sayesinde Üç Boğazlar Barajı'nın yıkılışını gördük.

Aşağı yukarı on *trilyon* galon su, beraberinde enkazı, çamuru, kayaları, ağaçları, arabaları, evleri ve neredeyse ev boyutlarındaki barajın parçalarını taşıyan su! Canlıydı, Doğu Çin Denizi'ne doğru şaha kalkmış kahverengi-beyaz bir ejderhaydı. Yolunun üstündeki insanları düşününce... Ablukaya alınmış binaların içinde kapana kısılmış insanlar, zombiler kapılarına dayanmış onları beklediğinden üstlerine gelen dalgalardan kaçamıyorlardı. O gece kaç insanın yitip gittiğini kimse bilmiyor. Bugün bile, hâlâ ceset buluyorlar.

[***Bir deri bir kemik kalmış ellerinden birini sıkarak yumruk yapıyor, diğer eliyse ilaç salınım tuşuna basıyor.***]

Çin liderinin bunu üstünkörü dile getirmesi aklıma geldikçe... Çin başbakanının yaptığı konuşmanın bir nüshası eline geçti mi? Onların Sinosat II adlı uydularından kaçak bir sinyalle konuşmayı canlı izledik. Buna "öngörülmemiş bir trajedi" adını verdi. Gerçekten mi? Öngörülmemiş mi? Aktif bir fay hattı üzerine kurulmuş olması mı öngörülmemişti? Gittikçe artan ve ağırlaşan haznenin depremi tetiklediği* ve barajın tamamlanmasından aylar önce temelinde zaten çatlaklar tespit edildiği mi öngörülmemişti?

* Lesoto Katse Barajı'nın tabanındaki haznenin, 1995'te barajın tamamlanmasının ardından küçük çapta sismik hareketliliğe yol açtığı onaylandı.

Buna "kaçınılmaz bir kaza" dedi. Piç kurusu. Neredeyse her büyük şehirde cephelere konuşlanabilecek büyüklükte bir orduya sahipti ama zamanını bekleyen bu felakete karşı koruma sağlayacak birkaç trafik polisi de mi ayıramamışlardı? Tanrının bir kulu bile mi hem sismik uyarı istasyonlarını hem de acil durum su savağını kendi kaderine terk etmenin sonuçlarını akıl edememişti? Yarı yolda akılları başlarına gelip de hikâyelerini değiştirmeye çalışmakla, barajı korumak için ellerinden geleni yaptıklarını ve facianın vuku bulduğu sırada HKO'nun (Halk Kurtuluş Ordusu) yiğit askerlerinin hayatları pahasına barajı savunduklarını söylemekle, giden hiçbir şey yerine geri gelmiyordu. Pekâlâ, felakete kadar uzanan bir yılı aşkın süredir Üç Boğazlar'ı bizzat ben gözlemliyordum ve hayatını uğrunda kaybeden askerler çok, çok gerilerde kalmıştı. Kendi vatandaşlarının bu kadar bariz bir yalanı yutacaklarına gerçekten inandılar mı? Topyekûn ayaklanmadan başka bir şey olmayacağına mı inandırmışlardı kendilerini?

Devrimin başlamasından iki hafta sonra, Çin uzay istasyonu Yang Iiwei'den ilk ve tek sinyalimizi aldık. Yörüngedeki diğer tek insanlı tesisti ama bizimki gibi mükemmel, seçkin bir yapıyla kıyaslanamazdı. Yalapşap yapılmıştı işte, Shenzhou modülleri ve Long March yakıt depoları sanki eski Amerikan gök laboratuvarlarının devasa bir kopyası gibi birbirine iliştirilmişti.

Aylardır onlarla iletişime geçmeye çalışıyorduk. Bir ekibin orada olduğundan dahi emin değildik. Tek alabildiğimiz muhteşem Hong Kong İngilizcesiyle kaydedilmiş bir mesajdı ve eğer "ölümcül gücün" üstümüze inmesini istemiyorsak mesafemizi koruyacaktık. Yazık! İş birliği yapabilir, erzak alışverişinde bulunabilirdik, teknik uzmanlık gerektiren konularda birbirimize danışabilirdik. Eğer aramızdaki siyasi gerginliği sepetleyip kanlı canlı birer insan olarak bir araya gelebilseydik, neler başarırdık kimbilir?

İstasyonun insansız olduğuna ve ölümcül güç uyarısının da dalavereden başka bir şey olamayacağına kanaat getirmiştik. Sinyal, ama-

tör telsizimizden* yükseldiğinde ancak bu kadar şaşırabilirdik. Gerçek bir insan sesiydi. Korkmuştu. Yorgundu ve birkaç saniye sonra kesildi. Bu sebep, Verne'i Yang'a yollamama yeter de artardı bile.

Ufukta belirir belirmez, yörüngesinde kökten bir sapma olduğunu fark ettim. Mesafeyi kapattıkça, nedenini daha iyi görür oldum. Kaçış muhafazaları fırlatılmıştı ama hâlâ hava kilitlerine bağlı olduğundan tüm istasyonun birkaç saniye içerisinde basıncı düşmüştü. Önlem olarak, yanaşma müsaadesi istedim. Cevap yoktu. Yanaşır yanaşmaz, istasyonun yedi ya da sekiz kişilik bir ekibe barınak sağlayabilecek büyüklükte olmasına karşın istasyonda yalnızca iki kişilik uzay ranzası ve kişisel gereçler bulunduğunu gördüm. Yang en azından beş yıl yetecek acil durum erzakı, yiyecek, su ve O2 ile doluydu. İlk başta bir anlam veremedim. Ne bilimsel donanım vardı ne de istihbarat toplama gereçleri. Sanki Çin hükümeti bu iki adamı uzaya hiçbir şey yapmamak için göndermişti. Etrafta on beş dakika kadar dolaştıktan sonra, imha yükünün ilk birkaçını buldum. Bu uzay istasyonu, devasa bir Yörüngesel Uzaklaştırma Aracı'ndan daha fazla misyon üstlenmişti. Eğer o yük infilak edecek olursa, dört yüz metrik tonluk bir uzay istasyonu enkazı, yörüngedeki diğer platformlara zarar verip hepsini yok ederdi; bunun, gelecekte yapacakları uzay çalışmalarını da etkileyecek cezai yaptırımı vardı. Bu bir "Yanmış Uzay" politikasıydı: "Eğer bizim olamıyorsa, kimsenin olamaz."

İstasyonun tüm sistemleri hâlâ çalışır durumdaydı. Ne yangın ne de yapısal bir hasar söz konusuydu. Kaçış muhafazasının serbest kalmasına sebebiyet verecek bir neden yoktu. Muhafazanın serbest bırakılma koluna sıkı sıkıya tutunmuş taykonotlardan birinin bedenini buldum. Üzerinde basınçlı kaçış takımlarından vardı ama yüzündeki koruyucu çerçeve bir kurşunla paramparça olmuş-

* Uluslararası Uzay İstasyonu'nda ekibin okula giden çocuklarla iletişim kurmalarına sağlamak adına sivil amatör radyolardan vardı.

tu. Nişancının uzay boşluğuna çekildiğine eminim. Bana kalırsa, Çin devrimi yalnızca yeryüzüyle sınırlı değildi ve kapağı uçuran aynı zamanda bize sinyal yollamaya çalışan adamdı. Ekip arkadaşı, yeniliklere pek açık biri değildi anlaşılan. Belki de bu eski düzen yanlısı, imha yükünü harekete geçirme emrini almıştı. Şahsi eşyaları üzerinde ismi yazıyordu. Zhai ekip arkadaşını uzayın derin boşluğuna yollamak istemişti, tabii kendi de bundan nasibini almıştı. Sanırım, anlatılmaya değer bir öyküydü, işte ben olanları böyle hatırlayacağım.

Seyir sürenizi bu şekilde mi uzatabildiniz? Yang'a yüklü erzakı kullanarak mı?

[*Başparmağını kaldırarak onaylıyor.*] Erzak ve gereçleri bulmak için geminin her köşesini didik didik ettik, iki platformu bir araya getirmeyi isterdik ama bunu yapacak ne gereç vardı ne de işgücü. Dünyaya dönmek için kaçış muhafazasını kullanabilirdik. Sıcaklık kalkanı ve üç kişinin sığabileceği bölmesi vardı. Cezbediciydi. Fakat istasyon hızla yörüngeden kayıyordu ve hızlı karar vermeliydik. Ya hemen atlayıp dünyaya kaçacaktık ya da kalıp UUİ'ye erzak transferi yapacaktık. Verdiğimiz kararın ne olduğunu biliyorsun.

İstasyondan ayrılmadan hemen önce, dostumuz Zhai'yi son uykusuna yolladık. Bedenini kendi yatağına bağladık, kişisel eşyalarını UUİ'ye taşıdık ve Yang dünya atmosferinde alev alırken onun şerefine birkaç söz söyledik. Bildiğimiz kadarıyla o eski düzen yanlılarından biri olabilirdi, asilerden değil ama fark etmez, her iki türlü de onun kararları hayatta kalmamızı sağlamıştı. Üç yıl daha yörüngede kaldık; bu üç yıl, Çinlilerin tüketim malları olmasaydı asla göremeyeceğimiz bir üç yıldı.

Bana kalırsa bu savaşın sebep olduğu en büyük ironilerden biri de yerimizi alacak olan ekibin özel, sivil bir araçla gelmesiydi. Uzay Gemisi Üç, savaş öncesi dönemde yörüngesel turizm amacıyla tasarlanmıştı. Pilot kovboy şapkası takmıştı ve yüzünde de kendinden emin kocaman bir Yanki sırıtışı vardı. **[*Texas aksanını taklit edi-*

yor.] "Birileri paket servis mi istemişti?" [***Gülüyor, sonraysa yüzü acıyla kasılıyor ve tekrar ilaç salınım tuşuna basıyor.***]

Bazen kendime, gemide kalma kararımızdan pişmanlık duyup duymadığımızı soruyorum. Arkadaşlarım adına cevap veremem. Ölüm döşeklerinde hepsi de yine olsa gözümüzü kırpmadan yine yapardık dediler. Böyle bir cevaba nasıl karşı dururum? Takiben geçirdiğimiz fizik tedaviden, tekrar kemiklerimi hissetmeye başlamaktan ve Tanrı'nın bacaklarımızı bize niye bahşettiğini tekrar hatırlamaktan dolayı hayıflanmıyorum. Kozmik radyasyona bu denli maruz kalmaktan pişmanlık duymuyorum. Korunmasız EVA'larla, bütün o süre zarfında yetersiz koruma sağlayan UUİ'de kalmaktan da pişmanlık duymuyorum. Bu da canımı sıkmıyor. ***[Gözleriyle hastane odasını ve vücudunun bağlı olduğu makineleri işaret ediyor.]*** Kararımızı verdik ve bir fark yaratabildiğimize canı gönülden inanmak istiyorum. Sanırım Andamookalı bir opal maden işçisinin oğlu için hiç de fena değil, ne dersin?

[***Terry Knox görüşmemizden üç gün sonra öldü.***]

Ancud, Isla Grande De Chiloe, Şili

[Resmi başkent tekrar Santiago'ya taşınmasına karşın, bir zamanların bu mülteci kampı, şimdilerde ülkenin ekonomik ve kültürel başkenti oldu. Ernesto Olguin adanın Peninsula de Lacuy bölgesinde yaşasa da bir tüccar gemisi kaptanı olarak yılın büyük bir kısmını denizde geçiriyor.]

Tarih kitaplarında "Honolulu Konferansı" diye geçer ama aslında "Saratoga Konferansı" diye anılmalı çünkü görme şansına eriştiğimiz sadece oydu. Her şey iç içe, sıkış tıkıştı. Geçitler rutubetli, basıktı ve biz bu yerde tam on dört gün geçirdik. ABD deniz kuvvetlerine ait uçak gemisi Saratoga, uçak taşıyıcılığından emekliliğe, tahliye edilenleri taşıyan bir nevi filikaya ve Birleşik Devletler yüzen kumanda merkezine kadar her işi gördü.

Ayrıca konferans diye adlandırmayı da kesmeliler. İlla bir şey denilecekse, daha çok bir pusuydu. Orada savaş taktikleri ve teknolojileri üzerinde fikir alışverişi yapmak adına toplanmıştık. Herkes İngilizlerin geliştirdiği tahkim edilmiş karayolu yöntemlerini merakla bekliyordu, neredeyse canlı Mkunga Lalem* gösterileri kadar heyecan vericiydi. Ayrıca uluslararası ticaret usullerini yeniden belirleme girişimlerinde bulunmamız gerekiyordu. İşte bu benim görevimdi, özellikle de donanmamızdan geriye kalanı uluslararası yeni konvoy düzenlemelerine dahil etmek. Süper Sara'ya adımımı attığım sırada ne beklemem gerektiği konusunda kararsızdım. Aslına bakarsan o gemiye adım atanlardan hiç kimse, olacaklar konusunda bir beklenti içerisinde olmamıştır.

Konferansın ilk gününde, giriş sunumlarını dinlemek için top-

* Mkunga Lalem: (Yılan balığı ve Kılıç), dünyanın ilk zombi karşıtı dövüş sanatı.

landık. Heyecanlıydım, yorgundum. Uzun, bunaltıcı konuşmaların olmaması için dua ediyordum. Ve tam o sırada Amerikan büyükelçisi ayağa kalktı ve âdeta tüm dünya suspus kesildi.

Saldırıya geçmenin vakti geldi, dedi, mevcut savunma hatlarımızın ardından çıkıp işgal altındaki bölgeleri geri almanın vakti geldi. İlk başta basit tecrit operasyonlarını kastettiğini sandım. İskân edilemeyen daha fazla adayı güvenlik altına almayı veya Süveyş/Panama kanal bölgelerini tekrar açmayı... Varsayımım kısa sürede söndü. Bunun, kesinlikle bir dizi küçük, tedbirli akın olmayacağını açık bir dille ifade etti. Birleşik Devletler, daima hücum halinde bulunacak, her gün, her dakika, her saniye ilerleyecekti. Durmayacaktı. Ta ki onun ifade ettiği şekliyle, "Her izi bir bir temizleyene ve eğer gerekirse yeryüzünden silene kadar." Churchill'den alıntı yapmanın suratımıza bir yumruk gibi ineceğini düşünmüştü belki de. Fakat inmedi. Onun yerine odada anında çılgın bir tartışma patlak verdi.

Bir taraf, düşmanımız kendi halinde çürürken, kendi bölgelerimizin güvenliğinde yaşayabilecekken, neden daha fazla hayatı tehlikeye atıp, gereksiz kayıp vermeyi göze almamız gerektiğini soruyordu. Zaten yok olmaya başlamamış mıydı? İlk vakalar artık ileri çürüme işaretleri göstermiyor muydu? Zaman bizim yanımızdaydı, onların değil. Bizim adımıza bu savaşı doğanın yürütmesine neden izin vermeyecektik?

Diğer taraf, bütün yaşayan ölülerin çürüyüp gitmediğini söyleyerek karşı çıktı. Peki ya sonraki vakalar, hâlâ sağlam olanlar? Bir tanesi bile salgını hortlatmaya yetmez miydi? Peki ya kar sınırının üstündeki ülkelerin sınırlarında sinsi sinsi dolaşanlar ne olacaktı? Onlar için ne kadar bekleyecektik? On yıl mı? Yüz yıl mı? Bu ülkelerin vatandaşları ülkelerine geri dönebilme şansını hiç elde edebilecekler miydi?

Ve işte tam bu noktada işler içinden çıkılmaz bir hal aldı. Soğuk ülkelerin birçoğu sizin deyiminizle "Birinci Dünya" idi. Savaş öncesi "gelişmekte olan" ülkelerden birinden gelen ateşli bir delege,

belki de bunun, bunca zamandır "güneyin kurban halklarını" ezen kuzeylilere bir ceza olduğunu öne sürdü. Zombi işgalinin, "beyazları" kendi sorunlarıyla meşgul ederek, dünyanın geri kalanını onların hegemonyasından kurtarıp bu ülkelerin gelişmelerine imkân sağlayabileceğini söyledi. Belki de yaşayan ölüler dünyaya yıkımdan fazlasını getirmişti. Belki de sonunda, geleceğin dünyasına adaleti getirmişlerdi. "Halkımın kuzeyli yabancılara pek sevgi beslediği söylenemez ve ailem bu husumeti kişiselleştirecek kadar Pinochet baskısı altında işkence gördü," dedi ama bana kalırsa şahsi duyguların bir noktada tarafsız gerçekler karşısında bir tarafa atılması gerekiyor. Savaş öncesi dönemin en dinamik ekonomileri Çin ve Hindistan iken ve savaş dönemi tartışmasız en büyük ekonomi Küba'yken, nasıl oluyor da "beyaz hegemonyası"ndan bahsediliyordu? Kendi Şili'nin And Dağları'nda ya da Himalayalar'da göz göre göre bu kadar insan ölürken, nasıl olur da soğuk ülkeleri kuzeyin sorunu diye adlandırabilirdik ki? Hayır, bu adam ve onunla mutabık olanlar geleceğin dünyasına adalet taşımıyorlardı. Onlar geçmişin intikamını istiyorlardı.

[*İç çekiyor.*] Başımızdan geçen onca şeye rağmen, hâlâ kavga etmeden bir çözüme ulaşamıyorduk. Ellerimiz mutlaka birbirimizin boğazına kenetlenmeliydi.

Bir başka Amerikalının sesinin yükseldiğini duyduğumda, bir Rus delegesinin yanındaydım. Onu sandalyesinin tepesine çıkmamaya ikna etmeye çalışıyordum. Başkanlarıydı. Adam bağırmadı, düzeni sağlamaya da çalışmadı. Sakin, kararlı ses tonuyla konuşmaya devam etti ve bana kalırsa o günden beridir de hiçbir dünya lideri o ses tonunu yakalamayı başaramadı. Hatta diğer "delege arkadaşlarına", "değerli görüşleri" için teşekkür etti ve sırf askeri bir bakış açısıyla, "şansımızı daha fazla zorlamanın" bir anlamının olmadığını kabul etti. Yaşayan ölülerle, onları durdurmak için çarpışmıştık ve er ya da geç gelecek kuşaklar, hiçbir fiziki tehdit olmaksızın gezegenimize tekrar yerleşebileceklerdi. Evet, savunma stratejilerimiz, insan ırkını kurtarmıştı ama peki ya insan ruhuna ne olacak?

Yaşayan ölüler, bizi sevdiklerimizden, topraklarımızdan, daha fazlasından koparmıştı. Gezegenin baskın canlılarıydık ama onlar bizden özgüvenimizi çalmışlardı. Yıkılmış, umudunu yitirmiş bir türdük, yok oluşa sürüklenmiştik ve yarının bugünden belki daha ıstırapsız olmasına minnettardık, hepsi o kadar. Çocuklarımıza mirasımız bu mu olacaktı? Maymun atalarımızın korkup ağaç kavuklarına saklandığı devirlerden bu yana duymadığımız denli büyük şüpheler ve endişeler mi? Nasıl yeni bir dünya kuracaklardı? Dünyayı en baştan mı kuracaklardı? Kendi geleceklerini kendi ellerine alamamanın verdiği zayıflığı hissederek, ilerleme kaydedebilirler miydi? Ve peki ya bu gelecek, yeni bir yaşayan ölü dehşetinin doğuşuna tanıklık ederse? Torunlarımız onlarla savaş meydanında çarpışmak üzere karşılarına mı dikilecekti, yoksa uysalca diz çökerek teslim olacak ve kaçınılmaz sonlarının bu olduğuna mı kanaat getireceklerdi? Yalnızca bu sebep dahi, gezegenimizi yeniden hüviyetimize almamıza yeter de artardı bile. Kendimize bunu yapabileceğimizi kanıtlamamız gerekiyordu ve bu kanıtı geriye en büyük savaş anıtı olarak bırakmalıydık. Ya insanlığa geri dönüşün uzun ve çetrefil yolu ya da dünyada bir zamanlar hüküm süren gururlu primatların gerileten sıkıntısı. Bu bir seçimdi ve şimdi yapılmak zorundaydı.

Tipik Norteamericano'lar! Kıçlarıyla yıldızlara ulaşırlar ama yine de çamura saplanıp kalırlar. Yani eğer bu bir Hollywood filmi olsaydı, salağın biri kalkar ve yavaş yavaş alkışlamaya başlardı, sonra da diğerleri ona katılır ve ekranda yanaklarından gözyaşı süzülen birilerini ya da buna benzer yapmacık bir saçmalık görürdük. Herkes sessizdi. Kimse kıpırdamadı. Başkan, öğleden sonra teklifi düşünebileceğimizi ve günbatımında genel oylama için toplanacağımızı bildirdi.

Deniz ataşesi olarak, benim oylamaya katılma iznim yoktu. Büyükelçimiz sevgili Şili'mizin kaderine karar verirken uçuş güvertesinde oturdum, güneş pilleri ve rüzgâr jeneratörleri arasında Fransa'dan ve Güney Afrika'dan iki kişiyle öylece otururak zaman öldürdüm, iş

hakkında konuşmamaya, savaştan olabildiğine uzak ortak bir konu bulmaya çalıştık. Şarap konusunda mutabık kaldık. Şansa bak, hepimiz de ya üzüm bağlarına yakın yaşamıştık, ya orada çalışmıştık ya da bağcılık ailemizin işiyle alakalıydı: Aconcagua, Stellenboch ve Bordeaux. Bu bizi birbirimize bağlayan noktaydı ve diğer her şeyde olduğu gibi laf dönüp dolaşıp savaşa geliyordu.

Aconcagua yok edilmişti; ülkemizin felaketle sonuçlanan napalm bombası deneyleri sırasında taş üstünde taş kalmamıştı. Stellenboch'ta şimdilerde buğday yetişiyordu. Nüfus açlık sınırındayken, üzüm bir lüks olarak görülüyordu. Bordeaux işgal edilmişti, Fransa'nın geri kalanı gibi toprağı ölülerin ayakları altında eziliyordu. Kumandan Emile Renard hastalıklı bir iyimserlik içindeydi. Kimbilir, diyordu, belki de cesetleri toprağı besliyordur. Belki de Bordeaux'yu geri aldığımızda, şarabın tadında köklü değişiklikler görecektik, tabii eğer geri alabilirsek. Güneş alçalmaya başladığı sırada Renard çantasını açıp içinden bir şişe 1964 senesinden Chateau Latour çıkardı. Gözlerimize inanamadık. 64 mahsulü savaş öncesi dönemde pek nadirdi. Şans eseri, o sezon mahsul çok bereketliydi ve bu nedenle geleneklere uygun olarak eylülün ilk haftası toplamak yerine ağustosta hasat yapılmıştı. O eylül ayı yağışlar erken ve sağanak halinde bastırmıştı. Diğer bağları silip süpürmüştü ve Chateau Latour'u neredeyse Kutsal Kâse statüsüne yüceltmişti. Renard'ın elinde tuttuğu, o mahsulün sonuncusu olabilirdi, belki de bir daha asla göremeyeceğimiz bir dünyayı tam olarak gözler önüne seren bir semboldü. Tahliye sırasında kurtarmayı başarabildiği tek şahsi eşyasıydı. Onu gittiği her yere beraberinde taşımıştı ve onu saklamayı planlamıştı... Ta ki bağların bir daha hiç yeşermeyeceğini göreceği güne kadar. Fakat şimdi, Yanki başkanın konuşmasından sonra...

[Eski anıları tadar gibi bilinçsizce dudaklarını yalıyor.]

Şarap iyi konulmamıştı ve plastik bardaklar da ayrı bir felaketti. Umurumuzda değildi. Her yudumun zevkine vardık.

Oylamanın sonucundan bayağı emindin herhalde.

Oybirliği olmayacağından adım gibi emindim ve haklı da çıktım. On yedi "Hayır" ve otuz bir "Çekimser." En azından hayır diyenler kararlarının uzun vadedeki sonuçlarına katlanmaya istekliydiler... Katlandılar da. Yeni BM'nin yalnızca yetmiş iki delegeyi içerdiğini düşünecek olursan, gösterilen destek oldukça zayıftı. Bu ne benim için ne de diğer iki amatör "şarap garsonu" için bir önem teşkil ediyordu. Kendimiz için, ülkemiz için, çocuklarımız için, karar verilmişti: Saldır.

TOPYEKÛN SAVAŞ

Mauro Altieri uçağında, Vaalajarvi'nin doksan bin metre üstünde, Finlandiya

[MBM'de, yani Muharebe Bilgi Merkezi'nde, General D'Ambrosia'nın hemen yanında duruyorum. Bu merkez, Bileşik Devletler D-29 Komuta Kontrol Zeplini ile Avrupa arasında iletişimi sağlıyor. Ekip, parlayan ekranların karşısında sessizce çalışıyor. Zaman zaman içlerinden biri mikrofona Fransızca, Almanca, İspanyolca ya da İtalyanca olarak, fısıltı halinde yanıt veriyor. General, dijital harita masasına eğilerek tüm operasyonu âdeta bir tanrı gibi yukarıdan bakarak izliyor.]

"Saldır" – Bu kelimeyi ilk duyduğumda içimden bir ses, "Sıçtık," dedi. Bu seni şaşırtıyor mu?

[Sorusunu kendi yanıtlıyor.]

Elbette şaşırtıyor. Muhtemelen benim o "omzu kalabalıklar" gibi kan ve cesaret ortamında kahramanlık taslayıp, "Hadi kıçlarına tekmeyi vuralım!" demek gibi saçmalıklarına girdiğimi düşündün.

[Kafasını sallıyor.] Kim o basmakalıp, dediğim dedik, alık, lise basketbol takımı koçuna benzeyen general imgesini yarattı bilmiyorum. Belki Hollywood'dur ya da sivil basın; belki de o budala, benmerkezci MacArthur'lara ve Halsey'lere ve Curtis E. Le- May's'e, ülkenin geri kalanına bizi tanıtmalarına izin vererek kendimiz yaptık.

Üniformalıların çizdiği bu imaj gerçeklerden daha uzak olamazdı. Silahlı kuvvetlere hücum emrini verdiğimde ölesiye korkuyordum çünkü orada topun ağzında olan benim kıçım olmayacaktı. Oraya ölmeleri için başkalarını yolluyor olacaktım, onları yolladığım şey tam olarak buydu.

[Karşı duvardaki bir ekrana dönüyor, operatöre başıyla onay veriyor ve ekranda Birleşik Devletler kıtasının savaş zamanındaki durumunu gösteren bir harita beliriyor.]

İki yüz milyon zombi.* Savaşmak bir yana, bu miktarı tahayyül etmek bile çok zor. En azından bu sefer neyle karşı karşıya olduğumuzu biliyorduk ama zombilerin kökenleri, psikolojileri, dayanıklılıkları, zayıflıkları, güdüleri ve zekâları üzerine topladığımız onca veri ve sahip olduğumuz tecrübe göz önüne alındığında, hâlâ zafere giden yol pusluydu.

Gelişmiş bir maymun, bir diğerini tokatladığından beri yazmaya devam ettiğimiz savaş kitabı, bu savaşta işe yaramazdı. Karalamalardan yola çıkarak savaş kitabımızı sil baştan yazmak zorundaydık.

İster düzenli bir kuvvet olsun ister dağ gerillası; tüm orduların üç temel kısıtlama ile eli kolu bağlıdır: Ordu giydirilmeli, beslenmeli ve yönlendirilmelidir. Giydirilmeli: Vücutlarını sıcak tutmalısın, yoksa elinde bir ordu kalmaz; beslenmeli: Elinde bir ordu varsa ona erzak takviyesi yapmak zorundasın; yönlendirilmeli: Savaş kuvvetleri her ne kadar merkezden bağımsız hareket etse de aralarında mutlaka "Beni takip edin," deme yetkisine sahip birisi olmak zorunda. Giydirilmeli, beslenmeli ve yönlendirilmeli; bu kısıtlamaların hiçbirinin yaşayan ölülerin savaş anlayışında yeri yoktu.

Hiç *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok*'u okudun mu? Eric Maria Remarque, Almanya'nın "boş" görüntüsünü gözler önüne taşıyor kitapta. Bilirsin, savaşın sonlarına doğru ellerinde er kalmamıştı.

---

* Bu rakamın en azından yirmi beş milyonunun kuzeye, Kanada'ya ilerlerken katledilen Latin Amerikalılardan oluştuğu onaylandı.

Sayıları abartabilirsin, istersen yaşlıları ve çocukları da savaşa sürebilirsin ama er ya da geç elindeki avucundaki tükenir... Tabii eğer öldürdüğün her düşman, ayaklanıp saflarına katılmıyorsa. İşte Zack böyle savaşıyordu, bizimkini zayıflatarak kendi saflarına güç kattı! Ve bu yalnızca tek taraflı işliyordu. Bir insana hastalığı bulaştır, bırak zombi olsun. Bir zombiyi öldür, yerde yatan bir kemik torbası olsun. Onlar gittikçe güçlenirken biz gittikçe zayıflıyorduk.

İnsanoğlunun bütün orduları erzak takviyesine ihtiyaç duyuyordu, bu ordununsa hiçbir ihtiyacı yoktu. Ne yiyecek lazımdı onlara, ne cephane, ne yakıt, hatta ne su ne de hava! Ne koparılacak lojistik hatları vardı ne de yok edilecek depoları. Ablukaya alıp açlıktan kırılmalarını bekleyemezdin. Savaşı "başlamadan bitirmenin" hiçbir yolu yoktu. Yüz tanesini bir odaya kapatıp üç yıl sonra çıkartsan da hâlâ ölümcül tehlike arz etmeye devam ederlerdi.

İroniye bak, bir zombiyi öldürmenin tek yolu beynini uçurmak fakat adlarına konuşacak müşterek bir beyinleri yok. Liderlik yok, komuta zinciri yok, iletişim ağı ya da herhangi bir seviyede dayanışma yok. Suikast düzenlenecek bir başkanları yoktu, gizliden gizliye vurulabilecek bir kumanda merkezleri yoktu. Her zombi bir başınaydı, kendi kendine yeten, bağımsız, otomatik davranışlar gösteren bir üniteydi ve bu son avantaj aslında tüm savaşı açıklamaya yeter de artar.

"Topyekûn savaş" ifadesini duymuşsundur; insanlık tarihinde bu olgu defalarca tekrarlandı, istisnasız her kuşak, çaçaron birinin çıkıp da halkının "topyekûn savaşa" gittiği konusunda boşboğazlık ettiğine tanıklık etmiştir. Bunun anlamı ise bir ulus altındaki her kadının, her erkeğin ve her çocuğun hayatlarının her saniyesini zafere giden yolu döşemeye adamasıdır. İki temel noktada bunun saçmalığın daniskası olduğu anlaşılabilir. Öncelikle, hiçbir ülke ya da grup kendini bütünüyle savaşa adayamaz; bu en başta fiziksel olarak imkânsızdır. Gerçekten dayanıklı olabilirsin, birçok insan dişini tırnağına takıp çalışabilir ama her bir insan bunu onca uzun bir süre

başarabilir mi? Peki ya çürüklere ya da vicdani retçilere ne demeli? Peki ya hastalara, yaralılara, yaşlılara, çocuklara? Peki ya uyurken, yemek yerken, duş alırken ya da tuvaletteyken harcadığımız zamana ne olacak, ha? Zafer adına mı diyeceğiz? Bu, topyekûn savaşın insanoğlu için imkân sınırları dahilinde olmamasının ilk nedeniydi. İkincisi ise her ulusun kendi sınırlamaları olması. Toplum içinde kendi hayatlarını feda etmeye hazır bireyler olabilirdi; bu, nüfusun nispeten büyük çoğunluğunu da içeriyor olabilirdi; ama o nüfus bir bütün olarak er ya da geç maksimum duygusal ve psikolojik kırılma noktasına ulaşacaktı. Japonlar kendilerininkine birkaç Amerikan atom bombasıyla ulaşmıştı. Vietnamlılar da belki kendilerininkini zorlayacaktı, eğer birkaç tane oraya da yollasaydık,* fakat Tanrı'ya şükür, irademiz kırıldı da işler o noktaya gelmedi. İnsan savaşlarının doğası işte bu, her iki taraf bir diğerini dayanma kapasitesinin sınırlarına kadar zorlamaya çalışır ve her ne kadar topyekûn savaş hakkında atıp tutmayı sevsek de o sınır daima oradadır... Tabii bir yaşayan ölü değilsen.

Tarihte ilk kez, topyekûn savaşan bir orduyla karşı karşıya geldik. Mukavemet sınırları yoktu. Asla anlaşmaya oturmuyor, asla teslim olmuyorlardı. Sonuna kadar savaşacaklardı çünkü bizim aksimize her biri, günlerinin her bir saniyesini dünya üzerindeki tüm hayatı yok etmeye adamıştı. İşte bizi Kayalık Dağlar'ın ötesinde bekleyen düşman buydu. İşte kazanmamız gereken savaş buydu.

* Amerikan ordusundan bazı yetkililerin Vietnam'daki savaş esnasında termonükleer silahların kullanılmasını açıkça desteklediği iddia edildi.

Denver, Colorado, ABD

[Wainio'lardaki akşam yemeğimizi yeni bitirdik. Todd'un karısı Allison yukarı katta oğulları Addison'a ev ödevlerinde yardım ediyor. Todd ve bense aşağı katta, mutfakta bulaşıkları yıkıyoruz.]

Aslına bakarsan zamanda bir adım geriye gitmek gibi bir şeydi, yeni ordu yani. Neredeyse hayatıma mal olan Yonker Vakası'nda savaştığım ordudan ancak bu kadar farklı olabilirdi. Artık düzenli bir ordu değildik; ne tanklar vardı ne gösteriş ne de lastik paletli araçlardan bir iz, hatta Bradleyler bile yoktu. Onlar hâlâ bir köşede bekletiliyordu, şehirlerimizi geri alacağımız gün için elden geçiriliyordu. Hayır, elimizde olan tekerlekli araçlar Humvee'ler ve eskiden cephane gibi yükler taşımakla yükümlü M-trip-Seven ASV'kerdi.* İç savaş dönemine ait resimlerdeki gibi bir çizgi halinde uygun adım ilerliyorduk. "Maviler"e karşı "Griler" diye göndermeler yapıldı çünkü Zack'in ten rengi aşikâr ve bizim yeni askeri üniformalarımızın renk tonu da öyle. Kamuflajla kafayı bozmanın anlamı yoktu, onlar da artık üstünde durmadılar. Ve o zamanlar ellerindeki en ucuz boya da sanırım koyu maviydi. Askeri üniforma daha çok SWAT ekiplerinin giydiği tam tekmil üniformalara benziyordu. Hafifti, rahattı ve kevlardan dokunmuştu. Yani sanırım kevlardı,** ısırık geçirmez kumaş. Bu giysi, eldivenler ve giyenin tüm yüzünü kaplayan bir başlık da sunuyordu. Sonraları, şehirlerde süren göğüs göğse savaşta, kıyafetimizin bize verdiği bu imkân bir sürü hayat kurtardı.

Her şeyde geçmişi çağrıştıran bir taraf vardı. Lobo'larımız sanki

---

* M-trip-Seven: Cadillac Gage M1117 Zırhlı Güvenlik Aracı.

** Ordunun yeni üniformalarının kimyasal bileşenleri asla ifşa edilmedi.

filmlerden fırlamış gibiydi, hani şu Yüzüklerin Efendisi'nden mesela. Standart emirler ancak gerekli olduğu durumlarda kullanılmasını söylüyordu ama inan bana, biz birçok kez durumu gerekli kıldık. Kendimizi iyi hissetmemizi sağlıyordu, hani bilirsin işte, o kaskatı iri kıyım herife çelikle saldırmak. Durumun kişiselleşmesine izin veriyordu. Kafatasının parçalandığını hissedebiliyordun. Gerçekten heyecanlıydı, bilirsin ya, hayatını geri alıyormuşsun gibi. Tetiği çekmeye bir itirazım olduğundan falan değil yani.

Ana silahımız standart piyade tüfeğiydi. Ahşap malzeme İkinci Dünya Savaşı'ndan fırlamış gibi gözükmesine neden olmuştu; öyle tahmin ediyorum ki bileşik malzeme seri üretim için fazla sertti. Tüfeklerin nereden temin edildiği hakkında kesin bir bilgim yok. A.K-47'lerin değişik bir modeli olduğunu duydum. Ayrıca XM 8'lerin yalın modelleri olduğunu da duydum ki zaten ordu bu modeli gelecek nesil saldırı silahı olarak kullanmayı planlamıştı. Hatta bu silahın Yiğit Şehir kuşatması sırasında icat edilip teste tabi tutulduktan sonra ilk defa üretildiğini ve taslakların Honolulu'ya iletildiğini bile duydum. Dürüst olmak gerekirse, bilmiyorum, zaten umurumda da değil. Geri tepmeleri sertti ve yarı otomatikti fakat kesinlikle hedefi şaşırmıyordu ve bir kez bile tutukluk yapmadı, bir kez bile! Çamurda sürükleyebilir, kumda bırakabilir, tuzlu suya düşürebilir ve orada günlerce durması için bırakabilirdin. Bu bebeğe ne yaparsan yap, seni asla yarı yolda bırakmazdı. Sahip olduğu özelliklerin hepsi içinde takımlardan tut da çeşitli boylarda ilave namlulara kadar ekstra parçaların da bulunduğu değiştirme çantasında mevcuttu, ister uzun menzilli keskin nişancı silahı kullan, ister idare eder bir tüfek, istersen de yakın muharebe karabinaları kullan, ihtiyaç duyduğun anda hepsi elinin altındaydı. Ayrıca bir ucunda da bıçak vardı. Eğer Lobo kullanıma uygun değilse, yaklaşık yirmi santim uzunluğunda içten çıkışlı bu parçayı düşmanına karşı silah niyetine kullanabilirdin. Bu konuda şakalaşırdık: "Dikkat et, birinin gözünü çıkaracaksın." Yani aslına bakarsan bayağı da göz çıkardık.

Standart piyade tüfeği yakın muharebe silahı olarak oldukça iyi iş gördü, hatta bıçak olmadan bile ve onu mükemmel kılan diğer tüm özelliklerini de göz önüne alınca ona "beyefendi" diyerek hürmet etmemizin altında yatan nedeni kolayca anlayabilirsin.

Ana cephane mühimmatımız, NATO 5.56 "Cherry PIE" idi. PIE, piroteknik destekli patlayıcı demekti. Sıra dışı bir tasarımdı. Zack'in kafatasına bir girdi mi parçalanıyor ve her bir parça beyni kızartıyordu. Böylece hastalığa neden olacak gri maddenin etrafa saçılmasına engel oluyordu ve boşuna ateş etmeye de gerek kalmıyordu. SAT* görevinde, gömmeden önce başlarını kesmek zorunda kalmıyordun. Sadece çukuru kaz ve bedeni içine yuvarla.

Evet, yeni bir orduydu, diğer her şey kadar halkındı da. Askere alma sistemi ve asker olmanın anlamı değişti. Hâlâ eski koşullar göz önünde bulunduruluyordu, müfrit zorlu durumlarda çeşitli sınavlardan geçebilmeni sağlayacak fiziksel dayanıklılık, akli yeterlilik, güdülenme ve disiplin. Fakat Z-şokunu üzerinden uzun vadede atamazsan, bunların hiçbir anlamı yoktu. Karşılarına kürdanla çıkmaktan farksızdı. Bu baskının altında birçok iyi dostumun kendilerini kaybedişini izledim. Kimileri çöktü, kimileri silahlarını kendilerine doğrulttu ve kimileri de arkadaşlarına. Cesaretle falan alakası yoktu. Bir keresinde İngiliz SAS'ların hazırladığı "savaşçı" kişilikten, işte ne bileyim ailenizin nasıl duygusal ve ekonomik yönden dengeli olması gerektiğinden ve hatta çocukken kızlara ilgi göstermemen gerektiğinden bahseden hayatta kalma rehberi elime geçti, ben de okudum. [***Homurdanıyor.***] Hayatta kalma rehberiymiş... [***Elini havada mastürbasyon yapar gibi sallıyor.***]

Fakat yeni yüzler, herhangi bir yerden gelmiş olabilirlerdi. Komşun olabilirdi, halan olabilirdi, inek vekil öğretmenin ya da sigorta kuramımdaki o şişko tembel teneke bile olabilirdi. Sigorta satış mümessilinden, Michael Stipe olduğuna emin olduğum adama kadar

* SAT: Savaş Alanı Temizliği.

herkes vardı. Adam bir türlü Michael Stipe olduğunu kabul etmiyordu. Aslında bu kadar farklı meslekten insanın askere alınması akla mantığa sığmayacak bir şey değildi çünkü kendi başının çaresine bakamayan biri bu noktaya kadar hayatta gelemezdi. Bir bakıma herkes uzmandı. Benim çatışma ortağım olan kız kardeş Montoya, elli iki yaşındaydı ve önceden bir rahibeymiş, sanırım hâlâ da öyleydi. Elinde bir buçuk metrelik demir bir şamdanla Pazar sınıfını dokuz koca gün boyunca savunmuştu. Nasıl yaptı da o ayak takımını bir kez bile sızlanmadan Needles'taki toplanma alanından New Mexico, Hope sınırlarının hemen dışındaki temas bölgesine kadar getirdi bilmiyorum.

Hope.* Şaka değil, şehre gerçekten de Hope ismini vermişlerdi.

Ötesindeki çöl ve berisindeki dağlarla arazinin temiz ve açık olması nedeniyle, ismi omzu kalabalıklardan birinin seçtiğini söylüyorlar, ilk kurşun için mükemmel, dediler ve bunun kesinlikle isimle bir alakası yoktu. Hı-hı.

Omzu kalabalıklar gerçekten de her şeyin yolunda gitmesini canı gönülden arzuluyorlardı. Yonker Vakası'ndan bu yana savaşacağımız ilk anakara muharebesiydi. İşte bu o andı, bilirsin, sanki farklı birçok şey bir araya gelmişti.

Dönüm noktası mıydı?

Evet, sanırım. Tüm o yeni insanlar, yeni mühimmat, yeni eğitim, yeni plan; hepsi bir araya sanki bu ilk başlama vuruşu için toplanmıştı.

Seyir halindeyken birkaç düzine G ile karşı karşıya kaldık. Koklayıcı köpekler onları buluyordu ve terbiyeciler de ellerindeki susturuculu silahlarla onları indiriyordu. Biz hazır olana kadar daha fazlasını üzerimize çekmek niyetinde değildik. Bu sefer bizim kurallarımızla oynayacaktık.

"Bahçemizi" düzenlemeye başladık: Onar metrelik aralarla dikti-

* (İng.) Umut. –*çn*

ğimiz kazıkları turuncu Day-Glo bantlarıyla işaretledik. Onlar menzil işaretleyicilerimizdi, bize tam olarak ateş sahamızı gösteriyordu. Bazılarımızsa daha hafif görevlerdeydi, çalı çırpı temizlemek ya da cephane kasalarını yerleştirmek gibi.

Geri kalanımızınsa beklemekten başka yapabileceği bir şey yoktu; atıştırmalık bir şeyler kapıyor, mataralarımızı yeniden dolduruyor ya da biraz kestiriyorduk, tabii eğer uyumak mümkünse. Yonker Vakası'ndan çok şey öğrenmiştik. Omzu kalabalıklar dinlenmiş, dinç olmamızı istiyorlardı. Sorun şu ki, düşünmek için çok fazla zamanımız vardı.

Elliot'ın bizim hakkımızda yaptığı filmi izledin mi? Hani şu kamp ateşinin başında oturup da askerlerin esprili bir dille gelecekle ilgili hayaller ve hikâyeler anlatıp gülüştükleri ve hatta içlerinden birinin mızıka çaldığı bir sahne vardı. Dostum, kesinlikle bunun gerçeklerle yakından uzaktan alakası yoktu. Öncelikle günün ortasıydı, dolayısıyla ortada kamp ateşi falan yoktu. Ayrıca ne yıldızların altında mızıka sesi vardı, ne de konuşan biri. Herkesin ne düşündüğünü biliyordun: "Buraya ne halt etmeye geldik?" Burası artık Zack'in memleketiydi ve bize kalsa anında burayı onlara verir giderdik. Birçok defa hepimiz moral konuşması dinledik: "İnsan Ruhunun Geleceği." Tanrı bilir ya, kaç defa başkanın o konuşmasını dinledik. O burada, Zack'in ön bahçesinde bizimle birlikte değildi ama, değil mi? Kayalık Dağlar'ın ardında işleri yoluna koymaya başlamıştık. Şimdi ne halt etmeye buraya gelmiştik ki?

Saat 13.00 sularında telsizlerden sesler yükselmeye başladı, düşmanla temasa geçen köpeklerin terbiyecileriydi bunlar. Silahlarımızı doldurup ateş pozisyonunda yerimizi aldık.

İşte yeni savaş taktiğimizin kilit noktası buydu, diğer her şey gibi eskiye dönüş. Düz bir çizgi halini aldık. İki saf halindeydik: Biri aktif, biri beklemede. Beklemedekiler, eğer ön saftakilerden biri silahını doldurmak için ateşi keserse, onun yerine devreye giriyordu. Böylece ateş gücü zayıflamıyordu. Teorik olarak, cephanemiz yettiği

sürece ister ateş eder konumda olsun ister silahını doldurur, Zack'i indirmeye devam ediyorduk.

Havlamaları işitebiliyorduk, K'ler onları peşlerine takmış getiriyordu. Ufukta G'leri görür olduk, yüzlerce. Yonker Vakası'ndan bu yana Zack'lerle ilk defa yüz yüze gelmiyor da olsam titremeye başladım. LA'da temizlik harekâtında da yer almıştım. Kayalık Dağlar'da yaz, geçitlerdeki buzu çözdüğünde de oradaydım. İstisnasız her seferinde, bu içten gelen titreme bütün vücuduma yayılırdı.

Köpekler hızla safların ardına çekildi. Ana Ayartma Düzeneği'mizi açtık. Şimdilerde her ordunun kendine ait bir düzeneği vardı. İngilizler gayda kullanıyordu, Çinliler borazan, Güney Afrikalılar tüfeklerini assegaileri* ile beraber yere vurarak Zulu savaş ilahilerini yüksek sesle söylerlerdi. Bizse, hardcore Iron Maiden'ı tercih etmiştik. Ben metal müziğin pek hayranı olduğumu söyleyemem aslında. Klasik rock benim için kâfiydi ve Hendrix'in "Driving South" şarkısından daha sert bir parçayı dinleyemezdim. Fakat orada, çöl rüzgârını yüzümde hisseder, göğsüm "The Trooper" ile beraber kabarırken anladım. AAD pek de Zack'ler için değildi. Bizi sakinleştirmek, Zack'in üzerimizdeki büyüsünü kırmak içindi, bilirsin işte, İngilizlerin de dediği gibi, "onları makaraya alarak" daha da güçleniyorduk. Dickinson "Ölüme koşarken!" diye haykırırken içimde coşku kabardı, silahımı yükledim ve nişan aldım. Gözlerim gittikçe büyüyen ve yaklaşan ilkel sürüye kilitlendi. Aynen şöyle diyordum içimden: "Hadi erkeksen çık karşıma, Zack!"

Onlar ön menzil işaretleyicilerimize ulaşmadan hemen önce, şarkının son nameleri işitildi. Manga liderleri "Ön saflar, hazır!" diye bağırdı ve ilk sıra diz çöktü. Sonra, "Nişan al!" emri geldi ve nefeslerimizi tutmuş, müzik tamamen kesilmişken, hepimiz emri net bir şekilde duyduk: "ATEŞ!"

Ön saftakiler üzerlerine çağlayan dalgalar gibi indi ve ilk işaret-

* Assegai: Geleneksel Zulu kısa mızrağına benzer çelikten, çok amaçlı bir silah.

leyicileri geçen G'ler birer birer düştü. Sıkı emirler vardı, yalnızca sınırı geçenlere ateş açacaktık. Diğerlerini bekleyecektik.

Aylardır bu şekilde eğitiliyorduk. Artık bu doğal bir içgüdü gibi olmuştu. Kız kardeş Montoya silahını başının üstüne kaldırdı, silahının boşaldığını bildiren işaretti bu. Yer değiştirdik, silahımın güvenliğini açtım ve ilk hedefime kilitlendim. Bir çaylaktı, herhalde dönüşeli bir yıldan fazla olmamıştı. Kirli sarı saçı, keçe halinde sert derisinden sarkıyordu. Şişmiş karnı, soluk siyah kumaş üzerinde G, GANGSTER yazan tişörtünden fırlıyordu. Büzüşmüş, puslu mavi gözlerinin tam arasına nişan aldım... Aslına bakarsan gözleri puslu değildi, üzerlerine yapışmış toz yüzünden öyle görünüyordu. Zack'in gözleri fazla kuruydu, onlar gözyaşı üretmezdi. O gök mavisi gözler bana döndüğünde tetiği çektim. Sırt üstü yere düştü, alnındaki delikten duman yükseliyordu. Derin bir nefes aldım, sonraki hedefime nişan aldım ve işte böyle, ona kilitlendim.

Öğreti her tam saniyede bir atış diyordu. Yavaş, istikrarlı, mekanik.

[Parmağını tetik çeker gibi oynatıyor.]

Eğitim sahasında metronomlarla çalıştık, bütün o süre zarfında eğitmen sürekli "Onlar acele etmiyor, siz niye edesiniz ki?" deyip durdu. Bu, sakin kalmanın ve istikrarı sağlamanın bir yoluydu. Onlar kadar robotik ve yavaş olmalıydık. "G'ye G" derlerdi.

[Parmağı mükemmel bir ritimle açılıp kapanıyor.]

Ateş ediyor, yer değiştiriyor, silahımızı yüklüyor, mataralarımızdan bir yudum alıyor ve "Sandler'lar"dan şarjör alıyorduk.

Sandler'lar mı?

Evet, Yükleme Ekipleri, dönüşümlü cephane ikmali yapmakla görevli özel birlik. Üzerinde yalnızca belirli sayıda şarjör bulundurabiliyordun ve her bir şarjörü doldurmaya kalkmak hem çok zahmetli hem de zaman alan bir işlemdi. Sandler'lar saflarda bir yukarı bir aşağı koşturup boş şarjörleri toplar, cephane kasalarından onları doldurur ve işaret edenlere taşırlardı. Aslında Sandler isminin hikâyesi şöyle gelişti. Ordu engebeli arazide eğitim yaparken,

askerlerden biri Adam Sandler'in "Sucu"daki taklidini yaptı; fakat "cephaneci" olarak. Subaylar gülüp geçti, pek dikkate almadı ama Yükleme Ekipleri bu ismi sevdi. Sandler'lar gerçekten birer hayat kurtarıcıydı, âdeta bir bale gösterisinde gibi oradan oraya süzülüyorlardı. O gün, o gece herhangi birinin cephanesinin tükendiğini zannetmiyorum.

O gece mi?

Gelmeye devam ettiler, Zincirleme Akın.

Büyük çapta bir saldırı mıydı?

Bundan daha fazlasıydı. Bir G seni görüyor, peşinden geliyor ve inliyor. Biraz ötede bir diğer G iniltiyi duyuyor, onu takip ediyor ve kendi de inliyor, sonra bir diğeri bunu duyuyor, sonra bir diğeri. Ahbap, eğer bölgede yoğunluk olsaydı, eğer zincir kopmasaydı, kimbilir daha ne kadarını, daha ne kadar öteden çekerdik üstümüze. Ve biz birer birer işlerini bitiriyorduk. Her tıkta on de, yüz de, bin de.

Üst üste yığılmaya başladılar, ilk menzil işaretleyicisinin orada etten bir duvar örüldü ve her geçen dakika bu ceset duvarı gittikçe yükseldi. Yaşayan ölülerden bir sur örüyorduk âdeta, durum öyle bir hal aldı ki sonraları tepeden bir kafa kendini gösterdi mi ateş etmeye başladık. Omzu kalabalıklar böyle olacağını öngörmüştü ve planlarını bu doğrultuda yapmıştı. Ellerinde periskop benzeri uzun bir zımbırtı* vardı, bu sayede subaylar duvarın üstünden durumu gözlemleyebiliyordu. İnsansız keşif uçakları ve eş zamanlı uydu bağlantılarıyla bilgi topluyorlardı fakat biz askerler neler olduğunu göremiyorduk. Land Warrior şimdilik gitmişti, o nedenle gözümüzün önündekine odaklanmak en akıllıcasıydı.

Her yönden düşmanla temasa geçmeye başladık. Ya duvarın etrafından dolaşıyorlardı ya da yan kanatlardan, hatta arkadan geliyorlardı. Yine, omzu kalabalıklar bunun olacağını öngörmüştü ve bize RS, yani güçlendirilmiş kare oluşturmamızı emrettiler.

* M43 Çatışma Gözlem Aracı

Güçlendirilmiş kare?

"Raj-Singh." Sanırım bunu akıl eden adamın ismini vermişler. Dar bir kare oluşturduk, hâlâ iki saf halindeydik ve araçlarla mühimmat da karenin merkezindeydi. Bizi o şekilde dağıtmak tehlikeli bir kumardı. Yani, evet Hindistan'da ilk kullanıldığında işe yaramamıştı çünkü cephaneleri bitmişti. Fakat bunun bize de olmayacağının hiçbir garantisi yoktu. Ya omzu kalabalıklar aptallık edip de yeterli cephane ikmali yapmadıysa ya da Zack'in o gün ne kadar güçlü gelebileceğini göz önüne almadıysa? Bu da bir Yonker Vakası'na dönüverirdi. Hatta daha da kötüsüne çünkü kimsenin canlı çıkmasına imkân yoktu.

Fakat halihazırda yeterli mühimmatınız vardı.

Fazlasıyla vardı. Araçlar tepelemesine doluydu. Suyumuz vardı, yerimize geçmeye hazır yedeklerimiz vardı. Diyelim miden kazındı, araya ihtiyacın var; hemen Sandler'lardan birine el ederdin, o ateş hattında senin yerini hemen alırdı. Sen de o sırada I-Rasyonlarından* bir ısırık koparır, yüzünü yıkar, gerinir, işer gelirdin. Kimse ara vermeye gönüllü değildi fakat savaş psikologlarından oluşan nakavt ekipleri vardı. Bu ekipler herkesin verimini gözlemliyordu. Günün ilk anlarından itibaren saflarda yanı başımızdaydılar. Herkesin simasını da ismini de biliyorlardı. Nasıl olduğunu sorma ama çatışmanın stresi verimimizi düşürdüğünde anlıyorlardı. Onların dışında bunu hiçbirimiz anlamıyorduk, hele ben hiç. Birkaç defa isabet ettiremediğim oldu ya da tam bir saniye beklemek yerine yarısında ateş ettiğim. Sonra aniden omzumda bir el hissettim ve beş dakikalığına saha dışı olduğumu o an anladım. Bu uygulama gerçekten de işe yarıyordu aslına bakarsan. Daha ben ne olduğunu anlayamadan mevzilerdeki yerimi almıştım tekrardan, üstelik mesanem boşalmış, karnımdan gelen ses gitmiş, kaslarımdaki kramplar ve belimdeki tutulmalar da gevşemişti. Verdiğim mola dünya kadar

* I-Rasyonlar: Maksimum besili değerlerini taşıması için geliştirilmişlerdi.

fark yaratmıştı. Bu yöntem olmadan devam etmemiz gerektiğini düşünen biri varsa, on beş saat boyunca her saniye hareket halindeki bir hedefi on ikiden tam isabet vurmayı denesin de bir göreyim.

Peki ya gece?

Araçların tepelerinde güçlü projektörler vardı ve gece görüşümüzü felç etmesin diye de kırmızı ışık yayıyordu. Gece savaşmanın tuhaf yanı, yani bunu kırmızı ışık altında yapmak dışında, kafadan içeri giren bir merminin yarattığı parıltıydı. İşte bu yüzden "Cherry PIE" dedik zaten çünkü eğer kurşunun kimyevi değerlerinde dengesizlik varsa ateş edince o kadar parlak yanıyordu ki düşmanın gözlerinin kırmızı bir ışık yaymasına neden oluyordu. Ağırlaştığın anlarda mükemmel bir uyarıcıydı, özellikle de sonraları, gece nöbetindeyken. Karanlıkta sana doğru gelenleri belli ediyordu. O parlayan kırmızı gözler düşmeden hemen önce donup kalıyordu.

Savaşın bittiğini nasıl anladınız?

Ateş etmeyi kestiğimizde! [***Kahkahalarla gülüyor.***] Yok hayır, aslında güzel bir soru. Tam emin değilim ama sanırım 04.00 civarlarındaydı, gelenler seyrelmeye başladı. Kafalar eskisi kadar çok belirmiyordu. İnilti de yavaş yavaş azalıyordu. Subaylar saldırının bitmek üzere olduğunu bize söylemediler ama dürbünlerinden bakıp, telsizlerle iletişim kurduklarını görebiliyordun. Yüzlerindeki rahatlamayı görebilirdin. Son kurşun sanıyorum ki şafaktan hemen önce atıldı. Ondan sonra, günün ilk ışıklarını bekledik.

Biraz ürkütücü, biraz tuhaf, biraz coşkuluydu; güneş halka halindeki ceset dağının üzerinde yükseldi. Etrafımıza âdeta duvar örülmüştü, her yön en az altı metre yükseliyordu ve bazı yerlerde bu otuz metreyi buluyordu. O gün kaç tanesini öldürdük bilmiyorum, istatistikler kimden bilgi aldığına göre değişiklik gösteriyor.

Dozer bıçaklı Humvee'ler bizi oradan çıkarmak için halkada gedik açmak zorunda kaldılar. Hâlâ hayatta olan G'ler vardı, kimileri partiye katılmak için geç kalmıştı ya da ölü arkadaşlarının üzerinden geçmeye çalışırken gerisin geriye yere oturmuşlardı. Cesetleri

gömmeye başladığımızda onlar da üzerimize atılmaya başladı. İşte ilk o zaman Sinyor Lobo'ya iş düştü.

En azından SAT işlerini yapmak için geride kalmak zorunda değildik. Temizlemeyi bekleyen yedek bir birlik vardı. Öyle sanıyorum ki omzu kalabalıklar bir gün için yeterince iş yaptığımıza kanaat getirdi. On altı kilometre kadar doğuya ilerledik, gözlem kuleleri ve konsörteynır* duvarları ile açık ordugâh kurduk. Kamyon çarpmış gibiydim. Kimyevi banyodan geçişimi, üniformamı dezenfekte için teslim edişimi, hatta silahımı inceleme için teslim edişimi bile hatırlamıyorum. Hiçbir şey. Uyku tulumuma nasıl girdim onu bile hatırlamıyorum, anla artık sen.

Ertesi gün istediğimiz kadar uyumamıza izin verdiler. Çok tatlıydı. Sonradan seslere uyandım, herkes çene çalıyor, gülüyor, hikâyeler anlatıyordu. Ortamın havası değişmişti, iki gün öncesine göre yüz seksen derece dönmüştü. Hislerimi tanımlayamıyordum, belki de başkanın "Geleceğimizi elimize almamız" dediği şey buydu. İyi hissettiğimi, savaşırkenki halimden çok daha iyi hissettiğimi biliyordum. Uzun, yorucu bir yolun önümde uzandığını da biliyordum. Amerika adına mücadelemizin daha başındaydık, biliyordum ama başkanın da o ilk gecenin ardından söylediği gibi, nihayet sonun başlangıcı gelip çatmıştı.

* Konsörteynır: Kevlardan yapılmış, toprak ve/veya molozla doldurulmuş içi oyuk prefabrik duvar.

Ainsworth, Nebraska, ABD

[Darnell Hackworth utangaç, yumuşak sesli bir adam. O ve karısı, K-9 ordusunun dört ayaklı eski muhariplerinin emekliliklerini geçirdikleri bir çiftliği işletiyorlar. On yıl önce bunun gibi çiftlikler, birliğin neredeyse her eyaletinde vardı. Şimdiyse, geriye bir tek bu kaldı.]

Öyle sanıyorum ki yeteri kadar itibar gösterilmedi. Hani Dax adlı bir hikâye vardı, hani şu çocuk kitaplarından biri, her şeyi basite indirgeyerek anlatanlardan. Hikâyede bir dalmaçyalı, öksüz bir çocuğu güvende olacağı yere kadar götürüyordu. "Dax" orduda bile değildi. Kaybolmuş çocuklara yardım etmek, köpeklerin bu savaşa sağladığı katkıların küçücük bir kırıntısı bile olamazdı.

Köpekleri ilk triyaj için kullandılar, virüsü taşıyanları kokuyla tespit ettiriyorlardı. Birçok ülke İsraillilerin yöntemi olan kafes içindeki köpeklerin arasından insanları yürütme taktiğini kullandı. Köpekleri daima kafeslerde tutmak zorundaydın, yoksa insanlara ya da birbirilerine, hatta terbiyecilerine saldırabilirlerdi. Böyle çok vaka görüldü, savaşın ilk zamanlarıydı, köpekler çılgına dönmüştü. Ne polis olmaları ne de orduda görev yapmaları tesir ediyordu. İçgüdüydü, gayri ihtiyariydi, genetik dehşetti. Savaş ya da kaç; bu köpekler savaşmak üzere yetiştirilmişti. Birçok terbiyeci elini kolunu kaybetti. Boğazları parçalandı. Bunun için köpekleri kesinlikle suçlayamam. Aslında, İsraillerin güvendiği işte tam da bu içgüdüydü ve muhtemelen milyonlarca kişinin hayatını bu kurtardı.

Mükemmel bir çalışmaydı ama yine de köpeklerin yapabileceklerinin sadece bir kırıntısıydı. İsrailliler ve hemen onların ardından birçok ülke yalnızca onların bu dehşet içgüdülerinden faydalanma-

yı denerken, biz bunu onların olağan eğitimlerine yerleştirebileceğimizi düşündük. Neden olmasın ki, kendi adımıza bunu yapmayı biz öğrendik; yani geçirdiğimiz evrim, onlarla aramızda uçurumlar kadar fark mı yarattı?

Her şey eğitimle başladı. Gençken başlamak zorundaydın; en disiplinli, savaş öncesi eski muharipler bile kontrol edilemez hale gelmişti. Buhrandan sonra rahimden düşen enikler kelimenin tam anlamıyla ölümü koklayarak gözlerini açtılar. Ölüm havadaydı, bizim hissedebileceğimiz kadar değil, bilinçaltı düzeyinde bir tanışma olarak düşün bunu, havada süzülen birkaç molekül gibiydi. Bu durumun, köpeklerin hepsini otomatik savaşçılara dönüştürdüğünü söylemek pek doğru kaçmaz. Ön eleme, en önemli ve ilk aşamaydı. Rasgele bir grup eniği, hatta yavruların tümünü alıp bölmelere ayrılmış tel kafeslerin içine koyardın. Onlar bir tarafta, Zack diğer tarafta. Tepki için çok uzun süre beklemene gerek yoktu. İlk gruba B adını verdik. Havlamaya veya acı acı sızlanmaya başlarlardı. Onlar kaybedenlerdi. Onlar A'lar gibi değildi. Bu enikler gözlerini Zack'e kilitlerdi, işte anahtar buydu. Geri çekilmezlerdi, dişlerini göstererek kısık sesle turlarlardı, sanki "Geri çekil!" der gibiydiler. Kendilerini kontrol altında tutabiliyorlardı ve işte bu bizim çalışmamızın temel taşıydı.

Fakat onların kendilerini kontrol altında tutabiliyor olmaları bizim onları kontrol edebileceğimiz anlamına gelmiyordu. Temel eğitim bilindik, standart, savaş öncesi eğitim programının neredeyse birebir kopyasıydı. FE'yi* kaldırabilirler miydi? Emirlere uyabilirler miydi? Onları birer asker yapacak zekâları ve disiplin anlayışları var mıydı? İlerleme kaydetmek zordu ve denediklerimizin yüzde altmışı fiyaskoyla sonuçlanıyordu. Acemi köpeklerin ağır yaralar alması ve belki de ölmesi nadir olmaktan çıkmıştı. Birçokları bugün buna insanlık dışı diyor fakat aynı sempatiyi terbiyecilere göstermekte

* FE: Fiziksel Eğitim.

yetersiz kalıyorlar. Evet, biz de bütün o süreçten geçmek zorundaydık, köpeklerle omuz omuza, temel eğitimin ilk gününden sonraki İÖE'nin* on haftalık sürecine kadar. Zorlu bir eğitimdi, özellikle de Canlı Düşman Eğitimi. Piyadelerden, Özel Kuvvetlerden ve hatta Willow Creek'teki zırtapozlardan önce Zack'i eğitim sahasında ilk biz kullandık. Hem bireysel olarak hem de bir takım olarak bunun üstesinden gelip gelemeyeceklerini bilmenin tek yoluydu.

Diğer türlü nasıl olur da onları bu kadar farklı görevlere gönderebilirdin? Hope Savaşı'nda ünlenen Tuzak görevleri vardı. Oldukça basit aslına bakarsan, ortağın Zack'in yerini tespit eder, sonra da onu doğruca ateş menzillerine doğru çekerdi. İlk görevlerde K'ler çok hızlıydı, havlarlar, koşarlar ve hedefi ölüm bölgesinde sıkıştırırlardı. Sonraları, daha rahat davranmaya başladılar. Mesafeyi fazla açmamayı öğrendiler. Yavaşça geri çekilip, peşlerine mümkün olduğunca fazla hedefi takabildiklerinden emin olarak ilerlemeye başladılar. Bu sayede, gerçek anlamda hedeflerin yerini nişancılar için tayin etmiş oldular.

Sahte Hedef'ler vardı bir de. Diyelim ki bir atış sahası kuruyorsun ve Zack'in beklenenden önce ortaya çıkmasını istemiyorsun. Ortağın işgal altındaki alanda daireler çizerdi ve ancak alanın en uzak köşesinde havlamaya başlardı. Bu yöntem birçok çatışmada işe yaradı ve "Lemming" taktiğine de bir kapı açmış oldu.

Denver hücumu sırasında, birkaç yüz mültecinin kazara hastalıklılarla kapana kısıldığı büyük bir bina vardı. Hepsi dönüşüm geçirmişti. Adamlarımız girişe fırtına gibi dalmadan önce, K'lerden biri caddenin karşısındaki binanın tepesine çıkıp Zack'i yukarı katlara çekebilmek için havlamaya başlamayı kendi akıl etti. Rüya gibiydi ama işe yaradı. G'ler çatıya çıktı, avlarını gördüler, ona ulaşmak için ileri atıldılar ve binanın köşesinden aşağıya döküldüler. Denver'dan sonra, Lemming doğrudan taktik kitaplarına girdi. Hatta K'lerin or-

* İÖE: İleri Özel Eğitim.

tada olmadığı durumlarda piyadeler, kendileri bu taktiği uygulamaya başladılar. Bir binanın tepesinde durmuş herhangi bir askerin, yakınlardaki istila edilmiş bir binaya seslendiğini görmek alışılmamış bir şey sayılmazdı artık.

Fakat K ekiplerinin öncelikli ve en yaygın görevi iz sürmeydi, hem AT hem de UMD. AT, Arama ve Temizleme idi, aynı geleneksel savaşlarda olduğu gibi düzenli birliğe dahil edilirlerdi. İşte bu noktada eğitimin asıl meyvelerini toplamaya başladık. Kilometrelerce öteden Zack'in kokusunu almakla kalmıyorlardı, aynı zamanda çıkarttıkları sesler de neyle karşı karşıya olduğumuz hakkında bize fikir veriyordu. Hırlamalarının şiddetinden ya da havlamalarının sıklığından bilmen gereken ne varsa çıkarabiliyordun. Bazen, eğer sessizlik hayati önemdeyse, vücut dili de aynı derecede etkiliydi. K'lerin sırtlarının öfkeyle kabardığını görmek yeter de artardı bile. Birkaç görevden sonra, her uzman terbiyeci, ki zaten aramızda diğerlerine yer yoktu, ortağının verdiği işaretleri okuyabilir hale geliyordu. Keşif erlerinin, çamura yan batmış ya da uzun çimenlerin arasındaki bacaksız zombilerin yerini tespit etmesi çok fazla can kurtardı. Oradan geçen bir askerin ayağından bir parça koparması muhtemel, gizlenmiş bir zombinin yerini tespit ettiğimiz için kaç tane erin gelip bize teşekkür ettiğini saymakla bitiremem.

UMD, uzun menzilli devriyeydi. Ortağınız belirlenmiş sınırların ötesinde, işgal edilmiş alanları keşfetmek için devriye görevine çıkabilirdi, hatta bazen günlerce sürerdi bu. Özel bir koşum takımı giyerdi. Üzerine yerleştirilen görüntülü uydu bağlantı sistemi ve GPS takip cihazı sayesinde hedefin eşzamanlı kesin konumunu ve sayısını belirlerdin. Zack'in konumunu elindeki var olan haritalarla karşılaştırıp, ortağının GPS'teki konumundan gördükleriyle eşgüdümleyebilirdin. Teknik açıdan sanıyorum ki oldukça inanılmazdı bu, savaştan önce sahip olduğumuz eşzamanlı veri kazanmana eşdeğerdi. Omzu kalabalıklar bunu pek sevdi. Ben aynı şeyi söyleyemeyeceğim; ortağım adına kaygılanıyordum. İçimde daima

hissediyordum o ağırlığı. Ne kadar stresli olduğunu anlatamam sana; o klimalı, bilgisayarlı odada dikiliyordum, güvendeydim, rahattım ama bir o kadar da çaresizdim. Sonraları koşum takımına telsiz uydu bağlantısı da eklendi, bu sayede terbiyeciler emirler verebiliyordu ya da görevi iptal edip köpeği geri çağırabiliyorlardı. Bu şekilde hiç çalışmadım. Ekipler başlangıçta bunun eğitimini almalıydı. Savaş deneyimi olan bir K'yi sil baştan eğitemezdin. Yaşlı bir kurda yeni numaralar öğretemezdin. Kusura bakma, soğuk espriydi. Bazılarının öylece ekranların başında dikilip yeni "Veri Yönlendirme Mevcudatı"nın harikalarına bakarak zihnen tahrik olduklarını çok duydum. Zeki olduklarını hissediyorlardı.

[Kafasını sallıyor.]

Elimden hiçbir şey gelmeden orada öylece dikilip, ortağımın görüş açısından sürünerek ilerlediği ormanlık araziyi, bataklığı ya da kasabayı izliyordum. Kasabalar ve şehirler, herhalde en kötüsü onlardı. Bu, ortağımla benim uzmanlık alanımızdı. Köpek Kasabası. Adını hiç duydun mu?

K-9 Şehir Harp Okulu mu?

Aynen, gerçek bir kasaba; Mitchell, Oregon'da. Kapatılmış, terk edilmiş ve hâlâ yaşayan G'lerle dolu. Köpek Kasabası. Aslına bakarsan Teriyer Kasabası demek daha doğru olurdu çünkü Mitchell'da doğan eniklerin çoğu teriyer cinsiydi. Ufak Cairn teriyerler, Norwich teriyerleri ve JR teriyerleri. Hepsi de dar geçitlere ve enkaz altındaki bölgelere uygundu. Şahsen benim Köpek Kasabası'nın ismiyle bir sorunum olmadı hiç. Bir dachle ile birlikte çalışıyordum. Bunlar daima, kentlerde iş gören esaslı askerler olmuşlardı. Çetindiler, zekiydiler ve özellikle ufak olanlar kuşatılmış alanlara, evlere sızmakta çok başarılıydı. Aslına bakarsan, zaten bu nedenle türetilmişler; "porsuk köpeği", Almanca'da dachshund işte bu anlama geliyor. Bu nedenle sosisli sandviç gibi görünüyorlar ve bu sayede küçük, dar porsuk deliklerine girip avlanabiliyorlar. Kentlerin savaş meydanlarında ne kadar yararlı olabileceklerini görüyorsun, değil

mi? Kanallardan, borulardan ve sürünülmesi gereken alçak yerlerden kolayca geçebilirlerdi. Havalandırma borularından, duvarların arasından; artık gerisini sen düşün. Rahatça geçebilme kabiliyetleri bir numaralı hayatta kalma taktikleriydi.

[Tam da lafın üstüne bir köpek topallayarak Darnell'in yanına geliyor ve konuşmamızı bölüyor. Yaşlı. Ağzı ve burnu beyaz, kulağındaki ve kuyruğundaki tüyler iyice dökülmüş.]

[Köpeğe.] Hanimiş benim kızım.

[Darnell, köpeği temkinle yerden alıp kucağına oturtuyor. Herhalde dört, dört buçuk kilodan fazla değil. Tüyleri düz, minyatür bir dachshund'u andırıyor ama o türün standartlarına göre daha kısa.]

[Köpeğe.] Nasılsın bakalım Maze? İyisin ya kızım? **[Bana dönüyor.]** Tam adı Maisey ama biz onu hiç kullanmayız. "Maze" daha uygun düşüyor değil mi?

[Bir eliyle arka bacaklarına masaj yaparken diğer eliyle de boynunu okşuyor. Köpek ürkek, uysal bakışlarla karşılık veriyor. Avuç içini yalıyor.]

Safkanlar tam bir fiyaskoydu. Fazla nevrotiktiler, sürekli sağlık sorunları baş gösteriyordu çünkü savaş öncesinde türetilmiş hayvanlar hep estetik kaygılara göre şekillenmişti. Yeni kuşak **[Kucağındaki rin-tin-tini işaret ediyor.]** hep bir karışımdı; hem fiziksel dayanıklılığın, hem de akli yeterliliğin karışımı.

[Köpek uykuya dalınca, Darnell sesini alçaltıyor.]

Çetindiler, zorlu bir eğitimden geçtiler, sadece tek başlarına değil; grup olarak da UMD görevlerine çıktılar. Uzun menzilli, özellikle de vahşi arazilerdeki görevler oldukça riskliydi. Yalnızca Zack'ten dolayı değil, yabani K'lerden dolayı da. Hatırlasana, ne kadar kötüydü durum? Bütün o ev hayvanları ve başıboş hayvanlar birer katile dönüşmüştü. Her daim çetin bir sınav olarak önümüze dikildiler. Genellikle istilanın zayıf olduğu bölgelere geçiş alanlarında ortaya çıkıyorlar ve daima yiyecek bir şeyler arıyor oluyorlardı. Birçok UMD görevi bu sebeple daha başlamadan iptal edildi.

[Kucağında uyuyan köpekten bahsetmeye başlıyor.]

İki refakatçisi vardı. Biri Pongo, pit-rot kırmasıydı ve bir de Perdy vardı... Onun cinsini gerçekten bilmiyorum ama yarı çoban, yarı stegosaurus olabilir. Eğer temel eğitim sırasında terbiyecileriyle çalışmamış olsaydım, o ikisinin kızımın yanına yaklaşmasına dahi izin vermezdim. Birinci sınıf refakatçilere dönüştüler. On dört defa o vahşi sürüleri geri püskürttüler, iki defa da neredeyse gerçekten işlerini bitiriyorlardı. Perdy'nin hemen hemen yüz kiloluk bir çoban köpeğinin peşinden koşup, kafatasına dişlerini geçirmesini izledim, koşum takımının üzerindeki haberleşme mikrofonundan kemiklerin kırılma sesini işitebiliyordum.

Benim için en zor kısım Maze'in görevine sadık kalmasını sağlamaktı: Daima savaşmak isterdi. **[*Kucağında uyuyan köpeğe gülümsüyor.*]** Yanındakiler iyi refakatçilerdi, daima hedefe ulaşmasını sağladılar, onu beklediler ve her zaman onu eve güvenle geri getirdiler. Hatta yolda birkaç G'yi bile alaşağı ettiler.

Fakat zombilerin eti zehirli değil miydi?

Orası öyle ama... Hayır, hayır, zombileri hiç ısırmadılar. Bu ölümcül olurdu. Savaşın başlarında bir sürü Ölü K olurdu yolda, öylece yatarlardı, üzerlerinde ne bir yara ne de başka bir şey görürdün. İşte o zaman anlardın hastalıklı etin tadına baktıklarını. Eğitimin bu kadar önemli olmasının nedenlerinden biri de buydu. Kendilerini nasıl savunmaları gerektiğini öğrenmeleri gerekiyordu. Zack'in fiziksel avantajı yüksekti fakat denge sağlayabilme bunlardan biri değildi, iri K'ler omuz kemiklerinden ya da sırtlarından yakalayarak, onların yüz üstü düşmelerini sağlayabilirdi. Ufak olanlarınsa çevik hareketlerle Zack'lerin bacaklarının arasından geçme ya da diz kapaklarına çarpıp devirme şansları vardı. Maze hep ikincisini tercih ederdi, onları sırt üstü yere yıkardı.

[*Köpek kımıldanıyor.*]

[*Maze'e.*] Rahatsız mı ettim ben seni kızım, ha? **[Boynunun arka kısmını okşuyor.]**

[*Bana.*] Zack yeniden ayağa dikilene kadar sen beş, on, bilemedin on beş saniye kazanmış oluyordun.

Kayıplarımız oldu tabii. K'lerin bazıları düşüp kemiklerini kırdılar... Eğer dost kuvvetlere yakınsa bulundukları bölge, onların terbiyecileri onları kolayca bulup güvenli bir yere taşıyordu. Çoğu vakada, görevlerinin başlarına geri bile döndüler.

Peki ya diğer vakalarda ne oldu?

Şayet çok uzaktalarsa, bir yem ya da bir UMD görevinde... Kurtarılmak için çok uzaktalar ve Zack'lere çok yakınsalar... Merhametli bir ölüm, ötenazi için imza topladık. Koşum takımlarına ufak patlayıcılar yerleştirecektik, böylece hiç kurtuluş şansı kalmadığı zaman onları harekete geçirebilecektik. İzni alamadık. "Değerli kaynakların israfı." Namussuzlar. Yaralı bir askerin acısına son vermek israftı ha, şimdi olsa Bomkırma'yı düşünürlerdi!

Anlayamadım?

"Bomkırma." Çalışmanın resmi olmayan adıydı ve neredeyse, neredeyse yeşil ışık yakılıyordu. Piçin biri, Rusların İkinci Dünya Savaşı sırasında sırtlarına patlayıcılar yerleştirdikleri "mayın köpeklerini" Nazi tanklarının altına girmeleri için eğittiklerini okumuş bir yerlerde. İvan'ın bu çalışmayı sonlandırmasının ve bizim de asla başlamamamızın ortak sebebi durumun o kadar da kötü olmamasıydı. Be akılsızlar, daha ne kadar düşebilirdik ki?

Asla itiraf etmeyecekler, biliyorum ama bana kalırsa onları durduran bir başka Eckhart Vakası tehdidiydi. Bu onları gerçekten fena sarstı. Bunu biliyorsun, değil mi? Çavuş Eckhart, mekânı cennet olsun. Kıdemli bir terbiyeciydi ve Kuzey Ordular Grubu'nda görev yapıyordu. Bizzat hiç tanışmadım. Ortağı hemen Little Rock dışında yeni görevini yerine getiriyormuş. Bir hendeğe düşmüş ve bacağını kırmış. Sürü yalnızca bir adım uzaklıktaymış. Eckhart tüfeğini kaptığı gibi peşinden gitmeye kalkmış. Subaylardan biri, bir yumruk indirmiş, ezberden düzenlemeleri saymış ve yarım ağızla da mucip sebepleri dile getirmiş. Kadın şarjörün yarısını adamın ağzına boşaltmış.

Askeri inzibatlar hemen tepesine binmiş, yere mıhlamışlar. Ölüler, ortağının etrafını sardığında çıkan her sesi işitebiliyormuş.

Sonra ne olmuş?

Eckhart'ı halka açık meydanda astılar, çok fazla konuşuldu üzerinde. Durumu anlayabiliyorum, gerçekten anlıyorum. Disiplin her şeydi, hukukun üstünlüğü, elimizde bir tek bu vardı. Ama sonradan bazı değişiklikler yaptılar, inan bana. Terbiyeciler, ortaklarının peşinden gitmeye izinliydi artık, bu kendi hayatlarını riske atmaları anlamına gelse bile. Artık tam mevcudatlar olarak görülmüyorduk, yarımdık, ilk defa ordu bizi bir ekip olarak gördü; köpeğin, "bozulduğunda" yerine yenisini koyabilecekleri bir şey olmadığını anladılar. Ortaklarını kaybettikten sonra kendini kaybedip ayrılan terbiyeci istatistiklerini dikkate almaya başladılar. Görevde olanlar arasında en yüksek intihar istatistikleri bizim servisteydi. Özel Kuvvetlerden daha fazla, Mezar kayıtlarında çalışanlardan daha fazla, hatta China Lake'teki* o hasta piç kurularından bile fazlaydı. Köpek Kasabası'nda on üç farklı ülkeden terbiyeciyle tanıştım. Hepsi de aynı şeyi söylediler Nereden geldiğin, hangi kültürden olduğun ya da geçmişinin nasıl olduğu fark etmiyordu çünkü hissettikleri şeyler aynıydı. Kim o denli büyük bir acı yaşar da bundan tek parça halinde çıkabilir? Bunu yapabilen biri zaten en başta bir terbiyeci olamazdı, işte bu, kendi türümüzden bile olmayan bir varlıkla böylesine güçlü bağlar kurabilmemizi sağlayan kabiliyetimiz bizi bir bütün, bir ekip yaptı. Amerikan ordusunun bütün birimleri arasında bizi farklı kılan, bizi başarıya götüren ve birçok arkadaşımın kurşuna göğüs germesini sağlayan işte buydu.

Colorado Kayalıkları'nda bir yerlerde, o ıssız yolda, ordu bunu içimde gördü. Atlanta'daki dairemden kaçtığımdan beri, yani yaklaşık üç aydır yürüyor, koşuyor, saklanıyor ve yiyecek bulmak umuduyla çöpleri karıştırıyordum. Kemik hastalığı başladı, ateşim yük-

* China Lake silah araştırma tesisi.

sekti ve kırk üç kiloya düşmüştüm. Ağacın altında dikilip duran iki adam görmüştüm. Ateş yakmaya çalışıyorlardı. Arkalarında da küçük köpeğin teki vardı. Çenesi ve patileri ayakkabı bağlarıyla bağlıydı. Kurumuş kan yüzünde kabuk bağlamıştı. Yerde boş gözlerle, hafifçe ağlayarak öylece yatıyordu.

Sonra ne oldu?

Aslına bakarsan, gerçekten de pek hatırlamıyorum. Birine elimdeki sopayla vurdum galiba. Sopayı adamın omuzlarında parçalanmış olarak buldular. Geldiklerinde diğer adamın yüzünü yere çarpıyordum. Kırk üç kilo, bir ayağı çukurda biri olarak adamı tarumar etmiştim. Neredeyse öldürüyordum. Muhafızlar beni adamın üstünden zor almışlar, bir cipin tekerleklerine kelepçelemişler ve kendime geleyim diye birkaç defa tokatlamak zorunda kalmışlar, işte bunu hatırlıyorum. Saldırdığım adamlardan biri kolunu tutuyordu, diğeri ise yerde kanlar içinde yatıyordu. "Sakinleş, lanet olasıca," dedi teğmen, bir yandan da beni sorgulamaya çalışıyordu: "Neyin var? Bunu arkadaşlarına neden yaptın ki?" "O benim arkadaşım değil!" Kolu kırık olan adam bağırdı, "Delinin teki!" Ve ben sürekli aynı şeyi tekrar edip duruyordum "Köpeğe dokunmayın! Köpeğe dokunmayın!" Muhafızların güldüğünü hatırlıyorum. "Yüce Tanrım," dedi içlerinden biri diğer iki adama bakarak. Teğmen başıyla onayladı, sonra bana döndü. "Dostum," dedi, "tam sana göre bir işimiz var." İşte bu şekilde orduya katıldım. Bazen sen yolunu çizersin, bazen de yol gelir seni bulur.

[Darnell, Maze'i okşuyor. Gözkapaklarından birini hafifçe kaldıran Maze, tüysüz kuyruğunu sallıyor.]

Peki, o köpeğe ne oldu?

Bir Disney sonu yaşansın çok isterdim, ne bileyim, hep benim ortağım kaldığını ya da bir yetimhaneyi yangın gibi bir şeyden kurtardığını söyleyebilmeyi. Onu bayıltmak için ona bir kayayla vurmuşlar. Kulak kanalları zarar görmüş. Teki tamamen sağırdı, diğeriyse sesleri kısmen işitebiliyordu. Fakat burnu hâlâ iyi çalışıyordu ve ona bir ev bulunca oldukça iyi bir fare avcısı oldu. Evde yaşayan ailenin karnını

bütün bir kış tok tutacak kadar sıçan yakaladı. İşte bu da bizim Disney sonumuzdu, Disney'le Mickey güveci. *[Hafiften gülüyor.]* Hadi bir itirafta bulunayım. Önceden köpeklerden nefret ederdim.

Gerçekten mi?

İğrenirdim; kirliydiler, kötü kokarlardı, salyaları bakteri kaynardı, bacağına dolanır, halıya pislerlerdi. Nasıl nefret ederdim anlatamam. Ben, evine gidip de ev sahibinin köpeğini sevmeyi kesinlikle reddeden insanlardandım. İşyerinde masalarına köpekleriyle çektirdikleri fotoğrafları koyan insanlarla dalga geçerdim. İti gecenin bir yarısı havlamaya başladığında ev sahiplerinin kapılarını çalıp da polis çağırmakla tehdit eden tiplerdendim.

[Kendisini gösteriyor.]

Yaşadığım yerin çok yakınında bir evcil hayvan dükkânı vardı. Her sabah işe arabamla giderken düşünmeden edemezdim; nasıl olur da bu duygusal, sosyal yönden zayıf ezikler, bu kadar parayı fazla gelişmiş, havlayan farelere yatırabilirler diye. Aklım almıyordu. Panik sırasında ölüler o evcil hayvan dükkânının önünde toplanmaya başladı. Sahibinin nerede olduğunu bilmiyorum. Kepenkleri indirmişti ama hayvanları içeride bırakmıştı. Yatak odamın penceresinden hayvanların seslerini duyabiliyordum. Bütün gün, bütün gece. Yalnızca yavru köpekler, bilirsin işte, birkaç haftalık olanlardan. Zavallı küçükler korkmuştu ve annelerine sesleniyorlardı, aslında herhangi birine sesleniyorlardı. Birisinin gelip onları kurtarması için yalvarıyorlardı.

Kaplarındaki su tükendikçe bir bir ölümlerini dinledim. Ölüler içeri hiç giremedi. Kepenklerin önüne yığılmışlardı, bekliyorlardı. Kaçarken oradan geçtim ama bir kere bile dönüp bakmadım. Ne yapabilirdim ki? Silahsızdım, eğitimsizdim. Hepsini alt edemezdim. Kendi başımın çaresine bakmaktan bile acizdim. Ben ne yapabilirdim... Bir şeyler.

[Maze uykusunda iç çekince, Darnell başını nazikçe okşuyor.]

Bir şeyler yapabilirdim.

Sibirya, Kutsal Rus İmparatorluğu

[Bu gecekondu mahallesindeki insanlar oldukça ilkel şartlarda hayatlarını devam ettirmeye çalışıyorlar. Ne elektrik ne de su şebekesi var. Barakalar, ağaçtan yapılmış bir duvara dayalı olarak bir arada duruyor. Derme çatma kulübelerin en küçüğü Peder Sergey Rijkov'a ait. Rahibin ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ hareket edebildiğini görmek bir mucize. Yürüyüşü, savaş zamanı ve savaş sonrası oluşan çok sayıda yarayı ele veriyor. Elimi sıkışından bütün parmaklarının kırıldığı anlaşılıyor. Yüzüne oturtmaya çalıştığı gülümseme, ağzındaki dişlerin çürümekten kararmamış olanlarının çok uzun zaman önce düşmüş olduklarını gözler önüne seriyor.]

Nasıl "dindar bir ülke" olup çıktığımızı ve bu ülkenin benim gibi bir adamdan nasıl doğduğunu anlamak için, öncelikle yaşayan ölüler ile olan savaşımızın özünü anlamak zorundasın.

Birçok ihtilafa rağmen, General Kış en büyük müttefikimizdi. Dondurucu soğuk, gezegenin karanlık seması sayesinde uzadı ve sertleşti. Bize anavatanımızı özgürlüğe kavuşturmak için vereceğimiz savaşa hazırlanma fırsatı verdi. Birleşik Devletler'in aksine, biz iki cephede savaş veriyorduk. Batıda Ural, güneydoğuda da Asya bataklıkları bize duvar oluyordu. Sonunda Sibirya'da istikrarı sağlamıştık ama topraklarımızı tamamen güvenlik altına alabilmenin hiçbir yolu yoktu. Hindistan ve Çin'den gelen bir sürü mülteci vardı, ayrıca bir sürü zombinin buzları çözülmüştü ve her bahar daha da fazlası çözülmeye devam etti. Güçlerimizi toparlayabilmek, nüfusu, stoklarımızı düzene sokabilmek ve ordunun geniş askeri teçhizat stoklarını dağıtabilmek için o kış aylarına ihtiyacımız vardı.

Diğer ülkelerin sahip olduğu savaş mühimmatı üretim imkânlarına sahip değildik. Rusya'da Stratejik Kaynaklar Bakanlığı yoktu; insanlarımızın hayatta kalmalarına yetecek kadar yiyeceği tahsis etmek dışında bir endüstrisi de yoktu. Omuzlarımızda taşıdığımız ortak mirasımız, ordunun ve endüstriyel düzenin oligarşik temelleriydi. Bu "ahmaklığımıza" Batılılar hep katıla katıla gülmüştür. "Paranoyak İvan" –bize bu adı takmıştınız– "kendi halkı araba ve tereyağı diye kıvranırken, tank ve silah üretmeye devam ediyordu." Evet, Sovyetler Birliği çağdışı ve yetersizdi. Ve evet, ekonomimizi o askeri güç dağları batırdı fakat aynı zamanda çocuklarımızı kurtaranlar da işte o dağlardı.

[Arkasındaki duvarda asılı soluk bir posteri gösteriyor. Eski bir Sovyet askerinin cennetten elini uzatıp hafif makineli tüfeği minnettar bir Rus gencine verdiği ruhani bir sahne. Altyazıda şöyle diyor: "Dieduşka, Spaciba" (Teşekkürler Dede).]

32. Makineli Tüfek Tümeni'nde din görevlisiydim. D Grubu birliktik; dördüncü sınıf mühimmat, cephanelikteki en eskiler. Sanki Büyük Vatanseverlik Savaşı'nı anlatan bir filmden fırlama figüranlar gibiydik. Elimizde PPSH hafif makineli tüfekler ve el sürgülü Mosin-Nagant tüfekler vardı. Bizim, sizin gibi üzerimizde yeni, gösterişli savaş üniformalarımız yoktu. Dedelerimizden kalma paçavraları giyiyorduk; sertti, küflüydü ve güveler tarafından yenmişti. Kış soğuğuna karşı bile koruyamıyordu, kaldı ki ısırıklardan korusun.

Zayiatımız yüksekti, çoğu askerimiz şehirlerde düştü ve verdiğimiz kayıpların çoğunun sebebi hatalı mühimmattı. O kurşunlar bizden yaşlıydı; bazıları mahfazalarında aşınmıştı. E, yani Stalin son nefesini verdiğinden beridir orada öylece bekletiliyorlardı. Başına bir "Cugov"un ne zaman geleceğini bilmene ihtimal yoktu. Tepene tam da bir zombi dikildiğinde silahın "çıt" edebilirdi. Bu tip olaylar 32. Makineli Tüfek Bölüğü'nde oldukça sık yaşandı.

Ne sizin ordunuz kadar nizamlıydık ne de iyi organize olmuştuk. Bizim, sizin gibi sıkı Raj-Singh savunmamız ya da kanaatkâr "Bir

atışta indir" gibi savaş doktrinlerimiz yoktu. Bizim çatışmalarımız itinadan uzak, zalim ve vahşiydi. Düşmanı DShK ağır piyade makineli tüfekleriyle kırdık geçirdik, alev makineleriyle boğduk. Katyuşa roketleri yağdırdık ve onları tarih öncesinden kalma T-34 tanklarıyla ezdik geçtik. Yetersizdi, ziyankârlıktı ve hiç gereği olmayan bir sürü ölüme neden oldu.

Taarruzun ilk büyük çatışması Ufa'da yaşandı. Şehirlere girmeyi bırakıp kışın etraflarına duvar örmeye başlamamızın altında yatan sebep de buydu zaten. O ilk birkaç ay çok şey öğrendik. Saatler boyu amansızca topa tuttuğumuz moloz yığınlarının arasına apar topar dalıyor, semt semt, ev ev, oda oda savaşıyorduk. Daima bir sürü zombi olurdu, bir sürü isabetsiz atış ve bir sürü ısırılan asker.

Sizin ordunuzda olduğu gibi bizde Ö Hapı* yoktu. Hastalıkla baş etmenin tek yolu kurşundu. Fakat tetiği kim çekecekti? Kesinlikle diğer askerler değildi. Yoldaşını öldürmek ha, bu iş merhamet duygularıyla yapılsa da desimasyonun hatıraları akıllarda hâlâ tazeydi. İşin içindeki ironi de buydu. Desimasyonlar sayesinde silahlı kuvvetler mukavemet ve disiplin kazanmıştı, onlara ne emredersek yapmaya hazırlardı, bir tek bu hariç. Bir askerin diğerini öldürmesini istemek ya da bunu emretmek, askerleri isyana götürecek bir çizgiyi aşmak demekti.

Bir süreliğine sorumluluk liderlerin, subayların ve astsubayların üzerine bindi. Herhalde bundan daha çok zarar verecek bir karar almış olamazdık. Sorumluluğun altında olan bu çocukları, her gün gözlerinin içine bakmak zorunda olduğun bu adamları, omuz omuza savaştığın, yorganını ve ekmeğini paylaştığın, hayatını kurtardığın ya da hayatını kurtaran bu evlatları... Böyle bir hareket-te bulunmak zorunda kalıp da biri nasıl liderliğin devasa yüküne odaklanabilirdi?

Saha komutanları arasında gözle görülebilir bir bozulma başla-

* Ö (ölüm) Hapı: Dünya Savaşı Z sırasında Amerikan askerlerine eğer hastalık bulaşırsa diye verilen zehirli kapsüller.

dığını gözlemledik. Görev ihmali, alkol bağımlılığı, intihar. İntihar oranı, subaylar arasında neredeyse salgın düzeyine erişti. Bizim tümende, dört kıdemli lider, üç üsteğmen ve bir de binbaşı kendi canına kıydı; hepsi de ilk harekâtın ilk haftasında vuku buldu. Üsteğmenlerden ikisi kendilerini vurdu, biri yapması gerekeni yaptıktan hemen sonra, diğeri de o gece geç vakitlerde. Üçüncü takım lideri daha pasif bir yöntem seçti ki biz buna "savaşarak intihar" demeye başladık. Oldukça tehlikeli görevlere gönüllü oldu, sorumluluk sahibi bir liderden ziyade pervasız bir er gibi davranmaya başladı. Bir düzine zombiyi elinde bir süngüyle alt etmeye çalışırken öldü.

Binbaşı Kovpak öylece yitip gitti. Kimse tam olarak ne zaman olduğunu bilmiyor. Alınmış olamayacağını biliyorduk. Bütün arazi arandı tarandı. Kimse, kesinlikle kimse bir refakatçi olmadan sınırı geçmemişti. Hepimiz şöyle böyle ne olduğunu biliyorduk. Albay Saviçev resmî açıklamada bulundu, binbaşı uzun menzilli keşif görevini üstlenmişti ve bir daha geri dönmemişti. Hatta Saviçev o kadar ileri gitti ki onu birinci sınıf Rodina nişanıyla onurlandırdı. Söylentilerin önüne geçemezsiniz ve bir bölüğün moralini liderlerinden birisinin onları terk edip gittiği düşüncesi kadar hiçbir şey bozamazdı. Herifi suçlayamazdım, hâlâ da suçlayamıyorum. Kovpak iyi bir adam, sağlam bir liderdi. Buhran'dan önce, Çeçenistan'da üç, Dağıstan'da bir sefere katıldı. Ölüler ayaklanmaya başladığında, bölüğünün ayaklanmasını önlemekle kalmayıp Salib Dağlarındaki Curta'dan, Hazar Denizi çevresindeki Manaskent'e kadar olan tüm o yolu, tabiri caizse sırtlarında hem erzakı hem de yaralıları taşıyarak yürüttü. Dile kolay, altmış beş gün ve otuz yedi büyük çatışma. Otuz yedi! Bir eğitmen olabilirdi, bunu fazlasıyla hak etti ve engin savaş tecrübelerinden dolayı STAVKA onu istedi. Fakat hayır, o ne yaptı, derhal harekete dahil olmayı talep etti. Ve şimdi bir firariydi. Buna "İkinci Desimasyon" demeye başladılar. Gerçeği istersen, her on subaydan biri o günlerde kendini öldürdü ve bu desimasyon neredeyse savaş gayretlerimizi durma noktasına getirdi.

İşte bu yüzden, mantıken, diğer tek çözüm yolu bunu kendilerinin yapmalarına izin vermekti. Tüfeklerinin ucunu ağızları örterken, o kir pas içinde, sivilceler çıkmış yüzlerini, kıpkırmızı olmuş gözlerini gözümün önüne hâlâ getirebiliyorum. Başka ne yapılabilirdi ki? Bir süre sonra bütün ısırılanlar bir araya gelip kendilerini öldürmeye başladılar. Saha hastanelerinde toplanıp, ölüm anını eşzamanlı kılmak için hep birlikte tetiği çekiyorlardı. Sanırım bir başlarına ölüme gitmediklerinin bilincinde olmak biraz da olsa rahatlamalarını sağlıyordu. Muhtemelen umut edebilecekleri tek rahatlama buydu. Bunu kesinlikle benden almadılar.

İnancını çok, çok önceleri kaybetmiş bir ülkede yaşayan bir din adamıydım. Onlarca yıl hüküm süren komünizmi takiben gelen materyalist demokrasi, bu Rus kuşağını "kitlelerin afyonu" diye tanımladıkları inanç bilgilerinden de inanma ihtiyacından da uzak tuttu. Hayatlarını bu afyondan uzakta sürdürdüler. Din işlerinden sorumlu subay olarak benim görevim temelde gazi askerlerin ailelerine yolladıkları mektupları toplamak ve bulabildiğim kadar votka dağıtmaktı. Varlığım gerçekten neredeyse anlamsızdı, bunu biliyordum ve ülkemin gidişatını görünce, durumun değişeceğinden de şüpheliydim.

Kostroma Savaşı'ndan hemen sonra ve Moskova'ya yapılan resmi taarruzdan birkaç hafta önceydi. Hastalığa yakalananların son isteklerini yerine getirmek için saha hastanesine gitmek zorundaydım. Kimi lime lime olmuş, kimi kötü ısırılmış, kimi de hâlâ sağlıklı ve aklı başındaydı. Gördüğüm ilk oğlanın daha on yedisini bile doldurmadığından emindim. Isırılmamıştı, inan ısırılsa buna şükrederdi. Zombinin kolları dirsekten SU-152 otomatik bir silahla havaya uçurulmuştu. Geriye sadece sarkan et parçaları ile mızrak gibi sivri ve keskin kırık kemik çıkıntıları kalmıştı. Eller yerine kemik parçaları oğlanın üniformasını delip geçmişti. Karyolada yatıyordu, karnından sürekli kan geliyordu, yüzü kireç gibiydi ve tüfeği titreyen elinden sarkıyordu. Onun yanında beş tane daha hastalığı kapan genç vardı. Yanlarına gidip onlar için dua edeceğimi söyledim. Kimisi

omuz silkti, kimisi de başıyla kibarca onayladı. Mektuplarını aldım, her zaman yaptığım gibi içkilerini verdim, hatta onların komutanlarından getirdiğim birkaç sigarayı uzattım. Bunu birçok defa yapmış olmama rağmen, bu defa farklı hissettim, içimde sanki bir şeyler çalkalanıyordu. Kalbimden yukarı doğru gergin bir karıncalanma hissi süzüldü. Askerler silahlarının ağızlarını çenelerinin altına yerleştirdiği sırada bütün vücudumun titremeye başladığını hissettim. "Üç deyince," dedi en yaşlıları. "Bir... iki..." Ancak bu kadar gidebildiler. On yedi yaşındaki geriye doğru uçtu ve yere çarptı. Diğerleri sersem bakışlarını alnındaki kurşun deliğine dikmişlerdi, sonraysa benim elimdeki, Tanrı'nın elindeki dumanı tüten tabancaya.

Tanrı benimle konuşuyordu, kelimelerinin aklımda çınladığını hissedebiliyordum. "Artık ne günah," dedi bana, "ne de cehennem." O kadar basit ve netti. Subayların askerleri öldürmesi bize iyi subaylara mal olmuştu; askerlerin kendilerini öldürmesi ise Tanrı'ya bir sürü iyi ruha mal olmuştu, intihar günahtı ve biz, onun kulları, insanlara onun yolunu gösterenler, yalnızca biz hastalıklı bedenlerin içinde kapana kısılmış ruhlara özgürlüklerini verme cefasına dayanabilirdik! Yaptığımı öğrendikten sonra tümen kumandanına da işte tam olarak bunları söyledim, sonra da mesajı ilk önce din işlerinden sorumlu diğer tüm subaylara ve sonra da Rusya'daki tüm sivil rahiplere ilettim.

Takiben gerçekleşen, "Son Arınma" hareketi olarak bilinir ama İranlıların 1980'lerde yaptığı devrimi bile ezip geçen bir dini iştiyakın yalnızca ilk adımıydı. Tanrı biliyordu ya, çocukları çok, çok uzun zamandır onun sevgisini inkâr etmişti. Yola, cesarete, umuda ihtiyaçları vardı! O savaştan bir inanç ulusu olarak çıkmamızın ve devletimizi bu inancın temellerinde yeniden inşa etmemizin ardında bu sebebin olduğunu söyleyebilirim.

O felsefede yer alan hikâyelerde siyasi nedenlerden ötürü çarpıtılmış gerçekler de var mı?

[*Duraklıyor.*] Anlamadım.

Başkan kendini Kilise'nin başı olarak...

Ulusal bir lider. Tanrı'nın sevgisi yüreğinde, kendini O'nun yoluna adayamaz mı?

Fakat o zaman rahipleri "ölüm mangaları" olarak organize edip insanları "illetli kurbanları arındırma" adı altında alçakça öldürtmesine ne demeli?

[*Duraklıyor.*] Bahsettiğin konuda hiçbir malumatım yok.

Sonunda Moskova'yla ters düşmenin sebebi bu değil mi? Burada olmanın sebebi bu değil mi?

[*Uzun bir sessizlik oluyor. Yaklaşan ayak seslerini işitiyoruz. Biri kapıyı tıklatıyor. Peder kapıyı açtığında karşısında ufak, üstü başı yırtık pırtık bir çocuk duruyor. Soluk, korku dolu yüzü çamurla lekelenmiş. Hummalı bir şekilde yerel lehçede bağırarak, yolu işaret ederek bir şeyler anlatıyor. Yaşlı rahip vakur bir ifadeyle başını sallıyor, oğlanın omuzlarına destek verircesine hafifçe dokunuyor ve bana dönüyor.*]

Geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Lütfen bana izin verir misiniz?

[*Gitmek için ayaklanırken, yatağının ayakucunda duran büyük ahşap sandığı açıp içinden bir İncil ve İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma bir tabanca çıkarıyor.*]

**Amerikan Donanmasına ait Holo Kai adlı gemide,
Havai Adaları açıklarında**

[Deep Glider 7, mini denizaltılardan ziyade bir uçak gövdesini andırıyor. Aracın sancak kısmına yüzükoyun uzanıyorum ve huni şeklindeki, saydam burundan dışarıyı seyrediyorum. Pilotum, Astsubay Kıdemli Başçavuş Michael Choi, bana geminin iskele tarafından el sallıyor. Choi, "demirbaşlar"dandı, muhtemelen Amerikan Donanması Sualtı Saldırı Müfrezesinin (SSM) en iyi dalgıcı. Şakaklarına düşen gri saçlar ve gözünün altındaki mor halkalar, içindeki çocukla birebir ters düşüyor. Ana gemi bizi Pasifik'in çalkantılı sularına bırakırken, Choi'nin aksansız sesinde "sörfçü bir delikanlı"nın çırpınışlarını duyabiliyorum.]

Benim savaşım hiç bitmedi. Aksine gittikçe yayıldığını söylemek pek de yanlış olmaz. Her ay harekâtlarımızı genişlettik ve mühimmatımızı, insan mevcudumuzu arttırdık. Hâlâ onlardan yirmi milyonla otuz milyon arasında var olduğunu, hâlâ sahillere vurduklarını ya da balıkçıların ağlarına takıldıklarını söylüyorlar. Bir sürüye rast gelmeden ne bir açık deniz sondaj kulesinde çalışabilirsin ne de okyanus altındaki fiber optik kablolardaki sorunu giderebilirsin, işte bu dalışın amacı bu; yerlerini tespit etmek, izlemek ve hareketleri takip etmek ki böylece insanları önceden uyarma gibi bir şansımız olsun.

[Köpüklü dalgaları insanın sinirini bozan tok bir sesle yarıyoruz, Choi sırıtarak etrafındaki cihazlardan bir şeyleri kontrol ediyor ve sonra telsiz frekansını benden ana gemiye yöneltiyor. Benim gözlem kabinim bir an bembeyaz köpüklerle yıkanıyor ve hemen ardından, derinlere batarken yerini açık maviye bırakıyor.]

Beni dalgıç edevatıyla ya da titanyum köpekbalığı takımlarıyla ilgili soru yağmuruna tutmayacaksın değil mi? O zımbırtıların benim savaşımla yakından uzaktan alakası yok. Zıpkınlar, sualtı tüfekleri, zombi ağları... Sana bunların hiçbiriyle ilgili bir yardımım dokunmaz. Eğer sivil yöntemleri merak ediyorsan, git sivillerle konuş.

Fakat ordu da bu yöntemleri kullandı.

Yalnızca sığ su askerî harekât birlikleri ve birkaç zırtapoz. Şahsen ben, ne tüplü dalış alet edevatlarını kullandım ne de vücuda yapışan dalgıç kıyafetlerini. Şey, yani... En azından çatışma sırasında değil. Benim savaşım kati suretle ADE giyerek yapılıyordu, yani Atmosferik Dalış Elbiseleri. Bir nevi uzay kıyafetleriyle zırh takımlarının karışımı bir şeydi işte. Aslında bu teknolojinin ayağı birkaç yüz yıl öncesine gidiyor, herifin birinin* kol yerleri ve koruyucu çerçevesi olan bir fıçı icat etmesine. Bunun akabinde Tritonla ve Neufeldt-Kuhnke gibi zırvalar keşfedildi. Sanki 1950'lerde çekilmiş bilimkurgu filmi "Robot Robby"den fırlamış gibiydi. Yani bunların hepsi bir süre sonra hurdaya çıktı, tam da... Gerçekten tüm bunları bilmek istiyor musun?

Evet, lütfen...

Yani, tüplü dalışın icadıyla birlikte bu tarz teknolojilerin hepsi hurdaya çıktı. Fakat sonra dalgıçlar sondaj kuleleri çalışmalarında derine, daha da derine inmek zorunda kalınca geri dönüş yaptılar. Bilirsin... Derine indikçe basınç da artar. Tüple dalış veya benzer gaz-karışım edevatlarını kullanarak dalmak daha da tehlikeli bir hal alır. Basınç etkisinin azaltıldığı bir hücrede günler, hatta bazen haftalar geçirmek zorundaydınız ve eğer herhangi bir nedenden dolayı yüzeye hızla çıkmak zorunda kalırsanız... sağlık sorunları boy gösteriyordu; kaslarda hava ambolisi, kanda ve beyinde gaz kabarcıkları... ve burada çok sonraları boy gösterme tehlikesi olan kemik erimesi gibi sağlık sorunlarından bahsetmiyorum bile. Doğa bizi orası için törpülememişti.

* John Lethbridge, takriben 1715'te.

[Sayaçları kontrol ederken susuyor.]

Dalmanın, derinlere inmenin, orada daha uzun kalmanın en güvenli yolu bütün vücudunu yüzey basıncında sabit tutacak bir köpüğün içinde olmaktı.

[Eliyle içinde bulunduğumuz hücreyi işaret ediyor.]

Bizim şu anda olduğumuz gibi, güvenli, korunaklı ve vücutlarımız hâlâ yüzeydeymişçesine. İşte ADE tam olarak bunu yapar. Derinlik ve süre, yalnızca zırh ve yaşam destek ünitesinin durumuyla sınırlanır.

Yani bir nevi şahsi denizaltı?

"Batiskaf." Bir denizaltı yıllarca dipte kalabilir, kendi enerjisini, kendi havasını üretir. Bir batiskaf ise ancak kısa süreli dalışlara imkân verir, aynı İkinci Dünya Savaşı denizaltıları ya da şu anda içinde bulunduğumuz gibi.

[Su gittikçe kararmaya başlıyor, morumsu mürekkebe doğru daha da alçalıyoruz.]

ADE'nin hakikaten yalnızca bir zırh takımı olduğu gerçeği, mavi ve siyah su savaşları için onu ideal bir konuma taşıyordu. Diğer hassas takımları elediğim falan yok, ne bileyim işte köpekbalığı ya da diğer dalış takımlarını. On kat daha hızlı, çevik ve etkin manevra kabiliyetleri vardı fakat kati suretle sığ sularda kullanıma imkân veriyorlardı ve bir şekilde o şerefsiz piç kurularından birisi sizi yakalarsa... Kolları, kaburgaları, hatta boyunları kırılan dalgıçlar gördüm. Eğer hava yolu borusu delinir ya da regülatör ağzından fırlayıverirse de boğulurdun. Her ne kadar sağlam bir koruyucu başlık kullansan da yapmaları gereken tek şey seni, soluyacak havan tükeninceye kadar suyun altında tutmak olacaktı. Birçoklarının o şekilde gittiğini gördüm, hatta tam tersine savaşıp hızla yüzeye çıkıp da Zack'in yapamadığını embolinin yapmasına izin verenleri.

Bu tüple dalan dalgıçların başına sık gelir miydi?

Bazen, özellikle de başlarda fakat bu bizim başımıza hiç gelmedi. Fiziksel tehlike riski yoktu. Hem bedenin hem de yaşam destek

üniten dökme alüminyum ve yüksek mukavemetli alaşım kabuk tarafından güvence altına alınmıştı. Çoğu modelin bağlantı hatları çelikten ya da titanyumdandı. Zack, kolunuzu hangi yöne çevirirse çevirsin fiziksel olarak bir uzvu kırması, yüzeyin pürüzsüz ve köşesiz olduğunu da düşünecek olursak kavraması bile imkânsızdı. Eğer herhangi bir nedenden ötürü hızla yüzeye çıkman gerekiyorsa ya ağırlık demirini atardın ya da iticilerini çalıştırırdın, tabii eğer varsa... Bütün malzemeler su yüzeyinde kalabilen maddelerden üretilmişti. Bir mantar gibi suyun üstüne fırlardın. Tek risk, yükselişin sırasında gövdeye tutunmuş bir Zack'in seninle beraber yüzeye çıkmasıydı. Birkaç arkadaşımın başına geldi. Kaçak yolcular gövdeye tutunuyorlardı hayatları pahasına... ya da ölü hayatları pahasına. [*Kıkırdıyor.*]

Balon yükselmeler çatışma esnasında neredeyse hiç gerçekleşmedi, Çoğu ADE modeli, kırk sekiz saatlik acil durum yaşam destek ünitesine sahipti. Üzerine G'ler üşüşse, tepene enkaz yığınları yıkılsa ya da ayağın bir sualtı kablosuna dolansa da fark etmezdi, olduğun yerde öylece durup güvenlik içinde şövalyelerin yardıma gelmesini bekleyebilirdin. Asla, kimse yalnız dalmazdı. Sanırım bir ADE dalgıcının en uzun beklemek zorunda kaldığı süre altı saatti. İçimizden birinin kablolara dolanıp da bunu rapor ettiği ve takiben de acil bir durum söz konusu olmadığını bildirdiği parmakla sayamayacağım kadar çok vaka gördük. Takımın geri kalanı görevlerini tamamladıktan sonra ona yardıma giderdi.

ADE modellerinden bahsettin. Birden fazla türü mü var?

Elimizde çeşitli modeller vardı: Sivil, askeri, eski, yeni... yani, nispeten yeni. Savaş için yeni modeller yapamazdık, o yüzden elimizdekilerle yetindik. Eskilerden bazıları ta yetmişlerden kalmaydı, JIM'ler ve SAM'ler. Onlardan biriyle hiç dalış yapmak zorunda kalmadığım için ne kadar memnunum anlatamam. Yüz kubbesi yerine, mafsalları ve lombozları vardı, yani en azından en eski JIM modellerinde. İngiliz Özel Sualtı Taarruz Timi'nden birini tanıyordum. JIM'in iç yüzeyi bacaklarında yaralara neden olmuştu. İç tarafları hep su toplamıştı.

ÖSTT'dekiler bir numara dalgıçlardır fakat onlarla görev takasına asla gitmezdim.

Bizde üç temel Amerikan Donanma modeli vardı: HS-1200, HS- 2000 ve MK-1 ES. İşte benim bebeğim buydu, ES. Biraz bilimkurguya yelken açacak olursak, dev uzay karıncalarıyla savaşmada kullanılan şeylere benziyordu. Diğer ikisinden daha ince ve hafifti, böylece yüzebiliyordun da. Bu, diğer ikisine kıyasla sağladığı en büyük avantajdı. Aslına bakarsan tüm ADE sistemleri içerisinde en iyisiydi. Düşmanının üzerinde iticilere ihtiyaç duymadan işini görebiliyordun fakat kaşınmaya başladın mı yandın, kaşımanın imkânı yoktu. HS'ler kollarını merkez boşluğa çekebileceğin kadar genişti, bu sayede ikincil donanımları da yönetebiliyordun.

Ne gibi donanımlar?

Işıklar, görüntü alma, yan tarama sonarı. HS'ler tam donanımlı hizmet birimiyken, ES'ler indirim reyonundaydı. Kafanı bir sürü teknik bilgi ve makine aksamıyla meşgul etmek zorunda değildin. Dikkatini dağıtacak hiçbir şey yoktu. HS'lerde olduğu gibi çoklu görev yönetimi de yoktu. ES basit ve yeterliydi. Önündeki alana ve silahına odaklanmana imkân sağlıyordu.

Ne tür silahlar kullanıyordunuz?

İlk başlarda M-9'ları kullanıyorduk. Ucuzdular. Rus SST'lerini (Sualtı Saldırı Tüfeği) modifiye etmiştik. "Modifiye" dedim çünkü ADE'lerin hiçbirinin elleri, ele yakından uzaktan benzemiyordu. Eller ya dört dişli pençe şeklinde ya da basitçe sınai kıskaçlar şeklindeydi. Her ikisi de yakın dövüş silahı olarak biçilmiş kaftandı ama bir silahı ateşlemeye gelince beş para etmezlerdi. M-9, kolun ön kısmına yerleştiriliyordu ve elektrik kuvvetiyle ateşleniyordu. Tam isabet sağlanabilmesi için lazer hedefleyicisi ve yaklaşık on santimetre boyundaki çelik çubukları ateşleyen hava yüklü fişekleri vardı. Esas sorun, bunların temelde sığ su harekâtlarına uygun tasarlanmış olmasında yatıyordu. Onlara ihtiyaç duyduğumuz derinliklerde yumurta kabukları gibi çatladılar. Yaklaşık bir yıl içerisinde ES'yi de

HS'leri de icat eden adam daha etkin bir model olan M-11'i geliştirdi. Kaçık Canuck bizim için yaptıklarından sonra bir avuç dolusu madalya almıştır umarım. Tek sorun, DeStRes'in bunun üretiminin çok pahalı olduğunu düşünmesiydi. Bize, elimizdeki pençelerin ve ta ne zamandan kaldığı belli olmayan yapı araçlarının, zaten Zack'le baş etmeye yetip de artacağını söyleyip duruyorlardı.

Fikirlerini değiştiren ne oldu?

Trol. Kuzey Denizi'ndeydik, Norveçlilerin doğalgaz platformlarını tamir ediyorduk ve birden ortaya çıktılar... Bir nevi saldırı bekliyorduk diyebilirim çünkü çalışma alanında çıkardığımız ses ve ışık onlardan en azından bir dolusunu üstümüze çekiyordu hep. Bir sürünün yakınlarda olduğunu bilmiyorduk. Nöbetçilerden birisi uyarı sinyalini verdi, hepimiz işaret verdiği yöne doğru yöneldik ve aniden sanki bir selin ortasında kapana kısılmıştık. Suyun altında göğüs göğse dövüşmek berbat bir şeydir. Zemin çalkalanır, görüş mesafesi felakettir, sanki bir bardak sütün içindeymişsin gibi. Zombiler yalnızca ölmekle kalmıyordu, onlara vurduğunda parçalara ayrılıyorlardı. Kas, organ, beyin parçaları ince kumla karışıp etrafında uçuşuyorlardı. Bugünlerde çocuklar...Aynı benim peder gibi konuştum, anasını satayım, ama doğruya doğru şimdi; bugünün çocukları, MK-3'lerin ve MK-4'lerin içindeki yeni ADE dalgıçtan SıGNet teknolojisine, Sıfır Görüş Netliğinde Tespit Aracı'na sahipler. Renkli görüntüleme sonarı ve az ışıklı ortamda işlev üstlenebilen optikleri var. Görüntü direkt gözlerinin önüne, sanki avcı uçağındaymışçasına geliveriyor. Suya bir çift stereo hidrofon bırakıver ve bu sayede Zack'e karşı algısal üstünlük sağla. Ama bunların hepsi bugüne ait. Ben ilk ES'imle suyun altındayken durum bundan çok çok uzaktı. Göremiyorduk, duyamıyorduk ve hatta arkadan bir G'nin bize tutunup tutunmadığını bile hissedemiyorduk.

O niye?

Çünkü ADE'nin en temel kusuru, tam bir dokunsal körlük yaratması. Elbisenin sert olmasının ortaya çıkardığı en temel gerçek,

dışarıdaki dünyadan bir şey hissedememen oluyor. Hatta bir G'nin kolları, kollarınızı sarsa bile bir şeycik hissetmezdiniz. Zack seni çekiştirip sürüklemeye çalışmadıkça veya üzerine darbeler indirmedikçe, yüz yüze gelene kadar onun orada olduğunu bilemeyebilirdin. Trol Araştırma İstasyonu'nda o gece... Başlıklarımızdaki ışık, etrafı yalnızca bir yaşayan ölünün yüzünün ya da kolunun kararttığı puslu bir aydınlık yaratarak durumu daha da kötüleştirdi. İlk defa o zaman böylesine tırstım... Korkmadım, adamım ama fena tırstım. O sıvı tebeşirin içinde bir o yana bir bu yana sallanıyordum ve birden çürümüş bir yüzle burun buruna geldim.

Sivil petrol işçileri, daha yüksek fiyatlar verilse dahi, refakatçileri olmadan, yani daha iyi silahlanmadıkça işlerinin başına dönmeyeceklerdi. Karanlıkta pusuya düşürülerek zaten bir sürü arkadaşlarını yitirmişlerdi. Nasıl bir şey olduğunu hayal bile edemem, edemezsin. Düşünsene, dalgıç kıyafetleri içerisindesin, gözlerin kaynağın yaydığı ışıktan dolayı karıncalanıyor ve vücudun soğuktan ya da sistemden pompalanan sıcak sudan uyuşmuş. Aniden, bir şeyin ellerini veya dişlerini hissediyorsun. Seni aşağıya çekerlerken çırpınıyorsun, yardım istiyorsun, tekmelemeye ve hatta yüzerek kaçmaya çalışıyorsun ama nafile... Belki birkaç uzuv yüzeye çıkabilecektir, belki de bir cankurtaran halatına tutunarak kendilerini yukarı çekeceklerdir. İşte SSM, bu şekilde resmi kıyafet olarak yerini aldı. İlk görevimiz petrol dalgıçlarını korumak, bu sayede de petrol akışını sekteye uğratmamaktı. Sonraları çıkarma sahillerinde ve limanlarda güvenliği sağlamak da bize düştü.

Çıkarma sahillerinde güvenliği sağlamak mı?

Temel olarak, bahriyelilere kıyıya çıkmalarında yardım ediyorduk. Bermuda'da, ilk amfibi çıkarmamız sırasında öğrendiğimiz kadarıyla çıkarma birlikleri, dalgalar arasından fırlayan G'lerin kesintisiz saldırısı altındaydı. Yarı dairesel bir çeper örmek zorundaydık. Belirlenen çıkarma alanlarına, üzerinden gemilerin geçebileceği kadar alçak fakat Zack'leri dışarıda tutacak kadar yüksek ağlar yerleştirdik.

İşte bu noktada devreye biz giriyorduk. Çıkarmanın gerçekleşeceği alanın birkaç kilometre açığına iki hafta önce bir gemi demir atardı ve aktif sonarlarını hareket geçirip ses yayarlardı. Bu, Zack'i sahilden uzağa çekmek içindi.

Bu sonar açık denizden de zombileri çekmez iniydi?

"Omzu kalabalıklar" bize bunun, "göze alınabilir bir risk" olduğunu söylediler. Bana kalırsa ellerinde bundan iyi bir plan yoktu. İşte bu yüzden, tüplü dalgıç değil de bir ADE harekâtıydı. Yığınlar halinde uğuldayan geminin altında toplanırlardı ve gemi bir kere sessizliğe gömüldü mü oradaki en parlak hedef sen oluverirdin. Çocuk oyuncağıydı. Saldırı sıklığı, gelmiş geçmiş en düşük düzeyde seyrediyordu ve ağlar yükseldiğinde, hemen hemen mükemmel başarı oranlarını yakalandı. Tek ihtiyacın olan gece gündüz nöbet tutacak çekirdek mürettebattı. Arada bir ağa tırmanmaya çalışan zombileri indireceklerdi. Bu tarz bir harekât için bizim yardımımıza ihtiyaç duymazlardı. İlk üç çıkarmadan sonra, tüplü dalgıçları kullanmaya geri döndüler.

Peki, limanlarda güvenliği sağlamak için?

İşte *o* çocuk oyuncağı değildi. Artık savaşın son evreleriydi ve işler sahil çıkarmalarından daha da ciddileşmişti. Limanları yeniden açık deniz gemiciliğine açmayı planlıyorlardı. Harekâtlar, büyük ve birbiriyle ilintiliydi: Dalgıçlar, ADE birimleri ve hatta ellerinde zıpkın, sırtlarında sıçtığımın Boston'ı, dalış tüpleriyle gönüllü siviller. Charleston, Norfolk, Boston ve yüzeyin altındaki tüm dehşetlerin anası Yiğit Şehir'in güvenlik altına alınması adına verilen savaşlarda çarpıştım. Askerlerin şehirleri güvenlik altına almak için çarpıştıkları savaşlar üzerine atıp tutmayı sevdiklerini biliyorum fakat bir de su altında bir şehir düşünsene; batık gemilerin, arabaların, uçakların ve aklına gelebilecek diğer zımbırtıların şehrini. Tahliye sırasında çoğu yük gemisi insanlara olabildiğince fazla yer açabilmek için yüklerini boşaltmıştı. Kanepeler, mikrodalga fırınlar, yığınlar halinde kıyafet. Plazma televizyonlar, üzerine basarak geçtiğinde çatır çutur sesler

çıkarıyordu. Bunların hep kemik olduğu hayalini kurdum. Üzerine çıktığım klimalardan etrafı kontrol ederken, orada burada, bulaşık makinelerinin ardından Zack'i gördüğümü sanırdım. Bazen yalnızca hayal gücümün ürünleriydi fakat bazen... En kötüsü... en kötüsü batık bir gemiyi arındırmaktı. Mutlaka bir ya da iki tane, limanın sınırları dahilinde batan gemi olurdu. Frank Cable gibi, yolcuları kıyıya taşımakla görevli birkaç büyük gemi, mülteci gemilerine dönüştürülmüştü ve tam limanın ağzında batmıştı. Sudan kaldırılmadan önce, kompartımanları bir bir arayıp gerekli müdahaleyi yapmakla yükümlüydük. İlk defa o zaman, ES hantal ve kullanışsız kaçtı. Kafamı her kapı eşiğinde çarpmadım ama yemin ederim öyle hissettirdi. Kapakların çoğu enkaz tarafından tıkanmıştı. Yolumuzu ya onların arasından ya da güverte ile bölmelerde gedik açarak bulacaktık. Bazen geminin güvertesi korozyondan ya da aldığı hasarlardan dolayı fazla dayanmıyordu. Cable'ın motor odasının üstündeki bölmede bir delik açarken altımdaki güverte birden çöktü. Daha hareket edemeden, düşünemeden... Motor odasında yüzlercesi vardı. Âdeta yutuldum; bacaklar, kollar ve et yığınları arasında boğuluyordum. Eğer her gece nükseden bir kâbusum olsaydı ki var demiyorum çünkü yok fakat eğer olsaydı, tekrardan orada olurdum ama bu sefer çırılçıplağım... Yani olurdum.

[Dibe nasıl bu kadar çabuk ulaştık şaşırıyorum. Boş çöl arazisi gibi, sonsuz karanlıkta zemin bembeyaz parlıyor. Yaşayan ölülerin çiğnediği, parçaladığı kablo yığınlarını görebiliyorum.]

İşte oradalar.

[Sürüyü görebilmek için kafamı kaldırıyorum, aşağı yukarı altmış tane var, çöl gecesinde yürüyüşe çıkmışlar.]

Ve işte başlıyoruz.

[Choi sıkı bir manevrayla bizi tepelerine taşıyor. Projektör ışıklarımıza doğru uzanıyorlar, gözleri kocaman açılmış, çeneleriyse gevşek. İlk hedefine kilitlendiği sırada lazerin kırmızı soluk ışığını seçebiliyorum. Bir saniye sonra, küçük bir ok göğsüne fırlıyor.]

Ve bir...

[Lazeri ikinci hedefinin üzerine odaklıyor.]

Ve iki...

[Sürünün üzerinde ilerliyor, her birini ölümcül olmayan atışlarla işaretliyor.]

Onları öldürmemek beni öldürüyor. Yani biliyorum, bu işin amacı onların hareketlerini araştırıp bu sayede bir erken uyarı sistemi geliştirebilmek. Eğer elimizde her birini yok edecek kaynak olsaydı yapacağımızı da biliyorum. Yine de...

[Altı hedef daha işaretliyor. Diğerleri gibi bu da göğsünde açılan küçük delikten bihaber.]

Nasıl yapıyorlar? Nasıl hâlâ etrafınızdalar? Dünyada hiçbir şey tuzlu su kadar korozyona neden olamaz. Bu G'ler, karadakilerden çok önce yitip gitmiş olmalıydılar. Kumaş gibi, deri gibi organik olan kıyafetleri eriyip gitti, orası kesin.

[Altımızdaki bedenler aslında çıplaktı.]

Peki ya neden geriye kalan kısımları etkilenmiyor? Bu derinlikteki sıcaklık ya da basınç mı bir etken? Ve basınca karşı sahip oldukları bu direnç de neyin nesi? Bu derinlikte insan sinir sistemi tümden... eh işte, ne olacağını biliyorsun. Bırak yürüyebilmeyi ya da "düşünebilmeyi", artık onlar düşünme yerine ne kullanıyorlarsa, bu basıncı kaldıramıyor olmaları gerekiyordu. Bunu nasıl yapıyorlar? Yükseklerde birinin aradığımız tüm cevaplara sahip olduğundan eminim ve bana söylememelerinin tek sebebi...

[Kontrol panelinde aniden parlayan bir ışık dikkatini dağıtıyor.]

Hey, hey, hey. Bunu kaçırma.

[Kendi panelime bakıyorum. Veriler anlaşılmaz.]

Elimize sıcak bir tane düştü. Alınan radyasyon değerleri oldukça kuvvetli. Hint Okyanusu'ndan, İran-Pakistan bölgesinden ya da şu Manihi'de batan ChiCom saldırı gemisinden geliyor olmalı. Buna ne demeli?

[Bir tane daha ok fırlatıyor.]

Şanslısın. Bu, insanlı keşif dalışlarının sonuncularından. Önümüzdeki ay artık UYA olacak, yüzde yüz Uzaktan Yönetilen Araçlar.

Çatışmalarda UYA'ların kullanımı üzerine oldukça büyük tartışmalar yaşandı.

Asla hayata geçmedi. Generalin ikna gücü kuvvetliydi. Kongrenin yerimize android'leri koymasına asla izin vermezdi.

Argümanlarında geçerlilik payı var mı?

Ne, sen şimdi robotların ADE dalgıçlarından daha etkili savaşçılar olduğunu mu söylemeye çalışıyorsun? İmkânı yok. Bütün o "insan zayiatını azaltma" zırvaları, sanki çocuk kandırıyorlar. Çatışmada asla bir adam kaybetmedik, bir tane bile! O herif tutturmuş bir Chemow'u. Adam savaşta ölmedi ki, savaştan sonra karada, tramvay hattı üstünde sızıp kalınca öldü. Sıçtığımın politikacıları.

Belki UYA'ların maliyeti ucuzdu fakat olmadıkları tek şey *daha* iyi olmak. Yalnızca yapay zekâdan bahsetmiyorum; kalpten, içgüdülerden, inisiyatiften, bizi biz yapan her şeyden bahsediyorum. İşte bu yüzden hâlâ buradayım, aynen general gibi, aynen savaş sırasında kendini tehlikeye atan diğer bütün o emekli askerler gibi. Çoğumuz hâlâ bu işin içindeyiz çünkü olmak zorundayız çünkü hâlâ yerimize tayin edebilecekleri yeteri kadar çip ve parça yok ellerinde, inan bana, ellerine fırsat geçer geçmez yapacaklar. Gün geldiğinde bir daha asla bir ES'e bakmamak bir kenara dursun, donanmadan istifa edip doğrudan kendime bir Alfa-Kasım-Alfa çekeceğim.

O nedir?

Kuzey Atlantik'e Hareket, şu eski, siyah beyaz savaş filmi. Filmde bir adam var, hani şu *Gilligan'ın Adası*'ndaki "Skipper" var ya, onun pederi.* Unutamadığım bir sözü var... "Omzuma bir kürek atacağım ve öylece denizden uzaklaşacağım. Ve birisi bana 'Omzundaki de ne?' diye sorduğunda, işte hayatımın geri kalanını geçireceğim yer diyeceğim."

* Alan Hale.

Quebec, Kanada

[Küçük çiftlik evinin etrafını saran çitleri, pencerelerinde parmaklıkları ve kapısında kilidi yok. Sahibine bu saldırıya açıklığı sorduğumda, kıkırdayıp yemeğine devam etmekle yetiniyor. Efsanevi savaş kahramanı Emil Renard'ın erkek kardeşi Andre Renard, adresini gizli tutmamı rica etti. "Ölülerin beni bulması umurumda bile değil," diyor sakince, "fakat yaşayanlar az da olsa umurumda." Sabık Fransız yurttaşı, Avrupa'da husumetin sona ermesinden sonra buraya göç etti. Fransız hükümetinden müteaddit çağrılar almasına karşın geri dönmedi.]

Kendi mücadelelerinin "bütün savaşın en zoru" olduğunu iddia eden diğer herkes yalancıdır. Bütün o, yok "dağ savaşı", yok "orman savaşı", yok "şehir savaşı" deyip caka satan züppelerin hepsi yalancı. Şehirler, nasıl da seviyorlar şehirler hakkında caka satmayı! "Şehirde savaşmaktan daha korkutucu bir şey olamaz!" Yok ya, sahi mi? Bir de onun altını dene istersen.

Paris şehrinin siluetinde, yani savaş öncesindeki Paris'te neden gökdelenlerin yer almadığını biliyor musun? Neden şehir merkezinden uzakta, La Defense'in dışına bütün bu çelik ve cam yığınlarının dikildiğini biliyor musun? Evet, estetik kaygılar söz konusuydu, ne bileyim, bütünlük hissi ve şehre duyulan hayranlık, gurur... Londra'nın mimari melezliği gibi değildi. Fakat Paris'in Amerikan işi monolitlerden kendini soyutlamasının ardında yatan mantıklı, tatbiki neden, yani gerçek, ayaklarının altındaki zeminin tünellerden dolayı kaldıramayacak olmasıdır.

Roma mezarları, şehrin kireçtaşı ihtiyacını karşılayan taş ocakla-

rı, hatta Direnişçiler tarafından İkinci Dünya Savaşı sırasında kullanılan sığınaklar vardı ve *evet*, Direniş vardı. Sonra, modern Metro tünelleri, telefon hatları, ana gaz boruları, su boruları... ve bunlardan başka bir de yeraltı mezarları vardı. Aşağı yukarı altı milyon beden orada gömülüydü. Bedenler, devrim öncesi mezarlıklarından toplanıp çöp atar gibi buraya fırlatılmışlardı. Yer altı mezarlarının duvarları kafatasları ve kemiklerle örülmüş, ürpertici, ölümü hatırlatan sembollerle doluydu. Bazı yerlerde birbirine kenetlenmiş kemikler, ardındakileri serbest bırakacak şekilde öne çıkmıştı. Duvardaki her bir kafatası sanki daima bana kahkahalarla gülüyordu.

O yer altı dünyasında hayatta kalmaya çalışan halkı suçlayabileceğimi sanmıyorum. O sıralar sivil halk hayatta kalma rehberleri yoktu ellerinde, Özgür Dünya Radyosu da. Bu, Büyük Panik'ti. Belki tünellerde hayatta kalabileceğini düşünen birkaç kişiyi, birkaç kişi takip etmişti; o birkaç kişiyi de diğer birkaç kişi. Söz yayıldı gitti, "Yeraltı güvenli." Çeyrek milyon, kemik sayımı sonuçları bunu gösteriyor, iki yüz elli bin mülteci. Belki de organize edilmiş olsalardı, yiyecek ve alet edevat getirmeyi akıl etmiş olsalardı, hatta artlarından girişleri mühürlemeyi ve içeriye aldıklarının da hastalığı taşıyıp taşımadığını kontrol edecek mantığa sahip olsalardı...

Nasıl birisi çıkıp da bizim katlandıklarımızla kendi tecrübelerini kıyaslamaya kalkabilir ki? Karanlık ve leş kokusu... Neredeyse hiç gece görüş gözlüğümüz yoktu, her takım için yalnızca bir tane, o da eğer şanslıysanız. Elektrikli fenerler için yedek pillerimiz bile kısıtlıydı. Bazen koca mangada çalışan yalnızca tek bir tane olurdu, kırmızı ışınla karanlığı delen bir gözcü.

Hava zehirliydi, lağımdan, kimyasallardan, çürüyen etten...

Gaz maskeleri şaka gibiydi, çoğunun filtresi işe yaramazdı artık. Bulabildiklerimizi kuşandık, bazımız eski ordu üniformalarını, bazımız bütün kafamızı sarmalayıp domuz gibi terlememize, sağır ve kör olmamıza neden olan itfaiyeci kasklarını. Bulanık kask camından etrafını kollar, arkadaşlarının boğuk seslerini duyar ve radyo

operatöründen yükselen hışırtılara kulak kabartırken nerede olduğunu bilmene imkân yoktu.

Anlıyorsun ya, kablolu bağlantı kullanmak zorundaydık çünkü telsiz bağlantı hiç güvenilir değildi. Eski telefon kablolarını, fiber optik olanları değil, bakır olanları kullandık. Hatlardan söktük kabloları ve menzilimizi geniş tutmak için yanımızda büyük yığınlar halinde taşıdık. Bu iletişimi sağlamanın tek yoluydu ve çoğu zaman, kaybolmamak için de tek yoldu.

Kaybolmak çok kolaydı. Bütün haritalar savaş öncesi döneme aitti ve hayatta kalanların yaptığı değişiklikleri, açtıkları tüm o birbirine bağlı tünelleri ve hücreleri, önümüzde aniden açılan oyukları içermiyordu. Yolunu günde bir defa mutlaka kaybederdin, bazen ardı ardına defalarca olurdu, tam buldum derken yine kendini bilmediğin bir yerde buluverirdin. Sonra dönüp iletişim kablolarını takip ederek haritadaki konumuna göz atıp nereden yanlış döndüğünü bulmaya çalışmak zorunda kalırdın. Bazen birkaç dakika, bazen saatler, bazense günler alırdı.

Bir başka manga saldırı altındayken, telsizden ya da tünellerdeki yankıdan adamların çığlıklarını, haykırışlarını işitirdin. Akustiği... Aksi şeytan, alay eder gibiydi, seni kandırıyordu. Haykırışlar ve inlemeler her yönden geliyordu sanki. Aslında hangi yönden geldiklerini kestirebilmenin bir yolu yoktu. En azından telsiz aracılığıyla deneyebilirdin, belki yoldaşlarının konumlarını bu sayede belirleyebilirdin. Tabii eğer paniklememişlerse, tabii eğer nerede olduklarını biliyorlarsa, tabii sen nerede olduğunu biliyorsan...

Koşmaca: Aralara dalınıyordu, kafanı tavana çarptığın olurdu, el ve dizlerinin üzerinde emekleyerek ilerlemek zorunda kalırdın, dayanacak kuvvet bahşetmesi için Meryem Ana'ya dua ederdin. Konumlarını bulduğunu sandığın sırada boş bir alana çıktığını fark ederdin ve yardım çığlıklarının hâlâ çok uzaktan geldiğini fark ederdin.

Ve oraya vardığında bazen kan ve kemikten başka bir şey bula-

mazdın. Belki, eğer şanslıysan zombiler hâlâ orada olurdu, intikam için bir şans... Eğer oraya ulaşmak çok uzun bir süre aldıysa, o intikam duygusu yeni dönüşmüş yoldaşlarını da içine alırdı bu sefer. Yakın savaş, öyle yakın ki...

[Masaya yaslanıyor, yüzü neredeyse yüzüme değiyor.]

Standart bir silah yoktu; kim bana en uygun budur diyorsa onu alıyordu. Ateşli silahlar yoktu, tahmin edeceğin üzere. Hava, gaz, kolayca tutuşabilirdi. Silahtan çıkacak bir kıvılcım...

[Bir patlama sesi çıkarıyor.]

Elimizde Beretta-Grechio, İtalyan karabina havalı tüfekler vardı. Çocukların karbon dioksit ateşlemeli saçma tüfeklerinin savaş zamanı modeliydi. Doğru yerleştirebildiysen, belki beş, altı ya da hatta yedi atış hakkın olabilirdi. İyi silahtı, iyi ama hiçbir zaman elimizde yeterli sayıda bulunamadı. Ve dikkatli olmak zorundaydın! Eğer ıskalarsan, eğer kurşun taştan sekerse, eğer taş kuruysa, eğer kıvılcım çıkarsa... patlamalar insanları diri diri gömerdi ya da ateş topları kaskları eritir yüzlerine yapıştırırdı. Göğüs göğse her zaman daha iyiydi. Burada...

[Şöminenin üstünde duran bir şeyi bana göstermek için yerinden doğruluyor. Silahın kabzası, yarı dairesel çelik bir parçayla kaplanmış. Bu parçadan yukarıya 12 santimetre boyunda birbirine dik açılarla iki çelik bıçak yükseliyor.]

Nedenini anlıyorsun, değil mi? Kılıç savuracak kadar alan yoktu. Hızla, tam gözüne ya da kafasının arkasına.

[Hızlı bir bıçaklama gösterisi sunuyor.]

Kendim tasarladım, Verdun'daki büyük büyük dedeminkinin modern hali ha! Verdun'u bilir misin? *"On ne passe pas."* Asla geçemezler!

[Yemeğini yemeye kaldığı yerden devam ediyor.]

Meydan yoktu, uyarı yoktu, aniden tependelerdi. Bir ihtimal tam gözünün önünde ya da varlığından haberinin olmadığı bir yan geçitten seni yakalayıverirlerdi. Herkes öyle ya da böyle silahlan-

mıştı... Zincirli zırh ya da ağır deri... Hep bir ağırlık, hantallık vardı, ıslak deri ceketler ve pantolonlar, ağır metal zincirli zırhlar üzerine yapışıyor, boğuyordu. Dövüşmeye çalışıyordun, zaten bitkin düşmüşsün, bazılarının maskelerini nefes alabilmek için çıkarıp attığı olurdu ama ciğerlerine doğruca o leş kokuyu çekince... Çoğu, biz onları yüzeye çıkaramadan ölürdü.

Baldır zırhı, burayı korumak için... ***[Kolunun ön kısmını işaret ediyor]*** ve zincir kaplı deri eldivenler kullandım. Çatışma bitiminde çıkarması kolaydı. Kendi tasarımlarımdı. Amerikan savaş üniformaları gibi üniformalarımız yoktu ama sizin uzun, su geçirmez ve aynı zamanda da ısırığa karşı koruma sağlayan fiber dokulu botlarınızdan bizde de vardı. Bizim için hayati önem taşıyorlardı.

Su, o yaz yüksekti; sağanak yağışlar şiddetliydi ve Seine Nehri'nde yer yer taşkınlar yaşanmıştı. Hep ıslaktı. Elinizi dokundurduğunuz her şeyde küf vardı. Neredeyse hep bileklerimize kadar suyun içindeydik, hatta bazen dizlerimize ya da belimize. Daima hareket halindeydik, yürüyor, emekliyorduk. Bazen dirseklerimize kadar gelen leş kokulu sıvıda emekleyerek ilerlemek zorunda kaldık. Ve birden derinleşirdi. Haritada yer almayan deliklerden birinin içine baş aşağı daldığın olurdu. Gaz masken su almaya başlamadan önceki o birkaç saniyede tekrar sıvının üstüne çıkman gerekirdi. Çırpındığın sırada yoldaşların seni çeker çıkartırdı. Boğulmak endişelerimizin en küçüğüydü. Adamlar bütün o ağır mühimmatla suyun üstünde kalmaya çalışıyorlardı ve aniden gözleri belerip de boğuk çığlıklarını işittiğinde saldırıya uğradıklarını anlardın. İşte o anda suratına ağır bir dehşet duygusu inerdi. Eğer koruyucu botlardan giymiyor olsaydı... ayağı ya da bacağı tamamen kaptırmış olurdu; eğer emekliyor olup da aniden baş aşağı dalmış olsaydı... Bazen yüzlerini de kaptırdıkları olurdu.

Böyle zamanlarda bir noktaya çekilip savunma konumuna geçerdik ve Cousteaus'ları, özellikle bu sel altında kalmış tünellerde savaşmak ve çalışmak için eğitilmiş tüplü dalgıçları beklerdik. Bir

ışıldak, eğer şanlıysalar koruyucu elbise ve en iyi ihtimalle iki saatlik hava... Bir güvenlik şeridi takmaları gerekiyordu ama hepsi de bunu reddetmişti. Hatların takılıp birbirlerine dolanma ihtimali vardı ve bu nedenle de dalgıçların ilerleyişini yavaşlatabilirdi. O adamlar ve kadınlar yirmide bir hayatta kalma şansına sahiptiler, bu herhangi bir ordudaki en düşük orandı. Kimin ne söylediği umurumda değil.* Legion of Honor üstün hizmet nişanıyla onurlandırılmaları garip mi kaçtı?

Ve bunların hepsi ne içindi? On beş bin ölü veya kayıp. Yalnızca Cousteaus değil, hepimiz, bütün çekirdek. Üç ay gibi bir sürede on beş bin ruh. Savaş tüm dünyada dinerken bir seferde on beş bin. "İleri! İleri! Savaş! Savaş!" Bu şekilde olmamalıydı, İngilizlerin Londra'yı kurtarmaları ne kadar sürdü? Savaş resmi olarak bittikten beş yıl, üç yıl sonra mı? Yavaş ve emin ilerlediler, her seferde bir bölge, düşük etkinlik, düşük zayiat oranı. Yavaş ve emin, diğer büyük şehirlerde olduğu gibi. Neden biz? Şu İngiliz generalin dediği gibi, "Ne çok ölü kahraman, tarihin sonuna yetecek kadar..."

"Kahramanlar", işte her birimiz buyduk, liderlerimizin istediği buydu, halkımızın ihtiyaç duyduğunu sandıkları şey buydu. Bütün o olan bitenden sonra, yalnızca bu savaşta değil, daha önceki diğer savaşlarda da: Cezayir, Endonezya, Naziler... Ne demeye çalıştığımı anladın... Kederi ve şiddeti anlayabiliyor musun? Amerikan başkanının, "kendimize olan güvenimizi geri kazanmakla" ne demek istediğini anladık; hem de birçoklarından daha iyi anladık. Gururumuzu bize yeniden verecek kahramanlara, yeni adlara ve yerlere ihtiyacımız vardı.

Port-Mahon Taş Ocağı, Hastane... Bizim ışıldayan cevherimizdi... Hastane. Naziler akıl hastaları için inşa etmişti orayı. Efsane şöyle devam ediyor; o taş duvarların ardında insanların açlıktan ölmelerini izlemişler. Bizim savaşımız sırasında, orası yeni ısırılan-

* Müttefik Kuvvetlerin en yüksek ölüm oranı hâlâ tartışmaların odağında.

lar için revir görevini üstlenmişti. Sonraları, daha fazlası dönüşüm geçirip de hayatta kalanların insaniyetleri elektrik lambaları gibi solmaya başladıkça, hastalıklıları ve kimbilir daha kimleri oraya, yaşayan ölü mahzenine attılar. Öncü birlik kapıların ardında ne olduğunu bilmeden içeri girdi. Geri çekilebilirlerdi, tünelleri patlatır, onları tekrar içeriye mühürleyebilirlerdi... Üç yüz zombiye karşı tek bir manga. Başlarında benim küçük kardeşimin bulunduğu tek bir manga. Telsizleri sonsuza dek sessizliğe bürünmeden önce duyduğumuz son ses onundu. Son sözleri: "*On ne passe pas*!"*

* (Fr.) Buradan geçemeyecekler. –*yhn*

Denver, Colorado

[Hava, Zafer Parkı'nda piknik yapmak için mükemmel. Bu bahar, bir vaka kaydedilmediğinden herkese kutlama yapmak için daha fazla neden çıkmıştı. Todd Wainio, beyzbol sahasının dışında, "hiç gelmeyeceğini" iddia ettiği havada süzülen bir topu bekliyor. Bir ihtimal haklı, zira kimse onun yanında dikiliyor olduğum gerçeğine aldırış ediyormuş gibi durmuyor.]

Ona "New York'a giden yol" diyorlardı ve uzun mu uzun bir yoldu. Üç ana ordu grubu halindeydik: Kuzey, Merkez ve Güney. Asıl plan Büyük Yaylalar'da tek bir vücut olmakta. Orta Batı üzerinden Apalaş Dağları'na geçip, orada kuzeye ve güneye iki kanat halinde yayılacaktık. Maine ve Florida'yı temizledikten sonra yüzümüzü kıyı şeridine çevirip Merkez Ordu Grubu'yla birleşecektik. Tek bir vücut halinde dağları aşacaktık. Tam üç yıl sürdü.

Neden o kadar yavaş?

Seç, beğen, al, dostum: Yaya, arazi, hava, düşmanlar, savaş öğretisi... Öğreti, birbirinin ardı sıra iki sağlam hattı koruyarak Kanada'dan Aztlan'a kadar genişlemeyi gerektiriyordu... Hayır, Meksika o zamanlar daha Aztlan değildi. Bir uçak düştüğü zaman, tüm o itfaiye birlikleri ve artık enkazın parçalarının bulunduğu alanı incelemekle görevli diğer kişiler kimse, toplanır ya? Hepsi bir hizada dizilir ve en küçük parçayı dahi gözden kaçırmamak için yavaş ve emin adımlarla incelerler ya? İşte onlar gibiydik. Kayalık Dağlar ile Atlantik arasında aranmadık bir karış toprak bırakmadık. Ne zaman bir Zack'in konumunu belirlesek ya bir sürü halinde ya da kendi başına, MMK anında müdahale...

MMK mı?

Muvafık Mukabele Kuvvetleri. Yani, ne bileyim, birkaç zombi için koca ordu gruplarını durduramazdın. Yaşlı G'lerin çoğu, yani savaşın ilk zamanlarında dönüşenler iyice iğrençleşmişlerdi, et parçaları kemikten sıyrılmıştı, kafatasları neredeyse görünür olmuştu, bazı kemik uçları etten sivri bıçaklar gibi fırlamıştı. Bazıları artık ayakta bile duramıyordu, arkanı kesinlikle dönmemen gerekenler aslında onlardı işte. Karınlarının üzerinde sana doğru sürünürler ya da çamurun içinde, kafaları yerde, kıvranır dururlardı. Karşılaştığın sayının büyüklüğüne oranla, düşmanı yok edip harp meydanını temizleyecek kadar takım ya da hatta bölük bulundurdun. Geride MMK'nin bıraktığı boşluğu, ikinci hatta hemen yanı başlarında yol alan muadil bir kuvvet doldururdu. Bu sayede öncül hat kırılmamış oluyordu. Bu şekilde tüm ülkeyi iki adım ileri bir adım geri kat ettik, işe yaradı, ona ne şüphe ama gerçekten bayağı bir zaman aldı dostum. Gece karardığında ayrıca firene basmamıza neden oluyordu, hani. Bir kere güneş battı mı, ne kadar cesur olduğunun ya da arazinin ne kadar güvenli olduğunun bir önemi yoktu, şova bir sonraki şafağa kadar ara vermek zorundaydın.

Ve sis de vardı. İç kesimlerde sisin bu kadar kalın olabileceğini bilmezdim. Bunu hep bir klimatoloğa ya da onun gibi birine sorayım diyorum ama unutuyorum. Ön hat olduğu yerde çakılır kalır, bazen günler sürerdi. Sıfır görüşle orada öylece oturup beklerdin. Ara sıra K'lerden biri havlamaya başlar ya da adamlardan biri "Temas!" diye bağırırdı. İşte hemen onun ardından iniltileri ve sisin içindeki şekilleri seçmeye başlardın. Onları öylece oturup beklemek yeterince kötüydü zaten. Bir keresinde BBC yapımı bir belgesel izlemiştim,* Britanya Adası'nı kaplayan neredeyse daimî sise karşın İngiliz Ordusu'nun, buna rağmen nasıl durmadan ilerlediğini anlatıyordu. Bir sahne vardı aklımdan hiç çıkmayan. Kameralar bir

* *Aslan'ın Kükreyişi*, BBC tarafından Foreman Films'e yaptırılmıştı.

silahlı çatışmayı kaydetmeyi başarmıştı. Sisin içinde yalnızca silahlardan fırlayan kıvılcımlar ve düşen insanların silik siluetleri görünüyordu. O tüyler ürpertici fon müziğine* ihtiyaçları bile yoktu. İzlemek bile ödümü koparmaya yetmişti.

Ayrıca, Meksikalılara ve Fransız Kanadalılara ayak uydurmak zorunda oluşumuz da bizi yavaşlatmıştı. İkisi de ülkelerine barışı getirecek insan gücüne sahip değildi. Anlaşma, biz vatanımıza düzeni yeniden getirirken onların şuurlarımızı korumasını gerektiriyordu. Birleşik Devletler'e barış gelince, onlara ihtiyaç duydukları her türlü yardımı sağlayacaktık. Bu, BM'nin çok uluslu kuvvetlerinin başlangıcıydı fakat o günlerden çok önce ben görevden azledildim. Benim içinse, daimî bir koşuşturma ve bekleyişten ibaretti. Zorlu dağlık arazide ya da meskûn alanlarda yarı sürünür adımlarla yol kat etmek. Ah, bir de hız kesicileri düşün istersen, meskûn alanlarda çatışma.

Strateji, daima hedef bölgeyi abluka altına almaktı. Yarı kalıcı savunma hatları kuruyorduk, uydu bağlantısından tut da koklayıcı K'lere kadar elimizde ne varsa bilgi toplamak için kullanıyorduk, Zack'i dışarı çıkarabilmek için her şeyi yapıyorduk ve daha fazlasının gelip gelmediğinden *kesin* olarak emin olmadan içeri girmiyorduk. Zekiceydi, güvenliydi ve nispeten kolaydı da.

"Alan"ı ablukaya almakmış, biri bana bunlardan bir tanesinin nerede başladığını gösterebilir mi? Şehirler artık şehir değildi, biliyorsun işte, mahalleler sere serpe, bölük pörçük yayılmıştı. Sağlık görevlilerimizden biri olan Bayan Ruiz buna "doldurma" adını koymuştu. Savaştan Önce gayrimenkul işindeymiş ve en revaçta olan emlak, iki şehir arasındakiler olurmuş, işte sana "doldurma", hepimiz o terimden ölesiye nefret etmeyi öğrenmiştik. Bizim için anlamı, bir karantina çeperi oluşturmayı dahi akıl edemeden bü-

* Morrissey ve Johnny Marr'ın yazdığı, Smiths tarafından seslendirilen "How Soon Is Now" adlı parçanın enstrümantal versiyonu.

tün bir alanı apartman üstüne apartman temizlemekti. Hazır yemek büfeleri, alışveriş merkezleri, bir örnek uzanıp giden ev dekorasyon eşyaları satış alanları.

Kışın bile hiçbir şey güvence altında değildi. Emin de değildi. Ben, Kuzey Ordusu Grubundaydım. İlk başlarda bunun bulunmaz bir nimet olduğunu düşünüyordum. Yılın altı ayı, G'lerin yüzünü görmek zorunda değildim, oh, üstelik bir de savaş zamanındaki kışı düşününce neredeyse sekiz ay demekti. Sıcaklıklar bir kere düştü mü çöpçüler gibi olacağımızı düşünüyordum. Yerlerini tespit edecektik, işlerini bitirip mezarların açılmaya başlayacağı zaman için onları işaretleyecektik. Öyle büyük bir sorun falan göremiyordum. Fakat Zack'i tek tehdit olarak gördüğüm için asıl benim o mezarlara konmam gerekirdi.

Karşımızda taklitçiler de vardı, gerçekleri gibi ama kışa dayanıklı olanlar. Yanımızda görev yapan insan Islah Birlikleri'nden vardı, hani şu bir anlamda hayvan kontrol görevlilerinin yağlanıp ballanmışı. Yolumuza çıkan taklitçileri uyuşturup bağlamak için ellerinden gelen gayreti sarf ediyorlardı. Sonraysa onları rehabilitasyon merkezlerine gönderiyorlardı, tabii eğer onların düzelebileceklerine kanaat getirmişlerse.

Vahşiler daha da büyük bir tehdit teşkil ediyordu. Artık çoğunluğu çocuklar oluşturmuyordu, gençler ve hatta bazen yetişkinler de çıkıyordu. Hızlıydılar, akıllıydılar ve eğer kaçmak yerine savaşmayı seçmişlerse, gününü gerçekten altüst edebilirlerdi. İİ'lar onları uyuşturmayı deniyordu tabii fakat her seferinde de başarılı olamıyorlardı. Birkaç milimetrelik uyuşturucu, doksan kiloluk deli bir boğa misali üstüne saldıran birini hayalarına bir tane geçirmeden düşüremezdi. Bir sürü İİ fena darbeler aldı. Kılıç çomaklılar olaya el atıp refakatçi manga tayin etmek durumunda kaldılar. İğneler vahşiyi durduramazsa da bizim durduracağımız kesindi. Bağırsaklarını deşen PIE herhalde ancak bu kadar bağırtabilirdi. İİ'lar bu duruma pek alışamadılar. Gönüllü katılmışlardı. Hepsi de, her kim olursa

olsun her insanın hayatının kurtarılmaya değer olduğu ilkesine sıkı sıkıya bağlıydı. Sanırım tarih bir şekilde onlardan yana taraf oldu. Şimdi iyileşmiş onca insanı görünce... Onları biz bulmuş olsaydık... Eğer ellerinde kaynakları olsaydı, hayvanlara da aynı şekilde yardım edebilirlerdi.

Adamım, vahşi sürüler beni her şeyden daha çok korkutuyordu. Köpeklerle nasıl baş etmen gerektiğini biliyordun. Köpekler daima saldırılarına dair işaretler verirler. Benim anlatmaya çalıştıklarım, mesela "Uçarılar"*: U-aslanlar, kediler, yarı dağ aslanı, yarı buz devrinden fırlama kılıç dişli kaplanlar. Belki dağ aslanlarıydılar, kimbilir, aslına bakarsan bazıları epey de benziyordu ya da belki de evcil kedi döllerinin hayatta kalabilmek için süper güçlerle donatılmış halleriydi. Ta kuzeyde daha da irileştiklerini duydum, doğanın kanunu ya da evrim.** İşin ekolojik kısmını pek anladığım söylenemez. Doğanın işi işte. Duyduğuma göre bunun sebebi, sıçanların boyutlarındaki değişimdi. Zack'ten kaçacak kadar kurnaz ve hızlı olanlar, cesetler üzerinde beslenmişler, ağaçlarda ve enkaz yığınları arasında çoğalarak sayıları bine ulaşmıştı. Bayağı dişlilerdi, o nedenle onları avlayacak avcının da onlardan daha dişli olması gerekiyordu. İşte sana U-aslanlar, savaş öncesinde yetişen kurt mantarlarının iki katından daha büyük, dişleri ve pençeleriyle kana susamış bir yaratık.

Koklayıcı köpekler için tehdit teşkil etmiş olmalılar.

Şaka mı yapıyorsun? Köpekler onlara bayıldı, sanki yeniden kendilerini birer köpek gibi hissetmeye başlamışlardı. Asıl tehlikede olanlar bizdik, her an bir ağaç dalından ya da çatıdan tepemize atlayabilirlerdi. Bize, köpeklere yaptıkları gibi hücuma geçmediler. Beklediler, ta ki silahlarımızı daha kıpırdatamadan üzerimize atlayabilecekleri mesafeye gelene kadar beklediler.

Minneapolis'in dışında, mangam bir alışveriş merkezini güven-

* Ani saldırıları ile uçuyormuş izlenimi yaratmalarından ötürü bu hayvanlara "Uçarılar" deniyor.

** Şu anda, Bergmann Kuralı'nı doğrular nitelikçe bir bilimsel veri yok.

lik altına almakla görevliydi. Starbucks'ın kapısından içeri girdim ve aniden tezgâhın ardından üç tanesi üzerime atladı. Beni yere devirdiler, yüzümü, kollarımı pençeleriyle yarmaya başladılar. Bu nasıl oldu zannettin?

[Yanağındaki yara izini gösteriyor.]

Sanırım o günkü tek zayiat şortumdu. Isırık geçirmez BDU'ların ve vücut zırhının arasına yelek ve başlık da giymeye başlamıştık. Epeydir böyle sert, esnemez şeyler giymemiştim, insan rahat kıyafetler giymeye alışınca bunun ne kadar rahatsızlık verici olduğunu unutuyor.

Vahşiler, yani vahşi insanlar ateşli silahları nasıl kullanacaklarını biliyorlar mıydı?

İnsanlığa ve onun aletlerine dair bir şey bilmiyorlardı, zaten bu yüzden vahşiydiler ya. Hayır, vücut zırhı, karşılaştığımız sıradan insanlardan gelebilecek olası tehlikelere karşı koruma sağlıyordu. Organize isyanları kastetmiyorum, yalnızca tuhaf YaSİ'lerden, Yaşayan Son İnsanlar'dan bahsediyorum. Öyle ya da böyle her kasabada bir veya iki hatun veya herif hayatta kalmayı başarıyordu. Bir yerde, Birleşik Devletler'in dünyada bu şekilde hayatta kalmayı başaranların oranının en yüksek yer olduğunu okumuştum. Orada yazana göre, bireyselci doğamızın gereği miymiş neymiş. Bayağıdır canlı kanlı insan görmemişlerdi, o nedenle ilk kurşunların çoğu ya reflekslerdendi ya da kazaraydı. Çoğu zaman onları yatıştırmayı başarabildik. Aslında biz onlara RC'ler, yani Robinson Crusoe'lar diyorduk, aklı başında olanları için oldukça kibar bir terimdi.

YaSİ'ler dediklerimizse, kendi kendilerinin kralı olma fikrine sıkıca sarılmışlardı. Neyin kralı, G'ler, taklitçiler ve sıyırmış U-mahlûkların falan mı, onu bilmiyorum artık fakat sanırım zihinlerinde bunun mükemmel hayat olduğuna inanmışlardı ve bizim de onlardan bunu koparıp almaya geldiğimize. İşte bu şekilde mıhlandım.

Şikago'daki Sears Kulesi'ne çok yaklaşmıştık. Ah Şikago, ömrüm-

den ömür götürdü. Kışın ortasıydı, rüzgâr öyle bir savuruyordu ki ayakta zar zor durabiliyordum ve aniden sanki Thor'un çekici kafama indi. Av tüfeğinin kabzası hızla vurdu. Ondan sonra bir daha başlıklarla ilgili mızmızlanmak mı, asla! Kuledeki çete, kendi küçük krallıklarını yaratmıştı ve hiçbir nedenle yerlerinden vazgeçmeye niyetleri yoktu. Tam tekmil içeri daldığımız nadir olaylardan biriydi: SAW'lar, el bombaları, işte o zaman Bradley'ler de kesin bir dönüş yaptı.

Chicago'dan sonra, kılıç çomaklılar artık nasıl bir tehlike içinde olduğumuzu anladılar. Her adımımız yeni bir tehlikenin menzilindeydi. Yazın bile vücut zırhını ve koruyucuları üzerimizden çıkarmadık. Rüzgârlı Şehir, sana şükürler olsun! Her mangaya "Tehdit Piramitleri"nin yer aldığı el kitapçığından dağıtıldı.

Öldürücülük oranlarına göre değil de olasılık oranlarına göre düzenlenmişti. En dipte Zack vardı, sonra U-mahlûklar, vahşiler, taklitçiler ve en tepede de YaSİ'ler. Güney Ordular Grubu'nun, nasıl da işlerin onlar için sürekli sarpa sardığının ve bizlerinse kışın Zack'in icabına baktığından dolayı rahat olduğumuzla ilgili atıp tuttuklarını biliyorum. Hı hı, tabii, isteselerdi değiştirirdik; kışmış!

Sıcaklıklar ne kadar düştü diyorlardı, on mu, hatta bazı bölgelerde on beş mi? Gerçekten de işimiz çok kolaydı, belimize kadar gelen gri karın içinde parçalara ayırdığımız her beş Zack buzunun erime başladığında sürüler halinde derinlerden çıkacağını bilerek ilerliyorduk. Güneydekiler en azından bir bölgeyi temizlediklerinde, oranın temiz kalacağını biliyorlardı. Bizse her bölgeyi en azından üç kez temizliyorduk. Koklayıcı K'lerden tut da ileri teknoloji ürünü toprak radarlarına kadar çeşitli yöntemler kullanıyorduk. Hep tekrar ve tekrar, üstelik bütün bunları ölü kışta yapıyorduk. Soğuk ısırmalarının pençesinde sayısız adam kaybettik. Ve hâlâ, her ilkbaharda biliyordun, nasıl olacağını biliyordun işte... "Ah, siktir be, işte yine başlıyoruz." Bugün bile, onca başarı ve gönüllü gruplarla, bahar eski kışların sadece esintisini taşıyor. Sanki doğa, bize eski iyi yaşamın sona erdiğini söylemeye çalışıyor.

Biraz da tecrit edilmiş bölgelerin özgürleştirilmesinden bahseder misin?

Daima zorluydu, hem de her biri. Hâlâ yüzlerin, hatta binlerin kuşatma altında tuttuğu bölgeleri hatırlasana. Ford Arazisi. Comerica Park'taki ikiz kalelere doluşmuştu insanlar, çevreleri en azından bir milyon G'den oluşan hendekle, biz onlara bu lakabı takmıştık, çevrelenmişti. Üç gün aralıksız sürdü, sanki Hope bunun yanında hafif bir müsamere gibi kaldı. İlk defa o zaman bizi alt edebileceklerine gerçekten inandım. Çevremizde öyle yüksek yığınlar halinde yükseldiler ki ceset göçüğü altında canlı canlı gömüleceğimizi sandım. Bunun gibi çatışmalar insanı öyle bir yoruyordu, öyle bitkin düşürüyordu ki, hem zihnen hem de bedenen. Ne yemek yemek ne yıkanmak ne de sevişmek istiyordun, yatağa girip uyumaktan başka hiçbir şey aklından geçmiyordu. Kuru ve sıcak bir yer bulup kıvrılmak, gözlerini kapatıp her şeyi unutmak istiyordun.

Özgürlüklerini geri verdiğiniz insanların tepkisi nasıl oluyordu?

Aslına bakarsan oldukça değişken, karışıktı. Askeri bölgelerde şatafatsız geçerdi. Bir sürü resmî tören, bayrakların çekilip indirilmesi, "Görevi devralmaya geldim, efendim. Görev senindir," gibi saçmalıklar işte. Yüksek sesle tepki gösterenler de oluyordu. "Bizim kurtarılmaya falan ihtiyacımız yoktu." Anlıyorum. Her domuz tepeyi aşanın kendisi olmasını istiyor, kalenin içinde sıkışıp kalan değil. Hı-hı, kurtarılmaya ihtiyacınız yoktu tabii.

Bazen doğruydu. Omaha'nın hemen dışındaki merkez mesela. Hava ikmalleri için stratejik bir merkez niteliğindeydi, neredeyse saat başı düzenli uçuşlar vardı. Aslına bakarsan bizden çok daha iyi koşullar altında yaşıyorlardı; taze yiyecek, sıcak duş, konforlu yataklar. Sanki biz kurtarılmışız gibi hissettirdi. Diğer taraftan, Rock Adası'ndaki bahriyeliler vardı. Ne kadar çetin şartlarda hayatta kaldıklarını anlatmaya gönüllü değillerdi ve böylesi bizim için de iyiydi. Artık başlarından her ne geçtiyse, bununla övünme hakkı onlara

sunabileceğimiz tek şeydi. Bizzat hiçbiriyle tanışmadım ama anlatılan hikâyeleri duydum.

Peki, sivil bölgelerde durum nasıldı?

Bambaşka bir hikâye. Bambaşkaydı dostum, inanılmazdı! Tezahürat ediyorlar, alkışlıyorlar, çığlık atıyorlardı, işte savaş dediğin buydu sanki, hani siyah beyaz fotoğraflarda yer alan Amerikan askerlerinin Paris'e ya da artık her neresiyse oraya adım atmalarındaki gibiydi. Rock yıldızlarıydık. Dahası da... yani... eğer burayla Yiğit Şehir arasında bana benzeyen küçük beyler varsa... *[Güldü.]*

Fakat istisnalar da vardı.

Yani, evet. Belki her seferinde değil ama bazen kalabalıktan bir ya da iki kızgın ses yükseliyordu. "Ne diye bu kadar geç kaldınız ha?" "Kocam iki hafta önce öldü!" "Annem sizi beklerken öldü!" "Geçen yaz halkımızın yarısını kaybettik!" "Size ihtiyacımız olduğunda neredeydiniz?" İnsanlar ellerinde fotoğraflar taşıyordu. Wisconsin, Janesville'e girdiğimizde kalabalıktan biri, gülümseyen küçük bir kızın fotoğrafını kafasının üstünden havaya kaldırdı. Üzerinde "Geç olsun da güç olmasın(!)" yazıyordu. Çevresindeki insanlar bir güzel benzetti; keşke böyle olmasaydı ama ne yazık ki oldu. Hiçbir şey yapamadık. İşte böyle bir sürü olayla, beş gecedir uyumuyor olsak da gözlerimizi açık tutacak olaylarla yüz yüze geldik.

Nadiren, yani bayağı bir nadir, nefretle karşılandığımız bir bölgeye adım attık. Kuzey Dakota, Valley City'de sanki onların düşmanıydık, "Siktir git lan ordu! Sizdiniz bizi terk eden, size ihtiyacımız yok artık!"

Ayrılıkçıların bölgesi miydi?

Yok, hayır; en azından bu insanlar içeri girmemize izin verdi. Ayrılıkçılar bizi, üzerimize ateş açarak karşılardı. O bölgelerin hiçbirine yaklaşamadık. Kılıç çomaklıların o bölgelere has, özel kuvvetleri vardı. Bir keresinde onları yolda gördüm, Black Hills'e doğru ilerliyorlardı. Kayalık Dağlar'a geçişten o yana ilk defa o zaman tank gördüm. İnsanın elinde değil, içinden bir şeyler kopuyor çünkü nasıl sonlanacağını biliyorsun.

Belirli tecrit bölgelerinde, kuşku uyandıran hayatta kalma yöntemleri ile ilgili anlatılan bir sürü hikâye var.

Evet, yani? Anlatanlara sor dostum.

Peki, sen hiç rastladın mı?

Hayır ve görmek de istemezdim. İnsanlar, özgürlüklerine kavuşturduğum insanlar bir şeyler anlatmaya çalıştı. İçleri kan ağlıyordu, damarlarından söküp atmak istiyorlardı bu yükü. "Kendinize saklayın, artık sizin savaşınız bitti," dedim. Sırtıma bir yük daha koymak istemiyordum, anlıyorsun ya?

Peki ya sonra, geri dönüp bu insanlarla konuştun mu?

Evet ve davaları da takip ettim.

Ne hissettin?

Canım çıksın ki bilmiyorum. Ben kim oluyorum da o insanları yargılayacağım? Orada değildim, o durumla baş etmek zorunda kalmadım. Şu anda yaptığımız konuşma, şu "eğer"li sorular, o zaman bunların hiçbirine ayıracak vaktim yoktu. Hâlâ yapacak bir görevim vardı.

Tarihçilerin, Birleşik Devletler ordusunun ilerleme sırasında düşük zayiat oranları üzerine atıp tutmayı sevdiğini biliyorum. Diğer ülkelere, Çinlilere, belki de Ruslara kıyasla düşük tabii ki. Düşük, yalnızca Zack'in yol açtığı zayiat. O yolda pusuya yatmış milyonlar vardı ve piramitte bunların ancak üçte biri yer alıyordu.

Hastalık en büyüklerindendi. Karanlık Çağ'da yitip gitmiş olması gereken hastalıklar. Evet, ilaçlarımızı aldık, aşılarımızı olduk, iyi beslendik ve düzenli olarak kontrolden geçtik fakat kirlilik dört bir yandaydı. Yürüdüğün yolda, içtiğin suda, yağmurda, soluduğun havada. Her yeni bir şehre ya da özgürlüğünü verdiğimiz bir bölgeye girişimizde, en azından bir adam yitirmiş oluyorduk. Eğer dönüşmemişse onu karantinaya alıyorduk. Detroit'te, bir takımımız İspanyol gribine yenik düştü. Kılıç çomaklılar bayağı bir panikledi-ler, bunun üzerine ve tüm taburu iki hafta kadar karantina altında tuttular.

Sonra bir de mayınlar ve bubi tuzakları vardı, kimisi sivil halka

ait, kimisi de panikle bizim yerleştirdiklerimizdi. O sıralar mantıklı gelmişti. Kilometrelerce alanı döşe ve Zack'in kendini havaya uçurmasını bekle. Tek sorun şuydu, mayınlar bu şekilde işlemiyordu. Bir insan bedenini havaya uçurmazlardı, bir bacağı, bir ayağı veya kıymetli bir uzvu koparırlardı. İnsanları öldürmek için tasarlanmamıştı. Omuzlarına iyileştirilemeyecek yaraların yükünü yükler ve böylece de savaşı destekleyen ana babalara, evlatlarını tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuş göstererek dirençlerini kırarlar. Asıl amaç budur. Ancak Zack'in bir evi yoktu, ne de ana babası vardı. Bütün o konvansiyonel mayınların yaptığı, bir avuç sakat gulyabani yaratıp, hiçbir şey değilse bile, işimizi çok daha güç bir hale getirmekti çünkü onları ayakta istiyorduk. Bu sayede yerlerini kolayca tespit edebilirdik. Yoksa öyle yüksek yabani otların arasında, üzerlerine basıncaya kadar fark edilmeyen bir mayın olmaları ihtiyacımız olan son şeydi. Çoğu mayının konumunu bilmiyorduk çünkü geri çekilme sırasında döşeme görevinde yer almış bir sürü birlik vardı. Ya doğru işaretlememişlerdi ya koordinatları kaybetmişlerdi ya da bilgiyi verecekler mevta olmuştu. Bunlar yetmezmiş gibi bir de YaSİ'lerin toprağı kazıp içine kazık yerleştirdiği tuzaklar ve silahlarını dikenli tellerle çevrelemeleri vardı.

Bir arkadaşımı bu şekilde New York, Rochester'daki Walmart'ta kaybettim. El Salvador'da doğmuştu ama Cali'de büyümüştü. Hiç Boyle Heights Boyz'u duydun mu? Yabancı uyruklu olduklarından sınır dışı edilen şu Los Angeles'lı metal grubu hani? Arkadaşım savaştan hemen önce geri gelmişti. Paniğin en kötü zamanlarında, göz gözü görmezken, elinde bir palayla yürüyerek Meksika'dan yukarı yol almıştı. Ailesinden ya da arkadaşlarından geriye kimsesi kalmamıştı. Yalnızca ona kucak açan vatanı vardı. Bu ülkeyi çok sevmişti. Bana dedemi hatırlatmıştı, bilirsin şu göç olaylarını işte. Yüzüne yediği on iki kalibrelik silahla kaldı. Muhtemelen yıllar önce ölüp gitmiş bir YaSİ tarafından kurulmuştu. Sıçtığımın mayınları, sıçtığımın bubi tuzakları.

Sonra bir de kazalar vardı tabu. Savaş sırasında bir sürü bina hasar görmüştü. Yıllar boyu süren bakımsızlığın üzerine bir de katbekat kar ekle. Çatının tamamı çöküyordu bazen, hiçbir uyarı vermeksizin tüm bina devriliyordu. Bir arkadaşımı da böyle kaybettim. Terk edilmiş bir araç garajından üzerine doğru bir vahşi koşuyordu. Silahını ateşledi, o bile yetmişti. Çatıdan tonlarca buz ve kar kütlesi bir çığ halinde aşağı aktı. O... Biz... yakındık, anlarsın ya. Hiçbir zaman ileriye yönelik bir adım atmadık. Snarım bunun işi "resmiyete" dökeceğini düşündük. Sanırım ikimizden birine bir şey olursa, bu sayede daha kolay atlatabileceğimizi sandık.

[Yukarıya, karısına bakıp gülümsüyor.]

İşe yaramadı.

[Bir an sessiz kalıp derin bir nefes alıyor.]

Ve psikolojik zayiatlar da vardı. Paylaşılan diğer her yükten daha ağırdı. Bazen barikatlarla koruma altına alınmış bir bölgeye giriyorduk ve sıçanların kemirdiği iskeletler boylu boyunca uzanıyor oluyordu. Zombilerin işgal ettiği bölgeler değil kastettiğim; açlığa, hastalığa ya da yarının asla gelmeyeceği hissine yenik düşenler. Bir keresinde Kansas'ta yetişkinlerin önce çocukları sonra da kendilerini öldürdükleri belli olan bir kiliseye girmiştik. Bizim takımdaki biri, bir mormon, tüm o intihar notlarını okur, onları ezberler ve "asla unutmamak" için de vücudunda bir yerlere keskin bir bıçakla kesikler açardı. Kaçık ibne, boğazından ayağına kadar her yerinde yarıklar açtı. Yarbay bu konudan haberdar olunca... onu hemen yolladı.

Çoğu, savaşın ileriki zamanlarında kendini gösterdi. Stresten değil, anlıyorsun ya, daha çok stresin eksikliğinden kaynaklanıyordu. Hepimiz yakında sona ereceğini biliyorduk. Sanırım o kadar uzun süredir bunu içlerinde saklıyorlardı ki sonunda ufak bir ses onlara fısıldadığında kendilerini yitirdiler. "Hey, artık rahatlayabilirsin, bitti."

İri kıyım bir arkadaşım vardı, savaştan önce profesyonel bir güreşçiymiş. New York, Pulaski yakınlarındaki çevre yolunda ilerliyor-

duk. Birden rüzgâr kamyonun birinden bir kokuyu taşıdı. Kamyon şişelerce, öyle gösterişli falan olmayan sıradan, ucuz, marketlerden alabileceğiniz parfümle yüklüydü. Olduğu yerde dondu kaldı ve bir çocuk gibi bağıra çağıra ağlamaya başladı. Durduramadık. İki insan cüssesinde devasa bir canavardı âdeta. Manyak, bir keresinde eline geçirdiği bir G'yi kılıç gibi savurarak çevresindekileri alt etmişti. Herif tam bir devdi. Dördümüz onu sedyeyle taşımak zorunda kaldık. Parfüm kokusunun ona birisini hatırlattığı kanısına vardık. Kim olduğunu asla öğrenemedik ama.

Diğer bir adam da, öyle önemli biri falan değildi, kırkların sonuna gelmiş, hafif kelleşmiş, o sıralar olunup olunabilecek haliyle göbekli biriydi. Yüzü savaş öncesi mide ekşimesi ile ilgili olan reklamlardaki insanları andırıyordu. Indiana, Hammond'daydık, Chicago kuşatması için savunma noktalarını keşfe çıkmıştık. Terk edilmiş bir caddenin sonundaki bir eve gözünü dikti. Ev, tahtalarla kapatılmış pencereleri ve ön kapıdan içeri dalmış araç dışında el değmemişti. Yüzünde bir bakış belirdi, bir sırıtış. Tertipten kopmadan, silah sesini duymadan önce anlamalıydık. Oturma odasında, eskimiş, yıpranmış bir koltukta, tüfeği dizlerinde, yüzünde hâlâ o sırıtışla oturuyordu. Şöminenin üzerindeki fotoğraflara baktım. Burası onun eviydi.

Bunlar çok uç örneklerdi, benim bile tahmin edebileceğim türdendi. Diğer birçoğunu ise asla tahmin edemezdin. Benim için kimin sıyırdığı değildi önemli olan, kimin sıyırmadığıydı. Bu sana mantıklı geliyor mu?

Bir gece Maine, Portland'daki Deering Oaks Parkı'ndaydık. Panikten o yana orada yığınlar halinde birikmiş ve zamanla bembeyaz kesilmiş kemik yığınları arasındaydık. Askerlerden birkaçı, yerden aldıkları iki kafatasıyla bir skeç yapmaya başladılar. *Sen ve Ben, Özgürlük* filmindeki o iki bebeği taklide koyuldular. Benim yaşımdakiler pek bilmez ama ağabeyimde olduğundan tanımıştım ben de zaten. Aramızda yaşça daha büyük olanlar buna bayıldı. Küçük bir

kalabalık etraflarını sardı, herkes gülüyordu ve bu iki kafatasına seslenıyorlardı. "Ha ha, ben bir bebeğim. Eee, ben neyim sanıyorsun, bir soğan cücüğü mü?" Ve onlar bitirdiğinde, herkes, hep beraber şarkıya başladı, "Gözlerimin önünde bir yer var..." Banço misali kalça kemikleriyle müzik yapıyorduk. Kalabalığın içinden karşıda duran bölük psikologlarımızdan birine baktım. Adamın asıl adını telaffuz etmeyi hiç beceremedim, Doktor Chandra-bir şeydi.* Göz göze geldik ve ona bakışlarımla anlatmaya çalıştım, "Hey doktor, hepsi de deli işi değil mi?" Gözlerimin sorduğu soruyu anlamış olmalıydı çünkü gülümseyip başını salladı. O an gerçekten tırstım; yani, eğer deli gibi davrananlar deli değilse, o zaman kimin aklını kaybettiğini nasıl anlayacaktık?

Manga komutanımızı tanıyacağından eminim. Beş Üniversite Savaşı'nda yer almıştı. Uzun boylu, amazon hatunu, hani şu elinde kılıcı olan, hani şu şarkıyı söyleyen. Beyaz ekranda bir farklı çıkmıştı. Sonraları buklelerini, o uzun parlak, gür, siyah saçlarını kesmişti. Asker tıraşı olmuştu. İyi bir manga komutanıydı. "Çavuş Avalon." Bir gün cenk meydanında bir kaplumbağa bulduk. O sıralar kaplumbağalar, tek boynuzlu atlar gibiydiler. Nadiren bir tane görürdün. Avalon'un yüzünde, ne bileyim, bir çocuk ifadesi gibi bir şey belirdi. Gülümsedi. Hiç gülümsemezdi. Kaplumbağaya bir şeyler fısıldadığını duydum, pek anlaşılır değildi: "Mitakuye Oyasin." Sonraları bunun Lakota dilinde "Hepimiz biriz," demek olduğunu öğrendim. Siyu kabilesinden olduğunu bile bilmiyordum. Melezdi. Kendisinden pek söz etmezdi. Birden, bir hayalet gibi Doktor Chandra belirdi, omzuna elini attı ve yumuşak bir sesle "Hadi çavuş, birer fincan kahve içelim," deyip onu köşeye çekti her zamanki gibi.

Aynı gün başkan öldü. O da o ufak sesi işitmiş olmalıydı. "Hey, artık rahatlayabilirsin, bitti." Birçok insan boşalan koltuğu doldu-

* Binbaşı Ted Chandrasekhar.

ran başkan yardımcısını kabullenemedi, biliyorum, kimse o Büyük Adam'ın yerini dolduramaz diyorlardı. Başkan yardımcısının neler hissettiğini anlayabiliyordum çünkü Avalon gidince manga komutanı ben olmuştum.

Savaşın bitmek üzere olması önemli değildi. Yolumuzun üzerinde hâlâ kanatlarını açmış bekleyen yeni harpler vardı, hâlâ elveda diyeceğimiz bir sürü iyi insan vardı. Yonker'a ulaştığımızda, Hope'tan bu yana mangada, o ilk tayfadan geriye bir ben kalmıştım. Aklımdan da yüreğimden de geçenleri anlamıyordum. Öylece paslanmış enkazların yanından geçip gidiyordum. Terk edilmiş tanklar, parçalanmış basın araçları, insan kalıntıları... Pek bir şey hissettiğimi zannetmiyorum. Manga komutanı olunca yapacak bir sürü işiniz, düzene sokacağınız bir sürü yeni yüz oluyordu. Doktor Chandra'nın bakışlarının beni delip geçtiğini hissedebiliyordum. Hiç yanıma gelmedi, hiç yanlış giden bir şeyler olduğunu sezdirmedi. Hudson Nehri kıyısında çıkarma mavnasını yüklerken bakışlarımız birbirine kilitlendi. Yalnızca gülümsedi ve başını salladı. Başarmıştım.

ELVEDA

Burligton, Vermont

[Kar taneleri hafiften süzülmeye başladı. "Kontak" isteksizce evine doğru yöneliyor.]

Clement Attlee adını hiç duydun mu? Tabii ki hayır, nereden bilceksin ki? Herif, İkinci Dünya Savaşı resmi olarak sonuçlanmadan önce Winston Churchill'i koltuğundan etti. Tam bir başarısızlık abidesiydi. Tarih kitaplarının tozlu sayfaları arasında kaybolup giden vasat biriydi. Savaş Avrupa'da sona ermişti, İngiliz halkı bittiğine artık ikna olmuştu. İçlerindeki o zaten yeterince cefa çektikleri hissi gittikçe güçlendi fakat Churchill, Japonya'ya karşı Birleşik Devletler'e yardım edilmesi konusunda halkı zorluyordu. Konuşmalarında savaşın, bulutları tüm dünya topraklarının semasından silinmediği sürece sona ermeyeceğini söylüyordu. Bak sonunda ne oldu yaşlı kurda. Kendi yönetimimize bunun olmasını istemedik. O nedenle tüm Birleşik Devletler kıtası güvence altına alınana kadar zaferimizi ilan etmedik.

Herkes, savaşın henüz gerçekten bitmediğini biliyordu. Hâlâ müttefiklerimize ve dünyanın diğer köşelerinde ölülerin hüküm sürdüğü bölgelerin temizlenmesine yardım etmek zorundaydık. Daha gidilecek çok uzun bir yol vardı fakat madem kendi vatanımıza düzeni getirdik, vatandaşlarımıza evlerine dönme fırsatını sunmalıydık. İşte böylece BM çok uluslu kuvvetleri oluşturuldu ve daha ilk

haftadan ne kadar çok kişinin gönüllü olduğunu görünce memnuniyetle şaşırdık. Aslında bazılarını geri çevirmek durumunda kaldık, onları yedek listelerine aldık ya da Amerika seyahatini kaçırmış olan yenileri eğitmeleri için atadık. Bunu bir Amerika seferi değil de BM seferi haline getirdiğim için sert eleştiriler aldığımın farkındaydım ama dürüst olmak gerekirse herhalde daha az umurumda olamazdı. Amerika adil bir ülke, insanlar adil bir anlaşma bekliyor ve o anlaşma, Atlantik sahillerindeki son postal adımıyla bitince, insanların elini sıkar, ücretlerini ödersin ve özel hayatlarını nasıl geçirmek isterlerse öyle geçirmelerine izin verirsin.

Belki deniz aşırı seferlerini biraz daha yavaşlatan buydu. Müttefiklerimiz tekrardan ayağa kalktılar fakat hâlâ temizlememiz gereken Beyaz Bölgeler'imiz var: Sıradağlar, kar sınırındaki adalar, okyanus tabam ve sonra İzlanda var... İzlanda çetin geçecek büyük ihtimalle. İvan'ın Sibirya için yardımımızı kabul etmesini umuyorum ama ne yaparsın, her zamanki İvan işte. Ve hâlâ her ilkbaharda kendi vatanımızda da küçük ölçekli saldırılar oluyor. Genellikle göl kıyılarında ya da sahillere yakın bölgelerde cereyan ediyor. Şükürler olsun ki sayıları gittikçe azalıyor fakat bu, insanların denetimlerini azaltmaları anlamına gelmez. Hâlâ savaştayız ve her bir iz silinene, yok edilene, dünya tarihine karışana kadar herkes işine var gücüyle sarılıp en doğru şekilde yapmakla yükümlü, insanların bütün bu ıstıraptan çıkardığı ders varsa, o da iyi olun. Omuz omuzayız, o zaman var gücünüzle işinize sarılıp işinizi en doğru şekilde yapın.

[Bir meşe ağacının altında duruyoruz. Ağacı yukarıdan aşağı süzüyor ve gövdesine bastonuyla hafifçe vuruyor. Sonra, ağaca...]

İyi gidiyorsun.

Hujir, Olhon Adası, Baykal Gölü, Kutsal Rus İmparatorluğu

[Bir hemşire, Maria Zhuganova'nın doğum öncesi haplarını aldığından emin olmak için görüşmemizi böldü. Maria dört aylık hamile. Bu, onun sekizinci çocuğu olacak.]

Tek pişmanlığım, sabık cumhuriyetlerimizin "özgürleştirilme" sürecinde orduda bulunamamam. Yaşayan ölü kirinden anavatanımızı temizlemiştik ve şimdi savaşı sınırlarımızın ötesine taşıma vakti gelmişti. Keşke orada olabilseydim, Beyaz Rusya'yı tekrardan imparatorluğumuza resmi olarak kattığımız gün orada olabilseydim. Yakında Ukrayna'nın da bize dahil olacağını söylüyorlar ve ondan sonra, daha kimbilir kimler... Hâlâ bunun parçası olmak için neler vermezdim fakat "diğer görevlerim..."

[Kibarca karnını okşuyor.]

Rodina'da bunun gibi kaç tane klinik var bilmiyorum. Yeterli sayıda değildir, ondan eminim. Çok az genç, doğurgan kadın; uyuşturucu, AIDS ve yaşayan ölüler batağından sağ çıkabilmişti. Önderlerimiz, şu anda bir Rus kadınının elinde tuttuğu en büyük silahın rahmi olduğunu söylüyorlar. Eğer bu çocuklarımın babasını ya da...

[Gözleri bir an için yere kayıyor.]

... Çocuklarımı tanımamam demek olacaksa, öyle olsun. Vatanıma canım feda!

[Bakışlarımı yakalıyor.]

Bu "varoluşun" bizim yeni köktenci yapımızla nasıl bağdaştığını mı merak ediyorsun? Merak etmeyi bırak çünkü bağdaşmıyor, bağdaşamaz. Bütün o dini dogmalar halk için. Ellerine ver afyonu, böylece kuzular gibi peşinden gelsinler. Önderlerimizden herhangi birisinin de, hatta Kilise'nin kendisinin de öğütlediklerinin bir

kelimesine dahi inandıklarını sanmıyorum. Ha, belki yaşlı Peder Ryzhkov inanıyordu, o da yaka paça vahşi doğaya sürülmeden önceydi. Benim aksime, onun bu ülkeye sunabileceği hiçbir şeyi yoktu artık. Anavatana en azından birkaç evlat daha verebilirim, işte bu yüzden bu kadar iyi bakılıyorum, bu kadar özgürce konuşabiliyorum.

[Maria arkamdaki tek taraflı cama bir bakış atıyor.]

Bana ne yapacaklar? İşe yararlılığımı kaybettiğimde, zaten kadınların ortalama yaşam sürelerinden daha uzun yaşamış olacağım.

[Cama doğru parmağıyla oldukça uygunsuz bir hareket çekiyor.]

Öte yandan, senin bunları duymanı *istiyorlar*. Bu nedenle ülkemize adım atmana izin verdiler, hikâyelerimizi duy, sorularını sor diye. Seni de kullanıyorlardı ama sen farkında bile değilsin. Görevin, senin dünyandakilere, eğer bize kafa tutmaya kalkarlarsa başlarına neler geleceğini göstermek. Savaş bizi özümüze döndürdü, bize bir Rus olmanın ne demek olduğunu hatırlattı. Yeniden güçlüyüz, yeniden düşmanlarımıza korku salıyoruz ve bunun Ruslar için tek anlamı şu ki yeniden, sonunda *güvendeyiz*! Yüz yıldır ilk defa, bir Sezar'ın bizi koruyan yumruğu altında özgürüz. Rusça'da Sezar'ın ne anlama geldiğini bildiğinden eminim.

Bridgetown, Barbados, Batı Hint Adaları Federasyonu

[Barda hemen hemen kimse kalmadı. Müdavimlerin çoğu ya kendi rızalarıyla ayrıldılar ya da polis tarafından dışarı yaka paça çıkartıldılar. Gece vardiyasında çalışanlar, artık son iş olarak, kırık sandalye ve cam parçalarını topluyor, yerdeki kanı temizliyorlar. Köşede, sarhoş son Güney Afrikalılar da Johnny Clegg'in "Asimbonaga" adlı şarkısının savaş zamanında yorumladığını, biraz duygusal biraz sarhoş yorumlarıyla seslendiriyorlar. T. Sean Collins dalgınca mırıldanıyor biraz, sonra elindeki kadehi fondip yapıyor ve aceleyle bir tane daha getirilmesi için el ediyor.]

Bunu söylemenin daha güzel bir yolu yok, ben cinayet bağımlısıyım. Bunun teknik açıdan doğru olmadığını söyleyebilirsin çünkü öldürdüklerim zaten ölü olduğundan onları gerçekten öldürüyor sayılmam. Hadi oradan, bal gibi de cinayet ve diğer hiçbir şeye benzemeyen bir koşuşturma. Savaş öncesindeki paralı askerlere istediğim gibi laf sokabilirim, yok cehennemin melekleri, yok satılmışlar derim ama şu noktada benim onlardan, evine bir daha asla dönemeyen, hatta geri dönebilen, Vietnam'da savaşmış askerlerden ya da Mustang arabalarını Harley Davidson motorlarla takas eden İkinci Dünya Savaşı'nın savaşçı güruhundan hiçbir farkım yok. O kadar uzun süre, o kadar kafan uyuşmuş ve o kadar gergin yaşıyorsun ki diğer her şey sana ölüm gibi geliyor.

Uyum sağlamaya, yerleşmeye, arkadaş edinmeye, bir iş bulup Amerika'nın yeniden bir bütün olarak dimdik ayağa kalkması için elimden geleni yapmaya çalıştım. Ancak ben bir ölüydüm ve öldürmekten başka hiçbir şey düşünemiyordum. İnsan boyun ve

kafatasları üzerine araştırmalar yapmaya başladım. Düşündüğümü hatırlıyorum, "Hmm, bu herifin muhtemelen kafatasının ön lob kısmı kaimdir, en iyisi mi ben göz çukuruna nişan alayım." Ya da "Bu hatuna oksipitalinden sertçe vursam, kolayca iner." Yeni başkanın, "Kontak"ın, ben kim oluyorum da bir başkasına böyle hitap ediyorum, konuşmasını dinlerken onu indirmenin elli farklı yolunu düşünmekten kendimi alıkoyamadım. İşte o zaman sıyrıldım, kendim için olduğu kadar diğerlerinin iyiliği için de. Bir gün o sınıra geleceğimi, sarhoş olacağımı ve bir kavgaya karışıp kontrolümü yitireceğimi biliyordum. Bir kere başladım mı duramayacağımı biliyordum, o yüzden elveda dedim ve Güney Afrika Özel Kuvvetleri, Impisi'ye katıldım. Sırtlanın Zulu dilindeki karşılığı, ölüleri temizleyen, demekti.

Özel bir birliktik, kural yoktu, bürokrasi yoktu. Zaten BM'ye bağlı birlikler yerine onları seçmemin asıl nedeni de buydu. Kendi çalışma saatlerimizi kendimiz belirliyor, kendi silahlarımızı kendimiz seçiyorduk.

[Yanındaki, ucu keskinleştirilmiş çelik bir küreğe benzeyen silahı işaret ediyor.]

"Pouwhenua", savaş öncesinde All Blacks Amerikan futbolu takımında oynayan Maorili bir kardeşimden aldım. Fena şerefsizler şu Maoriler. One Tree Hill'deki o çatışmada beş yüz tanesi, Auckland nüfusunun dönüşüm geçirmiş yarısına karşı savaştılar. Pouwhenua çetin cevizdi, bu tahta değil de çelik olmasına rağmen yine de kullanması zordu. Bu da kaderin bir askeri olmanın başka bir ikramiyesi. Eskilerden kim artık tetiği çekmekten gerçekten haz alıyor ki? Bilgisayar oyunu gibi. Benim mücadelem çetin olmalı, tehlikeli olmalı. Ve alt etmem gereken ne kadar çok G varsa o kadar iyi olurdu. Tabii er ya da geç, onlardan geriye hiç kalmayacak. Ve o gün geldiğinde...

[Tam o sırada Imfingo, kapanış zilini çalıyor.]

Gitme vakti.

[T. Sean, garsona el ediyor, sonraysa masaya birkaç gümüş para bırakıyor.]

Hâlâ umudum var. Kulağa delilik gibi geliyor ama asla ne olacağını bilemezsin. İşte bu yüzden aldığım paranın çoğunu, ev sahibi ülkeye vermek ya da kimbilir nelere saçmak yerine biriktirdim. Olur böyle şeyler, sonunda omuzlarındaki yükü atıverirsin.

Kanadalı bir kardeşim, "Mackee" Macdonald, Baffin Adası'nı kontrol altına aldıktan hemen sonra artık yeter dedi ve ayrıldı. Şu anda Yunanistan'da, bir manastır ya da onun gibi bir yerdeymiş diye duydum. Olur böyle şeyler. Belki de dışarıda karşıma çıkmayı bekleyen yepyeni bir hayat dönemeci beni de bekliyordur. Hayal kurmak yasak değil ya? Tabii eğer yolum o dönemece çıkmaz, eğer Zack'ler yok olsa bile yük hâlâ omuzlarımda olursa...

[Taburesinden doğrulup silahını omzuna atıyor.]

O zaman parçalayacağım sona kelle kendiminki olacak.

Sand Lakes Eyalet Doğal Yaşam Parkı, Manitoba, Kanada

[Jesica Hendricks kısa günün "kârını" kızağa yüklüyor: On beş beden ve parçalanmış uzuvlar.]

Kızgın olmamaya çalışıyorum. Bütün bu olanlardaki adaletsizliğe gücenmemeye çalışıyorum. Keşke mantığın sesini duyabilsem. Bir keresinde yerleşecek bir yer umuduyla Kanada'ya seyahat eden eski bir İranlı pilotla tanıştım. Karşılaştığı o kadar insan içerisinde yalnız Amerikalıların iyi insanların başına kötü şeylerin gelebildiğini kabullenmediğini söyledi. Belki de haklıdır. Geçen hafta radyoda bir program dinliyordum ve birden [***isim yasal nedenlerden dolayı çıkartıldı***] çıktı. Her zamanki gibi, belden aşağı düzeysiz espriler, hakaretler ediyordu insanları güldürmek için. O an düşündüğümü hatırlıyorum, "Bu herif hayatta kaldı ve benim ailem öldü." Hayır, gücenmemeye çalışıyorum. Çabalıyorum.

Troy, Montana, ABD

[Bayan Miller ve ben, çocukların oyun oynadığı merkez iç avlunun tepesinde duruyoruz.]

Politikacıları, iş adamlarını, generalleri, "makine"yi suçlayabilirsin ama illa ki suçlayacak birini arıyorsan beni suçla. Amerikan sistemi benim, makine benim, işte bu demokrasi altında sürdürdüğümüz hayatın bedeli; her birimiz bunu ödemek zorundayız. Çin'in bu hayatı kucaklamasının neden bu kadar uzun sürdüğünü de ve neden Rusya'nın "Siktir et," deyip artık sistemlerini nasıl adlandırdılarsa, onu sahiplenmelerini de anlayabiliyorum. Ne güzeldir, "Hey, hiç bana bakma, benim suçum değil," diyebilmek. Yani, ama öyle. Benim suçum ve benim kuşağımdaki herkesin suçu bu.

[Aşağıdaki çocuklara doğru bakıyor.]

Gelecek kuşakların bizim hakkımızda neler söyleyeceklerini merak ediyorum. Dedemler Bunalım, İkinci Dünya Savaşı ve insanlık tarihinin en güçlü orta sınıfını yaratmak adına adım attıkları süreçte zorlu sıkıntılar yaşadılar. Tanrı biliyor ya, mükemmel değillerdi ama Amerikan Rüyası'na en yakın dünyayı yarattılar. Sonra anne babamın kuşağı geldi ve tabiri caizse her şeyin içine ettiler; doğum oranı tavan yaptı: "Ben" kuşağı. Ve sonra biz geldik başa. Evet, zombi tehdidini biz ortadan kaldırdık ama daha ilk başta onun bir tehdit olarak karşımıza dikilmesine de biz sebep olduk. En azından kendi pisliğimizi kendimiz temizliyoruz ve belki de umup umabileceğimiz en iyi mezar taşı budur. "Z Kuşağı, kendi pisliğini kendi temizledi."

Çongçing, Çin

[Kwang Jingshu o gün için son ev ziyaretinde, evde solunum hastalığı olan küçük bir oğlanı muayene ediyor. Annesi bunun bir başka tüberküloz vakası olmasından korkuyordu. Doktor yalnızca soğuk algınlığı teşhisi koyduğunda kadının yüzüne tekrardan renk geliyor. Akan minnet gözyaşları bizi tozlu caddeye kadar izliyor.]

Çocukları tekrar etrafta görebilmek insana huzur veriyor. Yani, demek istediğim savaştan sonra doğan, gözleri, yaşayan ölülerin olduğu bir dünyadan başka bir dünya görmemiş olan çocuklar. Suya yakın yerlerde oynamamaları, yaz ve ilkbahar aylarında hava kararduktan sonra dışarı yalnız çıkmamaları gerektiğini biliyorlar. Korku nedir bilmiyorlar ve bu paha biçilemez bir hediye, onlara sunabileceğimiz tek hediye.

Bazen, o Yeni Dachang'taki yaşlı kadını, hayatı boyunca görüp yaşadıklarını düşünüyorum. Onların kuşağını en iyi, "hiç bitmeyen kargaşa" olarak tanımlayabiliriz. Şimdi sıra bende, ülkesinin defalarca lime lime parçalandığını görmüş yaşlı bir adamım artık. Ve her seferinde bir araya gelip yeniden bir bütün olarak ulusumuzu yüceltme kudretini içimizde bulduk. Yine yapacağız. Ölümden sonraki hayata inanmıyorum, sonuna kadar eski bir devrimciyim fakat eğer varsa eminim yoldaşım Gu bunu söylediğimde yukarıdan bana bakıp gülecektir: Her şey yoluna girecek.

Wenatchee, Washington, ABD

[Joe Muhammed son sanat eserini henüz tamamladı. Orta yaşlarda, üzerinde yırtılmış bebek tulumu bulunan ve hayata ışıktan yoksun gözlerle bakan sekiz santimetrelik bir adam heykelciği.]

Savaşın iyi bir şey olduğunu söylemeyeceğim. O kadar da hasta ruhlu biri değilim ama etrafına bir bak, bu savaş bizi bir araya getirdi. Ailem, Pakistan'dayken olduğu gibi dayanışma ve birlik içinde yaşamayı ne kadar özlediklerini durmaksızın söylerdi. Amerikalı komşularıyla hiç konuşmazlardı, onları yemeğe asla davet etmezlerdi, havlayan bir köpekten ya da yüksek sesle dinlenilen müzikten şikâyetçi olmaları gerekmese isimlerini bile öğrenmezlerdi herhalde. Şu anda içinde yaşadığımız dünyanın böyle olduğunu söyleyemem. Ve bu sadece yaşadığımız muhit ya da bu ülkenin durumu değil. Dünyanın herhangi bir köşesinde, herhangi biriyle konuş; çünkü hepimiz bu güçlü birliktelik duygusunu paylaşıyoruz, iki sene önce adalar üzerinden Finlandiya'ya deniz yolculuğu yaptım. Her yerden insan bir araya gelmişti. Detaya inince farklılıklar gösterse de hikâyelerimiz özünde birbirinin aynıydı. Biraz fazla iyimser konuştuğumun farkındayım çünkü adım gibi eminim ki her şey tekrardan "normale" döndüğünde, çocuklarımız ve torunlarımız barış içinde, huzurlu bir dünyada büyüdüklerinde, aynı bizim gibi onlar da hayatlarına dar kafalı, bencil, birbirlerine bok atan bireyler olarak devam edecekler. Ama yine de yaşadığımız bunca şey bir hiç uğruna olabilir mi? Bir keresinde bir Afrika atasözü işitmiştim, "Kimse bir nehirden ıslanmadan geçemez." Buna gönülden inanmak istiyorum.

Beni yanlış anlama, eski dünyayı özlemiyor falan değilim, özellikle de eşyaları, bir zamanlar sahip olduklarımı ya da bir gün sahip olabileceğimi düşlediklerimi. Geçen hafta bizim blokta genç bir arkadaşımızın bekârlığa veda partisine gittim. Çalışan tek DVD oynatıcısını ödünç aldık, birkaç tane de savaş öncesi konulu filmlerden. Bir sahnede, Lusty Canyon açık gümüşi renkteki üstü açılabilir BMW Z4'ün kaputunda üç adam tarafından pompalıyordu ve benim tek düşünebildiğim, *Vay be, artık böyle araba yapmıyorlar*, oldu.

Taos, New Mexico, ABD

[Biftekler neredeyse pişti. Arthur Sinclair'in çevirdiği cızırdayan etlerin dumanı tütüyor.]

Yaptığım onca işin içinde en iyisi para polisi olmaktı. Yeni başkan, SEC başkanlığı koltuğuna geri dönmemi istediğinde onu neredeyse öpecektim. Aynı DeStRes günlerimde olduğu gibi bu işi de başka kimse istemediği için bana verdiler, eminim. Hâlâ önümüzde kat edecek uzun bir yol var. İnsanları takas yoluyla ticaretten vazgeçilip yeniden Amerikan Doları'nı kullanmaya teşvik etmek... hiç de kolay değil. Hâlâ Küba pesosu revaçta ve varlıklı vatandaşlarımızın çoğunun banka hesapları Havana'da.

Kâr faturası açmazlarına çözüm üretmeye çalışmak, her yönetimin başını fazlasıyla ağrıtıyor. Büyük miktarlarda nakit para, savaştan sonra terk edilmiş kasalarda, evlerde ve cesetlerin üzerinden toplanmıştı. Yağmacıları, alın teriyle kazandıkları yeşilleri yastıklarının altında gerçekten saklamış olanlardan, özellikle de mülkiyet evraklarının petrol kadar nadir olduğu bir durumda nasıl ayırt edebilirsin? İşte bu nedenle para polisi olarak görevim çok önemli. Amerikan ekonomisine olan güvenin geri gelmesini engelleyen o çapulcu yağmacıların da, hayatta kalanlar evleri üzerinde hak iddia edemeden önce evleri kapatmaya çalışan ya da yiyecek ve hayati önem taşıyan maddeler üzerindeki denetimin kaldırılması için lobi çalışması yapan o büyük balıkların da faka bastırılması zorunlu. Bir de o piç kurusu Breckinridge Scott –evet, Phalanx kralı– var. Hâlâ bir fare gibi Ayaktakımı Antarktik Kalesi'nde yaşıyor. O daha bilmiyor ama onun kira sözleşmesini yenilememesi için İvan ile görüşmelere başladık. Birçok insan onu görmek için sabırsızlanıyor, özellikle de IRS.

[Sırıtarak elini ovuşturuyor.]

Kapitalist makineyi çalıştıran yakıt, güvendir. Ekonomimiz ancak insanlar ona inanırsa yeniden canlanabilir. FDR'nin de dediği gibi, "Korkmamız gereken tek şey korkunun kendisi." Babam, bunu onun için yazmış. Yani, en azından öyle olduğunu iddia ediyor.

Yeniden başladı, yavaş ama emin adımlarla. Her gün daha fazla kişi Amerikan bankalarında hesap açıyor, daha fazla özel işletme açılıyor, Dow'da daha fazla başlık göze çarpıyor. Aynı hava gibi. Her yıl yazlar biraz daha uzuyor, gökyüzü biraz daha mavileşiyor. İyiye gidiyor her geçen gün. Bekle ve gör.

[Buzluğa uzanıyor ve içinden iki kahverengi şişe çıkarıyor.]

Kök birası?

Kyoto, Japonya

[Kalkan Cemiyeti için tarihi bir gün. Sonunda, Japonya Savunma Kuvvetleri'nin bağımsız bir parçası olarak kabul edildiler. Öncelikli görevleri, sivil Japonlara yaşayan ölülere karşı kendilerini nasıl korumaları gerektiğini öğretmek. Ayrıca süregelen görevleri, yabancı kuruluşlardan hem silahlı hem de silahsız savunma tekniklerini öğrenmeyi ve bu teknikleri dünya üzerindeki diğer ulusların da kullanmasını teşvik etmeyi de içeriyor. Cemiyetin ateşli silahlara karşı takındığı tutum ve aynı zamanda da yaydığı proenternasyonel mesaj derhal meyvelerini verdi ve ilgiyi üzerine çekmeyi başardı. Neredeyse bütün BM uluslarından gazetecileri ve mevki sahibi kişileri ülkeye çekti.

Tomonaga Ijiro protokol kabul sırasının başında, gelen konuklarını ayakta gülümseyerek selamlıyor. Kondo Tatsumi de hocasına odanın karşısından bakarak gülümsüyor.]

Bu ruhani "BS"lerin hiçbirine inanmadığımı biliyorsun, değil mi? Bana soracak olursan, Tomonaga yaşlı, kaçık hibakushanın biri fakat harika, yeni bir başlangıç sundu ve bence bu, Japonya'nın geleceği için hayati önem taşıyor. Onun kuşağı dünyaya hükmetmek istedi, benimkiyse dünyanın, yani senin ülkenin, bize hükmetmesine izin verdi. Her iki yol da anavatanımızı yok olmanın eşiğine getirdi. Daha iyi bir yol olmalı, hem kendi güvenliğimizin sorumluluğunu kendi sırtımıza yüklediğimiz, hem de dost ülkelerde bize karşı nefret ve gerginlik yaratmayacak orta bir yol olmalı. Bunun doğru olan yol olup olmadığını sana ben söyleyemem; gelecek, akan azgın bir nehirdir, akıntı her şeyi gölgeler. Ama ben, her gün saflarımızı sıklaştıran diğerleriyle beraber Sensei Tomonaga'yı bu yolun sonuna kadar izleyeceğim. Yalnızca "Tanrılar" bu yolun sonunda bizi neyin beklediğini bilebilir.

Armagh, İrlanda

[Philip Adler içkisini bitiriyor ve gitmek için yerinde doğruluyor.]

İnsanları, ölülere terk ettiğimizde insanlarımızdan çok, çok daha fazlasını kaybettik. Bütün söyleyebileceğim bu kadar.

Tel Aviv, İsrail

[Öğle yemeğimizi bitirdik, kalkarken Jurgen gelen hesap fişini hızla elimden çekip alıyor.]

Lütfen, yemekler benim seçimimdi, benim ikramım olsun. Eskiden bu tür şeylerden tiksinirdim, bana sanki bir menü dolusu kusmuk gibi gelirdi. Adamlarım beni bir öğleden sonra zorla getirdiler, hani şu egzotik damak tadına sahip bölgelerdendiler. "Yaşlı yekke, hadi bir dene şunu be," dediler. Bana böyle seslenirlerdi, "yekke". Varyemez anlamına geliyordu ama asıl, resmi tanımı Alman Yahudisi'ydi. Benim durumumda her iki anlam da cuk diye oturuyordu.

"Kindertransport"taydım, Yahudi çocukları Almanya'dan çıkarmak için son şans buydu. Ailemi son kez o zaman gördüm. Polonya'da küçük bir kasaba yakınlarında bir gölcük var, külleri oraya boşaltırlarmış. Gölcük hâlâ gri, üzerinden yarım yüzyıl geçmiş olmasına rağmen.

Yahudi soykırımından kimsenin sağ kurtulamadığı, sağ kurtulmayı başaranlar olduysa bile ruhlarının, zihinlerinin tamiri mümkün olmayan derin yaralar aldığı ve artık eskiden oldukları kişinin sonsuza kadar, aynı ölenler gibi, yitip gitmiş olduğu anlatılır. Bunun doğru olduğuna inanmak istemiyorum. Ama eğer doğruysa, Dünya üzerinde kimse bu savaştan sağ çıkamaz.

USS *Tracy Bowden'ın* güvertesinde

[Michael Choi gemi güvertesinde korkuluklara yaslanıp gözlerini ufka dikiyor.]

Dünya Savaşı Z'yi kimin kaybettiğini bilmek ister misin? Balinalar. Denize açılan birkaç milyon aç insana ve balıkçı filolarına dönüştürülmüş donanmaya ait gemilere karşı hiç şansları yoktu. Patlayıcılar helikopterlerden fiziksel bir hasara sebep olmayacak ama onları sağır ve şaşkın kılacak yakınlığa bırakılıyordu. Bu nedenle de balina avı gemilerini fark etmekte çok geç kalıyorlardı. Kilometrelerce öteden savaş başlıklarının patlamasını ve tiz feryatları işitebilirdin. Ses, suda hiç olmadığı kadar yayılır.

Kaybımız derin ve bunu anlamak için silhat kokan çatlak bir kiremit olmana gerek de yok illa. Babam Claremont kız okulunda değil de Scirpps'te, San Diego'nun yakınlarındaki oşinografi enstitüsünde çalışırdı. Aslında daha en başından donanmaya katılmam da okyanusu sevmeyi öğrenmem de bu nedendendi. Kaliforniya'nın gri balinalarını görüyordum ama elimden de bir şey gelmiyordu. Bu görkemli hayvanlar, soylarının kurumasına ramak kala uçurumun kenarından döndü ve şimdi tekrar doğaya yayılıyorlar. Artık bizden korkmuyorlardı ve bazen onlara dokunabilecek kadar yaklaşabiliyordum. Bizi oracıkta öldürebilirlerdi isteseler. Üç buçuk metrelik kuyrukları bir zıpkın gibi bizi böler, otuz bilmem kaç tonluk bedenleri bir hamlede bizi alabora ederdi. İlkel balina avcıları onlara şeytan balığı derdi çünkü köşeye sıkıştırıldıklarında âdeta şahlanırlardı. Bizim onlara zarar vermek için orada olmadığımızı biliyorlardı. Hatta onları sevmemize, beslememize izin veriyorlardı. Belki, eğer yavruları etraftaysa biraz koruyucu davranabiliyorlardı,

o kadar. O zaman da bizi nazikçe iterek oradan uzaklaştırıyorlardı. Yıkım için bu kadar büyük güç, bu kadar büyük potansiyel. İnanılmaz yaratıklar şu Kaliforniya grileri. Şimdi hepsi yitip gitti, maviler, kambur balinalar, çubuklu balinalar ve cüce balinalar. Kuzey Kutbu yakınlarındaki buzulların altında rasgele beyaz balinalar ve deniz gergedanları ile ilgili görüntüler yakalandı fakat muhtemelen neslin devamı için gerekli olan gen faktörleri yeterli olmayacaktır. Hâlâ el değmemiş katil balina sürüleri olduğunu biliyorum ama gidişata bakarak, yani denizlerdeki kirlilik ve bir Arizona yüzme havuzunda bulunandan bile daha az avlanacak balıkla, onların sonu da pek parlak gözükmüyor. Doğa Ana bu katil balinalara, bazı dinozorlara sunduğu uyum şansını sunsa bile, bu nazik devler sonsuza dek çekildiler. Her şeye muktedir olanın, insanoğluna hiç yoktan bir uskumru yaratıp yaratamayacağıyla ilgili iddiaya girdiği 1977 yapımı şu *Aman Tanrım* filmini pek sevmiştim. Özünde "Yapamazsınız," diyordu ve eğer genetik arşivcinin biri çıkıp da kendini torpidoların önüne atmadıkça, Kaliforniya grilerini geri getiremeyiz.

[Güneş ufuk çizgisinde kayboluyor Michael iç çekiyor.]

O nedenle eğer biri sana tutup da bu savaşta asıl kaybımızın "masumiyetimiz" ve "insanlığımız" olduğunu anlatmaya kalkarsa...

[Denize tükürüyor.]

Neyse, kardeşim. Sen bunu balinalara anlat.

Denver, Colorado, ABD

[Todd Wainio trene kadar bana eşlik ediyor, bir yandan da ona ayrılık hediyesi olarak aldığım yüzde yüz Küba tütününden yapılma sigaralarının keyfini sürüyor.]

Evet, bazen birkaç dakikalığına, belki bir saatliğine yitiriyorum. Doktor Chandra, bana bunun büyütülecek bir şey olmadığını söyledi. Tam burada, AK'de danışmanlık yapıyor. Bir keresinde bana bunun, aynen fay hatlarındaki gerilimi kıran küçük çaptaki depremler gibi tamamıyla sağlıklı bir şey olduğunu söylemişti. Dediğine göre asıl bu "küçük sarsıntıları" geçirmeyenlere dikkat etmek gerekiyormuş.

Beni alıp uzaklara götürmek için öyle büyük anlara gerek yok. Bazen aldığım bir koku ya da tanıdık gelen bir ses yetiyor. Geçen ay akşam yemeğimi yemeye oturmuştum, radyoda bir şarkı çalmaya başladı. Benim savaşımla alakalı olduğunu sanmıyorum, hatta İngilizce olduğunu bile sanmıyorum. Aksan ve kullanılan kimi sözcükler farklıydı ama nakarat... "Daha on dokuzumdaydım."

[Trenimin harekât saatinin geldiğini haber veren siten duyuluyor. Etrafımızda insanlar bir koşu trene binmeye başlıyor.]

İşin komik yani, savaşa dair en canlı anım, bir nevi ulusal kurtuluş simgemiz oldu.

[Arkamdaki dev duvar resmini işaret ediyor.]

Orada ben de vardım. Jersey Nehri'nin kenarında durmuş, şafağın New York üzerinden sökmesini izliyorduk. O gün, AK Günü'ydü; söz kuş olup her kulağa uçmuştu. Tezahürat sesleri yükselmiyordu, kutlama yapılmıyordu. Gerçekmiş gibi gelmiyordu çünkü. Barış? O da ne demekti? O kadar uzun süredir korkuyla

yaşıyordum, savaşıyordum, öldürüyordum, ölmeyi bekliyordum ki sanırım tüm bunları hayatımın geri kalanının bir parçası olarak kabullenmiştim. Bir rüya sandım, bazen hâlâ öyle hissediyorum. O günü bütün berraklığıyla hatırlıyorum, güneş Yiğit Şehir'in üzerinde yükseliyordu.

Teşekkür

Eşim Michelle'e sevgisi ve desteği için özel olarak teşekkür ederim.

Ed Victor'a bana başlama cesareti yerdiği için;

Steve Ross'a, Luke Dempsey'e ve tüm Crown Publishers ekibine;

T. M.'ye arkamı topladığı için;

Washington Post'tan Brad Graham'a; Doktor Coben'e, Doktor Whiteman'a ve Doktor Hayward'a; Profesör Greenberger'a ve Profesör Tongun'a; Haham Andy'ye; Peder Fraser'a; "B"ye ve "E"ye; Jim'e; Jon'a; Julie'ye; Gregg'e; Honupo'ya; ve "insan faktörü" için babama teşekkürler.

Ve son bir teşekkür de fikirleriyle bu kitabın ortaya çıkmasını sağlayan üç kişiye: Studs Terkel'e, eski General John Hackett'a ve tabii ki George A. Romero'ya.

Seni seviyorum, anne.